

BOEKENGIDS

18^e JAARGANG

1 9 4 0

BOEKEN- GIDS

ALGEMEEN

NEDERLANDSCH BIBLIOGRAFISCH TIJDSCHRIFT

ACHTTIENDE JAARGANG

1 9 4 0

ORGAAN VAN HET ALGEMEEN VERBOND VAN
KATHOLIEKE BOEKERIJEN

VERKLARING

der conventioneele teekens
gebruikelijk in Boekengids

- I = Verboden Lectuur :** Boeken die
1) op de Kerkelijke Indexlijst voorkomen ;
2) door de algemeene regelen van de Kerkelijke Wet veroordeeld zijn ; of 3) op grond van de christelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijk moeten worden geacht.
- II = Streng voorbehouden Lectuur.**
Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, *om gegronde redenen*, door *welgevormde* rijpere lezers worden gelezen.
- III = Voorbehouden Lectuur.**
Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, *ook ontspanningshalve*, zonder nadeel door *gevormde* lezers kunnen gelezen worden.
- IV = Lectuur voor Volwassenen alleen** (circa 18 à 20 jaar en ouder).
Veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming.
- IV = Lectuur voor Allen.**
Ook voor aankomende jeugd (14, 15 jaar en ouder) geschikt.
- VI = Kinderlectuur.**
VIa = Voor grootere kinderen (13, 14, 15 jaar) ;
VIb = Voor ietwat gevorderde lezertjes (9, 10, 11, 12 jaar) ;
VIc = Voor beginnelingen (6, 7, 8 jaar).
- M = Bizonder voor meisjes geschikt.**
J = Bizonder voor jongens geschikt.
*** (Asterisk bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) =**
« Onderstelt meer dan gewone geestesontwikkeling vanwege den lezer » of « Voor specialisten bedoeld ».
° (Bovenaan, naast het Romeinsch cijfer geplaatst) = minderwaardig, onbruikbaar of onpaedagogisch.
† of ♦ = In een katholieken geest geschreven.
- Jd =** Joodsch.
K = Kommunistisch.
L = Liberaal, vrijzinnig-protestantsch of antiklerikaal getint.
N = Storend neutraal.
P = Protestantsch van strekking.
[P] = Beweegt in protestantsch milieu.
S = Socialistisch.
T = Theosofisch, boeddhistisch, pantheïstisch, spiritistisch, enz.
Na = Nationaal-socialistisch.
? = Slechts vermoedelijk zoo te indexeeren.

AUTEURSLIJST

VAN DEN 18n JAARGANG

De getallen, aan het uiteinde van den regel, geven de volgnummers der recensies aan

A

- Aalbers, H.**
De levensleer van Meister Eckhart 19.116
- Aalderink, A. G.**
Zielkunde en opvoedk. : 2 dln 19.108
- Acket, D. (ill.)** 18.818, 18.995, 19.158,
19.216, 19.557
- Aerts, J. F.**
Nederl.-Latijnsch lexicon 19.492
- af Geyerstam, G.**
Het zonnige eiland i.h. ... Noorden 18.812
- Agatha Pia**
Uit h. dagboek v. een convertiet 19.311
- Albe**
Bloem en vrucht 18.740
- Alberdingk Thijm, K. J. L. (inl.)** 19.585
- Alindo, A. (ill.)** 19.138
- Althoff, L.**
Een trein vertrok 19.176
- Andersen, C.**
Het oorlogstestament 19.394
- Apon, J. (bew.)** 19.213
- Arens, A.**
Die gevloekte drank 19.043
- Aristoteles**
Inleiding tot de metafysica 19.109
- Arondeus, W.**
Matthijs Maris 19.021
- Ashihei, H.**
Koren en soldaten 19.271
- Asscher-Pinkhof, C. (bew.)** 18.898
- Audax**
De legende van een prinsesje 19.576
- Auerbach, M. (ill.)** 19.561
- Augustin, F. (vert.)** 19.155
- Auland, Fr.**
Van drie kleine pelgrims 18.757

B

- Baanders, T. (ill.)** 18.987, 19.283
- Baekelmans, L.**
Lof van zee, mensch en tabak 19.078
- Baert, A. D. (vert.)** 19.407
- Bakker, H.**
Uw wil geschiede... Vrijdag de 13e 18.758
- Baksteen, G. (ill.)** 19.551
- Ballings, J.**
Keikop... 18.759
- Barack, M.**
Reineke de Vos 18.860
- Barends, S. (vert.)** 18.949, 19.596
- Barge, J. A. J.**

- Het ras morphologisch... beschouwd 19.150
- Barten, A. W. H.**
Heemkunde op de kathol. L. S. 18.943
- Basenau-Goemans, N. (vert.)** 19.013,
19.354, 19.535
- Baum, V.**
Shanghai-hotel 19.177
- Baur, Fr. (medew.)** 19.428
- Bavinck, J. H.**
Levensroes en bezinning 19.117
- Baxter, G. O.**
Reata doet zijn plicht 19.395
- Beaufays, I.**
Roza van Viterbo 19.595
- Beeding, F.**
De vier 18.813
- Beekman, A.**
De H. Liturgie der Kerk 19.298
- Behrens, C. G. (vert.)** 19.531
- Beijersbergen, H.**
Het geloof 19.299
- Bekman, B.**
Uit het land v. h. zwarte goud 19.498
- Bekman, H. (ill.)** 19.498
- Belina-Podgaetsky, N.**
Achter de muren v. een kazemat 18.861
- Bellens, J. J.**
Uit den storm 18.814
- Bello, H.**
8 gedichten 19.329
- Bender, C. C. (vert.)** 19.435
- Bergsma, E. J. (inl.)** 19.131
- Bergstrand-Poulsen, E.**
De kroon 19.535
- Bernaer, J. F. (vert.)** 18.874, 19.061
- Bernard, J.**
Staatsvijand nr 1 19.220
- Bertam, R. (vert.)** 19.511
- « Australië seint... » 19.509
- Bethanië**
Lichtende fakkels 19.564
- Bevens, Ad.**
Des soudaens dochterken 19.173
- Bielke, E.**
Kleine Sariman 18.888
- Bienfait, Cl. (vert.)** 18.809, 19.404
- Bierens-de Haan, J. D.**
Uren met Schopenhauer 19.293
- Biesta, P.**
Pieterburen 18.912
- Bijl, W. C.**
Volksontwikkeling 19.124
- Bijvoet, J. (ill.)** 19.069
- Bilcke, M. (ill.)** 18.741
- Brabantsche kanteelen 18.741

Billinger, H.			
Der Töpfer von Kandern	18.724		
Billings, B.			
Het scharlaken spoor	19.363		
Binnendijk, D. A. M.			
Zin en tegenzin	19.583		
Birkner, F.			
Het moedige klaverblad	19.536		
4 hebben heimwee	19.022		
Blachetta, W.			
Appelbloesem	18.760		
Blatz, W.			
De vijfing-zusjes	19.293bis		
Bloemert, R.			
Alzoo ook op aarde	19.538		
Blommaert, A.			
Vier tegen vier	19.573		
Blonk, A.			
Overzicht der econon. aardrijksk.	19.261		
Blum-Erhard, A.			
De drie spinsters	18.761		
Blüthgen, V.			
De tooverfluit	19.577		
Boellaard, W. H. C. (vert.)	18.837		
Boens, Daan			
Klaarten	18.742		
Boer, J.			
Wereldtentoonstelling	19.004		
Boer Leffef, W. (ill.)	19.218		
Boey, M.			
D ^r J. Persyn. Zijn leven. Zijn werk	18.901		
Bomans, G.			
De huis-tyran	19.173		
Bonifacius, C. P.			
Lord Spencer...	18.694		
Boon, S.			
Bernadette Soubirous	19.433		
Boschma H.,			
Vroeg tot God	19.125		
Boschvogel, F. R.	19.565		
Drie Vl. Sinten in een kerkraam	19.461,		
Bosman, A. G.			
Moreele en geestel. herbewapening	19.126		
Bost, N. (vert.)	18.796		
Bottema, Tj. (ill.)	19.256		
Bottu, J.			
Verzekens vr en v. mijn school	19.506		
Bouchette, H.			
Vrugten uyt d. geestel. wyngaert	19.156		
Boudens, A. A.			
Het ezeltje van Sint Antonius	19.065		
Boudens-van Heel, C. (red.)	18.691		
Boudier-Bakker, I.			
Aan den grooten weg	19.364		
Uren met Andersen	19.413		
Bouma, S. J. (ill.)	18.912		
Bouman, A. C.			
Dieu et mon droit, of...	18.762		
Bouteljé, A. E. (vert.)	8.801, 19.527		
Bouten, J. (vert.)	18.969		
Brand, Max			
De jonge D ^r Kildare	18.862		
Een man van de daad	19.396		
Speedy's wraak	18.863		
Brandenburg, J.			
Zeemolest	19.023		
Brandt, C. D. J. (medew.)	18.918		
Brants, K. (aanst.)	18.724		
Brecht, B.			
Driestuiversroman	18.791		
Breedveld, W.			
Gerda Göppertz	19.095, 19.183		
Brey, H.			
Priesterstrijd	19.537		
Brinkgreve- Entrop, J. H.			
Drie meisjes in een kampeer-auto	18.896		
B^r F.			
Een echte droom	19.581		
Brögel, G. (ill.)	18.791		
Broekhuis, J. B.			
Maatschappelijk werk	19.131		
Brom, G.			
Van de daken	19.420		
Bromet, A.			
Het groote offer - Het oude nest	19.510		
Bromfield, L.			
Zij die overwonnen	19.024		
Brongers, T.			
Maarten Storm	19.344		
Bronneberg, Chr. H. A.			
Zelfverdediging. Jiu-jitsu	19.127		
Brontë, E.			
Het huis der stormen	19.365		
Broos, P. (ill.)	18.889		
Brouwer, F. I.			
Zwerven door Drenthe	19.262		
Brouwer, J. (vert.)	19.026, 19.190		
Spaansche aspecten en perspect.	18.913		
Browne, E.			
En alles werd goed	19.566		
Brugmans, G.			
Napoleon, de mensch en dictator	19.272		
Bruyn-Ouwehand, M.			
De vrijbouter terug	19.345		
Buck, P. S.			
De patriot	19.353		
Buckinx, P. G. (medew.)	19.090		
Bugge Mahrt, H.			
De orkaan	19.354		
Burger, G. C. E. (inl.)	19.500		
Burgers, M. P. O.			
Die mens Langenhoven	19.102, 19.236		
Burman, R.			
Hester's hoogzomer	19.097, 19.184		
Burroughs, E. R.			
De monsters van Mars	18.792		
Buskin, P.			
Boela Matari. Met Stanley door...	18.889		
Buytendijk, F. J.			
Het ras morpholog.,... beschouwd	19.150		
C			
Calderon de la Barca, P.			
Het leven is een droom - Het groot tooneel...	18.779		
Campert, J. (medew.)	19.393		

Cannan, J.			Coole, M.	
Claire's romance	19.355		Moederschap	18.744
Cantens, L.			Coolen, A.	
De barstende ruit	18.743		Uit het kleine rijk	19.044
Capart, J.			Coolidge, D.	
Makit. Een muizenhistorie ...	19.567		Jess Roundtree Texasranger	18.815
Capek, K.			Een man van ijzer en staal	19.400
De eerste brigade	19.366		Coopmans, Mar. B.C.M.	
Carder, L.			De ontwik. der industrie-financier.	19.129
Onfeilbare schoten	19.356		Coornaert, E. (medew.)	19.253
De ruiter van Pluma	19.357		Coppes, A. H. J.	
Cardozo, J. L. (inl. - aant.)	19.162		Maatschappelijk werk	19.131
Carp, E. A. D. E. (inl.)	19.085		Corby, R. R.	
De soc. waarde der... volksgez.	19.128		April-serenade	18.865
Casson, H. N.			Cordes, M.	
Mijn levensgeschiedenis	19.273		Een dozijn eieren	18.761
Casteels, H.			Cornette, A. H.	
Blond Miesje ontdekt Afrika	19.574		De Vl. schilderk. i. d. 17e eeuw	18.984
Castendijk, M. C. (vert.)	18.805, 18.828		Corsari, W. (vert.)	18.996, 19.394
Ceurremans, K.			Costanza, M. (vert.)	19.451
Vijfde leesboekje	19.484		Na zeventien jaar	19.311
Chambon, A.			Courths-Mahler, H.	
100.000 zeemijl	19.245		Met jou tot in den dood	19.201
Chesterton, G. K.			Waar Eva bleef	19.367
The innocence of father Brown	19.397		Coxe, G. H.	
Chevalier, J.			De geheimzinnige vacantiereis	18.793
Ons geestel. leven en h. hiernamaals	18.926		Cramers, N.	
Cheyney, P.			Twee dagen hoofdredacteur	19.539
Charlotte is gevaarlijk	19.198		Crassaerts, P. (vert.)	19.130, 19.218
Slim Callegan's meesterstuk	19.199		Crols, Fr. (vert.)	18.938
Christie, A.			Cruysberghs, K.	
Ontmoeting met den dood	19.368		Gethsemani - Levend geloof	19.472
Citroen, A.			Csaba, M.	
Kinderpsyche en opvoeding	18.945		Wat een moeder weten moet	19.130
Claes, E.			Cunningham, E.	
Jeugd	18.919, 19.025		Demonen der prairie	18.866
De moeder en de drie soldaten	19.568		Curran, E. L.	
Reisverhaal	19.091		Geschied. van God's Kerk : 4 dln	18.932
Claus, K. L.			Curtis, R.	
In de eere-divisie	19.485		Moord op verzoek	19.369
Cloete, S.			Czopp, G.	
Eens komt een nieuwe dag	19.358		De wereld kreeg radio...	19.079
Coetzee, A.				
Leengoed	18.902			
Coetzee, B.				
Die ongelukkige koningsdogter	18.890			
Coetzee, J. C.				
Die moderne opvoeding	18.707			
Cohen, A. (samenst.)	19.259			
Cohen, J.				
De eeuwige droom	19.173			
Cole, J.				
De eenzame wolf	19.398			
Razende revolvers	19.200			
Colenbrander, H. T.				
Europa 1871-1914	18.914			
Colerus, E.				
Van punt naar vierde dimensie	19.493			
Colijn, H. (inl.)	19.263			
Connell, R.				
Een miljoen per jaar...	19.399			
Conscience, H.				
De Leeuw van Vlaanderen	19.569			

D

Daisne, J. (inl.)	18.742
Dam, Ch. (inl.)	18.713
Dambek	
De leugen in de wieg	19.511
Damme, M. H. (inl.)	18.955
Dana, F.	
Aanslag op de wereldtentoon. v....	18.864
Dane, J.	
Leer verliezen !	19.005
Daniëls, L. M. Fr.	
Het Stabat Mater	19.157
de Barres, P. (vert.)	19.030
de Bas, W. G.	
Quatre-Bras en Waterloo	19.246
de Belder, J. L.	
De gesloten kamer	19.330
de Bourbon, L.	
In ballingschap	19.331

de Bries, J. (ill.)	19.023	Depauw, V.	
de Casseres, J. M.		Jules Bonnemine	19.458, 19.541
Het andere Amerika	18.946	de Pillecyn, F.	
de Cler, J. (ill.)	18.781	De soldaat Johan	18.681, 18.794
de Cort, A.		de Poortere, A.	
Brabantsche novellen	18.816	Edward Peeters	18.948
de Deyne, E. (vert.)	19.570	de Praetere, M. (vert.)	19.567
Deering, A. (red.)	19.342	de Puniet, J.	
de Feijter, M. (ill.)	18.896-897	De liturgie der Mis	18.695
de Gelder-Jansen, M. (vert.)	18.820, 19.525	de Raet, L.	
de Goede, H. J.		Over Vlaamsche volkskracht	19.133
Het orkest der overheid	18.708	de Roover, L. (vert.)	19.216, 19.577
de Goeyse, E.		de Saint Exupéry, A.	
De Brabantsche omwent. v. 1789	19.247	Het rijk der menschen	19.026
de Graaf, H.		de Sauvage Nolting, W. J. J. (vert.)	19.085
Wij kunnen d. oorlog voorkomen !	18.947	de Smedt, O. (medew.)	19.253
de Gruyter, J.		Desmet, Fr. (vert.)	19.048
Beeldhouwkunst	18.985	de Smit, C. P.	
de Hoog-Nooy, A.		Het winkelbedrijf	18.710
Intermezzo...	19.096, 19.185	de Swart, L. (ill.)	19.377, 19.379, 19.386
de Jong, A. M.		de Visser, L.	
Merijntje Gijzen's jeugd (4 dln)	18.783	Herinneringen uit mijn leven	18.993
Mustapha	18.784	de Vooys, C. G. N.	
Thanatos de vreemdeling	18.763	Histor. schets v/d Nederl. letterk.	19.237
de Jong, D. C.		de Vos van Steenwijk, R. H. (inl.)	19.262
De veilige haven	19.343	de Vree, P. (medew.)	19.090
de Jong, Dola		de Vreese, J. (red.)	18.691
Dans om het hart	19.006	de Vries, A. B.	
Gastvrouw in het groot	19.540	Jan Vermeer van Delft	19.503
de Kadt, J.		de Vries, Fr. (bew.)	18.931, 19.089
Het fascisme en de nieuwe tijd	19.132	de Vries, J. (inl.)	19.519
de Koe, A. (inl.)	19.124	de Wachter, L.	
de Kruyff, J. (vert.)	19.370	Heemkunde	18.951
de Maeyer, Al. (medew.)	19.090	de Wilde, Fr.	
de Man, H.		Het eenzaam hart	18.745
Heilig Pietje de Booy	19.346	de Wolf, H. (bew.)	19.235
Zonen van den paardekop	19.007	Dickinson, E.	
Demanet, F.		Gedichten	19.333
Zuiver spreken	18.962	Dickson, C.	
Demart (inl.)	19.316	Moord of vergelding	19.407
Demedts, G.		Dieben, P.	
Een twijg in den wind	19.332	De dodende straal	18.764
Demers, Fr.		Diepenbroek, A. (red.)	18.692
« K. Z. 25 » Tooneelspel	19.414	Terug naar God	19.299
de Mey, G.		Dister, M.	
Godenstrijd	19.415	Pioeleken - Vertelseltje v. kerkmier	19.582
de Meyer, W.		Ditmars, R. L.	
Zingende hartjes	18.732	Zij vechten voor hun leven	18.967
de Meyier, F. (bew.)	18.926	Divendal, H. (medew.)	18.911
de Morée, G. (ill.)	19.071, 19.280, 19.373,	(bew.)	19.299
de Muinck Keizer, J. M.	19.374	Adriaan Jansz. van Bergen	19.161
Naar een betere werking v/h		Maria van het licht	19.171
parlem. stelsel	18.709	Wij viere in de Kercke	19.170
de Muynck, P.		Dörfler, P.	
De burgemeesters v. Oudenaarde...	18.915	De kentering	19.202
den Brabander, G. (vert.)	19.554	Toen moeder nog leefde	19.284
Denijs, M.		Doeve, J. F. (ill.)	19.079
Natuurkennis	18.965	Doorly, E.	
Plantkunde	18.966	Het leven van Pasteur	19.274
Teekengids	18.733, 18.734	Dorno, F. V.	
de Pascoaes, Teixeira		De spin in den schedel	19.512
Zie : Teixeira de Pascoaes		Dorrenboom, P. J.	
de Pauw, R. (ill.)	18.859, 19.575	Caroussel — De verrassing	18.758

Dosfel, L.	
Brieven aan een doode	19.080
Douglas, L. C.	
Zooals het vroeger thuis was	19.370
Douma, J. (vert.)	18.918
Drake, D.	
Valkenprooi	18.817
Drinkwater, J.	
Abraham Lincoln. A play	19.162
Drost, A.	
Hermingard van de Eikenterpen	19.347
du Boeuff, C. W.	
Over jaloerschheidswaan	19.110
Dudley, O. F.	
De weg door het leven	18.688, 18.818
du Maurier, D.	
Rebecca	19.178
Dumoulin-Goedkoop, C. (vert.)	18.806
Dunne, J. W.	
De nieuwe onsterfelijkheid	19.294
du Perron, E.	
Schandaal in Holland	19.179
du Plessis, I. D.	
Uit die Slamse buurt : 2e dl	19.100, 19.203
Dupont (ill.)	19.432
Duribreux, G.	
Bruun	18.921, 19.008, 19.542
De laatste visschers	19.289, 19.371
du Toit, S. J.	
Kinders van die daeraad	19.099, 19.204
Duval, P. (vert.)	19.059
Duykers, L.	
Wisevalligheden	19.459, 19.543

E

Edelrink, J.	
Eenmaal zal de mensch...	19.454, 19.524
Eeckels, C.	
Het voortdurend mirakel	19.158
Eeckhout, J.	
Litteraire profielen IX	19.421
Litteraire schetsen	19.584
Eelman, T. (vert.)	19.206
Eemans, M. (ill.)	19.414
Eewijck, E. (medew.)	19.393
Eggermont, J. L.	
Ulle, den boer	18.819
Eilardus, P.	
Primitiae	19.334
Eitjes, J.	
Een Douglas vermist	18.891
Eldering, P.	
Wondergeloof en wonderverhalen	19.118
Ellwood, Ch.	
De psychol. v/d menschel. samenl.	19.111
Elzer, M.	
De passie van Lambr. Heller	19.027
Emmerik, L. C. (ill.)	19.298
Engelman, J.	
Sint Willibrord	18.765
Ennever, W. J.	
Bereik meer door... : 3 dln	18.711

Entbrouckx, Arie	
Het nieuwe kindermeisje	19.513
Erens, M. A.	
Bij het eeuwfeest. Sint Willibrord	19.275
Erwich, A.	
Verzen	19.342
Eyskens, G.	
Vlaamsche volkskracht v. heden	19.486

F

Faber, H.	
Naar wijder horizon	19.135
Faber, P.	
Korte spraakcursus	19.322
Fabri, J. (ill.)	19.595
Falkberget, J.	
Christianus Sextus : 2e dl	18.820
3e dl	19.525
Fallentin, M. C.	
Ben ik die man ?	18.766
Farjeon, J.	
Het mysterie in de sneeuw	19.401
Feckes, K.	
Het mysterie der heilige Kerk	18.933
Feenstra, A. (ill.)	19.075
Fick-Lugten, W. A. (vert.)	19.293bis, 19.366
Fischer, L.	
Wat brengt de dag van morgen ?	19.009
Flaubert, G.	
De legende v. St-Jul. d. herbergz.	19.372
De legende v. St-Jul. d. offervaard.	19.359
Fleerackers, E. (vert.)	18.769
Fletcher, J. S.	
Bloedwraak	18.867, 19.045
Chantage	18.868, 19.205
Fonteyne, N. E.	
Kinderjaren	18.920, 18.995
Foppema, Y. (vert.)	19.294
Francken, F.	
De Bonnefoy's trouwen uit	18.682, 18.795
Frank, S.	
Si Ardjoe en zijn buffel	19.222
Franken, E. L.	
Het huis waar de klok...	18.821
De roof der Elhorstjuweelen	18.822
Franquinet, R.	
Gekapseisde boot	19.335
Frans, A. (muz.)	18.992
Franse, L. T. (vert.)	19.355-357, 19.369,
Friedlaender, H.	19.39
Typographisch ABC	18.971

G

Gagarin, E.	
Der verwehte Weg	18.823
Gardner, E. S.	
De schoen met de roode vlek	19.206
Garnier, Adr.	
De vrouw en het leekenapostolaat	19.473
Gatti, A.	
Saranga, de pygmee	19.046

- Geerke, H. P.**
Aan het hof van Lodewijk XIV 19.248
- Geerts, C. F.**
Practisch handboek vr elektrikers 19.499
- Geissler, J. E. Chr.**
Het karakter v. Joh. H. Pestalozzi 19.081
- Gelissen, H. C. J. H. (inl.)** 19.129
- Gerebern, P. (vert.)** 19.438
- Gerhard, T.**
Circus « Valdibomba » 19.221
- Gerlach, P. (vert.)** 19.312
- Germonprez, Fred**
Wij leven 19.094, 19.186
- Gezelle, G.**
De XIV stonden 19.159
- Ghéon, H.**
Féeries 18.963
De man die St-Nicolaas zag 19.172
De sultansdochter en... 19.173
- Ghysbrechts, M.**
De verleider 19.047
- Gielen, J. J.**
Land in zicht ! 19.422
- Gleit, M.**
Ik heb geen bed voor je, m'n kind 18.796
- Gloag, J.**
De man die een ander was 19.048
- Godthelp, H.**
Het nieuwe Nederl. proza in novel. 19.423
Proza en poëzie : 2e en 3e dl 19.238
- Gompers, J.**
Melodieën der stilte 18.746
- Gomperts, H. A.**
Catastrofe der scholastiek 19.295
- Goris, Jan**
Zoo werd Arendonk... 18.712
- Gorter-Keyser, J. E. (vert.)** 19.012
- Gotjé, W. A. (vert.)** 18.835, 18.844, 19.020
- Graafland, R. (ill.)** 19.065
- Gräf, R.**
Zalig, die hongeren ! 19.474
- Graf, N.**
Vrouwen zonder vrees 19.373
- Graumans, A. A. L.**
D'n Dré en d'n Blaauwe van... 19.544
- Greig, M.**
Als een meisje modern wordt 18.824
- Greiner, P. H. (medew.)** 19.238
- Greschny, W. (ill.)** 19.475
- Griese-Kets de Vries, E. J. (vert.)** 18.689,
- Griever, G.** [18.723, 19.201, 19.367
- Grimm (bew. naar)** 19.010
- Grimmelshausen :**
Zie von Grimmelshausen
- Groenendaal, G.**
De vrouw met h. zwarte masker 18.797
- Groothedde, I. F. J.**
Het geheim van « De Dravik » 19.408
- Groskamp-ten Have, A.**
Hoe hoort het eigenlijk ? 19.313
- Grub, G.**
Gerecht en recht 19.134
- Gummarus, B^r (red.)** 18.691
- De nieuwe Kerstmis** 19.163
- Gunn, T.**
Voor heete vuren 18.825
- Gunning Wzn, J. H.**
De studie der pædagog. in Nederl. 19.314
- Gunther, J.**
Azië in de branding 19.315
- ## H
- Hagedoorn, J. M.**
Rie is geen kind meer... 18.767
- Hageveld, W.**
De bolsjew. gravin. De mooiste dag van zijn leven 18.988
- Haighton, A. A.**
Over J. Kloos-Reyneke v. Stuwe 19.585
- Haimon, P.**
Verzen 19.342
- Haller, R. (medew.)** 19.090
- Haluschka, H.** [19.545
Het liefdeslied der markiezin 19.464,
Wat is nu goede toon ? 19.136
- Hamilton, G.**
Alibi 19.374
- Hammenhög, W.**
Het geval Sehling 19.375
- Hanekom, A. J.**
Gideon Scheepers 19.106, 19.164
- Hanhart, J. J. A. (vert.)** 19.024
- Hardy, P. (vert.)** 18.688, 18.818
- Harris, L. J.**
Vitamines in theorie en praktijk 19.152
- Harris, M. J.**
Bruisende waters... 18.869
- Hart, C.**
Van één vader 19.187
- Hart, J.**
Het raadsel v/d gekruiste dolken 18.826
- Hazelhoff Roelfzema, E.**
Rendez-vous in San Francisco 19.092
- Hechtle, M. (medew.)** 19.090
- Heijster, F. C.**
Parapsychol. e. h. spiritisme 19.296
- Heinen, J. M.**
Jongenskerstfeest 19.170
- Hellinga, W. G. (bew.)** 19.588
- Helman, A.**
Het vergeten gezicht 18.994
- Henderson, G. G.**
Waar kogels fluiten 18.827
- Hendrickson, D. (ill.)** 19.370
- Hendrickx, R.**
Uw bescherm. tegen h. luchtgevaar 19.316
- Hendrickx, T. (ill.)** 19.330
- Hens, G. (ill.)** 19.226
- Hermans, G.**
Onze weg 18.749
- Herzog, R.**
De gebroeders Wiskotten 19.546
- Hesse, R. (ill.)** 18.871
- Hetzer, H.**
Opvoedingsfouten, -raad 19.137

Higgs, C. (ill.)	19.166
Hijman, A. (vert.)	19.022
Hildebrand, A. D.	
De avontuurl. reis v. Bolke's zoon	19.074
Belfloor en Bonnevu	19.223
De wedstrijd der radio-amateurs	19.066
Hildenbrandt, F.	
Fritz Freemann wird Reporter	18.725
Hilgendorff, H.	
Het duel der maskers	18.785
Hinderdael, S. S. J. F. (vert.)	18.711
Hitler, A.	
Mijn kamp	18.949, 19.596
H. M.	
De weeze uit het schrikbewind	19.049
Hobart, A. T.	
Woelige wateren	19.011
Hocks, E.	
Der letzte Deutsche Papst	19.276
Höcker, P. O.	
De man op den achtergrond	19.188
Hoegen, A. W.	
Katholiek familieleven	18.696
Hoek, H. (vert.)	19.018
Hoekendijk, C. J.	
Aan Jezus' voeten	18.697
Hoekstra, J. W.	
Volksonwikkeling	19.124
Hölscher, T. (red.)	18.691
De katholieke jeugdbijdel	19.302
Hoewaer, T.	
Geheime zenders	18.747
Holesch, D.	
De zwarte hangst Bento	18.828
Holman, L. (ill.)	18.784
Hoogewerff, F. (vert.)	18.792, 18.827, [18.848, 19.383]
Hoogveld, J. H. E. J.	
Inleiding tot de wijsbegeerte	18.927
Hoornik, E.	
Steenen	18.748
Horrix, M. (vert.)	19.035
Houghton, Cl.	
De vreemdel. van driehoog-achter	19.012
Housen, B. (vert.)	19.595
Hovid, H. (vert.)	18.812
Huddleston Slater, W. B. (bew.)	18.972
Het groote bankroet	19.376
Hughes, R.	
Orkaan	18.798
Huizenga-Onnekes, E. J.	
Het menschel. leven in 't Groning.	19.402
Hunter, D. (medew.)	18.977
Hurst, F.	
Vier dochters	18.786
Huxley, E.	
Jacht op groot wild	19.207
Huybrechts, M.	
Het vraagstuk der gebrekkigen...	18.713
Huysmans, C.	
2 voordracht, over Filips v. Marnix	19.082
Huysmans-Kooyman, R. (ill.)	19.066
Huysser, G. (ill.)	19.495

I

Icks, X.	
De spaarsociëteit v/d ... sleutel	18.870
Ignazia	
Mijn bekeering	19.434
Ildefons, B ^r (muz.)	19.168
Innes, H.	
'n Misdaad in de vliegwereld	18.829
in 't Hout, Bart	
De verliefde speurder	19.377
Irwin, I. H.	
Fatale maskerade	18.830
Ivanovsky, E. (ill.)	19.235

J

Jacobs, J. F.	
Die held van Kammaland	18.890
Janssen, Joh.	
Bizondere methodiek	19.317
Janssens, Al.	
De heerlijkh. v/h... Moederschap	19.119
Het heilig Oliesel	18.698
Janzen, J. (vert.)	18.824
Jenkins, W.	
Kid de dobbelaar	18.831
De vallei des doods	19.526
Jens, I.	
Mirasol	18.892
Jerome, J. K.	
Drie swape op die rivier	19.050
Jeunssen, J.	
Tony	19.051
Jobert, K. (vert.)	19.198-199, 19.401
Jodogne, J.	
Uw besch. tegen h. luchtgevaar	19.316
Johman, C. K.	
Land van belofte	19.165
Jonckheere, K.	
Cargo	19.460, 19.593
Jongejans, J.	
Land en volk van Atjeh	19.263
Jongen, J. J.	
Compendium der algem. geschied.	18.916
Jordan, H. J.	
Het leven der dieren i. h. water	18.968
Jordan, H. J. j ^r	
Hoe opvoedingsfouten te vermijden	18.950
[Jordan, R.]	
Beschouwingen over de god. liefde	19.300
Joz. (ill.)	19.483
J. W. (ill.)	19.581

K

Kästner, E.	
Tijl Uilenspiegel	19.234
Die verschwundene Miniatur	18.726
Kaiser, N. (ill.)	19.409
Kalmijn-Sierenburg, J.	
« Moeder, spréék ! »	19.138

Kamban, G.		Koning, F. (bew.)	19.257
Ik zie een land vol schoonheid	19.013	Kooy, J. (bew.)	18.967
Kamerling, K.		Koster, S. (vert.)	18.808
Die schat van Growwe Skeur	19.052	Kramer, C.	
Karinthy, F.		De man die over h. water liep	19.172
Een reis rondom mijn schedel	19.360	Kramer, W.	
Kars, Co		Het groote geluk	19.455, 19.528
Jop's groote avontuur	18.832	Kreisler, K.	
Spriet vliegt uit	19.217	Catilina	19.520
Karumäki, U.		Krekel, K.	
Yrjo de looper	19.527	De avonturen v. Scheeve Zeven	19.067
Katterfeld, A.		Kremer, H.	
Oskar Schabert	19.277	'n Kerel uit één stuk	19.279
Kazemier, G.		Krige, U.	
De koopvrouw van Stavoren	19.416	Magdalena Retief	19.166
Kelk, C. J.		Kring, A.	
De vos en zijn staart	19.286, 19.347	De grafologie v/d schrijfmachine...	18.690
Keller, P.		Krivitsky, W. G.	
Nu komt de Lente	19.378	Dat heb ik gezien !	19.435
Kellner-Daniel		Kroese, E. (vert.)	19.536
Redders der menschheid	18.972	Kroesen, C. (vert.)	19.017, 19.032
Kempe, J. (vert.)	19.343	Kruize, Fr.	
Kenter, J. J. (aant.)	18.727	Katinka	19.173
Kernkamp-Muylderman, J. (vert.)	19.361	Kruseman, D. J. C. (vert.)	18.793
Kerremans, J. (ill.)	19.076	Kryn, L. J.	
Kersten, M.		De man met den baard	18.922, 19.028
Onze weg	18.749	Küthe, C. H. J.	
Kestens, G. (bew.)	18.814	Tuberculose	19.500
Kiluni, M. (vert.)	19.522	Kuiper, J.	
King, P.		De herdertjes lagen bij nachte	18.760
De moord in het hotel	18.833, 19.053	Kuiper, J. E.	
Kirschweng, J.		Lientje gaat verhuizen	18.897
Die Fahrt der Treuen	18.871	Kuiper, J. W. (vert.)	19.587
Kist, J.		Kuiper-de Jongh, C.	
De toverzak	19.075	In- en uitvallen	18.834
Klinsky, E. J.		Kuitenbrouwer, H. (red.)	18.691, 18.692
Heerschers over Rusland	19.249	Kummer, F. A.	
Kloek-Pirée, M.		Het gezicht in den spiegel	18.835
Het woord geneest	19.112	Kuncewiczowa, M.	
Kloos-Reyneke v. Stuwe, J. (vert.)	18.847	Scherven	19.529
Knight, K. M.		Kuyle, A.	
Het geheim van Palo Seco	19.379	Harmonika	18.836
Knippenberg, H. H.		Kuyper-van Oordt, H.	19.208
Negen grote Oranjes	19.278	Een martelaarskroon vr J. Praet	19.098
Knipping, B.		Kwitser, M. A. (vert.)	18.802, 18.846
De iconogr. v/d Contra-Reform.	18.986		
Knops, R. (vert.)	19.549		
Knuttel Wzn, G.			
Hubert en Jan van Eyck	18.987		
Knuvelde, L.			
Zorgen om morgen	19.139		
Koenders, A. J.			
Volkshandboek der liturgie	18.935		
Koenen, M.			
Birgitta van Zweden	18.872		
Koets, M. (aant.)	18.963		
Kok, A. B. W. M.			
Verleidende geesten	19.113		
Kolkman, J.			
Janus Krul en zoon	19.456, 19.547		
Kolping, Ad.			
De dag breekt aan !	19.299		
Koning, E.			
Een vaste burcht	19.548		

L

Laatsman, W.	
De dominee die d. hemel niet inkon	19.029
Geuzeke drei	19.517
Labberton, M.	
Geloof, hoop, liefde	19.054
Lacops, M.	
Buitenleven : ie dl	18.973
Handb. vr... landbouwavondsch.	18.974
Handboek vr... tuinbouwschool	18.975
Lamberty, M. (inl.)	19.133
Lambooy, A. J.	
Dagen van vervolging	19.280
Lammers, Fr. (ill.)	19.571
Landré-Tollenaar (vert.)	18.845, 18.849
Lapi�re, R.	
Zoon van Han	18.837

Meyer, I. (<i>red.</i>)	18.692	Mußer, Jan	
Michel, E.		Het hemelsch Kerstfeest	19.170
Als de twee één zijn...	18.904	Muller, J. W.	
Michiels, G.		De uitbr. v/h Ned. taalgebied	18.964
Wegen naar God	19.507	Muls, J.	
Michielsen, L.		Memling	19.154
Heemkunde	18.951	Muschler, R. C.	
Midderigh, B. (<i>ill.</i>)	18.826	Nofretete	19.549
Miller, H. T.			
Liefde slaat diepe wonden	19.032		
Minne, J. (<i>ill.</i>)	18.803, 19.158		
Mirande, A. F.			
Het nieuwe Ned. proza in nov.	19.423		
Möller, Chr.			
Atomen	18.969		
Möllmann, A.			
Alles komt terecht	19.224		
Moens, W.			
Nederlandsche letterkunde...	19.240		
Mok, M.			
Figuren in het zand	18.686, 18.800		
De tweede jeugd	18.686, 18.787		
Verloren droomen	18.752		
Molanus-Stamperius, M. J. (<i>vert.</i>)	19.197		
Molier, Jac. H. (<i>ill.</i>)	18.893		
Hoe Appie van Gelder een kerel...	18.893		
Molière			
Scapijn de grapjas	19.417		
Molkenboer, B. H.			
Vondelbrevier	19.338		
Mollema, J. C.			
Geschied. v. Nederland ter zee	19.462		
Moller, H. W. E.			
Gesch. v/d Ned. letterkunde	19.083		
Montessori, M.			
God en het kind	19.488		
Moolhuisen, H.			
Menukunde	18.976		
Moore, A.			
Dicht bij den dood	18.844		
Mooy, J.			
Mijn eerste gang dr onze letterk.	19.084		
Morian, J.			
Getemd!	18.874		
Morton, A.			
Blauwmasker in het nauw	19.380		
Blauwmasker slaat toe	18.875		
Blauwmasker verschijnt opnieuw	19.381		
Mostert, D.	19.210		
Nooientjes van die Onderland	19.105,		
Müller, G.			
Gids bij de studie v. 't milieu	18.952		
Natuurkennis	18.965		
Müller, K.			
Brom... bromt!	18.768		
Müller-Freienfells			
Man en vrouw	18.929		
Müseler, W.			
Te paard!	19.505		
Mulder, H. A.			
Opstelle oor poësie	19.104, 19.241		
Mullemeister, J. (<i>herz.</i>)	19.146		
Muller, H.			
De H. Drievuldigheid	18.699		
-
N	
Nabben, J.	
Meisjes met een baan	19.571
Naezer, M. (<i>ill.</i>)	19.055, 19.224
Russische volksverhalen	19.055
Nanda	
Frekie en de bok van meester	19.069
Nathan, M.	
Die epos v. Trichardt e.v. Rensburg	19.056
Nelson, A. P.	
Mannen buiten de wet	19.550
Neufeld, J.	
Dostojewski. Psycho-analyt. schets	19.085
Nichols, B.	
Revue	19.015
Nipa	
Een jonge held	19.057
Nitsche, R.	
Waar helden met reuzen strijden	19.264
Noterdaeme, J.	
De Belgische grondwet	19.141
-
O	
Oerlemans, A. I.	
Beknopte opsporingsleer	19.127
O'Hanlon, J.	
Drama in het Lunapark	19.059
Olesen, O. C.	
De stroom zegent het land	19.191
Olmen, W.	
Rond wind- en watermolen	19.551
Oostra, R.	
Wie zijn leven zal willen verliezen	18.760
Opbrouck, A.	
Stijl en taal. Deel A	19.147
op de Beeck, L.	
Boerenpolitiek	18.876
Boschmanneke	19.578
op de Beeck, Th. (<i>ill.</i>)	19.578
Oppenheim, E. P.	
Leer om leer	18.845
Ost, A. (<i>ill.</i>)	19.388, 19.497
Oterdahle, J. (<i>bew. naar</i>)	18.761
Otten, F.	
Het verlos. antw. op kwell. vragen	18.936
Otten, J.	
Drijvend casino	19.452, 19.518
Ouwendijk, D. (<i>vert.</i>)	19.031
Ouwendijk, J. J.	
Joseph, vader van Jesus	19.598
Overdiep, G. S. (<i>medew.</i>)	19.428
Onze Renaissance in proza	19.586

Ovink, B. J. H.
De filosofie en h. wezen v. mensch 19.468

P

Paap, W. (*muz.*) 18.765
Padover, S. K.
Het leven e. d. dood v. Lod. XVI 19.552
Palm, J. M. (*vert.*) 19.015, 19.315
Paschasius (*bew.*) 19.488
Gods eigen woorden 19.478
Passier, P. M. T.
Het geheim v. d. verborgen nis 19.409
Peeters, J.
Kleuterrimpjes 18.899
Pelder, F.
Overzicht der econom. aardrijksk. 19.261
Peleman, B.
Nacht der verdwazing 19.339
Pelikaan, K. L.
De detective-avond. v. Argo 18.877
Pellegrino (*vert.*) 19.474
Pels, C. (*medew.*) 18.977
Pembaur, Jos.
De poëzie v/h klavierspel 19.155
Philips, J. P.
Erger dan moord 18.878
Phocas, M.
Uit het zwarte land 19.058
Pieck, A. (*ill.*) 18.812, 18.820, 18.828,
18.837, 19.012, 19.249, 19.525
Pius XI
De encycl. « Mit brenn. Sorge » 19.299
Plantenberg Marres, P.
Ketters aan de poort 19.033
Poeder, H. (*ill.*) 19.264, 19.517
Polak, L.
Noodlot en vrije wil 19.469
Poortenaar, J. (*ill.*) 19.157
(*vert., ill.*) 19.359
De papierwereld 18.977
Poortman, J. J.
Van trouw en ontrouw... 19.142
Poplemont, L.
Het doorzichtig masker 18.750
Poppe, E.
Biechtboekje B 19.479
Pos, H. (*vert.*) 19.274
Posthumus, A. (*vert.*) 19.009
Postma, M. M.
Stemmen uit die verlede 19.251
Potgieter, C.
Komm.-Gener. Hendr. Potgieter 19.436
Powell, A. E.
Ongecensureerd 19.437
Priestley, J. B.
Het witte kasteel... Doodenvallei 19.553
Prims, Fl.
Antwerpsche Altaarstudiën 19.252
Gesch. v. Antwerpen : 7e dl 19.253
Proost, K. F.
Volksontwikkeling 19.124
Pujmanová, M.
Mensen op de tweesprong 18.801

Pulles, T.
Start 19.406
Pyck, J. (*bew.*) 19.141

Q

Quigley, E. (*ill.*) 19.062
Quirinus van Alphen
De man die gekruisigd werd 19.600

R

Raeymaekers, C.
Het Evangelie van Lucas 19.301
Raeymaekers, L. (*vert.*) 19.063
Raine, W. Mac Leod
Bucky vecht voor zijn eer 19.030
De prinses v. d. Rio Chama 19.382
Rasmussen, E.
Atomen 18.969
Ratazzi, P.
Wat zegt de jeugd ervan ? 18.714
Rauschning, H.
De nihilistische revolutie 18.715
Reeve, A. B.
De droomuitlegger 18.802
Reijnen, H. (*vert.*) 18.704
Reinderhoff, R. (*ill.*) 19.230, 19.411-412,
19.540, 19.559
Reiner, A.
Marja 18.788
Renquin, R. (*vert.*) 18.835, 18.844, 19.020
Rentinga, J.
Arie 18.894
Reuling, J.
Het vreemde vaderland 19.034
Reypens, L. (*inl.*) 19.446
Rhode, J.
Moord of vergelding 19.407
Ridwit, F. C.
De man van den weg 18.803
Riemens-Reurslag, J.
Kinderen spelen 19.489
Riewerd, A. (*vert.*) 18.840
Rijnsent-Zijderveld, H. P.
Helga Wilhelmina 18.761
Rilke, R. M.
Koning Bohoesj 19.554
Levensinzicht 19.587
Ritter-Landré, C. M. (*bew.*) 19.264
Robbers, H.
De roman van een gezin 19.016
Roberts, E.
Zij zullen stormen oogsten 18.846
Roberts, K.
De weg Noord-West : 2. Maj. Rogers 19.361
Roelofs, J.
Met de « Holl.-Diep » op avont. 19.225
Roemans, R. (*medew.*) 19.090
Roest Crollius, B.
Het roekeloze hart 18.804
Roggen, R.
Financieele algebra 19.494

Roldanus, W. J. A. (<i>bew.</i>) 18.815, 18.817, 18.866, 19.400, 19.530, 19.550	Schermelé, W. Roettoet en andere nikkertjes 19.077
Roll-Anker, N. De firma Toller 18.805	Schermerhorn, W. (<i>inl.</i>) 19.135
Rompel, H. Die goue kobra 19.060	Scheuber, J. K. Trotzli, der Lansbub 18.727
Romualdus, P. De katholieke jeugdbijbel 19.302	Schlichting, Th. (<i>vert.</i>) 18.944
Ronge, P. H. (<i>vert.</i>) 19.152	Floris en Peter of... 18.953
Roosenburg, H. J. (<i>vert.</i>) 19.195	Schmidt, J. Mislukte levens 18.758
Rootchiv (<i>ill.</i>) 19.073	Schneiders, Fr. (<i>vert.</i>) 19.267
Roothaert, A. Die verkeerde weereldt 19.181	Schönberger, J. J. (<i>aant.</i>) 18.892
Rooyman, R. (<i>ill.</i>) 19.044	Schorn, K. (<i>bew.</i>) 18.779
Ross-Regeur, N. (<i>vert.</i>) 19.375, 19.389	Schotel, N. (<i>ill.</i>) 19.222
Rost, N. (<i>vert.</i>) 19.003	Schouten, H. Onze oude orgels 18.736
Rousseau, H. J. Die invloed v. Engels op Afrik. 19.148	Schouten, J. H. (<i>aant.</i>) 18.726
Rubens, M. 't Is toch vergeven 19.588	Schouten, L. (<i>ill.</i>) 19.005
Ruck, B. Liefde's late bloei 19.017	Schreurs, J. (<i>red.</i>) 18.692
Rümke, H. C. Psych. v/h ongelooft : n ^r 8 18.693	Graankorreltje 19.172
Rugani, D. (<i>vert.</i>) 19.172, 19.173	Het koekoeksjong 18.779
Ruyssinck, K. (<i>bew.</i>) 19.417	Schütz, E. (<i>ill.</i>) 18.888
Ryelandt, I. Eucharistisch offerleven 18.700	Schuling, A. (<i>ill.</i>) 18.708
S	
Sabbe, M. Vondel en Zuid-Nederland 19.425	Schulte, J. E. Het ras morpholog.... beschouwd 19.150
Salminen, S. De lange Lente 19.531	Schuermans Stekhoven, G. H. J. Luchtvaartwoorden 18.728
Sansen, J. Papier en drukkunst 18.981	Schuursma, R. (<i>vert.</i>) 19.202
Stoommachines 18.982	Schwartz, E. Leve Kristus-koning 19.515
Sassen, Ad. (<i>bew.</i>) 18.779	Sebregts, L. (<i>ill.</i>) 19.072
Maria die zoude nr Bethleem... 19.170	Seeley, M. Misdaad in het stille huis 19.211
Saunders, E. Die ou portret en andere verhal 18.890	Segers, R. Stadsridders ! ? 18.879
Savi, E. W. Gewaagd spel 18.847	Seghers, R. J. Maya. Sprookjes en vertellingen 18.895
Langs zonderlinge paden 18.806	Selinko, A. Morgen gaat 't beter 19.192
Scharten, C. De schatten v. Groot-Griekenland 19.265	Selleger-Elout, J. M. De luchtreizen v. Jantje Puk 19.226
Schelfhout-van der Meulen, A. (<i>vert.</i>) 19.136	Een zomer met Lijsje Lorresnor 19.070
Schelfhout, L. (<i>ill.</i>) 18.937	Selleger, S. (<i>ill.</i>) 19.226
Dat zijn er drie ! 18.937	Senden, L. Ons keverboek 19.151
Scheltjens, L. Moederliefde 18.989	Sengers, L. (<i>ill.</i>) 19.564
Schepens, J. Polyfoto 18.789	Seppänen, U. Waar de meren bruisen 19.350
Schepens, P. De Kalevala 19.242	Servaes, A. Wie volgt ? 19.036
Schepers, J. Lieve zieken... 18.701	Severinsen, H. Er kan zoo veel gebeuren in 8 dag. 18.996
Scherbatow, A. De geheimzinnige bewoner 19.235	Shakespeare, W. Macbeth 18.769
Scherfig, H. De vermiste hoofdcommies 19.035	Shapshak, R. (<i>ill.</i>) 19.436
	Short, L. Barmhartige revolvers 19.383
	Verloren spel 18.848
	Siebert, W. (<i>medew.</i>) 19.090
	Sieroy, D. A. (<i>ill.</i>) 19.092
	Sillanpää, F. E. Menschen in den zomernacht 19.018
	Silja de dienstmaagd 19.522
	Simon, L. (<i>ill.</i>) 19.476

Simons, Carla			
Ik wil leven	18.684,	18.807	
Simons, J. (vert.)		19.570	
Eer Vlaanderen vergaat		19.555	
Sjeneoer, S.			
Noach Pandre		18.808	
Skolaster, H.			
Zuster Beata		19.438	
Smeesters, B. J. (vert.)		19.477	
Smelik, Kl.			
Hollanders visschen i. d. Poolzee		19.266	
Storm over de oceanen		19.457, 19.556	
Smit, G. (bew.)		18.779, 19.170	
(red.)		18.780	
Kerstmis		19.170	
Smit, W. A. P.			
Dichters der Reformatie...		18.753	
Smith, J. A.			
Ek rebelleer		19.439	
Snaith, J. C.			
Lisa Loverley		19.384	
Snapper, R. (ill.)	18.808,	19.228,	19.520
Snitker, W.			
Pelgrims - Vader Abraham...		19.172	
Wiegelied		19.171	
Sommer, J. (bew.)		19.473	
Soutendijk, G. (vert.)		18.841	
Souvestre, E.			
Het betooverde land		19.061	
Speybrouck, J. (ill.)		19.565	
Spier, J. (ill.)		18.839	
Spierings, K. (red.)	18.691,	18.692	
Een huis vol list en liefde		19.173	
Jan Alleman roept		18.779	
Storm over Grand Cirque		19.227	
Spoor, P. A. J.			
De marmeren bal		18.770	
Spring, H.			
O Absalom		18.997	
Staes, C. J.			
Het groote oogenblik		18.990	
Het testament der geesten		19.418	
Starr, R.			
Haar buitenkansje		18.849	
Staverman, H. W.			
Humor en humoristen		19.589	
Steeman, S. A.			
Mr Wens speelt zijn troeven		18.880	
Steenhoff-Smulders, Alb.			
Tuin van Holland		18.754	
Steenhoff, J.			
Het spookverhaal		19.173	
Steinmetz, R.			
Menschenleven in Amerika		19.429	
Pablo		18.729	
Stekete, Chr.			
Het achterlijke kind		19.143	
Stempels, P. (ill.)		19.225	
Sterkenburg, R. P. (vert.)	19.192,	19.219,	
Steur, J.		19.271	
Volendam in de winter van 1916		19.071	
Stevenson, B. E.			
Monte-Carlo		19.037	
Stims, H.			
De lijdensweek		19.303	
Stoke, M.			
De razende berg		18.850	
Stokvis, B.			
De beteek. der experim. psychol.		19.114	
Stout, R.			
Het mysterie v. d. rooden stier		19.212	
Strauven, J. Th.			
De school in den storm		19.318	
Streuvels, St.			
Kerstvertellingen		19.557	
Striefler, E. (medew.)		19.090	
Strijbos, J. P. (ill.)		19.495	
Strijt, W.			
Onderstroom		18.851	
Stuiveling, G. (inl.)		18.910	
(medew.)		19.237	
Stuurman, R. (ill.)		19.074	
Stuvel, G.			
Berijmd « Nieuw Panopticum »		18.771	
Stuyvaert, V. (ill.)		19.028	
Suls, A.			
De avonturen van Pim Ketel		19.072	
Summer, A.			
Liefde en strijd		19.193	
Svensson, J.			
Nonni		18.881	
Sonnentage		18.882	
Wie Nonni das Glück fand		18.883	
Swain, V.			
Zonden der jeugd		19.194	
Sweers, A. (red.)		18.780	
(medew.)		18.911	
Swerts, L.			
Ellipsen		19.385	
Sydberg, H. (vert.)	18.996,	19.394	
Széchényi, S.			
Onder dieren en gouddelvers		19.267	
Szekely, L. en Szekely-Lulofs, M. H.			
(vert.)	18.842,	19.182	
Szepe-Zuckerkandl, B.			
Ik leefde 50 jaren wereldgesch.		19.254	
Szobotka-Visser, J. L. (vert.)		19.001	
T			
Taal, J.			
De weg van een protestantsch...			
student		19.440	
Taber, G.			
Om recht en liefde		19.386	
Tam, A. (aant.)		18.963	
Tammsaare, A. H.			
Wargamäe		19.195	
Taudin Chabot, J. J.			
De mensch en zijn beschaving...		19.466	
Tazelaar, C.			
De cultuurwaarde v. ... Camera		19.590	
Teijssen, M. R. (medew.)		18.932	
Teixeira de Pascoaes			
Hiëronymus. De dichter der...		19.283	
Tellegen-Veldstra, U.			
Goudkopje en de beertjes		18.772	

- Tendeloo, N. Ph.
Werkelijkheid, begrip en wezen 19.467
Tenhaeff, W. H. C. (inl.) 19.296
ten Have, E. (vert.) 19.566
ter Braak, M. (bew.) 18.715
Terlingen, E. J. M.
Uw wil geschiede... 18.758
Thans, H.
Langs Maria's leven 19.340
Thelen, A. V. (vert.) 19.283
Theodoor-Maria (ill.) 19.477
Theresina, M.
Eenvoud in de opvoeding 18.716
Theunissen, N. H.
Kommand.-Gener. H. Potgieter 19.436
Theunisz, J.
Carolus Clusius 19.441
Johan de Witt 19.442
Thibaut, R.
Eén met God 18.938
Tieman, W. A.
Inl. tot de kennis v. d. misdadiger
Politiebevoegdheid - Wat ieder
v. h. geld weten moet 19.127
Tihamér, Tóth, zie: Tóth Tihamér
Timmermans, A. (vert.) 19.378
Tinhof, Carl
Lichter Werktag 18.884
Tokarski, W. (vert.) 19.360
Tolman, R.
Vogels v. akker en struikgewas 19.495
Een wereld van schoonheid 18.970
Toonder (ill.) 19.221, 19.406
Toonder, J. G.
Een man zet door 19.453, 19.558
Torney, G. (ill.) 18.965
Teekengids 18.733, 18.734
Tihamér, Tóth (inl.) 19.130
Ik geloof in de h. Kerk 19.304
Trattner, E. R.
Bouwers v. ons wereldbeeld 19.496
Trier, W. (ill.) 19.234
Turnbull, A. S.
Te duur gekocht 19.387
- U**
- Ubink, J.
Instituut « Kwartelhof » 18.773
Uittenbogaard, J. (bew.) 18.729
Urbanus, P.
Centje Kwik 19.599
Roosje... paraat 19.443
Zijn geest 18.702
- V**
- Våring, A.
Haar zoon 19.197
Vaerlöse, J.
Jonna 18.809
Valeton, M. C.
Leerboek der filosofie 19.470
- van Aalst, C. (ill.) 19.422
van Achteren, A.
Stineke 18.774
van Alphen, Quirinus, zie: Qui-
rinus van Alphen
van Ammers-Küller, J.
Wat ik zag in Indië 19.430
van Amstel, H.
De wraak van den Javaan 19.228
van Arckel, J. (vert.) 18.831, 18.875, 19.380-
381, 19.526
van Asbeck, F. M.
Internat. invloed in kolon. bewind 18.954
van Asperen-van der Velde, C. P.
Het spelletje van blij zijn 19.167
van Beckum, J. H. (bew.) 18.730
van Benthem, B. C. (vert.) 19.109
van Berkum, P. P.
Het liquiditeitsvraagstuk... 18.717
van Boogaerdt, Fr.
Arbeid en stilte 19.268
van Breda, Fr. (vert.) 18.939
van Breen, L.
Vaarwel Budapest 19.532
van Brink, J. D.
Het postzegelboek 18.955
van Brouwershaven, J. (vert.) 18.825
van Bruggen, J. R. L.
Die voorraad 18.775
van Buijtenen, M. P.
Sint Vincent 19.444
van Coppenolle, Martha (ill.) 18.816
19008, 19.025, 19.593
van Coppenolle, Maur.
Het stedelijk kerkhof te Brugge 19.255
van Cromphout, J.
Le château de Gaesbeek 19.269
van Dalen, H.
Moussorgsky 19.445
van Dam, J. (bew.) 19.341
van de Bilt, E. F. (aant.) 18.991
van de Bilt, T.
De Egyptische meesterdief 19.172
van de Bovenkamp, J. G. H. (vert.)
18.843, 18.862-863, 18.878, 19.395-396
van de Graaf, H.
De gelaarsde kat 18.776
van de Graft, C. C.
Palmzondag 18.718
van de Moer, M.
De schatten v. Medina... 19.287, 19.350
van den Abeele, J. (ill.) 19.491
van den Berg-Bolding, E.
Een spel van de graal 18.760
van den Berghe, V. (vert.) 19.046
van den Bosch, A. C. (vert.) 19.195
van den Bosch, A. M. C.
Ga je ook mee? 18.761
van den Bosch, V.
Junimaand... 19.121
van den Broek, J. P. H.
Katechismus vr. jeugdleiding 19.305
van den Burg, J. P. G.
Proeve v. e. godsdienstprogr. 18.719

van den Donk, J. Het geruisloze vliegtuig	19.229	van Dine, S. S. De moordzaak Gracie Allen	19.213
van den Helm, P. H. W. G. Landverhuizing	18.720	van Dorenburg, A. Bas Baanders wordt uitbesteed	19.579
van den Vondel, J. Gijsbreght van Aemstel	18.991	van Driel, M. (aant.)	18.725
van den Wouden, J. (vert.)	18.798	van Eemland, S. (vert.)	19.391
van de Putte, J. De ruk aan de tralies	19.446	van Eyck, P. N. (inl.)	19.347
van der Galiën, S. M. (vert.)	19.200, 19.363	van Eyk, H. Michiel	19.410
van der Geest, K. Wrakhout	18.852	Truus de nachtmerrrie	18.687, 18.853
van der Hallen, E. (red.)	18.692	van Eysselsteijn, B. (bew.)	19.234
(medew.)	18.911	van Gelderen, I. Duits schoolwoordenboek : re dl	18.730
Cheiks, pelgrims en...	19.463, 19.594	van Gelderen, J. De totalit. staten contra wereld...	18.956
van der Heiden, J. Vrijdag de dertiende	18.758	van Genechten, K. Nederl.-Latijnsch lexicon	19.492
van der Heijden, J. H. (bew.)	18.932	van Gennep, J. Het spel van elken mensch	18.779
van der Helm, T. Verzen	19.342	van Gestel, G. Lectuur en censuur	19.306
van der Hoeven, A. J. (vert.)	18.799	van Godtsenhoven, E. Landbouwkunde op de hoeve	18.978
van der Hoog, P. H. Welke maatregelen... nemen tot...	19.319	van Goirle, C. De echo van zijn voetstap	19.307
van der Hout, R. K. Onze Zoö	19.497	van Gumster, J. D. A. (vert.)	18.886-887, 19.392
van de Rivière, M. Djoep	19.062	van Hagendoren, E. (ill.)	18.899, 19.046
vander Loo, J. (ill.)	18.755	[19.569, 19.574]	
vander Loo, S. Tasten	18.755	van Ham, J. Klucht en esbatement	19.419
van der Meer, C. (vert.)	18.830, 19.212	van Havelte, S. In den storm	19.559
van der Meer de Walcheren, P. Wereldgesch. en christel. moraal	19.591	van Haverbeke, F. Donderkoppen	19.290, 19.389
van der Spek, J. Het jaloersche kind	19.320	van Hest, A. (vert.)	18.867, 19.045
van der Steen, E. Paaltjens S ^r	19.038	van Hille-Gaerthé, C. M. « Die twee van de ark »	19.041
van der Valk, P. (vert.)	18.829, 19.209, 19.211, 19.368	van Hoeck, M. (vert.)	19.284
van der Velden, R. (muz.)	19.512	van Hoek, K. Gesprekke met Dr W. J. Leyds	18.905
van der Wal, Th. J. Dorp in opstand	19.039	van Hoogenbemt, A. Charles Eyck	18.737
Jacht op het noodlot	19.285, 19.351	van Houtryve, Id. Les Sœurs d'l Charité de Namur	19.122
van der Zeyde, M. H. (vert.)	18.929	van Hove, A. De heilige Eucharistie	18.703
van der Zeyde, N. (vert.)	19.137	van Hulse, R. Poldervolk	19.093, 19.196
van de Stadt, E. (ill.)	19.074	van Hulzen, J. Onze vaderlandse geschiedenis	19.256
van Deth, G. Alowieke's schoon' gedacht	18.781	van Huyssteen, H. T. (medew.)	19.165
van Deursen, H. J. (vert.)	19.537	van Iependaal, W. De dans om de rinkelboom	18.998
van de Veegaete, G. Van kind tot mensch	19.490	van Immelen, L. Financieele algebra	19.494
van de Velde, A. (red.)	18.691	van Immerseel, Fr. (ill.)	18.870, 19.577
Vandeven, J. De heilpædag. bij de oligophrenen	19.144	van Julsingha, B. Laten we gaan	18.760
vande Walle, L. Wie is Jezus-Christus ?	19.480	Vank, B. Het moeilijk probl. « Langendaal »	19.560
van de Weerd, H. De H. Willibrordus in Limburg	19.447	van Kaathoven, P. J. (vert.)	18.933
van Dietsch, J. N. C. (vert.)	18.997, 19.178	van Keymeulen, P. Stille Liebe	18.756
van Dijk, B. Tuberculose	19.500		
van Dijk, L. De « Instuif »	19.040		

van Klinken, L.		van Uden, H.	
Diagnose v/d hedend. schoolziekte	19.145	9.34 n. m.	19.288, 19.361
Het stotterende kind	19.321	van Urk, Th., Sr	
van Klooster, J. H. (vert.)	19.437	« Tot hun verstand gekomen... »	18.958
van Laar, A.		van Utrecht, J.	
Bibliogr. v/d gesch. v. ...Antw.	18.924	De zeven perikelen v. J. Schijfsma	19.411
van Limburg Brouwer, P.		van Vriesland, V. E.	
Het leesgezelsch. v. Diepenbeek	19.519	Spiegel v/d Nederl. poëzie...	19.243
van Lokhorst, E.		van Went, J. M.	
Veronica	19.561	Genezende stralen	19.501
van Lombez, A.		van Wessem, E.	
Zielevrede	18.939	Een prince van Orangiën	19.448
van Loon, H. W.		van Wijhe-Smeding, A.	
Het zeegat uit!	19.257	Een menschenhart	18.790
Vanmaele, B.		van Wijk Louw, N. P.	
Biechtboekje A	19.479	Berigte te velde	19.103, 19.244
van Maren, J.		van Zeggelen, M. C.	
Verzen	19.342	Averij	19.412
van Mierlo, J. (medew.)	19.428	Festijnen en perikelen	19.042
Nieuws over Heynriek v. Veldeken	19.086	van Zijll, F. (vert.)	18.791
van Morckhoven, P.		Vasalis, M. (medew.)	19.393
Draaimolen	18.777	Vaszary, G.	
van Mourik, J.		Drie naar Amerika	19.534
Het onderw. in natuurl. historie	18.957	Veldman, J.	
van Nahuys, A. (vert.)	19.254	Vrouwen onder den hemel	19.019
van Nijnatten-Doffegnies, H. J.		Velsen, I. (vert.)	19.534
Moeder Geerte	19.523	Velter, J. M.	
van Offel, E. (ill.)	19.573, 19.582	Australië — Siberië	19.218
van Oldenburg Ermke, Fr. (vert.)	19.545	Vennekens, Fr.	
van Oven, R.		Le château de Gaesbeek	19.269
Tesseltje	19.562	Venter, E. A.	
van Oye, P. (medew.)	18.966	Natalia	18.778
van Poppel, G. (vert.)	19.239	Verachttert, Fr.	
van Pottelbergh, R.		Brigands in 't geweer	19.214
Over gesch. en beteek. v. Ei-zin...	18.731	Karel van den Oever	19.592
van Praag, S. E. (vert.)	19.350, 19.529	Verboven, A.	
Pension Wessels	18.999	Sophokles' Koning Oidipoes	19.516
van Raemdonck, G. (ill.)	19.223	Vercautere, H. P.	
van Reusel, J. (vert.)	19.475	Progress. leerb. der Duitsche taal	19.149
van Rheenen, J.		Verfaille, J. K. (vert.)	19.515
De glijbaan	19.533	Vergult, R. A.	
van Rijsinge, C. (vert.)	19.505	Arbeiders-politiek en vrede	18.721
van Roey, J. E.		Vrede in Europa. Hoe?	18.959
In den dienst v/d Kerk	19.308	Verhaar, J.	
van Rompuy-Janssens, T.		Het verlossende antwoord op...	18.936
Kempische harten - Het neefje	18.992	Verhelst, R.	
van Rooyen, J.		Sporen in de rimboe	19.231
Buitenleven : 4e dl. Paardenkweek	18.979	Verhoeven, B. (red.)	18.692 (inl.) 18.754
van Schaik-Willing, J. (vert.)	18.786	(vert.)	18.779
van Schelven, Th.		De zielegang van H. Roland Holst	18.906
Waar moet ik het zoeken?	18.930	Verhulst, R.	
van Schendel, A.		Jan Coucke en Pieter Goethals	19.572
De zeven tuinen	18.683, 18.854	Verlinden, J. A. A. (bew.)	19.493
van Schoonhoven-van Beurden, V. (ill.)	19.231, 19.233	Vermeylen, A.	
van Soest, E. I. H.		Hiëronymus Bosch	18.987
Theeland	18.810	Vermuyten, Fr. (vert.)	19.300
van Sprang, A.		Verschaeve, C.	
Kampeeravont. v. e. vrolijk stel	19.230	Dietsche gedenkdagen	19.087
van Steen, P.		Jezus	19.291
De droom	18.885	Verzameld werk : 6e dl	18.907
van Suchtelen, H. (vert.)	19.403	Verschuieren, J.	
van Thienen, Fr.		Algem. historische atlas	19.270
Vermeer	18.987	Vestdijk, S. (vert.)	19.333, 19.520
		Lier en lancet	18.908

Zijlstra, H. J.		Zwager, D. N. M. (bew.)	19.397
Inleiding tot de economie	19.146	Zwegers, B. V.	
Zilahy, L.		Klaas Pikbroek	19.073
Wat meedreef met den stroom	19.182	Zweig, A.	
Zischka, A.	18.723	Spinoza	18.931
Brood vr twee milliard menschen	18.689,	De Vriendt keert weer	19.003
Zonneberg, Fr.		Zweig, Stefan	
Eros-altaar	19.508	G. F. Händel's opstanding	19.219
Zuidema, W. (vert.)	18.917	De levende gedachten van Tolstoi	19.089

TITELLIJST

VAN DEN 18n JAARGANG

Het getal aan het uiteinde van den regel geeft het volgnummer der recensie aan

A

Aan den grooten weg	19.364
Aan het hof van Lodewijk XIV	19.248
Aan Jezus' voeten	18.697
Aanslag op de wereldtentoon. van...	18.864
Abraham Lincoln	19.162
Achter de muren van een kazemat	18.861
(Het) achterlijke kind	19.143
Acht gedichten	19.329
Adriaan Jansz. van Bergen	19.161
Akademie der marine... Mededeel.	19.465
Aleta's geheim	19.014
Algemeene historische atlas	19.270
Alibi	19.374
Alles komt terecht	19.224
Alowieke's schoon gedacht	18.781
Als de natuur roept	19.189
Als de twee één zijn	18.904
Als een meisje modern wordt	18.824
Alzoo ook op aarde	19.538
Amerika filmt	19.390
(Het) andere Amerika	18.946
Antwerpsche altaarstudiën	19.252
Appelbloesem	18.760
April-serenade	18.865
Arbeid en stilte	19.268
Arbeiderspolitiek en vrede	18.721
Arie	18.894
Atomen	18.969
Australië. Ontdekkingsstochten...	19.218
Australië seint	19.509
Averij	19.412
(De) avonturen van Pim Ketel	19.072
(De) avonturen van Scheeve Zeven	19.067
(De) avontuurl. reis v. Bolke's...	19.074
(De) avontuurl. Simplicissimus	19.063
Azië in de branding	19.315
A-Z woordenboek	18.925

B

(Het) Baddington mysterie	18.843
Barmhartige revolvers	19.383
(De) barstende ruit	18.743
Bas Baanders wordt uitbesteed	19.579
Beeldhouwkunst	18.985
Beknopte opsporingsleer	19.127
Belfloor en Bonnev... reuzen	19.223
(De) Belgische grondwet	19.141
Ben ik die man ?	18.766
Bereik meer dr beheersing v. emoties	18.711
Berigte te velde	19.103, 19.244
Berijmd « nieuw panopticum »	18.771
Bernadette Soubirous	19.433
Beschouw. over de goddel. liefde	19.300
(De) beteek. der experim. psych. in...	19.114

(Het) betooverde land	19.061
Bibliogr. v/d gesch. v. Antwerpen	18.924
Biechtboekje voor...	19.479
(De) bijbel als boek v. schoonheid	19.309
Bij het eeuwfeest. St.-Willibrord	19.275
Birgitta van Zweden	18.872
Bizondere methodiek	19.317
Blauwmasker in het nauw	19.380
Blauwmasker slaat toe	18.875
Blauwmasker verschijnt opnieuw	19.381
Blij biechten	19.477
Bloedwraak	18.867, 19.045
Bloem en vrucht	18.740
(De) blonde caballero	18.841
Blond Miesje ontdekt Afrika	19.574
Boela Matari	18.889
Boerenbloed	19.514
Boerenpolitiek	18.876
(De) bolsjewieken gravin	18.988
(De) Bonnefoy's trouwen uit 18.682,	18.795
Boschmanneke	19.578
Bouwers van ons wereldbeeld	19.496
Brabantsche kanteelen	18.741
Brabantsche novellen	18.816
(De) Brabant. omwenteling v. 1789	19.247
Brieven aan een doode	19.080
Brieven v. Afrik. martelaren	19.451
Brigands in 't geweer	19.214
Brom... bromt	18.768
Brood en woord	19.424
Brood vr 2 milliard menschen	18.689, 18.723
Brugsche legenden	18.859
(De) bruiloft van Maagdenburg	19.216
Bruisende waters en andere verhaale	18.869
Bruun	18.921, 19.008, 19.542
Bucky vecht voor zijn eer	19.030
Buitenleven : 1e dl	18.973
4e dl	18.979
Bundel(s) leekenspelen	19.170-173
(De) burgemeesters v. Audenaerde...	18.915
Burgers van die berge	19.101, 19.180

C

Cargo	19.460, 19.593
Carolus Clusius	19.441
Caroussel	18.758
Catastrofe der scholastiek	19.295
Catilina	19.520
Centje Kwik vertelt...	19.599
Chantage	18.868, 19.205
Charles Eyck	18.737
Charlotte is gevaarlijk	19.198
(Le) château de Gaesbeek	19.269
Cheiks, pelgr. en rabbijnen	19.463, 19.594
Chirurg	18.799
Christianus Sextus : 2e dl	18.820
3e dl	19.525

Circus « Valdibomba »	19.221
Claire's romance	19.355
Compendium der algem. geschied.	18.916
Con sordino	19.337
(De) cultuurw. v. Hildebrands Cam.	19.590

D

(De) dag breekt aan	19.299
Dagen van vervolging	19.280
(De) dans om de rinkelboom	18.998
Dans om het hart	19.006
Dat heb ik gezien	19.435
Dat zijn er drie	18.937
Demonen der prairie	18.866
Dertiende bundel leekenspielen	19.173
(De) detective-avonturen v. Argo	18.877
(Een) diagn. v/d hedend. schoolziekte	19.145
Dicht bij den dood	18.844
Dichters der Reform. i/d 16e eeuw	18.753
(Een) dichter verliefd	18.910
Die gevloekte drank	19.043
(De) dien. Gods Guy de Fontgallant	19.597
(Het) dier	18.974
Dietsche gedenkdagen	19.087
Die twee van de ark	19.041
Dieu et mon droit, of...	18.762
Dit zal U een teken zijn	18.760
Djoep	19.062
D'n Dré en d'n Blauwe v. Ulvenhout	19.544
Dr J. Persyn	18.901
(De) dodende straal	18.764
(De) dominee die den hemel niet...	19.029
Donderkoppen	19.290, 19.389
(Het) doorzichtige masker	18.750
Dorp in opstand	19.039
Dostojewski	19.085
(Een) Douglas vermist	18.890
(Een) dozijn eieren	18.761
Draaimolen	18.777
Drama in het lunapark	19.059
Drie meisjes in een kampeer-auto	18.896
Drie naar Amerika	19.534
Drie novellen	19.393
(De) drie spinsters	18.761
Driestuiversroman	18.791
Drie swape op die rivier	19.050
Drie Vl. Sinten... kerkraam	19.461, 19.565
Drijvend casino	19.518, 19.452,
(De) droom	18.885
(De) droomuitlegger	18.802
(Het) duel der maskers	18.785
Duits schoolwoordenboek : 1e dl	18.730

E

(De) echo van zijn voetstap	19.307
(Een) echte droom	19.581
Edward Peeters	18.948
Eenmaal zal de mensch...	19.454, 19.524
Eén met God	18.938
Eén miljoen per jaar...	19.399
(Het) één of het ander	19.215

Eens komt een nieuwe dag	19.358
Eenvoud in de opvoeding	18.716
(Het) eenzaam hart	18.745
Eenzame broeder	19.475
(De) eenzame wolf	19.398
(De) eerste brigade	19.366
Eer Vlaanderen vergaat	19.555
(De) eeuwige droom	19.173
(De) eeuwige vraag	18.857
(De) Egyptische meesterdief	19.172
Ek rebelleer	19.439
Elfde bundel leekenspielen	19.171
El Indio	19.190
Eli waar zijt gij ?	18.909
Ellipsen	19.385
En alles werd goed...	19.566
(De) encycloek « Mit brenn. Sorge »	19.299
(Die) epos v. Trichardt e. v. Rensburg	19.056
(De) erfgenaam van Ellerholm	19.405
Erger dan moord	18.878
Er kan zooveel gebeuren in 8 dagen	18.996
Eros-altaar	19.508
Eucharistisch offerleven	18.700
Europa 1871-1914	18.914
(Het) evang. e. d. primit. volken	18.934
(Het) evangelie van Lucas	19.301
(Het) experiment	19.349
(Het) ezeltje van Sint-Antonius	19.065

F

(Die) Fahrt der Treuen	18.871
(De) familie Roothoof	19.002
(Het) fascisme e. d. nieuwe vrijheid	19.132
Fatale maskerade	18.830
Féeries	18.963
Festijnen en perikelen	19.042
Figuren in het zand	18.686, 18.800
(De) filos. e. h. wezen v/d mensch	19.468
Financieele algebra voor...	19.494
(De) firma Toller	18.805
Floris en Peter of, De lich. opvoed.	18.953
Frekie en de bok van meester	19.069
Frits Freeman wird Reporter	18.725
Fruitboomteelt	18.975

G

Ga je ook mee ?	18.761
Gastvrouw in het groot	19.540
(De) gebroeders Wiskotten	19.546
Gedichten	19.333
Geestelijke weerbaarheid	18.928
Geheime zenders	18.747
(Het) geheim van « de Dravik »	19.408
(Het) geheim van den koomor	19.172
(Het) geheim van de verborgen nis	19.409
(Het) geheim van Palo Seco	19.379
(De) geheimzinnige bewoner	19.235
(De) geheimz. vacantiereis	18.793
Gekapseide boot	19.335
(De) gelaarsde kat	18.776
(Het) geld van Robinson Crusoe	18.722

J

Jacht op groot wild	19.207
Jacht op het noodlot	19.285, 19.351
(Het) jaloersche kind	19.320
Jan Alleman roept	18.779
Jan Coucke en Pieter Goethals	19.572
Janus Krul en zoon	19.456, 19.547
Jan van Riebeeck	19.281
Jan Vermeer van Delft	19.503
Jess Round Tree Texasranger	18.815
Jeugd	18.919, 19.025
Jezus	19.291
Johan de Witt	19.442
John Wiclef	19.449
(De) jonge dokter Kildare	18.862
(Een) jonge held	19.057
Jongenskerstfeest	19.170
Jonna	18.809
Jop's groote avontuur	18.832
Joseph vader van Jesus	19.598
Jules Bonnemine	19.458, 19.541
Junimaand, toegewijd aan h. H. Hart	19.121
Junior	18.898

K

(De) kalevala	19.242
Kampeervont. v/e vrolijk stel	19.230
(Het) karakter v. J. H. Pestalozzi	19.081
Karel van den Oever	19.592
Katechismus voor jeugopleiding	19.305
(De) katholieke jeugdbijbel	19.302
Katholieke familielevens	18.696
Katinka	19.173
Keikop...	18.759
Kempische harten	18.992
(De) kentering	19.202
(n) Kerel uit één stuk	19.279
Kerstmis	19.170
Kerstvertellingen	19.557
Ketters aan de poort	19.033
Kid de dobbelaar	18.831
Kinderen spelen	19.489
Kinderjaren	18.920, 18.995
Kinderpsyche en opvoeding	18.945
Kinders van die daeraad	19.099, 19.204
Klaarten	18.742
Klaas Pikbroek	19.073
Kleine rakkers	18.888
Kleine Sariman	18.888
(De) kleine wever Johannes	19.168
Kleutertijmpjes	18.899
(De) klokken luiden	19.525
Klucht en esbatement	19.419
Knapenboek van jong-Vlaanderen	19.491
(Het) koekoeksjong	18.779
Kommand.-Gener. Hendr. Potgieter	19.436
Koning Bohoesj	19.554
(De) koningsmantel e. a. kerstverh.	19.076
(De) koopvrouw van Stavoren	19.416
Koren en soldaten	19.271
Korte spraakcursus	19.322

Kronieken van de abdij Bloemhof	18.918
(De) kroon	19.535
(De) kunst in het leven	19.239
K. Z. 25	19.414

L

(De) laatste visschers	19.289, 19.371
(Het) landbouwbedrijf	18.973
Landbouwkunde op de hoeve	18.978
Land en volk v. Atjeh, vroeger en nu	19.263
Land in zicht	19.422
Land van belofte	19.165
Landverhuizing	18.720
(De) lange lente	19.531
Langs Maria's leven	19.340
Langs zonderlinge paden	18.806
Laten wij gaan	18.760
Lectuur en censuur	19.306
Leengoed	18.902
Leerboek der filosofie	19.470
Leer om leer	18.845
Leerprogr. en pædag. richtlijnen	18.960
Leer verliezen	19.005
(Het) leesgezelschap v. Diepenbeek	19.519
(De) leeuw van Vlaanderen	19.569
(De) legende van een prinsesje	19.576
(De) legende v. St.-Juliaan...	19.372
(De) legende v. St.-Julianus...	19.359
(Der) letzte Deutsche Papst	19.276
(De) leugen in de wieg	19.511
Leve Kristus-koning	19.515
(De) levende gedachten van Tolstoi	19.089
(Het) leven der dieren i/h water	18.968
Levend geloof	19.472
(Het) leven en ... v. Lodewijk XVI	19.552
(Het) leven is een droom	18.779
Levensinzicht	19.587
(De) levensleer v. Meister Eckhart	19.116
Levensroes en bezinning	19.117
(Het) leven van Pasteur	19.274
Lichtende fakkels	19.564
Lichter Werktag	18.884
Liefde en strijd	19.193
Liefde slaat diepe wonden	19.032
Liefde's late bloei	19.017
(Het) liefdeslied der markiez.	19.464, 19.545
Liefde zaaien, daden maaïen	18.705, 18.940
Lientje gaat verhuizen	18.897
Lier en lancet	18.908
Lieve zieken...	18.701
(De) lijdensweek	19.303
(Het) liquiditeitsvraagstuk in...	18.717
Lisa Loverley	19.384
Literatuur onder het hakenkruis	19.088
Litteraire profielen	19.421
Litteraire schetsen	19.584
(De) liturgie der mis	18.695
Lof van zee, mensch en tabak	19.078
Lord Spencer	18.694
(De) luchtreizen van Jantje Puk	19.226
Luchtvaartwoorden	18.728

M

Maarten Storm	19.344
Maat — rythme — melodie	18.735
Maatschappelijk werk	19.131
Macbeth	18.769
Magdalena	19.001
Magdalena Retief	19.166
Makit	19.567
(De) man die een ander was	19.048
(De) man die gekruisigd werd	19.600
(De) man die over het water liep	19.172
(De) man die St-Nicolaas zag	19.172
Man en vrouw	18.929
Manja	18.788
Mannen buiten de wet	19.550
(De) man op den achtergrond	19.188
(Een) man van de daad	19.396
(De) man van den weg	18.803
(Een) man van ijzer en staal	19.400
(Een) man zet door	19.453, 19.558
(De) man zonder mededoogen	19.530
Maria die zoude naar Bethleem gaan	19.170
Maria Stuart	19.282
Maria van het licht	19.171
(De) marmeren bal	18.770
(Een) martelaarskroon vr...	19.098, 19.208
Martin Eden	19.189
Matthijs Maris	19.021
Maya	18.895
Meisjes met een baan	19.571
Melodieën der stilte	18.746
Memling	19.154
(De) menselijke handeling	19.482
(Het) menschel. leven in 't Groning.	19.402
(Een) menschenhart	18.790
Menschen in den zomernacht	19.018
Menschenleven in Amerika	19.429
(De) mensch en zijn beschaving...	19.466
Mensen op de tweesprong	18.801
(Die) mens Langenhoven	19.102, 19.236
Menukonde	18.976
Merijntje Gijzen's jeugd	18.783
Met de « Holl.-Diep » op avontuur	19.225
Methode i/h machine-schrijven...	18.983
Met jou tot in den dood	19.201
Michiel	19.410
Mijn bekeering	19.434
Mijn eerste gang door onze letterk.	19.084
M' Wens speelt zijn troeven	18.880
Mijn kamp	18.949, 19.596
Mijn klein geheim	19.310
Mijn levensgeschiedenis	19.273
Mijn liturgieboekje : 2e dl	19.483
Mirasol	18.892
(n) Misdaad in de vliegwereld	18.829
Misdaad in het stille huis	19.211
Mislukte levens	18.758
(Die) moderne opvoeding	18.707
Moderne volksmissie	18.706
(De) moeder en de drie soldaten	19.568
Moeder Geerte	19.523
Moederliefde	18.989
Moederschap	18.744

« Moeder, spréék »	19.138
(Het) moedig klaverblad	19.536
(Het) moeilijk probl. « Langendaal »	19.560
(De) monsters van Mars	18.792
Monte-Carlo	19.037
(De) mooiste dag van zijn leven	18.988
(Een) moordenaar wordt toegejuicht	19.209
(De) moord in het hotel	18.833, 19.053
Moord of vergelding ?	19.407
Moord op verzoek	19.369
(De) moordzaak Gracie Allen	19.213
Morele en geestel. herbewapening...	19.126
Morgen gaat 't beter	19.192
Moussorgsky	19.445
Mustapha	18.784
(Het) mysterie der h. Kerk	18.933
(Het) mysterie in de sneeuw	19.401
(Het) mysterie van d. rooden stier	19.212

N

Naar bergstad	18.820
Naar een betere werk. v. parlement	18.709
Naar innige vereeniging met God	19.120
Naar wijder horizon	19.135
Nacht der verdwazing	19.339
Napoleon. De mensch en dictator	19.272
Natalia	18.778
Natuurkennis	18.965
Na zeventien jaar	19.311
Nederl. bekeerlingen	18.941, 19.311
Nederl. letterk. v. volksch standpunt	19.240
Nederl.-Latijnsch lexicon	19.492
(Het) Nederlandse straatlied	18.739
(Het) neefje	18.992
Negen grote Oranjes	19.278
9.34 N. M.	19.288, 19.361
(De) nieuwe Kerstmis	19.163
(Het) nieuwe kindermeisje	19.513
(Het) nieuwe Ned. proza in novel.	19.423
(Het) nieuw en eeuwig Verbond	18.704
(De) nieuwe onsterfelijkheid	19.294
Nieuws over Heynr. v. Veldeken	19.086
(De) nihilistische revolutie	18.715
Noach Pandre	18.088
Nofretete	19.549
Nonni	18.881
Noodlot en vrije wil	19.469
Nooientjes v. die onderland	19.105, 19.210
Noorsche intellectueelen getuigen	18.942
Nu komt de Lente	19.378

O

O Absalom	18.997
(De) Oekraïne	19.431
Omneveld havenlicht	18.751
Om recht en liefde	19.386
Onder dieren en gouddelvers	19.267
Onderstroom	18.851
(Het) onderw. i. natuurl. historie...	18.957
Onfeilbare schoten	19.356
Ongecensureerd	19.437

(Die) ongelukkige koningsdogter	18.890
Onnoozele kinderen	18.783
Ons geestel. leven e. h. hiernamaals	18.926
Ons keverboek	19.151
Ons onderwijs en het kruis	18.961
Ontmoeting met den dood	19.368
(De) ontwikk. der industrie-financ.	19.129
Onze oude orgels	18.736
Onze Renaissance in proza	19.586
Onze vaderl. geschiedenis	19.256
Onze weg	18.749
Onze Zoö	19.497
(Het) oorlogstestament	19.394
Op de groote stille heide	18.856
Opgesloten kracht	19.010
Op het kruispunt	18.840
Opstelle oor poësie	19.104, 19.241
(De) « opvoedbaarheid » der...	19.115
Opvoedingsfouten, opvoedingsraad	19.137
(Die) orang-oetang	18.890
(De) orkaan (Bugge Mahrt)	19.354
Orkaan (Hughes)	18.798
(Het) orkest der overheid	18.708
Oscar Schabert, dienstknecht Gods	19.277
Oude kindervertelsels	19.575
(Het) oude nest	19.510
(Die) ou portret en andere verhalen	18.890
Over de gesch. en beteek. v. ei-zin	18.731
Over jaloerschheidswaan	19.110
Over J. Kloos-Reyneke v. Stuwe	19.585
Over mijn terugkeer... Moederkerk	18.941
Over Vlaamsche volkskracht	19.133
Overzicht der econom. aardrijksk.	19.261

P

Paaltjens Sr	19.038
Paardenkweek	18.979
Pablo	18.729
Palmzondag	18.718
Papier en drukunst	18.981
(De) papierwereld	18.977
Parapsychol. en het spiritisme	19.296
(De) passie v. Lambrecht Heller	19.027
Pater Malachias' mirakel	19.031
(De) patriot	19.353
Pelgrims	19.172
Pension Wessels	18.999
Petrus Waldes en de Waldenzen	19.450
Pieterburen	18.912
Pioeleken	19.582
Pittah, de grijze wolf	19.189
Pius XII	19.601
(De) plant	18.974
Plantkunde	18.966
(De) poëzie v. h. klavierspel	19.155
Poldervolk	19.093, 19.196
Politiebevoegdheid	19.127
Polyfoto	18.789
(Het) postzegelboek	18.955
Practisch handboek vr electriciers	19.499
Priesterstrijd	19.537
Primitie	19.334
(Een) prince van Orangiën	19.448

(De) prinses van de Rio Chama	19.382
Proeve v. e. godsdienstprogramma	18.719
Progressief leerb. der Duitsche taal	19.149
Proza en poëzie	19.238
(De) psychol. v/d menschel.samenlev.	19.111
Psychologie van het ongelooft	18.693

Q

Quatre-bras en Waterloo	19.246
-------------------------	--------

R

(Het) raadsel v/d gekruiste dolken	18.826
(Het) ras morphol., physiol....	19.150
(De) razende berg	18.850
Razende revolvers	19.200
Reata doet zijn plicht	19.395
Rebecca	19.178
Red Clark rijdt vr « Miz » Dobbs	18.887
Red Clark wrekt Jake Dunham	19.392
Redders der menschheid	18.972
Rederijkerskamers in Vlaanderen	18.915
Reineke de vos	18.860
(Een) reis rondom mijn schedel	19.360
Reisverhaal	19.091
Rendez-vous in San Francisco	19.092
Revue	19.015
Rie is geen kind meer	18.767
(Het) rijk der menschen	19.026
(Het) roekeloze hart	18.804
Roettoet en andere nikkertjes	19.077
(De) roman van een gezin	19.016
Rondom de telepathie	19.296
Rond wind- en watermolen	19.551
(De) roof der Elhorstjuweelen	18.822
Rooze... paraat	19.443
Roza van Viterbo	19.595
(De) ruiter van Pluma	19.357
(De) ruk aan de tralies	19.446
Russische volksverhalen	19.055

S

Saranga, de pygmeë	19.046
Scapijn de grapjas	19.417
Schandaal in Holland	19.179
(Het) scharlaken spoor	19.363
(De) schatten van Gr.-Griekenl.	19.265
(De)schattenv.Medina-Sidonia	19.287, 19.350
Scheeve Zeven, de vliegenier	19.067
Scherven	19.529
(De) schoen met de roode vlek	19.206
(De) school in den storm	19.318
Shanghai-hotel	19.177
Si Ardjoë en zijn buffel	19.222
Siberië. Wolven, beren en bandieten	19.218
Silja, de dienstmaagd	19.522
St-Sebastiaan, de gesch. v. e. talent	19.000
Sint-Vincent	19.444
Sint-Willibrord	18.765
(Die) skat van sgrowwe skeur	19.052
Slim Collaghan's meesterstuk	19.199

(De) sociale waarde v. geestel....	19.128	Trotzli, der Lausbub	18.727
Soeradshmoekhi	18.888	Truus de nachtmerrie	18.687, 18.853
(Les) sœurs de la charité de Namur	19.122	Tuberculose	19.500
(De) soldaat Johan	18.681, 18.794	Tuin van Holland	18.754
Sonnetage	18.882	Tusschen nacht en dag	18.842
Sophokles' koning Oidipoes	19.516	Twaalfde bundel leekenspielen	19.172
(Des) soudaens dochterken	19.173	Twee dagen hoofdredacteur	19.539
Spaansche aspecten en perspect.	18.913	(De) tweede jeugd	18.686, 18.787
(De) spaarsoc. v/d zilv. sleutel	18.870	2 voordr. over Filips v. St.-Aldeg.	19.082
Speedy's wraak	18.863	Twee weken zelfbestuur	19.171
(De) spelewei	18.780	(Een) twijg in den wind	19.332
(Het) spelletje van blij zijn	19.167	Twintig eeuwen	19.258
(Een) spel van de graal	18.760	Typographisch ABC	18.971
(Het) spel van elken mensch	18.779	U	
Spiegel v/d Ned. poëzie dr alle eeuw.	19.243	(De) uitbr. v/h Ned. taalgebied	18.964
(De) spin in den schedel	19.512	Uit den storm	18.814
Spinoza	18.931	Uit die Slamse buurt	19.100, 19.203
Sponsus sanguinum	19.160	Uit het dagb. van een convertiet	19.311
(Het) spookverhaal	19.173	Uit het kleine rijk	19.044
Sporen in de rimboe	19.231	Uit het land v/h zwarte goud	19.498
Spriet vliegt uit	19.217	Uit het zwarte land	19.058
Staal tegen staal	18.980	Uit my Griekse dagboek	19.603
Staatsvijand n ^r 1	19.220	Ulle, den boer	18.819
(Het) Stabat Mater	19.157	Uren met Andersen	19.413
Stadsridders !?	18.879	Uren met Schopenhauer	19.293
Start	19.406	Uw bescherm. tegen h. luchtgevaar	19.316
(Het) stedelijk kerkhof te Brugge	19.255	Uw wil geschiede...	18.758
Steenen	18.748	V	
Stemme uit die verlede	19.251	Vaarwel Budapest	19.532
Stijl en taal	19.147	Vaarwel dan	19.175
Stille Liebe	18.756	Vader Abraham had zeven zonen	19.172
Stineke	18.774	Valkenprooi	18.817
Stoommachines	18.982	(De) vallei des doods	19.526
Storm over de oceanen	19.457, 19.556	Van boven af	18.903
Storm over Gr. Cirque Oct.Desmets	19.227	Van de daken	19.420
(Het) stotterende kind	19.321	Van den vos Reinaerde	19.341
(De) stroom zegent het land	19.191	Van drie kleine pelgrims	18.757
(De) studie der pædag. in Ned.	19.314	Van één vader	19.187
Subjectieve reportage	19.336	Van kind tot mensch	19.490
(De) sultansdochter e. d.... tuinman	19.173	Van punt naar vierde dimensie	19.493
T		Van trouw en ontrouw, trouwen...	19.142
Tabel v. geschiedk.... Oudenaarde	18.915	(Een) vaste burcht	19.548
Tasten	18.755	(De) XIV stonden of De bloedige...	19.159
Te duur gekocht	19.387	(De) veilige haven	19.343
Teekengids	18.733, 18.734	(Het) verdeelde hart	19.174
Te paard	19.505	(De) verdwenen horlogemak.	18.685, 18.811
Terug naar God	19.299	(Het) vergeten gezicht	18.994
Tesseltje	19.562	(Die) verkeerde weereldt	19.181
(Het) testament der geesten	19.418	Verleidende geesten	19.113
Thanatos, de vreemdeling	18.763	(De) verleider	19.047
Theeland	18.810	(De) verliefde speurder	19.377
Tiende bundel leekenspielen	19.170	Verloren droomen	18.752
Tijl Uilenspiegel	19.234	Verloren spel	18.848
't Is toch vergeven	19.588	(Het) verloss. antw. op... vragen	18.936
Toen moeder nog leefde	19.284	Vermeer	18.987
(Der) Töpfer von Kandern und...	18.724	(De) vermiste hoofdcommies	19.035
Tom Vanheem en zijn vrienden	19.064	Veronica	19.561
Tony	19.051	(De) verordeningsmacht des...	19.140
(De) tooverfluit	19.577	(De) verrassing	18.758
(De) total. staten contra wereld...	18.956	(Die) verschwundene Miniatur	18.726
« Tot hun weerstand gekomen... »	18.958	(Het) vertelseltje van kerkmier	19.582
(De) toverzak	19.075	(Der) verwehte Weg	18.823
(Een) trein vertrok	19.176	Verzameld werk (Verschaeve)	18.907

Trefwoordenlijst of Zaakregister

VAN DEN 18n JAARGANG

De getallen geven de volgnummers der recensies aan — De opgenomen schrijversportretten zijn meestendeels terug te vinden bij de resp. recensies over werk van deze schrijvers (zie Auteurslijst) ; naar de andere portretten en illustraties — niet op deze wijze te vinden — wordt verwezen in onderstaande Trefwoordenlijst

A

Aard- en zeekunde : 19.245
Aardrijkskunde (reisverhalen) : Zie deze rubriek (91) in elke afl. Bovendien : 18.889, 19.026
Adriaan VI : 19.276
Æsthetica : 19.309
Afrika : Zie Kongo, Zuid-Afrika
Agnosticisme : blz. 49 en v.v.
Alaska : 19.267
Album : 19.602
Algebra : Zie Stelkunde
Almanak : Zie Jaarboeken
Amerika : 18.946, 19.429
Andersen : (portret) 19.413
Antimilitarisme : Zie Pacifisme
Antwerpen (stad) : 18.924, 19.253
Apologetiek : 18.936
Arabië : 19.315
Arendonk : 18.712
Ascetiek : 18.700, 18.704, 18.938-939, 18.961, 19.116-117, 19.120-121, 19.159, 19.298-300, 19.307, 19.310, 19.474-475
Astrid : 19.576
Atjeh : 19.263
Atoom : 18.969
Autobiografie : 18.697, 18.799, 18.814, 18.861, 18.919-920, 18.949, 18.993, 19.079, 19.175, 19.254, 19.273, 19.437, 19.446, 19.596, 19.603
Avontuurromans en -verhalen (83.0) : Zie rubriek 83 in elke afl.
Azië : Zie Arabië, China, Indië, Japan, Palestina, Perzië

B

Bali : 19.430
Beeldhouwkunst : 18.985
Bekeeringsgeschied. : 18.694, 18.941-942, 19.311, 19.434, 19.440
Bergson, Henri : blz. 54
Bestuurswetenschap : 18.708, 19.127
Bibliografie : 18.924, 19.107, 19.306
Bibliotheek (van Leuven) : blz. 176
Bibliotheekkunde : 19.107
Bibliotheekwezen : blz. 168
Biecht, H. : 19.477, 19.479
Bijbel : Zie Heilige Schrift
Biologie : 19.130, 19.134, 19.138, 19.150
Birgitta, H. : 18.872
Bloemhof-Abdij : 18.918

Bloemlezingen : 18.753, 19.084, 19.156, 19.160, 19.238, 19.422-423, 19.586, 19.589
Boerenkrijg : 19.214
Boerenverhalen : 18.876, 19.093, 19.350, 19.531
Bosch, Hiëronymus : 18.987
Bosco, Johannes, H. : 19.279
Brabant : 19.247
Brieven : 18.910, 18.938, 19.080, 19.451, 19.587-588
Brugge : 19.255
Brugmans, Hajo : blz. 55 (portret)

C

Camera obscura : 19.590
China : 18.837, 19.011, 19.315, 19.353
Christus : 19.291, 19.476, 19.480. Zie ook H. Hart
Cijfer-systeem : blz. 54
Clusius, Carolus : 19.441
Coucke, Jan : 19.572
Communisme : Zie Kommunisme
Congres vr Boek- en Bibl.-wezen : blz. 55, 19.107
Cowboy-verhalen : 18.815, 18.825, 18.827, 18.838, 18.841, 18.848, 18.866, 18.887, 19.199-200, 19.212, 19.356, 19.363, 19.382-383, 19.392, 19.395-396, 19.398, 19.526
Cuba : 19.460
Cyprianus, H. : 19.451

D

Dagbladwezen : 19.437
Dagboeken : Zie Autobiografie
de Fontgallant, Guido : 19.597
de Marnix van St.-Aldegonde : 19.082
Democratie : 19.135
de Pillecijn, Filip : 19.421, 19.583
Detective-verhalen (83.0) : Zie rubriek 83 in elke aflevering
de Vries, Hendrik : 18.908
de Witt, Johan : 19.442
Dickinson, E. : 18.908
Dier : 18.828, 18.967-968, 18.970, 18.974, 18.979, 19.150. Zie ook Vogel
Dierentuin (Antwerpsche) : 19.497
Dierenverhalen : 19.189, 19.235, 19.567, 19.582
Dogmatiek : 18.698-699, 18.703-704, 19.119, 19.308

Dokterromans : 18.799, 19.862, 18.020
 Don Bosco : Zie Johannes Bosco
 Dostojewski : 19.085
 Drankbestrijding : 19.043
 Drenthe : 19.262
 Drukkunst : 18.981
 Duitsche werken : 18.724-727, 18.729,
 18.823, 18.855, 18.858, 18.871, 18.881-
 884, 18.892, 19.149, 19.276
 Duitschland : 18.949, 19.596
 du Perron, E. : 18.908

E

Eckhart : 19.116
 Economie : Zie Staathuishoudkunde
 Eekhout, Jan H. : 19.421
 Egypte : 19.567
 Electriciteit : 19.499
 Encycliciek : 19.299
 Encyclopedische werken : 18.936
 Engelman, Jan : 18.908
 Engelsche werken : 19.162, 19.397
 Erasmus : 19.425
 Essays : 18.908, 19.078, 19.085-086, 19.295,
 19.421, 19.585-586, 19.591
 Ethnologie : Zie Volkenkunde
 Eucharistie, H. : 18.700, 18.703
 Europa : 18.914
 Evangelie : Zie Gewijde Gesch. : N. T.
 Evolutionisme : 19.466
 Eyck, Charles : 18.737

F

Familieromans : 18.682, 18.796, 18.805,
 18.997, 19.002, 19.016, 19.097, 19.202,
 19.369,
 Fascisme : 19.132
 Film : 19.390
 Finland : 19.268, 19.548
 Folklore : 18.712, 18.718, 18.839, 18.859,
 18.902, 18.919
 Franciscus v. Assisië, H. : 18.702, 19.600
 Fransche werken : 18.963

G

Gaasbeek : 19.269
 Gasaanval : Zie Luchtoorlog en -bescher-
 ming
 Gebed : 19.156-157, 19.312, 19.481
 Gedichten : Zie deze rubriek (81) in elke
 afl. Bovendien : 18.899, 19.090, 19.238,
 19.243, 19.299
 Geld : 18.722, 19.127
 Geloofsleer : Zie Dogmatiek
 Geloofsverdediging : Zie Apologetiek
 Gemengde opstellen : Zie deze rubriek
 (88) in elke afl. Bovendien : 18.691-692,
 18.712, 18.714, 18.911, 19.293
 Geneeskunde : 18.735, 18.972, 19.110,
 19.112, 19.114, 19.150, 19.152-153,
 19.500-501

Geologie : Zie Aardkunde
 Geschiedenis : Zie deze rubriek (9) in elke
 afl.
 Gewijde geschied. : Nieuw Testament :
 18.934, 19.301, 19.478
 Gewijde welsprekendheid : Zie Sermoenen
 Gezag : 19.080
 Gezin : 18.696
 Gezondheidsleer : 18.953, 19.316, 19.502
 Gilliams, Maur. : 19.583
 Godgeleerdheid : 18.699, 18.703-704, 19.116,
 19.118-119, 19.480. Zie bovendien : Dog-
 matiek en Moraal.
 Godsdiensten (niet-christel.) : 19.113
 Godsdienstige lyriek : 18.740, 19.156-160,
 19.338, 19.340, 19.507
 Godsdienstige romans : 18.781, 19.181,
 19.228, 19.519
 Godsdienstig onderricht en -opvoeding :
 18.705, 18.719, 18.940, 19.305, 19.488
 Goede Week : 19.303
 Goethals, Pieter : 19.572
 Gorcum (Martelaren van -) : 19.280
 Grafologie : 18.690
 Granpré Molière, M. J. : 18.941
 Graveerkunst : 18.734
 Greshoff, Jan : 18.908
 Griekenland : 19.265, 19.603
 Grieksche taal : 18.731, 19.516
 Groenland : 19.013

H

Händel, Georg Friedr. : 19.219
 Hardy, Paul : blz. 6 (portret)
 Hart, Heilig : 19.121. Zie ook Christus
 Heemkunde : 18.919, 18.943, 18.951
 Heiligenlevens : 18.702, 19.275, 19.279-
 280, 19.283, 19.433, 19.438, 19.443-
 444, 19.447, 19.595, 19.597, 19.599-
 601. Zie ook onder respectieven naam
 Heilpädagogie : 18.735
 Hekelschrift : 18.909, 19.035
 Hiëronymus, H. : 19.283
 Hildebrand : 19.590
 Historische romans : 18.681, 18.855, 18.858,
 18.871, 19.013, 19.042, 19.049, 19.056,
 19.063, 19.071, 19.179, 19.181, 19.202,
 19.214, 19.216, 19.219, 19.347, 19.358,
 19.361, 19.457, 19.520, 19.548, 19.552,
 19.569, 19.572
 Hoogstraten : 19.427
 Huishoudkunde : 18.976
 Humoristische verhalen : 18.726, 18.839,
 18.925, 19.534, 19.589
 Huwelijk : 18.929, 19.123. Zie ook Gezin
 Hygiëne : Zie Gezondheidsleer

I

Iconografie : 18.986
 Index (kerkel.) : 19.306
 Indië : 19.315, 19.430

J

Jaarboeken : 18.691-692, 18.706, 19.107, 19.465
 Jacobus, H. : 19.564
 Japan : 19.271, 19.315, 19.353
 Java : 19.430
 Jeugdlectuur : Zie Kinderlectuur, Jongens- en Meisjesboeken. Bovendien : 18.691
 Jeug dopvoeding : 18.696, 18.937, 19.080, 19.115, 19.137-138, 19.485
 Jeugdpsychologie : 18.714, 19.108, 19.137
 Jezus : Zie Christus
 Jiu-jitsu : 19.127
 Johannes, H. : 19.564
 Johannes Bosco, H. : 19.279
 Jongensboeken : 18.870, 18.881-883, 18.891-892, 18.894, 19.064, 19.069, 19.073, 19.220, 19.225, 19.230, 19.412, 19.573, 19.579-580
 Journalistiek : Zie Dagbladwezen
 Jozef, H. : 19.598

K

Kafka, Franz : 18.908
 Kalevala : 19.242
 Karakterstudie : Zie Zielkunde
 Katechismus : 19.305
 Kerk, H. : 18.933, 19.304
 Kerkgeschiedenis : 18.695, 18.932, 19.276, 19.280, 19.564. Zie ook Kloosterorden
 Kinderberechting : 19.036
 Kinderboeken : Zie Kinderlectuur (VIa, VIb, VIc) in rubriek 83, in elke afl. Bovendien de trefwoorden : Jongens-, Meisjes-, Platenboeken
 Kinderpsychologie : 18.733, 18.945, 18.958, 19.115
 Klankleer : 18.962
 Klassikale werken : 18.724-727, 18.729, 18.892, 18.916, 18.963, 18.965, 18.991, 19.147, 19.149, 19.238, 19.484, 19.506. Zie ook Woordenboeken
 Kloos-Reyneke van Stuwe, Jeanne : 19.585
 Kloosterorde : 18.918, 19.122
 Kolenmijn : 19.498
 Kolonisatie : 18.889, 18.954
 Kommunisme : 18.993, 19.435
 Komponisten : Zie Muziek en ook onder naam der respectieve komponisten
 Kongo : 19.058, 19.574
 Kookboeken : Zie Huishoudkunde
 Krijgs-chirurgie : 18.980
 Kryn, Leo J. : blz. 93 (portret)
 Kulturhistorische werken : 19.270
 Kunststudiën (Algemeene) : 18.907, 18.984, 19.265

L

Lagerlöf, Selma : blz. 93 (portret)
 Landbouwkunde : 18.973, 18.978. Zie ook Tuinbouwkunde

Landverhuizing : 18.720
 Langenhoven : 19.236
 Latijnsche taal : 19.492
 Lebeer, Jan : blz. 93 (portret)
 Leekenapostolaat : 19.473
 Leekenspielen : 18.760, 18.779, 19.170-173, 19.416
 Legendes : 18.859, 18.872, 19.359, 19.372, 19.576
 Letterkundige prijzen : blz. 55, 137
 Levensbeschrijvingen : Zie deze rubriek (92) in elke afl. Bovendien : 18.694, 18.901, 18.972. Zie ook Heiligenlevens en onder naam der respectieve personen
 Leyds, W. J. : 18.905
 Lichtenberger, André : blz. 93 (portret)
 Liederboek : 18.732, 18.739
 Lincoln, Abraham : 19.162
 Liquiditeitsvraagstuk : 18.717
 Literatuurgeschiedenis : 18.753, 18.991, 19.083-084, 19.088, 19.090, 19.156, 19.237-238, 19.240, 19.243, 19.338, 19.341, 19.428, 19.583-586
 Liturgie : 18.935, 19.157, 19.252, 19.298, 19.303, 19.420, 19.483. Zie bovendien : H. Biecht, H. Eucharistie, H. Mis
 Lodewijk XIV : 19.248
 Lodewijk XVI : 19.552
 Lucas, H. : 19.301
 Luchtoorlog en -bescherming : 19.316, 19.319
 Luchtvaart : 18.728, 19.026, 19.354

M

Maastricht : 19.033
 Machine-schrift : 18.690, 18.983
 Maria, H. : 19.119
 Marine : Zie Zeewezen
 Maris, Matthijs : 19.021
 Marmion, Colomba : 18.938 (portret)
 Marnix van St.-Aldegonde : Zie de Marnix...
 Martelaren : 19.280
 Matthijs, Marcel : blz. 55 (portret)
 Meetkunde : 19.493
 Meisjesboeken : 18.824, 18.832, 18.988-989, 19.040, 19.217, 19.224, 19.406, 19.411, 19.446, 19.540, 19.559, 19.561-562, 19.571, 19.574, 19.576
 Memling : 19.154
 Milieustudie : 18.952
 Mis, H. : 18.695, 18.700, 19.158
 Missielectuur : 18.888, 18.934, 19.415, 19.420, 19.603
 Metaphysica : 19.109
 Molkenboer, B. H. : blz. 54 (portret)
 Moraal : 18.701, 19.306, 19.308, 19.473, 19.477, 19.479, 19.482.
 Moussorgsky : 19.445
 Muziek : 18.732, 18.735-736, 18.780, 19.155
 Mystiek : 18.904

N

Napoleon : 19.272
 Nationaal-socialisme : 18.715, 18.788, 18.949,
 19.088, 19.596
 Natuur- en stedenschoon : 18.970, 19.262,
 19.432
 Natuurkundige wetenschappen : 18.957,
 18.965, 19.496. Zie ook de rubriek
 Wetenschappen (5 en 6)
 Nazisme : Zie Nationaal-socialisme
 Nederl. geschiedenis (algem.) : 19.256,
 19.258, 19.278
 Nederl. taal-studie : 18.962, 18.964, 19.147
 Novellen : 18.816, 18.823, 18.836, 18.876,
 19.385, 19.393

O

Oekraïne : 19.431
 Oliesel, H. : 18.698
 Onderwijs : Zie Godsdienstonderricht,
 Klassikale werken, Opvoeding
 Ongeloof : 18.693
 Onze Lieve Vrouw : Zie Maria
 Oorlogsliteratuur : 18.920, 19.259, 19.457,
 19.548, 19.555
 Opsporingsleer : 19.127
 Opvoeding (37) : Zie rubriek 3 in elke afl.
 Bovendien : Huwelijk, Jeugd-, Kinder-,
 Vrouwenopvoeding
 Opvoedkunde : Zie Pædagogiek
 Oranje : 19.278, 19.448. Zie ook Nederl.
 Geschiedenis (algem.)
 Oudenaarde : 18.915

P

Paard-rijden : 19.505
 Pacifisme : 18.721, 18.846, 18.947, 18.959
 Pædagogiek : 18.958, 18.960, 19.108, 19.314
 Palestina : 19.315, 19.463
 Palmzondag : 18.718
 Papier : 18.977, 18.981
 Pasteur : 19.274
 Peeters, Edward : 18.948
 Perk, Jacques : 18.910
 Persyn, Jules : 18.901 (portret)
 Perzië : 19.315
 Pestalozzi, Joh. Heinr. : 19.081
 Phonetica : Zie Klankleer
 Physica : Zie Natuurkundige wetenschap.
 Pieterburen : 18.912
 Pius XII : 19.601
 Plant : 18.966, 18.974
 Platenboeken : 19.062, 19.074, 19.077,
 19.235
 Politiek : Zie Staatskunde
 Poppenkastspelen : 18.772, 18.776
 Postzegel : 18.955
 Potgieter, Hendrik : 19.436
 Priester-roman : 19.537
 Privaatbezit : 18.944

Psychologie : Zie Zielkunde
 Psychologische romans (83.1). Zie rubriek
 83 in elke afl.

R

Radio : 19.066, 19.079
 Rassenleer : 19.150
 Rechtswetenschap : 19.134, 19.140-141
 Rederijkerskamers : 18.915
 Redevoeringen : Zie Welsprekendheid
 Reisverhalen : Zie Aardrijkskunde
 Retief, Magdalena : 19.166
 Rilke, R. M. : 18.908
 Roelants, Maurice : 19.583
 Roland Holst, H. : 18.906, blz. 55 (portret)
 Roza van Viterbo, H. : 19.443, 19.595
 Rusland : 19.250
 Russe, Ellen : 18.941

S

Sagen : Zie Legendes
 San Francisco : 19.092
 Satire : Zie Hekelschrift
 Scandinavië : 19.264
 Schabert, Osk. : 19.277
 Scheepers, Gideon : 19.164
 Scheepvaart : 18.982, 19.245, 19.257
 Schilderkunst : 18.984, 18.987, 19.239.
 Zie ook onder naam der respectieve
 schilders
 Schooluitgaven : Zie Klassikale werken
 Schoonheidsleer : Zie Aesthetica
 Schopenhauer, A. : (portret) 19.293
 Schrift, Heilige : 19.125, 19.302. Zie ook
 Gewijde Geschiedenis
 Schröder, Rudolf : 19.421
 Sermoenen : 19.304, 19.308, 19.472, 19.482
 Slauerhoff, Jan : 18.908
 Sociale romans (83.3). Zie rubriek 83 in
 elke afl.
 Sociale wetenschappen : Zie deze rubriek
 (3) in elke afl. Bovendien : 18.689,
 18.909, 19.111
 Socialisme : 18.993
 Sophokles : (portret) 19.516
 Soubirous, Bernadette : 19.433
 Spanje : 18.729, 18.913
 Spel : 18.738, 18.953, 19.489
 Spencer, Lord : 18.694
 Spinoza : (portret) 18.931
 Spiritisme : 19.296, 19.471
 Spoorweg : 18.982
 Spraakgebrek : 18.962
 Sprookjes : 18.895, 19.232, 19.413, 19.570,
 19.577, 19.582
 Spruyt, Jo : 18.941
 Staathuishoudkunde : 18.689, 18.713, 18.717,
 18.944, 18.946, 18.956, 19.126, 19.129,
 19.133, 19.139, 19.261, 19.486
 Staatskunde : 18.709, 18.715, 18.721, 18.914,
 18.956, 19.139, 19.254

Stanley : 18.889
Stelkunde : 19.494
Stoommachine : 18.982
Stralenbehandeling : 19.501
Stuart, Maria : 19.282
Sumatra : 19.430

T

Taalkunde : Zie deze rubriek (4) in elke afl. Ook 19.575 ; bovendien Nederl. taalstudie
Teekunst : 18.733-734, 18.737
Teirlinck, Herman : 19.421
Telepathie : 19.296
ter Braak, M. : 19.295
Theologie : Zie Godgeleerdheid
Toegepaste wetenschappen : Zie deze rubriek (6) in elke afl.
Tolstoi, Leo : (portret) 19.089
Tooneelliteratuur : Zie deze rubriek (82) in elke afl. Bovendien : 19.090
Toonkunst : Zie Muziek
Totalitarisme : 18.956
Toussaint van Boelaere : 19.583
Transvaal : Zie Voortrekkers
Trichardt : 19.056
Tuberculose : 19.500
Tuinbouwkunde : 18.973, 18.975
Typographie : 18.971

U

Uitspraakleer : 19.322

V

Valéry, Paul : 18.908
van den Oever, Karel : 19.592
van den Vondel, J. : 19.299, (portret) 19.338, 19.425
van der Mueren, Flor. : blz. 93 (portret)
van de Woestijne, Karel : 19.421
van Duinkerken, A. : 19.295
van Eyck, Hub. en Jan : 18.987
van Gogh-Kaulbach, Anna : blz. 55 (portret)
van Hemeldonck, Em. : blz. 55 (portret)
van Hoogenbemt, Albert : blz. 55 (portret)
van Mierlo, J. : blz. 137 (portret)
van Nijlen, Jan : 19.421
van Palermo, Jozef : 19.599
van Rensburg : 19.056
van Riebeeck, Jan : 19.281
van Veen, Otto : 19.425
van Veldeken, Hendrik : 19.086
Verhalen : Zie Vertellingen
Verhalend proza : Zie deze rubriek (83) in elke afl.
Vermeer, Jan : 18.987, 19.503
Vermeylen, August : 19.421
Vertellingen : 18.839, 18.851, 18.869,

18.871, 18.876, 18.885, 18.895, 18.922, 19.044, 19.054-055, 19.058, 19.061, 19.067, 19.076, 19.234-235, 19.557, 19.565, 19.568, 19.575
Vincent, H. : 19.444
Visscherij : 18.921, 19.266
Vitamines : 19.152
Vlaamsche kunst (algem.) : 19.504
Vliegwezen : Zie Luchtvaart
Voedingsprobleem : 18.689
Vogel : 19.495
Volkenkunde : 19.046
Volksontwikkeling : 19.124
Vondel : zie van den Vondel
Voortrekkers : 18.762, 18.775, 18.778, 18.869, 18.902, 19.250-251, 19.358, 19.436, 19.439
Vrouwenbeweging : 18.857
Vrouwenopvoeding, -emancipatie : 19.130, 19.136, 19.473
Vrouwenromans : 19.001, 19.006, 19.014, 19.019-020, 19.373, 19.384, 19.522-523, 19.529

W

Waeyer : 19.280
Waldes, Petrus : 19.450
Walschap, Gerard : 19.583
Waterloo (geschied.) : 19.246
Wederdoopers : 19.033
Weldadigheid : 18.713
Wellevendheid : 19.136, 19.313
Welsprekendheid : 18.717, 18.954, 19.078, 19.082, 19.087, 19.420, 19.468
Wicief, John : 19.449
Wild-West-romans : Zie Cowboy-verhalen
Willebrord, H. : 18.765, 19.275, 19.447
Winkelbedrijf : 18.710
Wiskunde : 19.294. Zie ook Meetkunde en Stelkunde
Woordenboeken : 18.730, 19.492

Z

Zandtafel : 19.487
Zedenleer : Zie Moraal
Zeeuwsch-Vlaanderen : 18.819
Zeewezen : 19.245, 19.457, 19.462, 19.465. Zie Scheepvaart
Zieken-apostolaat : 18.701
Zielkunde : 18.690, 18.693, 18.711, 18.928, 18.930, 19.085, 19.108, 19.110-112, 19.114, 19.150, 19.293bis, 19.320-321, 19.468-469, 19.482
Zielzorg : 18.706
Zionisme : 19.315
Zuid-Afrika : Zie Voortrekkers
Zuid-Afrikaansche werken : 18.707, 18.762, 18.775, 18.778, 18.869, 18.873, 18.890, 18.905, 18.917, 19.050, 19.052, 19.056, 19.060, 19.099-106, 19.148, 19.164-166

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen

VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuyllitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België : Abonnement: 35 frank Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland : Abonnement: f. 2.75 Dit nummer : f. 0.35
N. V. Het Nederlandsche Boekhuis — Tilburg

Kunst en Vaardigheid

door Paul Hardy

« Wat een volk, » dacht hij ; « ze slaan een tolhuis kapot op een bedevaart en maken opstand met een heilige in hun midden en te midden van zwaarigheid en gevecht maken ze plezier. »

- 18.681 Aldus mijmert DE SOLDAAT JOHAN (III) van FILIP DE PILLECIJN over zijn Vlaamsche volk. Die mijmering sluit een synthese in. Men kan deze synthese éézijdig en onvolledig noemen, doch men mag daarbij niet vergeten dat de schrijver ze situeerde in een bepaald en beperkt historisch kader en dat de volledige synthese van een volk enkel kan worden geconstrueerd wanneer men dat volk onder al zijn facetten, evenzeer in de ruimte als in den tijd, onder de lens heeft genomen. Zulks lag klaarblijkelijk ook geenszins in de Pillecijn's bedoeling. De soldaat Johan streed als huurling onder Karel den Stouten. Als de hertog gesneuveld is, vestigt Johan zich als boer langs de Durme, neemt een vrouw tot zich en viert zijn harden dadendrang bot op de onontgonnen heide. Maar Johan leeft in een rampspoedigen tijd : hij raakt in conflict met de feodale heeren ; wordt door de heerschende collectieve geestelijke verwarring aangegrepen ; gordt weer den strijdriem aan om tegen de plunderende Fransche horden op te trekken, doch zoodra de graaf het volk wil doen betalen voor de door hem geleden oorlogsschade sluit Johan zich aan bij de rebelleerende Gentenaars. Maar steeds opnieuw keert hij terug tot het land, tot den getergden en vertrapten Vlaamschen bodem, waarvan de Pillecijn met wijdingsvol gefluister de schoonheid prevelt.

Filip de Pillecijn

Diep grijpt ons aan die episch-gehouden figuur van den Vlaamschen volksman, die ernstig en piëteitsvol met zijn linkerhand den ploeg richt, terwijl zijn rechter te allen stonde gekromd staat tot het grijpen van de speer, waarmee hij zijn moeizaam verworven bezit beschermen moet. Rondom hem en tevens in zijn wezen ligt de mysterieuze verbondenheid verzinnebeeld van den Vlaamschen boer met de Vlaamsche aarde. In sombere, zwaar-nazinderende mineurtonen verhaalt de Pillecijn van Vlaamsche

menschen. Ze zijn kleiaardkleurig-vaag als Permeke-figuren ; hun oog ziet de dingen eenvoudig en naief ; hun gehavend hart wordt gemakkelijk op drift genomen door stuurlooze geillumineerden, maar hun diepste wezen van inboorling dezer lage landen gaat in schroomvolle bewondering uit naar het wondere raadsel van de grauwe natuur waarmee zij vergroeid zijn, die hun fantasie voedt met sagen en legenden, uit het geheimzinnige angstvolle zwijgen van onze mistige nachten geboren, en waarvan wij de adembenemende, doch prikkelende charme terugvinden in de doeken van de Troyer, in de verhalen van Marie Gevers, in de balladen van Bert Peleman en in mindere mate ook bij Verhaeren, den jongen Streuvels en Jeurissen.

Die geheimzinnigheid met semi-folkloristischen inslag, die atmosfeer vol gemoedsbeklemmende onwezenlijkheid, die, naar het mij voorkomt, stilaan aan het rijpen is tot één der eigen-Vlaamsche stemmingsgenres in onze literatuur vindt in de Pillecijn totnogtoe haar zuiversten vertolker. Men slaagt er echter niet in een gevoel van lichte onbehaaglijkheid van zich af te zetten, precies wegens die al te geprononceerde sluieratmosfeer, waarachter de figuren, die de Pillecijn's romans bevolken zich — reeds van in « Blauwbaard »'s tijd trouwens — bewegen. Een mensch van vleesch en bloed zooals Pater Bruno uit den « Soldaat Johan » ontmoet men zelden bij dezen auteur, van wien men echter getuigen moet dat zijn placiede, compacte zeggingskracht, zijn verfijnde zin voor de gevoelswaarde van het woord en de epische gedragenheid van zijn welluidende volzinnen een geschenk zijn, waarvan ons totnogtoe geen van zijn schrijvende volksgenooten het equivalent vermocht aan te bieden.

18.682

Wie de litteraire talenten van FRITZ FRANCKEN tot dusver als problematisch beschouwde kan voor zijn aannemelijkheid twijfel een uitkomst vinden in DE BONNEFOY'S TROUWEN UIT (III), een familieroman, welke men zeer vlot leest, en waarin een mensch, die het leven weet waar te nemen, en met hartstocht van het leven houdt, zonder eenige zwaarwichtigheid het wel en wee schetst van een Fransche familie en van een Belgisch soldaat, die

Fritz Francken

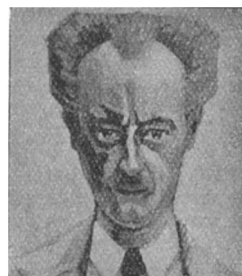
tijdens den wereldoorlog in een Fransch dorp een bruid vindt, haar met zich mee voert naar zijn Scheldestad en haar op den koop toe nog tot het flamingantisme bekeert ! De constructie van dit boek is wel wat onevenwichtig. Francken wist echter het oudbakken, realistisch procédé een frisschen dynamischen toets te verleen ; er zit vooral tempo in dit werk. Met korte, pittoreske trekjes suggereert hij scherp atmosfeer en milieu. Fritz Francken toont zich een vaardig beoefenaar van de natuurgetrouwe copyeerkunst ; nauwgezet lijkt hij te hebben herlezen, geschrapt en gecorrigeerd, en wat hij ons aanbiedt — het weze met nadruk gezegd — is in groote mate gaaf, rijp, evenwichtig ; kortom, het is mooi en verdient een plaats in ons boekenrek en een eervolle vermelding in onze literatuurgeschiedenis. De ietwat overbodige doseering aan schilderende adjectieven zijn wij

weliswaar eenigszins ontwend en de preciese zorg voor het al te juist nuanceerende woord doet bijwijlen kunstmatig aan, vooral wegens het overdadig gebruik van Fransche termen. Het loopt de spuigaten uit wanneer in iedere alinea ons taalpatrimonium gekleineerd wordt door dingen als : opulent, prospereeren, intermitterend, versatiel, bigot, retireeren, extraheeren, enz. enz. Het feit dat het verhaal zich grootendeels in een Fransche omgeving afspeelt kan volstrekt niet als rechtvaardiging gelden voor soortgelijke vocabularische buitensporigheden. De auteur veroorloofde zich een paar pikante gauloiserietjes, mitsgaders een agnosticistisch uitlatinkje aan het adres van Onzen Lieven Heer. We kunnen het echter moeilijk verzwijgen dat de demobilisatiemomenten en de terugkeer der eerste soldaten te Antwerpen pathetisch-aangrijpend zijn. Met eerlijk-litteraire middelen ontroering vermogen te wekken : dat is « een gave Gods, een gunste ! »

18.683

Bij het terzijde leggen van VAN SCHENDEL's jongsten roman : DE ZEVEN TUINEN (IV) blijft men zich een oogenblik afvragen onder welk gezegend gesternte deze man geboren werd, die, op een leeftijd, waarop velen der meest begaafden het culminatiepunt van hun creatief vermogen meestal reeds lang achter den rug hebben, en zelfgenoegzaam iedere poging tot aftakeling onbezorgd over zich heen kunnen laten glijden, ringaaneen werken schrijft waarin de rijpheid van het verworven meesterschap niet pijnloos wegschaduwet achter den natuurlijken teleurgang van een steeds verslappende — ook litteraire — vitaliteit ? Men vergeve ons de gemeenplaats, maar ieder nieuw werk van dezen bejaarden Nederlander brengt een nieuwe openbaring, een nieuwe tinteling in de vele, ons reeds vertrouwde facetten van zijn uitnemend kunstenaarsschap.

Zeven villa's met de haar omgevende parken liggen ergens bij elkaar als de verkavelde stukken natuurpracht van een destijds wijd-uitgestrekt landgoed. De bezittingen dragen poëtische namen als Blankendaal, Gladenbosch en Wonnebergen. Onder hun loofgewelven groeien de kinderen op der zeven families, die met elkaar verwant zijn. In de gemoeieren van al deze jonge menschen voltrekt zich het gebeuren, dat de romantische stof leverde tot dit met intensief beleven zoo rijk-gestoffeerd verhaal. De jonge lui zijn van diverse pluimage : de éénen zwerven door de tuinbosschen met verzenbundel en vedel, de anderen beredeneeren nuchter hun levensplan. Sommigen hebben de levenslust in pacht, weer anderen zijn teruggetrokken of twistziek. Onder 't gebladerte worden dure eeden gezworen en harten gebroken. Maar vooral is er Reinier, de rebel, de avontuurzieke, die brood-dronken de wijde wereld invlucht — een wereld nog irreëler dan die der tuinen — ; Reinier de onbegrepene, die onbevredigd weerkeert en manslag pleegt op zijn broer. In Reinier wordt het probleem van den innerlijk-onverzadigbare, waarvan het type reeds in de vroegste werken van van Schendel te voorschijn trad, op zeer scherpe en pijnlijke-konsekvente wijze gesteld. Van Schendel's voorliefde voor jonge menschen, wier onbevangen gemoed door het gore leven nog niet mishandeld werd, dateert evenmin van gisteren. Doch nooit voorheen schilderde hij een voor de jeugd harmonischer omgeving dan deze tuinen, waarin het jonge leven zich zoo ongestoord en rechtlijnig ontplooiën kan ; het verfijnde, geïdealiseerende natuurmilieu met zijn boosaardige beuken en zijn milde eiken ; de vijvers als uit 18d-eeuwsche gravuren geknipt, de witte, open tuindeuren, toegang verleend tot wazige salons, waarin ontlukende meisjes in hun klaviergetokkel moeizaam een uitweg zoeken voor hun nog onbestendige en onbestemde verlangens. Het lijkt wel of van Schendel het brutale, onmiddellijke contact tusschen de wondere wereld van zijn fictie en het ongewijde gemoed van den profanen lezer heeft willen verhinderen, want tusschen ons en zijn droomkinderen schakelt hij reële menschen in : de wijze tuinbaas de Kroon voor wie het continueele groeiproces der natuur een zinnebeeld is van het menschenlijke levensproces ; de rustige knecht Bastiaan, die zijn evenwichtige, vroegrijpe bedachtzaamheid put uit de regelmaat in het sterven en herboren worden van planten, boomen en bloemen ; en tenslotte de halve wildeman Fideel, die in de natuur een grillig spel ziet van booze en goede machten, van roof en milden onthechtingsdrang — alweer een symbool van het leven. Van uit het actief-meelevende gemoed en de zeer verscheiden reacties dezer drie in de natuur gewortelde figuren projecteert van Schendel omzeggens het gedoe der vele, niet steeds heelemaal uit elkaar te houden wezens, die in de tuinen ronddolen, een gedoe dat wij bijgevolg slechts van op een afstand vermogen gade te slaan, maar dat huivert van tragische realiteit. Van Schendel's uitdrukkingsmiddelen worden bij ieder nieuw werk soberder en directer. Doordien hij zoovele jaren met een steeds paraat gehouden interesse gemijmerd en geschreven heeft over de beminnelijke onberekenbaarheid van het menschenlijk hart, heeft hij in deze « branche » een soort deskundige ervaring aan wijsheid opgedaan, de « wijsheid des harten », waaruit het finale besef geboren wordt dat het veel beter is een « goed mensch te zijn dan een groot kunstenaar », zooals de door den strijd murw geslagen van Eeden het in zijn oude dagen formuleerde. In van Schendel vereenigen zich echter beide kwaliteiten ; daaruit volgt dan ook dat zijn boeken zalving brengen, zalving en rust, de rust, die ons deel wordt door het contact met de ongerepte schoonheid en het klassieke evenwicht.

Arthur van Schendel

18.684

De gesluisde hartstochtelijkheid van van Schendel, zijn bedwelmend-placiede kieskeurigheid, zijn innerlijke, beheerschte bewogenheid, waaruit steeds opnieuw moet blijken dat hij de driften aanvoelt en begrijpt, zonder dat dit aanvoelen hem ook maar één oogenblik de pen krampachtiger doet vasthouden ; dit alles zochten wij vergeefs in het alleszins merkwaardige boekje van CARLA SIMONS, hetwelk zich aandient onder den kordaten titel : IK WIL LEVEN (III). Het gebeurde van dit boekje speelt zich af in een ideale van Schendel-atmosfeer. Schrijfster verhaalt — meestal in den dweperig-vervelenden adre-seerenden tweeden persoon — uit het leven van een Zuidamerikaansche vriendin, die na een onbezorgde jeugd naast een in haar herinnering geïdealiseerden vader, een spaak-loopend huwelijk sluit ; een kortstondige, hoewel succesvolle carrière als zangeres door-maakt ; een « liaison » heeft met een geestesgenoot, « liaison », welke krachtens het lot dat haar beschoren blijkt, andermaal jammerlijk eindigen moet. Het heele leven wordt geleefd « achter » dit boek ; de lezer vermag slechts middellijk in voeling te treden met de weinig interessante wezens waarover — en niet waarvan — in dit boek wordt verhaald. Al ver-raadt de vorm wel eenigszins de bepaalde romantische psyche, welke aan jonge vrouwelijke

auteurs eigen is, de inhoud is echter van een opvallende literaire volgroeidheid. In een verzorgden, voornamen, ofschoon ietwat cerebraal-geciseleerden stijl schreef Carla Simons een roman van innerlijk leven, waardoorheen klanken trillen van fataal berusten, tuchtvol strijden, mislukken om opnieuw te berusten, tot andermaal de drang opwelt der opstanding, want trotsch en deemoedig tevens luidt het motto : ik wil leven ! Ondanks zijn innerlijke rusteloosheid is dit een roman van bezinning : we weten dat veel waar we aan hechten, veel waar we naar streven, niet het « ware » is, de zinnelijke liefde inclus. De moeë, zeurderige lusteloosheid, waarmee de talentvolle schrijfster haar werk doordeesemde laat ons zoo haveloos-onvoldaan achter. Net zoo graag hadden wij in jeugdwerk als het onderhavige wat meer onbekookten overmoed, ja, zelfs wat meer oppervlakkigheid gewenscht.

18.685

Van den zeer actieven S. VESTDIJK lezen wij een boekje, dun van leest en vreemdsoortig van inhoud : *DE VERDWENEN HORLOGEMAKER (III)*. Ik weet niet wat deze intelligente auteur voor zichzelf primeerend acht : zijn knap-geschreven, « more brains »-veronderstellende en vrij zwaar-op-de-handsche romans of zijn merkwaardig, filosofisch-geschraagd en vernuftig-« hinein-interpretierend » essayistisch oeuvre van ongewoon formaat ? Ik constateer slechts — wat trouwens bij eenieder, die Vestdijk gevolgd heeft, zal opvallen — dat er tusschen de beide literaire genres, die door Vestdijk bij voorkeur worden beoefend, een in 't oog springende wisselwerking aanwezig is. Telkens als de essayist een literaire

S. Vestdijk

figuur volledig onder de lens neemt, vinden wij daarvan de opzettelijke weerspiegeling terug in zijn eigen scheppingen. Ter illustratie : in 1934 publiceerde hij zijn verklarend-critisch opstel over Joyce ; « Meneer Visser's Hellevaart » (1936) was zeer sterk op het Joyce-aansch procédé geïnspireerd. « De verdwenen Horlogemaker » zouden wij 't best een literaire oefening kunnen heeten naar de eenzelvige modellen van Rilke en Franz Kafka, waarover Vestdijk onlangs zeer degelijke essays in het licht gaf. In deze zonderlinge « horlogemakers »-historie wordt men gewoon tusschen Rilke en Kafka heen en weer geschommeld. Na de vierde pagina schiet er al volop vaart in de schommel, want die griezelige hand op de toonbank herinnert ons dadelijk aan een passus uit « Malte Laurids Brigge », en het heele opzet van de metamorphose, die men aanvankelijk als een soort « Jekyll en Hyde »-geval zou gaan beschouwen, blijkt echter weldra sterk verwant te zijn aan het avontuur van den beklagenswaardigen handelsreiziger uit Kafka's « Verwandlung », die op een zonnigen ochtend in de schubbige huid van een reuzeninsect den nieuwen dag begroet. Let wel, er is hier geen sprake van plagiaat, enkel van een eerlijke en onverdoken navolging — wellicht als conscientieuze literaire training bedoeld. Bij een persoonlijkheid als Vestdijk, die in weerwil van deze weinig aangewende en gedurfde methode, toch volkomen zichzelf blijft, kunnen dergelijke experimenten enkel met lovende belangstelling worden begroet. Dit werkje mag evenmin worden beschouwd als het resultaat van een genoeglijk teugelvieren aan de meest dwaze droomfantazij. Albertus Cockange, de vreedzame horlogemaker, tot een etherisch lichaam vervluchtigd, gaat door zijn eigen woning zweven. Onopgemerkt slaat hij de dingen gade, die hem als normaal-belichaamde huisvader steeds ontgaan waren. Door zijn metamorphose wordt Albertus — die alleen kon opgaan in horloges — het bewuste geweten van zijn familie ; de zorgen der verantwoordelijkheid overmannen hem ; moreele angsten om zijn vader, zijn vrouw en zijn dochters bezwaren zijn fysiek-onmondig schimleven. Tenslotte overwint hij toch den walg om weer te keeren naar zijn winkel, waar de beproeving over hem kwam, en waar hij verdorie zichzelf (den alleen voor horloges levenden Albertus Cockange) in vleesch en bloed achter de toonbank ziet staan ! Geringe plaatsruimte vergunt ons geen verdere interpretatie van het « geval ». Enkel willen wij onze waardeering uiten voor Vestdijk's ambachtelijke vaardigheid en schranderen geest. Talenten van zijn slag hebben bepaald ongelijk in een klein land geboren te zijn.

18.686

Dat de Nederlandsche prozaliteratuur van heden ten dage, naar het uiterlijke te oordeelen, universeeler allures krijgt, is ons andermaal opgevallen bij de lectuur der romans van MOZES MOK : *DE TWEEDE JEUGD (II)* en *FIGUREN IN HET ZAND (III)*. Mok is een jong auteur, die evenzeer als Vestdijk en als vele anderen in Nederland, van technisch-literaire geschooldheid blijkt geeft. Geen schrijver kent beter zijn « vak » dan de moderne Engelsche romancier. Doch instinctief weet de meer bescheiden Engelschman zich te « beschränken », en dié hoedanigheid moeten de meeste literaire « ambachtslui » van over den Moerdijk — zelfs Vestdijk, doch vooral Mok — zich nog eigen maken. Ze vermeien zich al te zelfgenoegzaam in hun lukraak gepraat ; ze zijn soms zoo vervelend-omstandig ; ze rafelen

uit, zoodat men over Anastasia's instrument zou willen beschikken om aldaar te knippen en te schrappen : woorden, zinnen... pagina's ! Ze laten zich verschalken door hun eigen virtuose, vlotte schrijf-kunde ; ze vermogen keurig een atmosfeer weer te geven en een gemoedstoestand te analyseeren ; ze schrijven een ongekunstelden dialoog ; ze hebben visie en ze zullen zelden nalaten ostentatief te laten blijken waartoe ze wel in staat zijn ! Maar we hadden het over Mok. We lazen van hem poëzie : « Kaas- en Broodspel » en « De Rattenvanger », waarin hij zich een meester toont van de harde, sobere epiek. Van dit meesterschap valt in zijn romans echter weinig weer te vinden, tenzij zijn « schamele » knapheid. « De tweede Jeugd » belicht het zielige bestaan van een geesteszieke, die zijn wakende uren verdeelt tusschen zijn kantoorbedrijvigheid, allerlei zwaarwichtige filosofische lectuur en een deerne. De man, die nooit jeugd kende tracht door het contact met een uitzonderlijk-begaafden knaap het verlorene in te halen, doch het wordt voor hem geen « tweede jeugd » doch een tweede innerlijke catastroof ! 't Ruikt allemaal sterk naar complexen en pseudo-wetenschappelijke vooropgezetheid. 't Is alles zoo kil, zoo ziekelijk-overladen, zoo gewild, zoo arm aan écht leven, Mok's erkende persoonlijkheid ten spijt.

Een tweede roman van denzelfden auteur, geringer van omvang dan « De tweede Jeugd » voert den lofwaardig-eerlijken titel : « Figuren in het Zand ». Een uitgezocht gegeven voor Heyermans-zaliger : het kruideniertje dat door het groote warenhuis wordt ten onder gebracht. Het typisch-sociale aspect van dit afglijdingsproces laat Mok onverschillig. Hem interesseeren alleen het krenterige winkeliertje, dat krankzinnig wordt en de jongste deelgenoot van de groothandelsfirma, een nietsnut, die zelfmoord pleegt, daar hij zich — evenals zijn « neef » Bonger uit « De tweede Jeugd » — voor het normale leven ongeschikt acht. Het « geval » uit « De tweede Jeugd » had zich echter als kantoorbediende nog verdienstelijk weten te maken, terwijl Dries Hartvelt uit « Figuren in het Zand » van de heele wereld walgt, doch vooral van zijn eigen onbenullig persoontje. Zoo strompelen in Mok's moeilijk-verteerbare romans zonlooze luidjes door het leven, zielige stakkerds zijn het, behept met velerlei terkortkomingen, die Mok als cnooverwinnelijk decreteert, en die ons inderdaad ook onoverwinnelijk lijken, indien de geestelijk-therapeutische middelen, die Gods genade ons ter beschikking stelt in soortgelijke gevallen van psychische besommeringen niet tijdig worden beproefd. Mok schrijft ergens : « Het persoonlijke leven van Dries Hartvelt interesseert niemand dan hemzelf. » Mok heeft volkomen gelijk !

18.687

Henriette van Eyck

HENRIETTE VAN EYCK is wellicht de meest zelfstandige persoonlijkheid onder hare vele litterair-begaafde zusters in Nederland. In TRUUS DE NACHTMERRIE (IV) vult zij de bonte galerij van karakteristieke menschjes aan, onder wie er reeds velen in haar onvergetelijke « Kleine Parade » aan ons voorbijtrippelden. Is het uit een begrijpelijk verlangen naar wat meer innigheid dat schrijfster in dit boekje haar personaadjes met het tullen sprookjesgewaad omhult ? Haar toon schenkt ons niet meer de prikkelende injectie van haar speelsch-moraliseerend sarcasme ; dit sarcasme verteederde tot de wereldwijze, doch onopdringerige ironie van het deernisvolle begripen. Truus is een klein zwart droompaardje, dat op een zolder woont, in gezelschap van muizen, spinnen en tante Annette, een tweehonderdjarige geest, aaneenklevend met wat spinrag, motgaatjes en rococo-herinneringen. Truus heeft tot taak bij nacht lui van hun bed te gaan halen, die « kreeft of paling of zulk soort dingen hebben gegeten voor ze slapen gingen » om ze naar een coöperatieve « droominrichting » te brengen, waar ze door den Opperdroomheer worden getempteerd. Maar Truusje komt haar plicht niet na. Ze brengt haar patiënten naar de plaats die ze zelf uitkiezen. En zoo vernemen en beleven wij hoe het oude paartje uit het gesticht naar zijn vroegeren thuis verlangt, hoe de generaal naar een grootwarenhuis wil gevoerd worden om nog één keer écht met looden soldaatjes te spelen etcetera... Want in het hart van ieder mensch leeft een dwaas verlangen, waarover hij zich schaamt. En ieder der verhaaltjes — tot het ongehoorzame levensavontuur van Truusje-zelf — loopt tenslotte uit op een kleine teleurstelling. Den weemoed der berusting ademt dit boekje, waarin de kunstenares Henriette van Eyck zonder schroom en glimlachend haar rijk gemoed heeft uitgestort, en waarin ze met haar zeer persoonlijk waarnemingsvermogen bladzijden schreef, die misschien tot het zuiverste en kostbaarste Nederlandsche proza behoren van onzen tijd.

Een merkwaardige katholieke Roman

O. F. Dudley : DE WEG DOOR HET LEVEN

Alle lezers van Boekengids kennen Dudley's « De Schaduw over de Aarde », « De IJzeren Monnik » en « De Komst van het Monster ». En, langs onze boekerijen om, zijn deze heerlijke levenswerken in duizenden handen gekomen. — En nu « De Weg door het Leven » waarvan hierbij de beknopte inhoud :

18.688

O. F. Dudley

In *De Weg door het Leven* (IV) stelt Dudley op spannende wijze de evoluties tegenover elkaar van twee zonen uit een vrijzinnige doktersfamilie op het platteland. De jongste en intelligentste, Bernard, weet op jeugdigen leeftijd reeds naam te maken door zijn philosophische essays, waarin hij — als buitenstaander — de katholieke wijsbegeerte verdedigt. Hij heeft echter den moed niet om voor zich zelf de consequenties te trekken uit zijn meeningen, daar een beleden en beleefd katholicisme plichten oplegt, waaraan hij zich wenscht te onttrekken. Zijn laffe levenshouding wordt door den katholieken medicus, Thornton, den lateren hoofdpersoon uit « De Schaduw over de Aarde » en « De ijzeren Monnik », op moedige wijze gebrandmerkt. De oudste van de beide broers, Cyril, maakt het eigenlijk onderwerp uit van dezen machtig-opgezetten roman. Type van den sportieven, Engelschen boy, kiest hij de militaire loopbaan. Cyril is iemand van een gecompliceerde, gesloten natuur, die geen veiligheidsklep heeft voor zijn felste gevoelens en die, dank zij de krachtige persoonlijkheid van zijn vriend Thornton, op den goeden weg blijft. Zijn huwelijk met het heerlijke meisje voor wie hij zich met Thornton's hulp, zijn heele leven weet recht te houden, wordt hem door God niet gegund. Cyril is voorbestemd tot de hoogste menselijke lotsbestemming. Wij zijn getuigen van den harden, fascineerenden kamp, welke door Cyril gevoerd wordt tegen zijn Schepper, Die hem loutert in het vuur der hardste beproeving ; God, Die den weerbarstigen, sterken soldaat, den edelen, mannelijken mensch, na jaren van strijd, aan Zich als een modernen vaandrig van het Kruis verbindt, tot Cyril met een subliemen, onvergetelijken, doch sportieven glimlach, in het hoogste martelaarschap de voorgift voor zijn rijk en heldhaftig leven ontvangt.

Wat, ter gelegenheid van Dudley's vroegere werken — eenstemmig en geestdriftig — werd getuigd, moet ook van dit werk worden beleden.

PAUL HARDY

Dudley, Owen Francis : De Weg door het Leven. Vert. uit het Engelsch [Pageant of Live] dr Paul Hardy — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, 1939, 370 blz. 39 fr. ; geb. 49 fr.

Want spannend is het als een film. Momenten van diepste tragiek, adembeklemmende episodes, bonte tafereelen, gebalde dialoog, beeldende epiek, dwars-door echte roman.

Het wordt langsom klaarder dat Dudley's œuvre de bouw is van een grootsch werk.

Zijn romans hebben een roeping : midden in 'n ontredde wereld, in den ondergang van de meest-primaire principen, de belijdenis afleggen van de immer-jonge levenskracht der aloude christelijke waarheden, en deze vorm en gestalte geven in waarachtig-levende menschen. Dit beteekent meteen dat Dudley de wereld-van-nu aanpakt met een radicale directheid en midden daarin de menschen doet leven, strijden, overwinnen of overwonnen worden. De problemen die om 'n oplossing en 'n uitkomst roepen tot bevrijding van duizenden en duizenden durft hij aan ; legt ze bloot zooals ze worstelen om en in den mensch. En we kunnen, als aan den lijve en tot in de diepste roerselen van het leven, den op- en neergang van dezen kamp volgen.

Dudley : de denker, de psycholoog, de ras-auteur, de kunstenaar, de mensch heeft met 'n onbeschrond realisme den weg door het leven gevolgd zooals die door tallozen wordt gevolgd. Het is niet de pijnlijke uiteenrafeling van 'n individueel geval. Hier denkt en droomt, spreekt en handelt, twijfelt en hunkert, leeft in de hoofdpersonen 'n heel geslacht van dezen tijd. Geen franjes of tierlantijntjes. Het probleem gesteld in leven en bloed ; midden in het hart geraakt. Geen theoretische beschouwingen, doch levenservaring.

En daaruit komt, met een overtuigende kracht naar voren, de levensreele waarde van deze waarheid : Geloof en Moraal van het Katholicisme. De eeuwige en absolute waarheden van den katholieken godsdienst op zulke wijze belicht, dat ze in de voortdurende spanning van het verhaal geen enkel oogenblik van inzinking kennen. Want dit alles groeit uit het werk ; **qua roman**, onweerstaanbaar.

Deze 100 % roman is dan ook 'n sterk, doorleefd en overtuigend betoog — 'n heerlijke confessio van de verrijzenis-kracht door 'n waarachtig Katholicisme.

De vertaling van Paul Hardy is uitstekend. Hij heeft zich niet enkel in de taalgeaardheid van Dudley, doch in de diepere geaardheid van dit grootsche werk ingeleefd en het in 'n warm-genuanceerde Nederlandsche omzetting doen leven.

De uitgave van de Vlaamsche Boekcentrale is, natuurlijk, tip-top verzorgd. Aan de uitgeverij, proficiat om de uitgave van dit hoogstaande werk. Ze heeft eens te meer een heerlijke daad gesteld van katholieke cultuur.

Bibliothecarissen en boekenliefhebbers, bestelt het werk vandaag nog.

Maur. van Hoeck

Het Boek der Maand

A. Zischka : Brood voor twee milliard Menschen.

18.689 Weer een Zischka. — In de journalistieke leerschool, welke hij met eere doorliep, heeft Zischka zich het vereischte tempo eigen gemaakt, dat noodzakelijk blijkt om zijn trouwe

A. E. Zischka

lezers niet te ontgoochelen en hun periodiek nieuwe leidraden aan de hand te doen tot grondiger begripen van het bonte, wisselende, machts- en belangenspel op onze god-vergeten dagen. Wij weten allen dat het huidige Europeesche conflict op het economische plan uiteindelijk zal worden beslecht. In laatsten aanleg zal het er om te doen zijn, wie het langst zal te eten hebben. « Things are not what they seem », dichte Longfellow-zaliger. Een paar jaar geleden schetste Zischka in zijn « Wetenschap vernietigt Monopolies » een totaalbeeld van de synthetische vervaardiging der onontbeerlijke, doch moeilijk te verwerven grondstoffen, en belichtte tevens de dieper economische beteekenis van de wereldcrisis. *Brood voor twee milliard Menschen* kan meteen als een aanvulling, of liever, als een uitbreiding van bovengenoemd werk worden beschouwd. Wie met belangstelling

het eerste las, zal onvermijdelijk ook naar het tweede grijpen.

De titel van het boek dekt in ruime mate de lading, ofschoon schrijver niet enkel het hoofdbestanddeel « brood » behandelt, doch het heele voedingsprobleem in zijn economische en sociale aspecten onderzoekt. Dit probleem nu is steeds vóór de levende menschheid het probleem bij uitnemendheid geweest. Zulks beduidt daarom in Zischka's geest nog niet dat in de rangorde der menschelijke ingrediënten de maag primeeren moet, met het gevolg dat het hart, de ziel, de wil of het geloof van secundair belang zouden wezen ; hij vestigt er enkel onze nuchtere aandacht op dat de « grootste geest zonder lichaam een schim blijft ». Jaarlijks komen er honderd-duizenden menschelijke wezens van honger om. Dit pleit echter heelemaal niet voor Malthus z'n prognose. Het is enkel toe te schrijven aan het feit dat de menschheid onregelmatig verdeeld is ; dat zij, die het bewind voeren, geen voedselontbering aan den lijve ondervinden ; dat zij, die van beroepswege hun even-naaste aan voedsel moeten helpen, enkel van hoogerhand beschouwd en behandeld worden als gebruikselementen, die hun nut opleveren in het lugubere belangenspel der politieke kansen van het oogenblik. Het uitgehongerde China, dat weleer het weelderigste landbouwland ter wereld was, levert daar het meest wraakroepende bewijs van. In het hongerende Rusland werden de boeren als bouwstof voor de wereldrevolutie gebruikt. In de Vereenigde Staten, waar de boeren nooit boer waren, maar geldwinners met graan, gingen duizenden farmers ten onder als gevolg van de krankzinnige mogelijkheid dat een farmer uit Virginia of Texas nog steeds op enkele maanden tijds tot de zwartste ellende vervallen kan, omdat toevallig de textielindustrie van Engeland een nieuwe douaneovereenkomst sluit met Japan ! Zooals bij ieder product, waarin handel kan worden gedreven is ook bij de tarwe, waaruit men brood bakt — het « heilige » brood — niet « maszgebend » haar waarde als voedingsmiddel ; ook niet de geboekte onkosten, welke haar voortbrengst vergde ; evenmin de arbeidsprestatie, die diende geleverd om ze verhandelbaar te maken — doch uitsluitend en alleen het gewetenlooze dobbelspel der speculanten.

Meer dan welk revolutionnair pamflet ook is dit boek in al zijn zakelijkheid een aanklacht tegen de menschheid, die zichzelf tot op den drogen naad onbedachtzaam exploiteerde. Met nuchtere waardeering schrijft Zischka over de Duitsche erfpachtwet van Rijksminister Darré. Zijn — voorwaardelijke — autarchistische gezindheid, in zooverre dat, naar zijn meening, iedere natie er moet naar streven zichzelf te voeden, is ons reeds bekend uit vroeger werk. Hij waardeert de autarchie in zooverre haar positieve inslag gezond en natuurlijk is, daar enkel de negatieve zijde van het stelsel feitelijk voor de huidige economische wereldconstellatie een directe bedreiging in zich sluit, bedreiging voor een wereld, die nu eenmaal fataal zit vastgeroest in het raderwerk van den onbeprekten internationalen vrijhandel, dat door het economisch liberalisme van vorige eeuw met theorieën aan elkaar werd gesmeed, en dat practisch aanleiding heeft gegeven tot het verbannen van ieder moreel besef uit het zakenleven. Zooals steeds legt Zischka weer een uitzonderlijke compilatorische behendigheid aan den dag en weet hij overal en te allen stonde het materiaal te vinden, dat, met veel methode verwerkt, aan zijn boeken de sensationeele « pointe » verleent, welke er de groote bekoring van uitmaakt.

PAUL HARDY

Zischka, Anton E. : *Brood voor twee milliard Menschen*. Vert. uit h. Duitsch [*Brot für zwei Milliarden Menschen*] dr E. Griese-Kets de Vries — Tilburg, Het Nederl. Boekhuis, 1939, 308 blz. 49 fr.

0. - Algemeene Werken

- 18.690 Kring, Alfred** 159 : 003
 DE GRAFOLOGIE VAN DE SCHRIJFMACHINE OP WETENSCHAPPELIJKE GRONDSLAG. Handboek voor grafologisch en criminologisch onderzoek. Geill. met 132 afbeeld. — Santpoort, C. A. Mees, 1939 (21 × 15) 160 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,75
 IV — De titel en ondertitel geven voldoende het doel en de mogelijke toepassingen van het boek weer. Het is een vertaling uit het Duitsch door grapholoog Munninghoff. Een honderd dertig-tal schriftproeven in een apart boekje aan den achteromslag uitvouwbaar bevestigd, illustreeren den tekst. — Zeer lezenswaardig, en aan de rechterlijke agenten aanbevolen. D^r FR. MEEUS
- 18.691 XX.** 05 : 88
 ♦ DE WINDROOS 1940. Jaarboek voor de katholieke jeugd Onder red. v. C. Boudens-van Heel, B^r Gummarus, To Hölcher, Henk Kuitenbrouwer, Kees Spierings (secret.), Ant. v. d. Velde, Dr J. de Vreese S.J. Geill. met 7 pltn en vele tekeningen — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende, 1939 (21 × 15) 410 blz. geb. 18 fr.
 V-VIa — Wij heeten dit jaarboek van harte welkom, omdat het zoovele wetenschap- en kunstheerlijkheden aanbrengt uit alle hemelstreken en niet het minst uit Vlaanderen, ten bate van onze katholieke jeugd. De uitgevers hebben er hun werk van gemaakt, om door prachtkeus en verscheidenheid van opstellen, door aantrekkelijke en vaardige illustraties en last not least, door het kunstvol stellen zelf, een heerlijk en monumentaal letterkundig album te verwezenlijken, dat zijn charme zal blijven afstralen over gansch het jaar, waarvoor het bestemd is. De namen van de medewerkers staan er grootendeels borg voor, dat « De Windroos » hartelijk verwelkomt, de haven zal binnen varen van menig jongen en meisje. In deze te bondige recensie wenschen wij dit schip goed heil ! A. BONI C.S.S.R.
- 18.692 XX.** 05 : 88
 ♦ ZONNEWIJZER 1939 — ZONNEWIJZER 1940. Almanak voor het katholieke gezin. Onder red. v. Mr A. Diepenbroek, Em. v. d. Hallen, Henk Kuitenbrouwer (secret.), Irma Meyer, Jac. Schreurs M.S.C., Kees Spierings, Bern. Verhoeven. Geill. met 7 pltn en vele tekeningen — Utrecht, Het Spectrum ; Kortrijk, Zonnewende, 1938-'39 (21 × 15) 416, 406 blz. elk geb. 18 fr.
 V — Zoo wordt dan Zonnewijzer thans andermaal verschijnend onze trouwe gast rond Nieuwjaar, om dan over lengte van dagen ons met zijn aanwezigheid te verblijden. En wij worden sterker bewust van de beteekenis der daad door de opstellers gesteld in een wel-afgebakende richting, die is : wetenswaardigheid, wijsheid, schoonheid nader brengen tot allen bij den katholieken haard, en wél, met ruim aandeel van niet-luidruchtige maar gezellige graphiek. Aangenaam is bij zoo'n almanak dat deze iets algemeen-menschelijks heeft, d.i. eerder op het oog heeft een levensjaar van ieder onzer, dan wel dit of dat jaar 19 en zooveel met binnen- en buitenlandsch rumoer. Nog in dien zelfden geest van gezinsboek wordt ook ver gehouden alle sensatielust, die elders reeds meer dan genoeg haar gading krijgt. In een ander opzicht is de Zonnewijzer hoe klaarblijkelijk ook uiting van katholieke actie, toch weer geen groeps- of massabewegingsorgaan, maar een rustig stil verblijden in het goede bezit. Dank zij de grootst denkelijke afwisseling wordt een maximum aan vormende waarde bereikt : voorzeker wordt er daarvoor nogal een groote ruimte aan genoeglijkheid en eenvoudige dingen afgestaan, maar, zeg, wat haalt het uit altijd hoog te vliegen... over de hoofden. Trouwens tekst en verluchting — deze laatste zoo merkwaardig afgewisseld in soort — bieden gedurig degelijke, boeiende indrukken. Wie zou ten slotte de flinke wijze van uitgave mogen vergeten ? Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

1. - Wijsbegeerte en Zedeleer

- 18.693 Rümke, H. C., Prof. D^r** 159 : 20
 PSYCHOLOGIE VAN HET ONGELOOF : nr 8. Karakter en aanleg in verband met het ongelooft — A'dam, W. ten Have (Serie : Psych. v. h. ongelooft, laatste deel) 1939, 8 dln (22 × 14) 86 blz. elk n^r fl. 1,50 ; de serie fl. 10
 II*, P — Nadat men zich de moeite heeft getroost zich in te werken in het psychologisch standpunt hier door Prof. Dr Rümke ingenomen en in de daarmede verband houdende tamelijk zwrea terminologie, is men den auteur echt dankbaar voor de nieuwe vergezichten, welke hij in dit werkje openstelt. Om twee redenen nochtans moeten wij een streng voorbehoud maken omtrent de lezing en verspreiding van dit werk. Ten eerste omwille van zijn aard zelf en van de aangewende methode : het is, zooals de schrijver op meer dan een plaats erkent, eerder een voorloopig, baanbrekend werk op een nog weinig ontgonnen

gebied ; het veronderstelt een groote vertrouwdheid met de methoden en resultaten der experimenteele psychologie en der psycho-analytische methode. Derhalve kan het moeilijk als vulgarisatie werk en voor verspreiding in ruimere kringen aanbevolen worden. Ten tweede moeten wij voor roomsch-katholieken nog het verder voorbehoud maken dat de hier behandelde verschijnselen en beoordeeling van geloof en ongeloof zich heel en al op protestantsch gebied beweegt en onvermijdelijk op sommige voor ons onaanvaardbare opvattingen berust. Dit alles echter mag ons niet beletten hulde te brengen aan deze van wetenschappelijk standpunt uit allezins merkwaardige proeve van Prof. Dr Rümke en aan de zeer opvallende oprechtheid van zijn uitspraken en oordeelen. Dr J. DE MUNTER S.J.

2. - Godsdienst

- 18.694 Bonifacius, C. P.** **269 : 92.2**
 ♦ LORD SPENCER. Van Anglicanisme tot Katholicisme — *Den Bosch, Geert Grootte Genootschap (Serie : Heiligenlevens n° 572)* 1939 (19×14) 46 blz. fl. 0,25
 V — George Spencer, geboren in 1799 uit een adellijke Engelsche familie, deed universitaire studiën te Cambridge en werd nadien tot priester gewijd in de Anglicaansche Kerk. Na eenige jaren bekeerde hij tot het Katholicisme, ontving het priesterschap en werd Passionist. Zijn heele leven en werk, als katholiek, werd beheerscht door de gedachte van de bekeering van Engeland. Het verhaal van zijn leven, door P. Bonifacius, is geput uit de beste bronnen en zal met genoeg gelezen worden door alwie belang stelt in het bekeeringswerk. AL. JANSSENS C.I.C.M.
- 18.695 de Puniet, Jean, O.S.B.** **264 : 27**
 DE LITURGIE DER MIS. Haar oorsprong en geschiedenis. *Vert. uit h. Fransch. Geill. met 1 plt — Maaseik, J. J. Romen & Znen, 1939 (20×14) 291 blz.* 38 fr. ; geb. 50 fr.
 IV* — Het werk van Dom de Puniet is een prachtige studie over de Mis. In 't eerste gedeelte volgen wij de evolutie van de Mis, vanaf 't laatste avondmaal tot onze tegenwoordige Mis, zoowel voor wat kader als teksten aangaat. In 't tweede gedeelte bestudeert de schrijver de tegenwoordige teksten steeds in bondige en toch levendige beschrijvingen. Dit boek is zeker fel aan te bevelen om zijn nauwkeurige en juiste historische gegevens, alsook om de theologische opvattingen die hier en daar uitgewerkt of aangetoond worden. Allen zullen nochtans geen nut uit deze lezing trekken, alware ze niet voor specialisten. Aangezien de historische gegevens zeer bondig aangegeven worden, zal dit boek best in handen zijn van diegene die zonder zelf specialisten in liturgie te zijn, er toch reeds naar verlangen om beter de Mis te kennen en te bestudeeren en er reeds meer dan een elementaire kennis van hebben. G. BOEN O.C.R.
- 18.696 Hoegen, A. W., Dr** **24 : 30**
 ♦ KATHOLIEK FAMILIELEVEN. *Uitgegeven voor de Interdioc. Jeugdcommissie — 's Bosch, L. C. M. Malmberg (Kath. vrije jeugdvorming)* 1939 (19×17) 72 blz. fl. 0,50
 IV* — 'n Zeer degelijke en goed-gestelde brochure « geschreven in opdracht van de Interdiocesane Jeugdcommissie en bedoeld om de leiders en leidsters van het jeugdwerk dieper inzicht te geven in het onderwerp dat voor 1939-40 als jaarprogram werd gekozen », over het wezen, de beteekenis en de taak van het kath. gezin in dezen tijd, de hedendaagsche oorzaken van de ontwrichting van het gezin en de middelen tot herstel van het kath. gezinsleven. We kunnen niet beter den inhoud en de strekking van deze brochure omschrijven dan met deze woorden uit de voorrede : « Alle aandacht is besteed aan het wijze en liefdevolle plan van God en de verwezenlijking daarvan in de persoonlijke deugdoefening binnen het huiselijk gemeenschapsleven ». We kunnen er aan toevoegen dat ook doorlopend de aandacht wordt getrokken op het medeleven met de Kerk. 'n Ernstig woord tot allen wien het probleem van de opvoeding van onze grootere jongens en meisjes ter harte gaat. — Aanbevolen. M. VAN HOECK, PR.
- 18.697 Hoekendijk, C. J., Ds** **24 : 93**
 AAN JEZUS' VOETEN. Dagboek. *Geill. met foto — Bussum, Hoekendijk, 23, Voor-meulenweg, 1939, 2 dln (27×19) 719 blz.* per deel, geb. fl. 2,50
 I², P — Ds Hoekendijk heeft ter gelegenheid van zijn veertigjarig ambtsjubileum een populaire uiteenzetting willen geven, een soort christelijke catechisatie, die heel het gebied van het christelijk geloof en van het christelijk leven bestrijkt : leer over God, over den mensch, over Christus en de verlossing, over het gebed, de Kerk en de uitersten. Het werk is niet bestemd voor leden van een bepaalde sekte, maar voor alle christenen en niet-christenen, en beweegt zich in de lijn van het orthodoxe Protestantisme. Met klem wordt een zeer oude ketterij, nl. het Millenarisme of de leer over een duizendjarig vrede-rijk, weerom in het licht gebracht. Bijna elke bewering wordt bevestigd met schriftuurteksten, maar volgens een methode en principes die indruischen tegen alle regelen der wetenschap.

Dit treedt vooral aan den dag in de beschrijvingen van den Antichrist en van de laatste tijden.
AL. JANSSENS C.I.C.M.

18.698 Janssens, Al., C.I.C.M. 23 : 264

♦ **HET HEILIG OLIESEL** — *Antwerpen, Standaard-Boekhl (Leerboeken der Dogmatica en der Apologetica)* 1939 (23×17) 251 blz. 28 fr.

V — Hiermee schenkt ons de bekende dogmatieker Pater Janssens een voortreffelijke verhandeling over het H. Oliesel. Minder dan in elk ander dogmatisch traktaat mag in de sakramentenleer de historische ontwikkeling van het dogma verwaarloosd worden, en vooral niet in de studie van het sakrament van de zalving der zieken. Pater Janssens heeft zijn onderwerp inderdaad uitgediept en zijn belesenheid is even bewonderenswaardig als zijn kritische geest in het ontleden van de aangehaalde dokumenten. De Schrijver is niet alleen op de hoogte van de oude en jonge Latijnsche getuigenissen, theoretische zoowel als liturgische, maar ook van de vele afwijkende Oostersche gebruiken. Hst. I bewijst het bestaan van de ziekenzalving als sakrament; Hst. II bepaalt er de wezenlijke bestanddeelen van. Daarna bespreekt de Steller den bedienaar, het subject, de uitwerkselen en de eigenschappen van het H. Oliesel. De pastorale toepassing behandelt hij niet, doch zijn studie geeft alle beginselen aan die de praktische zielzorg moeten beheerschen. Geen enkel godgeleerde die over het H. Oliesel handelen wil, zal het werk van P. Janssens voorbij mogen zien. In dit vakboek vindt hij een stevigen leidraad. De theologische wetenschap zal het met dankbaarheid begroeten.
Dr G. PHILIPS

18.699 Muller, H., Dr, S.C.J. 23

♦ **DE HEILIGE DRIEVULDIGHEID** — *Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende (De kath. Kerk, n° 3)* 1939 (19×11) 145 blz. 16 fr.

V — Uitstekende verhandeling over het voornaamste mysterie van den christelijken godsdienst. Na een klare uiteenzetting der begrippen, schetst de Schrijver de openbaring van het geloofsgeheim in het Nieuwe Testament en de ontwikkeling van het dogma in de overlevering. Zelfs de scholastische theologie over de goddelijke voortkomsten, betrekkingen en personen wordt ons in gangbaar Nederlandsch verklaard. Alleen had, naar onzen wensch, het IVe hoofdstuk, over de H. Drievuldigheid en de schepselen, vooral over de inwoning der goddelijke Personen in de ziel van den rechtvaardige, een uitvoeriger behandeling mogen genieten. De beste bladzijden wellicht zijn deze over « de godsvrucht tot de H. Drievuldigheid ». Alles saam genomen een flinke aanwinst voor de reeks « De Katholieke Kerk ».
Dr G. PHILIPS

18.700 Ryelandt, Idesbald, O.S.B. 24 : 264

♦ **EUCHARISTISCH OFFERLEVEN.** *Vert. uit h. Fransch [Pour mieux communier] dr een Benedictijnernonnik v. d. Abdij Keizersberg — Leuven, Abdij Keizersberg, 1939 (20×13) 82 blz. 6 fr. [fl. 0,40]*

IV — Zeer nuttig boekje voor den kristen die waarlijk zijn kristen leven wil begrijpen en het voeden aan de ware bron. Een zeer juist begrip van de H. Mis stelt deze voor als middenpunt van ieder kristen leven, en schraagt onze betrekkingen met God op nederigheid en waarheid. Zij is de genadebron aan de welke wij door de H. Kommunie ons innerlijk leven voeden en werkelijk deelachtig worden aan Kristus. Onder den invloed der levengevendende uitwerkselen van de Kommunie worden wij één met Christus in zijn offerleven. In de handen van zielen die vurig willen blijven en steeds vuriger willen worden, kan dit boekje veel goed uitwerken; en bijzonder voor degene die reeds iets gevorderd zijn in 't geestelijke leven zal het nuttig zijn hun die ware en eenige bron van vooruitgang voor oogen te stellen.
G. BOEN O.C.R.

18.701 Schepers, Juvenalis, O.F.M. 24

♦ **LIEVE ZIEKEN...** — *Mechelen, Kommisariaat v. d. Derde Orde, Karmelietenstr., 1939 (17×12) 124 blz. 6 fr.*

V — Eenvoudige, korte overwegingen voor zieken, in vorm van brieven, heelemaal — al wordt het niet vernoemd — opgevat in den geest van het Z. A. Nadruk wordt gelegd op de waarde van het lijden, als stuwkracht van apostolaat. Door heel het boekje loopt, als een strakgespannen draad, deze gedachte: lijden als boete, als beproeving, als roeping. Aanbevolen.
M. VAN HOECK, PR.

18.702 Urbanus, O.M.Cap. 24 : 92.2

♦ **ZIJN GEEST** — *Antwerpen, Franciscaansche Standaard, 1939 (18×14) 72 blz. 3 fr.*

V — Een moderne belichting van het zonnige leven van den seraphijnschen heilige, met practische wenken voor allen die behoefte hebben aan zuiveren franciscaanschen geest.
A. BONI C.SS.R.

Juvenalis Schepers O.F.M.

18.703 van Hove, A., Dr Mag.

32

- ◆ DE HEILIGE EUCHARISTIE — *Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende (De Kath. Kerk, n° 11) 1939 (19×11) 132 blz.* geb. 16 fr.
 V — Zelden hebben we op een zoo beperkt aantal bladzijden zooveel stof behandeld gevonden. Alleen iemand die de gestelde vraagstukken volkomen beheerscht, kan zoo synthetisch en tevens zoo duidelijk schrijven. De titel « Eucharistie » dekt zowel het H. Sakrament des altaars als het H. Misoffer. De schrijver gaat tijdens zijn uiteenzetting geen enkele belangrijke moeilijkheid uit den weg, en hij beweegt zich even gemakkelijk op het gebied van dogma-verklaring en geschiedenis, als van liturgie, kerkelijk recht en moraal. Zelfs de voornaamste offertheorieën van den laatsten tijd weet hij bondig en raak uiteen te zetten en te beoordeelen. Bij de beschrijving van de uitwerkselen der H. Communie ware een vollediger verklaring van haar *sociale* beteekenis ons welkom geweest : de H. Eucharistie is namelijk bij uitnemendheid het Sakrament der eenheid *van de Kerk*. Dit boekje zal in breede kringen veel dienst bewijzen : het is buitengewoon leerrijk.

Dr G. PHILIPS

18.704 Vonier, Anscar, Dom, O.S.B.

24 : 23

HET NIEUW EN EEUWIG VERBOND. *Vert. uit h. Engelsch dr H. Reijnen — Voorhout, Foreholte, 1938 (21×15) 224 blz.* fl. 2,75 ; geb. fl. 3,50

IV* — De moderne katholieke intellectueelen hebben zich blind gestaard op het menselijke element van het katholicisme, en daardoor het bewustzijn verloren van den geestelijken zegepraal van hun geloof. Tegen die heerschende mode van wankelmoedigheid en onzekerheid, tegen de mentaliteit dat godsdienst een subjectieve ervaring en een persoonlijk gevoel is, verzet zich Abt Vonier kordaat, met het volle licht te laten vallen op het bovenaardsche element van het katholicisme. Elk hoofdstuk van dit theologisch-diepe boek brengt een nieuw uitzicht en inzicht op een of ander gegeven van den geloofsinhoud. Door de menschwor-

ding van Christus sloot God met de menschheid een nieuw en eeuwig Verbond. Dit boek stalt de beloften, instellingen, werkelijkheden, rijkdommen van dit Verbond uit ; beschouwt de kenbaarheden en onkenbaarheden van Christus' persoonlijkheid, de zelfwerkzaamheid der sakramenten, de liturgie en het gebed dogmatisch-verstandelijk, leert ons opnieuw de taal van het geloof, vervult het hart met zegezekeerdheid en veerkracht wijl de ontoerekendheid en verdorvenheid der menschen de wonderde werkelijkheid van dit Verbond nooit kunnen belemmeren of vernietigen. Het bovennatuurlijk optimisme van deze kruimige overpeinzingen bereike weldra onze katholieke intellectueelen om hen in 't bezit te stellen van de mannelijke vroomheid en geloofsfierheid waarnaar zij zoo'n behoefte hebben en waarvan dit boek boordevol is.

D. DE PAUW O.P.

18.705 XX. (Zrs der christ. Scholen van Vorselaar)

264 : 23 : 37

- ◆ LIEFDE ZAAIEN, DADEN MAAIEN. Uitwerking van het godsdienstprogramma voor den 1sten graad : 2° DEEL. VAN KERSTMIS TOT PASCHEN ; 3° DEEL. NA PASCHEN — *Averbode, Goede Pers, 1939, 2° herw. druk, 3 dln (24×16) 287 en 306 blz.* de 3 dln 50 fr.

V — Moge de tweede uitgave van deze degelijke uitwerking van het godsdienstprogramma het zelfde verdiende succes genieten, die de 1° druk — waarvan de rec. verscheen onder nr 13.087 — destijds gekend heeft.

T. R.

18.706 XX.

26 : 05

- ◆ MODERNE VOLKSMISSIE. Tweede studiecongres van de Missie-konferentie, Antwerpen 19-20 Juni 1939 — *Antwerpen, Geloofsverdediging (Zielzorg voor onzen tijd, n° 9) 1939 (22×14) 95 blz.* 10 fr.

IV* — De, voor Groot-Antwerpen geplande algemeene Missie — die al de parochies simultaan zou in beweging brengen doch die door de tijdsomstandigheden werd uitgesteld — was de aanleiding tot het houden van een congres der onderscheidene inlandsche Missie Orden en Congregaties, congres waarvan dit werkje het belangwekkend en leerzaam verslag is. Wij hopen dat het verslag, uitgegeven in de reeks « Zielzorg voor onzen tijd » door de priesters zal worden gelezen. Het is niet enkel leerzaam, in verband met de Missie, doch brengt ook zaken naar voor die voor de predikatie als dusdanig, de moeite loonen ernstig te worden overwogen. Wij bevelen dit werkje dan ook ten zeerste aan.

M. VAN HOECK, PR.

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging.

- 18.707 Coetzee, J. Chr., Prof. Dr 37 : 9
DIE MODERNE OPVOEDING. 'n Histories-kritiese studie — Pretoria, J. L. van Schaik (Monument-reeks n° 15-16) 1939 (19×16) 68 blz. 3/—
V — De 3 eerste hoofdst. over begripsbepaling, grondbeginselen en beoordeeling der moderne opvoeding leeren ons niets nieuws. In Vlaanderen bestaat daarover reeds een uitgebreide bibliographie. Het 4^e hoofdstuk « Die Moderne opvoeding in Suid-Afrika » echter is nieuw en belangrijk. 't Toont aan dat de Unie tegenover de Europeesche landen niet ten achter staat. A. DE MEIRSMAN O.S.B.
- 18.708 de Goede, J. H., jr 35
HET ORKEST DER OVERHEID. Ambtenaren op hun post. Samengesteld dr J. H. de Goede jr. Geill. met vignetten dr A. Schuling — Alphen, a. d. Rijn, N. Samson, 1939 (21×15) 333 blz. geb. fl. 4,90
V — Wie bekend is met onze ambtenaarswereld zal met spanning dit merkwaardig boek doorlezen en getroffen worden door de gevatheid waarmede het pro en contra wordt uiteengezet. Het was een uitstekende gedachte een tractaat uit te geven, niet door één auteur opgesteld, maar beroep te doen op een aantal gekende personaliteiten die, ieder in hun sfeer, — overheid, volksvertegenwoordiger, publiek — de indrukken weergeven opgedaan in hun betrekkingen met de ambtenaars. Al wie de administratieve loopbaan met toewijding en zelfs voldoening wil bewandelen zal goed doen het belangrijk hoofdstuk : « Wie is geschikt voor ambtenaar » te overwegen en, zeker in ons land, is het kapittel betreffende de ambtelijke taal van toepassing. Niet minder interessant is het tweede deel : « Wat zegt de ambtenaar van zich zelf ». Het hoofdstuk : « De administratieve ambtenaar » geeft blijk van een scherp ontledingsvermogen, terwijl niet minder boeiend achtereenvolgens een schets gegeven wordt van den technischen, den rechterlijken, den politie- en den belastingambtenaar en van dezen voor maatschappelijk dienstbetoon. Hier komen menschen aan het woord die hun zaak door en door kennen, die een open oog hebben niet alleen voor de tekortkomingen van de ambtenaars, maar ook van het publiek ten overstaan van deze getrouwe klasse staatsburgers ; de schrijvers stellen niet alleen belang in hun vak maar zij hebben ook een ruimen kijk op het geheele maatschappelijk leven. Ieder ambtenaar moge deze verhandelingen lezen en zich eigen maken. Hij zal er een ideaal uitgebeeld vinden, waard te worden nagestreefd. THEO DE RUIJTER
- 18.709 de Muinck Keizer, J. M., I^r 32
NAAR EEN BETERE WERKING VAN HET PARLEMENTAIRE STELSEL — Haarlem, H. D. Tjeenk Willink & Zoon, 1939 (21×14) 13 blz.
IV — Een pleidooi voor een grondige wijziging van het heerschend parlementaire stelsel in Nederland door verandering aan het kiesstelsel. De voorgestane wijziging zal echter niet veel aarde aan den dijk brengen. Dr J. UYTTERHOEVE
- 18.710 de Smit, C. P. 9 : 38 : 65 : 33
HET WINKELBEDRIJF. Zijn oorsprong en ontwikkeling. Geill. met 5 platen — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1939 (21×15) 63 blz. fl. 1,25
V — Dit is een « essay » op z'n Engelsch, een synthese die haar waarde heeft, al is men niet altijd gerust omtrent haar diepte. Het grootste gedeelte van de studie is eerder een economisch overzicht van de jongere toestanden, dan ontwikkelingsgeschiedenis. Verdienstelijk, in ieder geval, maar eerder als een inzet te beschouwen tot het zooveel omvattende vraagstuk. Dr FLORIS PRIMIS, PR.
- 18.711 Ennever, W. John 37 : 159
BEREIK MEER DOOR BEHEERSING VAN UW EMOTIES — BEREIK MEER DOOR CONCENTRATIE VAN UW AANDACHT — BEREIK MEER DOOR GEHEUGENTRAINING. Vert. uit h. Engels [Your mind and how to use it] dr S. S. J. F. Hinderdael — Baarn, N. V. Schuyt, 1939, 3 dln (18×12) 39, 48, 52 blz. elk fl. 0,75
IV — Deze drie boekjes zijn vlote vertalingen uit het Engelsch. De titels spreken voor zichzelf. De inhoud is tamelijk oppervlakkig : 't is een los en vluchtig praten over deze drie onderwerpen. « Bereik meer door geheugentraining », is het beste van de drie. Dr FR. MEEUS

- 18.712 Goris, Jan** 39 : 88
 ♦ ZOO WERD ARENDONK op z'n ouds afgespiljeerd van achter het vizirgat. *Geill. met teekeningen dr Remi Lens — Arendonk, Drukk. « Hooger Op », 1939 (21×16) 335 blz. 15 fr.*
 IV — Er zijn weinig dorpen die er kunnen op roemen in twee jaar tijds een dorps-geschiedenis en een folklorestudie rijker geworden te zijn, zooals Arendonk. En wat een folklorestudie ! Een vracht van pittige bijzonderheden, geput uit de overlevering en den volksmond, zou zonder den pioniersarbeid van Jan Goris, in dezen nivelleerenden tijd voorzeker verloren gegaan zijn, maar wordt nu goddank bewaard voor ons en voor het nageslacht, om aan te toonen hoe 't voorgelacht eeuwen lang, in stillen eenvoud en diepen levensernst, heeft geleefd van de wieg tot het graf. Elke Kempische volksboekery moet dit werk bezitten, want bij de lezing zullen er op alle dorpen soortgelijke herinneringen opgehaald en kunnen opgeteekend worden. En niet alleen de tekst zal den lezer boeien, maar ook de mooie illustratie van de hand van R. Lens, die eenig is in haar soort. Ook aan de zorg waarmee dit waardevol werk werd uitgegeven, dient hierbij hulde gebracht.
 J. LAUWERYS
- 18.713 Huybrechts, M.** 36 : 61
 HET VRAAGSTUK DER GEBREKKIGEN IN BELGIE. *Voorwoord dr D^r Ch. Dam — Antwerpen, Standaard-Bkhl (Econ.-sociale Bibliotheek Monogr. XVI) 1939 (26×16) 188 blz. 38 fr.*
 V — Zeer interessant onderwerp, en in onderhavig boek, alzijdig uitgewerkt en goed belicht. Het vraagstuk heeft zooveel uitzichten dat het onvermijdelijk de belangstelling van talrijke lezers zal opwekken. Wij zelve die dit vraagstuk in zijn medico-administratieve toepassingen voor de Provincie dikwijls moeten onderzoeken, wij wenschen dit boek een ruime verspreiding, want het is degelijk werk.
 D^r FR. MEEUS
- 18.714 Ratazzi, Peter** 88 : 37 : 159
 WAT ZEGT DE JEUGD ERVAN? 1^e Deel : Middelbare scholieren over de problemen van deze tijd — *Baarn, Hollandia-Drukkerij, 1939 (23×14) 151 blz. fl. 1,25*
 V — Vooral de ouderen, die belast zijn met onderwijs en opvoeding, moeten weten, wat de jeugd ervan zegt. Niet omdat ze ons « weetjes » te leren hebben, maar omdat ze ons een blik gunnen in de roerselen van hun psyche. De heilige overtuiging en de radicale frisse eerlijkheid, waarmee ze hun geestesproducten de wereld insturen, boeit en — wat belangrijker is — « leert » ons iets. Namelijk dat we dankbaar moeten zijn dat onze jeugd rijke mogelijkheden heeft : ze zien om zich heen, ze denken en voelen en beleven de puberteitscrisis zuiver en heftig. De oude mopperaars onder ons mogen al eens veel-betekenend glimlachen bij de dikwijls heftige ontboezemingen. Ze zullen moeten toegeven dat deze alzijdige strijdbaarheid iets goeds belooft voor de toekomst. Het zal, behalve de ouderen, ook de jeugd zelf hevig interesseren wat hun leeftijd-genoten over de meest belangrijke tijdsproblemen te zeggen hebben.
 Dra SIS HEYSTER
- 18.715 Rauschning, Hermann** 32 : 30 : 33 : 17
 DE NIHILISTISCHE REVOLUTIE. Schijn en werkelijkheid in het Derde Rijk. *Bew. uit h. Duits [Die Revolution des Nihilismus] dr Menno ter Braak — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (24×16) 59-285 blz. fl. 3,75 [63,75 fr.] ; geb. fl. 4,90 [83,30 fr.]*
 III-IV* — Deze uitstekende studie over het a-moreele karakter van het nationaal-socialisme dat alle vaste waarden, die een christelijke beschaving ons bracht, laat vervallen, is van groot belang voor ieder die van het wezen van het nationaal-socialisme behoorlijk op de hoogte wil zijn. In de voortreffelijke vertaling van ter Braak zijn met instemming van den auteur enkele wijzigingen aangebracht. De lezing vereist aandacht en ontwikkeling ; hierop alleen heeft het kwalificatie-cijfer betrekking.
 J. P. M. VLEKKE
- 18.716 Theresina, M., Z^r** 37
 ♦ EENVOUD IN DE OPVOEDING — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedkundige Brochurenreeks nr 102) 1939 (19×15) 118 blz. fl. 1,25*
 IV* — Een hoogstaand nummer uit Frater Rombouts' Brochurenreeks. Schrijfster richt zich tot « ouders en andere opvoeders » en klaagt erover dat men den eenvoud in de opvoeding verleerd heeft juist door de veelte der pädagogische literatuur. Wij moeten terug « tot de kern der zaak ». Wat zij verstaat door dien eenvoud en die kern, legt zij zeer uitvoerig en geleidelijk opgaande uit. Bladzijde 28 is in dit opzicht klaar en leerrijk. Zij onderlijnt haar gedachten door een overvloed van citaten uit den bijbel, de kerkvaders, de encyclieken en de pädagogische literatuur. Wat een wekroep tot het bovennatuurlijk ideaal ! Wij hoeven dit werk niet te aanschouwen als een louter, verpoozend, zelfs leerend leesboek, maar moeten het overwegen per partes. Zelfinoefening is van noode, en dan krijgen wij iets meer dan woordvoorraad of preekkerij !
 A. VAN DEN DRIES, PR.

- 18.717 van Berkum, P. P., D^r** **33**
HET LIQUIDITEITSVRAAGSTUK IN DE PRODUCTIE-ONDERNEMING.
 Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van gewoon hoogleeraar in de bedrijfs-
 leer, inzonderheid in het financieelwezen van de onderneming en de toegepaste bedrijfshuis-
 houdkunde aan de kath. economische Hoogeschool te Tilburg — *Tilburg, W. Bergmans*,
 1939 (21 × 16) 28 blz. fl. 0,60
 V* — Gewoonlijk wordt in de bedrijfseconomie de ruimste aandacht aan de rentabiliteit
 gewijd en een veel geringer aan de liquiditeit. Schr. onderzoekt hier dit vraagstuk voor de
 productie-onderneming, na eerst dezer liquiditeit onderscheiden te hebben van die der
 bankondernemingen. Dr C. VAN GESTEL O.P.
- 18.718 van de Graft, C. Cath., D^r** **39 : 364**
PALMZONDAG. *Geill. met 28 pltn — Utrecht, A. Oosthoek Uitg. Mij (Folkloristische*
studies) 1938 (22 × 16) II, 88 blz. fl. 1,50 ; geb. fl. 1,90
 V — Na een studie over het feest van den meiboom, dat oerouds een woest nachtfeest
 was, en over de geschiedenis der palmprocessie, waaraan sinds 1200 ook de palmezel
 deelnam (ook in 't Vlaamsche land, als te Antwerpen, te Hoogstraten en thans nog te
 Hoegaarde), volgt een uitvoerige folkloristische studie over de Palmpaasch, een algemeen
 kindergebruik in den aard van ons Sint Niklaasfeest, doch bijna uitsluitend in het pro-
 testantsch noordelijk gedeelte van Nederland bekend. De Palmpaasch bestaat uit een
 versierd boompje, dat door het dorp omgedragen wordt. De verschillende typen er van
 worden beschreven ; liedjes en platen verduidelijken den tekst en de gemeenten waar het
 gebruik bestaan heeft of nog bestaat werden op een kaart aangeduid. Wetenschappelijke
 en boeiende folklorestudie. J. LAUWERYS, PR.
- 18.719 van den Burg, G. P. J., pr.** **37**
 ♦ **PROEVE VAN EEN GODSDIENSTPROGRAMMA VOOR DE L. S. — Tilburg,**
R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. Brochurenreeks nr 105) 1939 (19 × 15) 110 blz. fl. 1,10
 V — Het boek is een diepdoordachte proeve om te bewerken dat het Godsdienssonderwijs
 als uitslag zou hebben, *een aldoordringenden invloed van den godsdienst in gansch het leven*
van den mensch. Het boek tracht de Pauselijke richtlijnen in zake onderwijs practisch en
 degelijk toe te lichten. Het verdient grondig ingestudeerd en zoo volmaakt mogelijk
 toegepast te worden. Dr M. DAISOMONT, PR.
- 18.720 van den Helm, P. H. W. G., M^r D^r** **30 : 325 : 9**
LANDVERHUIZING — Den Haag, N. V. Drukk. Blommendaal, 9, Rijnstraat (Tijd-
seinen, nr 19-20. Stemmen uit christel.-historischen kring) 1939 (21 × 15) 56 blz. fl. 0,50
 V, P — Schrijver onderzoekt hier de mogelijkheden van landverhuizing voor Nederlandsche
 protestanten, een « tijdsein » dat het gevolg is van de groote werkeloosheid. Zeer lezens-
 waardig ook voor het Vlaamsche land. Dr FLORIS PRIMIS, PR.
- 18.721 Vergult, Richard A.** **32 : 309**
ARBEIDERS-POLITIEK EN VREDE — St-Niklaas-Waas, bij schr., 48, Verl. Hove-
nierstraat, 1939 (18 × 12) 31 blz.
 II° — In 140 vragen en antwoorden het program van een nieuwe orde ; zij, die deze over-
 tuiging deelen, behooren automatisch tot het Nationaal Kampverbond der Arbeiderspartij.
 Richt zich tegen de vrijmetselarij, de minderwaardige menschen en het Jodendom. —
 Minderwaardig en van ethisch standpunt, hier en daar ook te verwerpen. Dr C. VAN GESTEL O.P.
- 18.722 Wells, David A.** **83.0 : 33**
HET GELD VAN ROBINSON CRUSOE. Populaire uiteenzetting omtrent den corsprong
 en het gebruik van geld als ruilmiddel. *Met voorwoord van Mr G. Vissering. Vert. uit h.*
Amerikaansch dr E. V. Geill. — Den Haag, W. P. van Stockum & Zoon, 1923, 3^e druk
(18 × 13) 154 blz. fl. 1,25
 V — Om een populaire exegese te schrijven over het ontstaan en de uitbreiding van het
 muntvraagstuk, heeft Schr. niets beter gevonden, dan werkelijk bestaande wantoestanden
 te localiseeren in een denkbeeldige gemeenschap : het eiland van Robinson Crusoe, waar
 de samenleving evolueert tot een modernen staat en met deze, het vraagstuk van het geld,
 van af zijn primitiefsten vorm als ruilmiddel tot aan zijn ontaarding. Schrijvers' betoog
 is dooraderd van den fijnsten humor, die de lezing aangenaam maakt en de lastige ver-
 taling verdienstelijk. A. BONT C.S.S.R.

- 18.723 Zischka, Anton E.** 30 : 33
 BROOD VOOR TWEE MILLIARD MENSCHEN. Vert. uit h. Duitsch [Brot für zwei Milliarden Menschen] dr E. Griese-Kets de Vries—Geill. met 24 fotopagina's—Tilburg, Het Nederl. Boekhuis, 1939 (21×16) 308 blz. fl. 2,90 [49 fr.]
 Zie bespreking 18.689 in Rubriek « Het Boek van de Maand ».

4. - Taalkunde

- 18.724 Billinger, Hermine** 83.8 : 37 = 43 : 4393
 ♦ DER TÖPFER VON KANDERN UND UNGLEICHE KAMERADEN. Herausgegeben und mit Erläuterungen versehen von K. Brants — Groningen, J. B. Wolters (Deutsche Novellen herausgegeben von S. Boorsma) 1938, 6e druk (17×11) 59 blz. fl. 0,45
 V — Met bijzonder genoeg kunnen we dit werkje voor onze scholen aanbevelen.
 JUUL BOVÉE
- 18.725 Hildenbrandt, Fred** 83 : 37 = 43 : 4393
 FRITZ FREEMANN WIRD REPORTER. Herausgegeben und erläutert von M. van Driel. Geill. — A'dam, J. M. Meulenhoff (Meulenhoffs Sammlung deutscher Schriftsteller n° 80) 1939 (18×11) 143, 24 blz. geb. fl. 1,45
 V — De leerlingen die reeds over een voldoende Duitschen woordenschat beschikken zullen met veel nut deze vertelling lezen.
 JUUL BOVÉE
- 18.726 Kästner, Erich** 83.0 : 37 = 43 : 4393
 DIE VERSCHWUNDENE MINIATUR oder auch Die Abenteuer eines empfindsamen Fleischermeisters. Herausgegeben von J. H. Schouten — A'dam, J. M. Meulenhoff (Meulenhoffs Sammlung deutscher Schriftsteller n° 78) 1939 (18×11) 158 blz. geb. fl. 0,95
 V — Boeiend en grappig moet dit werkje bij onze grootere jongens veel bijval hebben. In geene schoolbibliotheek mag het ontbreken.
 JUUL BOVÉE
- Erich Kästner
- 18.727 Scheuber, Josef Konrad, R. K. pr.** 83 : 37 = 43 : 4393
 ♦ TROTZLI, DER LAUSBUB. Geeignet für den katholischen Unterricht. Herausgegeben und mit Erläuterungen versehen von J. J. Kenter. Geill. met teekeningen dr P. K. — A'dam, J. M. Meulenhoff (Meulenhoffs Sammlung deutscher Schriftsteller n° 79) 1939 (18×11) 142 blz. geb. fl. 1,05
 VIa, J — Wij kunnen met bijzonder genoeg dit werkje voor klasselectuur aanbevelen : het Zwitsers schelpje zal onze leerlingen op aangename wijze Duitsch leeren. J. BOVÉE
- 18.728 Schuurmans Stekhoven, G. H. J. J.** 40 : 4393 : 629 : 38
 LUCHTVAARTWOORDEN. Lijst van 250 Nederlandsche luchtvaarttermen in opdracht v. d. belangrijkste luchtvaartorganisaties hier te lande, vastgesteld door de commissie. Onder redactie van Schuurmans. Geill. — Gorinchem, J. Noorduyt & Zoon, 1939, 2^e druk (20×15) 63 blz. fl. 0,70
 V — Hier wordt ons een woordenlijst aangeboden van vreemde luchtvaartwoorden, beknopt en duidelijk uitgelegd en waarvoor tevens het aan te bevelen Nederlandsch vervangwoord opgegeven wordt. De uitgave van dit boekje is 'n warm toe te juichen initiatief, dat 't zijne zal bijdragen niet alleen tot zuivering, maar ook tot verrijking van onzen Nederlandschen taalschat.
 L. R.
- 18.729 Steinmetz, Rudolf** 83.9 : 37 = 43 : 4393
 PABLO. Eine Erzählung aus dem mittelalterlichen Spanien. Voor schoolgebruik bewerkt dr J. Uittenbogaard — Groningen, J. B. Wolters (Unsre Jugendbibliothek) 1939 (17×10) 90, 19 blz. fl. 0,75
 V, J — Dezelfde aanbeveling als voor de andere nummers dezer reeks; de katholieke leeraar moet echter nagaan of de geest der klasse gunstig is voor deze lectuur. JUUL BOVÉE
- 18.730 van Gelderen, I.** 43 : 4393 : 37
 DUIJS SCHOOLWOORDENBOEK ten gebruike aan Gymnasia, Hogere Burgerschoolen, Handelsschoolen, Kweekschoolen, Mulo-schoolen, enz. door J. H. van Beckum.

1e DEEL : DUIJS-NEDERLANDS — Groningen, J. B. Wolters, 1939, 4e herz. druk, 2 dln (20×14) 485 blz. geb. fl. 2,50
V — Deze vierde uitgave is merklijk uitgebreider dan de vorige, doordat talrijke woorden en uitdrukkingen op velerlei gebied er bij opgenomen werden. Typographisch : keurig.

- 18.731 van Pottelbergh, R., D^r** **84**
OVER DE GESCHIEDENIS EN DE BETEKENIS VAN DEN EI-ZIN IN HET GRIEKSCH — Gent, E. Claeys-Verheughe, 6, Voldersstr., 1939 (24×16) 51 blz.
IV* — Grondig, fijnzinnig, in leesbaren vorm, zijn hier ontwikkeling en betekenis onderzocht van de z.g.n. hypothetische zinnen — waarvan een enkele in feite causaal blijkt te zijn — en wordt met een aantal verkeerde voorstellingen uit de schoolgrammatica — o.m. de juiste betekenis van den *Realis* — afgerekend. Aan alwie houdt van syntactischen diepgang, zeer aanbevolen. Dr G. RASKIN, PR.

7. - Schoone Kunsten

- 18.732 de Meyer, Willem** **78 : 81 : 37**
ZINGENDE HARTJES IN VLAANDERENS LAGERE SCHOLEN — Antwerpen, Standaard Boekhandel, 1939 (22×14) 68 blz. 10 fr.
VI — Deze 20 liedjes voor den Lagen Graad zijn echte kinderliederen. Men heeft zich, in zake kinderlied, meermalen vergist en menigmaal liederen aangeboden die wel « kinderen » of « kinderlijke aangelegenheden » bezongen doch het karakter van het echte « kinderlied » misten. De hier gebundelde liedjes geven den maatstaf van het echte. De inleiding, waarin Willem de Meyer, de zeer gevierde volkszangleider, spreekt over zangonderwijs, zijn betekenis voor de vorming, zijn techniek en zijn methode... zullen de leeraars met zeer veel nut lezen. De daaraan toegevoegde leerplannen van Antwerpen en Borgerhout kunnen een zeer voorbeeldig uitgangspunt zijn van initiatief. FL. VAN DER MIEREN
- 18.733 Denijs, M., D^r B^r en Torney, G.** **159 : 74 : 37**
TEEKENGIDS. Psychologie van het kinderteekenen. Handleiding bij de praktijk van het teekenen. Voor elk jaar 120 lessen in teeken. uitgew., 2300 fig., waarvan 110 in kleur. Geill. — Assenede, G. Torney, 90, Hoogstraat (Band ABC. Voor de 8 schooljaren L. S.) 1936, 2 dln in één band (25×16) 177, 192, XII blz. geb. 90 fr.
V — Het eerste deel is een zeer lezenswaardige uiteenzetting van enkele problemen der teekenpsychologie. Het is de hoofdschotel van het boek en kan niet genoeg aanprezen. Dit deel werd trouwens door het Rijk bekroond. Wat het practisch gedeelte betreft : het gewone euvel : te veel, te veel... Aan het versieringsteekenen wordt een té groot belang gehecht : het « monfortisme » heeft Goddank uitgediend... en wat te denken van het ontwerpen van ijzersmeedwerk en glas-in-loodramen door leerlingen van den IVn graad (blz. 173-177-178). Wat vooral dient aangestipt zijn de voorbeelden aangegeven voor het teekenen naar de natuur (blz. 110 en 111). Hoe is het mogelijk dat schrijver niet weet dat men één vlak van een balk niet frontaal zien kan én terzelfder tijd een zijvlak : óf frontaal en géén zijvlakken, óf beide vlakken onder hoek, dus beiden vluchtend ! Het teekenen naar de natuur is het zwakke deel van het boek.: blz. 114-115-123-124-134-135 zijn beneden peil. Heeft schr. wel een flauw idee van wat schaduw is ? (blz. 103 tot 106). Inzake illustratief teekenen is de nood zoo groot dat dit materiaal kan aanprezen, al vind ik het gewaagd zóó met religieuze onderwerpen om te springen (blz. 152-153-92-186). De gekleurde platen zijn over het gansche boek eerder slordig. BR. MAXIMINUS
- 18.734 Denijs, M., D^r B^r en Torney, G.** **74 : 76 : 37**
TEEKENGIDS : I. BIJZONDERE TECHNIEKEN. Papier- en linsnede — Redispen door G. Torney. Geill. met talrijke fig. en platen — Oostakker, Diligentia, 1939 (24×16) 93 blz. 15 fr.
V-VI — In dit boekje, dat aansluit bij « Teekengids » besproken onder vorige recensie, worden enkele technieken behandeld : papiersnede, schabloon, linoleumsnede, stempelen, gebruik der redispen — die stilaan in de lagere school burgerrecht verkrijgen. De redis-oefeningen en de lettervormen — behalve die op blz. 54 — zullen nog het meest gegeerd worden. Uitgave doet onverzorgd aan. Kleurplaten slordig. BR. MAXIMINUS
- 18.735 Lievegoed, Bern. Corn. Johannes** **78 : 159 : 61**
MAAT — RHYTHME — MELODIE. Grondslagen voor een therapeutisch gebruik van muzikale elementen. Proefschrift ter verkrijg. v. d. graad v. Doctor in de Geneesk. aan de Rijksuniversiteit te Leiden — Utrecht, W. de Haan, 1939 (25×16) 173 blz.

IV* — Dit is een zeer interessant en goed gedocumenteerd werk nopens een materie waarover, althans in de geneeskunde, weinig literatuur bestaat. Na een lange kunst-historische, musicologische en psycho-physiologische uiteenzetting over maat, rythme en melodie, brengt de schrijver deze voorafgaandelijke beschouwingen in toepassing bij de studie en de heilpädagogie van achterlijke kinderen. Dr FR. MEEUS

18.736 Schouten, Hennie 78 : 709

ONZE OUDE ORGELS. Geill. met 4 buiten-tekst-platen — Baarn, Bosch & Keuning (Elckerlyc-Boekjes, n° 10) 1939 (20×14) 48 blz. fl. 0,90

V — De elementaire techniek van orgel en -spel; een kort geschiedkundig overzicht met nadruk op het orgel in Nederland voor de Hervorming en het Calvinisme; enkele groote representatieve orgel-types uit de groote tijd: de 17^e en 18^e eeuw, kan als samenvatting gelden van de stof in dit kleine doch degelijk werkje behandeld. Het moet muziek-historicus en orgelist belang inboezemen. Studenten der Muziekscholen mogen het niet missen. FL. VAN DER MUELEN

18.737 van Hoogenbemt, Albert 74 : 79

Albert van Hoogenbemt

CHARLES EYCK. Teekenaar en Illustrator — Brussel, Uitg. Nébé, 1938 (24×16) 34 blz.

III-IV* — Albert van Hoogenbemt heeft met deze studie eene uitstekende bijdrage geleverd over den Hollandsch-Limburgschen schilder Charles Eyck die zoo vele bedehuizen met zijn muurschilderingen, glasramen en mozaïeken heeft versierd. Meer in 't bijzonder handelt schrijver hier over den teekenaar en den illustrator en hij doet het met begrijpende, meevoelende mooie woorden. JOZEF MULS

18.738 Weijden, L. J. 79

HANDLEIDING VOOR HET « NOVO-SCHAAKSPEL ». Geill. met diagrammen — Heerlen, Mij tot Exploit. v. h. Limb. Dagblad, 1939 (21×14) 32 blz. fl. 0,40

V — 't Werkje wil je op 'n gemakkelijke en vlugge manier op de hoogte stellen van alle regels van het « Novo-schaakspel », met zijn tank- en motorcolonne, zijn cavalerie, infanterie, artillerie, luchtschepen etc. Hoe meer fantasie je hebt, hoe vlugger je er mee weg bent. S. S.

18.739 Wouters, D. 84 : 81 : 78 : 39

HET NEDERLANDSE STRAATLIED. Met een aantal liederen — Baarn, Bosch & Keuning (Libellen-serie 365-366) 1939 (19×17) 71 blz. fl. 0,90

IV — Na een zeer kenschetsende inleiding over het Nederlandsche straatlied werden 'n 15-tal liederen opgenomen die zeer varieerend van inhoud, zoowel tragisch als humoristisch, den lezer zeker een amusementvol uurtje zal doen beleven. A. L.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

18.740 Albe 81

◆ BLOEM EN VRUCHT — Mechelen, De Eenhoorn (De Bladen voor de Poëzie, 2^e Jg n° 12) 1938 (23×15) 15 blz. 6 fr.
V — Kleine, toch een eenheid bezittende bundel met innigen godsdienstigen inslag: daar is der bloeme glorie, en daar is de echtheid tier vrucht, en daar is het schoon van beiden; hoe magnifiek komt dat uit bij het Maria-gedicht. Albe dicht teer-voornaam, elders weer diep-en-ernstig doorleefd. Ik hou bijna meer van dezen bundel dan van de meer triomfeerende voorgangers, omdat deze nog inniger den mensch verraaft in zijn diep en schoon religieus voelen.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

Albe

18.741 Bilcke, Maurits 81

BRABANTSCH KANTELEN. Geill. met lino's dr Maurits Bilcke — Hoogstraten, M. Bilcke, 1938 (28×22) 91 blz.

V* — Bilcke behoort tot de momenteel eerder schaarsche jonge dichters van wie kan getuigd worden dat ze het idealisme, hetwelk destijds gold als het onafscheidbaar attribuut van het jong-kunstenaar-zijn, niet hebben geofferd aan de heerschende oogendienarij

tegenover de machten van het oogenblik die velerlei namen voeren : hartstocht, sukses erkenning door de bonzen der kritiek en de prijzen-uitdeelende instanties. Bilcke is voor alles een lyrisch temperament ; hij is niet vrij te pleiten van een zekere dosis rhetorica en conventie, waaruit hij overigens, blijkens zijn laatste bundel, bezig is zich los te worstelen. Bilcke is bovendien een militant dichter, welke twee begrippen sedert eenigen tijd als onvereinigbaar plegen te gelden, en zijn strijdlieden zijn niet de minste uit dezen bundel. Overigens ontsnapt Bilcke niet aan de zwaarmoedigheid die het deel is van het huidig geslacht, noch aan den twijfel over zichzelf en de groote problemen van leven en dood die ten allen tijde den dichter in hun beklemming hielden. De afstand tusschen deze bundel en zijn vroegere « Verzen » is opmerkelijk, vooral zijn vorm is er beduidend op vooruit gegaan, zoodat het vooruitzicht gewettigd is dat Bilcke zich spoedig zal reveleeren als een der voornaamste vertegenwoordigers van het nieuwe dichtersgeslacht dat zijn geloof in het leven en in de bovennatuur niet prijs gaf voor de thans in de mode zijnde scepsis en pessimisme. Houd dezen naam in 't oog : daar hoort ge nog meer van.

ERNEST VAN DER HALLEN

18.742

Boens Daan

Boens, Daan

81

KLAARTEN. *Ingeleid dr Dr Johan Daisne. Geïll. met portret — Brussel, Onze Tijd, 1939 (19×13) 113 blz. 25 fr.*
II — Tweeërlei onderwerpen, ook gedeeltelijk met malkander verbonden, vullen dezen bundel : lyriek van sterk-sensualistische erotiek en spiegelgevechten met de onverbiddelijk heroptredende doodsgedachte. Zoo men 's dichters z.g. bezinning in beider opzicht bezwaarlijk een « hervonden klaarte » kan noemen — zooals de inleider betoogt — (behalve in den krachtigen toon dan) menschelijk-schrijnend is althans zijn zieletoestand wel. In kunstopzicht wordt hier, veel meer dan in vroeger werk, een boeiende gaafheid bereikt.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.743 **Cantens Lode,**

DE BARSTENDE RUIT — Kortrijk, Steenlandt, 1938 (25×15). 56 blz.

IV — Deze bundel mag niet onopgemerkt voorbijgaan. Hier is een persoonlijke klank ; namelijk geeft de dichter zich, op een overtuigende wijze zooals hij is : 'n wezen uit wiens eindigheid de potentie van het oneindige barst — let wel dat dit zoo maar geen woord is, neen 't is kloeke dichterspsychologie, een positieve wijsgeerige grondslag voor denwelken wij veel nihilisme theosophie e.d. cadeau geven. Die verbondenheid met God geeft eveneens een schoonen klank aan de liefdegedichten. In enkele gedichten zijn én die beteekenisvolle gedachte en de rake verbeelding en uitzegging daarvan, volstrekt treffend, zoodat deze stukken leven en blijvend zijn in hun kracht en klaarheid. Echter, niet alles is zoo : soms wat minder smaakvol, evenals een zekere eentonigheid.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

81

18.744 **Coole, Marcel**

MOEDERSCHAP — Mechelen, Dageraadstr. 57 (De Bladen voor de Poëzie 3^e Jg, n° 6) 1939 (22×14) 17 blz. 6 fr.
II — Moederschap en het echtelijke leven daarrond en daarna, zijn hier physiologie en zinnenlust, buiten hooger zieleleven. Een proper gemeten vers en woord maakt per se nog geen gedicht dat helder straalt. Dr J. CAEYMAEX, PR.

18.745 **de Wilde, Frans**

81

HET EENZAAM HART — Mechelen, De Bladen voor de Poëzie, 3^e Jg, n° 1, 1939 (23×14) 17 blz. 6 fr.
III — Gunt even een blik in een droefgeestig gemoed. Vertolking wegens korthed niet bijzonder treffend.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

Frans de Wilde

18.746 **Gompers, Joseph**

81

MELODIEEN DER STILTE — Maastricht, N. V. Leitter-Nypels, 1939 (25×17) 39 blz. fl. 2,50
IV, Jd — Braaf, maar onoorspronkelijk en onbelangrijk als inspiratie en uitdrukking.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.747 **Hoewaer, Trudo**

81

◆ **GEHEIME ZENDERS.** *Geïll. met foto en 2 houtsneden van G. J. Wallaert — Maaseik, van der Donck-Robyns, 1939 (23×18) 46 blz.*

IV — De inspiratie is jeugdig-warm en kristelijk beziel ; ze gaat rond de crisis van

jeugddroom tot mannelijkheid en eerste huiselijk geluk. Soms rond-melodieuze, zooals in *Verzuchting*. Maar zoowel in plastiek als in taal en vers mist men vooral soberheid, ook vastheid en ten slotte zuiverheid. Neen, 't voldoet slechts matig.

Dr JORIS CAEYMAEX PR.,

18.748 Hoornik, Ed.

81

STEENEN. Gedichten — *Maastricht, A. A. M. Stols*, 1939 (20×12) 52 blz. fl. 1,90
IV — Deels voortzetting der vampierische inspiratie van « Matheus », maar ditmaal in de meer lyrische balladenvorm van het zeer teeder Requiem ; daarnaast in enkele zeer gecondenseerde epische momenten van angst, droom, hallucinatie (ook al eens duister). Meer toegankelijk, en zeer zuiver, verschillende andere inspiraties van reëlen aard, met een toets van simpele poëzie (St-Niklaas-Morgen, Amsterdam, Afscheid).

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.749 Kersten, Miel en Hermans, Gerard

81

◆ ONZE WEG. Geïll. met 12 platen — *Sint Amandsberg-Gent, Uitgeverij Iris ; bij auteur* 533, *Rooigemlaan* (25×16) 64 blz.

V — Gedichtjes van een zeer uitgesproken simpelheid in vroom geloof en in kristelijke vreugden.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.750 Poplemont, Ludo

81

HET DOORZICHTIGE MASKER — *Mechelen, De Eenhoorn (De Bladen der Poëzie, 3^e Jg, n° 3)* 1939 (22×14) 16 blz.

6 fr.

III — De gewone zielstoestand na de eerste jeugd, maar dan vooral, — natuurlijk ! in pessimistischen en geblaseerden toon. Enkele gave trekken, maar te veel dat de sonnetleerschool verraadt, die men ofwel volkomen aankleven moet, ofwel van zich afschudden.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.751 Marja, A.

81

OMNEVELD HAVENLICHT. Gedichten — *Den Haag, H. P. Leopold (De Vrije Bladen, 16^e jg., schrift VII)* 1939 (23×16) 28 blz.

fl. 1

II-III, L — Een niet te versmaden helderheid van zeggings, waardoor bij poozen een echt mooi gedicht geschreven werd b.v. Het vers, Het nieuwe Lied. Verder te veel studentenbranie, zich uitend, zooals het bij een Groningsch student schijnt te moeten, in libertijnsche lichtzinnigheid en onwillig anticlericalisme.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.752 Mok, M.

81

VERLOREN DROOMEN — *Maastricht, A. A. M. Stols*, 1939 (20×12) 92 blz. fl. 1,90

II-III — Onvermijdelijk nog steeds de wanhopige, broeierige nihilistische levensbeschouwing, eerst in het algemeen, later meer bepaald wat betreft erotiek. Voor een deel hindert een overladenheid van abstracties ; enkele stukken van meer heldere inspiratie slaan een goede figuur (50, 54, 61, 65, 78). Nogal opvallend gemis aan direkt-frissche visie, voor het overige.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.753 Smit, W. A. P., D^r

81 : 809

DICHTERS DER REFORMATIE IN DE XVIe EEUW. Een overzicht met bloemlezing — *Groningen, J. B. Wolters*, 1939 (23×16) 275 blz.

geb. fl. 4,90

III*, P — De geleerde schrijver zoekt niet ons den indruk te geven dat hij een groot, « het » groot onderwerp behandelt, maar binnen het welafgeteekend raam van zijn bepaald onderwerp, biedt hij eersterangswerk dat des te echter en inniger inzicht geeft in de algemeene verhoudingen der XVIe eeuw. Door een diepgaand en zorgvuldig onderzoek ingelicht, komt hij tot een persoonlijk inzicht in enkele hoofdlijnen die het vraagstuk beheerschen, o.a. het doorleven der Moderne Devotie en dezes overgang in de gedichten der eerste generatie Hervormden ; een zekere bloei van het persoonlijk-leeke religieus gedicht der Doopers ; hoe het Calvinisme zich toch wel met de Renaissance kon verstaan ; hoe het Calvinisme den koers veranderde en tegenover de southerliedekens de Psalmvertolkingen bracht. Schr. laat die hoofdstellingen duidelijk uitschijnen, de lijn sterk houdend, evenwel met redelijke nuanceeringen. Toch misschien wat te veel naar zijn thesis toehalend o.a. elementen die door anderen voor Roomsche geacht worden. In zijn bloemlezing, die hij met groote oprechtheid bescheiden wilde houden terwille van de betrekkelijk beperkte waarde van veel dier werken, bevinden zich desniettemin gedichten die treffen door inspiratie en vorm, soms van meer volkschen aard, elders b.v. bij Jan van der Noot, bij Marnix, door een heerlijk litterair meesterschap.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.754 Steenhoff-Smulders, Albertine

81 : 84

- ◆ TUIN VAN HOLLAND. Verzen. *Verz. en ingel. dr B. Verhoeven — Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, N. V. Zonnewende (De Bongerd-Reeks)* 1939 (19×11) 47 blz. 6,50 fr.
V — Valt danig mee, deze poëzie van een dertig jaar geleden. Het echte natuurgevoel is hier onmiskenbaar aanwezig, terwijl vorm en rythmus echt keurig en smaakvol zijn. En men heeft iets aan de nobele inspiratie dezer vrome poëzie.
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

A. Steenhoff-Smulders

18.755 vander Loo, Staf

81

TASTEN. *Geill. met houtsneden dr Jan vander Loo — Antwerpen, Lectura-Uitg. [Antwerpen, S. vander Loo, Stanleystr. 40]* 1939 (26×19) 61 blz. 23 fr.
III, L — Een weinig jeugdheimwee, wat dof en twijfelziek. Over het algemeen, als poëzie, gemis aan fijnzinnigheid van inspiratie en aan raakheid als uitdrukking. Op zekere punten kwetsend voor katholieken. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.756 van Keymeulen, Paul

81

- ◆ STILLE LIEBE — *Kortrijk, Steenlandt*, 1938 (22×15) 63 blz.
IV — Geeft met een zekere zonnigheid uiting aan schoone gevoelens van liefde en pieteit. Doch het wekt niet bijzonder sterk onze belangstelling. Litterair is hinderlijk het naklinken in deze verzen van de poëzie die hier floreerde een 15 jaar geleden. Dr J. CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITERATUUR

18.757 Auland, Fr.

82

- ◆ VAN DRIE KLEINE PELGRIMS. *Geill. met penteeken. dr R. Lens. Met muziek — Antwerpen, Jos. Janssens*, 1939 (20×13) 64 blz. 12 fr.
VIa — Een spel vol symboliek die alles behalve duidelijk wordt. Verwarring is overigens niet van de lucht. Zo had ik graag te weten of het hier over kinderen gaat, over broers of wat ? De tekst immers staat lang niet altijd op eenzelfde plan. Enkele delen zijn ook niet meer dan bladvuulsel. Wat gewordt er van het conflict dat, tot tweemaal toe, onder de rovers ontstaat. Het blijft alles enigszins aan de oppervlakte. AL. DE MAEYER PR.

18.758

82

BAKKER, HENK en TERLINGEN, ED. J. M. : UW WIL GESCHIEDE... Tooneelspel in 4 bedr.
DORRENBOOM, P. J. : CAROUSSEL. Vrool. spel v. prille liefdesverwickelingen in 1 bedr.
DORRENBOOM, P. J. : DE VERRASSING. Blijspel in 1 bedr. (2^e druk)
SCHMIDT, JOHAN : MISLUKTE LEVENS. Boerentragedie in 3 bedr. (3^e druk)
VAN DER HEIDEN, J. W. en BAKKER, H. : VRIJDAG DE DERTIENDE. Kluchtig spel 3bedr.
— *Zaandijk, J. Heijnis Tsz.*, 1939 (17×12) 128, 52, 56, 112, 160 blz. fl. 2 ; 0,90 ; 0,90; 1,75; 2
IV — *Uw wil geschiede* — Een groote boer, met voorouderlijke gedachten, weigert de hand van zijn dochter aan een geëmancipeerde boerenzoon. Dien zelfden avond brandt de doening af. De boer verdenkt den vrijer en steekt hem neer. Ziet echter onmiddellijk in dat hij een onschuldige strafte. — In deze fabel drijft het oerinstinctief het gebeuren. Schrijver schept sterke atmosfeer, houdt de personages menschelijk, drijft de stemming tot spanning op en sluit ontspannend af. Sterk speelsstuk met, niettegenstaande alles, uitstekende strekking.
V — *Caroussel* — Om hun prille liefde voor vader en moeder te verbergen, geraken twee studenten en hun verloofden verward in een net van verwickelingen. Gelukkig einde. — Zeer kiesch gehouden, lief en frisch als Lente, met veel spelmogelijkheden.
IV — *De Verrassing* — Hans wil zijn jong vrouwtje met een kleedje verrassen. Maar doordien Lientje jaloersch is, draait het momenteel tegen hem uit. — Grappig stukje, waarin door botsing van tegenstrijdigheden heel wat spel zit.
II — *Mislukte Levens* — De zoon wil trouwen met de meid van wie zijn vader een kind heeft. De meid pleegt zelfmoord als ze merkt dat de zoon, bij het vernemen van de on-tuchtdaad, haar verstoot. — Brutaal naar de natuur bewerkt, maar knap dramatisch opgezet en in stijgende lijn opgevoerd. Jammer dat de taal werd geradbraakt tot een kopie van platte volksconversatie.
III — *Vrijdag de Dertiende* — Twee fabels werken op elkaar in : een fuifpartij waarin de mannen betrokken zijn en waarvan de vrouwen lucht krijgen door een zoogezegden helder-

zienden Oosterling. Toen het uitkwam dat hij een loodgieter was, verloor de beschuldiging haar effect. — Er worden schuine dingen op zeer geestige wijze gezegd. Het komische zal bij een opvoering nog scherper naar voren komen. Dr C. GODELAINE

18.759 Ballings, Jac. 82

KEIKOP... 't Is een blijspel in 3 bedr. — *Antwerpen, Jos. Janssens (Tooneelbibl. n° 705)* 1939 (20×13) 128 blz. 16 fr.

V — Door verkeerde koppigheid faillieert een zaak. Gezonde koppigheid is oorzaak dat ze weer opfleurt. — Dit stuk heeft Ballings alvast niet uit zijn mouw geschud. Deed hij het wel, dan is hij een ongewoon begaafd schrijver. Er wordt hier met weergalooze virtuositeit gewerkt met nuances. Tot de minste bijzonderheid sprankelt van leven, is pakkend van waarheid. Er heerscht een warme atmosfeer doordien de toestanden uit den tijd zijn gegrepen, de personages een taal voeren getoetst aan stand en karakter. En niet één maar drie, vier personages werden scherp gekarakteriseerd, en leven zich uit. Kortom, Keikop is een uitstekend blijspel. Ik ken in Vlaanderen geen beter. Dr C. GODELAINE

18.760 82

BLACHETTA, WALTHER : APPELBLOESEM. 15 blz.

KUIPER, JOHANNA : DE HERDERTJES LAGEN BIJ NACHT. Kinder-kerstspel. 12 blz.

OOSTRA, R. : WIE ZIJN LEVEN ZAL WILLEN VERLIEZEN... (*zeer vrij nr een IJslands verhaal*) 23 blz.

VAN DEN BERG-BOLDING, E. : EEN SPEL VAN DE GRAAL. 16 blz.

VAN JUSLINGHA, BERTIE : LATEN WIJ GAAN. Kerstsp. metspreek- en bewegingkoren. 16 blz.

YORIN, EDMOND : DIT ZAL U EEN TEKEN ZIJN... Een lekenspel. 23 blz.

— *Utrecht, Vrijzinnige Christel. Jeugd Centrale (Serie leken spelen, n° 44-50)* 1939 (21×15) elk fl. 0,45 ; laatste fl. 0,70

V — Zoals meest altijd hebben ook deze uitgaven van de V.C.J.C. geen uitgesproken Protestants karakter. Alleen dat ze wel eens zwaartillig zijn, zo van toon als van inhoud, waar een Rooms auteur gemakkelijker de lichte noot zou aanslaan.

W. Blachetta's *Appelbloesem* is een fijne Chinese fantasie, waarvan de lichte humor vooral door het slot wordt aangestreept. Het exotische wordt niet positief nagestreefd maar eenvoudig gesuggereerd door bescheiden beeldspraak en de glijbewegingen. Een broos-leuk spelletje.

Kuiper's *De herdertjes lagen bij nachte...* is te mager van gebeuren. Bovendien doet het slot te zwak aan. Het geheel mist atmosfeer, al is af en toe wel eens aardig een kindertoneeltaal getroffen.

Wie zijn leven wil verliezen... van Oostra is de weergave van een IJslands verhaal, van twee broers, waarvan de ene stoffelijk bezit najaagt ten koste van alles en allen, terwijl de andere juist alles, zelfs zijn leven offert om aan zijn medemensen een gelukkiger toekomst te bezorgen. Verzorgd en gedempt van toon, is het niettemin te veel in raccourci-schets gehouden waar de spanning bij te loor ging.

E. v. d. Berg-Bolding's *Een spel van de Graal* blijft onbeholpen en mat. Eigenlijke spanning ontstaat slechts rond het optreden van den zwerver die, naar het slot toe, eenvoudig wordt los gelaten, zodat de symboliek, als die er heus in zit, totaal in het duister blijft. Het crescendo van menselijke meewarigheid, bij de ridders, naar dienende liefde bij den Graalkoning is anders wel onderlijnd.

Laten wij gaan van Bertie van Julsingha, is verzorgd werk. Alleen wat te veel uitgesponnen. Als spreekkoor zal het echter beweging moeten hebben.

Dit zal u een teken zijn... van Edm. Yorin is een interessante proeve van modernisering van het Kerstgebeuren. De moeilijkheid in de overgang van werkelijkheid naar mystiek, zo u wilt van hedendaags leven naar het historisch gebeuren, werd echter niet opgelost.

AL. DE MAEYER, PR.

18.761 82

BLUM-ERHARD, ANNA : DE DRIE SPINSTERS. Sprookjesspel vr meisjes nr h. Duitsch CORDES, MARGARETHA : EEN DOZIEN EIEREN. Vrolijk spel in 3 bedr. naar h. Duitsch RIJNSSENT-ZIJDERVELD, H. P. : HELGA WILHELMINA. Spel in 5 bedr. nr Jeanne Oterdale VAN DEN BOSCH, A. M. C. : GA JE OOK MEE ? Propagandastukje vr leden v. d. Jeugdclub — *Wassenaar, Nederl. Verb. v. Chr. jonge Vrouwen- en Meisjesveren., 7 van Heeckerenstraat*, 1939 (16×11) 35, 40, 37, 16 blz. *Niet in den handel*

V^o, M — *De drie Spinsters* — De drie spinsters helpen door haar werk het luie Katriontje aan 'n koningszoon. 'n Verheerlijking van den arbeid lijkt het ding maar zeer ten deele, en de verzen maken het sprookje bepaald niet aantrekkelijker.

V — *Een dozijn Eieren* — Lijk 'n oase frisch waar men eindelijk even verademen kan. 'n Kostelijk ding dat geval van de gierige waardin. En de vorm is zoo luchtig en los als

ik maar zelden mocht appreciëren. Eenig op 'n licht falen bij het slot dat te abrupt en te zielloos met 'n luttel-zeggend zinnetje afknapt. En 'n typeering... om 'n heele bent humoristische tooneelauteurs te beschamen.

V^o — *Helga Wilhelmina* — 'n Nieuw en ongelukkig pleegkind. Graatmager van inhoud en zeurig van vorm.

V^o, P — *Ga je ook mee?* — 'n Vergadering van de protestantsche jeugdclub. Propaganda nou... Deftig of het aanbieden van 'n dagelijksche stoel 'n reuze-weldadige doening is, gemaakt en saai om bij te gapen. Een van de dingen die onze tooneelzalen helpen leegmaken.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

18.762 Bouman, A. C., D^r 82.9

DIEU ET MON DROIT of Die heilige pand. Historiese spel in vier bedrywe — *Kaapstad, Nasionale Pers*, 1939 (21 × 14) 101 blz.

V, [P] — Bij de inzet zou men zich in een Vlaamsstrijdende atmosfeer wanen. Het gaat immers om de versmelting van alle kolonisten in de Kaap. Franse Hugonoten sputteren tegen, ze leren echter geleidelijk dat godsdienst het hoogste goed en ook de sterkste band uitmaakt. Wederzijds vertrouwen en groeiend begrijpen doen de rest. Taal en dialoog vertonen grote direktheid en frisse levensdynamiek, zonder dat de brede stille rust er bij verloren gaat. De inhoud is tamelijk schraal. Het zijn eer vier, haast losse schetsen. Ieder op zich zelf wordt wel pakkend en levensecht uitgewerkt. Ze groeien echter niet tot één sterk gesloten beeld. De afwikkeling in IV blijft zelfs vaag en onduidelijk. AL. DE MAEYER

18.763 de Jong, A. M. 82

THANATOS DE VREEMDELING. Een groteske fantasie in elf taferelen en een voorspel — *Lochem, De Tijdstroom N. V.*, 1939 (25 × 21) 104 blz.

II-III, T — Een cynische «Spielerei»... De Dood komt op de aarde en ontmoet daar beurtelings allerlei luyden: een oude man, een jonge man, een dokter, een apotheker, een doodgraver, een generaal, een minister, een levenverzekeringsagent, een beul, een pastoor (évidemment!), een filosoof (op sterk water!), een gekkenhuisdirecteur, een dominee, enz. enz. enz. Zoo'n thema, alhoewel alles behalve nieuw, zou geestig kunnen verwerkt worden, doch de Jong is van wal gestoken met een al te bittere lading, en zijn Thanatos brouwt venijn van a tot z. In socialistische middens kan zoo'n tooneelstuk — in zoover er van tooneel spraak is! — misschien eenig succès vinden; elders is 't... de dood in den pot.

ANTON VAN DE VELDE

18.764 Dieben, Piet 82

DE DODENDE STRAAL. Toneelspel in 3 bedr. — *Den Bosch, G. Mosmans*, 1939 (16 × 11) 136 blz.

IV — Tragische dingen rondom den uitvinder van «de dodende straal». Magere literaire constructie van 'n gemaakt sensatie-geval.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

18.765 Engelman, Jan 82.9 : 81 : 92.2

♦ SINT WILLIBRORD. Mysteriespel in 10 taferelen. *Muziek van Wouter Paap. Geill. — Antwerpen, Tooneelfonds «Ons Leekenspel»*, 1939 (19 × 13) 54 blz.

V — Bij gemis aan dramatisch gegeven, maakt Engelman een «Mysteriespel» met hemelscenes en duvelrieën, niet zo spontaan naïef als in de middeleeuwen, niet zo onmiddellijk speels als bij Ghéon. De duvelrieën zijn het zwakst toneelmatig en litterair. Alleszins een knap vers; maar met gebrek aan scene-psychologie en theatraliteit. Propaganda en verheerlijking in een zeer statig kleed, maar geen spel en weinig dramatiek.

AL. DE MAEYER, PR.

18.766 Fallentin, M. C. 82 : 81

BEN IK DIE MAN? Een leekespel — *A'dam, Ned. Jongelings-Verbond (Onze Brochurenreeks, 9^e serie n° 2)* 1939 (19 × 14) 32 blz.

V, P — Een propagandastuk waardoor aan de jeugd getoond wordt dat kracht zwakheid is (Simson); rijkdom, armoede (Giezi), en geluk verzaking eist, en liefde aanvankelijke trouw (de rijke jongeling en Petrus' verloochening). Bijbeltekst in levende taferelen. Deze zelf zijn levendig genoeg ook voor taal en vers; maar het geheel blijft te los van verband. Volstrekt niets storend.

Jan Engelman

AL. DE MAEYER, PR.

18.767 Hagedoorn, J. M. 81

RIE IS GEEN KIND MEER... Toneelspel in 4 bedr. — *Assen, van Gorcum & Co (v. Gorcum's Toneelfonds n^o A79)* 1939 (22 × 14) 12 blz.

fl. 0,30

V — Rie, die geen kind meer is, en waarvan het gaan en komen door tante eer venijnig besproken wordt, speelt die ouwe dame 'n eenige poets. Goed voor dameskransjes.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

18.768 Müller, Karl en Böhm, Kurt **82**

BROM... BROMT ! Klucht uit het toneelleven in 2 bedr. — Antwerpen, Jos. Janssens, 1939 (18×13) 38 blz. 10 fr.

V^o — 'n Drakerig rommelding...

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

18.769 Shakespeare, William **82 : 81**

MACBETH. Vert. uit h. Engelsch dr E. Fleerackers S.J. — Antwerpen, Standaard-Bkhl, 1939 (23×15) 103 blz. 9 fr.

William Shakespeare

IV* — Een kersverse vertaling en een goede. Doorlopend vlot en lenig, wint ze het herhaaldelijk op de « klassieke » vertaling van Burgersdijk. Niettemin zal het niemand bevreemden dat ook hier aarzelingen, onzekerheden voorkomen. Een gebeurlijk verkeerd begripen van de versificatie doet dan licht tot « onjuistheid » besluiten. Hier vooral zal de intonatie, gesteund op de context dikwijls opklaring brengen, zoals de uitgever het zelf aantoon, o.m. in een drietal toneelspel-herinneringen die tot tekstverduidelijking worden aangehaald. We hadden graag dergelijke nota's meer aangewend gezien. Blijkbaar is de uitgave voor schoolgebruik en zelfstudie bedoeld, meer dan als loutere tekstbrochure. Daartoe helpt dan de zeer bondige, maar even uitstekende inleiding en de tekstaantekening. Bij deze laatste vinden we het spijtig dat de scene-indeling — voor die nota's — niet duidelijker is aangebracht ; terwijl we bij de inleiding graag een verwijzing naar, zo niet een aanwenden van de theorie en het daarop gebouwde verloop-schema van Dr van der Kun, s.j., hadden aangetroffen. Dat had er op zijn minst toe geleid de scene « Macbeth » (IV) niet als buiten de handeling te beschouwen. Nu blijft de analyse van den inleider te veel op de « literatuur » gesteund. Zoals ze voorligt, is deze vertaling een mooie aanwinst voor de Nederlandse Shakespeare-literatuur.

AL. DE MAEYER, PR.

18.770 Spoor, P. A. J. **82**

DE MARMEREN BAL. Toneelspel voor kinderen. Muziek van Raij. Malon. Geill. — Antwerpen, P. Vi ik, 1939 (17×12) 60 blz. 14 fr.

VIa-b — Een tooneelspel ? 't Zou juister heeten : een mirakelspel. Dat is de hoofdfout : dat 't eene wonder gebeurt na 't ander, en zoo gewoon of mirakels zoo maar elken dag gebeuren. Jammer want de karakters zijn goed getypeerd, er zit spanning in en er is gelegenheid tot zeer stemmige tafereelen.

FR. CROLS, PR.

18.771 Stuvell, G. **82 : 81**

BERIJMD « NIEUW PANOPTICUM ». Een vrolijk spel, op te voeren door schoolkinderen — Assen, van Gorcum & Co (v. Gorcum's Toneelfonds n^o A83) 1939 (22×14) 15 blz. fl. 0,30

VI — 'n Prettig spelletje voor kinderen. Spijtig van dat gemengd en van 'n paar minder kinderlijke zetten. Kan echter makkelijk aangepast.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

18.772 Tellegen-Veldstra, U. **82**

GOUDKOPJE EN DE BEERTJES. Poppekastspel in 4 bedr. — Assen, van Gorcum & Co (van Gorcum's Toneelfonds n^o A77-78) 1939 (22×14) 15 blz. fl. 0,60

VI, M — 'n Sprookje van gewoon maar goed allooi, bewerkt voor poppekastspel. Zal voor de kinderen echt prettig aandoen.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

18.773 Ubink, Jan **82**

INSTITUUT « KWARTELHOF ». Toneelstuk in 3 bedr. — Assen, van Gorcum & Comp. (Toneelfonds n° 70-72) 1939 (21×14) 48 blz. fl. 0,90

V — Is er bedrog gepleegd bij het examen ? Die vraag zet de boel in het « Instituut Kwartelhof » op stelten : directie en jonge dames. Het onderzoek geeft dan de nodige spanning. Het werk loopt niet hoog maar is verzorgd. Sommige figuren staan netjes afgelijnd. Er zit zelfs enige vaart in. De oplossing van het geval staat echter te onvast, wat dan ook op het spel weegt.

AL. DE MAEYER

18.774 van Achteren, A. **82**

STINEKE. Spel van 'n lach en 'n traan in 3 bedr. — Antwerpen, Jos. Janssens (Tooneelbibl. n° 708) 1939 (20×13) 83 blz. 15 fr.

IV — Om wille van den hachelijken financieelen toestand waarin moeder zich bevindt, zal Stineke een mariage de raison aangaan. Beiden worden door oom Nardus gered. — Het gebeuren ontwikkelt zich uit twee opposanten : trouwen of niet trouwen. Vandaar technisch knap werk. Invloed van J. Ballings. Van Achteren dialogueert vlot, is geestig en komisch. Hij kent echter zijn taal niet te best.
Dr C. GODELAINE

18.775 van Bruggen, J. R. L. (Kleinjan) 82.9

DIE VOORAAND. 'n Historiese drama in 3 bedrywe — *Johannesburg (Z. Afr.)*, Voor-trekkerspers, 1939 (18 × 12) 90 blz.

V — Uit de tijd van de grote trek. Een beeld van de adel en de zielsgrootheid van P. Retief die ambtsgetrouweheid en rechtvaardigheidsgevoel wil behouden al moet zijn hart daaronder bloeden. Taal en dialoog schijnen op het alledaagse afgestemd, zonder in ruw realisme te vervallen. Een zeer innige nuchterheid en steeds die atmosfeer van Zuid-Afrikaanse rust en kalmte, als dauw-nederzetting uit die brede luchten. Het schijnt loom : maat het kookt inwendig van spanningsvolle leven.
AL. DE MAEYER, PR.

18.776 van de Graaf, H. 82

DE GELAARSDE KAT. Spel voor de poppekast in 5 taf. — *Assen, van Gorcum & Comp. (Toneelfonds, nr A 73-74)* 1939 (21 × 14) 15 blz.

VIc — Zeer zwakjes. Het sprookje kon best als kindervertelsel gegeven. De rakkers zouden het zelf wel tot een spelletje verwerken.
AL. DE MAEYER

18.777 van Morckhoven, Paul 82

DRAAIMOLEN. Dramatische schets — *Antwerpen, J. Janssens*, 1939 (20 × 14) 22 blz. 8 fr.

IV — 'n Goed probeersel. Voor zoover « spel », minder tooneel- dan luisterspel ; en voor zoover « luisterspel » minder gaaf van techniek dan van taal. Er zullen geen potten mee gebroken worden.
JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

18.778 Venter, E. A. 82.9

NATALIA. Historiese drama in 3 bedrywe vir 10 mans en 6 tot 10 vrouens — *Pretoria [A'dam] J. H. de Bussy*, 1939 (21 × 15) 112 blz.

V — De trekkende Afrikaansche Boeren meenden eindelijk in Natal rust en onafhankel-ijkheid te hebben gevonden. Maar Engeland annexeerde het gewest en eischte onder-werping. Er werd raad gehouden, de mannen gaven toe, de vrouwen weigeren, en het trekken naar vrijer oord herbegon. — Stuk eenvoudig maar natuurlik uitgebouwd. Personages uitstekend gekozen en getypeerd. Veel gelukkig aangebracht samenspel. Uitmuntende, verheven strekking. Zal bij opvoering sterken indruk nalaten.
Dr C. GODELAINE

18.779 XX. 82.8

◆ 9^e BUNDEL LEEKENSPELEN: ZAAL- EN OPENLUCHTSPELEN

SCHREURS, JAC., M.S.C. : HET KOEKOEKJONG. 63 blz.

CALDERON DE LA BARCA, PEDRO : HET LEVEN IS EEN DROOM. Mysteriespel in 3 bedr. en een prol. *Bewerkt nr h. Spaansch [La vida es sueno] dr Gabriel Smit*. 54 blz.

VAN GENNEP, JASPAR : HET SPEL VAN ELKEN MENSCH. *Naar de Nijmeegsche druk (1556) « Van Homulus een schoene comedie » bewerkt dr Ad. Sassen*. 51 blz.

SPIERINGS, KEES : JAN ALLEMAN ROEPT. Spel van illusie in 3 bedr. 69 blz.

CALDERON DE LA BARCA, PEDRO : HET GROOT TOONEEL DER WERELD. Een spel v. d. eerste en laatste dingen van den mensch. *Bew. dr Dr Karl Schorn ; vert. dr Bernard Verhoeven*. 53 blz.

— *Antwerpen, Ons Leekenspel*, 66, *Vlaamsche Kunstlaan*, 1939 (19 × 13) *De heele bundel* 40 fr.
V — De hele bundel is opvallend van litteraire allure. Zodat de lezer er allicht evenveel genoeg zal aan beleven als de toneelliefhebber. Waar het gaat om Calderon en om een XVIe eeuwse bewerking, van Elckerlijc, laat dat wel geen twijfel, al evenmin als waar Schreurs er mee gemoeid is. Maar zelfs Spierings is « lectuur » ondanks al de speelse fantasie waarmee het spel overgoten is. Dat doet geen afbreuk aan de speelwaarde van de hier gebodene vijf toneelspele. Alleen dat wij de « dualiteit » want « dualiteit » is het, — van « zaal- en openlucht » niet goed bij kunnen.

Schreurs' *Koekeksjong* is een Willibrordusspel, waar klaarblijkelijk naar dramatische spanning gezocht is. De symboliek van de verzoening Frank en Fries in de éne kerk, als die werkelijk bedoeld is, blijft enigszins vaak. Het vers is mooi en soepel.

Calderon's *Het leven is een droom* is een losse en lenige vernederlandsing van de gedachten-zware tekst. De mens ziet zijn verloren geluk alsof het een droom was en al ziet hij den « Pelgrim-Christus » aan eenzelfde noodlot ten onder gaan, begrijpt ie uiteindelijk dat die tweede schijn-mislukking zijn eigen definitieve redding betekent.

Jaspar van Gennep *Het spel van elken mensch* d.i. « Van Homulus een schoene comédie » is een bewerking van Elckerlijc op basis van meer theatrale of scenische inslag, maar o.i. met enigszins inboeten van de indrukwekkende soberheid van de oude tekst. Bovendien zijn er dogmatische elementen ingelast die de stempel van hun tijd dragen.

In *Jan Alleman roept* houdt K. Spierings een pleidooi tegen de vervlakking van het leven tengevolge van de skepsis. De poësie van het leven is verzinnebeeld door het poppenspel. De mens verloor die poësie door onverschilligheid (de zoon) terwijl ze gered en teruggebracht wordt door de « illusie » (de dochter) die het succes weer naar het poppenkraam toe haalt. Het geheel is een vernieuwde toepassing van de droomformule op de planken. De stijl staat in het teken van het moderne (wat de spelaanduidingen betreft) dat bij ons door van Vlaenderen werd gelanceerd en het toneelstuk zijn juiste plaats in de literatuur geeft.

Het groot tooneel der wereld van Calderon, werd in Vlaanderen voldoende bekend door de destijds opvoeringen door het Vl. Volkstoneel. Het moge volstaan op de meerdere vlotheid, het zuiverder klankschoon van deze nieuwe vertaling te wijzen. AL DE MAEYER

18.780 XX.

05 : 79 : 82

DE SPELEWEI. Tijdschrift voor spel, muziek, zang en dans. *Onder verantwoordelijke leiding van Gabriël Smit en Anton Sweers. Geill. met 4 pltn — Bussum, Tooneelfonds « Ons Leekenspel », 1939 (26 × 20) dit n° 30 blz. met bijlage v. 8 blz.* jaarabon. 40 fr.

IV* — Een tijdschrift dat voorlichting en leiding wil geven, op het gebied van de praktijk, nl., « langs practischen weg (wijzen) op de cultuurgooderen, die in spel, muziek, zang en dans liggen besloten ». Het hele nummer — dat op zichzelf staat — vormt een analyse van het programma. Juist daardoor wordt het uitsluitend « beschouwend », al wordt « beschouwing » dan ook, in zekere zin uit den boze geheten. Het is vooral bedoeld voor de leidende elementen in de jeugdgroepen ; voor al wie een viering, een spel of wat ook wil richten en leiden. De bijdrage *De nieuwe Spoel*, van J. Engelman, waarbij het liefhebberstoneel bij de Spoel-figuur uit Shakespeare's « Midzomernachtsdroom » wordt vergeleken, reikt ver boven de eenvoudige doelstelling van de organisatie uit. Ze is ook voor de litteraire studie van belang, net als W. Snitker's *Kinderspel Tooneelspel*, den pädagoog zal ophouden en *Heb de schoonheid lief* van B. Evers, den estheticus bijroept. Vanzelf zal men dan ook de andere bijdragen doorsnuisteren en lang niet bedrogen uitkomen.

AL. DE MAEYER, PR.

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de Kerkelijke Indexlijst voorkomen ; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet veroordeeld zijn ; 3) op grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijc moeten worden geacht.

18.781 van Deth, Guido

83.2

ALOWIEKE'S SCHOON' GEDACHT. *Geill. met teekeningen dr Jan de Cler — Den Haag, J. N. Voorhoeve, 1939 (21 × 15) 159 blz.* fl. 1,45 ; geb. fl. 1,95

I, P — Na Laatsman krijgen we van Deth : een Vlaamsche jongen krijgt het « schoon' gedacht » in een Brusselsche voorstad te ijveren voor de protestantsche idee. Om zijn theorie ingang te doen vinden, aarzelt hij zelfs niet « e beeld van Maria » neven den predikstoel te plaatsen. Of hij daarmee succes zal hebben, betwijfelen we ten zeerste. Om de uitgesproken protestantsche strekking is dit boek volgens Can. 1399-2 van rechtswege verboden.

M. BROUNS O.S.Cr.

18.782 Walschap, Gerard

83

HOUTEKIET — *R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1939 (20 × 14) 345 blz. fl. 2,50 ; geb. fl. 3,50* I³ — Jan Houtekiet is de groote stichter van het dorp Dops (De Hespe) : als wilde landlooper trok hij een boerenmeid mee op een woeste plek heide ; bij dat eerste koppel voegden er zich andere. Heel geleidelijk, door de vrees van de vrouwen vooral, zette de wilde roes van natuurleven zich om in godsdienst en orde ; aan het einde van het boek heeft Dops zijn mooie kerk, zijn heel hoogen toren, zijn eigenaardigen pastoor. Boven in den toren, terwijl beneden de goddelijke dienst gehouden wordt, tuurt Houtekiet naar den hemel en voelt zich dicht bij God.

Deze samenvatting geeft de buitengewone verscheidenheid van het werk niet weer ; zij raakt ook slechts aan de oppervlakte der dingen. De overgang van het bijna dierlijke zwerversleven tot het geordende samenzijn ; een geweldige oerkracht, die een kolonie uit den grond stampst doch zich eindelijk gewonnen moet geven voor de liefde : deze onderstroom openbaart het best het wezen van dezen heel bijzonderen roman : een getui-

genis in den vorm van een verhaal. Met wilde natuurdrieten, bandeloos ingevolgd, zou altijd en overal het leven begonnen zijn (zie o.m. blz. 17); door hun geweten opgejaagd zouden de vrouwen zich aan God vastgeklampt hebben en dat zou het binnendringende christendom verklaren; in werkelijkheid zou er ook wel iets hoogers bestaan: het ondoorgrondelijke raadsel van de (sexueele) liefde laat dat nog het best aanvoelen (zie o.m. blz. 128, blz. 310-345 passim).

Litterair beschouwd rijst dit werk (nu reeds, want misschien komen er nog deelen achter; zie blz. 337) boven de andere van Walschap uit. Noch in de hedendaagsche romanproductie, noch bij den auteur zelf is het thema nieuw; het komt hier echter voor in een geheel nieuwen vorm, bijna episch, bewust symbolisch en veralgemeenend. Na moedwillig met veel conventie gebroken te hebben, wil Walschap eindelijk (zoo lijkt het) zijn eigen overtuiging constructief voorstellen. Hij doet het temperamentvol en vitaal, in een daartoe geschikt vorm; hij doet het op een te combatieve wijze, zoodat de polemist herhaaldelijk achter den hoek om komt kijken. En diens sarren en tergen met grove zinnelijkheid, met verdraaide schriftuurteksten en geschonden heilige zaken, haalt het werk, ook artistiek, naar beneden.

Doch op de waarheid en waarde van de thesis komt, in laatste instantie, alles neer. Hoe constructief ook bedoeld, zij valt uiteen in negatieve beweringen. Van primitieve toestanden en mentaliteit, van het biologisch en psychologisch onderscheid tusschen dieren en menschen, van de wijsbegeerte en van de godsdienstwetenschap in al haar vormen, van het christendom zelfs weet de auteur te weinig om met gezag te mogen spreken. Met een machtspreuk of een grofheid, met een krauw, een spotwoord of een sophisme maakt hij zich van veel problemen af; deze doenwijze is even gemakkelijk als de aarzelende bewering: er moet iets hoogers bestaan, een « fijn raadsel », « onvatbaar voor woorden en gedachten... dat ons allen boeien blijft in dit aardsche leven » (blz. 345). Van geheel de constructie blijft alleen de sexueele liefde over, die de auteur in het midden plaatst. Ja, plaats de liefde in het midden; doch het is evenmin verantwoord als oorspronkelijk haar geheel op het sexueele te centreeren.

Uit deze algemeene bespreking kan men ons oordeel over het werk afleiden. Het is een litterair merkwaardig opus, met een constructief bedoelde thesis. Herhaaldelijk ontsierd door terging, profanatie en goedkoope polemieken, kan het herleid worden tot een in haar onderdeelen te weinig doorzochte, als geheel onaannemelijke bewering. De bestanddeelen van waarheid, noodzakelijk aanwezig, zijn verkeerd geordend; de ordening zelf en de centrale thesen missen oorspronkelijkheid: zij behooren tot de algemeen verspreide dwalingen van dezen tijd. Op grond van de christelijke zedenleer en van de natuurwet, moet dit werk voor de meeste lezers verderfelijik worden geacht. EM. JANSSEN S.J.

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

18.783 de Jong, A. M.

83.1

MERIJNTJE GIJZEN'S JEUGD, 4 dln : 3. ONNOZELE KINDEREN; 4. IN DE DRAAIKOLK — A'dam, Em. Querido; Antwerpen, De Nederl. Boekh. (Salamander reeks) 1938 (19 × 12) 242, 253 blz. elk fl. 1,25; geb. fl. 1,50

II, LS — *Onnozele Kinderen* stelt het achtjarig Merijntje voor, in zijn Noordbrabantsch midden. Geeft een kijk op 't boerenleven, met nadruk op het brutale. Korts daarop, gaan de Gijzen's het in de stad probeeren.

II, S — *In den Draaikolk* geeft hun overgang in het socialistisch proletariaat. 's Schrijvers kijk op de kinderziel is gevoelig; verder is daar zijn vertellersgave met volksche typeering en taal. Maar heel 't werk is door-en-door antiklerikaal als tendenz. Dr J. CAEYMAEX, PR.

18.784 de Jong, A. M.

83.1

MUSTAPHA of De tragedie van het geweten. Geill. met teekeningen dr Leon Holman — A'dam, Em. Querido; Antwerpen, De Nederl. Bkhl (De Distel — Reeks van goede Ned. romans voor iedereen) 1939 (22 × 14) 254 blz. fl. 2,10 [35 fr.]; geb. fl. 2,90 [49 fr.]

II — Albert van Gorkum, rijk geworden door handig fraudeeren en speculeeren en ook in moreel opzicht in hooger mate onbetrouwbaar, ontmoet in den Afgaanschen windhond Mastapha zijn « geweten » en gaat aan den strijd met dat halfzacht-philosopheerende, wouldbe-socialistisch getinte hondengeweten te gronde. 't Is slappe kost en niet de overwinning van het geweten, maar de (sexueele) zonden er tegen, vormen de hoofdschotel. — Streng voorbehouden.

Dr JOP POLLMANN

A. M. de Jong

18.785 Hilgendorff, Hermann 83.0

HET DUEL DER MASKERS [Maske gegen Maske] — *Helmond, Drukk. Helmond (Roman vr allen, n° 101) 1935 (19×13) 207 blz.* fl. 0,15

II-III — Ongezonde detectielectuur. Jacht op prikkelende sensatie is heel dit boek. Opeenhooping van verfijnde schurkenstreken en moorden met uitgepluisde beschrijving der uitvoering. Is zeker geen « Roman voor allen » en streng door jeugd te mijden.

A. DE GROEVE

18.786 Hurst, Fannie 83

VIER DOCHTERS. Vert. uit h. Amerikaansch [Sister Act] dr Jeanne van Schaik-Willing — 's Gravenhage, H. P. Leopold, 1939 (21×14) 186 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,50

II-III — Had F. Hurst de Canadeesche vijfeling voor oogen toen ze dit vlotte romannetje schreef? Waarschijnlijk wel. De 4 gezusters Lemp lijken dan ook sprekend op elkaar, maar alleen uiterlijk; in karakter en appreciatie verschillen ze veel. — Het verhaal is nogal geforceerd en vraagt ernstig voorbehoud, vnl. om een enkel hoofdstuk, maar de typeering is geestig en het geheel leest vlot.

L. VAN DER HULST

18.787 Mok, M. 83.1 : 83.3

DE TWEDE JEUGD — *Lochem, De Tijdstroom N.V., 1939 (21×16) 256 blz.* fl. 2,60
II — Zie recensie onder n° 18.686 van « Kunst en Vaardigheid ».

18.788 Reiner, Anna 83

MANJA. Vert. uit h. Duits [Manja. Roman um fünf Kinder] dr E. Voogd-Pull — A'dam, Arbo [De Arbeiderspers] 1939 (21×14) 440 blz. fl. 2,40; geb. fl. 2,90

II — Manja is een prachtig dokument over de geestesgesteltenis van Duitschland tijdens de opkomst van het nazisme. De tragische strijd tusschen eeuwige waarheden en tijdelijke slagwoorden in de gemartelde zielen van een verscheurd land. Ook de vorm waarin het verhaal gegoten is, is nieuw en zeer levendig. De vriendschap van vijf kinderen vormt de prachtige observatiepost van waaruit het levende land wordt bekeken in strijd en leed. Alleen de overtuigde nazi zelf ontbreekt in dit bonte geheel. De inhoud, ofschoon kiesch behandeld, maakt het boek enkel voor zedelijk gansch gevormde volwassenen geschikt. De godloochenende ondertoon doet het nog strenger voorbehouden. E. BOELAERT M.S.C.

18.789 Schepens, Jan 83.8

POLYFOTO — *Brussel, A. Manteau, 1939 (22×16) 63 blz.*

12 fr.

Jan Schepens

II-III,* N — Vier en twintig portretten, voor een deel van maatschappelijke, voor een deel van zedelijke gestalten ter illustratie van schrijvers betoog voor het goed recht van persoonlijk intellectueel leven. Op menig punt psychologisch raak, bij alle paradoxale richting. Toch gaat Schrijver vooral den kant der geestige fantasterij uit, en betoont daarin « verve » genoeg. Alleen is het voorwerp zijner kritiek niet steeds van echte beteekenis. Anderzijds, betreft hij er de auto-biographie bij, om aldus de zaak dicht bij de werkelijkheid te houden; een curiosum is het volgende: daarbij aansluitend, in kleinen tekst — tusschen haakjes — een dolgekbedeelde parafrase van den hoofdstuk, op den naam Jan Schepens, etymologisch, historisch, symbolistisch, enz.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.790 van Wijhe-Smeding, Alie 83.1

EEN MENSCHENHART. Geill. met 1 foto — R'dam, Nijgh & van Ditmar [Brussel, A. Manteau] 1939 (21×16) 386 blz. geb. fl. 4,50

II-III — 'n Idylle op school begonnen tusschen twee eenvoudige kinderen uit 'n dubieuze volksbuurt, waar veel te veel te zien en te hooren is. Door veel moeilijkheden en tegenkantingen heen, blijven ze elkaar — wonder genoeg in de omstandigheden waarin ze leven — getrouw, wat het ook aan strijd moge kosten, vooral bij den jongen. Dankbaar thema, psychologisch zeer juist gezien en raak geteekend, zooals we dit van Alie Smeding gewoon zijn, waar het de kinderziel geldt. Om den soms al te realistischen toon waarin het geschreven werd, is het voorbehouden lectuur.

M. BROUNS O.S.Cr.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

- 18.791 Brecht, Bertolt** 83.0 : 83.3
 DRIESTUIVERSROMAN. Vert. uit h. Duitsch [Dreigroschenroman] dr Felix van Zijll. Omslagmontage dr Geert Brögel — Baarn, De Nederl. Uitg.; Antwerpen, van Ditmar's B. I. (Het Ned. Boekengilde n° 51-52) 1939 (22 × 15) 426 blz. 40 fr.; geb. 50 fr.
 III, N — Het lag niet in de bedoeling van den auteur, een logisch-evolueerende ontleding te scheppen à la Bourget, van de moderne onderwereld, waarin hij bij voorkeur zijn anormale levenshelden plaatst, overgeleverd aan de dwingelandij van Mammon en Eros. Hij volgt de dalende lijn der verwordende maatschappij, getrouw als een politiehond, vooral afgericht op de grondoorzaak van de sociale ongerechtigheid en onzedelijkheid. Dat we ons in den boerenoorlog bevinden, heeft alleen voor zoover belang als er zakenlui bij te pas komen, die uit den nood van het land slechts hun eigen voordeel trachten te trekken, wat den grondtoon aan dit boek geeft: ironie en sarcasme tegenover de bestaande wantoestanden; moedeloos scepticisme tegenover de komende. Geen enkel lichtmotief dringt door de duisternis van deze slavenzielen heen. Wat het kunstgehalte betreft: wij meenen niet te falen als wij dezen roman niet vrij pleiten van schijn diepte. Er is te veel spel gelaten aan fantastische verwickelingen, die schaden aan het dieper beleven van het geheel. Deze roman wekt geen blijvende indrukken, omdat ironie en sarcasme niet de ware ontdekkers zijn noch de gepaste heilers van de sociale plagen. A. BONI C.S.S.R.
- 18.792 Burroughs, Edgar Rice** 83.0
 DE MONSTERS VAN MARS. Vert. uit h. Amerikaansch [The synthetic men of Mars] dr Frits Hoogewerff — R'dam, De Combinatie, 1939 (20 × 14) 224 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
 III — Wat een fantastisch verhaal! De auteur beschikt voorzeker over een geweldige verbeeldingskracht, maar zijn fantasie grenst aan het waanzinnige en zijn boek is ook niet heelemaal vrij van darwinistische strekking. A. CORLUI
- 18.793 Cox, George Harmon** 83.0
 DE GEHEIMZINNIGE VACANTIEREIS. Een Kent Murdock mysterie. Vert. uit h. Engels [The baroque mystery] dr D. J. C. Kruseman — Den Haag, J. Ph. Kruseman, 1938 (20 × 13) 214 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90
 III — Murdock, de pers-fotograaf, maakt een vacantiereis. In plaats van rust vindt hij werk: terecht gekomen op een eiland, waar twee moorden worden gepleegd, gaat hij op zoek naar de daders. 't Verhaal blijkt wat te langdradig uitgesponnen en er is inspanning noodig om den rechten draad te vinden, om de ontkenning te begrijpen. A. CORLUI, PR.
- 18.794 de Pillecyn, Filip** 83.3 : 83.9
 DE SOLDAAT JOHAN — A'dam, P.N. van Kampen, 1939 (20 × 14) 240 blz. fl. 2,90 [38,25 fr.]
 III — Besproken in onze kroniek « Kunst en Vaardigheid », n° 18.681.
- 18.795 Francken, Fritz** 83
 DE BONNEFOY'S TROUWEN UIT — Den Haag, « Luctor et Emergo » (De Nieuwe Gids Bibliotheek, n° 2) 1939 (24 × 16) 152 blz.
 III — Gecenseerd in onze kroniek « Kunst en Vaardigheid », n° 18.682.
- 18.796 Gleit, Maria** 83
 IK HEB GEEN BED VOOR JE, M'N KIND. Vert. uit h. Duitsch [Du hast kein Bett, mein Kind] dr N. Bost en Vuerhard-Berkhout — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antw., De Nederl. Boekhl. (Wereldliteratuur) 1939 (23 × 15) 269 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,50
 III-IV — De hoofdpersonen van dezen vreemden roman — waarschijnlijk spelend in het huidige Duitschland — zijn een onderwijzer, diens vrouw en een beschermeling, een jong ouderloos meisje. Door toeval wordt in het huis van den onderwijzer schuilplaats verleend aan een zwerver, die z.g. van « hoogverraad » beschuldigd wordt; zij trachten hem zelfs over de grens te helpen en staan daardoor onder verdenking. Het systeem van vervolging en spionage waaraan zij thans bloot staan, heeft een dusdanige uitwerking, dat allen te gronde dreigen te gaan; het meisje zoekt tenslotte den dood. Een aanklacht tegen dezen tijd van haat, nijd en wantrouwen. De titel slaat op het slot van het verhaal, als de onderwijzer zijn vrouw en kind zonder het allernoodigste aantreft. A. HEFMANS
- 18.797 Groenendaal, Greta** 83.1
 DE VROUW MET HET ZWARTE MASKER — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl., 1939 (20 × 14) 201 blz. 25 fr.
 III — Twee jonge Hollanders vinden na jaren hard werk en onderlingen steun een flink bestaan en de vrouw die hun past, zij het dan ook hun eerste liefde niet. Om wille van

de intrigue, die op een echtscheiding berust, vergt dit overigens vlot en boeiend geschreven en psychologisch fijn ingekleed verhaal eenig voorbehoud. J. LAUWERYS, PR.

18.798 Hughes, Richard 83

ORKAAN. Vert. uit h. Engelsch [In hazard] dr Johan van den Woude. Geill. met 1 plaat — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Wereldliteratuur) 1939 (23 × 15) 250 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,50

III — De inhoud van dit verhaal is niets anders dan den strijd van het motorschip Archimedes, ergens op de Karaïbische Zee, tegen een orkaan. Af en toe geeft het een nuchtere verhandeling, die aan Masfield doet denken, soms zijn er inzinkingen, maar daar is die weergaloze beschrijving van den orkaan die alle zwakheden doet vergeten, en die dit werk tot iets zeer bijzonders maakt. De vertaling is uitstekend. Voorbehoud wegens een enkele passage en sommige opvattingen. PAUL FRISCHE

18.799 Majocchi, Andrea, Prof. Dr 83.1 : 93

CHIRURG. Vert. uit h. Italiaans [La vita di Chirurgo] dr A. J. van der Hoeven — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Cultuurserie) 1939 (24 × 17) 341 blz. fl. 3,75; geb. fl. 4,90

III — Autobiographie — beweegt zich in katholiek milieu. Doch de schrijver is niet consequent ten aanzien van de geneeskundige plichtenleer en ten opzichte van den grondslag der zedenleer, alsmede in ander opzicht. Vertaling niet onberispelijk. Dr SCHULTE

18.800 Mok, M. 83.1

FIGUREN IN HET ZAND — Maastricht, Brussel, A. A. M. Stols, 1939 (20 × 12) 152 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,50

III — Besproken in « Kunst en Vaardigheid » n° 18.686.

18.801 Pujmanová, Marie 83.3

MENSEN OP DE TWEESPRONG. Vert. uit h. Tsjechisch [Lidé na Krizovatce] dr Dr A. E. Boutelje — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1939 (22 × 16) 442 blz. fl. 3,90; geb. fl. 4,90

III, N — Strijd tussen kapitalisme en communisme in Tsjecho-Slowakije. De held is een eenvoudige jongen, die zich met veel enthousiasme in dienst stelt van een geniale, maar harteloze industriemagnaat. Volkomen gedisillustioneerd keert hij terug. Scherp getekende karakters. Het is niet duidelijk, waar de schrijfster eigenlijk heen wil in deze wereld zonder God en zonder enige godsdienstige practijk. Het boek eindigt met de belofte van een vervolg. Misschien worden wij dan iets meer ingelicht omtrent haar eigen « Stellungnahme » in zake maatschappij en godsdienst. G. J. C. ZWANIKKEN

18.802 Reeve, Arthur B. 83.0

DE DROOMUITLEGGER. Vert. uit h. Amerikaansch [The Dream Doctor] dr Mr M. A. Kwitser. Geill. dr G. de Morée — Helmond, Helmond Drukk. (Speciaal serie n° 22) 1936 (21 × 15) 191 blz. fl. 0,25

III — Speurdersverhaal, vol verbazende en griezelige avonturen, met de noodige moorden en zelfmoorden. Over allés een wetenschappelijk tintje. In niets opvoedend of veredelend.

18.803 Ridwit, Frans C. (ps. v. F. L. de Ridder) 83.1

DE MAN VAN DEN WEG. Geill. met bandteekening dr Joris Minne — A'dam, Wereldbibliotheek, 1939 (20 × 13) 284 blz. geb. fl. 2,50 [40 fr.]

III — De man van den weg is de zwerver met een verleden, gehuwd met de eenzaamheid. Het boek beschrijft de periode van zijn leven, waarin hij uit het alleen-zijn losraakt de strijd in zijn innerlijk tusschen normale menselijke neigingen en de drang naar eenzaam zwerven. Velen zullen de sfeer van het boek niet kunnen waardeeren, hoe typerend ze soms ook zijn moge. Dr L. A. H. ALBERING

18.804 Roest Crollius, B. 83.1

HET ROEKELOOZE HART — Bussum, C. A. J. van Dishoeck, 1939 (20 × 14) 197 blz. fl. 2; geb. fl. 2,90

III* — Het liefdeleven van een jongman, wiens eerste « verheven », platonische liefde verkijnt; hij gaat geleidelijk comédie spelen. Na de breuk wordt het meisje, dat zich geheel aan hem gegeven heeft, verpleegster. Volgende liefde-episodes schenken den jongen man geen bevrediging. Het slot van het boek heet « Het compromis ». De jongen trouwt, omdat het leven dat meebrengt, maar het « Geluk » ontbreekt. Voor ervaren lezers.

F. Ridwit

Dr L. A. H. ALBERING

- 18.805 Roll-Anker, Nini** **83.1**
 DE FIRMA TOLLER. Roman van een familie. Vert. uit h. Noorsch [*Bak Munkeruds Fasade*] dr M. C. Castendijk — A'dam, P. N. van Kampen, 1939 (21 × 16) 242 blz. fl. 2,90
 III — Dit verhaal laat ons vijf emotievolle dagen meeleven met de familie Toller, waarvan de nog jonge, levendige weduwe Toller op « Munkerud » het middelpunt is. Een jeugd-vriend en vroegere liefde vraagt haar nog ten huwelijk; zij is besloten hem te volgen, maar door de gebeurtenissen in de jonge gezinnen van haar kinderen komt zij tot het besef dat het « moederzijn » toch de overhand heeft en zij haar nieuw geluk moet prijsgeven.
 Bc M. DANIELS
- 18.806 Savi, E. W.** **83**
 LANGS ZONDERLINGE PADEN. Vert. uit h. Engelsch [*Sins of commission*] dr C. Dumoulin-Goedkoop — Den Haag, J. Ph. Kruseman, 1939 (19 × 14) 224 blz. fl. 2,15 [25 fr.]
 III — Biddy Mc Bride, die moet zorgen voor zich en haar bijna blinde zuster verliest haar baantje. Nu zoekt zij een andere betrekking en komt buiten haar directe schuld in allerlei moeilijkheden. Veel mannen worden op haar verliefd. Haar grootste liefde gaat uit naar Dokter David Sheen; maar die is gehuwd. Aanvankelijk is de gedachte hieraan voor haar een waarschuwing. Maar tenslotte wil zij hem ondanks alles als man. Als Sheen's vrouw verongelukt, lijkt iedere hinderpaal uit de weg geruimd. Maar nog veel moeilijkheden moeten worden overwonnen, voor zij met David kan huwen. Veel gewaagde scène's en verwerpelijke theorieën.
 M. A. M. EYKEMANS
- 18.807 Simons, Carla** **83.1**
 IK WIL LEVEN — A'dam, Em. Querido; Antwerpen, De Ned. Boekhl, 1939 (20 × 12) 28,90 fr.; geb. 41,25 fr.
 III — Lees de recensie in « Kunst en Vaardigheid », n° 18.684.
- 18.808 Sjeneoer, Salman** **83.3**
 NOACH PANDRE. Vert. uit h. Jiddisch [*Noach Pandre*] dr Simon Koster. Bantontw. en frontispiece v. R. Snapper — A'dam, Wereldbibliotheek, 1939 (19 × 13) 295 blz. fl. 2
 III-IV, Jd — De geschiedenis van een jongen Joodschen slager, sterk als een Simson, die op raad van den Rabbi het slagersberoep laat varen en voerman wordt. Dit brengt een algeheele verandering van zijn innerlijk teweeg, al blijft hij uiterlijk de brutale reus. De geschiedenis is voor den schrijver meer een aanleiding om het conflict tusschen de jongere en de oudere Joodsche generatie te tekenen, conflict dat zijn oorzaak vindt in een verschil van mentaliteit. Aan het gevaar, aan zulk opzet verbonden, is hij dan ook niet kunnen ontsnappen: de eene figuur wordt losgelaten om een andere te belichten, zoodat men zich soms afvraagt, of het boek wel beantwoordt aan zijn titel. Joodsch is het echter door en door: in de lijdzaamheid der hoofdpersonen, in de beeldspraak, in den humor, in het boertige (ook Russisch). Het bevat prachtige woudbeschrijvingen, waarin deze auteur wel een meester blijkt te zijn. Als schildering van een Wit-Russisch-Joodsch milieu waardevol.
 FR. DUPONT
- 18.809 Vaerlöse, Jörgen** **83**
 JONNA. Vert. uit h. Deensch [*Jonna*] dr Cl. Bienfait — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (21 × 14) 272 blz. fl. 2,50 [42,50 fr.]; geb. fl. 3,50 [59,50 fr.]
 III, [P] — Jonna is een natuurkind, zonder geloof, dat haar natuurdriften volgt, waardoor ze ook moeder moet worden, doch anderzijds met gezond levensinstinct en een warm hart, dat er haar bijna toe brengt haar leven te stellen in dienst van de zedelijke opheffing van den zoon, bij wiens ouders ze dienstmeisje is. Haar gezonde levenszin houdt haar ervan terug. In dit boek is op een uitzondering na de « rechtzinnigheid in de leer » een beletsel voor de « rechtzinnigheid des harten ». Overigens vlot verhaald. Daar het ontwaken der hartstochten vrij openlijk beschreven wordt, voor ontwikkelde volwassenen. C.v. DUYSE
- 18.810 van Soest, Ems I. H.** **83.1**
 THEELAND — Baarn, Hollandia Drukkerij, 1939 (21 × 15) 314 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,75
 III-IV, N — Het gezin van Renkum in zijn geheel, en ieder lid van de familie afzonderlijk, strijdt voor een bestaansmogelijkheid, en worstelt tegen de moeilijkheden en teleurstellingen die het plantersleven in Indië met zich meebrengt; een leven, in de zware jaren van 1910-1930 op een verwaarloosde afgelegen onderneming geleid. Moedig en met idealisme ieder lichtpunt aangrijpend zien zij zich ten slotte — al is het ook alleen moreel — beloond voor hun eerlijke pogingen. Ofschoon aan deze eerste roman van Ems van Soest — uiterst neutraal als het werk ook is — geen bijzondere letterkundige beteekenis kan worden gehecht, boeit en treft het boek ons toch door de juiste typeering van land en bevolking.
 E. MOERKERK

- 18.811 Vestdijk, S.** **83**
 DE VERDWENEN HORLOGEMAKER — Den Haag, H. P. Leopold (*De vrije bladen*, 16e Jg, schrift VI) 1939 (23×16) 32 blz. fl. 1
 III — Gerecenseerd onder n° 18.685, van onze kroniek « Kunst en Vaardigheid ».

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
 (veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

- 18.812 Af Geyerstam, Gösta** **83**
 HET ZONNIGE EILAND IN HET HOOGE NOORDEN. Vert. uit h. Noorsch [*Paradisage I Storevik en Ongene og ni to i Storevik*] dr Hovid Henny. Geill. met 1 teekening dr Pieck—Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Ned. Boekhandel (*Wereld-literatuur*) 1939 (23×15) 289 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,50
 IV — Zoolang had de schrijver in zijn fantasie de romantische oude hoeve op het eilandje Storevik met vrouw en kinderen bewoond, dat de daad wel volgen moest: schr. koopt de hoeve. — En de vele groote en kleine vreugden van dit leven in de natuur worden, naast de niet ontbrekende moeilijkheden, met een humoristischen blik gezien en weergegeven. L. VAN DER HULST
- 18.813 Beeding, Francis** **83.0**
 DE VIER. Vert. uit h. Engelsch [*The four armouers*]—A'dam, Jac. van Campen; Antwerpen, van Ditmar's B. I. (*Feuilleton-Bibliotheek n° 72*) (18×11) 371 blz. fl. 0,35 [6 fr.]
 IV — Een boeiend detectievenverhaal, dat speelt in Spanje, waar een Amerikaansch wapenfabrikant er ten slotte in slaagt de formule voor een geheimzinnig wapen te ontfutselen aan een bende internationale schurken, om ze daarna aan den Volkenbond te overhandigen. Granby, de Engelsche volmachttrager, speelt daarbij de hoofdrol en wint alzoo het hart en de hand van de Amerikaansche millioenairstochter. J. LAUWERYS, PR.
- 18.814 Belina-Podgaetsky, Nicolas** **83 : 93**
 ♦ UIT DEN STORM. Herinneringen van een Russisch dagbladschrijver. Bew. dr G. Kestens, pr. — Averbode, Goede Pers, 1939 (19×14) 189 blz. 10 fr.
 IV — Dit boekje verhaalt hoe de bekeerde schrijver wist te ontvluchten uit Rusland, waar zijn leven in gevaar was. Goede volkslektuur, al doet het wel een beetje opgeschroefd aan, ook wat de godsdienstige gevoelens betreft. E. B.
- 18.815 Coolidge, Dane** **83.0**
 JESS ROUNDTREE TEXASRANGER. Bew. nr h. Amerik. dr W. J. A. Roldanus jr — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antw., De Nederl. Boekh., 1939 (20×14) 245 blz. 25 fr.
 IV — Een verhaal uit den tijd dat Amerikanen als Indianen of Mexicanen vermomd op de grenzen van Texas de karavane overvielen. Moordpartijen zonder einde. Jess staat als ranger aan de zijde van het recht en verovert het hart der rijke Alicia, die hij uit de klauwen der roovers heeft gered. J. LAUWERYS, PR.
- 18.816 de Cort, Aimé** **83.8**
 BRABANTSCH NOVELLEN. Geill. dr Martha van Coppenolle — Brussel, Onze Tijd, 1938 (25×18) 71 blz. 18 fr.
 IV — Een zeer schamele aanwinst voor ons litterair bezit. Wat deze « houterige » geschriftjes met « novellen » te maken hebben gaat boven onze pet. Een paar dezer schetsen, op den neutraleren toon van den folklorist zomaar gewoon verteld, zouden desnoods nog door den beugel kunnen, indien men de taal en den schoolschen stijl buiten het geding laat. Duid het ons niet euvel, Heer, maar pas na de lectuur van deze armzalige producten hebben wij de grootheid leeren beseffen van wijlen Arie Sanden en Lambrecht Lambrechts. PAUL HARDY
- 18.817 Drake, Dresel** **83.0**
 VALKENPROOI. Nederl. bewerkt. dr W. J. A. Roldanus jr — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl., 1939 (20×14) 272 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,75
 IV — Ballard, een luitenant der politie, heult met de gangsters der onderwereld. Het eerlijk gemoed van de Valk, een bendeleider, komt daartegen in opstand. Hij zal niet rusten voordat Ballard en zijn aanhangers uit den weg zijn geruimd. Een uiterst aantrekkelijk verhaal, in prima vertaling en zeer verzorgde uitgave. A. CORLUY, PR.

- 18.818 Dudley, Owen Francis** 83
 ♦ DE WEG DOOR HET LEVEN. Een menselijk drama. Vert. uit h. Engelsch [*Pageant of Life*] dr Paul Hardy. Met bandversier. dr Acket — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, 1939 (21 × 15) 370 blz. 39 fr.; geb. 49 fr.
 IV — Zie de bespreking in het artikel « Een merkwaardig katholiek Roman », n^r 18.688.
- 18.819 Eggermont, J. L.** 83.1
 ♦ ULLE, DEN BOER. Roman uit Zeeuws-Vlaanderen — Zeist, *De Torentans (De Streekroman n^r 4)* 1939 (20 × 14) 144 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,50
 IV — Roman van het vlas met den strijd tusschen jong en oud, tusschen gehechtheid aan het land en aan de moderne industrie : Ulle, de zoon van den vlasser, triomfeert en voert Melanie als boerin naar de nieuwe hoeve. Boeiend en prettig om lezen om het smakelijk dialect.
 J. LAUWERYS, PR.
- 18.820 Falkberget, Johan** 83.1 : 83.3
 CHRISTIANUS SEXTUS, DE GESCHIEDENIS VAN EEN MIJNGROEVE : 2^e DEEL. NAAR BERGSTAD. Vert. uit h. Noorsch [*Christianus Sextus II*] dr M. de Gelder-Jansen. Geill. met 9 platen en 10 tekstill. dr Anton Pieck — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antw., *De Nederl. Boekhl (Cultuurserie)* 1939, 3 dln (24 × 17) 384 blz. fl. 3,75; geb. fl. 4,90
 IV — De voortzetting van het ruige, maar in diepsten grond christelijke leven der dertien Jämtlanders, die onder Adam Salomon Dopp, aan den mijn Christiaan VI werken : Dopp's eerlijkheid en zijn verdriet; het noodlot van Tol Olofsson en zijn kleindochtertje Gölin dat door den ex-vechtjas Brodde wordt verzorgd; de ondergang van Groote Kari en Jon van den Vapelberg; de dreigende hongersnood in het mijnndorp Bergstad. Goed geschreven boek, soms wat sentimenteel, maar doorgaans stoer en mannelijk. Dr JOP POLLMANN
- 18.821 Franken, E. L.** 83.0
 HET HUIS WAAR DE KLOK BLEEF STILSTAAN — A'dam, Uitg. Mij Literbo (*Masker-serie*, n^r 12) 1938 (22 × 16) 228 blz. fl. 2,25
 IV — Richmond, de gevierde musicus, was niemand anders dan een spion, welke tijdens den oorlog aan den kogel ontsnapte, en nu onder vermomming en schuilnaam, in het land was weergekeerd om in de nabijheid te leven van zijn vroegere verloofde. Deze wil niet gelooven aan zijn onschuld en doodt hem. Dit alles met een waas van geheimzinnigheid en misdaad omhuld. — Ontspanningslectuur.
 A. CORLUY, PR.
- 18.822 Franken, E. L.** 83.0
 DE ROOF DER ELHORSTJUWELEN — A'dam, Uitg. Mij Literbo (*Masker-serie*, n^r 10) 1938 (22 × 16) 237 blz. fl. 2,25
 IV — De « jonker » — een parel van millioenen waarde — was gestolen. Velen waren verdacht, maar wie was de dader? Een « vulpen detective » weet hem aan te wijzen. — Niet onaardig verteld.
 A. CORLUY, PR.
- 18.823 Gagarin, Eugen** 83.8 = 43
 ♦ DER VERWEHTE WEG. Novellen — München, Verlag Kösel-Pustet, 1939 (19 × 11) 151 blz. geb. Rm 3,20
 IV — Evenals in zijn vorige novellen : « Die Gewesenen » treft ons hier ook die schrijvende melancholie van het voorbij. Stil en met doordringende ontroering vertelt de schrijver met zeldzame meesterschap over gebroken levens in het hedendaagsche Rusland. Gagarin is een novellenschrijver die alle aandacht verdient.
 JUUL BOVÉE
- 18.824 Greig, Maysie** 83
 ALS EEN MEISJE MODERN WORDT. Vert. uit h. Engelsch [*Stepping under ladders*] dr Joanne Janzen — Den Haag, J. Ph. Krusman, 1939 (20 × 14) 224 blz. fl. 2,15 [25 fr.]
 IV — Margie Norman dreigt, geheel buiten haar schuld, in een echtscheiding betrokken te worden. Hierdoor wordt haar verlovings verboden. Bij haar pogingen om het schandaal te voorkomen leert zij Alek Wyman kennen, een schatrijk vrijgezel en vastbesloten om nooit te trouwen. Maar na allerlei wederwaardigheden en misverstanden krijgen ze elkaar toch. — Onderhoudend. Vlot geschreven en vertaald.
 J. M. KEMPES
- 18.825 Gunn, Tom** 83.0
 VOOR HEETE VUREN. Vert. dr J. van Brouwershaven — R'dam, *De Combinatie*, 1938 (20 × 14) 229 blz.
 IV° — Onverkwikkelijke geschiedenissen van vechtende, drinkende, schietende en moordende koejongens in de ranches der Amerikaansche vlakten.
 A. D. G.

- 18.826 Hart, John** 83.0
 HET RAADSEL VAN DE GEKRUISTE DOLKEN. Geill. dr B. Midderigh — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl, 1939 (20 × 14) 254 blz. fl. 1,90
 IV — Sergius Maximoff, een naar Amerika uitgeweken Rus, is vermoord gevonden in een der grootste hotels van Londen. Aanwijzingen ontbreken, zelfs vingerafdrukken ; alleen twee gekruiste dolken liggen op het tafeltje naast zijn bed. De Hollandsche detective Smoky, belast zich op verzoek met opsporing van de daders en het is tot Parijs en New York dat hij zijn uitgebreide naspeuringen moet uitstrekken om eindelijk de hand op de bende te leggen. Het verhaal is boeiend verteld en verschaft liefhebbers van detectieveromans enige uren ontspanning. L. C. M. ROBBERS
- 18.827 Henderson, George G.** 83.0
 WAAR KOGELS FLUITEN. Vert. dr Frits Hoogewerff — R'dam, De Combinatie, 1938 (20 × 14) 216 blz.
 IV, N — Speelt bij de groote veefokkers in Noord-Amerika. Onophoudelijke twisten en gevechten tusschen troepen cow-boys onderling en georganiseerde rooversbenden, hier de Diamansruggen, met de cow-boys. Alles rond een origineele taaie, schatrijke goudzoeker, die de vrucht van zijn zoeken omzet in een nieuwe stad voor andere goudzoekers. Wilde natuurmensen, die voor godsdienst geen tijd hebben. A. D. G.
- 18.828 Holesch, D.** 83 : 59.
 DE ZWARTE HENGST BENTO. Vert. uit h. Duits [Der schwarze Hengst Bento] dr M. C. Castendijk. Geill. met frontisp. dr A. Piecken 64 foto's — Den Haag, Z.-Hol. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Cultuurserie) 1939 (24 × 17) 218 blz. fl. 3,75 ; geb. fl. 4,90
 IV — Een jonge hengst, gekweekt op een stoeterij in Duitsland, wordt verkocht naar Brazilië, loopt weg en verwildert, leidt een troep half wilde paarden en keert tenslotte uit eigen beweging tot de mensen terug. Het leven in de vrije natuur is wel aardig beschreven. De foto's zijn interessant. J. P. M. VLEKKE
- 18.829 Innes, Hammond** 83.0
 'N MISDAAD IN DE VliegWERELD. Vert. uit h. Engelsch dr P. v. d. Valk — Baarn, N. V. Schuyt (Detective. Een boek in Courantvorm, nr 9) 1939 (36 × 27) 32 blz. fl. 0,20
 IV — Reeds vier vliegtuigstellen zijn te pletter gestort. Sabotage of ongeval ? Een vrouwenlijk wordt verminkt gevonden in een ongebruikte zandgroeve. Staat dit in verband met het eerste feit ? Nadien wordt een tijdbom gevonden in de benzine. Dit en nog een heele boel dingen speurt Deveril na, de simpele misdaad-journalist of crimineele verslaggever, en hij ontdekt alles, hoor. Gewone ontspanningslektuur. A. VAN DEN DRIES, PR.
- 18.830 Irwin, Inez Haynes** 83.0
 FATALE MASKERADE. Vert. uit h. Engelsch dr Conrad van der Meer. Geill. — Baarn, N. V. Schuyt (Detective. Een boek in Courantvorm nr 26) 1939 (36 × 127) 32 blz. fl. 0,20
 IV — Dat is de vraag : was in het oude huis van antieke meubelen de vrouw dit daar boven zat een levenloos mannequin of een levende figurante ? Het antwoord wordt in rood geschreven : er is een moord gepleegd. Ergo op zoek naar de daders. Nog al sensatiehuiverig. A. VAN DEN DRIES, PR.
- 18.831 Jenkins, Will.** 83.0
 KID DE DOBBELAAR. Vert. uit h. Amerik. [The Gambler Kid] dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antw., De Nederl. Boekhl, 1939 (20 × 14) 217 blz. 25 fr.
 IV — Kid weet van een valsche speler zijns vaders erfenis terug te winnen, doch, eer 't zoover is, komen er ontmoetingen met bandieten en moorden, alsook de ridderlijke bescherming van een meisje bij te pas. In hooge mate avontuurlijk en sensationeel verhaal. J. LAUWERYS, PR.
- 18.832 Kars, Co** 83
 JOP'S GROOTE AVONTUUR. Een boek voor oudere meisjes. Geill. met teekeningen dr Alfred Mazure — Den Haag, « De Kern », 1939 (25 × 16) 272 blz. geb. fl. 2,90
 IV, M, N — Grootere meisjes zullen graag Jop's avonturen lezen, die vlot en plezierig verteld zijn. Jammer dat er zoo niets is in dit boek dat de meisjes ook op een hooger peil tracht te brengen. FR. CROLS, PR.
- 18.833 King, Percy** 83.0
 DE MOORD IN HET HOTEL — Tilburg, Het Ned. Boekhuis, 1939 (20 × 14) 251 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90
 IV — Een meisje wordt het slachtoffer van een geraffineerd complot en dreigt daardoor

valsch beschuldigd van twee moorden, de doodstraf te ondergaan. Doch het moedig optreden van een journalist doet den waren schuldige ontdekken. Het happy-end ontbreekt natuurlijk niet. Als amusementslectuur het lezen waard.
PAUL FRISCHE

- 18.834 Kuiper-De Jongh, C.** 83
IN- EN UITVALLEN — *R'dam, Nijgh & van Ditmar*, 1939 (21 × 13) 186 blz. fl. 1,25
IV — Een genoeglijk babbeltje over de duizend zorgen, belevenissen en wenschen welke het leven der vrouw uitmaken. Niet diep (was ook niet de bedoeling) soms een tikje diesseitig, maar gewoonlijk raak en dikwijls geestig. Een aardig boekje, dat aanbevolen kan worden.
CYR. VAN DUYSSE
- 18.835 Kummer, Frederic Arnold** 83.0
HET GEZICHT IN DEN SPIEGEL. Vert. uit h. *Amerikaansch [The twisted face]* dr W. A. Gotjé en R. Renquin — *Laren N. H., A. G. Schoonderbeek (Raven-reeks)* 1939 (21 × 15) 221 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
IV — Een jonge, Amerikaanse kunstenaar erft een oud landhuis. Na diverse moorden en na veel verwickelingen wordt een verloren gewaande schat teruggevonden en aan het einde van het verhaal komt ook het traditioneele happy-end voor de hoofdpersoon in de vorm van een toekomstige echtgenoot. Geheimzinnig en spannend.
L. J. W. SMIT
- 18.836 Kuyle, Albert [ps. v. Louis Kuitenbrouwer]** 83.8
♦ HARMONIKA — *Utrecht, Het Spectrum*, 1939 (19 × 12) 243 blz. fl. 1,75; geb. fl. 2,50
IV — Elf novellen en verhalen, geschreven tusschen 1931 en 1938, waarvan enkele reeds in tijdschriften verschenen. Uitstekend proza, zeer uiteenlopend van inhoud en toon.
E. M. DAMEN
- 18.837 Lapière, Richard** 83.1
ZOON VAN HAN. Vert. uit h. *Engels [Son of Han]* dr W. H. C. Boellaard. Geill. met omslag, titelplaat en 20 platen dr Anton Pieck — *Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Cultuurserie)* 1939 (24 × 17) 384 blz. fl. 3,75; geb. fl. 4,90
IV — Van de Chinese familie te Ta Jang brengen de patriarch Han Tsjoë-Foe, de vader Han Lo en de in het Drakenjaar geboren kleinzoon Draakje, later Tó-Lin, d.i. Rechtvaardig Bos genoemd, het door allerlei hinderlijke verplichtingen niet verder dan tot geleerden van de Eerste Orde. Terwijl de mannen de graad van geleerde van de Derde Orde en het verkrijgen van een hoog ambtenaarschap in Peking als een ideaal voor ogen houden, weet de kijfzieke patriarch in haar zucht naar mannelijk kroost haar kleinzoon, die Zwarte Jade van de hoofdstad Junnanfoe in stilte beminde, aan een andere vrouw te koppelen. Tó-Lin ziet ten slotte als bevrijdende waarheid in, dat rituelen geen nodeloos juk zijn doch slechts symbolen; zijn zoontje hoopt hij met dit inzicht gelukkiger te maken. — Een voornaam verhaal van levenswijsheid en berusting, van zelfverloochenende kinder-, godsdienst- en vriendschapsplicht, waar de wijde en de diepte van het eeuwig-tragisch strevende mensdom, dat snakt naar bevrijding en toch hunkert naar gebondenheid, doorheen huiveren, en fijn en teer als de prachtige suggestieve illustraties van Anton Pieck die de betekenis van het indrukwekkende boek nog meer in het licht stellen. Ook het Nederlands is goed verzorgd.
Dr W. G. JACOB
- 18.838 Lehman, Paul Evan** 83.0
HET WESTEN ROEPT. Vert. uit h. *Engelsch [Blood of the West]* — *Haarlem, De Spaarnestad; Antwerpen, De Stad (Hollandsche Bibliotheek, n° 10)* 1935 (20 × 14) 224 blz. 2 fr.
IV, N — Verhaal uit cow-boys en ranchleven, met zijn wilde vecht- en moordtooneelen en onmogelijke toestanden, zooals de film ze ten overvloede vertoonde. Daarin een paar sympathieke jongens en flink meisje. Geen spoor van godsdienstig leven.
A. D. G.
- 18.839 le Maire, F.** 83.8 : 83.1 : 39
WIJ WONEN OP EEN EILAND. Geill. met 2 pltn en teekeningen dr Jo Spier — *A'dam, Bigot & van Rossum N. V.*, 1939 (19 × 13) 102 blz. geb. fl. 1,50
IV — 'n Vlotgeschreven schetsenbundel over Texel, die ons op humoristische wijze kennis doet maken met het eiland, zijn bewoners en hun gewoonten. Als altijd zijn de teekeningen en de omslag van Jo Spier keurig. De Firma Bigot en van Rossum zorgde voor een prettige uitgave.
M. A. M. EYKEMANS
- 18.840 Loring, Emilie** 83.0
OP HET KRUISPUNT. Vert. uit h. *Engelsch [A certain crossroad]* dr A. Riewerd — *Den Haag, J. P. Kruseman*, 1938 (20 × 13) 221 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90
IV — Een avontuurlijke liefdesgeschiedenis, waarbij zeeroovers, smokkelaars, vlieg- en boottochten te pas komen. Onze Vlaamsche doorsnee lezer staat te ver af van dit Amerikaansch gedoe om het te kunnen genieten.
A. CORLUY, PR.

- 18.841 Mann, E. B.** **83.0**
 DE BLONDE CABALLERO. Vert. uit h. Amerikaansch [*The blue eyed kid*] dr Ger. Soutendijk — Laren, A. G. Schoonderbeek (*Mustang-reeks*) 1939 (22×16) 229 blz. fl. 2,25
 IV — Beschrijft op spannende wijze den avontuurlijken strijd van den jongen Filipe Dolar tegen een groote bende. Hij wint dezen strijd dank zij zijn groote behendigheid, en ontdekt daardoor het geheim van zijn afkomst, terwijl hij tevens de vrouw van zijn hart weet te winnen. Voor de liefhebbers van het genre boeiende lectuur. P. FRISCHE
- 18.842 Marai, Sandor** **83.1**
 TUSSCHEN NACHT EN DAG. Vert. uit h. Hongaarsch dr L. Szekey en M. H. Szekey-Lulofs — Haarlem, J. H. Gottmer & Co, 1939 (25×16) 238 blz.
 IV — De jonge rechter Christof Kőmives krijgt het echtscheidings-proces te behandelen van een meisje dat hij vroeger kende, en dat getrouwd was met een oud schoolkameraad. Den nacht voor de zitting komt de man bij hem, vertelt de geschiedenis van zijn huwelijksleven en bekent nagelaten te hebben zijn vrouw te redden, die den vorigen dag vergift had genomen. Het gegeven is psychologisch zeer knap uitgewerkt. Een opmerkelijk boek. PAUL FRISCHE
- 18.843 Masterman, Walter S.** **83.0**
 HET BADDINGTON MYSTERIE. Vert. uit h. Engelsch [*The Baddington horror*] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie, 1939 (20×14) 222 blz. fl. 2,25
 IV — Een vrijgekomen gevangene wil den rechter die hem veroordeeld heeft neerschieten; hij pleegt dan zelfmoord. Niet de rechter, maar een andere man werd gedood. Wie is die andere man en waar is de rechter? Een naschrift was er noodig om dit mysterieus geval te verklaren. A. CORLUI, PR.
- 18.844 Moore, Amos** **83.0**
 DICHT BIJ DEN DOOD. Vert. uit h. Amerikaansch [*Border Justice*] dr W. Gotjé en R. Renquin — Laren, A. G. Schoonderbeek (*Mustang-reeks*) 1939 (22×16) 200 blz. fl. 2,25
 IV — De compagnon van Barry Wayne wordt vermoord, en deze roman beschrijft nu op spannende wijze hoe Wayne na veel avonturen den moordenaar van zijn vriend opspoort. Voor de liefhebbers aardige lectuur. PAUL FRISCHE
- 18.845 Oppenheim, E. Phillips** **83**
 LEER OM LEER. Vert. uit h. Engelsch [*The Jacobs ladder*] dr Mevr. Landré-Tollenaar — A'dam, Jac. v. Campen; Antw. van Ditmar's B. I. (Feuilleton-Bibliotheek, n° 37) (18×11) 390 blz. fl. 0,35 [6 fr.]
 IV — Een Engelsch handelsreiziger, die door rijke fabrikanten met den nek wordt aangezien, wordt ineens schatrijk door zijn aandeelen in de petroleumuitbating van zijn broeder in Amerika. Meteen ziet hij zijn hooghartigen buur failliet gaan; nog wil hij diens familie redden om wille van de dochter, doch deze blijkt even hooghartig als haar vader. Ten slotte vindt hij een trouw hart bij de zuster van een vriend en meteen, na lange eenzame jaren, het ware levensgeluk. J. LAUWERYS, PR.
- 18.846 Roberts, Edith** **83.3 : 309 : 93**
 ZIJ ZULLEN STORMEN OOGSTEN. Vert. uit h. Engelsch [*Reap the whirlwind*] dr Mr M. A. Kwitser. Geill. dr C. Boost — Helmond, N. V. Helmond (*Speciaal serie n° 65*) 1939 (21×16) 172 blz. fl. 0,25 [4 fr.]
 IV — Een Serviër studeert in Amerika en vergelijkt de vrijheid van de Staten met de dwingelandij van Europa, door den oorlog in het leven geroepen. Zijn ideaal zal zijn, zijn volk te leiden naar den waren vrede door een wereldrevolutie. In een protestmeeting tegen het fascisme wordt hij doodgeschoten. Te samen met de autobiographische gegevens van den Schr. en een liefdeverwikkeling, vormt dit boek een interessant document van de na-oorlogsche wantoestanden, die Europa onvermijdelijk naar een nieuwen oorlog brachten. A. BONI C.S.S.R.
- 18.847 Savi, E. W.** **83**
 GEWAAGD SPEL. Vert. uit h. Engelsch [*The great gamble*] dr Jeanne Kloos-Reyneke van Stuwe — Den Haag, J. Ph. Kruseman, 1938 (20×13) 216 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90
 IV, [P] — Lorna huwt een man dien zij maar twee maal ontmoet heeft en van wien zij weet dat er iets geheimzinnigs is gebeurd in zijn leven. Maar vertrouwen wordt beloond, want haar man is geen misdadiger: uit kinderliefde had hij een zwaar misdrijf van zijn moeder op zich genomen. Het karakterbeeld van Lorna en haar man is sober meer psychologisch juist geteekend. Zeldzaam-mooie vertaling. A. CORLUI, PR.
- 18.848 Short, Luke** **83.0**
 VERLOREN SPEL. Vert. dr Fritz Hoogewerff — R'dam, De Combinatie, 1938 (20×14) 207 blz.

IV — Tooneelen uit ontginnersleven uit de Far-West, met hun twisten en bedriegerijen om wat grondbezit; schildering van wild, eenzaam cowboyleven met zijn dronkenschap en moorden. Daartusschen idylle van den redder en de rijke landsdochter, die men haar goed ontfuttselen wil. Menschen der eenzame, wilde natuur, die als zoodanig leven. A. D. G.

18.849 Starr, Richard 83.0

HAAR BUITENKANSJE. Vert. uit h. Engelsch [Jacqueline on her own] dr Mevr. Landré-Tollenaar — A'dam, Jac. van Campen; Antwerpen, van Ditmar's B. I. (Feuilleton-Bibliothek, n° 83) 1933 (18 × 11) 318 blz. fl. 0,35 [6 fr.]

IV — Een leuke avonturenroman uit het Engelsch mondaine leven: een « mannequin » uit een modezaak krijgt een erfenis van een bedelaar, voor wien ze steeds goed was en ze zal er nu eens het hare van nemen: dat is haar buitenkansje, genieten van een reeks avonturen, die uitloopen op een gelukkig huwelijk. Aangenane ontspanningslectuur zonder zedelijk bezwaar. J. LAUWERYS, PR.

18.850 Stoke, Melis 83

« DE RAZENDE BERG » — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (21 × 14) 240 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90

IV — Om een bergstadje in de « Preanger » voor vreemdelingen aantrekkelijk te maken, wordt door een particulier een weg aangelegd naar den top van den vulkaan, die 't plaatsje beheerscht; op den kraterrand zal een standbeeld verrijzen. De hieraan verbonden werkzaamheden en festiviteiten brengen de Nederlandsche kolonie zoodanig in beroering, dat het geval in den volksraad en zelfs in de Tweede Kamer ter sprake komt. A. HERMANS

18.851 Strij, Willy 83.8

ONDERSTROOM. Geill. met teeken. dr D. Vis — Baarn, Hollandia Drukk., 1939 (19 × 13) 120 blz. fl. 1,50; geb. fl. 1,90

IV — Een reeks, weemoedige, fijne en teere verhalen over de meest verborgen zielerorselen uit 's menschen bestaan. TH. VAN DER KUN

Melis Stoke

18.852 van der Geest, K. 83

WRAKHOUT — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (21 × 14) 266 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,50

IV — De schrijver voert ons binnen in het sombere, armoedige bestaan van de bevolking op een van onze Waddeneilanden. Het is het thema van den moordenaar, die in voortdurende wroeging en angst voor ontdekking ten slotte zijn daad boet door zijn eigen leven te offeren bij een reddingspoging. Het is alles even somber en pessimistisch en in zo verre geen opwekkende lectuur, maar het is uitstekend geschreven. G. J. C. ZWANIKKEN

18.853 van Eyck, Henriëtte 83

TRUUS DE NACHTMERRIE — A'dam, Querido; Antwerpen, De Nederl. Boekhandel, 1939 (20 × 12) 174 blz. 28,90 fr.; geb. 41,25 fr.

IV — Lees de bespreking hiervan in onze kroniek « Kunst en Vaardigheid », n° 18.687.

18.854 van Schendel, Arthur 83.1

DE ZEVEN TUINEN — A'dam, J. M. Meulenhoff; Brussel, A. Manteau, 1939 (20 × 15) 234 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,90

IV — Zie onze kroniek « Kunst en Vaardigheid », n° 18.683.

18.855 Vieser, Dolores 83.1 : 83.9 = 43

◆ HEMMA VON GURK. Fürstin und Mutter Kärntens — München, Verlag Kösel-Pustet, 1938 (20 × 15) 461 blz. geb. Rm. 6,50

IV — Eindelijk kunnen we weer een nieuwen roman van de geliefde schrijfster begroeten. Haar soms wat schril-kleurige verhaaltrant en haar te gemakkelijk bereikte ontroering zijn in dezen grootsch aangelegden historischen roman door een beheerschte leiding van verbeelding en hart tot een soberen, ontroerenden stijl gegroeid. We zouden het boek een ontwikkelingsroman kunnen noemen, die het zorgenzware en nobele leven van Hemma von Gurk, vorstin en moeder van Kärntens rond het jaar duizend schildert met een weelde van historische kennis, een rijke afwisseling van spannende scènes en met een steeds dieper onthullen van het christelijk karakter dezer edele vrouwe. Een zeer mooi werk. JUUL BOVÉE

18.856 Visscher, J. A. 83

OP DE GROOTE STILLE HEIDE — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve, 1937 (21 × 16) 248 blz. fl. 2; geb. fl. 2,90

IV, [P] — Een kalme tamme titel die echter stof bergt voor een prima-klas feuilleton : manslag, zelfmoord, diefstal enz. Men maakt hier kennis met het lief en het leed van de stoere diepgeloovige zwoegers uit een stil heidedorp, waar het oogenschijnlijk bedaard en rustig is, doch waar zulke ontzaglijke dingen gebeuren. 'n Mooi boek dat u enkele uren in spanning houdt, zonder dat men gehinderd wordt door den protestantschen toon, waarin het geschreven is. Met letterkunde heeft het echter weinig te maken.

M. BROUNS O.S.Cr.

18.857 Vollewens-Zeylemaker, Greta

83.1 : 396

DE EEUWIGE VRAAG — *A'dam, Querido; Antw., De Ned. Bkhl (De Distel. Reeks goede Ned. romans voor iedereen)* 1939 (22×14) 276 blz. fl. 2,10 [35 fr.]; geb. fl. 2,50 [49 fr.]. IV, N — Deze roman geeft het huwelijksleven van de oud-studente Lore Natenius, en raakt tevens de problemen aan van meerdere harer oud-collega's, die ongetrouwd bleven. Het geheel is niet altijd overtuigend, al werden sommige situaties wel raak geteekend. Eenig godsdienstig besef ontbreekt volkomen.

PAUL FRISCHE

18.858 von Handel-Mazzetti, E.

83.9

E. von Handel-Mazzetti

GRAF REICHARD. Der Held vom Eisernen Tor. Roman aus dem deutschen Siegesjahr 1691 — München, Verlag Kösel-Pustet, 1938 (18×11) 379 blz. Rm. 5,20

IV — Onvermoeibaar schept deze groote kunstenares voort. Het eerste deel van haar nieuwen historischen roman ligt voor ons. Haar verhaaltempo is nog langzamer geworden, in de breedte en in de diepte wordt iedere scène uitgewerkt, doch hoe rijst dan ook het beeld van tijd en mensch voor ons, levenswaar door de veelvuldige geestelijke en stoffelijke vervlechtingen. Haar bekenden barok-stijl blijft ze getrouw. De roman speelt in Weenen na de overwinning op de Turken in 1691. De zoon van den heldhaftigen verdeder van Weenen, Graf Reichard, is de hoofdpersoon, zijn tegenspeelster is Cornelia de Vry, dochter van een in den strijd gevallen hugenoot. Geleidelijk groeien de spanningen tusschen vader en zoon, tusschen katholiek en niet-katholiek, tusschen Reichard en Cornelia. We zien verlangend uit naar de voltooiing van dit werk der acht-en-zestigjarige, waarin nog zooveel jeugdtrots bruist.

JUUL BOVÉ

18.859 Vrielynck, Hugo

83.8 : 39 : 83.9

BRUGSCHE LEGENDEN. Geïll. met penteeken. dr René de Pauw — Brugge, L. de Reyghere, 12, Markt, 1939 (22×15) 87 blz.

IV°, L — Een tiental onderwerpen die stof zouden leveren voor aantrekkelijke legenden. Lichtjes liberaal. Maar geen spoor van compositie, volkomen stijlloos, en een ongelooft-ellendig taaltje!

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) geschikt

18.860 Barack, M.

83

REINEKE DE VOS. Bewerkt dr G. M. Geill. — *Averbode, Goede Pers* (25×17) 60 blz. 3,5 fr. V-VIa — Een niet alledaagsche vulgaristatie van het eeuwenoude dierenepos, die als zeer verdienstelijke lectuur kan verspreid worden bij het middelbaar onderwijs. De opluistering wekt de aandacht.

A. BONI C.S.S.R.

18.861 Belina-Podgaëtsky, Nikolaas

83.9 : 93

Nikolaas Belina-Podgaëtsky

ACHTER DE MUREN VAN EEN KAZEMAT. Herinneringen van een Russisch dagbladschrijver — *Averbode, Goede Pers*, 1939 (20×14) 275 blz. fl. 0,85 ; 12 fr.

V — In zijn voorgaande werken « In Rooden Storm » en « Uit den Storm » gaf ons deze Russische bekeerling — die de wreedheden van de bolsjevistische hel aan den lijve gevoeld heeft — wat hij in de U. S. S. R. zag en beleefde. In dit derde deel zijner herinneringen hangt hij ons het trouw beeld op van de bijzondere wereld der koloniale misdadigers, het leven in een gevangenis, zijn terugkeer naar Europa langs het sprookjaesachtige eiland Ceylon, waarna hij zijn triomfantelijke opgang bezingt naar de Roomsche Kerk : de mooie ontkenning van een rusteloos en gefolterd leven. Een boeiend boek, dat een rijke aanwinst beteekent voor onze volksbibliotheken.

M. BROUNS O.S.Cr.

- 18.862 Brand, Max** **83.0**
 DE JONGE DOKTER KILDARE. Vert. uit h. Amerikaansch [Young Doctor Kildare] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie, 1939 (20 × 14) 195 blz. fl. 2,25
 V — Merkwaardige karakterschets van een jongen dokter, die een proefjaar doormaakt in een New-Yorksche kliniek, onder toezicht van het beroemste medicaal genie. De behandeling van een zelfmoordenares, zoogenaamd psychopate, die hij niet voor waanzinnig houdt, tegenover al de groote dokters, kost hem zijn uitdrijving en de ruïne van zijn loopbaan. Maar op het laatste nippertje wordt hij in eer hersteld en als diagnosticus aangenomen in dienst van Dr Gillespie, wiens kankerziekte hij voorspeld had. Alhoewel de psychologische diepgang van de toestanden gedempt wordt, door een al te cinematografische opeenvolging van de feiten, heeft Schr. op stuk van zielsontleding verdienstelijk werk verricht. De figuur van den jongen dokter, met hart en ziel aan zijn vak gewijd, is een uitvoeriger bespreking overwaard.
 A. BONI C.S.S.R.
- 18.863 Brand, Max** **83.0**
 SPEEDY'S WRAAK. Vert. uit h. Amerikaansch [Speedy's mare] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie, 1939 (20 × 14) 223 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
 V — In een Amerikaansch stadje waar bandieterij hoogtij viert, belandt een zwerver, die geen revolver bezit en er toch groot op gaat, de streek van alle kwaad te zuiveren. Hij gebruikt de kracht van zijn handen en van de wet, niet meer dan noodig is en komt er toe zijn program van vredelievendheid te zien zegepralen. Op het oogenblik dat zijn doel bereikt is en de triomf hem wacht, verdwijnt hij. De held van dit origineel boek heeft iets legendarisch over zich, als een ridder zonder blaam. Zuiver en veredelend werk.
 A. BONI C.S.S.R.
- 18.864 Dana, Freeman** **83.0**
 AANSLAG OP DE WERELDTENTOONSTELLIUG VAN NEW-YORK [Murder at the New-York World's fair] — Helmond, Drukk. Helmond (Speciaal serie, n° 67) 1939 (21 × 16) 156 blz. fl. 0,25
 V — Een schatrijke heer heeft besloten de tentoonstelling van New-York in de lucht te laten springen, omdat hij niet tot directeur was verkozen. De aanslag wordt door een groepje dedectieven verijdeld. De onverstaaenbare intrigue boeit niet doch verveelt. Weet de auteur zelf wel goed waar hij heen stuurde?
 A. BONI C.S.S.R.
- 18.865 Corby, Ruth Rosemary** **83**
 APRIL-SERENADE. [April-serenade] — Helmond, Drukk. Helmond (Speciaal serie n° 66) 1939 (21 × 16) 156 blz. fl. 0,25
 V — Twee meisjes en een huisknecht komen in betrekking bij een industrieel, die een boek wenscht te schrijven over inblikken van conserven. Door een vergissing wordt de huisknecht voor den neef gehouden, die de comédie zoolang mogelijk volhoudt. De neef wordt op het kamermeisje verliefd en de industrieel op zijn secretaresse. Op en top Amerikaansch; net een scenario voor een leuke doch nietszeggende film.
 A. BONI C.S.S.R.
- 18.866 Cunningham, Eugene** **83.0**
 DEMONEN DER PRAIRIE. Bewerkt naar h. Amerikaansch dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl, 1939 (20 × 14) 235 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,75
 V° — Cowboys, revolvers en wraak en daarbij tientallen moorden om er van te walgen. Om de geschiedenis aantrekkelijk te maken, een gemakkelijke liefdeverhouding. Wansmakelijke en oorlogszuchtige lectuur; niet voor kieskeurige en vredelievende mensen.
 A. BONI C.S.S.R.
- 18.867 Fletcher, J. S.** **83.0**
 BLOEDWRAAK. Vert. uit h. Engelsch [Lynne Court Spinney] dr Angelica van Hest — Tilburg, Het Ned. Boekhuis, 1939 (19 × 13) 253 blz. fl. 2,25 [39 fr.]; geb. fl. 2,90 [48 fr.]
 V — Er worden twee menschen vermoord; de hulp van een paar onofficieele detectives wordt ingeroepen. De regelmatige recherche echter bereikt eerder dan zij de oplossing. Het boek is goed verteld en boeiend. Maar de oplossing bederft veel, die is weliswaar verrassend, maar de schuldige is iemand, waartegen je geen verdenking kunt hebben.
 FR. VERMEULEN
- 18.868 Fletcher, J. S.** **83.0**
 CHANTAGE. Vert. uit h. Engelsch [The Talleyrand maxim] — Tilburg, Het Ned. Boekhuis, 1939 (19 × 13) 253 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
 V — Een boeiende schildering van het leven van een jongeman die door zijn hebzucht zichzelf ten gronde richt. Verrassend, juist door het gemis van geheimzinnigheid; een boek om in één adem uit te lezen. Eindelijk weer eens een criminele roman, die we van harte kunnen aanbevelen.
 JOH. ZWANIKEN

- 18.869 Harris, M. J.** **83.8**
 BRUISENDE WATERS EN ANDER VERHALE — *Johannesburg, Voortrekkerpers,*
 1939 (19×13) 163 blz. 5/3
 V — Novellen over de Zuid-Afrikaansche Boeren en Zwartten. Enkele dezer kortverhalen
 zijn ietwat pessimistisch getint en bevredigen daarom niet heelemaal, temeer daar het
 verhaal op het pathetisch oogenblik al te geweldig wordt afgeknot. In de meeste echter
 werd het psychologisch spel der karakters met zorg nagegaan en weergegeven. Op aan-
 schouwelijke wijze vatten we iets meer van het Zuid-Afrikaansch perspectief.
A. DE MEIRSMAN O.S.B.
- 18.870 Icks, X.** **83**
 ◆ DE SPAARSOCIETEIT VAN DEN ZILVEREN SLEUTEL. *Geill. met teekeningen dr*
Fr. van Immerseel — Tongerlo, St-Norbertus Boekhdrl, 1939 (20×14) 159 blz. 12 fr. geb. 18 fr.
 V-VIa, J — Een Antwerpsch onderpastoor vertelt over de rakkers van zijn « kapel »,
 jongens van de achterbuurten en den havenkant, zoontjes van ouders, die van God noch
 gebod houden. En toch gelukt hij erin hun hart te winnen, niet alleen voor zichzelf, doch
 ook voor het hogere. De diep-ingewortelde vereering van den Antwerpschen volksmens
 tot Onze Lieve Vrouw speelt daarbij een groote rol : het is langs dien kant, dat de onder-
 pastoor-pedagoog erin gelukt zijn snaken tot Jezus te brengen. Dat practisch middelaar-
 schap van Maria krijgt dan een tastbare erkenning door het aanbieden van een zilveren
 hemelsleutel door de « kapel »-jeugd. — Sappig verteld, met bewonderendwaardig natuur-
 lijke à-propos-onderbrekingen der rakkers.
FR. DUPONT
- 18.871 Kirschweg, Johannes** **83.9 = 43**
 ◆ DIE FAHRT DER TREUEN. *Erzählung. Mit Buchschmuck von Rudolf Hesse — Freiburg*
im Breisgau, Herder & Co, 1938 (20×13) 296 blz. In linnen geb. Rm. 3,80
 V — Deze uitgebreide vertelling, die zich afspeelt in den tijd der Fransche revolutie
 tusschen Straatsburg en Trier, gaat gedeeltelijk terug op familieoverlevering van den
 Schrijver en op sage en historie der streek. Rijk aan bont avontuur, levendig en frisch,
 verhaalt het boek de stille heldhaftigheid van een jongen, die in edele opoffering het
 heiligste van godsdienst en volk behoedt.
JUUL BOVÉE
- 18.872 Koenen, Marie** **83.9 : 92.2**

20 fr.
 BIRGITTA VAN ZWEDEN — *Brugge, Wiek Op, 1939*
(27×20) 107 blz.
 V* — In een koel, effen proza heeft de Limburgsche schrijf-
 ster van menig heiligenleven ook de legende geschreven van
 de heilige Zweedsche vorstin Birgitta. De laatste jaren is
 er meer te doen geweest rond deze figuur, die terecht geldt
 als het type der « sterke vrouw », nademaal ze zich vermanend
 wendde tot koningen en pausen. Marie Koenen's verhaal
 is sober gebleven, ontdaan van elken vorm van literatuur,
 en beperkt bij zakelijke toestanden en innerlijke verhoudin-
 gen. Het is bijvoorbeeld veel minder uitvoerig en diep dan
 Jörgensen's bekende boek, doch tevens overzichtelijker en
 dies gemakkelijker te bereiken en te genieten. Aldus vormt
 het een uitnemend werk voor de katholieke gezinsboekery
 en voor de volksbibliotheek.
ERNEST VAN DER HALLEN
- 18.873 Luttig, Helmúth** **83**
 IN OFFERANDE RYK — *Kaapstad, Nasionale Pers, 1939 (20×13) 376 blz. geb. 6/6*
 V, [P] — Een onder ieder opzicht flinke roman ; stevig gebouwd, vloeiend geschreven en
 moreel verheffend. De offergedachte loopt als een gouden draad door heel het werk. De
 mensch vindt 't ware geluk slechts in den dienst van den evennaaste. Kinnie, de heldin,
 is een Afrikanerin van Kweekvlei, een boerderij uit de Kaap. Werpt bovendien een interes-
 santen blik op de farmzeden der Zuid-Afrikaansche Boeren. A. DE MEIRSMAN O.S.B.
- 18.874 Morian, Jacques** **83**
 ◆ GETEMD ! *Vert. uit h. Fransch dr B^r J. F. Bernaer. Geill. — Oostakker, Boekhl « Dili-*
gentia », 1939 (20×15) 153 blz. 5 fr.
 V — Jantje, een wees, wordt het aangenomen kind van M. Dillet, een katholieken wijsgeer,
 die hem tracht op te leiden tot een waren kristen mensch. Bij zijn dood loopt Jantje weg
 om scheepsjongen te worden. Nadat, in een storm, zijn schip vergaan was, wordt hij
 aangetrokken door een ongeloofige. Jantje komt er toe den vrijzinnige den waren weg te
 wijzen van het Evangelie, volgens den geest van M. Dillet. De overtollige preektoon van

Marie Koenen

den wijsgeer en de te hoog uitslaande wijsheid van den kleinen jongen, beletten niet dat dit boek een frissche atmosfeer uitstraalt van evangelische zuiverheid en kindelijkheid, die nooit verveelt. De vertaling leest als een origineel. A. BONI C.S.S.R.

18.875 Morton, Anthony 83.0

BLAUWMASKER SLAAT TOE. Vert. uit h. Engelsch [*The baron returns*] dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl, 1939 (20×14) 233 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,75

V — Een populaire baron breekt keer op keer in bij rijke lui met zoo'n behendigheid dat hij de schrik wordt van Scotland-Yard. Zijn stoutste stuk is de inbraak in het Engelsch Museum. Alhoewel het boek crescendo blijft boeien en vlot leest geeft het den schijn een handboek te willen worden voor en een verheerlijking van kranige inbrekers.

A. BONI C.S.S.R.

18.876 Op de Beeck, Leo 83

◆ BOERENPOLITIEK — Turnhout, Drukk. J. van Mierlo-Proost, 1939 (19×12) 133 blz. 15 fr.

V — Een bundeltje Kempische novellen en schetsen, die het vertellerstalent van dezen schrijver bevestigen zonder blijken te geven van eenige versteviging noch oorspronkelijkheids-betrachten. De bekende boerenkoppigheid vormt meestal het hoofdthema. De mooie schets « Miklos », het verhaal van den in de Kempen overgeplanten Hongaar, valt nochtans niet uit het kader, wegens de primitieve hartstochtelijkheid.

FR. DUPONT

Leo Op de Beeck

18.877 Pelikaan, K. L. (ps. v. L. F. M. Verberckt)

DE DETECTIVE-AVONTUREN VAN ARGO. Geill. — Brussel, Uitg. Mij Atlas, 47, Floreallaan, 1939 (24×16) 91 blz. 8 fr.

V — Hoe onwaarschijnlijker hoe liever, schijnt de recordleus te zijn van de detective-literatuur met kenmerken als : jacht, sensatie, onuitputtelijke fantastische verwickelingen waarmee het gebrekkige woord geen evenwicht kan houden. En toch zullen honderden zich laten boeien door deze zedelijk onaanvechtbare hersenschimmen. A. BONI C.S.S.R.

18.878 Philips, Judson P. 83.0

ERGER DAN MOORD. Vert. uit h. Amerikaansch [*Murder most foul*] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp Jr — R'dam, De Combinatie, 1939 (20×14) 236 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90

V — Een abnormaal type beweert zijn vrouw te zullen vermoorden, niettegenstaande de aanwezigheid van een detective, dien hij in dienst heeft genomen, om hem zoogezegd dien moord te beletten. Er worden drie personen in dat spookhuis vermoord. De moordenaar heeft sluw alle bewijzen tegen zijn vrouw gekeerd, die op het punt is veroordeeld te worden. Maar door een vernuftigen kunstgreep van den detective en haar advocaat komt er licht in dit geweldig proces. Dit verhaal, een wonder van fantastische intrigues en finzinnige ontkenningen, blijft boeien in stijgende lijn, maar ontgoocht eenigszins door het plotse einde, dat in het teeken staat van een valsche getuigenis. A. BONI C.S.S.R.

18.879 Segers, Raimond 83 : 89

◆ STADSRÄKKERS !? — Antwerpen, Geloofsverdediging, 1938 (22×17) 144 blz. 12,50 fr.

V — De bedoeling van den schrijver ligt voor de hand, nl. : den ontwikkelingsgang tekenen van het groeiend roepings-bewustzijn bij den hoofdheld Walter Gerrits — bewustzijn, dat voornamelijk wakker wordt onder de drukking van de oorlogsgebeurtenissen. Wij zijn echter de meening toegedaan, dat de dramatische lijn in deze niet strak genoeg getrokken werd, en de auteur zich ertoe heeft laten verleiden een buitensporige aandacht te verleen aan de schildering der aankomende-jeugd-romantiek der vorige generatie, zonder ze voldoende in te schakelen in zijn opzet. Vandaar dat men zich soms van den indruk niet kan losmaken, dat het werk op sommige plaatsen compositorisch « rammelt ». Het is echter in een prettigen en vlotten stijl geschreven : Verschoren en Timmermans komen hier en daar om het hoekje gluren. Sporadisch stuiten wij op een stroef woord of sticht een slordige interpunctie verwarring. Een boek, dat aan onze jeugd iets meer geeft dan wat verstrooiing.

FR. DUPONT

18.880 Steeman, Stanislas-André 83.0

MR WENS SPEELT ZIJN TROEVEN — Antwerpen, N. V. Altiora, 1936 (20×14) 201 blz.

V — Martin Dolo verstond de kunst zijn eigen persoon te ontdebelen. Zoo kon hij ongestraft misdaden bedrijven, want telkens wist hij de verdenking op zijn dubbelganger te doen wegen. Hij werd echter te stoutmoedig en gesnapt. Een detective roman van de goede soort. — Aanbevolen.

A. CORLUX, FR.

18.881 Svensson, Jón

◆

Jón Svensson

18.882

◆

18.883 Svensson, Jón

◆

WIE NONNI DAS GLÜCK FAND. Geill. met 1 foto — Freiburg im Breisgau, Herder & Co, 1935, 11-19 duizendt. (19×11) VI, 175 blz. geb. Rm. 2,60
V — Wie de druk vertaalde en zeer hoogstaande jongensboeken van dezen katholieken IJslander kent, zal met bijzondere belangstelling deze eenvoudige autobiographie lezen, waarin hij menig avontuur uit zijn werken zal terugvinden. JUUL BOVÉE

18.884 Tinhof, Carl

◆

LICHTER WERKTAG — Freiburg i. Br., Herder Verlag, 1938 (19×11) 364 blz. Rm. 4,80
V — Het is een buitengewoon gezond boek, waarin het harde werkersleven van den Tyroolschen smid met aantrekkelijk optimisme wordt geschilderd. In dezen roman valt nu eens het leven mee : onder zijn zwaren hammerslag en den wil van zijn eerlijk en trouw hart voegt het onwillige zich tot orde en geluk. Hier toont zich de schrijver met zijn mooiste talent : vreugde aan kleurige, sappige vertelling, die ons zoo volkomen in het verrukkelijke Tyrol verplaatst. — Zeer aanbevolen. JUUL BOVÉE

18.885 van Steen, Peter

DE DROOM — Den Haag, H. P. Leopold (De vrije bladen, Jg 16, schrift X) 1939 (23×16) 26 blz. fl. 1
V — Een geestige schets van een huishouden ; kindrangsten tegenover de ouders, een opgang van den jongen in een bepaalde richting (piano), maar 't valt burgerlijk uit... DR JORIS CAEYMAEK, PR.

18.886 Wells, Carolyn

DE GEVAARLIJKE ERFENIS. Vert. uit h. Engelsch [The Killer] dr J. D. A. van Gumster — Laren, A. G. Schoonderbeek, 1939 (21×16) 212 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90
V — Een rijke oude heer roept zijn familieleden bij elkaar : een hunner wil hij universeel erfgenaam maken van zijn millioenen, de anderen royaal deelende legatarissen. In den loop der volgende dagen wordt een erfgename vermoord ; verder een vreemdeling, die voor den voornaamsten candidaat tot universeel erfgenaam wordt aangezien en ten slotte de oude heer zelf. Alles door een van het troepje, die met nog een paar anderen een indringer blijkt te zijn. Dit weinig origineel gegeven is op weinig aantrekkelijke wijze uitgewerkt. FR. VERMEULEN, PR.

Peter van Steen

18.887 Young, Gordon

RED CLARK RIJDT VOOR « MIZ DOBBS » Vert. uit h. Amerikaans [Red Clark of the Arrowhead] dr J. D. A. v. Gumster — Laren, A. G. Schoonderbeek (Mustang-reeks) 1939 (21×16) 224 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90
V — Red Clark heeft z'n nieuwste avonturen en belandt in een strijd tussen twee ranches. Zijn schietvaardigheid wordt wel wat erg bloederig. Voor liefhebbers ; niet te vlug aan jongeren geven. JOH. ZWANIKKEN

83 = 43

NONNI. Erlebnisse eines jungen Isländers von ihm selbst erzählt. Geill. met 12 teekeningen — Freiburg im Bresgau, Herder & Co, 1939, 82-89 duizendt. (19×13) VI, 355 blz. geb. Rm. 3,80

V-VIa, J — Aan al onze jongens die Duitsch leeren moet het boek in handen gegeven worden. Het is een der gezondste en natuurlijkste jongensboeken die we gelezen hebben. JUUL BOVÉE

Svensson, Jón

83 = 43

SONNENTAGE. Nonni's Jugenderlebnisse aus Island. Geill. met 6 pl. en 15 teekeningen — Freiburg im Bresgau, Herder & Co, 1939, 63-67 duizendt. (19×13) IV, 275 blz. geb. Rm. 3,60

V-VIa, J — Vormende, frissche en boeiende lectuur voor onze jongens. In geene katholieke school, waar een Duitse bibliotheek bestaat, mag het ontbreken. JUUL BOVÉE

83 : 93 = 43

83

83.0

83.0

Vla — KINDELECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

18.888

83

BIELKE, ESTHER : KLEINE SARIMAN
 LEGÈNE, P. M. : KLEINE RAKKERS
 LEGÈNE, P. M. : SOERADSHMOEKHI ('t Zonnebloempje)
Geill. dr Eva Schütz — Zeist, Zendingsgen. der Evang. Broedergemeenschap, 1939 (20×13)
elk 36 blz. elk fl. 0,35
 Vla-b, P — Drie verhalen, bedoeld om bij de kinderen van het moederland, interesse te
 wekken voor het werk van de kindertehuizen in het missiegebied, verzorgd door het
 protestantsche Zeister-Zendingsgenootschap. A. BONI C.S.S.R.

18.889 Buskin, Peter

83.0 : 83.9 : 91 : 325

BOELA MATARI. Met Stanley door Afrika. Een spannend verhaal voor jongens. *Geill.*
dr Piet Broos — Helmond, N. V. Boekdrukk. « Helmond » (Nederl. Jeugdbibl., nr 96) 1939
(27×19) 122 blz. 4 fr.
 Vla — Wie Stanley was en welke tochten hij maakte door Afrika, dat hem bestookte met
 koorts en wilde dieren en giftige pijlen, en hoe hij tegen alle hoop in hardnekkig doordreef
 om de eerste banen te leggen voor de latere kolonisatie, daarvan vertelt dit boek op een
 pittige en boeiende wijze. A. BONI C.S.S.R.

18.890

83

COETZEE, BAFFIE : DIE ONGELUKKIGE KONINGSDOGTER
 JACOBS, J. F. : DIE HELD VAN KAMMALAND
 LATSKY, LULU : DIE ORANG-OETANG
 SAUNDERS, ELIZABETH : DIE OU PORTRET EN ANDERE VERHALE
Geill. dr Poe Weerd — Kaapstad, Nasionale Pers, 1939 (21×15) 64, 64, 32, 48 blz. elk 1 /6
 Vla — Zuid-Afrika bezit begaafde vertellers. Deze bundels bewijzen het. Ze zijn vlot en
 boeiend geschreven. Ze vervoeren de jeugd naar het droomland waar de werkelijkheid
 vergeten wordt en de verbeelding vrij kan opbouwen. Een opmerking voor de Nederland-
 sche lezers. Sprookjes worden maar genoten indien ze « gemakkelijk » lezen. Met 't Afri-
 kaansch taaleigen is de Nederlandsche jeugd niet vertrouwd en daarom vreezen we dat ze
 bij haar niet tot hun volle recht zullen komen. De uitgeverij die zich zal belasten met de
 Nederlandsche bewerking dezer kleurrijke vertellingen zal verdienstelijk werk leveren.
 A. DE MEIRSMAN O.S.B.

18.891 Eitjes, John

83.0

EEN DOUGLAS VERMIST. *Geill. — Haarlem, De Spaarnestad (Jeugdbibl. nr 102)*
1939 (21×15) 160 blz. geb. fl. 1,35 ; abbon. van 12 dln fl. 14
 Vla, J — Een H.B.S'er, die eens graag de lucht in wou, neemt bij vergissing plaats in een
 vliegtuig met bestemming voor Parijs. Na een noodlanding komt het vliegtuig in de handen
 van smokkelaars, die er mee van door gaan en onze luchtgasten een achtdaagsch verlof
 bezorgen vol avonturen. — Aantrekkelijke lezing. A. BONI C.S.S.R.

18.892 Jens, Ina

83 : 37 = 43 : 4393

♦ MIRASOL. Ein deutscher Junge erlebt Chile. *Verk. schooluitgave met verklar. dr W. H.*
J. J. Schönberger — Zutphen, W. J. Thieme & Co (Deutsche Bücherei) 1939 (19×13)
103 blz. fl. 0,95 ; geb. fl. 1,50
 Vla, J — In een eenvoudige en mooie taal vertelt het boekje ons de boeiende avonturen
 van een Duitschen jongen in Chili. — Goede klasselectuur. JUUL BOVÉE

18.893 Molier, Jac. H.

83.0

HOE APPIE VAN GELDER EEN KEREL WERD. *Geill. met 66 pentteekeningen van*
den auteur — R'dam, De Combinatie, 1938 (30×24) 103 blz.
 Vla, N — Lange uitgepluisde geschiedenis van Appie en zijn vriend Willem, die bij een
 diefstal zich detectieven wanen en er voor spelen ; dan beschrijving van hun kampeven,
 waaronder een spookgeschiedenis, die in een bokspartij eindigt. Houterige koel filoso-
 feerende jongens, te perfect om te kunnen bestaan. Van godsdienst nergens een spoor,
 volslagen heidensche moderne stadsgasten. Vast zeker geen verheffende lectuur voor ge-
 doopte kinderen. A. D. G.

18.894 Rentinga, Jan

83

♦ **ARIE.** Geill. — *Helmond, Boekdrukkerij Helmond, 1936 (25×16) 157 blz.*

Vla — Marie Koenen, Antoon Coolen en A. J. Zoetmulder bekroonden dit boek met de *Eerste Prijs*, bij de prijsvraag voor een oorspronkelijk katholiek Jeugdboek. En ze deden goed. Wat frissche, kerngezonde volksjongen is die Arie, wat sterke, zedelijke gaafheid en oprechte, ongekunstelde christen zin, wat prachtig-open ziel voor 't gezonde leven in Gods schoonē natuur. Arie tusschen zijn flinke ouders en meesters, die nog weten op te voeden, Arie met zijn springlevende makkers, wier hoofd hij is, zal gauw de vriend zijn van elke jongen en ook anderen, die hem kennen leeren.

A. D. G.

J. René Seghers

18.895 Seghers, René J.

83.8

♦ **MAYA.** Sprookjes en vertellingen — *Tongeren, G. Michiels-Broeders (Oostlandreeks, n° 7) 1939 (19×13) 159 blz. 18 fr.*

Vla-b — Een lichte variatie op het thema dat we reeds elders vernamen. Zeer leesbaar zijn vooral : Maya, of het Sprookje van de Glazen Prinses ; de Witte Ridder en De Drie Tamboers. Heelemaal in het sprookjesgenre geschreven, munt dit kostelijk werkje uit door zijn vlotten zwierigen stijl, zijn aangename dialoog en de frissche, steeds goed verzorgde taal. Ook de uitgever krijgt een pluimpje voor de dege-lijke en sierlijke uitgave.

M. BROUNS O.S.C.R.

Vib — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

18.896 Brinkgreve-Entrop, J. H.

83

DRIE MEISJES IN EEN KAMPEER-AUTO. Geill. dr Miep de Feijter — *Alkmaar, Gebr. Kluitman (Serie : De 4 jaargetijden) 1939 (20×14) 160 blz. fl. 0,75 ; geb. fl. 1,20*

Vib, M — Drie meisjes met verlof, trekken met een kampeer-auto doorheen mooi Nederland. Een zeer leuk boek dat meisjes van 8 tot 12 jaar zullen verslinden. FR. CROLS, PR.

18.897 Kuiper, Johanna E.

83

LIENTJE GAAT VERHUIZEN. Geill. met teekeningen dr Miep de Feijter — *Alkmaar, Gebr. Kluitman (Serie : De 4 jaargetijden) 1939 (20×14) 160 blz. fl. 0,75 ; geb. fl. 1,20*

Vib, M, N — Lientje's verhuis zet het verhaal in. Daarna volgen de gebeurtenissen elkaar op, om zich met een onverwachte wending te voltrekken bij het feest van prinsesje Beatrix. Zeer vlot geschreven, maar opvallend neutraal.

B. A.

18.898 Lattimore, E. F.

83 : 087

JUNIOR. Het negerjongentje. Bew. naar h. Engelsch [Junior. A coloured boy of Charleston] dr Clara Asscher-Pinkhof. Geill. met tekeningen v. schrijfster — *Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (23×17) 143 blz. fl. 1,25 ; geb. fl. 1,75*

Vib-c — Junior is een negerjongentje dat in Amerika leeft. Daar vader geen werk had, deed Junior erg zijn best om een baantje te krijgen. — De schrijfster, die niet bij haar eersteling is, weet hoe alledaagsche belevenissen op een aantrekkelijke en verstaanbare wijze aan kinderen dienen verteld te worden. Met leuke teekeningen.

S. S.

18.899 Peeters, Jan

81 : 087

KLEUTERRIJMPJES. Geill. dr Elza van Hagendoren — *Antwerpen, De Sikkels, 1939 (24×19) 60 blz. gec. 16 fr.*

Vib-c — Fijn geschenk voor kinderen, die gaarne een versje van buiten opzeggen. De flink-verzorgde uitgave en de keurige illustratie zorgen voor de helft van het succes.

A. BONI C.S.S.R.

18.900

Wachters, Louis

83

IN KABOUTERLAND VEEL NIEUWS? Geill. dr Waterschoot — *Antwerpen, Opdebeek, 1937 (24×17) 87 blz. 10 fr.*

Vib — Aantrekkelijk kabouterverhaal. Ondertitel *Als Mijnheer goud baas speelt* legt er toch een bijzondere strekking in. Het rustige kabouterfolk moordt in broedertwist zichzelf uit om wille van het goud door kabouters Plik en Plek, tegen de kabouterwet in, in 't vredige rijk binnengebracht. Dat leerden ze van de mensen af, waar ze een tijd waren

heengevlucht. Onze kleintjes zullen er dan zien hoe begeerlijkheid zichzelf straft. Gretig zullen ze het boekje lezen.

A. D. G.

Louis Wachters

88. - Gemengde Opstellen

18.901 Boey, M.

84 : 92.8

- ♦ Dr J. PERSYN. Zijn leven — Zijn werk — Antwerpen, *Standaard-Bkhl* (K. V. H. U.-Verhandel. 374-375) 1939 (20×13) 104 blz. 5 fr.

V — Een klare uiteenzetting van het leven en het werk van Dr J. Persyn. Alhoewel we hier te doen hebben met een biographie, eer dan met een letterkundig essay, kunnen we uit deze brochure toch opmaken hoe Persyn het goed recht der katholieke kritiek heeft hoog gehouden. Dr K. E.

18.902 Coetzee, Abel, Dr 88 : 4393 : 39 : 008

LEENGOED. Gedagtes oor taal, volksgeloof, kultuur — Pretoria, J. L. van Schaik (*Monument-reeks*, n° 12) 1939 (19×16) 38 blz. 2/-

V — In Zuid-Afrika wonen Engelschen, Boeren, Bantu, Hottentotten en Boesmans naast elkaar. Ze beïnvloeden elkaar. Schrijver onderzoekt dien invloed op 't gebied van taal, volksgeloof en cultuur. Gevatte bijdrage over de cultuurgeschiedenis der Unie.

Dr Jul. Persyn

A. DE MEIRSMAN O.S.B.

18.903 Lutkie, Wouter

84 : 159 : 37

- ♦ VAN BOVEN AF. (Lessen van het leven). Ten vervolge op « De man 'n man » — Oisterwijk, Uitg. « Oisterwijk » (19×13) 252 blz.

Wouter Lutkie

IV* — Van den bekenden priester-publicist werden hier een aantal bijdragen uit de periodische pers en uit tijdschriften bijeen verzameld. Althans wekken ze sterk den indruk oorspronkelijk bedoeld te zijn als persartikels, waarvan ze ook doorlopend de kenteekens vertoonen. De redacteur van « Aristo » verloochent ook hier zijn leermeesters en voorgangers niet : Bloy en Hello, Chesterton en Bruning. In hoofdzaak is hij gevoed door het Fransch moralisme en het Italiaansch fascisme, terwijl hij zich haast op elke bladzijde reveleert als een principieel-onhollandsch temperament. Zijn bijdrage « Vijandschap en Vriendschap » is in die richting een specimen van Zuiders-georiënteerd gevoels- en denkleven. Lutkie heeft een Savonarrollaansch temperament, waarvoor geen enkele der moreele, sociale en staatkundige excessen en wanorde-verschijnselen van dezen tijd veilig is. Hij strijdt tegen de democratische uitwassen en tegen de liberale economie, tegen Roomsche zelfgenoegzaamheid en Hollandsche engheid van gevoelen, en oriënteert zich hierbij telkens bewust of onbewust naar zijn geestelijk vaderland Italië. Veel van wat de auteur hier vooropstelt is in den grond slechts de toepassing van de wetten der christelijke moraal of van enkele absolute interpretaties hiervan ; veel ervan werd door de jeugd algemeen erkend en aanvaard, doch door weinigen beleefd en in den loop der jaren door velen verloochend. Lutkie is een der zeldzamen die het absolutisme der jeugd nimmer prijs gaven noch aanpasten : dit is de voornaamste beteekenis van deze figuur, en dit maakt zijn werk aanvaardbaar, ook in zijn hardste consequenties. Deze tijd kan enkele geweldenaars van zijn kaliber best gebruiken, en wie veel liefhad zal veel vergeven worden. Ten slotte staat hij zeer dicht bij de « Vlaamsche » levensvizie en levenshouding, en kunnen een aantal zijner stellingen gerekend worden tot de hier algemeen-aanvaarde inzichten, hoe gedurfd ze blijkbaar in het Noorden ook klinken. Ik kan me alles bijeen indenken dat de lectuur van Lutkie's werken voor sommige jongeren niet ongevaarlijk is. E. v. D. H.

18.904 Michel, Ernest

84 : 24

ALS DE TWEE ÉÉN ZIJN... — Nijmegen, G. Moorman, 1939 (23×16) 140 blz.

II — Onversaagd gaat deze bekeerde theosoof voort met het uitspreken van zijn mystiek denken. Het is een heel persoonlijke mystiek, die alle uitspraken der theologie en der « officiele » Kerk verwerpt. Er zijn bladzijden in dit boek die ontroeren en bladzijden die gloeien. Maar deze « ontdekker » der mystiek heeft het essentieelste over het hoofd gezien. Christus leeft in ons door zijn Kerk, zooals Hij die gewild heeft, en niet zooals Ernest Michel die droomt.

Dr KAREL ELEBAERS

- 18.905 van Hoek, Kees** 88 : 93 : 9
 GESPREKKE MET Dr W. J. LEYDS. *Geill. met 5 platen — Pretoria, J. L. van Schaik (Monument-reeks n° 17-18) 1939 (19×16) 49 blz.* 3 /—
 V — Korte levensschets van den vroegeren staatsprocurator en staatssecretaris van Transvaal. Ons belangt voornamelijk 't kapittel « Die Boere Gesant in Brussel » aan. Daarin wordt andermaal bewezen dat Zuid-Afrika voor ons geen alledaagsch land is.
 A. DE MEIRSMAN O.S.B.
- 18.906 Verhoeven, Bernard** 84 : 92.8
 ♦ DE ZIELEGANG VAN HENRIETTE ROLAND HOLST. *Geill. met 2 foto's — Utrecht, Het Spectrum, 1939, 2^e bijgew. druk (19×11) 32 blz.* fl. 1,75
 IV — Deze uitgave is voor een deel een herdruk van het geschrift, dat onder denzelfden titel in 1925 verscheen (zie rec. 3447). Waar toen, zooals steeds bij een studie over nog levende en produceerende tijdgenooten, de « schoone voleinding » aan Verhoeven's essay ontbreken moest, daar is de schrijver thans, dank zij het later verschenen werk van Henr. Roland Holst, nog dieper in het wezen dezer dichteres kunnen binnendringen en biedt ons aldus een gaaf totaal-beeld van den zielegang dezer uitzonderlijke vrouw en kunstnares. Een voorafgaande kennismaking met de dichteres schijnt o.i. wel gewenscht, om dit essay in zijn heelen diepgang volkomen te vatten.
 W. S.
- 18.907 Verschaeve, Cyriel, pr.** 84 : 75 : 801
 VERZAMELD WERK (Hulde-Uitgave 1874-1934) 6^e DEEL : STUDIES OVER KUNST *Geill. met 6 platen — Brugge, Zeemeeuw, 1937 (22×16) 313 blz.* 75 fr.
 IV* — Na het lezen van Verschaeve's essay's over groote kunstwerken, merkt men telkens dat het geen zin heeft over zijn « bewonderingen » te gaan loven en bieden. Men aanvaardt zijn standpunten en volgt hem in zijn uitbundige waardeeringen, of verwerpt hem als een kritieklooze geëxalteerde romanticus. Het schijnt overigens dat dit laatste standpunt het meest in de lijn ligt van de hedendaagsche mode en het praestige van den criticus. Hoe dikwijls men ook stil blijft bij sommige van zijn uitspraken, hoe gedurfd en zonder reserve zijn beweringen ook dikwijls klinken, hoe gemakkelijk men ook zijn persoonlijk en kritischer inzicht geneigd is te stellen tegenover Verschaeve's breede aanvaarding, toch geeft men zich ten slotte telkens gewonnen tegenover zijn groote bewondering, die telkens het produkt blijkt te zijn van zijn kennis, begrip en liefde. Zoo verwezenlijkt hij zelf zijn uitspraak dat de grootste criticus is, wie het meest kan bewonderen. Men moet in deze zesde bundel van zijn verzameld werk slechts zijn verdediging van Rubens lezen, om dit toe te geven. Overigens is het altijd een voorrecht tot een kunstwerk te naderen aan de hand van Verschaeve : de Grieksche tempel te Pastum, het werk van Correggio, Rafaël en Michelangelo die hier aan de beurt komen, tot de zachte lyriek van English, de tragiek van Servaes' Kruisweg en de ramen van Yoors. Dat hij hier bovendien bewonderend over Eugene van Steenkiste schreef, iets wat hem van menige zijde aangerekend werd als een zwaar vergrijp tegen het élémentaire kritisch inzicht, bewijst alleen dat ook de bewondering niet gepantserd is tegen vergissingen. Ook deze bundel is van uiterst groot belang in het kritisch werk van dezen Dietschen groote.
 ERNEST VAN DER HALLEN
- 18.908 Vestdijk, Simon** 84 : 809
 LIER EN LANCET. Essays over Emily Dickinson, Paul Valéry, Rainer Maria Rilke, Franz Kafka, J. Greshoff, Hendrik de Vries, Jan Engelman, E. du Perron, J. Slauerhoff e.a. — *R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1939 (20×14) 410 blz.* fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
 III*, N — Deze zeer scherpzinnige en erudiete essay's over diverse Nederlandsche en buitenlandsche schrijvers zijn de kennismaking meer dan waard. De a-religieuze houding van den schrijver maakt voorbehoud voor volwassen ontwikkelden gewenscht. De ingewikkelde gedachtenconstructies zullen trouwens voor dat voorbehoud vanzelf wel zorgen.
 CYR. VAN DUYSSE
- 18.909 Zeegers-Claessen, Jo** 88 : 87 : 30
 ELI WAAR ZIJT GIJ ? De mensch, de maatschappij en haar toekomst — *Deventer, Æ. E. Kluwer [Antwerpen, De Nederl. Boekhd] 1938 (16×12) 182 blz.* fl. 1,40 ; geb. fl. 1,95
 III, LT — Satire en kritiek op alles wat in de moderne wereld kan gehekel worden. De affabulatie is alledaagsch : een litanie symbolische personages. De vorm doet eentonig aan : samenspraken. De verkondigde « wijsheid » is die van een humanisme zonder afhankelijkheid van God, zooals de slotzin getuigt : « In mijn eigen hart, in mijn eigen wezen, in mijn eigen zijn, ligt de openbaring van al wat was, is en wezen zal ». We bedanken voor zulk individualistisch egocentrisme !
 Dr KAREL ELEBAERS, PR.

18.910 XX.

86

EEN DICHTER VERLIEFD. Brieven van Jacques Perk aan Joanna C. Blancke. *Uitgeg. en ing. dr Dr G. Stuiveling. Geill. — Den Haag, H. P. Leopold (De vrije bladen, 16^e Jg, schrift I) 1939 (23 × 15) 36 blz.* fl. 1,25
IV — Mathilde Thomas zou voor Perk slechts betekenissen gehad hebben als model, terwijl hij integendeel op Joanna C. Blancke verliefd is geweest; ook zouden meerdere gedichten hunne inspiratie bij die bron vinden. Veel documenten. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

18.911 XX.

88

- ◆ GEZINSBOEK. Samengesteld door Herman Divendal, Ernest v. d. Hallen, Anton Sweers. *Uitgegeven in opdracht van « Ons Leekenspel ». Geill. met teekeningen en vignettes der verschillende — Hilversum, Paul Brand; Antwerpen, P. Vink, 1939 (34 × 17) 240 blz.* 32 fr.
V — Dit werk biedt zich aan « als ernstige poging om mede te werken aan de intense actie voor het katholieke familieleven ». Het stelt zich in dien zin vóór als « werkboek » dienstig tot dit doel. De hoofdbekommernis ligt in het familiaal beleven der liturgie, en het doen heropleven van huiselijke gebruiken, het al met zin voor stijl en gemoedswaarde. Er is een eerste deel waar de grondslag van deze heilzame idealen wordt uiteengezet. Het eigenlijke werkboek, daarna, levert alle gegevens 1°) wat betreft het gansch katholieke gezinsleven, zooals dit diende « gevierd » te worden; 2°) wat betreft « gezinsavonden ». Voor beiden wordt op keurigen tekst van kundige schrijvers zin en geest en schoonheid aangetoond van al wat in jaarkrans en levensloop door het geloof gewijd is, waarbij dan kwistig en fijn-uitgekozen teksten, gedichten, spel en zang aangegeven worden. Een mijn! Zoowel lees- als naslag- en overwegingsboek, dat én ouders en kinderen op elk uur bij de hand zijnde, ze allen samenhoudt in den band van een warm en diepvroom gezinsleven!
Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

9. - Geschiedenis

18.912 Biesta, P.

9 : 27 : 28 : 91

PIETERBUREN. Geschiedenis van kerk, kerspel en borg. *Geill. met omslagteek. dr S. J. Bouma en 15 foto's — Assen, van Gorcum & Co (Nieuw Groninger Mozaïk, n° 2) 1939 (21 × 16) 79 blz.* fl. 0,95
V — Het is ook in Noord-Nederland de tijd van de dorpsmonographietjes geworden. Pieterburen ligt in het Groningsche, in de Ommelanden. Van hetgeen het protestantisme voorafgaat, is bitter weinig bekend. Schrijver heeft een chronologische indeeling toegepast, en dan voor elke periode kerk, burcht en dorp behandeld. Dr FLORIS PRIMIS, PR.

18.913 Brouwer, J., D^r

9 : 91: 32 : 39

SPAANSCH ASPECTEN EN PERSPECTIEVEN. *Geill. met 14 buitentekst pltn — R'dam, Nijgh & van Ditmar; Brussel, A. Manteau, 1939 (20 × 14) 290 blz.* 42,50 fr.
III* — Dr Brouwer heeft zich sedert lang geopenbaard als een zeer bestreden doch gezagvol historicus der Spaansche kultuur en politiek; de brochure en bijdragen welke hij sedert het begin van den burgerkrijg publiceert, behooren mede tot het belangrijkste wat in dit verband geschreven werd in West-Europa, al was zijn getuigenis soms voor velen een steen van aanstoot of een motief van diepen twijfel. In het boek waarvan men hierboven den titel leest, bedoelde hij een kritisch onderzoek in te stellen naar de kultuurhistorische beteekenis van dit rijk, zijn wisselende politieke verhoudingen, zijn beteekenis in het ideologische en zakelijke Europeesche kompelks, de diepere oorzaken van de crisis waarin, dit volk sedert generaties leeft en die haar beslag kreeg in den pas voorbijen burgeroorlog, en ten slotte het probleem der nieuwe toekomst welke voor Spanje schijnt weggelegd te zijn. Men hoeft geen hispanoloog te zijn om in te zien welk belangrijk materiaal op grondige wijze in dit boek verwerkt is, en met welke eruditie, met welke eerlijkheid, ernst en bekommernis aan objectiviteit, de auteur zag en oordeelde. Het standpunt van den auteur is genoegzaam bekend om een licht voorbehoud in verband met zijn verhouding tot de Franco-gezinde geestelijkheid in Spanje overbodig te maken. Het is intusschen merkwaardig de gebeurtenissen der laatste paar maanden te toetsen aan Dr Brouwer's voorspellingen aangaande de oriëntatie van Spanje's buitenlandse politiek in de naaste toekomst. Ondanks de vraagteekens die men zich onvermijdelijk genoopt voelt af en toe te zetten naast sommige zijner uitspraken en uitspraken, is dit een mooi, gaaf werk, dat getuigt van een zeer ongewone kennis en eruditie en van een groote liefde tot dit tragische volk.
ERNEST VAN DER HALLEN

- 18.914 Colenbrander, H. T., D^r** **9 : 32**
 EUROPA 1871-1914. Staatregelingen, bondgenootschappen en politieke verschuivingen
 — *A'dam, P. N. van Kampen & Zoon, 1939 (23 × 14) 74 blz.* *fl. 1,25*
 IV — Een scherp geziene en sterk gesynthetiseerde brok geschiedenis, waarin de toestanden, de ontwikkeling en het streven der groote Europeesche machten in deze periode worden uiteengezet. Het is de groote Nederlandsche historicus op zijn best.
Dr J. UYTTERHOEVEN
- 18.915 de Muynck, Paul** **9**
 DE BURGEMEESTERS VAN AUDENAERDE en de leden v. d. gemeenteraad (of v. d. regeering) dezer stad van 1817 tot 1937
 REDERIJKERSKAMERS IN VLAANDEREN. Inlichtingen daarover uit de boekery en het museum der stad Audenaerde
 TABEL VAN DE GESCHIEDK. AANTEKENINGEN over de stad Oudenaarde die verschenen in de « Feuille d'Annonces » (1825-1828)
 — *Oudenaarde, Drukk. Bevernaege (Uittreksels uit de Annalen v. d. « Oudheid- en Geschiedk. Kring van Audenaerde ») 1939 (22 × 15) 40, 111, 24 blz.*
 V — Deze drie brochuren zijn documentair opgevat. Het is materiaal voor geschiedenis, en het wordt ons met de gewenschte zorgen medegedeeld. Buiten Oudenaarde zal vooral de brochure over de rederijkkamers in Vlaanderen belangstelling wekken. Niet min dan 134 gemeenten worden ons vernoemd. Opmerkelijk dat de opteekeningen meest alle op de XVIIIe en XIXe eeuw slaan. Men geve zich wel rekenschap van het gebruik van het woord « rederijkkamer ».
Dr FLORIS PRIMIS, PR.
- 18.916 Jongen, J. J.** **9 : 37**
 COMPENDIUM DER ALGEMENE GESCHIEDENIS — *Purmerend, J. Muusses, 1939 (23 × 15) 102 blz.* *fl. 1,50*
 V — Een hulpboek dat welkom zal zijn bij al wie examen in de geschiedenis moet blokken ! Waar een leerboek de landen naast elkaar behandelt in de opeenvolgende perioden, geeft dit boek de hoofdtrekken van de geschiedenis van elk land in zijn geheel, zonder het bestaand verband uit het oog te verliezen. Vruchteloos zocht ik naar een paar bladz. over België, over Nederland. Waarom ? Niet-examinandi zullen naar dit boekje dikwijls grijpen als « nachtslagbuch ».
Dr J. UYTTERHOEVEN
- 18.917 Leipoldt, C. Louis** **9 : 28**
 DIE HUGENOTE. Geill. met 1 kaart — *Kaapstad, Nasionale Pers, 1939 (18 × 14) 251 blz. 6/—*
 V — Dit is, in het Zuid-Afrikaansch, een geschiedenis, voor het Afrikaansche publiek, van de Fransche Hugenoten, geloofsgenooten van den schrijver. Belangrijk voor ons is alleen het laatste gedeelte waarin het gaat over « de uitnoodiging naar de Kaap, de eerste aankomelingen, de nederzetting... De Franschen worden Afrikaners ». Alleen voor dit gedeelte is er op archief gewerkt.
Dr FLORIS PRIMIS, PR.
- 18.918 XX.** **9 : 271**
 KRONIEKEN VAN DE ABDIJ BLOEMHOF TE WITTEWIERUM, loopende over de 13^e eeuw, door de abten Emo, Menko en een Ongenoemde. *In opdracht v. h. hoofdbestuur der algem. vereenig. « Groningen » uit het Latijn vert. dr Dr Willem Zuidema en Drs J. Douma en uitgeg. met medewerk. van Dr C. D. J. Brandt — Utrecht, Kemink & Zoon, Over den Dom, 1939 (23 × 17) 269 blz.* *fl. 3 ; geb. fl. 4*
 V — De drie kronijken die hier uit het Latijn vertaald worden loopen over de abdij Bloemhof te Wittewierum in Friesland. De Latijnsche tekst verscheen o.m. in de Monumenta Germaniae Historica. De tekst werd terdege benuttigd door Dr Wybrands tot zijn studie « De abdij Bloemhof in de XIIIe eeuw ». De kronijken bevatten meer dan de plaatselijke geschiedenis. Ze kennen menige uitweiding, menige beschouwing, en soms vernemen we ook iets dat tot de algemeene geschiedenis behoort. De kronijken loopen tot het jaar 1296. De vertaling is vergezeld van nota's, en gevolgd van een register op de voornaamste stoffen.
Dr FLORIS PRIMIS, PR.

NUMMER 2 ACHTTIENDE JAARGANG FEBRUARI 1940

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen

VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuyllitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België :	Abonnement : 35 frank	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : f. 2.75	Dit nummer : f. 0.35
N. V. Het Nederlandsche Boekhuis — Tilburg		

AGNOSTICISME

door EM. JANSSEN S.J.

Men heeft ons wel eens verweten dat we, in opstellen over literatuur, van het woord agnosticisme misbruik maakten; we spraken te veel, zei men, van een « æsthetisch agnosticisme », waardoor de literatoren en kunstenaars de diepere waarheden en beginselen onaangeroerd zouden laten, om slechts in het oppervlakkige ruzie te maken of een verbond te sluiten ! Daartegen hoeven we ons niet te verdedigen ; hiervan blijven we toch overtuigd : het agnosticisme is, in de hedendaagsche cultuur, een van de grootste kwalen.

Onder agnosticisme verstaan we de houding van wie de grondvragen niet ernstig stelt, hun oplossing niet inleeft met geheel zijn wezen ; de houding van wie zich niet consequent en bewust in een bepaalde richting voortbeweegt. Eclectisme, opportunisme, defaitisme of arrivisme, zooveel andere doenwijzen nog hangen er mede samen. Beginselloosheid zouden wij het noemen, indien het gebruik dat woord niet tot het oppervlakkige had overgebracht. Beginselloosheid is in de bovenlagen, wat agnosticisme is in de diepere. En de kwaal bestaat hierin, dat de hedendaagsche cultuur en samenleving een integrale beginselvastheid niet alleen noodeloos maken, haar ook instinctmatig weren en afscheiden. Zulke beginselvastheid komt thans voor als een gezwel in een lichaam ; vanzelf werkt alles van het lichaam samen om het gezwel te bestrijden.

Aan een summair contact en samenvoelen met zijn medemensch, heeft de hedendaagsche burger genoeg. Twee van hen zouden, als ze consequent doordachten, omtrent het aller-eerste en allernoodzakelijkste lijnrecht tegenover elkander staan ; intusschen presenteren ze elkaar, hartelijk en gemeend, sigaretten en wijn, logeeren bij elkander, richten samen uitstappen in, zetten ondernemingen op touw... en denken nooit meer aan iets anders. Op alle domeinen beperken zich veruit de meeste menschen, ook voor hun individuele behoeften, bij de maatschappelijke normen en fatsoen. Drang naar waarheid en liefde kent geen andere bevrediging dan een gelaten conformisme of een geprikkeld nonconformisme, naar het eigen temperament. Voor wie dan toch het onvoldoende daarvan inziet, blijft een toevlucht over : met nieuwsgierigheid of angst verdiept hij zich in het mysterie der abnormale gevallen ; hij ziet het leven als een onvruchtbaar rotsland met verraderlijk verborgen en tragisch gapende afgronden ; nu en dan mag men ze even vergeten, bij de sneeuwsport ergens op een hoogvlakte.

Omtrent de diepere beteekenis en richting van het leven heerscht, in de hedendaagsche samenleving, de meest hopelooze verwarring ; zooveel hopeloozer daar men haar niet meer aanvoelt als een gemis. De massa denkt weinig na ; de æstheten spelen, met verschrikking en geheimen, een mode-spel ; zoo alléén staan veel ernstige menschen voor het steile bergpad van een oprecht onderzoek, dat zij spoedig onherstelbaar verdolen of moedeloos neerzitten bij den weg.

De moreele ontreddeering volgt de verstandelijke verbijstering op den voet : een ontreddeering waarbij een samenleving, een volk zelfs, met wapens van lamelendig genot zelfmoord pleegt, of als razend haar medestanders verscheuren wil. Slagwoorden, dreunende leuzen, partijprogramma's, volksvertegenwoordiging en wetgeving, conferentie's en tractaten zijn er niet tegen bestand : een razenden hond sluit men niet op in een vogelkooi ! Een rechtvaardige orde, een blijvende vrede groeien niet op het domein der maatschappelijke conventie ; het geluk van eenling en gezin wordt niet bewerkt door het toevallig en altijd wisselend evenwicht van partijdige belangen : niet elders dan op den grond van de ééne, de alles omvattende levensovertuiging die allen verbindt, gedijt de voedende en zaligende oogst. Agnosticisme is de woekerplant die de zaadkiemen verstikt. Men kan het verdraagzaamheid en beleefdheid noemen : eerst maakt het de menschen tot huichelende vrienden, vijanden in het geniep ; vroeg of laat staan zij tegenover elkander met kanonnen, vliegtuigen en oorlogstanks.

Hoe heeft onze samenleving, zoo lang reeds ondermijnd en ontkracht, toch stand kunnen houden ? Maar houdt zij, in dezen oorlog, nog stand ? En indien totnogtoe de schijn gedeeltelijk gered werd, was het niet omdat de tijden van algemeen aanvaard geloof nog nawerkten ? Het christelijk geloof had men afgeworpen als een te kalen mantel ; de christelijke deugden, door geslachten en geslachten beoefend, bleven nog, voor de zichzelf be-roovende nakomelingen, de eenige bedekking van schamelheid.

Bijna nergens woekert het agnosticisme zoo weelderig en gevaarlijk, als op het domein van literatuur en kunst. Met een weinig bepaalden ideologischen inhoud werken deze, op de cultuur en samenleving, aanhoudend en diep penetreerend in ; daarbij is er haast geen bonter en sierlijker dekmantel denkbaar dan die van een verdraagzame *æsthetica*.

Nu willen we in geen geval het kind met het badwater uitgooien ; in geen geval gaan we de *æsthetica* en de verdraagzaamheid te lijf. Integendeel ! Want niets staat zoo ver van de ware verdraagzaamheid als de schijn er van, en niets beneemt zoo bedrieglijk den spontanen bloei in schoonheid als een kunstmatig isoleerende *æsthetica*. Schoonheid, kunst, stijl, verdraagzaamheid, liefde : aan den diep gewortelden boom van de ééne, de vaste, de alles vergende en alles schenkende levensovertuiging zijn het bloesems en blaren, takken en vruchten ; los daarvan kunnen zij, voor het feest van één dag, het wankele timmerwerk van een praalboog bedekken, de naakte doodscheit van een zaal wegnemen... zij leven niet meer !

Wie optreedt tegen het agnosticisme, treedt dus als bevrijder op van schoonheid en kunst, verdraagzaamheid en vrede. En laten we nu, zonder nog in bijzonderheden af te dalen, wijzen op het woekerend agnosticisme — voeg er reeds bij : amoralisme — in onze Nederlandsche literatuur. Men noemde het vervuiming, aanpassing bij het Europeesche peil ; men waande er onze groeiende Vlaamsche cultuur mede verbonden ; aan de allerverscheidenste schatten zouden we reeds rijk zijn, deze alleen nog niet kennen ! En met ijver en volharding, met geld en krachten, met toewijding en hoop, arbeidden kunstenaars en propagandisten, tijdschriften en organismen, verdoken en openbare machten en diensten, aan de bekendmaking en verbreiding van den steeds dwarrelenden sneeuwval van geschriften en kunstwerken. Het volk ten goede, mochten sommigen meenen ; het volk ging aan deze diepste verscheurdheid ten gronde. Het vroeg brood, men gaf het een steen ; het smeekte om een visch, het ontving een scorpioen.

Tegen geen bepaald persoon of organisme is dit requisitoir gericht ; tegen den vrij algemeen geest van agnostisch arrivisme en amoreele onverschilligheid. Hij vernietigt het beste van ons volk. Niemand of niets willen noch mogen wij, cultureel of litterair, uitsluiten ; maar een ernstig auteur, die nu over de allereerste levensvragen niet grondig zou nadenken, die niet geheel zijn geestdrift, edelmoedigheid en scheppingskracht in den dienst en de straling zou stellen van het eene, ware licht, zooals hij het heeft gevonden : — minder dan ooit vervult hij, in dezen tragischen toestand, zijn voornaamsten plicht. Ook als kunstenaar vermindert hij zichzelf, want de moreele oprechtheid en mildheid zijn ook voor een kunstwerk allerbelangrijkst. Zichzelf en zijn talent onttrekt hij aan den Heer, van Wien hij het ontving en Die hem eens rekenschap vraagt. Wat zal hij dan antwoorden, en wien heeft hij gediend ?

Meer kranig gedragen verantwoordelijkheid, meer peilende ernst en dienstbare offervaardigheid, meer hongeren en dorsten naar de gerechtigheid en een grager geleden vervolging om haar: deze moreele factoren alleen maken ons huidig litterair leven gezond en opbeurend. En daarnaast de religieuze factor : het christelijk geloof, bloeiend en krachtig ! Evenals thans, bij de meest vooraanstaande staatslieden, het woord *christelijk* weer vrij en vrank opklinken durft (buiten het christendom, dat de Europeesche orde eens stichtte, wordt die orde niet meer hersticht !) ; evenzoo dient, bij onze nog katholieke bevolking, het woord *katholiek*, van alle bijgedachten ontdaan, in eer hersteld. Buiten het Katholicisme

bestaat voor de Vlaamsche cultuur geen toekomst. Daarom vergen de cultuur en het Katholicisme thans, van onze auteurs die dien naam willen verdienen, de grondige bezinning die onwrikbare vastheid verleent, de innig levende overtuiging die weldoende straling wordt, de breedste en mildste naastenliefde die geen persoon afstoot, geen geknakt riet breken wil. Onverbiddelijk staat men alleen tegenover het agnosticisme zelf, daar het ontbinding beteekent, bedrog en bederf : daarvan blijve ons volk behoed !

Vlaamsch Proza

door PAUL HARDY

18.919

Hoe ouder men wordt, hoe meer men gaat teren op herinneringen en hoe vaker men teruggooit naar het eigen verleden, waarvan men de balans met goede en kwade posten in zich draagt. ERNEST CLAES, die thans ook reeds ten halve

Ernest Claes

de vijftig is, heeft zichzelf een vreugdevolle, rijke vertroosting willen schenken door een boek te schrijven over zijn Jeugd (IV). Hij zegt ergens : « De menschen hebben geen verleden meer, alleen nog een toekomst, en zoo zijn ze veel armer ». Dit is geen luchtige boutade, geloof me vrij ; Claes is diep overtuigd van zijn woorden en hij zal er ook hen van overtuigen, die zijn boek willen lezen. Want dit boek schenkt ons het beste, het allerinnigste, het diepst-ingewortelde en bijgevolg het edelste dat in het gemoed van een kunstenaar aanwezig is, en waarmee Claes, die steeds zonder veel gereserveerdheid over andere menschen heeft geschreven — al waren het dan ook maar doodeenvoudige lui van zijn dorp — lange jaren wachtte eer hij er toe besluiten kon het aan de publieke belangstelling prijs te geven.

In de marge van deze bespreking willen wij vooraf doen opmerken dat « Jeugd » kostbaar materiaal bevat voor onze folkloristen, en dat het qua humoristische vertelkunst, vooral in de laatste hoofdstukken, « De Witte » evenaart. Deze hoedanigheden zouden ons echter nog niet zoozeer genoopt hebben om over dit werk de groote bazuin te steken. Er is echter meer, verrassend veel meer ! Met wijding en met diepen ernst zijn de meeste kapitels van dit werk geschreven. Het is een vreemd, en naar wij meenen, ook een zeldzaam verschijnsel, dat in het verfranschte Brussel sinds jaren een Vlaamsch intellectueel leeft, wiens innerlijk wezen zoo gaaf verbonden bleef met den Vlaamschen grond waarop hij geboren werd en met de psyche van het volk, waartusschen hij opgroeide. Wij hebben de vertellerscapaciteiten van Claes steeds hoog aangeslagen, doch immer waren wij de meening toegedaan dat hij, aangetrokken door het schalksche, pittoreske uitzicht van zijn streek en haar bewoners, beiden uit berekening als voor de hand liggend materiaal gebruikte om zijn graag-gelezen, anecdotische, licht-oppevlakkige — hoewel litterair waardevolle — verhalen prettig te stoffeeren. Dit boek neemt echter iedere verdere verdenking van soortgelijk vrij goedkoop manierisme weg. Het kiezen van zijn gegevens had een dieperen grond. Ernest Claes is een nuchter, eerlijk mensch, die met zin voor maat en zonder eenige sentimentaliteit eens en voor goed in dit boek zijn hart heeft uitgeschreven. Deze terugblik op zijn jeugd is niet enkel afgestemd op het uiterlijke. De man, die in zijn vroegere werken enkele hem vertrouwde typen uit hun kleine plattelandswereldje vandaan haalde om ze beroemd te maken tot over de grenzen (Pastoor Munte, Wannes Raps en consoorten), diezelfde man heeft thans den dieperen aard van het Vlaamsche volk, zooals deze zich lokaal manifesteert in het door de natuur rijkelijk bedeelde grensgebied tusschen Hageland en Kempen, gepeild en ontleed. Eenvoudig en voor iedereen verstaanbaar, zonder geleerdheid of pretentie kweet hij zich van zijn taak. De menschen uit zijn streek zijn goed, herbergzaam, belust op een grap, conservatief, erg bijgeloovig, in ieder van hen — zooals trouwens in Claes zelf — steekt een ongevaarlijk « stukje geus », maar... « ze gelooven in God, vast en vroom, met een geloof zoo onwrikbaar als de grond, waarop ze hun huis hadden gebouwd. En als het niet meer ging met menschelijke middelen, vertrouwden ze geheel en gelaten op God ». Herhaaldelijk legt hij den nadruk op de beteekenis van het bovennatuurlijke in het leven van ons volk. En tot dat slag van menschen behoorden ook de ouders van den schrijver. Zoo nuchter, ja « zoo hard », maar « zoo schoon » vertelt hij over zijn sterke moeder. De bladzijden echter, welke gewijd zijn aan zijn vader, van wien hij den « Lust zu fabulieren » meekreeg, behooren in hun grootschen, wijdingsvollen en ontroerenden

eenvoud, evenzeer naar den inhoud als naar den soberen vorm, tot het treffendste en fraaiste proza uit onze literatuur. In de woonkamertafereeltjes, als 's winters de invaliede vader aan zijn blind zoontje zit te vertellen, ligt naar ons bescheiden oordeel het culminatiepunt van 's schrijvers litterair vermogen. In weerwil van de met poëzie geladen stemmingsmomenten, als deze waar hij vertelt over de geheimzinnige nachten op het land, die aanvoelen als « een groot en levend wezen, met een hart dat kalm klopte » is Claes toch volledig zichzelf gebleven : de gemoedelijke karikaturist van het Vlaamsche leven met zijn kermessen, zijn processies-naar-Scherpenheuvel, zijn Wannes Rapsen en vooral zijn rakkers — de heerlijkste rakkers van de heele wereld ! Met een boek als « Jeugd » wordt Ernest Claes als heimatverteller wellicht alleen nog in Duitschland geëvenaard.

18.920

Er ligt een heele afstand tusschen dit oergezonde boek van den Zichemschen verteller en de jeugdherinneringen van den Westvlaamschen onderwijzer NORBERT E. FONTEYNE, die enkele maanden geleden overleed : *Kinderjaren (II)*. Het jeugdig verscheiden van

Norbert E. Fonteyne

N. E. Fonteyne, wiens erotisch-overspannen romans « Pension Vivès » en « Polder » een sterke litteraire persoonlijkheid verrieden, krijgt door dit werk een tragischen diepgang. De dood zit stil te grijnzen achter deze bladzijden ; zijn bestendige aanwezigheid weegt op Fonteyne's gemoed. De dood was hem de eenige berusting, het eenige waartegen hij niet revolteert. Aangrijpend is het de bitter-berustende belijdenis te moeten lezen van den man, die op 34-jarigen leeftijd aan een hartkwaal bezwijken zou : « Wij hadden zoo vaak „le cœur gros“, zoodat het wellicht werkelijk te groot is geworden... »

Innerlijk was Fonteyne geen gewoon kind, zooals hij er nooit in geslaagd is om een gewoon mensch te worden. Hij dramatiseert het leven (deze neiging bleek reeds sterk uit zijn romans) om de doodeenvoudige reden dat hij van kindsbeen

af alledaagsche voorvalletjes in zijn barokke fantasie tot drama's omschiep. Het blijkt sterker te zijn geweest dan hemzelf, zoodat zijn heele leven aanhoudend onder een soort emotioneele hoogspanning stond. Het leven heeft hij waargenomen door een sterke lens, om enkel het « vergrootte » beeld ervan als uitgangspunt te nemen voor zijn zelfbespiegeling. Fonteyne leed aan de permanent-acute kwaal de gemoedsrust niet te kunnen deelachtig worden eer hij voor ieder zijner aandoeningen de psychologische verklaring gevonden had. Hij belijdt onomwonden zijn liefde en zijn haat ; hij is de bewuste fanaticus, die echter voor zijn gevoelens en reacties naar redelijke argumenten zoekt, en door toedoen van zijn schrander analyseerend vermogen de argumenten vindt welke hemzelf bevredigen en hem ter rechtvaardiging noodig lijken. De adem, welke door dit boek vaart is heet en koortsig. Dit posthume werk is niet enkel een belijdenis en een biecht ; het is tevens een aanklacht, de aanklacht van een man met een gestold minderwaardigheidscomplex, waarop trots en eerzucht als overmoedige klimplanten gedijden. Fonteyne revolteert brutaal, zonder iets te sparen, zonder vermooingspogingen ten aanzien van zichzelf ; hij revolteert om de lijdzaamheid van zijn geliefd volk ; hij revolteert tegen de generatie, die aan de zijne voorafging en die « praalde met deugden welke ze niet bezat ». Zijn rebellie is geen natuurlijke reactie tegen het leed ; ze is veeleer een fanatiek verweer en een vermeenden antidoot voor hemzelf. Men geve een boek als « Kinderjaren » niet aan jonge menschen : het zal hun kwaad doen.

Verscheidene hoofdstukken zijn aan de oorlogsjaren gewijd en er vaart doorheen deze bladzijden een huivering van diepe menscheijkheid. Zooals Fonteyne voor de ontleding der evolutie van zijn eigen gemoedsleven schaaamteloos zijn diepste wezen van ieder hulsel ontbolsterd, zoo tracht hij ook de « feiten » te zien in het licht van de continuïteit der « geschiedenis », waarin ze ten slotte allen eenigszins kunnen worden gesitueerd. In het leven staat niets apart. Om de feiten te verstaan moeten ze beschouwd worden in het raam van hun causaliteit. Het gelocaliseerde gebeuren van den wereldoorlog in een Westvlaamsch dorp ligt gecristalliseerd als de essentie van het universeele, bijna geabstraheerde oorlogs-aspect als zoodanig, met zijn individueel en gemeenschappelijk leed ; zijn moordende en tot verwording stuwende desorganisatie, zijn sublieme menscheijkheid die slechts één maatstaf heeft : de naastenliefde, welke krachtens ons mensch-zijn in het diepst van onszelf geworteld is. Al belijdt Fonteyne zijn geloof in God en de Kerk, toch moeten wij zijn « schaaamteloos blootleggen van gebreken en ondeugden » naar geweten veroordeelen. Ofschoon hij klaarblijkelijk betoogen wil dat niets menscheijks hem vreemd is, zijn er dingen in het leven, welke men, luidens Paulus, onder eerbare lieden niet eens vernoot. Waar hij klaagt over het jammerlijke beschavingspeil van zijn volk, wil het ons voorkomen

dat zijn « gedurfd » gepraat over de verderfelijkeste ondeugden iedere poging tot volksverheffing, welke in de eerste plaats zedelijke verheffing onderstelt, tot een aanfluiting maakt.

In zooverre kunst, volgens het vrijwel opgegeven standpunt, enkel het uitbeelden is der natuur (in haar ruimste opvatting), natuur, gezien « à travers un tempérament » zouden wij Fonteyne de laatste der Vlaamsche naturalisten kunnen noemen, indien dit boek niet tevens te bestempelen was als het uitgeschreeuwde noodverweer van een zwaar-gehavende ziel en dientengevolge een prestatie, waaraan ieder bedachtzaam-æsthetisch opzet vreemd is. Als een virtuoos bespeelt Fonteyne het instrument onzer taal. In de zware melodie van zijn vloeiende, deinende zinnen, vol barokke zeggingskracht, voelt men de levende, overspannen zenuwen trillen van den kunstenaar.

Telkens, bij de lezing van dit werk, moet men denken aan het aphorisme: « Wie een boek aanraakt, raakt een mensch aan ». Zelden heeft een dertigjarige zoo bewust en onthecht den « weg terug » afgelegd doorheen de vele ontgoochelingen van zijn kort bestaan tot in het verre verleden van zijn jeugd. Moge zijn getempteerde ziel aan de Overzijde de rust vinden, die hem onder de levenden nooit werd vergund.

18.921 In onze Vlaamsche literatuur schijnt nu eenmaal het licht uit het Westen te komen. Er zijn vaak jeremiades geslaakt over het feit dat in een land met vele kilometers kustgebied en een voorspoedige visscherijvloot nooit een romanschrijver van de zee is opgedoken.

Gaston Duribreux

Het komt ons echter voor dat we thans wel victorie mogen kraaien. De Vlaamsche romancier van de zee dient zich aan. Dat zijn « nomen » toevallig geen « omen » is, kan ons bitter weinig schelen. De man heet GASTON DURIBREUX. Zijn roman *Bruun* (III-IV) is door en door volksverbonden-Vlaamsch, sterk en beredeneerd van bouw, zonder eenige merkelijke inzinking. Duribreux schrijft uit de bewuste bezonkenheid van zijn rijk gemoed en heeft met Fonteyne gemeen: den diepen, analyseerenden kijk op het leven, de ruwheid, den zinnelijken drang, de hunkering naar het waarom der dingen. Hij teekent de Vlaamsche visschers met hun meeuwenziel: Bruun, met zijn sterke onbehouwen persoonlijkheid, zijn diep en heerlijk gevoelsleven, zijn gesloten bonkige natuur, zijn onverzettelijkheid, zijn sublieme trouw, zijn groote goedheid; De Boenke, de grimmige

zwijger, die, ondanks zijn noodlot, zonder de zee niet leven kan; het lijdzame Prosje; Ko den Halven, het « verzopen eiland » die machinaal zijn leven indeelt: zwalken, verdienen en opdrinken. Hun leven wordt beheerscht door de zee. Overdag vreet ze hun gedachten aan en vervult ze hun moordend heimwee; 's nachts, op de vangst, betuigen ze haar hun trouw, die op geen wedertrouw rekent of aanspraak maakt. Duribreux heeft in dit boek op grandiose wijze den strijd beschreven van een garnalensloep in het nachtelijke tempeest, een passus die aan Conrad, Masfield of Stevenson herinnert. Hij ontleedt op pakkende wijze de reacties van den kleinen, zieligen mensch in het aangezicht van den dood, den mensch die alleen staat op zijn lekke boot met niets dan zijn veege lijf en God den Heer, dien men, naar Bruuns levensbeschouwing, alleen maar ontwaren en aanroepen kan op zee. Want God blijft « in de diepe branding van Bruuns bestaan, het Wezen zonder hetwelk hij niet weg kan, dat hem de golving van 't verlangen aanjaagt, 't leven in stand doet houden, het doel is waarnaar men streeft ». Van een rustige beheersching is het slot van dit boek: de strijd van den zeeman eindigt nooit. Als de strijd om het worden gestreden is, vangt den taaien bewusten kamp aan 'om het behoud van het moeizaam verworvene.

« Bruun » is meer dan een talentvol debuut, het is het werk van een begaafde evenwichtige persoonlijkheid, die haar weg gezocht, gevonden en nauwlettend verkend heeft. De zinsconstructie verloopt af en toe nog wat hortend; doch daar komt Duribreux mettertijd wel overheen.

18.922

LEO J. KRYN is in zijn gevorderde jaren terug aan het produceeren gegaan, en hoewel het resultaat van dezen onverwachten nabloei kwantitatief veeleer schamel is, toch behoort *De Man met den Baard* (IV), althans bepaald wat het gegeven betreft, tot een genre waarvoor wij Vlamingen, altijd een beetje te zwaartillend zijn geweest en ons zelf te « serieus » hebben geacht. Het is een fantastisch, dwaas-sprookjesachtig gebeuren, doch gesitueerd in een nuchter, al te reëel milieu, dat ons in zijn vervelende alledaagschheid vertrouwd is. Van Kryn kan men getuigen: « Son verre n'est pas grand... ».

Leo J. Kryn

Dit korte, tragi-komieke verhaal van den man met den baard, zijn succes, zijn betoovering en zijn treurig einde in de vijver van het stadspark, vlak over de Sint-Jozefskerk: het is een uitstekend vertelsel. Het is volksch en gaaf. Het bezit de « terriebele », aangrijpende charme van oude volksboeken en van onze aloude, wreede Jan-Klaassen-spelen.

Van Menschen en Boeken

Henri Bergson — Door een vooraanstaand deskundige in zake wijsbegeerte en godgeleerdheid werd er ons op gewezen, dat de mededeeling omtrent Bergson, door ons opgenomen in *Van Menschen en Boeken* blz. 337 van het November-nummer 1939, aanleiding kon geven tot misverstand. Gezegde inlichting kon inderdaad laten veronderstellen dat de jongste werken van Bergson van katholiek standpunt uit aanvaardbaar zijn, wat naar het bevoegd advies van Mgr D^r van der Meersch in *Collationes Brugenses* (T. XXXIX, anno 1939) en in het Januari-nummer van *Ons Geloof* heelemaal niet het geval is. Gaarne verwijzen wij dan ook ieder die belang stelt in de zoogezegde kentering welke in het Bergsonisme zou waar te nemen zijn, naar de zorgvuldig gemotiveerde bijdragen van dezen geleerden auteur.

Flandria docet — Vanaf zijn ontstaan werd door *Boekengids* met het oog op de moreele kwoteering der boeken een conventioneel cijfer-systeem ingevoerd, geïnspireerd op de cijfering gevolgd door Abbé Bethléem en met enkele détailwijzigingen eveneens toegepast door *Revue des Auteurs et des Livres*. Ook door *Lectuur-Repertorium* werd dit aan de praktijk getoetste en gaandeweg vervolmaakte systeem, in breederen kring bekend gemaakt. Zóó werd de weg gebaad tot een unificatie die, hoewel sedert 17 jaar door het A.S.K.B. nagestreefd, tot vóór korten tijd niet slagen mocht. Dank zij de IDIL-werking (Informatie-Dienst inzake Lectuur), die sedert een paar jaar tot stand kwam en door onderlinge samenwerking op bibliographisch terrein een overbrugging verwezenlijkte tusschen Noord en Zuid, werd eindelijk de gelijkschakeling — althans van katholieke zijde — tot een feit gemaakt. Na herhaalde pogingen van onzentwege, na langdurige besprekingen in den schoot van de *St-Jansvereniging* en van de *Vereniging van R. K. Leeszalen en Boekerijen in Nederland* kwamen onze Nederlandsche collega's tot het inzicht, dat het door ons gevolgde cijfer-systeem meer mogelijkheden biedt en meer schakeeringen in acht neemt dan het vroeger gevolgde A-B-C-D-stelsel. Op voorstel van genoemde Vereeniging in haar jongste jaarvergadering (December l.l.) heeft het Doorluchtig Episcopaat van Nederland zijn goedkeuring verleend aan de vervanging van het vroegere letter-stelsel door het bij ons reeds ingeburgerde cijfer-systeem, dat weleens in Nederland het *West-Europeesche* genoemd wordt. We verheugen er ons om dat in deze door A.S.K.B. baanbrekend werk geleverd werd en dat onze Noord-Nederlandsche collega's breed-denkend genoeg waren om het goede te erkennen, ook wanneer het van over de grenzen herkomstig is. We danken de promotors van deze nuttige gelijkschakeling, inzonderheid de leiding van IDIL, met wie wij dag aan dag op een gemeenschappelijk terein in de beste verstandhouding, tot nut van allen, samenwerken mochten. Hiermee wordt een punt gezet achter een strijd die niet zonder moeite tot een goed einde werd gebracht.

Dr B. H. Molkenboer O.P.

In December l.l. werd Prof. Dr B. H. Molkenboer O.P., buitengewoon hoogleraar aan de R. K. Universiteit te Nijmegen, essayist en redenaar, zestig jaar. Te dier gelegenheid werd den jubilaris een feestbundel aangeboden onder den titel: *Studie over Vondel en zijn Tijd*, waaraan, buiten een heele schare Noord-Nederlandsche geleerden en letterkundigen, ook het Zuiden heeft medegewerkt, bij name van Dr Cyriel Verschaeve, Dr Vital Celen en Dr Jozef Muls. De voortreffelijke essayist, die een reeks merkwaardige studies schreef o.m. over Vondel en Dante, is in het katholieke kultuurleven van zijn land één der vooraanstaande figuren en vóór alles is hij de ziel geweest van de Vondelbeweging. Ook bij ons is Prof. B. Molkenboer geen onbekende; talrijke lezingen heeft hij gehouden o.a. te Antwerpen,

Lier, Hasselt, Aalst, Mechelen enz. Hij is tevens buitenslandsch lid van de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde, en houdt aldus steeds voeling met het kultureele leven van het Zuiden.

Mevr. **Henriette Roland Holst-van der Schalk**, de grootste dichteres der Nederlanden op onze dagen, werd in December l.l. 70 jaar.

Roland Holst-v. d. Schalk

Diezelfde leeftijd bereikte ook Mevr. **Anna Van Gogh-Kaulbach** schrijfster van een heel stel romans waarin ze naast sociale nooden en misstanden ook problemen der vrouweziel behandelt, en dit steeds op een oprechte en gevoelige wijze, al richt ze zich wel eens te zeer tot het passioneele.

Anna van Gogh-Kaulbach

Te Amsterdam overleed in den ouderdom van 71 jaar de historicus **Prof. Dr. Hajo Brugmans** die in collaboratie met anderen een merkwaardige wereldgeschiedenis in 6 deelen schreef; verder gaf hij ook uit *De Geschiedenis der Middeleeuwen* en deze van Amsterdam (in 8 deelen). In tegenstelling met andere historici legt prof. Brugmans, vooral in zijn wereldgeschiedenis

Dr. Hajo Brugmans Prof.

het zwaartepunt in de beschavingsverschijnselen op religieus, artistiek en ethnologisch gebied en neemt een standpunt in dat tevens voor katholieken aanvaardbaar is.

Albert van Hoogenbemt

Er werden de laatste weken heel wat lauweren uitgereikt aan de litteraire bent te onzent. Vooraan komt **Albert van Hoogenbemt**, wien de driejaarlijksche Staatsprijs voor Vlaamsche Letterkunde toekwam met zijn roman *De stille Man*. Door de Provincie West-Vlaanderen werd de letterkundige prijs toegekend aan **Marcel Matthijs** en tevens

Marcel Matthijs

premieën verleend aan **André Demedts**, **Daan Boens** en **Karel Jonckheere**. Door de Provincie Brabant werden eveneens verschillende premieën toegekend aan letterkundigen die niet in Brabant geboren werden, noch er woonachtig zijn; onder de bekroonden dient vermeld de ijverige wroeter uit Nieuwpoort **Juul Filliaert**. Ten laatste werd in den Em. Vlieberghprijskamp, door het Hoofdbestuur van het Davidsfonds gesticht, voor de periode 1937-

Em. van Hemeldonck

1939 het werk van **Em. van Hemeldonck**, getiteld *Johan van der Heyden, Magister* bekroond. — Aan alle gelauwerden onze sympathieke gelukwensen.

Zesde Wetenschappelijk Congres voor Boek- en Bibliotheekwezen Gent 1940.

Samenstelling van het Bestuur : — Voorzitter : L. Baekelmans, Bestuurder van de Bibliotheken van Antwerpen en het Museum van de Vlaamsche Letterkunde — Secretaris : Dr. C. Debaive, Bibliothecaris aan de Universiteitsbibliotheek te Gent — Penningmeester : Prof. Dr. J. Vanderheyden, Secretaris van het Fonds Albert I Bibliotheek, Brussel — Leden : E. H. J. Baers, Voorzitter van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen, diocesaan opziener, Antwerpen; Dr. H. Bouchery, Conservator van het Museum Plantin, Antwerpen; Kan. Prof. Dr. E. van Cauwenbergh, Bibliothecaris van de R. K. Universiteit, Leuven; G. Schmook, Conservator van het Museum van de Vlaamsche Letterkunde, Antwerpen. *Adres voor Briefwisseling* : Volhardingsstraat 70, Antwerpen.

Lidmaatschap : Kan aanvaard worden als lid van het Congres voor Boek- en Bibliotheekwezen wie een einddiploma aan een inrichting van hooger onderwijs haalde of student is aan zulke inrichting, ook wie — als belangstellende in het boekwezen, in het bibliotheekwezen of in de bibliographie — door het Bestuur wordt aangenomen. — Toetredingsgeld : 30 Fr. (6 Belga), recht gevende op het Verslag van de handelingen van het Congres. Studenten betalen 15 fr.

Werksaamheden : Zondag 31 Maart, te 9,30 uur. Opening van het VIe Wetenschappelijk Congres voor Boek- en Bibliotheekwezen door L. Baekelmans, Voorzitter. — 10 uur : Dr C. Sobry : Justus Lipsius' « De bibliothecis syntagma ». — 10,30 uur : Prof. Dr J. J. A. van de Velde (Gent) : Iets over oude wetenschappelijke bibliographische lijsten. — Daarna mededeelingen betreffende den toestand van de bibliographie in Zuid- en Noord-Nederlandsche uitgaven betreffende Natuur- en Geneeskunde tot 1800 (besproken te Gent, IVe Congres 1936). — 11 uur : Dr C. Burger (Rotterdam) : De invloed van de photographie op de boekenillustratie.

2 uur : Vergadering van het Bestuur van het Congres als voorbereiding voor de Huishoudelijke vergadering. — 2,30 uur : Huishoudelijke Vergadering.
Dagorde later nog nader te bepalen.

0. - Algemeene Werken

18.924 van Laar, Albert

01 : 9 : 91

BIBLIOGRAPHIE VAN DE GESCHIEDENIS VAN DE STAD ANTWERPEN : 2^e DEEL — *Antwerpen, Standaard-Boekhandel*, 1939 (24 × 18) 219 blz. 60 fr.

V — Deze bibliographie deelt in systematische volgorde 816 titels van boeken en brochuren mede, die sedert 1927 over een of ander van de Antwerpsche geschiedenis verschenen zijn. Het is aldus de voortzetting van de bibliographie, eerste deel, die in 1927 verscheen, en die al de voorgaande studiën vermeldde. Het is zeer zeker een record, dat op een tien jaren tijds zooveel studiën aan één stad werden besteed. Deze bibliographie is niet zonder enkele vlekjes. Er zijn een aantal grootere en kleinere werken aan den schrijver ontsnapt, maar wie zal daar een grief van maken naast zijn vlijtig opteekenen van 800 nummers ? Er zijn ook fouten in zijn « logische » indeeling der stof, hetgeen voor gevolg had o.a. dat hij de rechtsgeschiedenis voorbij zag. En vooral er ontbreekt een *register* op de behandelde onderwerpen. Dit register is ten andere voor de twee deelen samen te maken. Het zou aan de boeken kunnen toegevoegd worden door den uitgever. En het benuttigen van dit groot werk zou er veel bij winnen.

Dr FLORIS PRIMIS, PR.

18.925 XX

03 : 4393 : 39

A-Z WOORDENBOEK. Amusant-Zorgenverdrijvend. *Samengesteld in opdracht van de Academie van Hollandse H. Moristen — A'dam, Bigot & van Rossum N. V. (Serie : De Kolibrie. Deel I)* 1939 (19 × 13) 79 blz. geb. fl. 1,50

IV — We hebben hier de humoristische definities van een flink aantal woorden. Soms verrassend, geestig en raak, soms ook wel wat erg scherp en los van uitdrukking. Maar als geheel een werkje dat men voortdurend glimlachend doorleemt. PAUL FRISCHE

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

18.926 Chevalier, Jacques

1 : 21 : 37

◆ ONS GEESTELIJK LEVEN EN HET HIERNAMAALS. *Bew. naar h. Frans dr Fenna de Meyier. Geill. met 1 foto — A'dam, H. Meulenhoff (Moderne opvoed. en wereldbeschouwing n° 10)* 1939 (21 × 15) 180 blz. fl. 2,10 ; geb. fl. 2,75

V* — In dit boek behandelt Jacques Chevalier de groote kwalen van onzen tijd, die feitelijk neerkomen op een gemis van inzicht in de werkelijkheid, in de wetten van de natuur en in de beteekenis van God en godsdienst. Hij is een zeer suggestieve denker, en illustreert zijn ideeën zeer gevat met citaten uit de echte grooten van alle tijden. Hier en daar bereikt hij een klaarheid en overtuigingskracht waardoor dit boek zich een plaats verwerft in de rij van ware, veredelende en sterkende pädagogie. De vertaling is goed, soms wat stroef, met een te groote onzekerheid van de vertaalster in het gebruik van de geslachten. Zoo b.v. is *tekst* mannelijk en vrouwelijk (p. 27) ; *beschouwing* wordt mannelijk (p. 31), *wetenschap* mannelijk (p. 82) en dan weer vrouwelijk (p. 83). Veel andere voorbeelden konden gegeven worden. Het ware te hopen dat deze fouten in latere uitgaven mochten verdwijnen. De argumenten van Chevalier voor het bestaan van een onsterfelijken geest en van een toekomstige vergelding blijven zich bewegen in het plan van de wijsbegeerte. Daardoor

zijn zij vooreerst voor niet-geloovigen bestemd. Doch ook de geloovigen kunnen er veel uit leeren.

AL. JANSSENS C.I.C.M.

18.927 Hoogveld, J. H. E. J., D^r

1

◆ **INLEIDING TOT DE WIJSBEGEERTE. DEEL 1 : BEGINSELEN DER WETENSCHAPSLEER** — *Utrecht, Nijmegen, Dekker & van de Vegt (Wijsgerige en Zielk. Bibliotheek)* 1939, 2^e druk (24 × 16) XI, 269 blz.

fl. 3,90 ; geb. fl. 4,90

IV* — Er zijn vele manieren om een « Inleiding tot de Wijsbegeerte » op te vatten. De meest verspreide bij ons, is ongetwijfeld deze van Prof. Edg. De Bruyne, die hoofdzakelijk historisch is opgevat. Dr Hoogveld durft ook niet met « Wezen en taak der Philosophie » beginnen, zoowel als den Gentschen hoogleeraar. Toch is het niet met een historisch overzicht maar met een soort Logica der Wijsbegeerte dat hij in dit 1^e deel begint. Zoo ontleedt hij het menselijk kennen in zijn natuur en in zijn zekerheid, meening, geloof en twijfel. Hij toont ons de ken-wegen van inductie en deductie, behandelt definitie, oorzaken en bewijzen, om dan eindelijk een grondige studie te wijden aan de Wetenschapsleer. — Een stevig, grondig en pædagogisch opgesteld boek.

Dr A. KRIEKEMANS

18.928 Meerloo, A. M., D^r

159 : 61

GEESTELIJKE WEERBAARHEID. Bijdrage tot de psychologie van menselijk worstelen. — *Den Haag, « Servire », 1939 (21 × 14) 94 blz.*

fl. 0,95

III — Het boekje brengt inderdaad een zeer oorspronkelijke bijdrage over het psychisme van den gekrenkten, lijdenden en strijdenden mensch. Bij den lezer wordt echter een goede gave van introspectie vereischt en tevens een zekere vertrouwdheid met medische terminologie. Jammer dat de spiritueele ziel van den mensch en goddelijk einddoel van 's mensen bestaan niet meer op den voorgrond gebracht worden.

M. DAISOMONT, PR.

18.929 Müller-Freienfels, Prof. D^r

159

MAN EN VROUW. Contact en conflict. Vert. uit h. Duits dr Dr M. H. van der Zeyde. Geïll. met 1 foto — *A'dam, H. Meulenhoff (Moderne opvoedk. en wereldbeschouwing n° 9)* 1939 (21 × 15) 205 blz.

fl. 2,10 ; geb. fl. 2,75

IV* — Er zijn niet veel zoo aangenaam-schrijvende filosofen als R. Müller-Freienfels. Hij huldigt 'n zeer humane « Lebensphilosophie ». Vooral als psycholoog der kunst verwierf hij zich terecht een grooten naam. Bekend is ook een zoo degelijk als bevattelijk overzicht van de hedendaagsche stroomingen der Psychologie. Deze levensphilosoof is, als niet één, op hoogte van de meeste levensproblemen. — Hier tracht hij de conflicten op te lossen, die ontstaan uit het contact van man en vrouw. Het gaat niet om de zooveelste voorlichting op geneeskundig gebied, evenmin om een even naïeve als romantische verhandeling over de liefde. Zijn ervaring als hoogstaand mensch en zijn kennis als vakpsycholoog wegen het meest door. En men merkt het zoo goed, hoe iemand, die objectief tracht te zijn op dit gebied, de katholieke opvatting over eenheid en onverbreekbaarheid van het huwelijk moet waardeeren. De huwelijksliefde « wortelt » in het geslachtelijke, maar moet geestelijk van natuur zijn, wil ze menselijk blijven. Dit lukt niet altijd van in den beginne. Maar als men het huwelijk ziet als een taak, waaraan regelmatig moet gewerkt worden, kan men er een kunstwerk van maken. Zonder deze aandachtige vlijt komt men nergens, want liefde alleen is geen garantie. De Psychologie van het huwelijk stelt ook eischen op religieus gebied, zonder dewelke het maatschappelijk en cultureel mislukt. — Wij bezitten vele degelijke katholieke werken over de verhouding man en vrouw, die vele van de kwaliteiten van dit boek in zich vereenigen. — Dit kan ons niet beletten onze waardeering uit te spreken voor iedere andere hoogstaande prestatie.

Dr A. KRIEKEMANS

18.930 van Schelven, Th., D^r

159

WAAR MOET IK HET ZOEKEN ? — *A'dam, Kosmos* 1939 (23 × 16) 166 blz.

geb. fl. 2,90

III* — De bekende zenuwarts geeft hier psychologische beschouwingen over diverse onderwerpen (menschentypen, man en vrouw, erfelijkheid, sociale psychologie enz.). Ze mogen er zijn. Leerzaam en interessant. Een enkele minder gelukkige zin zal de lezer wel corrigeren. Aan te bevelen voor ontwikkelde volwassenen.

CYR. VAN DYUSE

18.931 Zweig, Arnold

19

SPINOZA. Bew. naar h. Duitsch dr Drs Frank de Vries — *Den Haag, Servire, 1939 (19 × 12) 192 blz.*

geb. fl. 2,50

II, T — Dit werkje geeft een inleiding van Zweig over Spinoza en tracht in korte citaten uit de werken van dezen

Spinoza

filosoof de hoofdgedachten aan den lezer mee te deelen. Als zoodanig mag het niet ongeslaagd heeten. En daar Spinoza meer en meer in de belangstelling komt, zijn deze gedachten inderdaad « levend ». Spinoza is evenwel pantheïst en zijn leer voor ons katholieken onbruikbaar. Ter gemakkelijke kennismaking met deze leer echter is het boekje wel geschikt en als zoodanig kan het voor hen, voor wie het nuttig is (priesters, etc.) wel aanbevolen worden.

CYR. VAN DUYSSE

2. - Godsdienst

- 18.932 Curran, E. Lodge** 27 : 37
 ♦ **GESCHIEDENIS VAN GOD'S KERK.** Honderd belangrijke gebeurtenissen in woord en beeld. 1. Van Christus' geboorte tot val v. West-Rom. rijk. 2. Van de Middeleeuwen tot en met uitvind. v. boekdrukkunst. 3. Van het Humanisme tot en met kroning en val van Napoleon. 4. Van Napoleon tot heden. *Bew. voor de Nederl. jeugd naar h. Amerikaans [Great moments in catholic history] dr J. H. van der Heijden met medew. v. M. R. Teijssen. Geill. — Helmond, N. V. Helmond, 1939, 4 dln (21 × 14) 107, 109, 111, 109 blz.*
elk fl. 0,75 ; geb. fl. 1
 V — Een zeer nuttige en aantrekkelijke reeks van hoofdgebeurtenissen uit de geschiedenis van de Heilige Kerk. — Heel stichtend, leerrijk, objectief en modern. Een prachtige reeks voor schoolbibliotheken.
 Dr M. DAISOMONT, PR.
- 18.933 Feckes, Karl, Dr** 23 : 26
 ♦ **HET MYSTERIE DER HEILIGE KERK.** Haar wezen en werking in het organisme van de bovennatuur. *Vert. uit h. Duitsch dr Pasch. J. van Kaathoven O. Praem — Averbode, Goede Pers, 1939 (21 × 15) 358 blz.*
35 fr.
 V* — Karl Feckes heeft de taak op zich genomen de leer van Scheeben te vulgariseeren en verder uit te werken. Het voetspoor volgend van den grooten Keulschen theoloog beschouwt hij het verlossingswerk in Christus, Hoofd, Middelaar en Hoogepriester, om vervolgens aan te toonen wat de Kerk is, als heilsinstituut en als mystiek lichaam van Christus. Zoo wordt van de Kerk een beschrijving gegeven die duidelijker dan in de meeste andere boeken, haar mysterie benadert, haar verbondenheid met Christus, haar heiligmakende kracht door den Geest van God. Hier is stevige en diepzinnige theologie in eenvoudige taal.
 AL. JANSSENS C.I.C.M.
- 18.934 Legêne, P. M.** 266 : 28
HET EVANGELIE EN DE PRIMITIEVE VOLKEN. *Geill. met 4 pltn en teekeningen — Zeist, Zendinggen. der Evangel. Broedergem., 1939 (20 × 14) 40 blz.*
fl. 0,40
 I², P — De schrijver, voorzitter en secretaris van het Zeister Zendinggenootschap, verhaalt over de verspreiding van den Bijbel bij allerhande primitieve volkeren en over trefende bekeeringen. Soms blijkt de gevolgde methode wel eenigszins bedenkelijk te zijn, zooals in het geval waar de toehoorders besloten geen rijst te planten omdat in het « Boek » (den Bijbel) het verhaal was gelezen, dat het niet regenen zou op aarde drie jaar en zes maanden.
 AL. JANSSENS C.I.C.M.
- 18.935 Koenders, A. J., Ord. Carm.** 264
 ♦ **VOLKSHANDBOEK DER LITURGIE** — *Turnhout, N. V. Brepols, 1939, 2^e verm. druk (24 × 17) XIV, 434 blz.*
40 fr. ; geb. 45 fr.
 IV — Deze studie veronderstelt bij den schrijver groote en uitgebreide liturgische kennis, en zal bij den lezer alle algemeene liturgische vragen opklaren. Steeds bondig en nochtans volledig behandelt schrijver methodisch zijn onderwerp. In 'n eerste deel beschouwt hij alles wat aangewend wordt bij den uitwendigen eeredienst, zoowel woord, zang, gebaar, als plaats en tijd. In 'n tweede deel beschouwt de schrijver bijzondere handelingen der H. Kerk in haar eeredienst : het H. Misoffer, de H. Sakramenten, Sacramentaliën en koor-gebed. Zeer nuttig werk voor wie iets over liturgie verlangt te weten zonder zich daarin te specialiseeren. Buiten een of ander kleine bijzaak die beter historisch zijn verklaring vindt dan wel in mystieken zin zooals door Schr. aangegeven, is dit werk onder alle oogpunten zoowel liturgisch, als theologisch zeer praktisch en juist.
 G. BOEN O.C.R.
- 18.936 Otten, F., Prof. en Verhaar, J., Prof.** 21 : 23 : 27 : 03
 ♦ **HET VERLOSSENDE ANTWOORD OP KWELLENDEN VRAGEN.** Moderne apologetische encyclopedie — *Utrecht, Alg. Kath. Uitg. Mij Urbi et Orbi, 1939 (25 × 18) 416 blz.*
fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
 IV — Een mooi en zeer nuttig boek. Het bevat een alfabetische lijst van godsdienstige onderwerpen waarover uitleg wordt gegeven en bedenkingen worden weerlegd. Daar alles

uit het werkelijk leven is gegrepen is het werk zeer modern, en verdient een eereplaats bij iedere familie. Ook kan het warm aanbevolen worden voor de hogere klassen, bij de studeerende jeugd, die zich tot de Hoogescholen of het werkelijk leven onmiddellijk voorbereidt.
Dr M. DAISOMONT, PR.

18.937 Schelfhout-van der Meulen, Alb. 24 : 37

DAT ZIJN ER DRIE ! Geill. met omslagteek. dr Lod. Schelfhout — Maaseik, J. J. Romen en Zn (Meisje, verdiep je ! n° 7) 1939 (15×10) 63 blz. 4 fr.
V, M — Op gemoelijken toon, drie onderhoudjes over « eenvoud, naastenliefde, offerzin », drie heerlijke deugden die elk kristen meisje best voegen.
FR. CROLS, PR.

18.938 Thibaut, R., Dom. 24 : 86

Dom Colomba Marmion

EEN MET GOD. Naar de brieven van D. Colomba Marmion. Vert. uit h. Fransch [L'Union à Dieu] dr E. H. Fr. Crols. Geill. met 1 foto — Antwerpen, Geloofsverdediging, 1939 (18×13) XXVIII, 340 blz. 20 fr.

IV — Uit het aantal brieven, in dit boek verzameld, blijkt de uitzonderlijke verdienste van Dom Marmion als zieleleider. Zij bevatten de raadgevingen gezonden naar priesters, kloosterlingen, leken die zijn leiding inriepen. Bij middel van brieven-uittreksels bouwde de verzamelaar een synthese van het geestelijke leven op, waarin alles gericht staat op onze vereeniging met God door onze verbondenheid met Christus. 't Klinkt alles zoo intiem, zoo menscheijk, zoo doorleefd, zoo doortrokken van genade en geloof, dat elke ziel voor al haar nooden, hier vinden kan wat ze zoekt. Zeer frissche vertaling.
D. DE PAUW O.P.

18.939 van Lombez, Ambrosius, O.M.C. 24

ZIELEVREDE. Vert. uit h. Fransch [Le traité de la paix intérieure] dr P. Franc. van Breda O.M.Cap. — Averbode, Goede Pers, 1939, 3e herz. druk (20×14) 274 blz. 20 fr.

IV — Zij die zich toeleggen op het inwendig leven loopen vroeg of laat gevaar den vrede der ziel te verliezen. Op hun weg immers rijzen tal van moeilijkheden, bekingen, twijfels, angsten, moedeloosheden die hun opgang stremmen. Daarom moet kost wat kost dien zielevrede gered. De praktische werken op dit gebied, van dezen achttiendeewschen geestelijken schrijver, vrucht van grondige zielekennis en rijpe ervaring, blijken afdoend om den zielevrede te veroveren, te bewaren en te bevorderen. Ten zeerste geschikt voor devote zielen en zieleleiders.
D. DE PAUW O.P.

18.940 XX (Zrs der christ. scholen te Vorselaar) 23 : 24 : 37

LIEFDE ZAAIEN, DADEN MAAIEN. Indeling en uitwerking van het godsdienst-programma voor den eersten graad. 1° DEEL : TOT KERSTMIS — Averbode, Goede Pers, 1938, 2^e herv. uitg., 3 dln (24×16) 255 blz. de 3 dln 50 fr.

V — Veel goeds dient gezegd van dit werk dat veel dienst zal bewijzen aan de leerkrachten die met het godsdienstonderricht belast zijn. Het munt uit door de welgelukte poging de theoretische waarheden concreet voor te stellen, aantrekkelijk te maken en te doen beleven.
Dr M. DAISOMONT, PR.

18.941 XX. 92 : 269

NEDERLANDSCHE BEKEERLINGEN. 1 Ellen Russe, Jo Spruyt, P. J. en S. — 2. Prof. I^r M. J. Granpré Molière : Over mijn terugkeer tot de Moederkerk — Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Zoekende zielen n° 575 en 576) 1939 (19×14) 20 en 25 blz. fl. 0,15 en fl. 0,20

V — 't Ware te wenschen dat in die middens, waar thans gestreefd wordt naar een levend geloof, deze getuigenissen van Nederlandsche bekeerlingen zouden hun weg vinden. Want wij die in de waarheid zijn opgegroeid kunnen nog veel leeren van hen die de ware Kerk ontdekten. Wij ook moeten, mee met die bekeerlingen, trachten te ontdekken en te doorgronden : de beteekenis van Jezus en zijn Kerk. Op die ontdekking volgt een levend geloof.
D. DE PAUW O.P.

18.942 XX. 269 : 93

NOORSCH E INTELLECTUEELE GETUIGEN — 's Hertogenbosch, Geert Groote Genootschap, (Zoekende zielen n° 560) 1938 (19×14) 51 blz. fl. 0,50

V — De zoekers, die hier aan 't woord komen, leefden, alvorens in 't bezit te geraken van de katholieke waarheid, in den Lutherschen godsdienst. Omdat zij daarin geen bevredigende oplossing aantreffen omtrent de groote levensvragen zochten zij elders. Al deze bijdragen hebben een afzonderlijke waarde. Vooral die van Sigrid Undset slaat diep in.
D. DE PAUW O.P.

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding Vrouwenbeweging

18.943 Barten, A. W. H. 37 : 01 : 9 : 91 : 39

- ◆ **HEEMKUNDE OP DE KATHOLIEKE L. S.** — Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (*Opvoedk. brochurenreeks*, n° 103) 1939 (19×15) 163 blz. fl. 1,70
IV* — Wie een degelijk inzicht wil krijgen in het zoo actueel vraagstuk der heemkunde, zal gretig grijpen naar deze diepgaande studie. Zij stelt het problema in zijn waren omvang, bepaalt het wezen, het begrip en de stof der heemkunde. En dit is dan nog maar een eerste deel. Het meeste, rechtstreeksche nut zit hem hier : waar zooveel geronk opgaat over levende school, werkelijkheidsonderricht, milieustudie, stamonderricht, heimatschool, activiteitsbeginsel, sociale opvoeding, onderricht volgens belangstellingscentra en andere aspecten der nieuwere pädagogiek, duidt steller klaar en logisch het verband aan met de heemkunde. Ook stippelt hij uit hoe de natuurwetenschappen, geschiedenis, aardrijkskunde, zelfs de folklore en de weerkunde hun steentje tot de heemkunde kunnen bijdragen. Dit alles is zeer leerrijk, bedacht en grondig. Een alleszins merkwaardige studie, die dan bekroond wordt door een imposante bibliographie en die wat scholing en nadenken eischt. Maar ook dat ligt in de lijn van den nieuwen tijd. A. VAN DEN DRIES, PR.

18.944 Belloc, Hilaire 33

- ◆ **HERSTEL VAN PRIVAATBEZIT.** Vert. uit h. Engelsch [*An essay on the restoration of property*] dr D^r Th. Schlöchtering — Heemstede, De Toorts, 1939 (21×14) 143 blz.

fl. 2,25 ; geb. fl. 2,75

IV — Met Chesterton z.g. is H. Belloc de woordvoerder van de Engelsche Distributistische Liga, die streeft naar herstel en veralgemeening van klein privaatbezit of, zooals Quadragesimo Anno zegt, naar deproletarisatie. In dit werk geeft Schr. een duidelijke commentaar van het programma der Engelsche Distributisten ; de vertaler heeft, waar het noodig bleek, verwezen naar Nederlandsche toestanden. Zeer interessant ! Dr C. VAN GESTEL O.P.

18.945 Citroen, Ada 37 : 159

KINDERPSYCHE EN OPVOEDING — A'dam, Kosmos, 1939, 122 blz. geb. fl. 2,25

Hilaire Belloc

II*, N — Populaire uiteenzetting van de psycho-analytische opvatting van de kinderspsyche en de kinderopvoeding. Het werkje is orthodox freudiaansch. Als uiteenzetting van deze opvatting is het leerzaam en het geeft bovendien tal van interessante gegevens uit het kinderleven. Doch als handleiding voor opvoeding kunnen we het niet gebruiken. De totaal freudiaansche verklaring van het kind is niet de onze. Bovendien heeft de auteur moreele opvattingen (b.v. over onanie) welke met de katholieke beginselen strijden. Vervolgens is het boekje hier en daar zeer verward (b.v. waar gesproken wordt over voorlichting en geweten). Ten laatste is het bovennatuurlijke element geheel uitgeschakeld. Doch voor wie eenigszins ter zake kundig is en zich over deze opvattingen op de hoogte wil stellen, kunnen we het aanbevelen. CYR. VAN DUYSSE

18.946 de Casseres, J. M., I^r 30 : 33 : 91

HET ANDERE AMERIKA. Geill. met afbeeld. — A'dam, De Arbeiderspers ; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel, 1939 (26×15) 371 blz. fl. 3,25 ; geb. fl. 3,90

IV* — « Het andere Amerika », in tegenstelling tot de onder ons gangbare voorstelling van het land van gangsters, filmsterren, korrupte politici en groot-kapitalisme, is het idealistische, naar sociale en economische verbetering strevende en daarvoor hard werkende Amerika. Met name het sociale streven van president Roosevelt wordt uitvoerig geschetst, waar tussendoor wel blijkt, dat onze weinig idealistische voorstellingen over Amerika niet helemaal fiktief zijn. Enige algemene ontwikkeling is wel gewenst. S. J. ROBITSCH

18.947 de Graaf, Herman 309 : 32

WIJ KUNNEN DEN OORLOG VOORKOMEN ! Een practische bijdrage tot de wereldvrede — A'dam, Bigot & van Rossum, 1939 (24×16) 181 blz. fl. 1,50

IV — De lezer, die spijs de saaiheid, die aan zulkssoortige boeken inherent is, den moed heeft deze bijdrage van zelf-analyse tot het einde te lezen, zal erin veel leeren. Deze ge-

schiedenis van een man die door de ondervinding van 't leven inziet dat de fout van zijn mislukkingen bij hem en niet bij de anderen ligt en die in de waarheden van 't Evangelie de kracht vindt om een nieuw leven, vol innerlijke vrede en vreugde, op te bouwen, wordt door hem zelf als voorbeeld aangegeven om de genezing van de huidige wereld te bekomen. Er ligt in dat boek veel levenswijsheid verborgen, die niet genoeg gewaardeerd kan worden. Een meer beknopte uiteenzetting echter zou de lezing ervan ongetwijfeld prettiger maken.
F. LAUWERS O.P.

18.948 de Poortere, A. 92 : 37

EDWARD PEETERS. Pionier van de opvoedkundige beweging in Vlaanderen. *Geill. met 1 foto — Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks van de Vl. Opv. Ver.) 1939 (20 × 14) 112 blz.* 16 fr.

IV* — 't Lag voor de hand dat de V. O. V. een brochure zou wijden aan haar stichter en eersten voorzitter. Pieteitswerk dus, dat alleen eerbied afdwingt. Spijts den warmen toon, die soms pleidooiend wordt, is er hier geen gebrek aan de noodige objectiviteit, omdat steller zich voorzichtig en wijs weet te houden aan de auto-biografische nota's van E. Peeters zelf, exponeert, niet discussieert. Men krijgt een goeden kijk in en doorheen het leven van dezen pedagoog, zijn verbazende werkkraft, zijn internationalen arbeid, zijn veelzijdige prestaties. Getuige daarvan de bijgevoegde bibliographie, die haast wel volledig zijn zal : een monument. Dit alles belet niet dat over sommige punten, sommige feiten, sommige verhoudingen het laatste woord nog niet gezegd is. Een ruime monographie moge dit alles ophelderen. Deze levenssynthese, in ernstigen toon gehouden, is intusschen het lezen en overwegen overwaard als eerste initieering en orienteering. A. v. D. DRIES, PR.

18.949 Hitler, Adolf 93 : 32 : 30 : 9 : 159

MIJN KAMP. Twee deelen in één band. *Vert. uit h. Duitsch [Mein Kampf] dr Steven Barends — A'dam, De A'damsche Keurkamer, 1939 (20 × 14) XXXII, 852 blz.* geb. fl. 4,50 II*, L T — Dat de oorspronkelijke uitgave dwalingen van zeer ernstigen aard op demagogisch-rhetorische wijze propageert, is bekend; dwalingen en ketterijen op het gebied van theologie en moraal (pragmatistisch), van ras en sterilisatie, van sociologie (wezen van de staatsgemeenschap t.o.v. het individu) etc. : zoo is het origineele werk reeds *zeer streng voor te behouden*. Dit voorbehoud wordt sterker voor deze vertaling, die, zacht gezegd, naar willekeur nuanceert, woorden invoegt of weglaat, alinea's combineert, cursiefgedrukte deelen gewoon laat drukken en omgekeerd : *ernstige* gevallen bijv. op pag. 24, 30, 104, 117, 135, 158, 197, 200-201, 210, 244, 303 etc. En een onjuiste vertaling van een gevaarlijk boek verdient *nog strenger voorbehoud*.
Dr JOP POLLMANN

18.950 Jordan, H. J., Drs Jr 37

HOE OPVOEDINGSFOUTEN TE VERMIJDEN — *Zeist, Ploegsma, 1938 (21 × 16) 183 blz.* fl. 1,50 IV, P — Van iemand die, docent bij het middelbaar Montessorionderwijs, heel wat theorie heeft verorberd en in de volle practijk staat, dit boek voor ouders en opvoeders : in bevattelijken trant en vorm, met een minimum wetenschapsbagage en met veel gezond verstand. Graag onderlijn ik dat hier gewezen wordt op verantwoordelijkheidszin, dat niet klakkeloos « gedaan » wordt aan nieuwere opvoeding, ook niet aan louter of critisch afbreken, maar aan een heilzaam constructivisme. Zware problemen komen voor, van scherp actueelen aard, die het boek veel interesse bijzetten. Drs Jordan vraagt excuus dat zij zoo bondig en oogenschijnlijk-oppervlakkig behandeld worden. Diepgrondige studie, onderhoudende causerie, met hier en daar een flits van een gedachte of bedenking die inslaat. Drs Jordan staat op den eisch der religieuze opvoeding. Bedoeld is naar protestantschen geest. Hindert is het niet erg. Toch lustte ik wel wat meer detailleering en toepassing in het leven. Het blijft een waardevol boek.
A. VAN DEN DRIES, PR.

18.951 Michielsen, L. en de Wachter, L. 37 : 91 : 5 : 3

HEEMKUNDE — *Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks v. d. Vl. Opv. Ver.) 1939 (20 × 14) 105 blz.* 16 fr. IV*, N — Nu de studie van het milieu en van de belangstellingscentra vereischt werd door het nieuwere leerplan der lagere scholen, komt dit boekje ons te gemoet als een gulle gast. De titel zou u kunnen misleiden, want deze verhandeling zal u geen bepaling, geen soorten, geen indeeling, enz. in de hand spelen. Maar bij monde van twee bevoegde en in deze lijn vlijtige schoolopziensers licht het de leerkracht in over wat reeds gedaan werd in heemkundige richting en over wat nog kan gedaan worden voor de toekomst. Alles concentreert zich rondom de door hen gestichte *Werkgemeenschap voor Heemkunde*. Hun visie is breed, hun actieplan ernstig ; en zij vragen niet hun opvatting zoo maar klakkeloos

te aanvaarden. Hun standpunt wil neutraal zijn. Katholieke leerkrachten die meer willen weten over het wezen, de takken, enz. der heemkunde in uitgesproken katholieken zin, zullen de lezing van dit boek aanvullen met A. Barten's *Heemkunde op de Katholieke L. S.* (I. De Stof) in de Brochurenreeks van Fr. Rombouts. Intusschen is onderhavig boekje een graag geziene stimulans.

A. VAN DEN DRIES, PR.

18.952 Müller, G. 37

GIDS BIJ DE STUDIE VAN 'T MILIEU. Met 2500 waarnemingstaken voor de drie graden der Lagere School — *Lier, J. van In & Co*, 1939 (21×15) 144 blz. 12 fr.

V — Minder bekende wegen opgaan wordt mogelijk voor iedereen, wanneer een goede gids de leiding neemt. Uit dit oogpunt is het werk van Müller hoogst verdienstelijk. Wie in de lagere school onderwijst en moeite heeft met de toepassing van het leerplan, mag gerust zijn. De « Gids bij de studie van 't milieu », met zijn 2500 waarnemingstaken, geeft keus genoeg voor elke leerkracht, hoe ook de aard der school zij. We bevelen het werk gaarne aan, maar moeten er nadruk op leggen, dat het volstrekt noodig is de « Inleiding » met aandacht te lezen : dan eerst komt het gebruik van het boek tot zijn volle waarde en kan de onderwijzer het met vrucht raadplegen.

AUG. TROCH

18.953 Schlichting, Th., Dr 88 : 79 : 37 : 61

FLORIS EN PETER OF DE LICHAMELIJKE OPVOEDING. Een gesprek en een program — *Heemstede, De Toorts*, 1939 (21×14) 80 blz. fl. 0,80

V — Wat men over de lichamelijke opvoeding te denken heeft : schrijver oordeelt deze nuttig — doch niet noodzakelijk, vooral niet voor meisjes. Naar mijn bescheiden meening is ze wel noodzakelijk. Jammer ook dat de aangeduide oefeningen vooral van recreatieven aard zijn, maar niet lichamenlijk verbeterend en opvoedend.

E. VOETS

18.954 van Asbeck, F. M., Mr 325

INTERNATIONALE INVLOED IN KOLONIAAL BEWIND. Rede uitgesproken bij de aanvaarding v. h. ambt van bijzonder hoogleeraar a. d. Rijksuniversiteit te Leiden op 26 Mei 1939 — *Groningen, J. B. Wolters*, 1939 (24×16) 27 blz. fl. 0,75

IV — Hoe de internationale invloed in koloniaal bewind ontstond, hoe samenwerking groeide en welke waarde en kracht deze bezitten, wordt in deze rede bondig vooruit gezet. Een helder betoog over een punt van belang in het zoo uitgebreide en soms zoo ingewikkelde koloniaal recht.

A. L.

18.955 van Brink, J. D. 383

HET POSTZEGELBOEK. Een handboek voor den postzegelverzamelaar. Met voorw. van Dr I^r M. H. Damme. Geïll. met portr. en 144 afb. — *Baarn, Hollandia Drukk. N. V.*, 1939 (22×15) X, 315 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90

V — Dit aardige en wel-geïllustreerde handboek is een aanwinst voor de philatelie. Het bevat zeer veel wetenswaardigs, nuttige wenken en wat geschiedenis van het postverkeer. De illustraties verduidelijken de tekst op verdienstelijke wijze.

J. P. M. VLEKKE

18.956 van Gelderen, J., Prof. 33 : 32

◆ DE TOTALITAIRE STATEN CONTRA DE WERELDHUISHOUDING — *R'dam, Nijgh & van Ditmar (Waakzaamheid, derde reeks n° 2)* 1939 (21×15) 25 blz. fl. 0,25

IV — Door hun economische politiek van autarkie stremmen de totalitaire staten de ontwikkeling der wereldhuishouding en vernietigen zij eigen welvaart. Dr C. v. GESTEL o.p.

18.957 van Mourik, J. 37 : 58 : 59

HET ONDERWIJS IN NATUURLIJKE HISTORIE IN DE LAGERE SCHOOL. Een proeve van practische pædagogiek. Geïll. met 6 pltn — *Santpoort, C. A. Mees*, 1939 (23×15) 55 blz. fl. 0,90

IV — Hier is een practisch schoolman aan het woord en een opvoeder met een warm hart. Door het onderwijs in de natuurlijke historie wil hij het kind brengen tot liefde en eerbied voor de schepping en tot de erkenning van het aanwezig zijn van het « Wonder ». Schrijver kent goed het Belgisch nieuw Leerplan der lagere school en toont zulks herhaaldelijk in den loop dezer brochure. Als hoofd eener openbare lagere school in Nederland noemt hij zich « een onvermoeibaar strijder voor de openbare school ». Hij spant er zich voor in de openbare school te verdedigen in haar behandeling van het leervak natuurkennis. Om te weten in welken geest ook dit vak moet worden onderwezen zal de katholieke onderwijzer beter gediend zijn met het « Leerprogramma en pædagogische richtlijnen voor de katholieke lagere scholen » (zie rec. 18.960).

Dr A. VERBIST

18.958 van Urk, Th., Sr 37 : 159

« TOT HUN VERSTAND GEKOMEN... ». Christelijke psychologische pædagogiek — *Kampen, J. H. Kok*, 1939 (21×15) 172 blz. fl. 1,20 ; geb. fl. 1,90

I^o, P — Een boek vol piëteit en met veel mooie en degelijke wenken over kind en opvoeding. Op filosofisch gebied is het soms gebrekkig, vooral wanneer de menselijke psychologie wordt ontleed. Op gereformeerd standpunt staande, mist het den rijkdom van de ware Christelijke Kerk, als « één schaaftal » door Christus tot opvoeding van het menschedom gesticht.
Dr M. DAISOMONT, PR.

18.959 Vergult, Richard A. 309 : 32

VREDE IN EUROPA. HOE ? — *St-Niklaas-W., R. A. Vergult, 48, Verl. Hovenierstr., 1939 (20×16) 164 blz.* 18 fr.

IV — Het opzet van dit boek is idealistisch verheven : tegen de wanorde de opbouwende krachten in Europa samenbundelen. Een solidaristische gemeenschap moet er komen, waar de eerste individuele plicht bestaat in den terugkeer tot God en zijn natuurwetten en de eerste sociale plicht in het solidair zijn. Indien de schrijver zich niet had laten meeslepen door sommige filosofische stellingen en moreele theorieën, waarvan een grondigere studie hem zeker had bevrijd, zouden wij volledig vrede hebben kunnen nemen met dit boek, waar zoo terecht gewezen wordt op de grootste hinderpaal tot vrede : het amoralisme.
F. LAUWERS O.P.

18.960 XX. 37

♦ LEERPROGRAMMA EN PÆDAGOGISCHE RICHTLIJNEN VOOR DE KATHOLIEKE LAGERE SCHOLEN — *Lier, van In ; Luik, Centrale Raad v. h. Kathol. L. O., 28, Ch. Morrenstr., 1939 (21×14) 190 blz.* 6 fr.

IV — In deze voortreffelijke brochure geeft de Centrale Raad van het Katholiek Lager Onderwijs het leerplan op voor de lagere school. Daaraan hebben meegewerkt : machtige onderwijzende congregaties, katholieke normaalscholen, hogere instituten voor opvoedkunde en stille wroeters uit alle gouden. Zonder al te zeer in theoretische beschouwingen te treden biedt het een werkplan aan dat in de minste scholen toepasselijk is. De Centrale Raad geeft een klaar begrip over het milieu, en geeft rake opmerkingen omtrent de waarnemingsoefeningen. Om zijn bepaaldheid, klaarheid, praktische waarde en principiële vestiging van de godsdienstig-zedelijke strekking, verdient dit programma de voorkeur op het officiële leerplan.
Dr A. VERBIST

18.961 XX. (Een vrouwe van Nazareth) 37 : 24

♦ ONS ONDERWIJS EN HET KRUIS — *Tilburg, R. K. Jongensweeshuis (Opvoedk. brochurenreeks n° 107) 1939 (19×15) 52 blz.* fl. 0,50

IV-V — Met als basis de werkprestaties op de Lagere Scholen van het Bisdom Haarlem, wil deze brochure aan buitenstaanders een inzicht geven in wat men ginder noemt : de kruiskindermethode, de bijzondere opvoedingsmethodiek der jongste jaren voor de vrouwelijke jeugdbeweging voor Katholieke Actie. In dien zin zal de brochure haar vruchten afwerpen ook op Vlaamschen grond. Programmatisch zit deze methode mooi en engsluitend ineen : daartoe heeft de ervaring het hare toe bijgedragen. Zeer leerrijk acht ik het bijzonder punt : hoe men ertoe gekomen is de schakels te leggen tusschen de school en de jeugdbeweging, zoodat zij mekaar niet belemmeren of dwarsboomen. Een waar vademecum voor onze leidsters der K. A.
A. VAN DEN DRIES, PR.

4. - Taalkunde

18.962 Demanet, F. 414 : 37

ZUIVER SPREKEN. De praktijk van de klankleer. De theorie van de klankleer. De spraakgebreken. Pædagogische wenken. Een handboek voor onderwijzers. Een leerboek voor normaal- en middelbaar onderwijs. *Geill. — Lier, J. van In & Co, 1939 (22×15) 311 blz.* 28 fr.

IV* — In de reeks der fonetische werken is dit boek van Demanet een uitstekende aanwinst te noemen. Hier hebben we nu een wetenschappelijk verantwoord, duidelijk gestelden leidraad, dien alle pædagogen — en voornamelijk dezen die zich met de uitspraakleer bezig houden — als zeer nuttig studiemateriaal kunnen gebruiken. Demanet's *Zuiver spreken* weegt op tegen het beste dat tot op heden op dit gebied in Noord en Zuid verscheen. Zeer aanbevolen.
A. VAN DE VELDE

18.963 Ghéon, Henri 82.8 : 37 = 44 : 4393

FÉERIES. *Annotations de A. Tam et M. Koets. Geill. — A'dam, J. M. Meulenhoff (Ma première Collection n° 22) 1939 (18×13) 94 blz.* fl. 0,85

VI — Ghéon schrijft een keurig en vlot Fransch. Zijn dialoog is direct en eenvoudig. Er

valt bij hem evenzeer conversatie als woordenschat te leeren. Een gelukkig initiatief : deze fijne, gedramatiseerde sprookjes als klasselectuur. De marge-vertalingen zijn soms een weinig te simplistisch, wat verwarring zou kunnen stichten.

PAUL HARDY

18.964 Muller, J. W., Dr 4393 : 91 : 9

DE UITBREIDING VAN HET NEDERLANDSCH TAALGEBIED, VOORAL IN DE XVIIe EEUW — Den Haag, W. P. van Stockum & Zoon, 1939 (20 × 17) 123 blz. fl. 2,75
V — In dit boekje — aanvankelijk de tekst van een voordracht, in omgewerkten vorm verschenen in *De Nieuwe Taalgids* XV (1921), thans opnieuw herzien en bijgewerkt — betoogt prof. Muller dat het Nederlandsch in de 17^e en in de 18^e eeuw een groote, tot dusver grootendeels onvermoede uitbreiding heeft gekend. Niet alleen veroverde het, in de Republiek der Vereenigde Provinciën zelf, de gewesten beoosten Zuiderzee en IJssel, ook buiten de toenmalige grenzen straalde het uit : als cultuurtaal vooral in de aan de Republiek grenzende Nederduitsche gebieden : Oost-Friesland en den Neder-Rijn ; als zee-manstaal drong het in sterke mate door in het noordelijke Nederduitsch, in de Scandinavische talen, tot zelfs in het Russisch toe. Deze uitstraling is, volgens prof. Muller, vooral bevorderd en een tijd lang gehandhaafd door twee machten : godsdienst en koophandel, sterk gesteund door het gezag van een bloeiende en machtige Republiek. Een zeer interessant, rijk gedocumenteerd en lezenswaardig boekje !

Dr E. ROMBAUTS

5. - Wetenschappen

18.965 Denijs, M., Dr B^r en Müller, G. 5 : 37

NATUURKENNIS. Handleiding voor de leerlingen van den derden graad. Geill. met teekeningen dr G. Torney — Oostakker, Boekhl « *Diligentia* », 1939 (22 × 15) 216 blz. 10 fr.
V — In den geest van het leerplan hebben de schrijvers de stof geschikt volgens levens-gemeenschappen. Zoo worden behandeld : de wei, het bosch, de tuin, het veld, het park, de sloot, de weg, het huis, de heide, de beweging, de voeding, de lucht, het water, de warmte, het licht. Het boek dat voor de leerlingen van den 3ⁿ graad bestemd is, moet naar verklaring van de schrijvers gebruikt worden als handleiding bij de waarneming en de observatie van de echte, levende natuur. In dien zin kunnen de leerkrachten er veel interessante gegevens in vinden en kiezen tusschen de taken die voor de leerlingen bestemd zijn.

AUG. TROCH

18.966 Denijs, M., Dr B^r 58 : 37 : 91

PLANTKUNDE. Leerboek voor Normaalscholen, Colleges enz. Met een hoofdst. over de Plantenaardrijksk. v. België dr Dr Paul van Oye. Geill. — Oostakker, Boekhl « *Diligentia* », 3^e verbet. druk (24 × 16) 327 blz. 22 fr.
V* — De werken van Broeder Denijs worden in de Vlaamsche onderwijskringen zeer gewaardeerd. Deze 3^e uitgave is weer keurig verzorgd en flink aangevuld. Voor normaalscholen, middelbaar land- en tuinbouwonderwijs alsook voor gewoon humaniora-onderwijs zeer geschikt.

I^r F. CASTEELS

18.967 Ditmars, Raymond L. 59

ZIJ VECHTEN VOOR HUN LEVEN. De strijd om het bestaan bij de dieren. Bew. naar h. Engelsch [The fight to live] dr John Kooy. Geill. met 14 pltn — Deventer, A. E. Kluwer (Natuur- en Techniekbiblioth.) 1939 (20 × 14) 120 blz. fl. 0,70 ; geb. fl. 1,20
V — Afgezien van het min of meer filosofisch evolutionisme dat af en toe in het werk doorschemert is *Zij vechten voor hun leven* een eerste klas werkje. Vlot en onderhoudend geschreven en goed vertaald. Schier op elke bladzijde laat schrijver uitkomen de prachtige orde, de werkende doelmatigheid die heerscht in Gods wondere natuur. Waarover de schrijver het heeft ? Hij bestrijkt het domein van de levende dierwereld bijna t'allen kant : de grootste zoogdieren, de vervaarlijkste roofvogels tot de kleinste insecten, ja de parasiteerende bacteriën en Co. Hoe verhoudt zich dit alles ; hoe vecht en werkt dit onderling om voortdurend orde en evenwicht in de natuur te behouden : dit is 'n algemeen, bondig overzicht. Zeer warm aanbevolen, ook voor hen die zich met apologie inlaten. L. SENDEN, PR.

18.968 Jordan, H. J., Prof. Dr 59

HET LEVEN DER DIEREN IN HET WATER. Geill. met 40 platen — Utrecht, A. Oosthoek, 1939 (22 × 16) 226 blz. fl. 3,25 ; geb. fl. 3,90
V* — Een geleerd en degelijk werk handelend over de symbiose in het water. Niet enkel belicht schrijver de synoecie van de dieren onderling, maar ook deze van plant en dier ; verder de verhouding van milieu : zoutgehalte, osmotische druk, de aanpassingsmogelijk-

heden van dier en plant in een gewijzigd midden. — Veel belezenheid gaat er in gepaard met scherp observatievermogen. Een uitgebreide literatuur op het eind van het boek laat belangstellenden toe de studie verder uit te diepen.
L. SENDEN, PR.

18.969 Möller, Chr. en Rasmussen, E. 53

ATOMEN. En andere kleine deeltjes. Vert. uit h. Deensch [*Atomer og andre smaating*] dr I^r Jan Bouten. Geill. met fig. en XII platen — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (21 × 14), 207 blz. fl. 2,90 [49,30 fr.]; geb. fl. 3,90 [66,30 fr.]

V — Op heldere wijze zetten de schrijvers de ontwikkeling der atoomphysica uiteen vanaf het eerste begin tot aan de ontdekkingen over de structuur der atoomkernen. Prof. Niels Bohr schreef een voorwoord.
A. ACKERMANS

18.970 Tolman, Rinke 59 : 58 : 71

EEN WERELD VAN SCHOONHEID. Geill. met 16 reprod. naar foto's — Utrecht, Het Spectrum; Antwerpen, Standaard-Bkhl (*Schijnwerpers* n° 31) 1939 (19 × 11) 118 blz. 22 fr.

V — Rinke Tolman is een der voornaamste vulgarisators van de liefde tot de natuur. In *Een wereld van schoonheid* hebben wij een uitgebreid verslag van een viertal uitstappen naar kenschetsende hoekjes van Nederland: Friesland, Kampereiland, Zuid- en Noord-Holland. Iedere specialist in de natuurwetenschappen krijgt een schepje. Het deel van den vlinder- en vogelliefhebber weegt het zwaarst. 't Is degelijke waar. Naast scholekster, korhoen, grutto, zwarte stern — verschillende soorten — goudplevier, kwartelkoning, porceleinhoentje, ral, waterspreeuw en meer andere geeft de schrijver een uitvoerige degelijke beschrijving over den aschgrauwen kiekendief en het ijsvogeltje. Hij roemt er op dat de aalscholverscolonie van Lekkerkerk door buitenlanders wordt bezocht; met recht, want de twee afdelingen van « De Wielewaal » Antwerpen en Turnhout bezochten ze in 1938-39. — Echte schoonheid om van te smakken.
F. SEGERS

6. - Toegepaste Wetenschappen

18.971 Friedlaender, Henri 655 : 681

TYPOGRAPHISCH ABC. Een beknopt overzicht der grondbeginselen van degelijke typographie. Geill. — Den Haag, L. J. C. Boucher [*Antwerpen, De Nederl. Boekhl*] 1939 (23 × 15) 47 blz. geb. 21,25 fr.

V — Voor vakkundigen een allerinteressantste uitgave, die zeer overzichtelijk de principes der typographie weergeeft. — Warm aanbevolen.
B. GITS

18.972 Kellner-Daniel, D^r 61 : 92.6

REDDERS DER MENSCHHEID. Doktoren als Nobelprijswinnaars. Bew. naar h. Duitse manuscript dr Dr W. B. Huddleston Slater. Naar het oorspronkelijk Hongaarsch [*A Nobel Dijis Orvosok*] — A'dam, J. M. Meulenhoff, [1939] (23 × 16) 268 blz. fl. 2,90
V — Belangwekkende overzichten van het werk der geneeskundige Nobelprijswinnaars tot op den laatsten tijd bijgehouden. Nuttige en algemeen-vormende lectuur, die eenige ontwikkeling veronderstelt. Er gaat een hoofdstuk vooraf over A. B. Nobel.

Dr J. E. SCHULTE

18.973 Lacops-M., B^r [Roels, V.] 63 : 58

BUITENLEVEN: 1° Deel HET LANDBOUWBEDRIJF — DE BOOMGAARD. Geill. — Oostakker, Boekhl O. L. Vr. v. Lourdes, 3^e druk (25 × 16) 191 blz. 6 fr.

V — Een werkje dat meer bestemd is voor onze vakbibliotheken dan voor het eigenlijke onderwijs. Als prijsboek voor lagere en 4^e graadscholen mag het eveneens worden aanbevolen.
I^r F. CASTEELS

18.974 Lacops-M., B^r [Roels, V.] 58 : 59 : 63 : 37

- ◆ HANDBOEK VOOR DEN LEERLING DER LAGERE LANDBOUWAVONDSCHOOL; 1° Deel: DE PLANT; 2° Deel: HET DIER. Geill. — Oostakker, Boekhl O. L. Vr. van Lourdes, 1931, 1° dl 2^e druk, 2 dln (22 × 14) 265, 279 blz. elk 15 fr.

V — Als hand- en werkboek voor lagere landbouwavondscholen, alsook voor 4^e graad-jongens zeer geschikt.
I^r F. CASTEELS

18.975 Lacops-M., B^r [Roels, V.] 63 : 58 : 37

HANDBOEK VOOR DEN LEERLING VAN DE TUINBOUWSCHOOL: 2° Deel: FRUITBOOMTEELT. Geill. — Oostakker, Boekhl O. L. V. v. Lourdes, (21 × 14) 159 blz. 8 fr.

V — Aan te bevelen voor lagere tuinbouwavondscholen alsmede voor den 4^e graad. F. C.

18.976 Moolhuisen, H. 64

MENUKUNDE. Handleiding voor het samenstellen van menu's en wat daarmee in verband staat. — Nijmegen, G. Moorman, 1939 (20×14) 110 blz. fl. 1,95
V — Het belangrijkste van heel dit boekje lijkt nog de Nederlandsche omzetting van klassiek-geworden Fransche menu-benamingen.

18.977 Poortenaar, Jan 676

DE PAPIERWERELD. In samenwerking met Dr Dard Hunter en C. Pels. Geill. en met talrijke papiermonsters — Naarden, « In den Toren », 1939 (24×16) 244 blz. geb. fl. 5,50
V — Voor papierliefhebbers en bibliophielen een zeer belangwekkend boek. Heelemaal niet droog en muffig ! En wat biedt het een keuze papiersoorten, die men anders niet licht te zien krijgt. Het geheel is zeer verzorgd uitgegeven en strekt « In den Toren » tot eer. B. GITS

Jan Poortenaar

18.978 van Godtsenhoven, Em., Prof. I^r 63

LANDBOUWKUNDE OP DE HOEVE. Geill. — Antwerpen, Standaard-Boekhl., 1939, 6^e verm. druk (23×15) 288 blz. 18 fr.

V — Dit vulgarisatiewerk van prof. van Godtsenhoven, dat reeds zijn 6^e druk beleefd — wat op zichzelf een aanbeveling waard is — werd steeds met veel bijval gebruikt als handboek in het naschoolsche landbouwonderwijs. In iedere vakboekkerij van den buiten is het op zijn plaats om druk geraadpleegd te worden. Wat het hoofdstuk « Bodemkennis » betreft, dit werd volledig omgewerkt naar de laatste gegevens van de moderne landbouwwetenschap. Het werk ligt in het bereik van ieder eenigszins ontwikkeld landbouwer. De uitgave zelf is fraai verzorgd. I^r F. CASTEELS

18.979 van Rooyen, J. 63 : 59 : 37

BUITENLEVEN : 4^e Deel. PAARDENKWEEK. Handboek voor de landbouwscholen. Geill. — Oostakker, Boekhl. O. L. V. van Lourdes (24×16) 238 blz. 10 fr.

V* — Dit handboek voor landbouwscholen zal veel diensten bewijzen in het middelbaar landbouwonderwijs. Het vult waarlijk een leemte, daar de literatuur over den kweek van het anders zoo geroemde Belgisch trekpaard zeer begrensd is, vooral in onze taal. Hier en daar is het opstel wel wat stroef, doch dat zijn kleine gebreken die in niets de technische waarde van het werk verminderen en die bij een eerste uitgave onvermijdelijk zijn. Dit werkje is ook in alle vakbibliotheken van den buiten op zijn plaats. I^r F. CASTEELS

18.980 Winters, Victor M. E., Dr 61 : 9

STAAL TEGEN STAAL. De oorlogs-chirurgie van de oudste tijden tot heden. Geill. — Utrecht, Het Spectrum ; Antwerpen, De Standaard-Bkhl (Schijnwerpers n° 33) 1939 (19×11) 110 blz. 15 fr.

V — De titel zegt niet veel uit zich zelf, en is, in dien zin, niet voordeelig gekozen. Het eerste staal is dat van het chirurgennmes, het andere dat van de wapens. Het boek geeft de korte geschiedenis van de oorlogschirurgie vanaf de voorhistorische tijden (zeer sterk geresumeerd) tot op onze dagen. Het meest uitgebreide deel gaat natuurlijk over de moderne tijd ; het interessantste nochtans is wel de levensgeschiedenis van Larrey, de chirurg van Napoleon's legers. Weer een « Schijnwerper » die wat te zien geeft. Dr J. LEBEER

18.981 Sansen, Joz. 676 : 655 : 681

PAPIER EN DRUKKUNST. Geill. met fig. en 8 platen — Oostakker, Diligentia (Merkwaardige uitvindingen) (24×15) 125 blz. 5 fr.

V — Vulgariseerend. Voor de jeugd, een nuttige inwijding in de geschiedenis en de techniek der typografie.

18.982 Sansen, Joz. (Br. A. M) 621.1

STOOMMACHINES. Geill. met fig. en 6 platen — Oostakker, Diligentia (Merkwaardige uitvindingen) 1937 (24×15) 124 blz. 5 fr.

V — Na het ontstaan van de stoommachine beschreven te hebben geeft de auteur de werking en de samenstelling ervan weer. Daarna behandelt hij meer gedetailleerd de scheepvaart en de spoorwegen. — Goede vulgarisatie. G. BOEKEN

18.983 XX. 652

METHODE IN HET MACHINE-SCHRIJVEN op het algemeen klavier op woordafleiding, zegwijzen, spreekwoorden enz. toegepast door Br B-M — Méthode de dactylo-

graphie sur le clavier universel appliquée... — Oostakker, Boekhdl O. L. Vr. van Lourdes 1936 (27×20) 139 blz. 15 fr.
V — 'n Twee-talige methode voor machine-schrijven. Deze die door de Broeders van Liefde werd uitgegeven schijnt ons heel wat degelijker en adæquater.

7. - Schoone Kunsten

18.984 Cornette, A. H., Prof. Dr 75 : 709

DE VLAAMSCHE SCHILDERKUNST IN DE XVIIe EEUW. Geill. met 9 pltn in kleuren en 96 in koperdiepdruk — A'dam, Antwerpen, van Ditmar, 1939 (34×26) 41 blz. geb. 85 fr.

Prof. Dr. A. H. Cornette

IV — De kunsthistorische en kunstkritische productie wast in Holland en Vlaanderen tot een vloed. Het verheugende daarbij is de omstandigheid, dat de kwaliteit de zelfde hoogte houdt als de kwantiteit. Holland en Vlaanderen beschikken op dit oogenblik over een groep kunsthistorici, die in den vreemde niet meer lessen halen moeten, dan zij er zelf kunnen geven. Een tweede verheugend feit is, dat, op dit gebied nog meer dan op het letterkundig gebied, het tusschen Zuid- en Noord-Nederland tot een volledige samenwerking kwam. Onder de Nederlandsche kunsthistorici neemt Cornette een zeer in het oog vallende plaats in. Hij is geen grootmeester, wel een zeer voornaam en volledig meester, die in zijn talrijke kunstgeschiedkundige geschriften blijk geeft van een even uitgebreide als genuanceerde kennis, en tevens van een artistiek zeggingsvermogen, waarvan precisie en stijgende eenvoud de schoonste hoedanigheden zijn. Zelden kwamen al die kwaliteiten zoo schitterend tot uiting als in het hier voorliggend werk. Een schat waarvoor we Prof. Cornette dankbaar zijn. Die, als leek, onze zeventiende eeuw kennen wil, beschouwe de overtalrijke reproducties van dit prachtig uitgegeven boek, en leze en herleze de inleiding, die hem alles leeren zal, wat hij over onze zeventiend'eeuwsche kunst weten moet en zooals hij het weten moet.

Dr A. STUBBE, PR.

18.985 de Gruyter, Jos. 73

BEELDHOUWKUNST. Kanttekeningen naar aanleiding van de tentoonstelling « Rondom Rodin » in het stedelijk museum te Amsterdam. Geill. met 6 platen — Den Haag, H. P. Leopold (De vrije bladen jaarg. 16, schrift IX) 1939 (23×16) 21 blz. fl. 1,50
V — Een gelegenheidsartikel, geworden tot, en terecht uitgegeven als een studie van blijvende beteekenis, even gedachtenrijk als gedachtenrijk en schoonvormelijk van expressie. Wie het essentiele weten wil over de natuur, de mogelijkheden en de grenzen van de beeldhouwkunst, leze dit essai. Hij krijgt daarbij als toemaat een klaar overzicht van de geschiedenis der beeldhouwkunst in Frankrijk gedurende de negentiende eeuw. Ten zeerste aanbevolen.

Dr A. STUBBE, PR.

18.986 Knipping, B., Dr, O.F.M. 709 : 73 : 74 : 75

◆ DE ICONOGRAFIE VAN DE CONTRA-REFORMATIE IN DE NEDERLANDEN : 1^e DEEL. Geill. met 210 afb. — Hilversum, Paul Brand, 1939, 2 dln (29×21) VII, 333 blz. 2 dln geb. fl. 50

V* — Een geweldig feitenrijk overzicht van den gedachtelijken inhoud, vooral van den iconographischen inhoud van de Barokkunst in de Nederlanden. Een proefschrift. Iedereen weet, hoe ter gelegenheid van een doctorspromotie met de wierookvaten wordt geslingerd. We kennen Pater Knipping en we zijn zeker, dat die overdadige wierook hem niet dronken maakte, dat hij beter dan wie ook in staat is, om te weten, dat met het verschijnen van dit boek op wetenschappelijk gebied eigenlijk niet veel is gebeurd, o.i. al te weinig. Over de Barok-iconographie hebben Mâle, Weisbach en anderen, reeds vroeger het hoofdzakelijke gezegd, althans wat het stoffelijk gegeven betreft. De bijzondere en oorspronkelijke Nederlandsche nuances der Barok-iconographie kwamen wellicht daarbij niet voldoende tot hun recht. Om dit tekort aan te vullen was geen zwaarlijvig werk noodig, daartoe volstond een degelijke brochure. Opende Pater Knipping ten minste nieuwe vergezichten ? Jammer niet. Geen nieuwe visie, geen enkel vruchtbare probleemstelling. Een ontmoedigende braafheid. De schrijver zal later spijt hebben, dat hij, bij het lange voorbereiden van dit documentair respectabel werk, faalde door een te groot geloof in drie gevaarlijke dingen : in de onfeilbaarheid van de de gangbare historische axiomata, in de onfeilbaarheid van de

heerschende wetenschappelijke methodes, in het volstrekt gezag van de onmiddellijke professoren. Niet het geloof maar het ongeloof is de voorwaarde van den werkelijk wetenschappelijken vooruitgang. Het is niet weaar P. Knipping, dat de Barokkunst zoo maar zonder meer een verschijnsel is van den Contrareformatorischen levensstijl, dus een kind van de Kerk, en niemand levert meer bewijzen dan U zelf, om het onhoudbare van die stelling aan te toonen. Een prachtig Naschlagwerk voor specialisten, wat de leken betreft een onleesbaar boek, omdat Pater Knipping er niet, zooals zijn voorbeelden Mâle en Weisbach, in slaagde om boven zijn overrijke documentatie uit te stijgen, en ze om te scheppen tot een organisch levend geheel. Toch zou men ten onrechte van de mediocriteit van dit werk tot de mediocriteit van den auteur besluiten. Pater Knipping is heel wat meer, dan wat hij in dit boek openbaarde. Hij fatsoeneerde hier een zware maar gave baksteen, hij is in staat als architect op te treden. Dit bewijzen de al te korte bladzijden van zijn synthetische inleiding en zekere schrijverskwaliteiten. Wellicht komt die persoonlijke meerwaarde tot uiting in het vooruitzicht gestelde tweede deel, dat we juist daarom met des te meer ongeduld verwachten.

Dr A. STUBBE, PR.

18.987

75 : 709

KNUTTTEL WZN, G., D^r : HUBERT EN JAN VAN EYCK. *Met 51 afbeeldingen*

VAN THIENEN, FR., D^r : VERMEER. *Met 50 afbeeldingen*

VERMEYLEN, A., PROF. D^r : HIERONYMUS BOSCH. *Met 51 afbeeldingen*

Omslag v. Tine Baanders — Antwerpen, Standaard Bkhl (Palet-serie. Een reeks monografieën over Hollandsche en Vlaamsche schilders) 1939, 18 dln (26×19) elk 60 blz. 4 elk 25 fr.

V — « Een uitgave van deeltjes, die later tesamen de belangrijkste meesters der Hollandsche en Vlaamsche schilderkunst zullen omvatten : een schildersencyclopedie in woord en vooral in beeld ! Een serie samengesteld door bij uitstek deskundige auteurs, enz. » Mooie beloften. Beantwoordt de werkelijkheid aan de voorgespiegelde verwachtingen ? Ja, te oordeelen naar de waarde van de drie eerst verschenen deeltjes. De naam van de schrijvers waarborgt de wetenschappelijke degelijkheid van deze monographische syntheses, hun schrijverskunst de suggestieve schoonheid der zeggings, hun leeraarstalent de overzichtelijke klaarheid. *De gebroeders van Eyck* zijn bijzonder actueel, gezien de belangrijke problemen, die op dit oogenblik ten overstaan van het beroemde Lam Gods, en niet minder ten overstaan van hun persoon worden opgeworpen. De heer Knuttel gelooft, dat de hoofdfiguur van het Lam Gods wel degelijk God den Vader voorstelt, dat het ten tweede verkeerdt was te beweren, dat het mogelijk zijn zou, in de Gentsche polyptiek, op consequente wijze het aandeel aan te toonen van de twee broeders, Hubert en Jan, zoo er twee broeders bestaan hebben, wat Knuttel als onweerlegbaar beschouwt, alhoewel hij verder zijn bijzonder mooie studie schrijft, alsof er maar één van Eyck, namelijk Jan, had geschilderd. Er bestaan omtrent *Bosch* geen historische problemen, hij zelf, de acuutste visionnaire der Latere Middeleeuwen, is een probleem. Niemand was beter geschikt dan Prof. Vermeulen om dit probleem te belichten, om ons te zeggen, wat Bosch was, hoe hij vastzat in zijn tijd, en wat zijn werk voor de moderne kunst, vooral ten overstaan van het surrealisme beteekent. De heer van Thienen is op dit oogenblik nog minder in breede Vlaamsche kringen bekend, zijn *Vermeer* is een pareltje, waarvan de wetenschappelijke overtuigingskracht nog wordt verhoogd door een eenvoud van uitdrukking, die deels door den aard van het ontlede werk werd gesuggereerd, deels de schrijverswijze van den nog betrekkelijk jongen Hollandschen kunstgeleerde eigen is. Indien de waarde van de verder in het vooruitzicht gestelde deeltjes het peil houdt hunner voorgangers, dan mogen we de uitgevers ervan een mooi succes voorspellen.

Dr A. STUBBE, PR.

8. - Letterkunde

82. TOONEELLITERATUUR

18.988 Hageveld, Walther

82

DE BOLSJEWIEKEN GRAVIN. Klucht in één bedrijf

DE MOOISTE DAG VAN ZIJN LEVEN. Klucht in één bedrijf

— *Antwerpen, P. Vink, 1939 (17×13) 40, 36 blz.*

elk 9 fr.

1. V^o, M — Het paardenmiddel om 'n paar ongewenschte dames definitief buiten te walsen. 'n Gebfabriceerde domme klucht.

2. V, J — De eindelijke wraak van 'n uitgezogen en afgesnauwd boekhouder. 'n Leuk dingetje ten slotte en aanvaardbaar want binnen de perken van 'n minimum logica.

JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

- 18.989 Scheltjens, Lodewijk** 82
 MOEDERLIEFDE. Tooneelspel voor meisjes in één bedrijf (ook geschikt voor luister-
 spel) — *Antwerpen, Tooneelfonds Putman*, 1938 (19×13) 33 blz. 10 fr.
 V, M — Kinderen vieren het naamfeest van hun blinde moeder. — Het kon een lief kinder-
 tooneelspel worden, was er de tekst niet om alles te bederven. Het woord diept niet uit en
 de taal is gebrekkig. Scheltjens kan een scenario in mekaar steken. Maar een ernstigen
 tekst krijgt hij niet klaar. Dr C. GODELAINE
- 18.990 Staes, C. J.** 82.1
 HET GROOTE OOGENBLIK. Psychologisch spel in 4
 tafereelen — *Antwerpen, Tooneelfonds Putman*, 1939 (18×13)
 63 blz. 15 fr.
 IV — Een man oefent een noodlottigen invloed uit op den
 onwettigen zoon van prof. Paal. Deze haat dien man en be-
 dreigt hem. Kort daarop vindt men hem in zijn huis vermoord
 en Paal klaagt zichzelf aan en wel om zijn zoon, den moor-
 denaar bekentenis te doen afleggen. Dit geschiedt. — Vrij
 spannend stuk, met druk spel en levendigen dialoog. De
 indruk zal vaag zijn. Dr C. GODELAINE
- 18.991 van den Vondel, Joost** 82.9 : 81 : 809 : 37
 ♦ GIJSBREGHT VAN AEMSTEL. Met aantekeningen
 van E. F. van den Bilt — 's Bosch, L. C. G. Malmberg (*Malm-
 berg's Nederl. Schoolbiblioth. n° 6*) 1939, 2^e druk (18×11)
 94 blz. fl. 0,50
 V — Gecommenteerde schooluitgave zonder geleerde inleidingen en zonder overtolligheid
 wat betreft den philologischen en historischen commentaar. Prettig formaat en zeer bruik-
 baar. PAUL. HARDY
- 18.992 van Rompuy-Janssens, Tine** 82 : 78
 KEMPISCHE HARTEN. Landelijk zangspel in drie schuifkens. *Muziek van Abel Frans*
 HET NEEFJE. Vroolijk spel in twee bedrijven
 — *Antwerpen, Tooneelfonds Putman*, 1939 (18×13) 93, 46 blz. 15 fr., 12 fr.
 IV — « Kempische harten » is 'n gewoon landelijk minnespel met 'n paar leuke lieder-
 teksten. « Het neefje » is 'n geforceerde idylle. Vroolijk ? Wellicht, maar dan voor min-
 eischend publiek, want zeer, zeer gewoon. JOZ. VAN DEN EYNDE, PR.

C. J. Staes

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de Kerkelijke Indexlijst voorkomen ; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet veroordeeld zijn ; 3) op grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijc moeten worden geacht.

- 18.993 de Visser, Louis** 93 : 30 : 32
 HERINNERINGEN UIT MIJN LEVEN — *A'dam, Pegasus*, 1939 (21×15) 184 blz.
fl. 0,60 ; geb. fl. 1,90
 I — Deze herinneringen schijnen tot doel te hebben een proletarische afkomst voor den
 schrijver op te maken en zijne gestadige marxistische orthodoxie in het licht te stellen
 Bij de apologetische strekking van het boek, verwondert het niet dat alles niet objectief is,
 zoowel voor wat de positie der socialisten aangaat tegenover de « bourgeoisie » als voor de
 positie der kommunisten tegenover de socialisten. Sommige « bourgeois »-gedachten, die
 schuil gaan in het heele boek, geven den indruk van een tamelijk verwaterd kommunisme,
 dat daarom niet minder gevaarlijk is. A. WUYTS S.J.
- 18.994 Helman, Albert** 83.1
 HET VERGETEN GEZICHT — *R'dam, Nijgh & v. Ditmar*, 1939 (26×17) 322 blz.
fl. 3,50 ; geb. fl. 4,90
 I — Een goed geschreven boek, dat wij echter om de sfeer en de omgeving, waarin de
 kompasloze mensen, Rufino en Mathilde, leven en ondergaan, moeten afwijzen
M. DANIELS

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

- 18.995 Fonteyne, N. E.** 83.1 : 93
 KINDERJAREN (Twee musschen voor een penning). Geïll. met omslag dr Acket — Antwerpen, *De Sikkels*, 1939 (22 × 16) 202 blz. 35 fr.
 II — Zie de recensie in « Vlaamsche Proza » onder n° 18.920.
- 18.996 Severinsen, Hans** 83
 ER KAN ZOO VEEL GEBEUREN IN ACHT DAGEN. Vert. uit h. Deensch [Der kan ske saa meget paa otte dage] dr Willy Corsari en Hedda Sydborg — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (21 × 15) 275 blz. fl. 2,50 [42,50 fr.] ; geb. fl. 3,50 [59,50 fr.]
 II — Een schitterend geschreven boek en keurig vertaald, dat ons het achtdagige leven geeft van een groep mensen in een oud huis met leelijke gevel in een oude straat van een groote stad. Acht dagen lang laat ons de schrijver de lotgevallen volgen van al die mensen. De kleine en groote voorvallen, die hij naast en tegenover elkaar plaatst met vaardige hand, beelden het groote stadsleven van den modernen tijd uit in al zijn bruutheid. 't Is daarom, dat wij het boek voorbehouden voor de rijpere lezers. A. J. v. D. BOGAERT
- 18.997 Spring, Howard** 83
 O ABSALOM. Vert. uit h. Amerikaansch [My son, my son] dr Dr J. N. C. van Dietsch — Leiden, A. W. Sijthoff, 1939 (22 × 16) 497 blz. fl. 3,90 ; geb. fl. 4,90
 II — Een handig in elkaar gestoken, letterkundig verantwoorde familiechroniek, waarvan de hoofdheld begint als doodgewoon bakkersgast om het te brengen tot een wijd-beroemd romanschrijver en dramaturg, die zijn eenigen zoon een degelijke opvoeding wil geven door hem nooit iets te weigeren, alleen omdat hij zelf zoo'n ongelukkige jeugd gekend heeft. Doch het loopt fataal mis met zoon-lief : langs veel peripetieën eindigt hij als misdadiger. — Daarnen naast loopt het leven van een vooruitstrevend Iersch-gezind vakman, die het ook ver brengt, althans wat confort en welvaart betreft ; kwestie huiselijk geluk is hij er niet beter aan toe dan zijn vriend de dramaturg : twee zijner veel belovende kinderen gaan roemloos ten onder. Er staan ten slotte nog veel andere dingen in dit boek, dat veeleer de « chronique scandaleuse » is geworden van twee totaal-mislukte gezinnen, die met een greintje gezond verstand en 'n dosis praktisch geloof tot prachtfamilies hadden kunnen uitgroeien. Hoeveel goeds er overigens van dit vlot geschreven, aangenaam lezend boek ook valt te zeggen, blijft het om zijn weinig veredelenden inhoud en wegens een paar zwoele passages, streng voorbehouden lectuur. M. BROUNS O.S.Cr.
- 18.998 van Iependaal, Willem** 83
 DE DANS OM DE RINKELBOOM — A'dam, Arbeiderspers ; Antwerpen, *De Nederl. Boekhl.*, 1939 (21 × 15) 280 blz. fl. 2,40 ; geb. fl. 2,90
 II-III — Een gewezen Rotterdammer wil « hooger op » en sticht met zijn vrouw en den verloofde van zijn dochter een firma. Een astrologisch instituut wordt geopend, dat financieel wel een succès is, maar toch blijkt, dat de jacht naar geld — de dans om de rinkelboom — allen ongeluk brengt. Het verhaal is bepaald geestig en de gevoelige momenten ontbreken ook niet, maar het is ruw. A. HERMANS
- 18.999 van Praag, Siegfried E.** 83.1
 PENSION WESSELS — A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, *De Nederlandsche Boekhandel* (« De Distel ») 1939 (21 × 13) 242 blz. fl. 2,10
 II — Een roman uit het pension-leven. Twee Joodsche gezusters drijven een pension met gasten, Joden als zij, ten deele slachtoffers van onzen modernen tijd vol anti-semitisme. De komst van een nieuwen gast, balling uit Duitschland, avonturier en vrouwenbedrieger, voert een der gezusters naar een late liefde voor dien man, naar grootheid-allures in haar bedrijf, uiteindelijk naar den ondergang. Een verrassende teekening uit het milieu van ongelukkige Joden. Het sexueel ingestelde boek — uitgegeven in de serie « De Distel », reeks van Goede Nederl. Romans voor iedereen — is geenszins voor iedereen geschikt, integendeel. Dr L. A. H. ALBERING

Siegfried E. van Praag

19.000 Vestdijk, S.

83.1

SINT SEBASTIAAN, DE GESCHIEDENIS VAN EEN TALENT. 1° Deel van de drie Anton Wachter-romans, waarvan deel 3, « Terug tot Ina Damman » reeds in 1934 verscheen — *R'dam, Nijgh & van Ditmar*, 1939, 3 dln (22 × 16) 256 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
II — De kinderjaren (vanaf de geboorte tot 10 jaar) van Anton Wachter, in wien zich door feiten en personen reeds zeer vroeg erotische en sexuele neigingen ontwikkelen, waarvan hij door het zien van een St-Sebastiaan-schilderij in het Rijksmuseum, schijnbaar (?), geneest. De wijze, waarop dit jeugdprobleem behandeld wordt, is zoo would-be-psychologisch en mist zoo alle noodige ernst (en alle schoonheid tevens), dat we het boek slechts in handen van zeer enkelen zouden willen zien, die door hun omgang met de jeugd voor dergelijke problemen geplaatst kunnen worden. Het is echter waanzin de suggestie van de uitgevers te aanvaarden, dat « een ieder... zichzelf herkennen kan » in dezen jongen : hij blijft een ietwat griezelige abnormaliteit. D^r JOP POLLMANN

19.001 von Harsanyi, Zsolt

83.1

MAGDALENA. Roman v. h. Mysterie der Vrouwenziel. Vert. uit h. Hongaars dr J. L. Szobotka-Visser — *Utrecht, W. de Haan*, 1939 (24 × 16) 588 blz. fl. 4,40 ; geb. fl. 5,90
II* — Een roman in drie delen, in elk waarvan de liefdesavonturen beschreven worden van een vrouw resp. op 18-, 33- en 49-jarige leeftijd. Deze vrouw heet katholiek en godsdienstig te zijn. Haar gevoelsleven wordt haarfijn ontleed. En deze vrouw geeft zich over aan zondige verhoudingen, overspel, abortus, en ziet geen moreel bezwaar in gemengde verkeren, echtscheiding, duel, enz. Ook heeft zij klaarblijkelijk geen berouw over haar afdwalingen. Dit eindeloze boek, dat zich doorlopend en uitsluitend met de hoofdfiguur bezig houdt, is desondanks knap en boeiend geschreven. Ook zijn bepaald schunnige situaties zorgvuldig vermeden, maar de geest is misleidend en gevaarlijk. De decadentie van dit stelletje internationale aristocraten wordt als zo vanzelfsprekend aanvaard, dat wij het moeten afwijzen. G. J. C. ZWANIKKEN

19.002 Walschap, Gerard

83.1

DE FAMILIE ROTHOOFT. Herdruk der trilogie : Adelaïde-Eric-Carla — *R'dam, Nijgh & van Ditmar ; Brussel, A. Manteau*, 1939 (21 × 14) 483 blz. fl. 1,90 ; geb. fl. 2,90
II — Vooraan in dit nogal lijvige boek lezen we : « De nieuwe druk van Adelaïde-Eric-Carla werd samengevat onder den titel De Familie Roothoof ». We hadden eerder « De Familie Verhaeghen » verwacht, naar den familienaam van Adelaïde's gemaal, van Eric en van Carla. Maar « Roothoof » is beter : in diè familie zit de erfelijke verdwazing, waaraan, na den ondergang van Adelaïde en Eric, Carla ontkomt ; daarbij is de zonde van Adelaïde, geboren Roothoof, samen met de opstanding daaruit, het ware onderwerp van de geheele trilogie.

Gerard Walschap

Na een verloop van tien, negen, zeven jaar herlezen we de drie boeken, die, in het voorjaar van 1934, de voornaamste aanleiding werden van « het geval Walschap » ; het treft ons nu hoe ze de sporen dragen van een artistieken, moreelen, religieuzen overgang.

De artistieke overgang bestaat in de procédés van stijl en vertelkunst. Vergeleken met het harde, het niets ontziende geweld van Carla, doen Adelaïde en Eric nog onvast en onzeker aan, nog romantisch en licht chaotisch ; anderzijds mist Carla de schakeeringen van eerbied, ontzag en zelfs vroomheid, in Adelaïde nog aanwezig.

Moreel en religieus beschouwd, biedt Carla de uitkomst niet, waarvan de kiem in Adelaïde besloten lag. Het thema van schuld en boete, in Adelaïde van uit een geloovig standpunt ingezet, vindt in Carla slechts de naturalistische oplossing van een vruchtbaar en gezond moederschap. Aan zijn eerste opzet bleef de auteur nochtans getrouw : ook in Carla, en tot aan het einde van het werk, vinden we religieus bedoelde bladzijden ; maar de inspiratie welt op uit een andere bron.

De Familie Roothoof suggereert den overgang van den jongeren Walschap tot den Walschap dien we nu kennen. De overgang is met Carla nog niet voltrokken ; Trouwen en de volgende werken voltooien echter dezen nieuwen aanvang. Laten we dit met één voorbeeld illustreeren. Geen hatelijker gestalte, in de geheele trilogie, dan Carla's eerste echtgenoot, de afvallige Leo Smets ! Tot aan Sibylle moeten we daarna wachten, om de eerste sympathiek geteekende afvallige aan te treffen ; in Het Kind komt het nog eens voor ; de auteur van Houtekiet volhardt in zijn beslist anti-religieuze levenshouding.

Wie dus de evolutie van Walschap wil nagaan, vindt in *De Familie Roothoofd* het belangrijkste document. Hoewel geen verboden lectuur zooals de laatste boeken van den auteur, dient het werk, om gewaagde voorstellingen en beweringen, streng voorbehouden voor godsdienstig en zedelijk gevormde lezers.

EM. JANSSEN S.J.

19.003 Zweig, Arnold

83.9 : 324

Arnold Zweig

lasteraar te zijn) met de Zionisten. Alles naar het leven, en in de gepaste lijst. Agnosticisme en pederastie wettigen streng voorbehoud.

DE VRIENDT KEERT WEER. *Vert. uit h. Duitsch dr Nico Rost — A'dam, N. V. Em. Querido; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel (De Salamander) 1939 (19×11) 301 blz.* 20 fr.

II, Jd — De moord op J. J. de Haan te Jeruzalem in 1924 : we doorleven, samen met een Britschen Veiligheidsagent in het H. Land, de dagen die den aanslag op zijn vriend voorafgingen ; na de moord wordt zijn taak formeel het opsporen van den dader : wanneer hij hem te pakken heeft, laat hij hem echter ontsnappen, omdat diens motieven en houding-van-nu hem toch begrijpelijk en verdienstelijk toeschijnen. Bij dit alles komen we in nauwe voeling met de haarden zoo van Joodsch als van Arabisch nationalisme en met den strijd der orthodoxe Joden (de Haan, hun hoofd, blijkt echter in zijn gedichten een scepticus en gods-

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

19.004 Boer, Jo

83

WERELDTENTOONSTELLING — *R'dam, Nijgh & v. Ditmar; Brussel, A. Manteau, 1939 (22×16) 221 blz.* fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90

III — Dit boek is opgedragen aan de nagedachtenis van maarschalk Lyautey, die blijkbaar door den hoofdpersoon generaal Lepellier wordt voorgesteld. Het is interessant de heele voorbereiding van de groote koloniale wereldtentoonstelling mee te maken. De lezer krijgt door deze beschrijving een goed beeld van den grooten arbeid die zulk een onderneming met zich brengt, zooowel in het land zelf, als in de koloniën. Het verplaatsen van de verschillende menschenrassen naar de groot-stad Parijs, waarvan de sfeer treffend is weergegeven, blijkt voor de meeste geen geluk en we zien ook het tragische einde van twee jonge menschen door zelfmoord. Overigens is het verhaal in dezen roman bijzaak.

M. DANIELS

19.005 Dane, John

83

LEER VERLIEZEN ! [Learn to lose]. *Geill. met vignetten dr Let Schouten — Santpoort, C. A. Mees (Kristallen-serie n° 8) 1939 (19×13) 159 blz.* fl. 1,75 ; geb. fl. 2,50

III, P — Een jong stedeling, die op een landelijke pastorie bij een Anglicaansch geestelijke herstel voor zijn overspannen zenuwen gaat zoeken. De pastor vult zijn leven met legenden en locale folklore, waarvan de diepere inhoud zijn zoeterig-weemoedige levenshouding illustreert. Wanneer echter aan den geestelijke een meer sociaal-gerichte bezigheid wordt toebedeeld, zal de jonge Londenaar, die inmiddels ook geleerd heeft te « verliezen » zijn vriend als assistent volgen. Geloofsverlangen is slechts uit sentimenteele gronden aanwezig. Een boekje vol charme. Een aangename afwisseling van vertellingen, wat oppervlakkig gephilosofer en zelfbespiegelende gemoedsverstillingen.

PAUL HARDY

19.006 de Jong, Dola

83.1 : 79

DANS OM HET HART — *A'dam, Em. Querido; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhl (« De Distel ») 1939 (21×13) 222 blz.* fl. 2,10 [35 fr.] ; geb. fl. 2,90 [49 fr.]

III — Het onderwerp van dezen roman : de moeilijke keus van een vrouw tusschen kunst en echtgenoot, is niet nieuw. Maar het werd aardig verwerkt, en daarnaast krijgen we een raak beeld van de wereld van den dans achter het voetlicht, van de menschen die daarin leven, van hun successen en nederlagen. — Voorbehoud echter wegens onaanvaardbare opvattingen.

PAUL FRISCHE

19.007 de Man, Herman

83.1 : 83.2

- ♦ ZONEN VAN DEN PAARDEKOP — *R'dam, Nijgh & v. Ditmar*, 1939 (21 × 16) 658 blz. fl. 3,40; geb. fl. 4,50
 III — Levensverhaal van een Utrechts-Hollandsen vrijdenker-paardenhandelaar, diens liberaal-opgevoede Betuwse vrouw en inerte kinderen, na moeders dood verzorgd door een slaafs aanhankelijke oude getrouwe en als mannen beïnvloed door een R. K. huishoudster. Een Lopikerwaard-roman met harde koppen in levendige, rijk-gevariëerde rake taal en humor in tragiek. Voor ontwikkelde gehuwden met zelfstandig oordeel. Dr W. G. JACOB

Herman de Man

19.008 Duribreux, Gaston

83

BRUUN. Roman — *Brussel, Onze Tijd; A'dam, Wereldbibliotheek*, 1939 (21 × 16) 198 blz. 30 fr.; geb. 40 fr.
 III-IV — Zie de kroniek « Vlaamsch Proza » n° 18.921.

19.009 Fischer, Leck

83.3

WAT BRENGT DE DAG VAN MORGEN? Vert. uit h. Deens [*Hvordan I Morgen*] dr Dr Annie Posthumus — *Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Bkhl (Wereldliteratuur)* 1939 (23 × 15) 288 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,50
 III, N — Onder het motto « De angst zit Europa in de keel » voert de schr. talrijke personen ten tonele wier doen en laten geheel beheerst wordt door het voortdurend dreigend oorlogsgevaar. Van God of godsdienst is nergens sprake en dit is vooral ook met het oog op de moeilijke tijd die beschreven wordt een groot gemis. M. VERSTEEGH

19.010 Griever, Ger

83

Ger Griever

OPGESLOTEN KRACHT — *A'dam, Strengholt*, 1936 (21 × 15) 191 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
 III, P — Een dorpsroman uit het Groningerland. Er brandt een grimmige strijd los tusschen Westerdijk, den rijken heereboer en den armen mulder Ebo Klip, die hem een lapje grond niet verkoopen wil: een strijd van uitzuigen en verarmoen. Dominee spant zich in om het bijgelegd te krijgen. Nutteloos. Ook Reina, Westerdijk's dochter, die aan dominee haar hart verloren had, stemt aanvankelijk toe om een ingenieur te huwen, naar vaders wensch. Maar zij breekt haar woord, omdat zij heur hart niet breken kon. Bij den brand van den molen — litterair zeer dramatisch ontwikkeld — komen de mulder en zijn vrouw om en ontsnapt Westerdijk aan een griezeligen dood. Gij raadt het einde. Neutrale lectuur voor gevormde volwassenen. A. VAN DEN DRIES, PR.

19.011 Hobart, Alice Tisdale

83.1 : 325

WOELIGE WATEREN. Roman. Vert. uit h. Amerik. [*River supreme*] dr J. Maschmeijer-Buekers — *Den Haag, Servire; Antwerpen De Nederl. Bkhl*, 1939 (22 × 16) 362 blz. fl. 2,90
 III — Episode uit den heroischen pioniersstrijd der Westerlingen in China. Het epos van den man, die de stoomvaart inluidde op de Yang-Tse; zijn moordenden kamp tegen de onwillige rivier en tegen de vooringenomen Chineezers. Wat hij den Chineezers aan welvaart en blanke beschaving brengt wordt echter zijn noodlot. Het werk van Alice Tisdale Hobart mag in zekere mate als een aanvulling worden beschouwd van Pearl Buck; haar boeit vooral de blanke in China; zij ontbeert het « durch Mitleid wissend »-e begripen van Buck ten aanzien van het gele volk. *Woelige Wateren* heeft een ietwat tam verloop. Psychologisch zeer sterk, ofschoon zonder eenige uitpluizerij van zielscomplexen. Daad-menschen van Kapitein Eben Hawley's slag zijn doorgaans weinig gecompliceerd, doch Kapitein Hawley leeft. Alle figuren uit dit boek blijven van psychologistische over-tolligheid gespeend. Zij vragen belangstelling wegens het pakkend-reële van hun ietwat rudi-mentaire menselijkheid. Hun leven is als een bestendige wisselwerking tusschen den roekeloozen strijd om de verwezenlijking, en het saaie, traag-doodende geworstel om het behoud van het moeizaam-verworvene. In de marge van hun leven schuiven, als een film, de bloedige tafereelen voorbij van de Chineesche geschiedenis der jongste veertig jaar. PAUL HARDY

- 19.012 Houghton, Claude** 83
 DE VREEMDELING VAN DRIEHOOG-ACHTER. Vert. uit h. Engelsch [*The passing of the 3d floor back*] dr J. E. Gorter-Keyser. Geïll. met teeken. dr A. Pieck — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl. (Wereldliteratuur) 1939, 2^e druk (23×15) 257 blz. fl. 2,50 ; geb. fl. 3,50
 III-IV — Goede typeering van een aantal pensioenbewoners, die, op doorgaans min of meer unfair wijze, in hun levensonderhoud trachten te voorzien, totdat een geheimzinnige huurder, die het geheele verhaal door « De onbekende » blijft, in 24 uur tijds daar een totale omkeer ten goede teweegbrengt. Bewerking naar het gelijknamige tooneelstuk van Jerome K. Jerome.
 J. VAN DER HULST
- 19.013 Kamban, Gudmundur** 83.9
 IK ZIE EEN LAND VOL SCHOONHEID. Vert. uit h. Deensch [*Jeg ser ett stort skönt land*] dr N. Basenau-Goemans — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1939 (23×17) 365 blz. fl. 3,50
 III — In dezen historischen roman uit het begin der elfde eeuw schetst de schrijver de opkomst van de eerste IJslandsche nederzetting op Groenland en de moeilijkheden waarmede deze koene zeevaarders, ook op hun tochten naar de kust van Noord-Amerika te kampen hadden. De gegevens werden ontleend aan geschiedbronnen en de familiekroniek van IJslandsche boerengeslachten. Een belangrijk boek voor rijp volwassenen.
 J. M. C. DE HAAN
- 19.014 Libbey, Laura Jean** 83
 ALETA'S GEHEIM of Wat een huwelijk voorafging — A'dam, Scheltens & Giltay ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl. (Vita serie) 1939 (20×14) 224 blz. 20 fr.
 III-IV [P] — Alle elementen waaruit 'n schlager-feuilleton wordt in mekaar getimmerd, zijn hier aanwezig : moord en zelfmoord, mislukt huwelijk, echtscheiding, gemeene intriges van 'n afgunstige jonge dame enz. doch alles is te fijn gecombineerd om echt te zijn. Sympathie verdient alleen de heldin van het geval om het zuivere begrip dat zij heeft over huwelijk en moraal. Wegens de al te lichte opvatting in zake echtscheiding komt dit boek niet in handen van al te onbezonnen lezeressen. Overigens boeiende ontspanningslektuur.
 M. BROUNS O.S.Cr.
- 19.015 Nichols, Beverley** 83
 REVUE. Vert. uit h. Engelsch [*Revue*] dr Johan M. Palm — Voorburg, Uitg. Boot, 1939 (22×14) 300 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
 III — Beschrijft de moeilijkheden van een jong auteur om zijn revue tegen sterren en tooneelomstandigheden in opgevoerd te krijgen. Hij slaagt daarin en veroverd tevens zijn levensgeluk. Het verhaal is uit den aard der zaak niet diep, maar onderhoudend en niet onvermakelijk. Om de tooneeltoestanden voor volwassenen.
 CYR. VAN DUYSSE
- 19.016 Robbers, Herman** 83.1
 DE ROMAN VAN EEN GEZIN : DE GELUKKIGE FAMILIE — Antwerpen, N. V. Het Kompas (De Feniksreeks) 1937 (18×11) 415 blz. 20 fr.
 III, N — Rond 1900, de familie Croes in de zilverbruiloftsaren. Terwijl Jans zaak stilaan achteruitgaat, leeft de familie het rijke bourgeoisleven voort. Hij, de goeierd, is nogal verblind in zijn kinderen ; brave moeder Emma zit tot over het hoofd gevangen in het thee-leven, en ziet niets. Het stel der 6 kinderen is wel erg dispaaraat opgevat. De twee oudste zonen geven het niet bijzonder schoon af, de eene een geldman en stiekemer, de andere een wilddruif ; voor de anderen voorziet men ook reeds stubbelingen. Men kan niet zeggen dat de bourgeois-thuis ze allen diep en hartelijk bijeenhoudt ; veel is daar slechts gewoonte-leven. Daarvan wordt ons eerder een fresco van een roman gegeven (of deel II moest het brengen). Robbers is daarin reëel, en eveneens rond en malsch van toon : alleen mist men, bij zijn neutrale houding, een flink woord over die velerlei dwaasheden bij de jonge Croesen. En 't kon heelwat ingekort, eens dat we de bezetting toch kennen.
 Dr JORIS CAEYMAEX, PR.
- 19.017 Ruck, Berta** 83
 LIEFDE'S LATE BLOEI. Vert. uit h. Engelsch [*Love comes again later*] dr C. Kroesen — Leiden, A. W. Sijthoff (Happy-end Serie) 1939 (20×14) 196 blz. Niet in den handel
 III-IV — Een dame, over de dolle jaren heen, wordt verliefd op een jongen man. De

Herman Robbers

Adonis in kwestie vindt echter haar dochter heel wat geschikter. Tijdig komt echter nog een oude sabelsleeper opdagen als troostprijs. 't Is tragisch, enfin. Af en toe ook een tikje frivool.

PAUL HARDY

19.018 Sillanpää, F. E. 83

MENSCHEN IN DEN ZOMERNACHT. Vert. uit h. Fins [*Ihmiset Suriyössä*] dr H. Hoek — A'dam, Bigot & van Rossum, 1939 (21×16) 185 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90

III — Schr. vertelt ons over het leven aan een der Finse meren van Zaterdagmiddag tot Maandagmorgen. Een verhaal van ernst en vreugde, vol afwisseling, waarin vele personen een rol spelen en dat men met belangstelling en plezier leest.

M. VERSTEEGH

19.019 Veldman, Jan 83.1

Jan Veldman

VROUWEN ONDER DEN HEMEL — Maastricht, Leiter-Nypels, 1939 (24×16) 234 blz. fl. 2,25; geb. fl. 3,25
III — Schr. geeft drie totaal verschillende vrouwentypen : een Spaanse, katholiek, vóór alles moeder ; een Chinese, heidens, aanvankelijk koel verstandelijk maar na de kennismaking met de man van wie ze houdt, vóór alles geliefde ; de Groningse, ongelovig, rijke boerendochter die uit trots haar geluk vergooit. De band tussen de drie vrouwen komt tot stand door Diete's beide vrienden Jan en Eppo ; Jan, die naar zee gaat en in Sjanghai omkomt met de Chinese, Eppo, die in Spanje gewond wordt en tesamen met de Spaanse vrouw, die hem vond en verpleegde, omkomt bij een vijandelijke overval.

L. SCHOENMAKERS

19.020 Walker, Mildred 83.1

HUNKERING DES HARTEN. De roman van een doktersvrouw. Vert. uit h. Amerikaansch [*Dr Norton's wife*] dr W. A. Gotjé en R. Renquin — Laren, A. G. Schoonderbeek, 1939 (22×16) 268 blz. fl. 3,25; geb. fl. 3,90

III [P] — Het gewoon driehoeksgeval : een beroemd medicus, die machteloos staat tegenover de ongeneeslijke ziekte zijner stil-wegkwijnende vrouw, raakt zonder het te willen onder de bekoring van de — gescheiden — zuster dezer laatste. Het plotseling overlijden van een jong veel-belovend collega opent hem de oogen en brengt hem terug bij zijn vrouw. Op meesterlijke wijze heeft Mildred Walker, die met 'n ongewoon-diepe psychologische kennis de verschillende karakters uitteekent, dit geval behandeld. Behalve voor de echtscheiding,—die met geen enkel woord wordt afgekeurd,—dient er voor dit letterkundig zeer verzorgd werk, ernstig voorbehoud gemaakt voor een paar gewaagde passages

M. BROUNS O.S.Cr.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

19.021 Arondeus, W. 83.1 : 83.7

MATTHIJS MARIS. De tragiek van den droom. Geïll. met 8 ill. — A'dam, N. V. Em. Querido, 1939 (25×19) 173 blz. fl. 3,25; geb. fl. 4,25

IV — Een gedeelte van dit boek trok bij publikatie in De Gids 103,3 (1939) 184 vv. de aandacht. Na de bekende bladzijden van van Deyssel's Verbeeldingen is er wel niet meer zo over de mens Maris geschreven als hier. De schrijver heeft een grote bewondering voor de schilder, maar hij heeft met dit boek geen kunsthistorische beschouwing willen geven. Het bewonderenswaardige van dit boek is, onder meer, dat het zo aangrijpend de tragiek van de mens en de kunstenaar in haar verbondenheid tekent. Van harte zij dit boeiende boek aanbevelen.

Drs A. M. J. VAN SPAENDONCK

19.022 Birkner, Friede 83

4 HEBBEN HEIMWEE. Vert. uit h. Duitsch [*Vier haben Heimweh*] dr A. Hijman — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Bkhl, 1939 (20×14) 251 blz. fl. 2,15

IV — Heimwee naar het lieve Duitschland foltert vier harten, ginder in het verre Oosten. En daar is nog een Fransche chef, een Don Juan-natuur, die hun toestand nog hachelijker maakt. Zij ontvluchten, dank zij een reddende boot. Maar ook daar ontmoeten zij den vijand. Doch zie, zij ontrafelen daar een geheimzinnige intrigue, waardoor blijkt dat de vijand een fielt is. Zij ontsnappen gelukkig te Amsterdam. — Ontspanningsroman à la Courths-Mahler, wel boeiend en handig ineengestoken, maar geconstrueerd op de gewone cliché's en trucs van het model.

A. VAN DEN DRIES, PR.

19.023 **Brandenburg, J.**

83.1 : 89

ZEEMOLEST. Geill. met *Bandontwerp dr J. de Bries* — Baarn, Bosch & Keuning, 1939 (20×14) 236 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90

IV, [P] — Koos wordt kuiper ter wille van zijn a.s. vrouw, maar de trek naar de zee is hem te sterk. Een lijk in zijn vleet, dronkenschap op zijn schip, dreigende gevangenschap en de vernieling van zijn logger door een duikboot, zijn verminking louteren hem. Een actueel christelijk-stoer zeemansboek dat vooral in de brede kringen waarvoor het bedoeld schijnt, met graagte zal worden gelezen. Dr W. G. JACOB

19.024 **Bromfield, L.**

83

L. Bromfield

ZIJ DIE OVERWONNEN. Vert. uit h. Engelsch [You get what you give] dr J. J. A. Hanhart — Den Haag, J. Ph. Kruseman, 1939 (22×15) fl. 2,75; geb. fl. 3,75

IV — Mrs Mcleod, eigenaresse van een dagblad tracht door middel van de pers, een beweging in het leven te roepen, om aan de corruptie in het stedelijk beheer een einde te maken. Een jongeman, aanvankelijk als landlooper vermomd, wordt als journalist geëngageerd en blijkt de vereischte « hervormers »-qualiteiten te bezitten. Na een groote campagne op touw gezet te hebben, slagen de « Kruisvaarders » erin schoon schip te maken. De groeiende liefde tusschen een nichtje en den zoon van den leider der afpersings-organisatie brengt eenige moeilijkheid in dezen rechtvaardigen strijd. Het geheel geeft een aardigen kijk op de eventuele mogelijkheden van politieke en sociale strubbelingen in klein-plaatsen. De vlotte vertaling maakt het werk lezenswaardig voor volwassenen. E. MOERKERK

19.025 **Claes, Ernest**

83

JEUGD. *Bandontwerp van M. van Coppenolle* — Antwerpen, Standaard-Boekhandel, 1940 (20×13) 320 blz. 28 fr.; geb. 38 fr.

IV — Opgenomen in de kroniek « Vlaamsche Proza », n° 18.919.

19.026 **de Saint Exupéry, Antoine**

83 : 91 : 71

HET RIJK DER MENSCHEN. Vert. uit h. Fransch [Terre des hommes] dr Dr J. Brouwer — Den Haag, L. J. Boucher, 1939 (24×16) 281 blz. fl. 2; geb. fl. 2,90

IV — Deze schrijver verhaalt episoden uit eigen en ander vliegerbestaan. De beschrijvingen van deze belevenissen zijn prachtig. Niet minder grootsch zijn de natuurbeschrijvingen. Daar bovendien alles gezien is vanuit een hoog en algemeen standpunt ontstond een mooi en wijs boek, dat niet genoeg kan aanbevolen worden. Voor denkende lezers. CYR. VAN DUYSSE

A. de Saint Exupéry

19.027 **Elzer, Margarete**

83

DE PASSIE VAN LAMBRECHT HELLER — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhl., 1939 (20×14) 213 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,75

IV — Onder een misleidenden titel, die een heel innocentelijke lading dekt, een roman à la Courths-Mahler, geschreven door haar eigen dochter : het wedervaren van den edelen firma-chef, die als hoofd der familie, moeder, zusters en broers door 't leven helpen moet. Dat gaat nu eenmaal niet zonder blutsen of blaren met een lammeling van een broeder en een bakvischje van een zuster. Maar alles komt in de nette plooitjes, ook met zijn eigen hart dat hij verloren gaf aan het nieuwe, goede en kundige teekenjuffertje. Finaliter zijn er haast vier verlovingsen. Familieroman van de gewone soort, neutraal gehouden zonder stoornis, ter ontspanning. Het misdrukken en -plaatsen van bladzijden belet niet het verhaal te verstaan. A. VAN DEN DRIES, PR.

19.028 **Kryn, Leo J.**

83

DE WONDERBAARLIJKE AVONTUREN VAN DEN MAN MET DEN BAARD. Een groteske geschiedenis. Geill. met *houtsmeden dr Victor Stuyvaert* — Antwerpen, De Sikkel, 1939 (20×14) 33 blz. 20 fr.

IV — Lees de recensie hierover in de kroniek « Vlaamsch Proza », n° 18.922.

19.029 Laatsman, W.

83

DE DOMINEE DIE DEN HEMEL NIET IN KON — *Heemstede, Kramer* [1939] (21 × 16) 252 blz.

IV, P — Op een plattelandsdorpje kwam hij, werkte hij, stierf hij. Maar hij bereikte heel wat, waar anderen hadden gefaald. Omdat hij aanleunde bij de verdwaalden, de zonder-God-menschjes, « de buurt » en de « Tegerfabriek ». Spijts af en toe inzinkingen van zijn idealisme, waartoe die zonderlinge dorpsfilosoof, de smid, hem riep, zelfs onder zijn venster, als hij stervende was. — Dit alles is sober verhaald, doorgaans stemmig, soms min boeiend. Maar ook in streng orthodox-protestantschen zin, die het verhaal min gunstig maakt voor katholieke lezers. Ook de gedachten van den schrijver over het gebed kunnen wij onmogelijk deelen. Ditmaal spaart hij, de pamfletter van elders, de Roomsche-Katholieke Kerk.

A. VAN DEN DRIES, PR.

19.030 MacLeod Rainer, William

83.0

BUCKY VECHT VOOR ZIJN EER. Vert. uit h. Amerikaans [*Bucky follows an old trail*] dr Paul de Barres — *A'dam, De Steenuil*, 1939 (20 × 15) 207 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90

IV — De held van het verhaal is naar zijn vaderstad gekomen om zijn familienaam van oneer te zuiveren. Zijn oom is beschuldigd van bankroof en moord op een der beambten. Hoe Bucky na grote moeilijkheden overwonnen te hebben, de ware schuldige weet te ontmaskeren, vormt de inhoud van de vlotte en boeiende avonturenroman.

L. C. M. ROBBERS

19.031 Marshall, Bruce

83

- ♦ PATER MALACHIAS' MIRAKEL. Een bovennatuurlijke geschiedenis met een aardse bedoeling. Vert. uit h. Engelsch [*Father Malachy's miracle*] dr Dick Ouwendijk — *Den Haag Pax ; Antw., Vlaamsche Boekcentrale*, 1939 (20 × 15) 191 blz. fl. 2,30 [31 fr.] ; geb. fl. 3,25

Bruce Marshall

IV* — Het gegeven zou Chesterton waardig geweest zijn. Ten einde hem in zijn rotsvast, onvoorwaardelijk geloof niet te ontgoochelen laat God den wereldvreemde monnik Pater Malachias toe een mirakel te doen. Malachias verplaatst een danslokaal in volle bedrijvigheid van Midden-Schotland naar de barre kustrotsen van de Firth of Forth. Apostolisch resultaat bij de massa : nihil. Marshall giet de fiolen van zijn ironischen spot uit over de verlichte moderne geesten, die, ofschoon zij het wonder materieel konden constateeren, daarom nog niets aan hun levenswandel veranderen. Zij, voor wie het geloof de realiteit bij uitstek is, hebben aan mirakels geen behoefte. Bovendien is er in deze tureluursche maatschappij voor het mirakel geen plaats ; het mirakel behoort tot een andere orde ; men zou het bijna een onbezonnenheid durven noemen. Pater Malachias

geraakt dan ook met zijn mirakel in compromitteerende situaties. Bruce Marshall dient zich aan als een zakelijk, illusieloos mensch ; hij heeft een ruimen kijk op de geestesstroomingen van zijn tijd en heeft de talentvolle publiciteitsagenten van deze stroomingen op zijn neus zitten. Zijn flegmatiek-cynisch gehekel getuigt van eruditie, cultuur en observatievermogen. Zijn boek is typisch Engelsch. Moest Bruce Marshall toevallig een zwaartillend Duitscher zijn, dan zou hij schrijven naar het recept van Herwig of Flamm. Maar Marshall maakt zich niet druk ; hij moraliseert plezierig op zijn manier en zijn wapen is minstens zoo vlijmscherp als dat van den dreunenden boeteprediker, die luidruchtig doomsdag houdt over zijne in zonden ploeterende tijdgenooten. « Pater Malachias' Mirakel » is voor den ontwikkelden lezer sterkenle lectuur.

PAUL HARDY

19.032 Miller, Helen Topping

83

LIEFDE SLAAT DIEPE WONDEN. Vert. uit h. Amerikaansch [*Never another moon*] dr C. Kroesen — *Den Haag, J. Ph. Kruseman*, 1939 (19 × 13) 227 blz. fl. 2,15 ; geb. fl. 2,90

IV — Zij had het afgemaakt met haren verloofde om ernstige redenen, al minde ze hem diep en eerlijk. Haar goeie hart dwingt haar zijn familie finantieel te helpen en te redden. Doch die ex-verloofde maakt dat het haar niet voor den wind gaat, te meer dat zij haar hart verliest aan een simpelen, armen jongen die oliebronnen boort en een fortuin alzoo ontdekt. Maar de ex-verloofde besterft het in zijn boos opzet, bij een auto-ongeval. De rest raadt ge. Een roman met veel bewogenheid en dramatische incidenten, en met sterk-genuanceerde karakters. — Ontspanningslectuur zonder meer. A. VAN DEN DRIES, PR.

- 19.033 Plantenberg Marres, Pauline** 83.9 : 28
 ♦ **KETTERS AAN DE POORT** — *Maastricht, A. A. M. Stols, 1939 (21 × 15) 281 blz.*
fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
 IV — Geeft de geschiedenis van de Wederdoopers in Maastricht aan de hand van de geschriften van den hoofdpersoon uit het verhaal : van Liek. Deze, ofschoon katholiek, bemoeit zich met de ketters om hen te leeren kennen en hun dwaasheden aan het nageslacht over te leveren. Het werk is katholiek. Van Liek maakt ons duidelijk, dat de Hervormers misgrepen door in plaats van de misstanden door menschen veroorzaakt, de goddelijke instelling zelf aansprakelijk te stellen en aan te vallen. Een leerzaam boek.
 CYR. VAN DUYSSE
- 19.034 Reuling, Josine** 83
HET VREEMDE VADERLAND — *A'dam, Em. Querido, 1939 (21 × 14) 292 blz.* *fl. 3,50*
 IV — Hoofdpersoon is een Hollandsche jongen, een wees, die opgevoed wordt in een Lettische stad. Hij zit in de hoogste klas van een Duitsche privé-school, die door kinderen van alle mogelijke nationaliteiten bezocht wordt, als de wereld-oorlog uitbreekt en alle vreemdelingen plotseling vijanden van Rusland zijn geworden. Ook de Hollandsche jongen moet het land verlaten en vertrekt alleen naar zijn vreemde vaderland, waar hij niemand kent. Aardige teekening der karaktereigenschappen van de diverse nationaliteiten.
 A. HERMANS
- 19.035 Scherfig, Hans** 83 : 87
DE VERMISTE HOOFDCOMMIES. *Vert. uit h. Deens [Den Forsvundne Fuldmaegtig] dr Mary Horrix — A'dam, Em. Querido, 1939 (21 × 13) 229 blz.* *fl. 2,75 ; geb. fl. 3,50*
 IV — De hoofdcammies Theodoor Amsted verdwijnt uit zijn leventje, van rust en regelmaat uit zucht naar « vrijheid ». 'n Stoffelijk overschot wordt voor het zijne begraven, terwijl hij zich schuil houdt. Gearresteerd, hervindt hij slechts zijn levensregelmaat in de cel waarmede hij « bereikt heeft, waarnaar hij streefde ». « Levensleegheid van kleine luiden » zou een geschikte ondertitel zijn voor deze merkwaardige satyre.
 JOH. ZWANIKKEN
- 19.036 Servaes, Anke** 83.1 : 37 : 37
WIE VOLGT ? — *Baarn, Hollandia-drukkerij, 1939 (22 × 16) 328 blz.* *fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90*
 IV — Dit boek toont ons het werk van den kinderrechtter en welk een invloed ten goede hiervan uit kan gaan. De kinderfiguren zijn met liefde geobserveerd, zooals men van deze schrijfster kan verwachten.
 J. M. KEMPEES
- 19.037 Stevenson, Burton E.** 83.0
MONTE-CARLO. *Vert. uit h. Amerikaansch — A'dam, Scheltens & Giltay ; Antwerpen, De Nederl. Boekhl (Vita-serie) 1939 (20 × 14) 220 blz.* *20 fr.*
 IV, N — Een dramatisch gebeuren met die ééne atmosfeer van Monte-Carlo, waar mysteries en tragieken sluipen rondom de baccarat tafels, waar koppen uit den internationalen wereld verschijnen, waar moorden de straat met bloed verwen, waar zooveel gehuichel en verraad, zoovele intrigues en vendetta's de levens bedreigen, waar 't liefdespel — ook het verbodene — gespeeld wordt, wuft of ernstig. Dit alles vindt gij in dit verhaal, dat afgestemd is op sensatie-romantiek. Daarmee is alles gezegd.
 A. v. D. DRIES, PR.
- 19.038 van der Steen, Eric** 83
PAALTJENS S^r (Somberder — Schoolmeester) — *R'dam, Nijgh & v. Ditmar, 1939 (22 × 16) 51 blz.* *geb. fl. 1,25*
 IV — En Piet Paaltjens, en de Schoolmeester, beide merkwaardigheden uit de vorige eeuw, wist deze moderne Weltschmerz-vertolker voortreffelijk te imiteren. Maar Eric van der Steen's werk is uiteraard veel navranter en ook gekunstelder, waarbij zijn modellen min of meer argeloos aandoen. De imitatie valt te waarderen, indien men maar 'n andere maatstaf aanlegt dan bij de beoordeling van de originelen.
 L. FENS
- 19.039 van der Wal, Theo J.** 83
DORP IN OPSTAND. Episode uit de geschiedenis van een dorp — *Baarn, Uitg. Schuyt N. V., 1939 (20 × 13) 262 blz.* *fl. 2,50 ; geb. fl. 3,25*
 IV — Door angst gedreven geeft Bruninga zijn geld en hulp op de meest ongemotiveerde en roekelooze wijze aan allen, die hem hierom vragen. Daardoor ontketent hij een strijd in het dorp, waarin de klasse-belangen streng tegenover elkaar komen te staan. Tenslotte valt hij als slachtoffer van zijn eigen praktijken. Goed-getypeerde, maar weinig belangrijke dorpsituaties in vlak proza.
 E. M. DAMEN
- 19.040 van Dijk, Leens** 83
DE « INSTUIF ». — *A'dam, Uitg. Mij Holland, 1939 (23 × 17) 243 blz.* *fl. 2 ; geb. fl. 2,75*

IV, M — De « Instuif » draagt zijn naam met ere. — Het huis wordt bewoond door een pracht-gezin. De cnderlinge verbondenheid komt vooral sterk uit tijdens de ziekte van Jet — De sfeer is niet Katholiek, maar echt christelijk. Er wordt geleden en gestreden in dit gezin (the struggle for life) maar ook gebeden en op God vertrouwd. — Voor grotere meisjes boven 17 à 18 jaar geschikt. X. ROOZEN VAN MEERBEEK

19.041 van Hille-Gaerthé, C. M. 83 : 71

« DIE TWEE VAN DE ARK » — R'dam, Nijgh & van Ditmar ; Brussel, A. Manteau, 1939 (22 × 16) 197 blz. fl. 1,90 ; geb. fl. 2,90

IV, [P] — Twee jeugdvriendinnen die in later jaren weinig contact hadden, vinden elkaar opnieuw op 55 jarigen leeftijd, nadat aan beiden onverwacht haar werk in de maatschappij ontnomen wordt. Tezamen huren zij een woonschip « de Ark », dat in een afgelegen meer ligt en brengen maanden lang in de eenzaamheid door. Hier leeren zij genieten van de schoonheid der natuur, ontdekken nooit vermoede nieuwe waarden die inhoud aan haar leven geven ; ook de omgang met het sympathieke domineesgezin brengt afwisseling in haar stil bestaan. J. M. C. DE HAAN

19.042 van Zeggelen, Marie C. 83.9

FESTIJNEN EN PERIKELEN — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1939 (22 × 16) 371 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90

IV-V — Schildering van het leven aan het Stadhouders Hof en van de daarmee in relatie staande families Fagel, Boreel, van Limburg Stirum enz. in de rampspoedige periode tusschen het uitbreken van de Fransche Revolutie en het verkrijgen van Neerlands Onafhankelijkheid in 1813. Volgens het naschrift v. d. schr. geven deze bladzijden méér waarheid dan fictie. J. VAN DER HULST

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) geschikt

19.043 Arens, A. (B^r N. M.) 83 : 379

♦ DIE GEVLOEKTE DRANK. Een droevige eerste Communiedag en andere verhalen — Oostakker, Boekhl O. L. Vr. van Lourdes, nieuwe druk (23 × 14) 136 blz. 3,50 fr. V — Zeventien verhalen die bijna allen op 't zelfde neerkomen. Ze zijn oud (het imprimatur is van 1904), en 't is er ook aan te zien. Een enkele poging werd gedaan om te doen gelooven dat het boek van onzen tijd is : er wordt gezegd dat een borrel jenever 1,25 fr. kost... maar ongelukkig volgt daarop dat de gebeurtenis plaats grijpt in 1893... Heel het boek handelt over de jeneverplaag. Iedereen weet nochtans dat sedert lang het bieralcoholisme in ons land het groot gevaar geworden is. — Was het wel de moeite waard die oude en verouderde verhalen te herdrukken ? F. VERMUYTEN, PR.

19.044 Coolen, Antoon 83.8

Antoon Coolen

UIT HET KLEINE RIJK. Geïll. dr Rie Rooyman — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1939 (20 × 14) 278 blz. fl. 1,75 ; geb. fl. 2,50 V — Coolen vertelt op kostelijke wijze en met groote liefde allerlei « belangrijke » onbelangrijkheden over zijn vier kinderen ; ongemerkt leven wij geheel in de sfeer van het kleine rijk mee. Het eerste gedeelte « Stijntje » verscheen reeds eerder in boekvorm. E. M. DAMEN

19.045 Fletcher, J. S. 83.0

BLOEDWRAAK. Vert. uit h. Engelsch [Lynne Court Spinney] dr Angelica van Hest — Tilburg, Het Nederl. Boekhuis ; Antwerpen, Vl. Boekcentrale, 1939 (19 × 14) 280 blz. 38 fr.

V — Een zeer ingewikkelde moordzaak, waarvan de juiste toedracht moeilijk is te achterhalen. Een amateur-detectief, die zich levendig interesseert aan 'n nette jonge dame, op wie zware vermoedens rusten, wil met 'n paar helpers licht in de zaak brengen. Doch de haast onfeilbare mannen van Scotland Yard zitten ook niet stil. En tot groote verwondering en tevredenheid van de betrokkenen, hebben ze de schuldige — een afgunstige ziekenverpleegster — na heel wat boeiende complicaties, te pakken. Een echt avonturenboek, dat onschuldig en vermakelijk, boeit tot het einde. Liefhebbers van gezonde ontspanningslectuur vinden hier iets naar hun smaak. M. BROUNS O.S.Cr.

19.046 Gatti, Attilio

83 : 91

SARANGA. De Pygmee. Vert. uit h. Engelsch dr V. van den Berghe. Geill. dr Elza van Hagendoren — Antwerpen, De Sikkel, 1939 (26×19) 168 blz. 38 fr. ; geb. 53 fr.

V — Gatti heeft zich ook bij ons een gunstigen en gekenden naam weten te veroveren met zijn « Moeder Oerwoud » en « Tam tams in den nacht ». Ook dit boek zal zijn faam niet schaden. — Eén enkel vraagje kan misschien wel gesteld worden : of zijn werken, spijs hun getuigenis van een degelijke kennis bij den schr. van het oerwoud met zijn mensch en dier, toch wel tot in de laatste details wetenschappelijk te verantwoorden zijn. De vraag weze hier enkel gesteld ; ze belangt immers meer den wetenschapsmensch, bij name den ethnoloog, aan dan den doorsnee-lezer, en dat deze zich door dit boek laat bekoren, is zeker. — Het is het verhaal van een jongen Pygmee in de periode van het leven waarin een knaap man wordt. Opmerkenswaardig is de weergave van het sterk zintuigelijk leven van dezen, zooals van alle primitieven, met daarnaast het beperkte en het ongecompliceerde der verstandelijke verrichtingen. Deze laatste weet de schr. ons echter zeer treffend voor te stellen, door al wat hij verhaalt door het gedachtenleven van Saranga zelf te reflecteeren en zoo tot ons te brengen, wat de lezing des te aantrekkelijker maakt. — Het genot dat het boek biedt en ook zijn typografische waarde, worden heel wat verhoogd door de fijn-verzorgde teekeningen van Elza van Hagendoren. — Een merkwaardig boek, ook voor jongeren geschikt.

W.S.

19.047 Ghysbrechts, Maurice

83 : 379

◆ DE VERLEIDER. Geill. — Oostakker, Boekhl O. L. Vr. van Lourdes, 1936, 4^e druk (22×15) 112 blz. 3,75 fr.

V — Een brave boerenjongen moet soldaat worden ('t is nog in den tijd van de loting), laat zich door een makker verleiden tot drinken en losbandig leven, komt in de gevangenis terecht en bekeert zich bij het sterfbed van zijn vader. De stijl is erg ouderwetsch, maar toch nog genietbaar voor simpele luiden. En 't is te goed bedoeld om er kwaad over te zeggen.

F. VERMUYTEN, PR.

19.048 Gloag, John

83.0

DE MAN DIE EEN ANDER WAS. Vert. uit h. Engelsch dr Frans Desmet. Geill. — Baarn, N. V. Schuyt (Detective. Een boek in Courantvorm, n° 29) 1939 (35×27) 32 blz. fl. 0,20

V — Een detective van Scotland-Yard brengt een week-end door op een villa, waar een conferentie wordt gehouden over een nieuw soort limonade. Dit alles dekt een gevaarlijke zwendelarij in verdoovende middelen. Een heele boel van avontuurlijke verrassingen volgen, die zedelijk gaaf zijn.

A. BONI C.S.S.R.

19.049 H. M., B^r (Caes, Alf.)

83.9

◆ DE WEEZE UIT HET SCHRIKBEWIND — Oostakker, Boekhl O. L. Vr. van Lourdes, 4^e druk (18×12) 69 blz. 2,25 fr.

V — De dochter van een edelman, uitgeweken naar Londen onder de Fransche revolutie, nadat hij naam en fortuin als voorloopig eigendom aan zijn notaris in vertrouwen had geschonken, wordt bij toeval gezelschapsjuffer in het ouderlijk slot waar de notaris heer en meester speelt. Zij weet al dat kwaad met goed te vergoeden. — Zeer stichtelijke lectuur.

A. BONI C.S.S.R.

19.050 Jerome, Jerome K.

83

DRIE SWAPE OP DIE RIVIER (Om van die hond nie te praat nie). Vert. uit h. Engelsch [Three men in a boat] dr H. H. Wicht. Geill. — Kaapstad, Nasionale Pers, 1939 (19×14) 290 blz. 6/—

V — Drie Londensche jongmans maken samen een roeitochtje op de Theems. Hun lotgevallen verwerkte J. K. Jerome tot een fijngeestig humoristisch Engelsch verhaal. H. H. Wicht vertaalde het in vloeiend Afrikaansch. De pen-teekeningen illustreeren op 'n gelukkige wijze den tekst.

A. DE MEIRSMAN O.S.B.

19.051

Jerome K. Jerome

Jeunssen, Jo

83

TONY. Geill. — Oostakker, Diligentia, '37 (19×14) 95 blz. 4 fr.

V — De geschiedenis van een jongen, die wegens zoogenaamde kwezelarij, spot en laster heldhaftig verdraagt en met hulp van den meester fier te boven komt. Een heerlijk

karakterbeeld in gespierde taal uitgewerkt. Zulke boeken doen deugd vooral door hun edel opzet.

A. BONI C.S.S.R.

- 19.052 Kamerling, Konstant** **83.0**
 DIE SKAT VAN GROWWE SKEUR — *Johannesburg (Z. Afr.) Voortrekkerspers*, 1939
 (21×14) 94 blz. geb. 4/3
 V — Een jonge losbol wil op een Natalsche farm een verborgen schat lichten, waarvan hij de beschrijving vond in gestolen dokumenten. 't Opzet mislukt. Beantwoordt ten volle aan de vereischten van 'n detectievenroman : avontuur, verwikkeling en gelukkige ont-knooping ; ook 't Vlaamsche publiek zal dit werk smaken. A. DE MEIRSMAN O.S.B.
- 19.053 King, Percy** **83.0**
 DE MOORD IN HET HOTEL — *Tilburg, Het Nederl. Boekhuis; Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale*, 1939 (19×14) 251 blz. 38 fr.
 V — Nadat Stanley Withworth van zijn grootvader het respectable sommetje van drie millioen dollar heeft geërfd, slaat hij met zijn vriend Douglas Combell dapper aan 't fuiven. Met hun tweetjes zetten ze — als Black en White — eerst te New-York, later te Londen, de boel aardig op stelten. Ze maken het echter zoo bont dat ze een schuilplaats zoeken in 'n tweede rangs hotel. Het toeval wil dat daar juist een moord gebeurt : Scotland Yard moet er zich natuurlijk mee. De verwikkelingen worden steeds dreigender ; de vreeselijke feiten volgen elkaar in vlug tempo op ; voor de onschuldig-veroordeelde is er geen schijn van redding meer... tot 'n amateur-detectief het kluwen van gemeene samenzweerders ontwart en de zaak heel handig voor mekaar bokst. Percy King weet niet alleen meesterlijk te boeien, hij kent ook handig de knepen U te amuseeren met zijn humoristisch en pittig proza. *Een succes-roman*, mee van 't beste wat in dit genre verschijnt. M. BROUNS O.S.Cr.
- 19.054 Labberton, Mien** **83.8**
 GELOOF, HOOP, LIEFDE — *A'dam, Bigot & v. Rossum (Uilenreeks N^r 39)* 1939
 (19×14) 86 blz. geb. fl. 0,75
 V, [P] — Een bundel werkelijk mooie Kerst- en Oudejaarsverhalen, die voor het meeren-deel nu ook werkelijk niet op een ander oogenblik hadden kunnen spelen, en die allen den tekst illustreeren : « ...maar de meeste van deze is de liefde. » — Warm aanbevolen.
J. M. KEMPEES
- 19.055 Naezer, Metty** **83.8**
 RUSSISCHE VOLKSVERHALEN. *Geill. dr Metty Naezer — A'dam, Bigot & van Rossum (Uilenreeks n^r 40)* 1939 (18×12) 54 blz. geb. fl. 0,75
 V — Zeven zeer fijnzinnige Russische sprookjes in aangenaam Nederlandsch naverteld en smaakvol geillustreerd. TH. VAN DER KUN
- 19.056 Nathan, Manfred** **83.9 : 92**
 DIE EPOS VAN TRICHARDT EN VAN RENSBURG. *Geill. met 2 platen — Pretoria, J. L. van Schaik (Monument-reeks n^r 7-8)* 1938 (19×16) 68 blz. 3/-
 V — Trichardt en van Rensburg waren de eerste Afrikaners die Kaapland verlieten om over de Vaal een nieuwen thuis te zoeken. Van Rensburg werd vermoord en Trichardt geraakte slechts met de grootste moeite in Mozambique. Hun zwerftocht die de Anabasis van Xenephoon voor den geest roept, wordt hier verhaald, boeiend als een avonturenroman.
A. DE MEIRMAN O.S.B.
- 19.057 Nipa** **83**
 ♦ EEN JONGE HELD. *Vrij naar h. Hongaarsch. Geill. — Oostakker, Diligentia, (22×18)*
 30 blz. 1,50 fr.
 V-VI — De zoon van een verongelukten mijnwerker neemt de plaats in van zijn vader in de mijn ; hij ontdekt er een privaatonginning van dieven en brengt aldus eer en welstand in de familie. Een stichtende novelle van kinderlijke piëteit en christelijke naastenliefde.
A. BONI C.S.S.R.
- 19.058 Phocas, M., B^r** **83.8**
 ♦ UIT HET ZWARTE LAND. *Geill. — Oostakker, Diligentia, (28×19)* 109 blz. 5,50 fr.
 V — Vlot en volksch geschreven praatjes over het leven op en rond eene normaalschool in Kongo. Nogal druk- en stijlfouten, en wel eens een toontje te banaal. Ook een tintje naïveté ? Toch schoone gedachten over aanpassing en moedertaal. E. BOELAERT M.S.C.
- 19.059 O'Hanlon, James** **83.0**
 DRAMA IN HET LUNAPARK. *Vert. uit h. Amerikaansch dr Peter Duval. Geill. — Baarn, N. V. Schuyt (Detective. Een boek in Courantvorm)* 1939 (35×27) 32 blz. fl. 0,20
 V — Een meisje, dat in een doos kruipt, waardoor twaalf zwaarden worden gestoken door een goochelaar, blijkt een truc te zijn die alleen maar kippenvleesch aan de toeschouwers bezorgt. Maar op een avond trof een zwaard het meisje in het hart. Wie de moord begaan heeft, is de angstwekkende vraag van deze langdradige geschiedenis. A. BONI C.S.S.R.

- 19.060 Rempel, Hans** 83.0
 DIE GOUE KOBRA. 'n Awontuur van speurder-inspekteur Piet Kruger. Geill. met 2 kaarten — Johannesburg (Z. Afr.), Voortrekpers, 1939 (22×14) 154 blz. 7/-
 V — Wie deze detectievenroman openslaat leest hem in één adem tot het einde toe door. Een geheime negersecte die vee en kinderen rooft en haar hoofdkwartier in een verlaten Zuid-Afrikaansche vallei heeft opgeslagen, wordt door speurder Kruger ontmaskerd. Meer spannend onderwerp kon moeilijk worden uitgedacht. Twee kaartjes verduidelijken het verloop van den speurtocht. A. DE MEIRSMAN O.S.B.
- 19.061 Souvestre, Emile** 83.8
 ♦ HET BETOOVERDE LAND. Bretonsche vertellingen. Vert. uit h. Fransch dr J. F. Bernaer (Br B.M.). Geill. — Oostakker, Boekhl « Diligentia », (18×12) 125 blz. 3,50 fr.
 V — Acht sprookjes : 'n paar ervan zouden misschien het lezen waard zijn, moest de vertaler ze in goed Nederlandsch naverteld hebben. In deze zeer gebrekkige vertaling kunnen ze onmogelijk gesmaakt worden. Ook de verluchtingen zijn minderwaardig. De sprookjes zijn alle totaal onschuldig en in uitgesproken katholieken geest geschreven. F. MAES, PR.
- 19.062 van de Rivière, M.** 83 : 59
 DJOEP. Geill. met foto's dr Edward Quigley — A'dam, van Holkema & Warendorf N. V., 1939 (23×17) 92 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90
 V — Talrijke foto's, voorzien van korte bijschriften, vertellen van de eerste ontdekkingen die een jong en onervaren poesje maakt in de onbekende wereld. L. VAN DER HULST
- 19.063 von Grimmshausen, Hans J. C. en Lichtenberger, Fr.** 83.9
 ♦ DE AVONTUURLIJKE SIMPLICISSIMUS. Vert. uit h. Duitsch [Abenteuerlicher Simplizissimus] dr E. H. L. Raeymaekers — Leuven, Davidsfonds (Volksboek n° 287) 1939 (20×17) 191 blz. 15 fr.
 V — Langs de moderne bewerking van Franz Lichtenberger bereikt ons hier het grootste dichtelijke werk uit de Duitse literatuur der 17^e eeuw, het eenig blijvend produkt uit den Dertigjarigen Oorlog. Het behandelt nagenoeg het zelfde motief als het heerlijk ridder-epos « Parcival ». Wie Simplificissimus eigenlijk is willen wij hier niet verklappen ; dat zult ge zelf ontdekken zoo ge hem wilt volgen van af zijn verwaarloosde eenzame kindsheid langs de gruwelen van een oorlog, naar nieuwen en welbewusten afkeer van de wereld en haar ijdelheden. Een treffer eerste klas, waarmee het Davidsfonds zijn duizenden vrienden in Vlaanderen enkele uren even spannende als weldoende lektuur bezorgt. De vertaling is voortreffelijk. M. BROUNS O.S.Cr.
- 19.064 Wolffenbittel-van Rooijen, H.** 83
 ♦ TOM VANHEEM EN ZIJN VRIENDEN. Geill. — Haarlem, De Spaarnestad (Jeugdbibliotheek n° 103) 1939 (21×15) 168 blz. geb. fl. 1,35
 V-VIa, J — Het zoontje van een rijk fabriekbestuurder kiest zijn vriendjes liefst onder de werkmanskinderen. Tom weet het zoover te brengen dat ze samen met hem privaatles krijgen van een gouverneur, die er met veel tact en geduld, langs 'n hoop moeilijkheden om, flinke mensen van weet te maken, mede dank het levendig interesse dat mevrouw Vanheem toont voor deze rakkers. Een zeer mooi jongensboek, dat rijk aan boeiende en verrassende avonturen, groot en klein zal interesseeren. M. BROUNS O.S.Cr.

H. Wolffenbittel-v. Rooijen

Via — KINDERLECTUUR

Voor grotere kinderen van 13, 14, 15 jaar

- 19.065 Boudens, Aug. A.** 83
 ♦ HET EZELTJE VAN SINT ANTONIUS. Geill. dr Rob. Graaflam — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (21×15) 74 blz. gec. fl. 0,60
 VIa-b — Behalve de gekende geschiedenis van het ezeltje dat voor het H. Sacrament in aanbidding neerknielde, vinden onze jongens en meisjes in dit frisch en boeiend geschreven boek in groote trekken het leven van de H. Elisabeth van Hongarije, van de H. Lidwina van Schiedam en van den H. Tarcisius. 'n Schattig boekje voor naam- of verjaardag, Plechtige Communie of prijsuitdeeling. Ouders en opvoeders ten zeerste aanbevolen. M. BROUNS O.S.Cr.

- 19.066 Hildebrand, A. D.** 83 : 621
 DE WEDSTRIJD DER RADIO-AMATEURS. Geill. met 4 pltn dr Rie Huysmans-Kooyman — A'dam, Wereldbibliotheek N. V. (Wereldbibl. voor jongens en meisjes) 1939 (24 × 18) 180 blz. fl. 1,60 [25 fr.]; geb. fl. 2,25 [36 fr.]
 VIa — Dit boek vertelt zeer aardig over een wedstrijd, uitgeschreven door een fabriek van radio-toestellen. Het is spannend en vol afwisseling. De platen zijn aardig, maar van roeien heeft de tekenaar geen verstand. — Een aanwinst voor de jongensbibliotheek, maar ook de meisjes zullen er van genieten. J. P. M. VLEKKE
- 19.067 Krekel, Kris** 83
 DE AVONTUREN VAN SCHEEVE ZEVEN. Geill. 14 wekelijksche afl.v. 16 blz. elk 0,25fr.
 SCHEEVE ZEVEN DE VliegENIER (Reeks: De zevenster) — Geill. 18 wekelijksche afl. v. 16 blz. elk à 0,30 fr.
 — Morsel, B. de Meester, 81, Kerkstr., 1939 (17 × 13)
 VIa-b — Deze verhalen blijken wel pareltjes van vertelkunst voor de kinderen te zijn, en ons inziens verdienen zij een betere uitgave. Kerngezonde lectuur! A. BONI C.S.S.R.
- 19.068 Looman, Huib.** 83.8
 ZIJN VIER ZONDAGEN — Oostakker, Diligentia, (23 × 14) 107 blz. 4,50 fr.
 VIa — Ik veronderstel dat de schrijver de bedoeling gehad heeft een jongensboek te schrijven, daarom moet ik VIa zetten. Maar 't is geen jongensboek, 't is niets anders dan een treurig misbaksel. Het eerste van de vier verhalen is alleen flauw en onbenullig, maar de drie andere kunnen er bepaald niet door. Stefaantje, de held van 't boek, vindt plezier in kwaad doen, mishandelt mensen en dieren, liegt en bedriegt, en lacht bij al dat kwaad. Er is in dat boek geen enkel goed woord, geen enkele edele gedachte te vinden — tenzij hier en daar een godsdienstig vernis, dat er beter afgebleven was. Jongens gelijk Stefaantje zijn er gelukkig niet veel, en kunnen in ieder geval niet als model dienen voor onze jonge lezers. Neen, Mijnheer Looman, zoo schrijft men geen jongensboek. — De taal is slordig (er wordt gesproken over het straat en het school...) en opgeschroefd: op elke bladzijde vindt men pogingen om geestig te zijn, die jammerlijk mislukken. — 't Kan erg zijn voor Boekhandel Diligentia, maar ik wensch dat het boek niet gelezen worde. F. VERMUYTEN, PR.
- 19.069 Nanda** 83
 ◆ FREKIE EN DE BOK VAN MEESTER. Geill. dr Jo Bijvoet — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (21 × 15) 78 blz. gec. fl. 0,60
 VIa-b, J — De leuke historie van een stouten jongen die bij den meester een bok steelt en hem samen met een dapper vriendje — wat 'n kranig kereltje is dat! — tracht terug te bezorgen, doch in de val loopt. Echt iets voor jongens. M. BROUNS O.S.Cr.
- 19.070 Selleger-Elout, J. M.** 83

 EEN ZOMER MET LIJSJE LORRESNOR — Den Haag, Servire, 1939 (23 × 16) 209 blz. geb. fl. 2,50
 VIa, N — 'n Door en door gezond jeugdboek over degelijke eenvoudige mensen. In de figuur van de hoofdpersoon wordt aangetoond, hoe ook iemand met artistieke gaven zijn plaats moet weten in het alledaagsche leven, met name in een gezin met zorgen. Neutraal. Of « jongeren tot 80 » dit overigens onderhoudende boek nog zullen verkiezen, zooals het schutblad wil, betwijfelen we echter. Daarvoor is het toch te zeer berekend op de kinderlijke horizon. L. FENS
Steur, Jan 83.9
 VOLENDAM IN DE BOZE WINTER VAN 1916. Een historisch verhaal. Geill. dr Gerrit de Morie — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (21 × 15) 77 blz. gec. fl. 0,60
 VIa, J — Op zeer boeiende wijze verhaalt Jan Steur ons in dit mooie boek den heroischen strijd van een dappere visschersfamilie tegen den storm die het typisch Noord-Hollandsche dorp Volendam teisterde en bijna geheel verwoestte. Prima lectuur voor ietwat gevorderde lezertjes. M. BROUNS O.S.Cr.
- 19.071**
 ◆ **Suls, A.** 83 : 087
 DE AVONTUREN VAN PIM KETEL. Geill. dr L. Sebreghs — Antwerpen, Aug. Bos-saerts, 1938 (25 × 19) 94 blz. Niet in den handel
 VIa-b — Een genoeglijk verhaal à l'instar d'Andersen, vol fantasie en avontuur, in een zeer leesbaar Nederlandsch; allerlei kwaliteiten bij elkaar die te zeldzaam zijn in een hedendaagsch kinderboek, om niet speciaal en met eere vermeld te worden. Eerlijk gezegd houd ik nog altijd meer van deze fantastische vertelsels voor de jongelui dan van de « Club van Zes »-boeken met die akelige alwetende en alondernemende nesten van H.B.S.-ers. ERNEST VAN DER HALLEN

19.073 Zweegers, B. V. 83.0

- ◆ **KLAAS PIKBROEK.** *Geill. dr Rootchiv — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (21 × 15) 78 blz. gec. fl. 0,60*
VIa, J — Na 'n avontuurlijke zeereis met 'n schipbreuk komt Klaas Pikbroek terecht op 'n eiland met menscheneters die hem in koelen bloede willen oppeuzelen. Doch onze zeerob weet er nog net bij tijds tusschen uit te knijpen. Boeiend en leerzaam. Zeer verzorgde uitgave. **M. BROUNS O.S.Cr.**

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ictwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

19.074 Hildebrand, A. D. 83

DE AVONTUURLIJKE REIS VAN BOLKE'S ZOON MET DORUS DAS. *Geill. met band dr Rein Stuurman en 8 pltn nr fotogr. opnamen v. E. van de Stadt — A'dam, H. Meulenhoff (U. N. I.-serie. Uitspanning na Inspanning) 1939 (22 × 17) 160 blz. fl. 1; geb. fl. 1,6*
VIb — Een prettig boek vol avonturen. Het ware zeker aan te bevelen, maar de vereenvoudigde spelling maakt het voor onze jeugd ongeschikt. Zoolang de spellingkwestie niet geregeld is tusschen Noord en Zuid, kunnen we de vereenvoudigde uitgaven uit Nederland voor onze jeugd (die nog De Vries-en-Te-Winkel-t) niet aanvaarden. **A. VAN DE VELDE**

19.075 Kist, J. 83

DE TOVERZAK. *Geill. dr Ank Feenstra — Arnhem, Hijman, Stenfert Krceze & v. d. Zande, 1939 (23 × 16) 78 blz.*
VIb — Ja, als men eenmaal aan het tooveren slaat, is de weg tot ongebreidelde fantasie open. Toch kan ook voor een kind de fantasie haar grenzen hebben. Dat een dubbele familie wordt getooverd is wel de fantasie ten top. Voor lezertjes tot een jaar of 12 wel een spannend boek. **Bruikbaar. Toos Post**

19.076 Melloy, Camille 83.8

- ◆ **DE KONINGSMANTEL EN ANDERE KERSTVERHALEN.** *Geill. met 5 pltn dr Jeanne Kerremans — Brugge, Desclée, de Brouwer, 1939 (22 × 23) 79 blz. gec. 15 fr.*
VIb — Een juweeltje uit het dichterlijke hart van Melloy, en schatten van plaatjes door Jeanne Kerremans. Een héél mooi present voor de lieve jeugd. **A. VAN DE VELDE**

19.077 Schermelé, Willy 83 : 087

ROETTOET EN ANDERE NIKKERTJES. *Geill. met tekeningen dr schrijver — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (28 × 122) 31 blz. geb. fl. 1,75*
VIb — « 't Is soms wel plezant, maar Roettoet is toch maar 'n stoute jongen » aldus de « beoordeeling » van een kleuter die het boekje las. Er hoeft inderdaad niets aan toegevoegd om het pädagogisch-onbruikbare en het totaal-waardelooze van dergelijke kinderlectuur aan de kaak te stellen. **W. S.**

Camille Melloy

88. - Gemengde Opstellen

19.078 Baekelmans, Lode 84 : 85 : 809

Lode Baekelmans

LOF VAN ZEE, MENSCH EN TABAK. *Nieuwe aantekeningen van een boekenwurm. Geill. met talrijke pltn en reprod. — Antwerpen, Lectura-Uitg., 20 Prinsstr., 1939 (22 × 16) 162 blz. 38 fr.; geb. 53 fr.*
IV, L — De snuffelaar Lode Baekelmans bundelde in dit werkje een aantal korte essays en toespraken. Een bont, hybrisch allegaartje. In het oratorisch gedeelte mochten zonder schade een paar nummertjes achterwege gebleven zijn. Waar hij ons echter de balans aanbiedt van zijn gegrassduin in folianten of verstoffte, verjaarde druksels van litterair of pseudo-litterair formaat is Baekelmans op zijn allerbest. En bovendien van een sympathieken, jovialen eenvoud : nergens klinkt zijn toon academisch ; nergens wordt het een zwaarwichtig, zelfgenoegzaam uitstallen van dingen, die « ik weet maar jij niet ! ». Baekelmans pocht niet op zijn geleerdheid,

doorheen zijn werk zindert een volksche, gemoedelijke mededeelzaamheid, ofschoon aan een paar opstellen uit dezen bundel een verbazende eruditie ten grondslag ligt en ze daarenboven het resultaat zijn van den methodischen arbeid, die den oprechten studax als zoodanig kenmerkt.

PAUL HARDY

19.079 Czopp, Gustav

88 : 93 : 38

DE WERELD KREEG RADIO... Uit het dagboek van een radio-reporter. *Geill. met teken. dr J. F. Doeve — A'dam, Em. Querido, 1939 (21 × 13) 145 blz. fl. 1,90 ; geb. fl. 2,50* III — Dit boekje is gedeeltelijk reportage van het werk van een radio-reporter, hier en daar aardig ; wel wat oppervlakkig ; verder bevat het wat gefilosofeer over de moderne mens, dat voor ons door zijn verwardheid niet altijd onbedenkkelijk is. Het hoofdstuk over sprekers voor de radio is kostelijk. De tekeningen zijn voortreffelijk. J. P. M. VLEKKE

19.080 Dosfel, Lodewijk

86 : 23 : 30 : 17

- ◆ BRIEVEN AAN EEN DOODE — *Gent, Wed. Lod. Dosfel, 1939 (21 × 15) 76 blz. 7,50 fr.* IV — Brieven verschenen in « Het Vlaamsche Land » 1924, na den dood van Eerw. Heer Poppe. 't Gaat over de kiesche zaak : geestelijk gezag en studentenbeweging. Niemand zal de eerlijkheid en de oprechtheid betwijfelen waarmee Dosfel deze tragische kwestie behandelt. Een onontbeerlijk document voor de geschiedenis der Vlaamsche beweging. Dr K. E.

Lodewijk Dosfel

19.081

Geissler, J. E. Chr., Dr 84 : 92 : 37 : 159

HET KARAKTER VAN JOHANN HEINRICH PESTALOZZI — *Groningen, J. B. Wolters' Uitg. Mij, 1939 (24 × 16) 132 blz. fl. 2,75*

IV, [P] — Op den grondslag van wat Heubbaum, Delekat en Schönebaum benevens vele anderen, tot de externe levensgeschiedenis van Pestalozzi uit de eerste hand hebben bijgedragen, en naar de karakterologische methode van ontleding van geleerden als Heymans, Kretschmer, Adler, Jung en Künkel, tracht deze pedagogische doctors-dissertatie, in een proeve van toegepaste psychologie en karakterkunde, de geschiedenis te teekenen van den zielegang van den grooten opvoedkundige. Door de overzichtelijke en zeer heldere compositie is het boek een der beste in het Nederlandsch gestelde monographiën over Pestalozzi geworden : leven, omgeving, uiterlijke kenmerken der persoonlijkheid, innerlijke levensverhoudingen, benevens een bruikbaar overzicht van de Pestalozzi-studie zelf en van de Pestalozzi-bibliographie, kan de belangstellende pedagoog, die tot de Duitsche wetenschappelijke literatuur geen toegang heeft, er leeren in kennen. Men kan daarom slechts betreuren dat er zooveel onvertaalde Duitsche citaten in het werk voorkomen, die het een mozaïekachtig uitzicht geven. Het boek werd geschreven door iemand met hervormde levensbeschouwing : maar dat Calvinisme werkt nergens storend of eenzijdig.

Dr FR. BAUR

19.082 Huysmans, Cam.

84 : 92

TWEE VOORDRACHTEN OVER FILIPS VAN MARNIX VAN ST-ALDEGONDE. *Geill. met 4 buitentekstplaten — Antwerpen, « Lectura-Uitgaven », 1938 (22 × 16) 32 blz. 9 fr.* V, L — Een pretentielooze brochure van den huidige Antwerpschen burgemeester over zijn zestiendeuwschen voorganger : 1. een korte toespraak tot de Antwerpsche schooljeugd, waarin, op blz. 8, o.m. te lezen staat dat Marnix « een apostel der godsdienstige verdraagzaamheid » is geweest, wat ons in ieder geval niet is gebleken uit den fameuzen Bijencorf ; maar op blz. 10 toch ook de ruiterlijke erkenning dat het calvinistisch bewind even onverdraagzaam werd te Antwerpen als het voorgaande. — 2. Een lezing over Marnix als tweetalig dichter en prozaschrijver. Wat Huysmans schrijft is altijd boeiend, al was het maar om de persoonlijke herinneringen die er steeds kleur aan geven, en die ook hier niet ontbreken. Tot de eigenlijke vakstudie brengen deze vulgarisatiebladzijden natuurlijk niets bij.

Dr FR. BAUR

19.083 Moller, H. W. E., Dr

809

- ◆ GESCHIEDENIS VAN DE NEDERLANDSE LETTERKUNDE — *Heemstede, De Toorts, 1939, 5^e gew. druk (24 × 17) 463 blz. fl. 2,75 ; geb. fl. 3,60*

Dr H. W. E. Moller

V — Het moet den zeventigjarige in zijn kroonjaar tot niet geringe voldoening reiken, dat de zoo bescheiden in 1927 opgezette « Beknopte Geschiedenis » thans reeds, in haar 5^e uitgave, is uitgegroeid tot een lijvige, indrukwekkende « Geschiedenis van de Nederlandse letterkunde », het beste en bruikbaarste handboek dat den katholieke tegenwoordig kan worden aanbevolen : helder en oordeelkundig geconstrueerd, zoodat overal de algemeene ontwikkelingslijnen scherp blijven uitkomen boven de nochtans verzorgde détail-ontleding — levendig en kleurvol gestileerd — met niet eenzijdige belichting van een geprefereerde periode, maar met begrijpelijk stijgende uitvoerigheid naar de moderne letterkunde toe ; met alzijdige belichting van de velerlei uitzichten van het letterkundig verschijnsel, vorm, inhoud, ethisch gehalte ; met echter een verdedigbaren nadruk op de

ontleding van dit laatste en een merkbare voorkeur voor werken waarin de verhouding van den mensch tot de bovennatuurlijke orde als probleem wordt gesteld ; met zorgvuldige opgave eindelijk van critisch gezifte bibliographische inlichtingen ter verdere studie. Het in de eerste uitgave zeer hinderlijk voelbare bezwaar, dat deze principiëel-katholieke gerichte levens-critiek, uitsluitend of hoofdzakelijk als maatstaf aangelegd, het ontwikkelingsbeeld van de Nederlandsche letterkunde ging ontlichten, wordt in deze 5^e uitg. nog nauwelijks gevoeld. Daarmee is niet gezegd dat elkeen bvb. zal instemmen met de zeker nog onbevredigende en willekeurige wijze waarop het personeel van den realistischen en psychologischen roman in dit lijvig boek wordt behandeld : noch Joh. de Meester, noch H. Robbers komen ook maar met een vermelding voor in een letterkundige geschiedenis die zoo vergankelijke dingen als Joh. de Meester Jr, den tooneelspeler, en studenten-tijdschriftjes als *Goedendag* of *Aula* vereeuwigt. De proporties lijken hier wel érg miskend, en niet minder waar het tooneelwerk van I. Boudier-Bakker erkend wordt, maar haar romanproductie doodgezwegen. Er ware zoo nog wel meer en ergers te betuttelen. Om van geringere bedenkingen maar te zwijgen : als bvb. dat op blz. 26 de toepassing van den oudgermaanschen alliteratieregels geenszins klopt met de goede formuleering ervan op blz. 12 ; of dat de Guldensporenslag (blz. 24) in 1302 is gebeurd ; of dat de dateering van *Renaut van Montalbaen* en *Karel ende Elegast* (blz. 30) in « de eerste helft van de 12e eeuw » wel héél erg vroeg zal lijken ; of dat (p. 40) Diederick van Assenede een Brabander zou zijn en Assenede (p. 41) een dorp bij Antwerpen ! Een biechtpuntje voor den geleerden schrijver is zijn halsstarrigheid om de Jubileumuitgave van Gezelle's verzen niet te willen kennen : zijn Gezelle-paragraaf (blz. 291 vlg.) draagt dan ook meer dan één spoor van het verouderd materiaal waarmee Moller hem bewerkt heeft. Moge een spoedige herdruk den veelzijdigen en zoo werkzaam jubilaris de gelegenheid schenken zijn nuttigste werk nog dicht bij de volmaaktheid te brengen.

Dr FR. BAUR

19.084 Mooy, J.

809 : 88

- ◆ MIJN EERSTE GANG DOOR ONZE LETTERKUNDE : 1. BEKNOPT OVERZICHT VAN DE GESCHIEDENIS ; 2. PROZA EN POEZIE MET INLEIDINGEN ; A. Uit de literatuur van Middeleeuwen, Renaissance, Romantiek ; B. Van Guido Gezelle en de Tachtigers tot heden — *Hilversum*, Paul Brand, 1938-39, 2^e verm. druk, 3 dln (21 × 17) 63, 199, 160 blz.

V — Een zeer beknopt overzicht, geïllustreerd met een tweedeelige bloemlezing. Het sommaire van het overzicht wordt echter in de leesboekjes door bibliographische en informatieve nota's met æsthetisch-interpreteerend karakter aangevuld. Enkele representatieve werken uit de moderne literatuur worden integraal behandeld, met opname van uitvoerige passus. Dit procédé hebben we altoos verdedigd. Het werk in zijn geheel doet erg frisch aan. J. Mooy weet datgene, wat hij opdischt bekoorlijk en belangwekkend te maken.

PAUL HARDY

19.085 Neufeld, Jolan

84 : 92.8 : 159

DOSTOJEWSKI. Psycho-analytische schets. Vert. dr Dr W. J. J. de Sauvage Nolting. Met voorrede v. E. A. D. E. Carp — *Lochem*, De Tijdstroom, 1939 (21 × 16) 103 blz. geb. fl. 2,90
II — Dostojewski naar de biographie, de type van het Freudiaansch subject ; zijn werken de projectie daarvan ; ten slotte, hoe Dostojewski een groot psycho-analist avant la lettre was. Zooveel is zeker dat hij van psycho-analytische zijde kan en moet belicht worden, doch een star dogmatisme zooals hier gebezigd wordt is onaanvaardbaar. Zóó, is het mottige van het Freudisme er volop.

J. C.

19.086 van Mierlo, J., Prof. Dr, S.J.

809

Dr J. v. Mierlo

NIEUWS OVER HEYNRIJCK VAN VELDEKEN. Naar aanleiding van Jungbluth's « Untersuchungen zu Heinrich von Veldeken ». Overdruk uit de *Verslagen en Mededeelingen der Koninkl. Vl. Academie vr Taal en Letterkunde* — Antwerpen, N. V. Standaard-Boekhl, 1939 (23 × 15) 85 blz. 18 fr.

IV — In aansluiting bij onze tafelrede op P. van Mierlo (Boekengids 1939, blz. 289 v.v.), kunnen wij deze monographie uitdrukkelijk aanbevelen als een model van litterairhistorische en philologische bewijsvoering. Met de hem eigen scherpzinnigheid, grondige kennis van de besproken vraagstukken, geestdrift voor de nationale cultuur en hare prioriteitsrechten, ontwapent de geleerde kloosterling hier den laatsten Duitschen aanval op onze aanspraken op H. van Veldeke als Dietsch dichter. Hij maakt er gebruik om nog eens de

heele problematiek rondom onzen eersten en oudsten, geïndividualiseerden Dietschen dichter beknopt, maar helder en scherp overtuigend te overzien, zoodat deze lijvige brochure de beste, want meest recente monographie over Veldeke is geworden. P. van Mierlo is op dit oogenblik de onbetwist eerstaanwezende bevoegdheid inzake Middelnederlandsche letterkunde.

Dr FR. BAUR

19.087 Verschaeve, Cyriel

84

◆ DIETSCH GEDENK DAGEN. Vlaanderen — Noord-Nederland — Zuid-Transvaal — Brugge, Zeemeeuw, 1939 (23 × 17) 150 blz. 18 fr.

V — Het « œuvre » van C. Verschaeve, door de uitgeverij Zeemeeuw in de wereld gezonden, wordt monumentaal. Hier krijgen we gelegenheidsvoordrachten waarin gestalten uit heel den Dietschen stam oprijzen : uit Vlaanderen, uit Noord-Nederland, uit Zuid-Afrika. De lijn van heel zijn werk getrouw, belicht Verschaeve in elk van deze toespraken een of ander aspect van het leven. En boven de figuren uit, die zijn pen beschrijft, rijst zijn proza en wijst zijn gebaar naar den adel van het mensch-zijn. Dat is de kracht van deze krachtige kunst. Daarom ook zal deze kunst blijvend leven.

Cyriel Verschaeve

Dr KAREL ELEBAERS

19.088 von der Au, Wendel

84 : 809 : 32

LITERATUUR ONDER HET HAKENKRUIS — Assen, van Gorum en Comp. (Waakzaamheid : 2^e reeks n° 10) 1939 (21 × 15) 31 blz. fl. 0,25

IV — Bij het auto-da-fe werden niet enkel de gedachte en het woord gelijkgeschakeld ; ook de gevestigde litteraire gewoonten uit het verleden, die tot de « geschiedenis » der schoone letteren behooren werden aan de officieele normen van de nieuwe orde getoetst. Von der Au verklaart deze houding door den angst voor het individu. Resultaat : de nationaal-socialistische jeugd heeft de belangstelling voor de litteraire schoonheid verbeurd. Het onbetwistbare feit dat er ook onder het gelijkgeschakelde regime nog begenadigde woordkunstenaars gedijen (hoewel vanzelfsprekend geringer in aantal) verandert eigenlijk niets aan de fundamenteele stelling van von der Au. Doch 'schrijvers oogmerk was pamphletair. Met dat voorbehoud kan dan ook zijn vlugschrift belangstellend worden gelezen.

PAUL HARDY

19.089

Zweig, Stefan

88 : 1 : 2 : 3

DE LEVENDE GEDACHTEN VAN TOLSTOI. Nederl. bewerking van Drs Frank de Vries — Den Haag, N. V. Servire (Serie : Levende Gedachten. Eerste Reeks n° 3) 1939 (19 × 12) 191 blz. geb. fl. 2,50

III* — Een goede bloemlezing voor ieder die Tolstoi voldoende kent om niet alleen de oprechtheid, maar ook de merkwaardige naïviteit van zijn gedachten te kunnen beoordeelen. De psychologie van Zweig heeft op het Evangelisch moment in T's levenshouding zoo weinig vat, dat de inleiding — ondanks goede passage's over T's sociologie en invloed invloed — meer dan de gekozen fragmenten, voorbehoud noodzakelijk maakt.

C. A. BOUMAN

Leo Tolstoj

19.090 XX.

809

DE HEDENDAAGSCHE LETTERKUNDE IN VLAANDEREN EN DUITSCHLAND. *Onder redactie van Dr R. F. Lissens, met medewerk. van P. de Vree, P. G. Buckinx, Rob. Roemans, Al. de Maeyer, E. Striefler, W. Siebert, R. Haller, M. Hechtle — Aalst, « De VL. A. G. », Kapucijnenlaan, 60 (jaarg. II, n° 6-7-8) 1938, (25 × 18) 193-331 blz.*

abonn. 50 fr.

IV — In dit lijvige nummer van een tijdschrift dat, op ietwat kunstmatige en in dezen tijd voor mijn gevoel bijzonder gevaarlijke wijze, een Duitsch-Vlaamsche arbeidsgemeenschap zoekt te verwezenlijken, werd, onder leiding van Dr Lissens, een overzicht nagestreefd van den huidige stand der scheppende en der litterairhistorische letterkunde in beide landen. De in het Nederlandsch gestelde bijdragen nemen het leeuwenaandeel in beslag. De Duitsche stukken zijn slechts korte en vluchtige, om niet te zeggen oppervlakkige schetsen gebleven van tooneel, lyriek, roman en literatuurgeschiedenis in het naoorlogse Duitschland. De opstellen van P. de Vree over den roman, P. G. Buckinx over de lyriek, A. de Maeyer over het tooneel in Vlaanderen na 1918, zijn goede overzichten van de productie, eerder in den vorm van toevallig-critische dan van rubriceerend-historische literatuurstudie; het uitvoerige opstel van R. Roemans een zeer bruikbaar relaas over de kritische en universitair-wetenschappelijke werken over de literatuur van de Middeleeuwen tot en met de 18^e eeuw, door Vlamingen geschreven. Het lijkt ons teekenend voor den geest van deze samenwerking dat de termen « aarde-verbonden » en « volks-verbonden » er aanhoudend in terugkeeren, beangstigend bewijs van haar verwantschap met de « Blut-und Boden »-poëtica van over den Rijn. Ook van de Roomsche jeugdbelijdenis van de meesten dezer medewerkers — de Maeyer uitgezonderd ! — blijkt niet veel meer mee te spreken in hun verhouding tot het litteraire : hun grootste angst lijkt wel niet modern genoeg te zullen schijnen.

Dr FR. BAUR

91. - Aardrijkskunde en Reisverhalen

19.091 Claes, Ernest

91

◆ REISVERHAAL met allerhande afwijkende Bespiegelingen over Menschen en Dingen, Water en Politiek, Aardrijkskunde en Liefde — Antwerpen, Standaard-Boekhandel, 1938 (20 × 14) 218 blz.

18 fr.

IV — Een der formidabelste guitenstreken en krachttoeren door Ernest Claes uitgehaald was een boek van 217 blz. te wijden aan zijn deelneming aan het Pen-clubcongres te Buenos-Aires, en daarin, tusschen « allerhande » interessante dingen, als eenige mededeeling over gezegd Congres, zoo arg- en achteloos op blz. 204, er deze drie, zegge drie regels aan te besteden : « Over het Pen-Club-Congres zelf heb ik niets te vertellen. Het is voorbij, het was weinig interessant, en daar blijft niets van over ». Onbetaalbaar ! 't Zal dus natuurlijk eerder gaan over het reis-avontuur. « Bespiegelingen » in den schoonen ondertitel is ook slechts waar voor de werkelijk treffende gedachten over lands- en volksaard, missionarisararbeit, negerswaardigheid, politieke en economische toestand in Z.-Amerika. Over de andere punten is het veel meer dan bespiegeling het levendige, geestige, aangename opnemen van zooveel menselijke hebbelikheden en 't zij lieflijke, 't zij koddige situaties, waarlijk effectvol verteld. Maar wat praat ik ? Ge weet toch allen hoe Schr. eenig is om daarvan den toon te treffen. Alleen reeds dat ook geldt hier « In den beginne was Zichem » (en de Averbodische missionarissen naar Brazilië) zegt u alles. Als ge ook houdt van een leitmotiv, dan moet ge niet verder gaan dan de bar : « François ! Encore un « Coup de roulis » ! Zooveel is zeker dat de lezerskring van « Reisverhaal » veel, veel ruimer is dan enkele liefhebbers van letterkunde ; daar wordt over gesproken : « ge moet dat lezen ». Waarom die sympathie ? Wel, omdat Schr. zelf tegenover ons en allen sympathiek gestemd is, omdat hij goed is.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.092 Hazelhoff Roelfzema, Erik

91

RENDEZ-VOUS IN SAN FRANCISCO. *Geïll. met teekeningen dr D. A. Sieroy en 11 platen — Leiden, A. W. Sijthoff, 1939 (25 × 16) 273 blz.*

fl. 2,50 ; geb. fl. 3,25

IV — Vanwege een weddenschap met een Amerikaansch meisje gaat de schrijver, een Leidsch student, op stap naar San Francisco met 10 dollar. En hier hebben we nu een uitstekende reportage van zijn tocht als « tramp ». Niet litterair, maar verzorgd, boeiend en levend. En tevens een goeden kijk gevend op een deel van het Amerikaansche volk.

PAUL FRICHES

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 3 ACHTTIENDE JAARGANG MAART-APRIL 1940

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift
Orgaan van het Algemeen Verbond van Katholieke Boekerijen

VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER : Alg. Secretariaat voor Katholieke Boekerijen
Cuyllitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België : Abonnement: 35 frank Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland : Abonnement: f. 2.75 Dit nummer : f. 0.35
N. V. Het Nederlandsche Boekhuis — Tilburg

ROMANKRONIEK

door ANTON VAN DE VELDE

De lading is ditmaal niet van buitengewone hoedanigheid, uitgezonderd twee stuks degelijk proza, van Vlaamschen oorsprong, die we daarom ook eerst even onder handen nemen.

- 19.093 Vóóraan moet RAF VAN HULSE vernoemd. Zijn *Poldervolk* (III-IV) verhaalt ons in een picturalen en suggestieven stijl, die af en toe aan een versoberden Streuvels doet denken, het zwoegende landleven van den weduwnaar Boeke, ergens in de poldervlakte tegen de Schelde aan. Laura, zijn eenig kind, is mismaakt. Dat ergert den boer, die zich niet kan verzoenen met het gedacht dat « zoo'n scheefhals » zijn eenige nazate is, die vroeg of laat de hoeve in handen zal krijgen. Toch vindt Laura, ondanks haar lichaamsgebrek, stilaan genade in vaders oog, omdat zij de wilskracht van moeder zaliger heeft geërfd en zich met harde, vierkantige toewijding geeft aan het land- en hoevewerk. Boeke sterft in een ongeval. In Laura ontwaakt de vrouw. Dat zijn pijnlijke uren. De drift van een verlopen onderwijzer-speculant vervult haar met ontgoocheling en bitterheid. Zal zij alleen begeerd worden om haar stoffelijk bezit ? Moedig slaat zij zich door perikel en beproeving heen. Een dorpsgenoot, hooger ontwikkeld doch tevens met een gezonden kijk op leven en mensch, komt eindelijk de verstugde kamers van haar gemoed doorzonnen. Jan Wie-meersch en Lorken Boeke worden man en vrouw. De hoeve zal gedijen, nog schooner dan voorheen.

Op dat eenvoudige thema — eenvoudig als het landelijke leven zelf — heeft van Hulse bladzijden geschreven, soms met de karakteristieken van breedgeveegde fresco's, soms ook met het koloriet van een Jordaens of een Brueghel — minus de overdadige, pikante vettigheid. Het is een degelijk werk, en het zou me niet verwonderen, moest van Hulse ons in de toekomst verrassen met romans, die, ook tegenover het buitenland, voor Vlaanderen onbetwist representatief zijn. Dit *Poldervolk* wijst beslist in die richting.

- 19.094 Van FRED GERMONPREZ moet hier vermeld *Wij leven* (III), een boekken dat geen roman-afmeting heeft en daarom beter thuis hoort bij de novellen. Deze novelle dan is schijnbaar angstvallig getoetst geweest aan de eischen der « nieuwe zakelijkheid » (die intusschen al oude zakelijkheid is geworden!). Er is met geen enkel woord geofferd aan literatuur. 't Kon best doorgaan als een bundeling van bladzijden uit een nuchter dagboek. Korte zinnetjes. Minimum hoedanigheidswaarden. Het nadeel van het systeem zit 'm in het wrevelig-makend koudbloedige van zoo'n ding. Het voordeel vindt ge in het andere feit : ge weet op een half uur heel de levensgeschiedenis, van naald tot draad, van vader, moeder, zoon, mitsgaders van de vrouw en kinderen van laatstgenoemde. In alle geval had Germonprez, alvast in deze novelle, wat te zeggen. Dat hij het op een berekende, stugge manier zegt, is zijn zaak. Of hij met dezelfde manier nog veel andere onder-

Fred Germonprez

werpen zal vermogen aan te boren, zullen wij later zien. Intusschen is *Wij leven* in zijn genre een sterk stukje. Het lijkt ons echter te exclusief geforceerd geschreven om er een belofte voor de toekomst uit te destilleeren.

Zoo zijn, Lezer, de twee Vlamingen met weinig woorden bij u ingeleid. Zij zijn, met z'n beiden, de beste scribenten in de hier voorkomende reeks. Wie nu aan de beurt komen, vertegenwoordigen Noord-Nederland... op niet al te overrompelende manier.

- 19.095 ♦ De beste uit de bent is WALTER BREEDVELD, die ons in zijn *Gerda Göppertz (III)* de belevenissen verwoordt van een eenzelvig, maar zeer gevoelig meisje — Gerda — dat op den zelfkant van het huwelijksleven van haar zuster uitkomstloos tot vegeteeren gedwongen is. Haar zwager, een kunstschilder, geraakt op haar verliefd, mede door het feit dat zijn vrouw een model van slordigheid, onhuiselijkheid en onartistiekheid is. Hier heb je dus de bekoring en het gevaar voor den artiest en zijn als ideaal beschouwde schoonzuster. Doch Gerda rukt er zich uit los en trekt de wereld — de Hollandsche wereld — in, op zoek naar een zelfstandig bestaan. 't Gaat van de klaveren naar de biezen. Gerda maakt allerlei dwaze en ontmoedigende ervaringen door, maar zij houdt zich overeind met een eerbiedwaardige dosis zedelijke kracht, die zij uit haar katholiek geloof te putten weet. Finaal komt Jan-van-pas, en Gerda Göppertz is veilig geborgen. Na regen zonneschijn. Breedveld heeft met dit boek een interessante proeve geleverd voor een specifiek katholieken roman. Imponeerend kan het werk nu juist niet genoemd; het verloop der gebeurtenissen is te vlak gehouden ten nadeele van de dramatiek; blijkbaar is die dramatiek niet de sterkste zijde van den auteur, maar im ganzen kunnen wij getuigen dat deze roman groote verdiensten heeft. Breedveld heeft met ongekunsteld, zuiver proza op doorlopend boeiende en soepele manier het thema der zedelijke waarde in het menschelijke leven verdedigd; hij heeft de klip omzeild van het tendenzwerk, geen oogenblik worden wij bij de lezing gehinderd door het « katholiek opzet ». Het is immers zoóver met de catholieke letteren gekomen dat wij met een, wellicht te groot, scepticisme de producten onder handen nemen, die zich als katholiek aandienen. Omdat doorgaans de catholiciteit op literair terrein synoniem is van seniele braafheid en onmacht. Aan de hand van deze *Gerda Göppertz* gaat 'n mensch vertrouwen dat er voor den katholieken roman betere dagen zijn weggelegd. Met zijn vorige boeken stond Breedveld echter in een meer geanimeerde en kleuriger wereld; zij waren alleszins sterker prestaties dan zijn jongste boek. Daarom is de auteur ons een revanche schuldig. Die zal, naar wij hopen, ons in nabije toekomst gegeven worden. Hou Breedveld in de gaten!

Walter } Breedveld

19.096

Annie de Hoog-Nooy

ANNIE DE HOOG-NOOY publiceerde *Intermezzo (III)*, een goed geschreven roman. Uit den introductie-tekst van den uitgever lichten wij enkele passages: « Hugo van Berkel achttien jaar geleden weduwnaar geworden, heeft indertijd de zorgen voor zijn huis in handen gelegd van Jeannette, een jongere zuster van zijn overleden vrouw. ...Nu zijn beide kinderen kort na elkaar het huis uitgaan, komt hij tot het besluit, Jeannette ten huwelijk te vragen. » Het trouwplan wordt uitgewerkt, maar « intusschen komt er een vrouw in zijn leven, van wie hij, van het eerste oogenblik af, gaat houden... Moeilijk dilemma. De moraal, als eerlijke zuivere levensopvatting, wint het. » Dat opzet is vlot en onderhoudend uitgewerkt, met, hier en daar, prima bladzijden. Eén der bestgeslaagde kapittels is de fuifpartij bij Anneke de schilderes. Het drama in de twee menschenlevens (Anneke en Huug, de weduwnaar-met-trouwplannen) is knap verwoord en psychologisch goed geteekend. Na vele wederwaardigheden komt de kat op haar pooten terecht. Annie de Hoog, die ons reeds een paar goede boeken schonk (*Het leven* wijst den weg, *Marjoleintje* e.a.) heeft in *Intermezzo* haar vroeger verworven literaire verdiensten bevestigd. In een klare, eenvoudige taal, met een juisten kijk op mensch en ding, heeft zij het eeuwige probleem van het zoekende en vechtende menschenhart behandeld — en netjes opgelost. Is *Intermezzo* nu juist geen boek geworden, dat thuis hoort in de sfeer der literaire « hogere burgers en burgeressen », het heeft in alle geval een eervolle plaats in wat ik, zonder kleineerende bedoeling, zou noemen: den middenstand ofte het wereldje der goede, niet hoogvliegende maar accurate en rustig werkende scribenten. Annie de Hoog heeft ons wat interessants te vertellen, in tegenstelling met plenty zeer literaire dames, wier proza

hopeloos leêg en voos is. Zij heeft zich bij de lezende gemeenschap een goede en verdiende reputatie verworven.

- 19.097 Een minder gunstige reputatie — moraliter — heeft ROLF BURMAN (pseudoniem van een Noord-Nederlandsche romanière) zich met haar vroeger werk op den hals gehaald. In *Hester's Hoogzomer* (III) ontwikkelt zij de tamelijk gecompliceerde en al te uitvoerig gedetailleerde annalen van een familieleven. Zoo'n lectuur — blijkbaar geschreven voor lieden met veel tijd, nuchtere beheersching en dito concentratie — gaat lichtelijk op uw zenuwen inwerken. Teveel woorden, teveel bijzonderheden, teveel uitrafeling van levenspluisjes, die de actie en de animo van het leven zelf der romanfiguren vertragen, verloomen. Ik sta steeds wêér perplex voor de vraag hoe sommige romanschrijvers er in slagen honderden bladzijden proza te pennen over een onderwerp uit het aldagleven. Dan is ten slotte de hier vernoemde Germonprez heel wat welkomer in zijn tot op de spits gedreven beknoptheid! Er is over de literaire hoedanigheden van Burman's werk zooveel — of zoo weinig — te zeggen als over de doorsnee-producten van de bekende vrouwelijke psycho-analytisch-romantische leverancie. *Hester's hoogzomer* is goed verwoord, maar ontroering of werkelijke dramatische spanning is er niet in te zoeken. 't Zijn drie honderd bladzijden méér in de voortbrengst van het jaar '40...

19.098

Hendrika Kuyper-van Oordt

Tot slot Een Martelaarskroon voor Joris Praet (IV, P), door HENDRIKA KUYPER-VAN OORDT, zijnde de chronycken van een klein Hollandsch stedeken met de daarin levende luyden en hun kleine wederwaardigheden. Als milieuschildering een zeer goed geslaagd werk. Als roman, van mindere hoedanigheid: er is weinig samenhang, weinig boeiendheid, weinig vaste karakterteekening. Over 't geheel hangt een waas van moeheid, en zelfs de bladzijden, waarin de typhus-epidemie wordt verwoord — een fragment dat nochtans sterke dramatiek had kunnen geven — zijn mat en onbewogen gebleven. Misschien is dat echter juist hét diapason voor de weergave van het kleine leven in een kleine (calvinistische) stad? De Vlaming ziet de dingen zoo geheel anders, en 't is hem onmogelijk voor zoo'n boekwerk iets méér te voelen dan wat hij wrevelig noemen zou de droge waardeering voor een proper opstel. Vlaanderen zal warempel aan de vele pagina's proza van Hendrika Kuyper zijn hart niet kunnen ophalen; daartoe zijn boeken als deze *Martelaarskroon* te cerebraal en te stijf, en zij staan op den zelfkant van het bonte, rumoerige, levende leven. Tracht eens, o Hendrika Kuyper, óver de muurtjes van het stadje heen te zien; er roert iets méér in de wereld en daar kunt ge profijt uit halen, ten bate van uw werk — en van uw lezers.

De jongste Lading uit Zuid-Afrika

- 19.099 In *Kinders van die Daeraad* (IV) bundelden Dr S. J. DU TOIT en CHARLOTTE F. DU TOIT een aantal verhalen uit de Grieksche mythologie, dat soort verhalen, waarvan het geestelijk bezit nog steeds als onontbeerlijk wordt beschouwd voor eenieder, die er een « gestudeerde » reputatie wenscht op na te houden. Na duizenden jaren hebben deze verhalen niets van hun charme ingeboet. In het Afrikaansch werden ze luchtig en zeer leesbaar — ook voor niet-Afrikaanders — herschreven.

- 19.100 Van Dr I. D. DU PLESSIS verscheen het tweede bundeltje sprookjes, fabels en legenden *Uit die Slamse Buurt* (V). Wat wij in Rec. 18.420 van de eerste verzameling zegden, weze voor dit tweede deeltje volkomen beaamd. De lectuur van deze korte volksvertellingen is een feest voor het hart.

- 19.101 Minder feestelijk was ons de lectuur van *Burgers van die Berge* (II) door EUGÈNE N. MARAIS. Ter plaatse bestudeerde de auteur het leven der « bobbejane ». Hij schrijft pittig, boeiend en een klein tikje verwaand, wat we hem heelemaal niet euvel willen duiden. Dappere lui als Marais mogen voor mijn part gerust wat zelfgenoegzaamheid aan den dag leggen. Principieel dienen we echter zijn spannend relaas te verwerpen, want Marais zweert bij Darwin en Malthus en bazuïnt honderd uit over « natuurlijke teeltkeus » en andere sinds lang opgegeven uitvloeisels der naturalistische

Dr I. D. du Plessis

leer. Het is ons trouwens reeds vroeger opgevallen dat sommigen onzer verre stambroeders

19.102

M. P. O. Burgers

vaak een heel eind achteraan komen gewiegd met allerlei theorieën en intellectueele snufjes, die ten onzent en ook elders in Europa reeds bepaald als kultuurgeschiedenis werden geïnclassificeerd. Zoo kunnen we bezwaarlijk gelooven dat een éézijdige dissertatie als *Die Mens Langenhoven* (II), waarmee M. P. O. BURGERS aan de universiteit van Witwatersrand promoveerde aan een Nederlandsche of Belgische hoogeschool op veel belangstelling zou worden onthaald. De thesis van den heer Burgers schenkt academisch bepaald voldoening, wat vorm, volledigheid in de behandeling der stof en omvang betreft. We willen gereedelijk toegeven dat het leven van een auteur nauw verband houdt met zijn werk, maar het stuit ons tegen de borst wanneer een oeuvre als dat van Langenhoven aan de hand van wijlen Sigmund Freud onderst boven wordt gewoeld

en uitgeplozen met het doel voor ieder geschreven woord of ieder gegeven dat in 's dichters gemoed ontkiemde een smakelooze psycho-analytische verklaring te vinden. Met alle respect voor degelijken, wetenschappelijken arbeid als onderhavigen, vermogen wij toch niet de spontaan-opwellende vraag terug te drijven of iemand met zoo'n hobby als Burgers de figuur van den talentvollen, zeer persoonlijken dichter en denker, den combatteven journalist en wijzen volksvriend, die Langenhoven was, niet veeleer kleineert, dan wel naar zijn verdiende kultureele waarde belicht? De auteur is zoo sterk door zijn Freudiaanschen analysedrang bezeten dat hij de critisch-æsthetische behandeling van zijn stof omzeggens over het hoofd ziet. Als toemaatje krijgen wij dan bovendien nog een omstandige uiteenzetting van Freud's theorieën te verwerken. Onder de geraadpleegde volumes, die in de bibliographische lijst voorkomen, zijn er amper 10 %, die iets met literatuur als zoodanig te maken hebben; al het overige heet Freud, Adler, Havelock Ellis en tutti quanti. Het is een pijnlijk geval. Het feit dat Burgers zich in zijn inleiding ietwat schuld bewust voor zijn onappetijtelijke methode excuseert verandert niets aan het verschijnsel.

19.103 Meer goeds dient er gezegd over het verrassende bundeltje opstellen *Berigte te Velde* (III-IV) geschreven door den dichter P. N. VAN WIJK LOUW. In zijn æsthetische beschouwingen huldigt hij een gematigde « jenseits von Gut und Böse »-theorie, wat ons voorbehoud wettigt. Van Wijk Louw is niet enkel één van Zuid-Afrika's meest begaafde poëten; hij dient zich in deze opstellen bovendien aan als een zelfstandig denker en een schrander essayist, die in tegenstelling met den heer Burgers litterair werk ontleedt zonder het van zijn artistieke basis los te slaan. Zijn studie over het geval Kloos, « den dichter, die nooit evolueerde » is van ongemeen formaat. De auteur van deze « berigte » voert een felle campagne om de Afrikaansche literatuur te emancipeeren, daar zij nog te zeer het eigen karakter heeft van koloniale kunst. Vandaar ook haar kleinheid in probleemstellingen en onderwerpen.

19.104 Merkwaardig ook is het bundeltje van H. A. MULDER: *Opstelle oor Poësie* (IV). Behoudens een verdienstelijke poging om door te dringen tot het wezen zelf der dichtkunst, troffen ons in deze « opstelle » vooral interessante bedenkingen over het scheppingsproces bij den dichter. De studies over P. N. van Wijk Louw en C. M. van den Heever geven blijk van een persoonlijk interpretatievermogen. Bij een ietwat nadere beschouwing der bundeltjes van Mulder en van Wijk Louw wil het ons voorkomen dat onder de Afrikaansche letterkundigen zelfstandig-critische geesten heelemaal geen zeldzaamheden zijn, en dat wij eerlang het « beschouwende » aandeel in de litteraire productie van Zuid-Afrika kwalitatief veel hooger zullen moeten aanslaan dan het zuiver « creatieve », mits voorbehoud evenwel voor een paar werkelijk begenadigde naturen. Terloops mag er ook nog wel eens de aandacht op gevestigd dat de critische maatstaven daarginds gezond en evenwichtig zijn, wat tot gevolg heeft dat zij ook het geïnspireerde oeuvre van hun eigen volksgenooten niet over het paard tillen (een verheugend verschijnsel voor een land met een nog jonge eigen kultuur). Dit mochten wij destijds reeds constateeren naar aanleiding van Dr Dekker's zeer degelijke « Literatuurgeschiedenis ».

19.105 We lazen nog een bundel « kortverhale » van DIRK MOSTERT: *Nooientjies van die Onderland* (IV). Het zijn boeiende schetsen uit het dagelijksche leven, naar het realistische procédé. Liefde en avontuur. Dirk Mostert beschikt over een frisschen, dynamischen doch eenvoudigen stijl. Hij weet te ontroeren zonder al te veel sentimentele trucjes. Als volksschrijver waakt hij over het goed humeur van zijn lezers en zorgt steeds vaderlijk voor een beminnelijk « happy end ».

- 19.106 A. J. HANEKOM en S. W. LIEBENBERG, de auteurs van het vaderlandsche treurspel *Gideon Schèepers* (V) hebben nog alles te leeren van het vak. Dit in een schoolschen, slapen dialoog gestelde drama ontbeert actie, spanning, groei, mitsgaders de andere voorwaarden, welke onontbeerlijk zijn om van een tooneelwerk een speelbaar ding te maken. Dit valt des te meer te betreuren, daar het pragnante historische gegeven alle elementen bevat om tot een succesnummer te worden verwerkt.

PAUL HARDY

Van Menschen en Boeken

Verleden maand overleed te Stockholm de Zweedsche letterkundige **Selma Lagerlöf** in den ouderdom van 81 jaar. Met haar verdwijnt een der grootste figuren uit de wereldletterkunde, die samen met andere proza-schrijvers vanaf het einde der vorige eeuw de Zweedsche letterkunde uit het naturalisme verlost en de neo-romantiek tot een hoogtepunt opvoerde. In 1909 verwierf ze met haar *Gösta Berling* den Nobelprijs voor Literatuur. Lagerlöf behoort tot die enkele schrijfsters die de waarde van het leven volkomen hebben gevoeld en begrepen. Haar kijk op het leven is steeds idealiseerend. — Wie over het letterkundig werk der overledene wat meer weten wil, verwijzen we naar de uitgebreide studie in het Januarinumnummer van 1931 in ons tijdschrift verschenen.

Selma Lagerlöf

Aan twee medewerkers van ons tijdschrift viel een eervolle benoeming te beurt: **Prof. Flor. Van der Mueren** werd nl. benoemd tot lid van de Koninklijke Vlaamsche Academie voor Schoone Kunsten en Letteren. Hij is schrijver van verschillende

muziekhistorische werken; vermelden we maar: « Beethoven », « Benoit, man van zijn volk », « Vlaamsche muziek en componisten de 19^e en 20^e eeuw » — En in den schoot van de Koninkl. Vlaamsche Academie voor Geneeskunde werd **Dr Jan Lebeer** opgenomen. Van zijn hand zijn: « Over kindergebreken », « Sociale geneeskunde », « Over moderne geneeskunde », « Normale kinderen ». Aan de nieuwbenoemden biedt de redactie van

Prof. Fl. v. d. Mueren

Boekengids haar hartelijke gelukwensen aan.

Dr Jan Lebeer

L. J. Kryn

Na een korte ziekte overleed te Parijs **André Lichtenberger**, auteur van een tal romans, geschiedkundige en sociale studies. Vooral bekend is hij om zijn « Mon petit Trott », ook in het Nederlandsch omgezet, een meesterlijke brok kinderspsychologie, die echter niet voor kinderen bestemd, noch geschikt is; voor volwassenen is het een prachtig boek.

L. J. Kryn overleden. Bij het ter perse gaan van ons tijdschrift vernemen wij het overlijden van **Leo Kryn**, Voorzitter van V.B.V.B. en schrijver van een paar novellen uit de « Sturm und Drang »-periode onzer Vlaamsche letteren, waarvan « De man met den baard » zoo pas uitgegeven werd. Met Leo Kryn ontvalt ons een persoonlijkheid die een belangrijke rol speelde in de organisatie van het Vlaamsche boekbedrijf en derhalve een ruim aandeel in den opbloei van het Vlaamsche boek op zijn actief heeft.

Verschaeve's Leven van Jezus. Jaren geleden schreef Cyriel Verschaeve zijn Passieverhaal. Wie zich die forsche brok religieuze epiek herinnert, zal met meer dan gewone belangstelling kennis nemen van het feit, dat de Westvlaamsche priester-dichter aan de eerbiedwekkende rij van zijn geschriften een herschepping van het geheele Evangelie-verhaal heeft toegevoegd.

In het « Jezus »-boek komen de uitzonderlijke talenten van Verschaeve met volle kracht

tot uiting. In de eerste plaats : zijn gave als denker en schouwer. Overwegende de gebeurtenissen uit het Evangelie, speurend niet alleen met zijn geestesoog maar met de « oogen van zijn hart » naar hun diepe verhevene beteekenis, heeft hij in dit boek bladzijde aan bladzijde gevuld met meditaties, die treffen door hun stoute vlucht en hun gloeiende spanning. Maar « Het Leven van Jezus » is niet uitsluitend meditatief. Het is, als werk van een dichter, in hooge mate poëtisch. Het geestdriftig lyrisme, dat Verschaeve eigen is, breekt door in talrijke passages en verleent er aan zijn herschepping van het Evangelie den glans en de beweging van een hymne. Wie Verschaeve kent als beschrijver van de kunst van een Rubens, een Rembrandt, zal in de beschrijvende gedeelten van « Het Leven van Jezus » de hand van den meester terugvinden. Menig tafereel uit Verschaeve's Christusboek is als een wedergave-in-taal van de beste religieuze stukken onzer oude meesters van het palet. « Het Leven van Jezus » door Cyriel Verschaeve verschijnt binnenkort.

0. - Algemeene Werken

19.107 **XX.** 01 : 02 : 05

HANDELINGEN van het 5^e Wetenschapp. Vlaamsch Congres voor Boek- en Bibliotheekwezen. Leuven, 22-25 April 1938. *With English summaries. Met 6 pltn en 2 uitslaande tabels* — Gent, Drukkerij Vincke, 1938 (25 × 17) 219 blz. 50 fr. [fl. 4.—]

IV* — De inhoud dezer Handelingen biedt een rijke verscheidenheid. Het zou ons te ver voeren de verschillende onderwerpen op dit 5^e Congres behandeld, hier uiteen te zetten. We verwijzen dan ook alle belangstellenden inzake boek- en bibliotheek-wezen naar deze degelijke en wel-verzorgde uitgave ; een ernstig doormaken dezer Handelingen kan niet anders dan hen zeer ten nutte komen. A.S.K.B.

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

19.108 **Aalderink, A. G.** 159 : 37 : 33

ZIELKUNDE EN OPVOEDKUNDE voor de nijverheidsakten 2 dln : 1. ZIELKUNDE; 2. OPVOEDKUNDE — Groningen, J. B. Wolters, 1939 (23 × 15) 156, 199 blz. elk fl. 1,75
IV, P — De bedoeling van schrijver is de examinandi voor de Nederlandsche nijverheids-onderwijsakte te voorzien van een degelijk voorbereidingsboek. Beide deeltjes kunnen echter iedereen dienst bewijzen. Hun verdienste is zich voor vele hoofdstukken der algemeene psychologie tot de hoofdzaak te beperken en eerder over de puberteitspsychologie en de, voor opvoeders nuttigere, totaliteitspsychologieën in te lichten. Verder verdient ook lof zijn behandeling der historische pädagogiek vanaf 1750 en der bijzonderste moderne stelsels, die voor schrijver zijn : Dewey, Montessori en Daltouplan. Schrijver staat op een uitgesproken spiritualistisch en godsdienstig standpunt. Zijn protestantisme is voor katholieke lezers niet hinderend. Hier en daar is een of andere verkeerde metafysische bepaling ; het vrijheidsprobleem wordt eenigszins onhandig voorgesteld en een metaphysica van het geweten schijnt den schrijver onbekend te zijn. Dr J. DE MUNTER S.J.

19.109 **Aristoteles — Thomas van Aquino** 11

◆ INLEIDING OP DE METAFYSICA III. *Vert. en van toelichtingen voorzien dr Dr B. C. van Benthem O.P. Vert. uit h. Latijn [Commentarium in Aristoteles XII Libros Metaphysicorum]* — Maastricht, J. J. Romen (Wijsgeerige Grondbegrippen, n° 9-10) 1939 (19 × 12) 58, 68 blz. resp. 8 en 9 fr
IV — Voortzetting van de door ons in Boekengids 1938 rec. 16.284 reeds besproken deeltjes. Zie aldaar. Dr J. DE MUNTER S.J.

19.110 **du Bœuff, C. W., Dr** 159 : 61

OVER JALOERSCHHEIDSWAAN — Zutphen, G. A. Ruijs, 1938 (24 × 16) 195 blz. fl. 2,90
IV* — De waan is een zwaar onderdeel der psychiatrische wetenschap. Daar pogen licht in te brengen, is reeds een verdienste op zichzelf. Wij lezen met belangstelling het boek van collega du Bœuff, meer in 't bijzonder de inleiding. Het eerste gedeelte is gewijd aan de studie en de critiek van allerlei theorieën nopens de waanvorming, het tweede geeft de beschrijving en de bespreking van eenige klinische gevallen, en in het derde deel wordt een samenvatting van het geheele gegeven. — Het boek leest moeilijk en is eenigszins onklaar door een te weinig aan klinische gegevens en een te veel aan psychologisch getheoriseer. Dr FR. MEEUS

19.111 **Ellwood, Charles** 159 : 30

DE PSYCHOLOGIE VAN DE MENSCHELIJKE SAMENLEVING. Een inleiding in de theorie van de sociologie. *Vert. uit h. Amerik. [The psychology of human society]*

dr Dr J. J. von Schmid — Geill. met 1 foto — A'dam, Scheltema & Holkema, 1939 (25 × 17) XXIII, 409 blz. fl. 4,50

III*, [P] — Schr. is een voornaam vertegenwoordiger van de sociologie, en nl. van de psychologische richting in de sociologie, in de Vereenigde Staten van Amerika. Dit werk is zeer representatief. Staat een onkerkelijk en ondogmatisch Christendom voor. « Een maatschappelijke godsdienst is noodig, een godsdienst van de menschheid, die den dienst onder de menschen tot hoogste uitdrukking van godsdienst wil maken ». (blz. 345). Slechts voor gevormde lezers. Dr C. VAN GESTEL O.P.

19.112 Kloek-Pirée, Mia 159 : 61

HET WOORD GENEEST. Suggestie en autosuggestie — Lochem, De Tijdstroom N. V., 1939 (21 × 16) 148 blz. fl. 2 ; geb. fl. 2,90

IV° — Schrijfster is bestuurstster van het instituut Coué te 's Gravenhage. Haar boek is een pleidooi voor de behandelingsmethode volgens Dr Coué. Die methode is zoo eenvoudig mogelijk : patiënt zal 's avonds voor het inslapen en 's morgens bij het ontwaken, tamelijk luidop zeggen, zoodat hij zijn eigen woorden hoort, terwijl hij een koordje met twintig knopen door de vingers laat glijden : « elken dag word ik in alle opzichten beter en beter. » De lezer kan eens probeeren ! Alle commentaar overbodig. Dr FR. MEEUS

19.113 Kok, A. B. W. M., Ds 29 : 1

VERLEIDENDE GEESTEN. Geill. — Kampen, J. H. Kok N. V., 1939 (21 × 15) 163 blz. fl. 1,60 ; geb. fl. 2,25

IV, P — Een gezellig keuvelend overzicht van enkele moderne religieuze, meest pantheistische dwalingen. Het christendom waarmee schrijver ze confronteert is uit den aard der zaak het protestantsche. Doch dit zal den lezer geen kwaad doen en overigens is het boekje zeer bruikbaar. CYR. VAN DUYSSE

19.114 Stokvis, Berthold, Dr 159 : 61

DE BETEKENIS DER EXPERIMENTEELE PSYCHOLOGIE IN DE GENEESKUNDE. Openbare les a. d. Rijksuniversiteit te Leiden 15-2-39 — Lochem, De Tijdstroom, 1939 (24 × 16) 25 blz. fl. 0,75

IV* — Rede uitgesproken bij den aanvang zijner werkzaamheid als privaats-docent in de experimenteele psychologie aan de universiteit te Leiden. Klaar en sober betoog dat ook de experimenteele psychologie, in de geneeskundige wetenschap, een klinische waarde heeft en dat zij haar invloed kan doen gelden, zoo bij de diagnostiek als bij de therapie.

Dr FR. MEEUS

19.115 Waterink, J., Dr 159 : 37

DE « OPVOEDBAARHEID » DER KINDERLIJKE INTELLIGENTIE — Wageningen, Zomer & Keuning (Paedagogische Studiën, 1) 1939 (124 × 6) 64 blz. fl. 1,90

IV — Het boekje van den Hr Dr Waterink heeft als titel een vraagstuk dat nog steeds zeer betwist blijft. De schrijver geeft de meeningen van vooraanstaande pædagogen, zooals Selz, Kohnstamm, en zegt dat er over de « opvoedbaarheid » van de kinderlijke intelligentie nog geen eenheid is aangaande de manier op dewelke men het vraagstuk stellen moet. Geen wonder dan dat er ook geen overeenkomst is tusschen de conclusies tot dewelke de specialisten overgaan. De schrijver zet enkele zeer belangrijke punten in 't licht : de oplossingsmethoden welke men aanbiedt moeten zich aanpassen bij het ontwikkelingsstadium van den geest die ermee werken moet, — er zijn stadia in het kinderlijk denken die men door de beste methode niet overwint, omdat het oogenblik niet gekomen is, — het kunnen-meekomen-op-school wordt beïnvloed door andere factoren dan de intelligentie, het verstand is niet alleen beslissend. Omtrent de verschillende oorzaken die het kind op school beïnvloeden, geeft de schrijver zeer interessante tafels, die verschillende bladzijden innemen. Alhoewel met losse kapitels samengesteld, is het boekje van Dr Waterink zeer leerrijk, bizonder om inzicht te geven in de verschillende aspecten van het vraagstuk.

Dr R. DELRUE

2. - Godsdienst

19.116 Aalbers, H. 24 : 84

DE LEVENSLER VAN MEISTER ECKHART. Inleiding en vertaling van H. Aalbers. — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1939 (20 × 14) 148 blz. fl. 2,75 ; geb. fl. 3,50

I², T — Naast een inleiding van den vertaler wordt hier een deel van Eckhart's Duitse werken in een zeer vlotte en niettemin getrouwe vertaling weergegeven; nl. zeven preeken, fragmenten uit Die Rede der Underscheidung en uit het « boek over de goddelijke ver-

troosting ». De inleiding is pantheïstisch gekleurd. Wat de werken van Eckhart betreft, in de hier vertaalde stukken zal men de meeste van zijn dwaalmeeningen, waaronder enkele als *kettersch* door het kerkgezag werden veroordeeld, terugvinden; bepaaldelijk zijn pantheïsme. Wijl er anders bladzijden voorkomen van aangrijpende diepte en schoonheid, is voor den mogelijk kwaden invloed van deze Eckhart-stukken een bijzondere waarschuwing noodig.

AL. JANSSENS C.I.C.M.

19.117 Bavinck, J. H., Prof. Dr **24**

LEVENSGROES EN BEZINNING — *Den Haag, J. N. Voorhoeve (Brandende kaarsen nr 24) 1939 (19×12) 32 blz.* *fl. 0,45*

II, P — Deze reeks « Brandende kaarsen » is niet voor katholieken. Ook in dit boekje van den protestantschen Professor Bavinck, lezen we menige uitdrukking die wij niet kunnen onderschrijven. En wat er goeds in staat, is verdoken in een terminologie die bij onze menschen niets anders dan verwarring kan stichten.

J. SALSMANS S.I.

19.118 Eldering, P. **23 : 1 : 39 : 83.8**

WONDERGELOOF EN WONDERVERHALEN — *Lochem, De Tijdstroom, 1939 (20×14) 122 blz.* *fl. 1,75 ; geb. fl. 2,40*

I³, LP — Het boek tracht een zekere subjectieve godsdienstigheid bij de moderne « christelijke » aanhangers van de zoogenoemde « vrije » gedachte te behouden. Philosophisch, theologisch en exegetisch wordt afgebroken met bijna alles wat realiteit, openbaring en geschiedenis ons met zekerheid leeren. Logisch moet het boek vernietigend werken op leer en instellingen ons door Christus in Gods naam voorgehouden. Wetenschappelijk heeft het boek zelfs geen compilatie-waarde, ver van principiele houdbaarheid en is oppervlakkig anecdotisch getint.

Dr M. DAISOMONT, PR.

19.119 Janssens, Al., C.I.C.M. **23 : 24**

Al. Janssens C.I.C.M.

DE HEILIGE MAAGD EN MOEDER GODS MARIA : III. De heerlijkheden van het goddelijk Moederschap — *Antwerpen, Standaard-Boekhandel ; Nijmegen, Dekker en van de Vegt (Leerboeken der Dogmatica en der Apologetica — 5^e Traktaat dl 3) 1939, 2^e herz. druk (23×17) VI, 294 blz. 30fr.* IV* — In deze tweede uitgave heeft P. J. zijn traktaat over de heerlijkheden van het goddelijk moederschap niet alleen omgewerkt maar ook aanzienlijk bijgewerkt. De vroegere editie telde 191 blz., de nieuwe telt er 294. Het algemeen plan van uitwerking werd grondig gewijzigd, verschillende punten werden breedvoeriger uitgewerkt en meerdere nieuwe, welke heden ten dage in de branding staan, werden aan een grondig onderzoek onderworpen. Op 's schrijvers methode hoeven we niet terug te komen : ze is voldoende gekend. De degelijkheid van zijn mariale handleidingen

wordt algemeen erkend. Samen met zijn *Theotocos* — de naam- en zaakregister omvat ook dit boek — vormt dit traktaat een heerlijke brok gezonde mariale theologie. Aan allen, die verlangen zich de kennis van Maria's heerlijkheden eigen te maken, wordt de studie van beide ernstige, stevig gebouwde verhandelingen ten zeerste aangeraden.

L. VAN HULLE, PR.

19.120 Mahieu, J., Kan., Dr **24**

NAAR INNIGE VEREENIGING MET GOD — *Averbode, Goede Pers, Sekret. v. E. K. (« Herautjes » n° 15) 1939 (16×11) 46 blz.* *2 fr.*

V — Een klein, maar inhoudrijk schriftje, waarin de auteur soliede leer met heldere uiteenzetting wist te paren. Het is doorspekt met aanhalingen van Sint Thomas, G. Gezelle en Thomas à Kempis. Een waardevolle aanwinst voor de *Herautjesserie*. L. VAN HULLE, PR.

19.121 van den Bosch, V. **24**

JUNIMAAND, TOEGEWIJD AAN 'T APOSTOLHART VAN JESUS. Voor apostolische Zielen. Met 1 plaat — *Antwerpen, Prokuur Miss. v. Afrika, 1937 (20×13) 164 blz. 8 fr.* V — Overwegingen voor Junimaand over het Apostelhart van Jezus. Belicht een voor onzen tijd van Kath. Actie zeer praktische zijde van de Godsvrucht tot het H. Hart.

19.122 van Houtryve, Id., Dom, O.S.B. **271**

LES SŒURS DE LA CHARITÉ DE NAMUR. Geïll. — *Salzinnes (Namur) Maison Génér. des Sœurs de la Charité, 1939 (20×15) 108 blz.* *12 fr.*

V — De hoogstaande ascetische schrijver die Dcm van Houtryve is, biedt ons, bij het

ruim 200-jarig bestaan der genoemde Congregatie te Namen, niet een saai historisch overzicht, maar een warm en innig boek, dat ons een concrete beleving van de « caritas christiana » voor oogen stelt. Tevens dringt de gewijde schrijver door tot den geest en den dieperen inhoud van doel en werking der Congregatie, en komt er zoo toe de voornaamste principen van het religieuze leven aan te geven. Juist daarom, ook aan hen die de Congregatie van Namen niet kennen, een aan te bevelen boek.

R. K.

19.123 Wolf, A. G. Barkey **24**

HET WAAGSTUK VAN HET HUWELIJK — *Den Haag, J. N. Voorhoeve (Brandende kaarsen nr 29) 1939 (19×12) 31 blz.* *fl. 0,45*
II, [P] — De hoofdgedachte, dat het huwelijk een waagstuk is, indien het zonder Jezus geschiedt, zullen wij niet tegenspreken. Maar om zich tot de echtverbintenis goed voor te bereiden, hebben onze menschen katholieke zaakrijke en pakkende boekjes genoeg, om de hand niet te moeten uitsteken naar deze protestantsche onderrichting. J. SALSMA S.I.

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding

19.124 Bijl, W. C., Hoekstra, J. W., Lindemans, G. J. en

Proost K. F., Dr

37 : 008 : 30

VOLKSONTWIKKELING. Beginselen en practijk. *Met een voorrede van A. de Koe — Arnhem, van Loghum Slaterus, 1938 (24×16) 203 blz.* *fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90*
III, L — Proeve van een theorie der vrije volkswontwikkeling, steunend op de ervaring opgedaan in de vereeniging « Ons Huis » te Rotterdam. Eerst een historisch overzicht van de werken voor volkswontwikkeling, ook in 't buitenland, voor zoover zij invloed hadden in Nederland. Dan — wat al te zwaar op de hand ! — de grondslagen. Daarna de opbouw : waar over lichaamscultuur, muziek, dans, leekenspel, handenarbeid enz. wordt gehandeld. Daarna over de organisatie. — Twee opmerkingen : 1) Heel het werk lijkt ons té abstract-theoretisch. 2) Deze volkswontwikkeling steunt op een vage, vrijzinnige religiositeit.

Dr C. VAN GESTEL O.P.

19.125 Boschma, Hilbrandt

37 : 22

VROEG TOT GOD. Enkele opmerkingen over het onderwijs in de Bijbelsche Geschiedenis — *Assen, van Gorcum en Comp. (Religieuze vorming nr 4) 1939 (15×21) 35 blz.* *fl. 0,90*
I², P — In den vorm van een brief aan een moeder geeft Schrijver eenige raadgevingen over het Bijbelonderricht bij de kleine kinderen ; nieuw zijn de uiteenzettingen wel niet, maar ze getuigen toch van een dagelijke kennis der moeilijkheden en van practische ervaring bij het kind. Het boekje is in vroom protestantschen geest geschreven. Dr M. DAISOMONT, PR.

19.126 Bosman, A. G., I^r

30 : 33

MOREELE EN GEESTELIJKE HERBEWAPENING OP SOCIAAL-ECONOMISCH GEBIED — *Leiden, E. J. Brill, 1939 (24×16) 41 blz.* *fl. 0,25*
III, N — Schr. is overtuigd dat de na den oorlog zoo sterk veranderde maatschappelijke verhoudingen, dus de geslaagde acties der vakorganisaties, in de eerste plaats als oorzaak te noemen zijn van de econ. inzinking (blz. 5). Tenslotte, een rekvisitorium tegen de syndicaten en een pleidooi voor terugkeer naar een liberale economie ! Dr C. VAN GESTEL

19.127 Bronneberg, Chr. H. A. : ZELFVERDEDIGING. JIU JITSU — 100 blz. **79**

Oerlemans, A. I. : BEKNOPTE OPSPORINGSLEER — 178 blz. **343**

Tieman, W. A. : INL. TOT DE KENNIS V. D. MISDADIGER — 54 blz. **159 : 34**

Tieman, W. A. : POLITIEBEVOEGDHEID. Voor politie-ambtenaren en andere belangstellenden systematisch behandeld en van talrijke arresten en uitspraken van bekende schrijvers voorzien — 66 blz. **351 : 34**

Tieman, W. A. : WAT IEDER VAN HET GELD WETEN MOET — 89 blz. **33**

Wijk, K. W. : WAPENS EN VUURWAPENS — 135 blz. **351**

Geill. — Velp, J. A. Reesink N. V., 1939 (19×13) fl. 1,25, 1,50, 0,75, 0,45, 0,50, 1,25

IV — 1, 2, 4 en 6 richten zich hoofdzakelijk tot de politie voor wie deze boekjes, practisch, zakelijk en beknopt, een rijken inhoud van degelijke raadgevingen en leerrijke gegevens bevatten. 3 en 5 richten zich tot een ruimer publiek ; het eerste om na uiteenzetting van de voornaamste theorieën over crimineele psychologie, enkele blz. te wijden aan « be-roemde misdadigers » en daarna even « de menigte als misdadigster » onder de loupe te nemen ; het tweede om de lezers een algemeen begrip omtrent het geld, zijn functie en beteekenis voor de huidige samenleving, bij te brengen

P. L.

- 19.128 Carp, E. A. D. E., D^r** **30 : 159 : 61**
 ♦ **DE SOCIALE WAARDE VAN GEESTELIJKE VOLKSGEZONDHEID** — Assen, van Gorcum & Comp. (*Sociaal-paedagog. voordrachten n° 3*) 1939 (24×16) 30 blz. fl. 0,75
 IV — Deze zeer lezenswaardige brochure van Prof. Dr Carp, katholiek hoogleraar in de psychiatrie aan de hoogeschool van Leiden, leent zich niet tot een analyse, daar zij zelve slechts een omschrijving is van een uitgebreid programma voor geestelijke Volksgezondheid.
 D^r FR. MEEUS
- 19.129 Coopmans, Mar. B.C.M.** **33**
 ♦ **DE ONTWIKKELING DER INDUSTRIE-FINANCIERING.** *Met een voorw. van Prof. Dr H. C. J. H. Gelissen — Arnhem, G. W. van der Wiel & Co (Gedeeltel. overdruk uit Fin. Overheidsbeheer)* 1939 (21×15) 55 blz. fl. 0,70
 IV — In Nederlandsch Limburg ontstond op 1 April 1932 een Economisch Technisch Instituut, dat de mogelijkheid van nieuwe industrialisatie onderzoekt. Ter financiering van deze nieuwe industrieën werd nadien ook een industriebank in 't leven geroepen. Schr. onderzoekt de verkregen resultaten.
 Dr C. VAN GESTEL O.P.
- 19.130 Csaba, Margaret, Dr Med.** **37 : 57 : 61**
 ♦ **WAT EEN MOEDER WETEN MOET.** *Met een voorw. v. Mgr Prof. Dr Tóth Tihamér. Vert. uit h. Hongaarsch dr P. Crassaerts — Leuven, De Vlaamsche Drukkerij, 1939 (19×14) 183 blz.* 10 fr.
 IV, M — Het boekje is door een doktores geschreven, die een ideale levensopvatting paart aan praktischen zin en oprechte menslievendheid. Wanneer alle moeders de raadgevingen, die hier geschreven worden, wilden volgen, wat zouden wij dan een heerlijk geslacht om ons heen zien groeien. Het boek bevat antwoord op vele moeilijke en delicate vragen van het leven en voor vele moeders zal het een raadgever zijn, wanneer ze niet weten waar naartoe met hun kommer en zorgen om hun kinderen. Vooral de hoofdstukken « Het opgroeiende kind » ; « De groote omwenteling » ; « Het nieuwe Wezen » zullen door onze moeders gretig gelezen worden.
 ELZA WOLF
- 19.131 Coppes, A. H. J. en Broekhuis, J. B.** **30**
 ♦ **MAATSCHAPPELIJK WERK.** *Met voorw. van Edo J. Bergsma — Enschede, N. V. voorheen M. J. v. d. Loeff, 1939 (24×16) 8, 232 blz.* geb. fl. 2,90
 IV — Overzichtelijk panorama van maatschappelijke instellingen in Nederland, met bijzondere vermelding van wat te Enschede bestaat.
 Dr C. VAN GESTEL O.P.
- 19.132 de Kadt, J.** **30 : 32**
HET FASCISME EN DE NIEUWE VRIJHEID — A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl, 1939 (23×15) 343 blz. 63,75 fr. ; geb. 76,50 fr.
 II, N — Onder fascisme begrijpt Schr. de moderne totalitaire stroomingen. Hij is er een principieel tegenstander van, maar waardeert objectief wat hun kracht uitmaakt. Overwinning op het fascisme is slechts mogelijk door het fascisme te overtreffen. De voorname taak is de vorming van nieuwe élites. — Op blz. 337-338 wordt het Katholicisme als fascisme veroordeeld. Hoewel belangwekkend op sommige plaatsen, verveelt het boek toch door zijn omslachtigheid en de te groote eigengereidheid van Schr.
 Dr C. VAN GESTEL O.P.
- 19.133 de Raet, Lodewijk** **33 : 30**
 ♦ **OVER VLAAMSCHE VOLKSKRACHT.** Uit de geschriften van... *Met een inleid. dr Max Lamberty en slot-beschouwingen over Vl. volkskracht van heden dr Prof. G. Eyskens. Geïll. met 1 plaat — Antwerpen (25×16) 378 blz. 45fr.*
 IV — Als blijvend gedenkteken van de huldiging van Lod. de Raet kon ons niets beter geschonken worden dan dit gedenkboek : het bevat de beste blz. uit zijn geschriften, o.m. zijn steeds waardevolle studie over de Vlaamsche economie. Treffend heeft M. Lamberty de betekenis van de Raet toegelicht : hij leerde ons waardeering voor den geest en tevens voor de stoffelijke welvaart. Zoo werd zij de grondlegger eener Vlaamsche wetenschap en tegelijk eener Vlaamsche economie. Prof. Eyskens beschreef de Vlaamsche volkskracht van heden : een indrukwekkend bilan van onze huidige economische mogelijkheden en tekorten.
 Dr C. VAN GESTEL O.P.

Lodewijk de Raet

19.134 Grub, Geert

34 : 159 : 57 : 30

GERECHT EN RECHT. Kritiese bemerkings op onze rechts- en strafpleging, en bijdrage om tot een betere wijze van recht-doen te komen — *Heide (Antw.)*, Uitg. Dienen, 1939 (21 × 15) 197 blz.

25 fr. ; geb. 30 fr.

I^o — Dit boek is een desillusie voor wie het leest. Criminologisch is het door een onbevoegde geschreven, en bij de uiteenzetting zijner stellingen toont de schrijver zich ongewoon vooringenomen. Waar hij over de gerechterlijke beteugeling van den geslachtsdrift handelt — schrijver meent dat het Gerecht zich daar niet mee t. bemoeien heeft — is zijn amoreel standpunt niet alleen vreeselijk verouderd, maar door de feiten zelve voorbijgelopen. De normale evolutie toch van het mensdom naar hooger, eischt een zekere sublimering van den geslachtsdrift. Bij zijn ontstaan dacht Sowjet-Rusland die natuurwet te kunnen miskennen : de feiten, dat is het ellendig lichamelijk en zedelijk verval der bevolking, hebben het spoedig tot bezinning gebracht, en niet alleen stelde het de familie en den huwelijksrouw terug in eere, doch voorzag ook strenge straffen voor zedendelicten. Ongezond en onwaar boek.

D^r FR. MEEUS

19.135 Faber, H., D^r

30 : 32 : 008

NAAR WIJDER HORIZON. Over de ziekten van dezen tijd en hun genezing door een vernieuwde democratie. Ingeleid dr Prof. I^r W. Schermerhorn — *Utrecht, W. de Haan*, 1938 (24 × 16) VIII, 232 blz.

fl. 2,90

II, P — Schr. is protestantsch predikant en oud-Voorzitter van de Nederlandsche Beweging voor Eenheid door Democratie, die zich ten doel stelt het nationaal-socialisme te overwinnen door een beter nationalisme, t.t.z. een democratie die steunt op de Nederlandsche volkstraditie. Zijn boek weerspiegelt den geest dezer beweging. Geen theoretisch werk over de problemen der democratie, maar een tamelijk oppervlakkige diagnose — de zooveelste ! — van de huidige crisis van het gemeenschapsleven, een vergelijking van voor- en nadeelen van dictatuur en democratie en dan de middelen om de democratie te herstellen. — Vlot geschreven, maar zonder diepgang of nieuwe inzichten.

Dr C. VAN GESTEL O.P.

19.136

Helene Haluschka

Haluschka, Helene

37

WAT IS NU GOEDE TOON ? Dit boek begint waar de « etiquette » ophoudt. Vert. uit h. Duitsch dr Alb. Schelfhout-van der Meulen — *Heemstede, De Toorts*, 1939 (21 × 14) 158 blz.

fl. 2,50 ; geb. fl. 3

V — Een nieuw boek van 'n zeldzame fijne vrouw ! Rake menschenkennis, juist-psychologisch inzicht en een geestige manier van zeggen maken de lezing er van voor ieder nuttig en interessant. — Ook de vertaalster, bekend om haar eigen kleine boekjes, haalt eer van haar werk.

FR. CROLS, PR.

19.137 Hetzer, Hildegard, Prof. D^r

37 : 159

OPVOEDINGSFOUTEN, OPVOEDINGSRAAD. Feiten en inzichten. Vert. uit h. Duits dr N. van der Zeyde. Geill. met 34 afbeeld. nr tekeningen — *A'dam, H. Meulenhoff (Serie : Mod. Opvoed. en Wereldbeschouwing nr 8)* 1939 (21 × 15) 175 blz.

fl. 2,10; geb. fl. 2,75

IV, N — Deze opvoedkundige, eene uit de school van de Weensche Charlotte Bühler, heeft jaren lang aan het hoofd van een consultatiebureau gestaan, dus in de rechtstreekse praktijk. Wat zij daar beleefde midden de honderden gevallen en de bonte casuïstiek, heeft zij bijgehouden en te boek gesteld. Zij doet het buiten alle geleerdheidsmanie om, in eenvoudige scripten met populariseerend doel. Ook in dit werk — bedoeld voor opvoeders, dus in eerste instantie ouders — geeft zij « feiten en inzichten », ingeleid door enkele sobere, goede beschouwingen over « de opvoeding tot opvoeder » van meer algemeen aard. Zij heeft het klaar inzicht, den goeden toon, de juiste adaptatie. Zij bewandelt zeer wijs den gouden middenweg, b.v. in zake belooning en straf, sexuele voorlichting, spel en dies meer. Haar werk is daardoor keurig, leerrijk, opwekkend. Echter betreurt ik haar volstrekt neutrale houding : hoe is 't mogelijk dat zij, die alles aan het jonge kind of de puberleugheid voorziet en behandelt, problemen negeert als het kind en het geloof, het kind en de deugd en een belangstellingscentrum niet kennen wil als de Kerk, de liturgische feesten, die zóó spreken tot de jeugd !

A. VAN DEN DRIES, PR.

19.138 Kalmijn-Spienburg, Jo

37 : 57

« MOEDER, SPRÉÉK ! » Geill. dr Adri Alindo — *Baarn, Bosch & Keuning*, 1939 (19 × 11) 59 blz.

geb. fl. 1,10

IV, M — Geschreven voor alle moeders, die gevoelen, dat zij de teere taak hebben zelf haar kinderen te spreken van het groote levenswonder, in de vaste overtuiging, dat niets zoozeer in staat is om het kind iets te doen beseffen van de schoonheid en de heiligheid dezer dingen als moeders eigen woord. Bij de opvoeding der kinderen is spreken een heilige eisch en zwijgen vaak een misdaad. Mevrouw Kalmijn-Spienburg geeft het antwoord op vele vragen, door de kinderen gesteld en waarop vele moeders niet weten wat te zeggen... « De tijd komt gauw genoeg dat het kind te groot is om het dicht aan ons hart te nemen en fluisterend te spreken over 's levens wonderen ». Een nuttig boek !

ELSA WOLF

19.139 Knuvelde, Louis

30 : 32 : 33 : 37

Louis Knuvelde

ZORGEN OM MORGEN. Een bundel opstellen — Den Haag, « Lector et emergo » (De nieuwe Gids-biblioth. n° 3) 1939 (24×17) 176 blz. fl. 2,25

IV — Deze essays bieden een lofwaardige vulgarisatie van sociaal-pedagogische denkbeelden. Schr. geeft blijk van vertrouwdheid met de moderne problemen en literatuur en van een edele bekommernis om « den mensch van morgen ».

Dr C. VAN GESTEL O.P.

19.140

Mast, André, D^r

34 : 35

DE VERORDENINGSMACHT DES KONINGS IN POLITIEZAKEN EN DE WET VAN 5 JUNI 1934. Proefschrift ter verkrijging v. d. graad van geaggregeerde voor het hooger onderwijs — Antwerpen, De Sikkel (VI. Rechtskundige Biblioth. onder leiding van Prof. Mr R. Victor) 1939 (24×16) 172 blz. 35 fr.

IV — Dat eene wet van een paar artikelen een grooten inhoud kan hebben op de evolutie van een tak van het recht bewijst deze belangwekkende studie. Al de juristen die het administratief recht beoefenen en een aantal ambtenaars van staat, provincie en gemeente moeten deze studie met aandacht lezen.

PROF. L. VAN BOUWEL

19.141 Noterdaeme, J.

34

DE BELGISCHE GRONDWET. Tekst en uitleg met vragen en antwoorden. Heruitgeg. en aangev. dr Jozef Pyck. Met in bijvoegs. de Nederl. tekst — Brugge, J. Houdmont, 7, Filips de Goedelaan 1939, 4^e uitg. (22×15) XXIV, 106 blz. 10 fr. + 1,50 fr.

IV — Dit werk is niet geschreven voor juristen noch voor de studenten in de rechtswetenschap, maar het kan uitstekende diensten bewijzen aan degenen die een overzicht willen hebben van hetgeen in onze grondwet voorgehouden wordt.

PROF. L. VAN BOUWEL

19.142 Poortman, J. J.

23 : 24 : 1

VAN TROUW EN ONTROUW, TROUWEN EN VERTROUWEN — Assen, van Gorcum (Vragen-van-nu, nr 29) 1939 (20×15) 32 blz. fl. 0,75

I^o — De onderwerpen die behandeld worden zijn : de antinomie die ondervonden wordt tusschen het ongetrouw handelen en het subjectief getrouwheidsgevoel dat ons zou willen dwingen tot practische trouw ; de betrouwbaarheid van anderen, het zelfbetrouwen, het vertrouwen in onze kennisakte en in God. In feite staat de schrijver op het standpunt van het afbrekend subjectivisme en behandelt het onderwerp oppervlakkig, verward, in soms onverstaanbaren en pedantisch getinten stijl.

Dr M. DAISOMONT, PR.

19.143 Steketee, Chr., D^r

37 : 159

HET ACHTERLIJKE KIND — Baarn, Bosch & Keuning (Libellen-serie n° 378) 1939 (19×17) 32 blz. fl. 0,45

V, [P] — Dit is een pretentieloos vulgarisatiewerkje geschreven door een vakman over een onderwerp dat hem particulier goed bekend is en dat hij in diep-christelijken zin behandelt.

D^r FR. MEEUS

19.144 Vandeven, J.

37 : 159 : 61

DE HEILPÆDAGOGIEK BIJ DE OLIGOPHRENEN — Antwerpen, De Sikkel (Brochurenreeks van de V. O. V.) 1939 (20×14) 67 blz. 9 fr.

IV — Wie een beknopte en toch gepaste voorstelling verlangt te krijgen van het thans zoo druk besproken probleem van de opvoeding van geestesonvolwaardige kinderen : stompzinnige, zwakzinnige, achterlijke, karakterverstoorde, moreel-slecht aangelegde kinderen, enz., en van al wat met de ze opvoeding in verband staat, kan geen beter en alzijdiger boekje vinden als dit van den heer J. Vandeven, leeraar bij het bijzonder onderwijs der stad Antwerpen. Het is in een breeden geest opgevat en ieder onderdeel van het vraagstuk wordt er klaar in belicht.

D^r FR. MEEUS

- 19.145 van Klinken, L.** 37
EEN DIAGNOSE VAN DE HEDENDAAGSE SCHOOLZIEKTE — *Kampen, J. H. Kok*, 1938 (25 × 16) 135 blz. fl. 1,60
IV*, P — Een pedagogisch essay, gaar en zwaar als een doktoraal proefschrift, en al even gedocumenteerd, bedacht en apodictisch. Steller betoogt dat de ziekte, waar de hedendaagsche school aan lijdt, in ve'e opzichten een produkt blijkt te zijn van de rationalistische, 18^e-eeuwsche Aufklärung. Dát onderzoekt en staft hij scherp en streng, in drie thesissen, in een all-round historische en principieele diagnose. Met den stijl van een pedagogisch geschoolde. Gansch zijn betoog komt neer op de verdediging van de christelijke school. Natuurlijk heeft hij het oog op toestanden uitsluitend voor Nederland; dat getuige zijn overzichtelijke studie op den politieken strijd rondom de christelijke school. Mij verwondert het dan toch, dat hij de prestaties van de Roomsche Katholieken heel eng ter zijde laat. Zijn betoog is ingegeven door een — laat staan godsdienstigen — streng orthodox-Protestantschen geest. Toch blijft de lezing ervan leerrijk, deugddoend.
A. VAN DEN DRIES, PR.
- 19.146 Zijlstra, H. J., Mr Dr** 33
◆ INLEIDING TOT DE ECONOMIE. *Herzien dr Dr J. Mullemeister. Geill. met grafieken* — *R'dam, Nijgh & van Ditmar*, 1939, 5^e druk (21 × 14) 325 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,40
IV — Zakelijk, didactisch: een werk dat in Nederlandsche onderwijsinrichtingen daarom een klassiek handboek wordt. Schr. verdeelt zijn stof over vgl. hoofdstukken: 1) voortbrenging 2) waarde 3) ruilmiddelen 4) verdeling 5) verbruik 6) conjunctuurleer 7) statistiek 8) geschiedenis van de economie, d.i. van de economische leerstelsels.
Dr C. VAN GESTEL O.P.

4. - Taalkunde

- 19.147 Opbrouck, Arduyn, O.F.M.** 4393 : 801 : 37
◆ STIJL EN TAAL : DEEL A. Voor de voorbereid. afdel. der humaniora en voor den 4^e graad v. d. lagere school — *Mechelen, St-Franciscus Drukkerij*, 1939 (21 × 15) 248 blz. 20 fr.
V — Inrichtingen voor M. O., die de bekende « Stijl en Taal »-boekjes van Opbrouck en Fraussen gebruiken, zullen natuurlijk ook dit « voorlooptje » in hun voorbereidende afdeling bezigen. Het biedt een keur van leesstukjes (voor een groot deel genomen uit opstellen van leerlingen), waarnemings- en woordenschatoefeningen, stijloefeningen, geleide oefeningen, spreekbeurten en suggestieve opgaven voor opstellen: alles gegroepeerd in belangstellingscentra. Toon en taal van sommige briefjes vonden wij wat houderig, een enkele onnauwkeurigheid (bvb. een *West-Vlaamsche* jongen) moesten we vaststellen terwijl vele teekeningen ons slechts matig konden bekoren: enkele vlekjes in dit overigens goed leerboek.
JOS. JANSSENS
- 19.148 Rousseau, H. J.** 30 : 4393 : 42
DIE INVLOED VAN ENGELS OP AFRIKAANS : Deel 1. 'n Sosiologies-taalkundig onderzoek. *Geill.* — *Kaapstad, Maskew Miller*, 1939 (19 × 13) VIII, 222 blz. 5/6
V — Na een studie over de verengelsing der Afrikaners wordt grondig de verengelsing van 't Afrikaans nagespeurd. 't Engelsch, aldus de schrijver, heeft de Afrikaansche schrijftaal meer ten goede dan ten kwade, de Afr. spreektaal meer ten kwade dan ten goede beïnvloed. Er worden middelen aangewezen om « die taal » te zuiveren. 't Voornaamste middel is « die stoflike en geestelike gelijkwaardigheidsbesef » der Afrikaners. — Belangrijk voor Nederlandsche filologen.
A. DE MEIRSMAN O.S.B.
- 19.149 Vercautere, H. P.** 43 : 37
PROGRESSIEF LEERBOEK DER DUITSCHE TAAL voor het middelbaar en normaal onderwijs : 2^e Deel. *Geill.* — *Brussel, A. de Boeck*, 265 Koninklijke straat, 1939 2 dln (22 × 15) 235 blz. 22 fr.
V — Met dit deel wordt den elementaire cursus in de Duitse taal afgesloten. Schrijver heeft getracht er de algemeene grondslagen in vast te leggen, die noodig zijn voor de kennis der Duitse taal, vooreer met specialisatie kan begonnen worden. Al het goede, dat wij vroeger van het eerste deel mochten zeggen (rec. 16.365), vindt hier zijn bevestiging. Sla er maar de oefeningen op na, of de vragenreeksen, of de behandeling der spraakkundige verschijnselen en u zult den leeraar herkennen, die weet hoe zijn waar aan den man te brengen. Pittig geïllustreerd — door den schrijver zelf, meenen wij — werd dit boek in officieel-neutrale geest gehouden. — Nette uitgave van de Boeck.
JOS. JANSSENS

5. - Wetenschappen

- 19.150 Barge, J. A. J., Prof. Dr ; Buytendijk, F. J. Prof. Dr en
Schulte, J. E., Dr 57 : 61 : 159

♦ HET RAS MORPHOLOGISCH, PHYSIOLOGISCH EN PSYCHOLOGISCH BESCHOUWD. Voordrachten gehouden op den studiedag over het rassenvraagstuk, georganiseerd door de R. K. Charitative Vereeniging voor geestelijke volksgezondheid en den Senaat van de R. K. Universiteit van Nijmegen. Overdruk uit « *Afkomst en Toekomst* » 5^e jg — Den Haag, W. P. van Stockum & Zn, 1939 (24×16) 85 blz. fl. 1
IV — Hoogervermelde studiedag werd op 4 Februari 1939 te Nijmegen gehouden en door den Rector magnificus met een inleidend woord geopend. Die studiedag was als een antwoord aan den oproep van Z. H. den Paus om het rassenvraagstuk in het licht der katholieke leer te bestudeeren en te beperken. Deze drie voordrachten vormen een streng wetenschappelijke inleiding tot het rassenvraagstuk dat ook nog andere uitzichten heeft : godsdienst, opvoeding, rechtsorde, politiek, die bij een latere gelegenheid aan de dagorde zullen staan. De titel der voordrachten geeft een voldoende aanwijzing over haar inhoud.

Dr FR. MEEUS

- 19.151 Senden, Leo, pr. 59

♦

Leo Senden

ONS KEVERBOEK. Geïll. met teekeningen en 15 platen — Leuven, Davidsfonds (Volksboek 288) 1939 (20×17) 159 blz. 15 fr.

V — Het Davidsfonds bezorgt ons een nieuw boek van Senden nl. « *Ons Keverboek* ». De titel is eenigszins misleidend, want van de circa 3.000 soorten die in ons land voorkomen, bespreekt E. H. Senden er slechts een vijftiental. Nu het is niet de bedoeling geweest van den schrijver een volledig systematisch overzicht te geven van die buitengewoon soortenrijke orde uit de insectenwereld. De gekende aantrekkelijke stijl van den schrijver maakt het boek wel interessant voor leken op entomologisch gebied, die dan ook niet veeleischend zijn voor streng wetenschappelijke juistheid. — De rijke en goede illustratie verhoogt nog de aantrekkelijkheid.

J. G. ROELS

6. - Toegepaste Wetenschappen

- 19.152 Harris, Leslie J., Sc. D. 61

VITAMINES IN THEORIE EN PRAKTIJK. Vert. uit h. Engelsch [Vitamins in theory and practice] dr Dr P. H. Ronge. Geïll. — Utrecht, Erven Bijleveld, 1939 (23×15) 267 blz. geb. fl. 4,90

IV — « De ontdekking der vitamines, een geschiedenis van talrijke mooie experimenten en scherpzinnige gevolgtrekkingen door wetenschappelijke werkers van de geheele wereld, wordt hier verhaald in woorden en afbeeldingen, die voor iedereen begrijpelijk zijn. » Deze belofte, waarmee het boek zich bij het publiek aanmeldt, kunnen we gerust als gehouden bevestigen en op die manier het boek aan allen die wat bepaalds over vitamines willen vernemen — vitamines, und kein Ende! — warm aanbevelen. Bij de laatste hoofdstukken over dieetleer, den schrijver echter ook begrijpen en niet in eenzijdige overdrijving vallen !

Dr J. LEBEER

- 19.153 XX. 61

HYGIËA. Een serie bijdragen op het gebied van de volksgezondheid : 1^e Afl. Geïll. met foto's en teekeningen — A'dam, van Holkema & Warendorf, 1939, jaarlijks 6 afl. (30×22) 64 blz. per afl. fl. 1 — voor 6 afl. fl. 4,50

III — Algemeen ontwikkelende lectuur omtrent de verzorging van den gezondheidstoestand. In verband met sommige onderwerpen : voor volwassenen. Noteeren wij dat elke aflevering een gesloten geheel is. De paginatuur loopt niet door. Een recensie betreft het desbetreffende deel, vanzelfsprekend niet de serie.

Dr J. SCHULTE

7. - Schoone Kunsten

19.154 Muls, Jozef, Dr

75

- ◆ MEMLING. *Geïll. met 40 pltn — Diest, Pro Arte (Kunstmonographieën : 1^e dl)* 1939
(25 × 19) 70, 15 blz. 35 fr.

Dr Jozef Muls

V — Jozef Muls, uit aard en uit aanleg, moest schrijven over Memling naar aanleiding van de tentoonstelling te Brugge; als ik mij goed herinner, waren Memling en de Vlaamsche Primitieven de eerste liefde van Muls voor het schoone; on en revient toujours à ses premières amours. Muls wil geen Memling ontdekken; ten andere wat we weten over den schilder en over de beteekenis van zijn werk, vindt men grootendeels terug reeds in « Les primitifs flamands » van Fierens Gevaert. Maar hij wil Memling doen aanvoelen. — In opeenvolgende hoofdstukken handelt schr. over Brugge die Schoone, waar al de schilderijen van Memling thuishooren; over het leven van Memling; over de heilige wereld; over het mystieke landschap, dat niet dynamisch is, waarin bloem, plant, rots, mensch, boom niet groeien, niet worden, maar eeuwig zijn en onveranderbaar; zij worden overschouwd met de helderziendheid, de alomtegenwoordigheid, de ubiquiteit, eigen aan een mystiek-visioenair toestand (het is het meest eigenaardig en meest Mul-siaansch hoofdstuk). En eindelijk over de algemeene karakteristiek van Memlings werken, over den schakel dien hij vormt in de ontwikkeling der schilderkunst. Dat vormt het kader; waarin de schrijver het gemoed, de ziel, het « spirit » uitbeeldt van den schilder; hij doet het met gefluisterde woorden, die gespannen staan van eerbied en bewondering, met kleine vingerwijzingen naar dit en dat detail, met korte zinnkens die werken lijk de fijne penseel-trekken der oude meesters. Ik geloof dat J. Muls over deze studie danig tevreden zal zijn. Muls kan de droomen uitspinnen die heel zijn leven vervullen, nu hij kan spreken over de rustige ziele-schoonheid der madonna's, over die engelen, kruideniers en bankiers die als een rol spelen in een mysterie. Aan de uitgave van het boek werden de beste zorgen besteed, zoodat het eene kunstuitgave mag genoemd worden. J. HALLEZ, PR.

19.155 Pembaur, Josef

78 : 701 : 17

DE POEZIE VAN HET KLAVIERSPEL. *Vert. uit h. Duitsch dr Felix Augustin. Geïll. met 8 platen — Den Haag, J. Ph. Kruseman; Antw., van Ditmar's B. I. (De Muziek, n° 2)* 1939 (16 × 12) 98 blz. 18 fr.
V* — Persyn-zaliger verstond als weinigen de kunst om over de schoonheidsontroering als zoodanig in zakelijke en bevattelijke bewoordingen uit te wijden. Ook Pembaur blijkt deze gave te bezitten. Vandaar dat dit gespecialiseerd werkje over zijn eigen onderwerp is heengegroeid. Pembaur breekt tevens een lans voor de ethische verantwoordelijkheid in het uiten van kunst. Bovendien is hij als leeraar met practischen zin begaafd; de techni-sche raadgevingen worden in pedagogisch-methodologischen vorm opgedischt. PAUL HARDY

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

19.156 Bouchette, Henri

81 : 24 : 809

- ◆ VRUGTEN UYT DEN GEESTELYCKEN WYNGAERT. *Verzam. dr H. Bouchette. Geïll. — Utrecht, Het Spectrum; Antwerpen, Standaard-Boekhd (Schijnwerpers n° 32)* 1939 (19 × 11) 81 blz. 15 fr.

V — Gebeden passend bij den ring van het kerkelijk jaar, met nadruk op Passie-, Com-munie- en Boetgebeden. De teksten zijn overgenomen uit oude Nederl. gebedenboeken (XVIIe-XVIIIe eeuwen), zoo in vers als in proza, meestal naar gekende, voortreffelijke Latijnsche gebeden: die vertaling is verzorgd, meermaals zuiver en treffend in hare een-voudige, echte vroomheid. De uitgave is rijkelijk verlucht door zeer merkwaardige Barok-graphiek. Kloeke godsvrucht en tevens de smaak der oude, eerbiedwaardige kerkboeken. Aanbevolen, b.v. voor den Vasten. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.157 Daniëls, L. M. Fr., Dr, O.P.

84 : 81 : 264

HET STABAT MATER, in het oorspronkelijk Latijn en de vertalingen van een Middell-nederlandschen dichter en Joost van den Vondel. *Geïll. met 4 gekleurde Middeleeuwsche*

houtsneden. Calligraphie van Jan Poortenaar — Naarden, Uitg. In den Toren, 1939 (21 × 16) 73 blz.

V — Het altijd ontroerende meesterwerk in de pragnante Latijnse teksten naast een aangenaam geannoteerde Middelnederlandse en Vondels vertaling — de Kruisklaght — in een wetenschappelijk, æsthetisch en pieus verantwoorde uitvoering met een inleiding de gevoelige sequentia waardig. Een verheugenis voor den religieus voelenden bibliophiel.

Dr W. G. JACOB

19.158 Eeckels, Constant

81

- ◆ HET VOORTDUREND MIRAKEL. Geill. met 1 plt dr George Minne — Oude God (Antw.), Die Poorte, 1939 (20 × 15) 63 blz.

V — Half paraphrase van de H. Misgebeden, half gebeden van den aan de Mis deelnemenden geloovige. De onmiskenbare toon van diepe vroomheid en de sterk-duidelijke vertolking hiervan laten geen twijfel aan het nut en de vruchten van deze bladzijden. Over het poëtisch gehalte echter zal het oordeel niet even gunstig uitvallen : om het met één woord te zeggen : gewend zooals we thans zijn aan meer verfijnds, zuivers en ook natuurrechts, kan ons een verouderd apparaat, zooals hier (en onlangs eenigszins door F. Rutten) aangewend, niet meer treffen, hoe geslepen, doorkneed, versmolten dit ook moge zijn door Eeckels' beproefde handen.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

Constant Eeckels

19.159 Gezelle, Guido

81 : 24

- ◆ DE XIV STONDEN of De bloedige dagvaart Ons Heeren. Geill. met 15 houtsneden dr Désiré Acket — Antwerpen, Standaard-Bkhl, 1939 (23 × 15) 63 blz. 15 fr.

Guido Gezelle

V — 'n Buitengewoon verheugend feit, deze heruitgave ! En in de eerste plaats om één der hoofdtrekken van Gezelle's wezen en dichterschap te kennen en juister te bepalen, nl. zijn werk als formeel-liturgisch dichter naast zijn meer subjectief-vrije lyriek : men mag die twee niet scheiden, veel minder het eerste aanzien voor bijwerk of verpoozing. Neen, heel zeker heeft hem de droom voorgezweefd formeel-gewijde gedichten en liederen te dichtten, om het godsdienstig leven 'n gloed van schoonheid bij te brengen : zie de liederen, de kerkhymnen. Maar de Kruisweg bovenal, die van 't zuiverste Gezelliaansche merk is : er is daar vooreerst die verbazende eenheid van dramatiek, dogma en lyriek die elk dezer korte stonden of tafereelen daverend, doortrillend maken, elk dezer drie elementen volstrekt raak en allen samen ongelooflijk zuiver tot één geut, een kreet, een ziele-

woord geworden. En nog : hoe smaakt men hier overal het degelijkste, volste van heel onze godsdienstige litteraire traditie, zóó Dietsch, en dit doorheen en bij middel van het eigen Gezelliaansche op oud-vlaamsch wortelende, taalgebruik. En weerom : zoo ergens, dan hier : Gezelle, zóó voor volk als voor de meest-ontwikkelden. En de concentratie, het gewijd-aangrijpende der vroomheid, hoe sterk en zuiver zijn ze hier aanwezig. De wijze van uitgave is voornaam en mooi : de houtsneden van D. Acket, die reeds mooi goedsdienstig werk leverde, zijn, minder als ingevening en compositie misschien, maar als toon en uitvoering zeker, stemmig. — Warm aanbevolen.

Dr J. CAEYMAEX, PR.

19.160 XX.

81 : 264

- ◆ SPONSUS SANGUINUM. Katholieke poëzie over H. Vastentijd, Goede Week en Pasen — Den Bosch, Geert Groote Genootschap, 1939 (20 × 14) 56 blz. fl. 0,50

V — Bij enkele Middeleeuwsche of Klassieke stukken, meest werk van de twee laatste geslachten, en, op een paar uitzonderingen na, goede, sierlijke en levende poëzie. Nogal bevreemdend, geen enkel Vlaamsch werk. Voor het overige, een waardevol, mooi bundeltje, voor geest en ziel. — Aanbevolen.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

82. TOONEELLITTERATUUR

19.161 Divendal, Herman

82

ADRIAAN JANSZ. VAN BERGEN of De glorie van den turfschipper — *Antwerpen, Ons Leekenspel*, 1939 (19×13) 35 blz. 12 fr.

V — In de toon zoals soldaten opsnijden. Een mobilisatie-verhaal, op de klucht af, maar waarbij moet gewaarschuwd worden tegen overdrijving. Er zit satire in en humor, maar ook onuitgesproken grootheid. 't Is niets, maar 't kan gered worden als een joviale grap. AL. DE MAEYER, PR.

19.162 Drinkwater, John 82.9 : 92 : 37=42 : 4393

ABRAHAM LINCOLN. A play edited with an introduction and notes for the use of Dutch schools by Dr J. L. Cardozo — *Groningen, P. Noordhoff (Selections from Engl. literature n° 15)* 1939 (19×13) 96, 37 blz. fl. 1,25 ; geb. fl. 1,60

V, [P] — Het is alleszins een lofwaardig initiatief van Dr Cardozo dit ontroerend-humane spel van John Drinkwater voor de grootere studeerende jeugd te hebben klaargemaakt.

Herman Divendal

John Drinkwater

Drinkwater slaagde erin de fascinerende, heroïsche figuur van den grooten president, wien hij trouwens meestal de historische woorden in den mond legt, volledig te doen leven. De uitvoerige inleiding is uitstekend, het vocabularium wellicht een weinig overladen. De protestantsche sfeer kan door den leeraar naar de juiste waarde worden toegelicht, zoodanig dat ze geen bezwaar oplevert. We vestigen de aandacht van de belangstellenden op het feit dat dit werk één der meest waardevolle producten is uit de Engelsche dramatische literatuur van deze eeuw.

PAUL HARDY

19.163

Gummarus, Br.

82.2

DE NIEUWE KERSTMIS. Toneelspel in 4 delen. Geill. met 6 foto's dr Maassen — *Oosterhout, Drukk. van den Hout*, 56, *St-Janstr.*, 1939 (16×12) 103 blz.

IV — Die fijne Broeder Gummarus heeft het Kerstmotief uitgewerkt in twee toneelspele van inslaande waarde. Hij stelt in beiden dat motief handig in verband met Sint Franciscus. Nu zijn de helden niet meer een trits roovers, maar een viertal woonwagenmannen. Het stuk blijft zijn sterke dialectische kleur behouden, wat het effect erg verhoogen zal. Doch ditmaal is het heel wat dramatischer en stelt daardoor hooger eischen. Mooi is dat in mekaar weven van realisme en mystiek à la Timmermans. Een verzorgde opvoering waarborgt een succesavond. A. VAN DEN DRIES, PR.

19.164 Hanekom, A. J. en Liebenberg, S. W.

82.9

GIDEON SCHEEPERS. Kommandant en boereheld van die tweede Vryheidsoorlog. Treurspel in drie bedrywe — *Kaapstad, Nasionale Pers*, 1939 (18×13) 72 blz.

V, [P] — Besproken in de kroniek « De jongste Lading uit Zuid-Afrika » onder n° 19.106.

19.165 Johnman, C. K.

82.9

LAND VAN BELOFTE. 'n Toneelstuk in 3 bedrywe oor die Hugenote en die St-Bartholomeus-massamoord. Met medew. van H. T. van Huyssteen. Geill. — *Kaapstad, Nasionale Pers*, 1939 (19×13) 92 blz. 2/9

V, P — Het zal vaak een voorkomend verschijnsel zijn dat de naïeve bekoorlijkheid van het Zuid-Afrikaans — als een speelse herinnering aan het Middelnederlands — een indruk geeft van rust en weidse overschouwing. Zelfs hier in dit spel van bloedig moorden — het speelt om en rond de Sint-Bartolomeusnacht — ontkomt men niet aan die indruk. Het vrij kalme gepraat steekt af op de bewogenheid van de tijd en zijn gebeuren ; legt er zelfs een waas over van trage loomheid die, bij ons althans, een rem zoo betekenen. Midden in dat felle fresco staat het als een praat-stuk, niet van spannend redeneren, maar als een weergeven van onderdrukte gevoelens en impressies van de dag. Natuurlijk moet Catherina di Medici met een van haar raadgevers het ontgelden, terwijl de Hugenoten onschuldige lammetjes zijn. Daarnaast staan wel enkele edelmoedige tekeningen van Roomse kloosterlingen en zelfs de roeping van een van de hoofdfiguren wordt delikaat en piëteitsvol uitgewerkt. AL. DE MAEYER

19.166 Krige, Uys

82.9 : 92

MAGDALENA RETIEF. 'n Toneelstuk in ag tonele en epiloog. *Bandontw. en houtsn. dr Cecil Higgs — Kaapstad, Unie-Volkspers*, 1938 (25×18) 133 blz.

V, [P] — Het beeld van een sterke vrouw die van haar eerste verlovings af, verzaakt aan gemakzucht en weelde om de hardheid en de vereenzaming van het Boerenleven, maar tevens ook de Boerenbetrachtingen te delen. Zware beproevingen zijn haar aandeel; haar zielegrootheid stijgt er boven uit. Twee mans en drie zoons vallen, zonder dat ze er een graf kan voor aanleggen. Ze kent de faljiet ten gevolge van vrijgevigheid en dienstbetoon; ze aanvaardt de grote trek, beurt hart en gemoederen op en leidt zelf de verdediging. Na lange jaren schrijft ze naar hare familie, meldt niets dan zegen en bidt om zegen. Als ze in de avond van haar leven staat — alleen — wint ze de kost, als kleingoedbakkerin. Een beeld van trouw: godsdienstzin en vrijheidsliefde. De taal schijnt wel enigszins in het zeer eigene vast te zitten: grootheid in simpele eenvoud, brede rust van weiland en bergland. Aangrijpend, zonder bombast. Op een beeld na — en dan nog! — stijgen de tonelen telkens tot een gave climax. Lees die twee verlovings: hoe reëel en toch hoe ver af van onze hyperdecadente literatuur. Retief is groot. Toch zien we hem slechts doorheen het sieraad van zijn vrouw die als weelderig klimop hem om- en bekranst. AL. DE MAEYER

19.167 van Asperen van der Velde, C. P.

82

♦ HET SPELLETJE VAN BLIJ ZIJN. Toneelstukje in 4 bedr. — *Assen, van Gorcum & Comp. (van Gorcum's Toneelfonds n° 484)* 1939 (21×14) 15 blz.

fl. 0,30

V-VIa — Losse en luchtige toon in dialoog. Enkele details zitten wel wat gewrongen. Spel is het; inhoud heeft het min.

AL. DE MAEYER, PR.

19.168 Waegemans, Yvonne

82

DE KLEINE WEVER JOHANNES. Symbolisch sprookjesspel in twee bedrijven voor groote jongens. *Muziek van Eerw. Broeder Ildefons, Xaveriaan — Antwerpen, Tooneelfonds Putman*, 1938 (18×13) 75 bl.

14 fr.

VIa — Sprookje beslist en ook symbool dat enkele keren tot overwoekering schijnt te komen. Spel en fantasie, waarvan de kern gemakkelijk doordringt al wordt het geduld wel eens op de proef gesteld.

AL. DE MAEYER, PR.

19.169 XX.

82

HELENA VAN PLAVUYZEN. Een kort tooneelspel in 3 taf. — *Antwerpen, Ons Leekenspel*, 1939 (19×13) 22 blz.

15 fr.

V — Gemoedelijkheid — met ietwat stille humor er doorheen. De inhoud is dood-sober. De eenvoud van de dialoog schept niettemin enige bekoring.

AL. DE MAEYER, PR.

19.170 XX.

82.8

♦ 10° BUNDEL LEEKENSPELEN: Vijf Kerstspelen

1. Divendal, Herman: WIJ VIEREN IN DE KERCKE... Kerstspel voor jongens en jonge mannen. 25 blz.

2. Sassen, Ad.: MARIA DIE ZOUDE NAAR BETHLEEM GAAN. Een gemeenschaps-spel van Kerstmis in 4 taf. 24 blz.

3. Heinen, Josef Maria: JONGENSKERSTFEEST. Een klein Kerstspel voor jonge ns *Vrije bewerk. van Gabriël Smit*. 16 blz.

4. Muller, Jan: HET HEMELSCH KERSTFEEST. Een Kerstfantasie in 1 taf. 19 blz.

5. Smit, Gabriël: KERSTMIS. Kerstspel voor meisjes in 4 taf., proloog en epiloog. 16 blz. *Antwerpen, Ons Leekenspel*, 66, VI. *Kunstlaan*, 1939 (19×13)

36 fr.

V — De bundels « Leekenspelen » vermenigvuldigen met de dag. We wensen niet beter dan dat ze ook tot spel mogen worden omgezet.

Wij vieren in de Kercke is zeer vlot geschreven. Het spel is los en luchtig. Toch reikt het niet ver boven de schets uit. Het blijft in hoofdzaak bij typeren van herbergklanten. Heuse stemming wordt slechts met moeite bereikt. Of de tegenstelling, oppervlakkigheid en eenvoudige oprechtheid, zal doordringen, blijft een open vraag.

Maria die zoude naar Bethleem gaan is eenvoudig genoeg van tekst, maar nist spanning. Naar de inhoud is het niet beter dan de vroegere patronaatsspelen. Het is echter keuriger van vorm.

Jongenskerstfeest is zeer levendig en goed van toon. Jongensecht.

Het hemelsch Kerstspel zet goed in, maar slinkt gaandeweg. Over het geheel is het te beleerend gesteld, vooral de symboliek, i.c., Joannes de Doper.

Kerstmis gaat al evenzeer mank aan dorre belering. Het blijft koud, wat bovendien nog verergert door een levenloze opstelling.

AL. DE MAEYER, PR.

19.171 XX.

82

- ◆ 11^e BUNDEL LEEKENSPELEN : Drie meisjesspelen
1. Divendal, Herman: MARIA VAN HET LICHT. Spel in 3 bedr. voor onze oudste meisjes. 58 blz.
 2. Snitker, Willem : WIEGELIED. Een tooneelspel voor meisjes in 4 taf. 62 blz.
 3. Wolffenbittel-van Rooijen, H. : TWEE WEKEN ZELFBESTUUR. Een oorspronkelijk avondvullend spel voor meisjes. 98 blz.
— Antwerpen, *Ons Leekenspel*, 66, VI. Kunstlaan, 1939 (19×13) 30 fr.
- V, M — We zien niet graag slordige verwarring tussen bedrijf en tafereel ; net of avondvullend synoniem moest heten met avondvulsel.
- Maria van het licht*, speelt in Mexico, bij de vrouwelijke Kath. Actie. Als gegeven komt het bij de vroegere patronaatdraak. Maar toon en atmosfeer zijn fris en vol leven.
- Wiegelied* zit vol soepele dialoog, snibbig en goedig om de beurt. Alleen het derde tafereel wordt werkelijk toneel.
- Twee weken zelfbestuur* is goed voor wat de delen betreft, maar schiet te kort voor de algemeene bouw. Het tweede deel valt zo tegen dat het best kan uitgeschakeld worden.
- AL. DE MAEYER, PR.

19.172 XX.

82.8

- ◆ 12^e BUNDEL LEEKENSPELEN : Jongens- en jongemannenspelen
1. Schreurs, Jac., M.S.C. : GRAANKORRELTJE. Parabel in 3 bedr. 68 blz.
 2. Kramer, Charlotte : DE MAN DIE OVER HET WATER LIEP. Spel in 4 bedr. 60 bl.
 3. Snitker, Wim : PELGRIMS. Spel in 3 avonturen en 1 slot-taf. 74 blz.
 4. van de Bilt, Tim : DE EGYPTISCHE MEESTERDIEF. Klucht in 7 dln. 43 blz.
 5. Ghéon, Henri : DE MAN DIE ST-NICOLAAS ZAG. Mirakelspel in 2 tooneelen.
In proza v. Ghéon, vert. uit h. Fransch [Le dit de l'homme qui aurait vu St-Nicolas] dr Dogi Rugani. 45 blz.
 6. Melissen, Lambert: HET GEHEIM VAN DEN KOOMOR. Oorspronkelijke drie-acter voor zaal en openlucht. 84 blz.
 7. Snitker, Wim: VADER ABRAHEAM HAD ZEVEN ZONEN... Een spel voor schooljongens in 1 proloog en 3 bedr. 48 blz.
— Antwerpen, *Ons Leekenspel*, 66, VI. Kunstlaan, 1939 (19×13) 64 fr.
- V-VIa, J — Met een verbazende overvloed volgen de bundels « Leekenspelen » mekaar op. De bedreiging van overproductie door overhaasting wordt er niet te minder door. Te meer dat het didactische element (lees : het opvoedende, vaak : stichtelijke) er meer dan eens in gewrongen zit. Dat wordt nog meer waar als er symboliek mee gemoeid is, die al te dikwijls, zonder haarkloverij, niet kan worden ontward. Of wordt het symbool opzettelijk vaag gehouden, om, achteraf de aanwezigheid ervan te kunnen voorbijzien of zelfs te negeren. Wat moet onderlijnd en ten goede worde aangeschreven van de onderneming en haar leiding is het algemeen karakter van verzorging, vooral op gebied van taal en dialoog. Ook de uiterlijke voorstelling draagt daar de sporen van.
- Graankorreltje* biedt de technische taalvaardigheden van den dichter Schreurs. De symboliek en de inwerking van het sprookje van de drie wensen dringt zich niet op in noodzakelijkheid en laat aan duidelijkheid, te wensen over. Los van de idee is het echter heel en al spel.
- De man die over het water liep* : Voor ons valt het uiteen. Enerzijds het sprookje van wat onder het water gebeurt (1^e en 4^e bedr.). Anderzijds de fantasie over het wereldeinde door een tweede (!) zondvloed ! Het schamele verband is niet bevredigend. Het taalgedeelte is keurig en verzorgd.
- De pelgrims*. Ook hier hebben we verzorgd werk wat taal en stijl en dialoog betreft. De symboliek zit ons echter dwars.
- De Egyptische meesterdief*. Zelfde opmerking. Alleen moet er aan toegevoegd dat het in een satirische sprookjestoon staat die er een niet onaardige klucht van maakt.
- De man die Sint Nicolaas zag*. Een goede vertaling van het gekende spel.
- Het geheim van den Koomoor*. Een detective-spel in jeugdbeweging-vorm. Op het slot na is het goed geslaagd en knap werk.
- Vader Abraham had zeven zonen*. Een schoolgrap, keurig en precies uitgewerkt, waar meer knapheid in zit als men eerst zou vermoeden. Het heeft slechts weinig inhoud, zoals iedere schoolgrap overigens. Dat is dan ook schier het enige verwijt.
- AL. DE MAEYER, PR.

19.173 XX.

82

- ◆ 13^e BUNDEL LEEKENSPELEN : Tooneel met gemengde bezetting
1. Bevers, Ad. : DES SOUDAENS DOCHTERKEN. Spel in 4 bedr.. *Vrije bewerk. naar het gelijknamige gedicht.* 74 blz.

2. **Spierings, Kees**: EEN HUIS VOL LIST EN LIEFDE. Spel in 3 bedr. 88 blz.
 3. **Cohen, Josef**: DE EEUWIGE DROOM. Tooneelspel in 4 bedr. 77 blz.
 4. **Kruize, Francisca**: KATINKA. Tooneelstuk in 5 tafereelen. 75 blz.
 5. **Steenhoff, J.**: HET SPOOKVERHAAL. Spel in 3 bedr. *Vrije bewerkt naar een sprookje van Grimm.* 67 blz.
 6. **Bomans, Godfried**: DE HUIS-TYRAN. Klucht in 2 bedr. 80 blz.
 7. **Ghéon, Henri**: DE SULTANSDOCHTER EN DE GOEDE TUINMAN. Spel in 3 taf. *Vert. uit h. Fransch [La fille du Soudan et le bon jardinier] dr Dogi Rugani.* 31 blz.
Antwerpen, *Ons Leekenspel*, 66, VI. Kunstlaan 1939 (19×13) 64 fr.
- IV-V — De bundels Leekenspel blijken een nieuwe formule te zijn voor wat vroeger « in abonnement » ging. Meer zelfs, wordt de « hoeveelheid », in het abonnement, hier aardig ingelopen. Het gevaar voor overproductie is dan ook lang niet denkbeeldig, al blijft op opvallende wijze naar verzorging gestreefd. Niet altijd echter reikt die verzorging tot het innerlijke wezen van wat wordt geboden. De bundel die nu voorligt heeft niettemin enkele zeer geslaagde proeven.
- 1) De bewerking van A. Bevers van de oude legende kunnen we hoofdzakelijk aanvaarden, omdat ze een vollere bezetting toelaat dan die van Ghéon waar de bundel mee besluit. Aan soberheid heeft het oude gegeven hier wel ingeboet. Uiterlijk doet het verzorgd. Toch brengt het echo van vroeger dichtwerk en geeft het af en toe de indruk van verouderen.
 - 2) Kees Spiering geeft een spel vol lust en leven, pardon, « vol list en liefde ». Maar spel is het op en top; zo zelfs dat de eigenlijke handeling wel aan belang vermindert (niet: verliest!). Het is zeer vlot en luchtig geschreven, en keurig verzorgd.
 - 3) J. Cohen verwijlt bij Tristan en Isolde. Zijn tekst staat in de weeërige toon van het roman-thema. Hij is er niet in geslaagd de « eeuwige droom » tot beeld te vormen. De beste gedeelten zijn nog deze die wij althans, satirisch en parodisch aanvoelen. Het zou ons spijten moesten ze door den auteur « ernstig » zijn bedoeld.
 - 4) Francisca Kruize geeft een « Sovjet »-tableau dat niet wijken moet voor het « beste » draaks en melodramatische van wat vroeger « patronaats » heette te zijn. We geloven aan de goede bedoelingen, niet in de doeltreffendheid van de uitwerking.
 - 5) J. Steenhoff is dan heel wat beter geslaagd. Hoe sober de tekening, toch is ze raak en waar er zo verscheidene nuances aan te pas komen is het zoveel te verdienen. Daar is niets opvallends aan; maar het is goed. En als verjongingskuur is er dat prettig ingeschakeld ballet dat tot een « nummer » op zichzelf moet opgewerkt.
 - 6) De « huis-tyran » van Godfr. Bomans is een klucht die tot een volkse « schlager » kan worden. Zelfs wie niet gewoon is « toneel » te lezen doet daar de overtuiging van op.
 - 7) Eindelijk toont Ghéon hoe uit een oude legende de zeer fijne stemming kan gepuurd, zonder dat het een beletsel zou zijn om het met de puntigheid van een schalkse geest te omlijsten. Let u er niettemin op hoe, zelfs bij Ghéon, het slot van dergelijke legenden enigszins uitgerafeld aandoet.

AL. DE MAEYER, PR.

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de Kerkelijke Indexlijst voorkomen; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet veroordeeld zijn; 3) op grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijc moeten worden geacht.

- 19.174 Marcia, René** **83.1**
HET VERDEELDE HART — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antw., De Nederl. Boekhdl, 1939 (20×14) 220 blz. 25 fr.
 I^o — De doodelijk-vervelende frivole avonturen van een Hollywoodsch « literator ». Ieder normaal mensch zal er misselijk bij worden. Naar de mestvaalt met soortgelijk scabreus geklets.
PAUL HARDY

- 19.175 Walschap, Gerard** **88 : 93 : 2**

VAARWEL DAN — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1940 (24×16) 40 blz.
 I² — In zijn brochure *Vaarwel dan* heeft de Heer Walschap afscheid genomen van de Roomsche Katholieke Kerk en van de christelijke gemeenschap. In het relaas van zijn religieuze kentering betreft hij herhaaldelijk « Boekengids », zijn hoofdredacteur, verscheidene van zijn medewerkers. De schamperheid waarmede de Heer Walschap ons te lijf gaat, maakt elk verweer overbodig. In dien toon van verbittering, kan geen relaas onpartijdig zijn; daarom hoeven wij geen terechtwijzing te plaatsen van feiten, die overigens niemand meer interesseeren. — Maar ons standpunt moeten wij aanduiden. Wij bedoelen niet specifiek letterkundige critiek te leveren. Wij willen het katholiek lezerspubliek inlichten omtrent de godsdienstige, moreele, intellectuele en aesthetische bruikbaarheid

van de boeken die verschijnen. Wij zijn ons bewust daardoor niet alleen den godsdienst en de zedelijkheid van ons volk te bevorderen, doch ook zijn cultuur en niet het minst zijn kunst. — Als verderfelijck voor de meeste lezers, moet dit geschrift onder de *Verboden Lectuur* worden gerangschikt.

E. J.

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

19.176 Althoff, L.

83.1

EEN TREIN VERTROK — *A'dam, Em. Querido*; Antwerpen, De Nederl. Bkhl (*De Distel-Reeks van goede Ned. romans voor iedereen*) 1939 (22 × 14) 217 blz. fl. 2,10; geb. fl. 2,90
II — Een wel goed geschreven verhaal over een niet zeer belangwekkend, eenigszins afgezaagd thema. De onbegrepen man, die de ware liefde te laat leert kennen. Voor sommigen is het echter nooit te laat!

L. ROBITSCH-SCHRÖDER

19.177 Baum, Vicki

83

SHANGHAI-HOTEL. Roman van negen mensen. Vert. uit h. Duitsch [*Hotel Shanghai*] dr H. Ludolph-v. Everdingen — Utrecht, W. de Haan, 1939 (23 × 15) 508 blz. fl. 3,40
II — In het najaar van '37, tijdens den Chineesch-Japanschen oorlog, slaat een bom in het Shanghai-hotel te Shanghai en doodt negen mensen. Deze negen mensen nu, van uiteenlopend ras en nationaliteit, worden nagegaan in hun veelbewogen levens, en in hun verblijf te Shanghai tot aan het uur van hun dood. Ontegenzeggelijk een knap geschreven roman, getuigend van groote kennis van personen en volken. Een streng voorbehoud is echter noodzakelijk wegens talrijke passages en de levensopvatting die uit het geheel spreekt.

PAUL FRISCHE

19.178 du Maurier, Daphne

83.1

REBECCA. Vert. uit h. Engelsch [*Rebecca*] dr Dr J. N. C. van Dietsch — Leiden, A. W. Sijthoff; Antwerpen, De Nederl. Boekhd., 1939 (21 × 16) 429 blz. 66,30 fr.; geb. 83,30 fr.

Daphne du Maurier

II-III°, N — Max vermoordde zijn eerste vrouw. Hij ont-
komt de straf, ook na nieuw onderzoek, dank zij het ont-
dekken van niet-vermoede drijfveeren tot zelfmoord. Het
boek behandelt de zaak van uit het oogpunt der tweede
vrouw, zooals zij komt te staan voor haars mans geheimen
en angst, en hoe voor beiden de nachtmerrie óver gaat.
Indien het zielkundig peil van dit boek door zijn beteekenis
het de moeite waard maakte het zedelijk-kritisch te beschou-
wen, zou men moeten zeggen: Niet van schuld noch van
smart wordt die Max bevrijd, louter van de vulgaire angst
gepakt te worden, waarom noch hij noch de medewetenden
de ware toedracht onthullen. Of is de kanker, die als aan-
neembare beweegreden tot zelfmoord zou kunnen gelden,
een zoo vanzelfsprekende verrechtvaardiging daarvan, dat
men de overledene geen schade doet in haar faam met haar

die daad toe te dichten? Om niet te spreken over de daad der moord zelf. Maar 't is alle-
maal het bespreken niet waard, want schrijfster die in een werk over haar vader wel interes-
sant was, geeft hier nu gewoon een Courts-Mahler-fabricaat, Engelsche tak. Ik houd er
niet van dat men zegge: « Kan als ontspanning gelezen worden », wanneer de grondslag
mis is. Trouwens, wat als ontspanning zou kunnen gelden is ook al niet veel zaaks, hier;
alles zoo geheel maak-werk. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.179 du Perron, E.

83.9

SCHANDAAL IN HOLLAND — *Den Haag, H. P. Leopold*, 1939 (21 × 14) 313 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,50

II — Als eerste boek van een te verschijnen serie levert E. du Perron een « vie romancée » van Willem en Anno Zwier van Haren en de groote en kleine (sexueele) schandalen, waarbij deze Friese Edelen werden betrokken. Ik kan niet inzien, wat het voor zin heeft deze, hoe dan ook zeer onsmakelijke, aber-
raties tot een roman-onderwerp te maken; dit schandaal is
alleen van belang voor den (cultuur-)historicus en wellicht
voor den psycholoog: zeker niet voor den normalen roman-
lezer.

Dr JOP POLLMANN

E. du Perron

19.180 Marais, Eugène N.

83 : 59

BURGERS VAN DIE BERGE. Geill. met 1 plaat — Pretoria, J. L. van Schaik, 1938 (20 × 14) 149 blz.

5/6

II — Besproken in de kroniek : « De jongste Lading uit Zuid-Afrika », onder n° 19.101.

19.181 Roothaert, A., M^r

83.9

DIE VERKEERDE WEERELDT — Utrecht, A. W. Bruna, 1939 (25 × 17) 480 blz.

II, L — Deurne (N.-Brab.) is tusschen 1648-1680 het tooneel geweest van de hevigste dorpstuwisten tengevolge de onderjukking aan Holland en de komst der Reformatie. Het ergst is eraan toe de pastoor die gedurende 13 jaar zijn parochie moet bedienen vanuit zijn schuiloord ver de eenzame Peel in, met, bij elke overtreding van het verblijfsverbod, de zwaarste boeten. Ten slotte luwt de strijd, Deurne feitelijk onaangetast latend door de Reformatie, wél voor een koppel eeuwen grondig eronder op stoffelijk en cultureel gebied. Bezielde met een regionalistischen zin van groot formaat, roept Schr. voor ons op deze zijn mensen, zijn aartsbrabanders met hunne hartstochtelijke gehechtheid aan eigen aard, met de kleurigheid van hun levenswijze, juist in dien Baroktijd : bij een minimum romanlijn, zooals begrijpelijk in dergelijk groepsroman, zijn het beelden, fresco's saamgesteld uit typische figuren, meermaals met massabeweging, alles vol bonte levendigheid en (misschien al eens wat triviale) sappigheid van een Teniers en een Breugel. Niet minder beteekenisvol als dit schilders- en vertellersselement, is de historische monographie waarop de roman stoelt: wat geschiedt op volgende, oorspronkelijke wijze : niet, als meestal, in den vorm van omlijsting of toelichting, doch het boek is zelf en formeel het spannend en smakelijk doorwoelen door Schr. van den berg archieven, getuigen van dit tragi-komisch gehaspel dat daar een menschengeslacht gevuld heeft. Een beetje minder evenwel had niet geschaad. Bij al dit gunstige dient ongelukkig gewezen op één groote schaduw komend van 's Schrijvers wijsgeerige houding, en die ook aan de waarachtigheid en psychologie schaadt : namelijk, deze echte zoon van Brabant blijkt nu, nogal verrassend, van liberale opinie te zijn, en spreidt, te midden van dit toch specifiek-godsdienstig onderwerp, af en toe zijn leuzen van vrijzinnigheid, agnosticisme en humanitair liberalisme ; hij moge dan nog vrij blijven van vulgaire partijdigheid, of van ongepaste inmenging in leergeschillen, of van elk positief aantasten der Kerk, toch blijft verkeerd en verderfelijk deze houding van hem nml. : alleen het louter-rationalistische menselijke geldt ; dat men ons verder gerust late met geloof, belijdenis, bovennatuurlijk, enz. Gevolg : den pastoor — ook al is hij, bij zoo'n groepsroman, niet centraal, trekt hij toch meest de aandacht — heeft Schr. niet geteekend naar de feiten die evident wijzen op hooge heldhaftigheid en heiligheid ; hij ontledigt hem van zijn geestelijk, pastoreel leven, hij laat hem opsorpen als figuur in het algemeen hartelijk goed Brabantsch volk, op één voet met al die anderen : ouders, broeders, vrienden door wie deze godsdienstkrisis hoofdzakelijk doorleefd wordt ik zeg niet als politiek maar toch als regionalistisch belang, als uitwendig meer dan inwendig proces en tijdsgebeuren. En zoo hem wel een zekere bijzondere sympathie toegemeten wordt als aan zoowat een fijnere Deurnsche vrucht, daartegenover slaat hij, ook al wordt er niet de volle nadruk op gelegd, een malle figuur op stuk van profane liefde. Deze gelijkschakeling met het menselijk-Deurnsch, dit tot een minimum herleiden van het zieleleven tegenover het bonte, uitwendige leven zoowel in godsdienstige als in het overige, moge voor een deel kulturhistorisch en litterair gewettigd zijn als XVII-deeuwsch Barokbeeld — naar waar- en waarschijnlijkheid is zulk eene totale carentie van elk godsdienstig, priesterlijk, kerkelijk moment in dezen godsdienst-historischen roman volkomen onaanvaardbaar. Streng voorbehouden. Dr J. CAEYMAEX, PR.

19.182 Zilahy, Lajos

83.1

WAT MEEDREEF MET DEN STROOM. Vert. uit h. Hongaarsch dr M. H. Székely-Lulofs. Geill. met 1 plaat — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (Wereldliteratuur) 1939, 2e druk (23 × 15) 254 blz.

fl. 2,50 ; geb. fl. 3,50

II, L — Anada, als drenkelinge (vermoedelijk zelfmoordpoging) opgenomen in het stille gezin van Johan en Suzanna en hun kind. De hartstocht doet zijn werk ; wanneer zij meer en meer verstrikt geraken in leugen, kwaad enz., gaat Anada, over wier verleden nooit iets vernomen werd, zich verdrinken. Behalve op dit, wel zonderlinge, mysterieus-houden van Anada's wezen, bestaat de roman op het al te gekende thema van het passioneel determinisme, buiten zedelijk-religieus tegenweer. Jammerlijk. Benevens onbetwistbare hoedanigheden, als daar zijn : een zeker symbo-

Lajos Zilahy

lisme, helderheid van atmosfeer, de bezwering van den stroom, het klare verhaal, het lenig rythme ervan, glijdt die zeer verliteratuurde auteur te gemakkelijk af naar een lager plan, b.v. bij het doorloopen der verschillende phases van dit z.g. liefdeproces; daar is alles veel te gekend, te verwacht. Af te raden wegens geest en prikkeling. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

- 19.183 Breedveld, Walter** 83
 ♦ GERDA GÖPPERTZ — *Utrecht, Urbi et Orbi*, 1940 (20 × 14) 362 blz.
 III — Besproken in « Romankroniek », onder n° 19.095.
- 19.184 Burman, Rolf [pseud. v. Fl. van Beek-Yzenhoed Grevelink]** 83
 HESTER'S HOOGZOMER. Roman — *A'dam, Allert de Lange*, 1939 (21 × 13) 287 blz. fl. 2,90
 III — Lees de recensie hierover in « Romankroniek », n° 19.097.
- 19.185 de Hoog-Nooy, Annie** 83
 INTERMEZZO... Roman — *A'dam, Allert de Lange*, 1939 (21 × 13) 302 blz.
 III — Zie n° 19.096, in « Romankroniek », fl. 2,75; geb. fl. 3,50
- 19.186 Geronprez, Fred** 83
 WIJ LEVEN. Novelle — *Brussel, De Phalanx*, 1939 (18 × 14) 87 blz.
 III — Gecenseerd onder n° 19.094, in « Romankroniek ».
- 19.187 Hart, Caroline** 83
 VAN ÉÉN VADER. Vert. uit h. Engelsch — *A'dam, Scheltens & Giltay; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (Vita serie)* 1939 (20 × 14) 222 blz. 20 fr.
 III-IV, N — Van twee vrienden eerst, waarvan de eerste den tweede verraderlijk bedriegt en zijn bruid onsteelt. En toch trouwde hij wettig met een andere vrouw. Daarmee is een zondig verleden afgesloten. De twee kinderen — zusters uit één vader geboren — groeien op bij den eersten vriend: maar wie van beiden is de echte, de wettige erfgename? Het komt uit, en de eerste vriend huwt de wettige dochter van den tweeden vriend. Ziedaar. Een verhaal met een bonte wemeling van gebeurtenissen, waar ge van de eene verrassing naar de andere rolt. De romantiek draaft zonder toom of teugel, op het brutaal onwaarschijnlijke af. Sensatiehistorie, waar alle kunst uit geweerd is. Het zondige leven met zijn nasleep wordt ondersteld, echter niet beschreven. Toch voorbehoud om de kiesche verhoudingen. Erg neutraal. A. VAN DEN DRIES, PR.
- 19.188 Höcker, Paul Oskar** 83
 DE MAN OP DEN ACHTERGROND — *A'dam, Scheltens & Giltay; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (Vita serie)* 1939 (20 × 14) 223 blz. 20 fr.
 III, N — Hij wil ze tot vrouw, maar deze is nog gebonden aan haar man en kan maar niet de echtscheiding losmaken. Ten slotte blijkt dat zij schurken en geldafpersers zijn van een geraffineerde soort. Toch zal hij de ware, goede, reine vrouw vinden. Deze roman voert ons in de high life-kringen der grootindustrie, waar men met geld solt en bolt, waar men intrigueert en misdaden pleegt, waar ook de amouretjes, liaisons en avonturen zoovele gehuwden, kinderen en gezinnen tot de ellende brengen. Schrijver beschrijft dat alles niet uitvoerig: de moderne roman heeft er een hekel aan, maar hij onderstelt het. Voorzichtigheid is geboden. A. VAN DEN DRIES, PR.
- 19.189 London, Jack** 83.0
 ALS DE NATUUR ROEPT — PITTAH, DE GRIJZE WOLF — MARTIN EDEN. Vert. uit h. Amerikaans [*The call of the wild — White fang — Martin Eden*] — *A'dam, De Arbeiderspers; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl*, 1939, Luxe editie in 1 band (20 × 14) 556 blz. geb. 32,30 fr.
 III — *Martin Eden*: Om het hart van een rein-beschaafd meisje te winnen, legt de jonge voortvarende matroos Martin zich toe op de studie en zoekt zijn heil in de literatuur. Zijn schrijversdroom stoot op de zakelijke werkelijkheid van de uitgeversbedrijven en zijn manuscripten keeren telkens terug. Ruth's liefde, in de perken blijvend van haar burgerlijken familiegeest, kan geen pas houden met het koortsachtig tempo van Martin's steeds ontgoochelende werkkraft. Als dan eindelijk voor Martin geld en roem toestroomden, breekt hij ook met Ruth's weerkerende liefde. Het leven biedt thans den bekroonden schrijver niets dan wanhoop en hij zoekt den dood in het element, dat hij voor een vrouw verlaten heeft, de zee. Deze karakterstudie met ontwijfelbare zeggingskracht geschreven, eindigt op een

Jack London

wanhoopsdaad, die wij beschouwen als een vlek op het zuivere weefsel van de uiterlijke compositie. London teekent meesterlijk zijn menschen en dieren en daarom voelen wij des te meer aan, het ijle van zijn levensbeschouwing.

Dit werk gaat vooraf van twee andere van denzelfden schrijver, hier samen onder één band uitgegeven, nl. *Als de natuur roept* (IV) en *Pitta, de grijze wolf* (IV), beide zeer mooie dierenverhalen, die gerust een vergelijking met de werken van R. Kipling kunnen ondergaan. We verwijzen hiervoor naar rec. 2798. A. BONI C.S.S.R.

19.190 Lopez y Fuentes, Gregorio 83.3

EL INDIO. Mexicaansche roman. Vert. uit h. Spaansch [*El Indio*] dr Dr J. Brouwer. Geill. dr Henk Munnik — Den Haag, J. Ph. Kruseman, 1939 (21 × 14) 205 blz. fl. 2,25

III — Als stof werd genomen de ellendige toestand der inboorlingen op stoffelijk, verstandelijk en maatschappelijk gebied. Na de z.g. vrijheidsrevolutie (zoowat een 25 jaar geleden) komt er van die verbetering niet veel terecht op zoo'n afgelegen nederzetting, o.m. wegens de onoverbrugbare taalkloof (indio en spaansch) en wegens de politiek. Toegegeven dat de romanlijn (karakters en handeling) nauwelijks gestalte heeft, en dat er af en toe een verhandelingsstoel overheerscht, dient anderzijds gezegd dat men hier, veel meer dan in zooveel literatuur, in contact komt met het echt-epische van een volks-tragiek: aangrijpend, met een pijnlijke doch fiere schoonheid, die kleine stam stakkers, in hun uiterst simpel huis- en dorpsleven, jacht en visscherij, raad der Ouden, bedevaarten, nood en ziekte enz... Minder door coloriet, maar met absoluut-doorleefdij van dit volksbestaan en vooral met een diepen onderton van echt gevoel. Dr J. CAEYMAEX, PR.

19.191 Olesen, Otto Carl 83

DE STROOM ZEGENT HET LAND. Vert. uit h. Deensch [*Guden*] dr Marie W. Vos — A'dam, Em. Querido; Antwerpen, De Nederl. Boekhl., 1939 (21 × 13) 263 blz. fl. 2,90

III — Op levendige wijze, soms op het randje van de sensatie, wordt in deze Deensche streekroman het leven van natuur en mensch langs de rivier de Godenaa geschilderd. Een Deensche « Coolen ». Hinderlijk zijn echter de passage's, waar een half waanzinnige met zijn onzin heilige dingen bezoedelt. Ook de beschrijving van protestantsche Kerk en dominee getuigt van weinig eerbied voor den christelijken godsdienst. A. C. OOMES

19.192 Selinko, Annemarie 83

MORGEN GAAT 'T BETER. Vert. uit h. Duitsch [*Morgen ist alles besser*] dr Reinier P. Sterkenburg — A'dam, Allert de Lange; Antwerpen, van Ditmar's B. I., 1939 (19 × 13) 294 blz. 25 fr.

III — Morgen gaat het beter, maar vandaag sterft haar vader en staat ze alleen in 't leven, sukkelt ze armzalig door een examen, geraakt wel als secretaresse bij een Radio-omroep en wordt afgedankt, omdat zij den omroeper in een tragisch moment vervangt en zijn nachtwenschen vervangt door het zonnige « Morgen gaat het beter ». Toch wordt zij morgen terug aanvaard, werkt zich op tot een radioster, wordt beroemd en veroverd een der directeurs voor haar hand. Een gebeuren uit het modern leven, niet ver of valsch gezocht, trouw uitgebeeld in zijn daagschen eenvoud. Maar dan ook in een frisschen, opgewekten stijl, waar ook de soms schrijnende humor niet uit blijft. De roman van het onverwoest optimisme. De toon is echter neutraal. Enkele bladzijden eischen voorbehoud.

A. VAN DEN DRIES, PR.

19.193 Summer, Ann 83

LIEFDE EN STRIJD — A'dam, Scheltens & Giltay; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (*Vita serie*) 1939 (20 × 14) 220 blz. 20 fr.

III-IV — Pijnlijke omstandigheden brengen haar in nood. Maar zij steigert en gaat omhoog. Zoo staat zij tusschen twee pretendenten, een theater- en een kantoordirecteur, even knap, even rijk. Nu begint de liefdestrijd. Daar de tweede zoo'n treuzelaar in de liefde is, gunt zij hand en hart aan den eersten. Een verhaal afgestemd op die positieve nuchterheid die wij gewoon ontdekken in de Amerikaansche romanliteratuur. Het huldigt trouwens onafhankelijkheid en werklust. Doorzichtig schemert er door het wufte theaterleven van Los Angeles. Doch de heldin blijft gaaf en ernstig. — Ontspanningslectuur, met zeker voorbehoud. A. VAN DEN DRIES, PR.

19.194 Swain, Virginia 83

ZONDEN DER JEUGD — A'dam, Scheltens & Giltay; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (*Vita serie*) 1939 (20 × 14) 223 blz. 20 fr.

III — Het gaat om een verleden met een reukje aan, dat men dood waande, doch geleidelijk en scherp uit de hulsels treedt. Weinig verkwikkelijke liefdehistorietjes met de niet te vermijden gevolgen ervan. Wij wentelen van de eene verrassing naar de andere, zoo gekozen dat zij een aas worden voor den op sensatie belusten volkslezer. Passioneel uitrafeling blijft ons gespaard. A. VAN DEN DRIES, PR.

- 19.195 Tammsaare, A. H. [ps. v. Anton Hansen] 83.1**
 WARGAMAE. Vert. uit h. Estisch [Töde ja õigus] dr Mr Anna C. van den Bosch en Henriëtte J. Roosenburg. Geill. met 1 foto — Den Haag, De Kern (Van heinde en verre. Kernbibliotheek) 1939 (21×16) 319 blz. geb. fl. 4,50
 III [P] — Vestiging op een stuk moerasgrond door een jong koppel, ontginning, kinderen, twist met buurman, hertrouwen met meid (niet in den haak, zelfs toen die meid haar man nog leefde, ook niet diens einde; overigens die onregelmatigheid is hier wat al te veel algemeene regel), groeiende kinderen, nieuwe banden en ruzies met buurman, ouder en stugger worden na hard boerenleven. De klassieke boerenroman van de Noorderlanden, écht maar zonder raccourcis, en daardoor te veel annaal- of kroniekachtig uitgesponnen. Typisch Estisch en eigen aan den talentvollen auteur zijn: de ruwheid en een directe geestigheid, vooral in de ontelbare krachtpatserijen bij scheld-, vecht- en drinkpartijen, waar die buurman o.a. een schitterend fantast is in het dwars-zijn, eenigszins verwant met Gailits beroemde « Toomas Nipemaadi ».
 Dr JORIS CAEYMAEX, PR.
- 19.196 van Hulse, Raf 83.1**
 POLDERVOLK. Roman. Bandteeken. v. André Vlaanderen — Brugge, Cultura, H. Cayman-Seynave, 19340 (21×16) 281 blz. 35 fr.
 III-IV — Zie « Romankroniek », volnummer 19.093.
- 19.197 Våring, Astrid 83.1**
 HAAR ZOON. Vert. uit h. Zweedsch [Manuel] dr M. J. Molanus-Stamperius — Haarlem, J. H. Gottmer & Co (Juweelen-serie n° 3) 1939 (21×16) 272 blz. fl. 3,15; geb. fl. 3,90
 III — Een jonge vrouw moet haar kind, uit te vroege liefde geboren, om wille van het prestige van haar (latere) man, in het verborgen doen opvoeden. Als de jongen later wordt toegestaan in haar huis te wonen, mag hij, weer omwille van het prestige, niet weten wie zijn moeder is. Deze onbekendheid, voert tot een drama, wanneer de eenzame jongen verliefd wordt op zijn half-zuster. Het is niet recht duidelijk wat schrijfster met dit boek heeft bedoeld.
 JOH. ZWANIKKEN

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder
 (veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

- 19.198 Cheyney, Peter 83.0**
 CHARLOTTE IS GEVAARLIJK. Vert. dr Kees Jobert. Geill. — Baarn, Schuyt (Detective Een boek in courantvorm, n° 21) 1939 (36×27) 32 blz. fl. 0,20
 IV — Een detective-roman met als inslag: den grimmigen strijd tegen een bende die zich wil meester maken van een gewichtig goudtransport. Daarin speelt Charlotte, een mysterieuse en gevaarlijke vrouw, een groote rol. Alles wordt ontdekt. Schrijver spaart geen middelen om u geweldig te boeien en soms kippenvleesch te geven. — Ontspannings-lectuur zonder gevaar.
 A. VAN DEN DRIES, PR.
- 19.199 Cheyney, Peter 83.0**
 SLIM COLLAGHAN'S MEESTERSTUK. Vert. dr Kees Jobert. Geill. — Baarn, Schuyt (Detective. Een boek in courantvorm, n° 18) 1938 (36×27) 32 blz. fl. 0,20
 IV — Hij is maar een privé-detective en er gaat niet veel gezag van hem uit. Maar tegen allen in, op eigen houtje en boutje weet hij de daders en motieven van de moord rondom het testament te ontdekken, dank zij zijn speurzin, geduld en associatievermogen. Slim! Maar de kleine typiste was hem van nut.
 A. VAN DEN DRIES, PR.
- 19.200 Cole, Jackson 83.0**
 RAZENDE REVOLVERS. Vert. uit h. Amerikaansch [Justice rides alone] dr S. M. van der Galliën — Leiden, A. W. Sijthoff; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (Hands-up Serie) 1939 (20×14) 224 blz. 25 fr.
 IV — Roovers hadden de familie Stuart van hun bezittingen in de prairie verdreven. De zoon Chuck zal wraak nemen en hun eigendom heroveren. Hij slaagt erin na eendelooze vuist- en revolvergevechten tamelijk ruw beschreven.
 A. CORLUI, PR.
- 19.201 Courths-Mahler, H. 83**
 MET JOU TOT IN DEN DOOD. Vert. uit h. Duitsch [Mit dir bis in den Tod] dr E. J. Griese-Kets de Vries — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Ned. Boekhdl 1939 (20×14) 236 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,75
 IV, N — Zoo is het hem gegaan: van boerenjongen tot millionnair en kooper van een

adellijk slot. Zoo is het haar gegaan : van adellijk bakvischje tot berooid pensionairke, dat over haar vader alles niet weet, in hem den redder vindt, haar eigen slot vindt, een besten echtgenoot vindt. Even flitst doorheen die dagen het incident met een kalen jonker uit de gebuurte, met wien ze op den trein een idylletje beleefde. Een roman naast de tientallen van deze schrijfster, ruikend naar feuilleton-recepten en zoo erg suikerig gehouden. Zedelijk niets verkeers. Litterair doodgewoon. Amoreel gehouden. A. v. D. DRIES, PR.

19.202 Dörfler, Peter

83.9

Peter Dörfler

DE KENTERING. Vert. uit h. Duitsch dr Rud. Schuursma — Hilversum, Paul Brand, 1939 (24×16) 283 blz.

fl. 3,25 ; geb. fl. 4,25

IV — Het verhaal speelt zich af tijdens de eerste helft der 19^e eeuw in de Beiersche Alpen. Het is een familiegeschiedenis sterk beïnvloed door de tijdsomstandigheden : jaren van strijd om politieke en economische vrijheid. Karl Hirnbein wil zijn streek voorspoed brengen door de bevordering van den kaashandel. Diet Jacham is een wilde stroopers-natuur, die haakt naar bevrijding van het juk der koninklijke beampten. En Diet is gehuwd met Marie Ev, die Hirnbein voor zich gewenscht had. Beide mannen zijn in den grond te edel om toe te geven aan minne-jaloezie : Marie Ev, die tusschen hen in staat, bindt beiden aan elkaar. Om dit drietal groepeeren zich andere personen in intrigues, die het boek

wel niet boeiend, maar wel aantrekkelijk maken. Rud. Schuursma — die wel wat moeite heeft bij het weergeven van zuiver katholieke termen — heeft goed gedaan met dit werk van Peter Dörfler te vertalen.

FR. VERMEULEN, PR.

19.203 du Plessis, I. D.

83.8 : 39

UIT DIE SLAMSE BUURT. Deel 2. Kaapse sprokies, fabels en legendes oortertel deur... — Kaapstad, Nasionale Pers, 1939 (19×14) 192 blz.

V — Besproken in de kroniek : « De jongste Lading uit Zuid-Afrika », onder nummer 19.100.

19.204 du Toit, S.J., Dr en du Toit, F. Charlotte

83.8 : 39

KINDERS VAN DIE DAERAAD. Verhale uit die Griekse Mitologie. Navertel deur... Geill. — Kaapstad, Nasionale Pers, 1939 (19×13) 119 blz.

geb. 3f3

IV — Besproken in de kroniek : « De jongste Lading uit Zuid-Afrika », onder n^r 19.099.

19.205 Fletcher, J. S.

83.0

CHANTAGE. Vert. uit h. Engelsch [The Talleyrand maxim] — Tilburg, Het Nederl. Boekhuis ; Antwerpen, Vl. Boekcentrale, 1939 (19×14) 256 blz.

38 fr.

IV — Een crimineele roman met als inslag een chantage-geval van een eerder geraffineerd soort. Fletcher is een knapperd in dit genre, hij intrigueert er van 't begin tot het eind en tolt met het mysterie. Van daar zijn succes. Te meer daar hij alle détail van passioneelen aard zorgvuldig uit zijn verhaal weet te weren. Boeiende detective-roman. A. v. D. DRIES

19.206 Gardner, Erle Stanley

83.0

DE SCHOEN MET DE ROODE VLEK. Vert. dr Toon Eelman. Geill. — Baarn, Schuyt (Detective in courantom n^r 19) 1938 (36×27) 32 blz.

fl. 0,20

IV — Ga dan al beschutting zoeken, tegen den stroomenden regen, in de lunchroom van een warenhuis ! Advokaat Perry deed alzoo wat ieder gezond en kalm redeneerend mensch zou hebben gedaan. Maar... nu gaan de poppen aan het dansen. Hij komt te staan voor een bejaarde dame, die er beschuldigd wordt van winkeldiefstal. Ten gelieve van het nichtje der dame, weet hij de tante weer te brengen bij den afdeelingchef. 's Anderendaags komt het nichtje melden dat tante betrokken zit in een juweelenverduistering. De advokaat snuffelt uit en stuit op een tweevoudige moord. Maar lees het nu zelf, zoo u trek hebt in soortgelijke onschuldige sensatielectuur, waarin alle kunst zoek is.

A. v. D. D.

19.207 Huxley, Elspeth

83.0

JACHT OP GROOT WILD. Geill. — Baarn, Uitg. Schuyt (Detective. Een boek in courantom) 1939 (36×27) 32 blz.

fl. 0,20

IV — Nu staan wij midden in de Afrikaansche wildernis op jachtpartij. Een schatrijke lady wordt beroofd van haar juweelen. Pas begint het werk van den speurder, of er wordt een moord begaan, en deze is maar de inzet van een heele reeks dramatische gebeurtenissen, die in zwaar mysterie gehuld zitten. De speurder maakt de jacht nu niet op groot wild, maar op misdadigers : hij ontdekt den heelen samenhang bij het laden van zijn geweer. — Spannend wel als detective-verhaal.

A. VAN DEN DRIES, PR.

- 19.208 Kuyper-van Oordt, Hendrika** 83
EEN MARTELAARSKROON VOOR JORIS PRAET. *Geill.* — *Kampen, J. H. Kok*, 1939 (22×18) 255 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
IV, P — Besproken in « Romankroniek », n° 19.098.
- 19.209 Marsh, Ngaio** 83.0
EEN MOORDENAAR WORDT TOEGEJUICHT. *Vert. dr Pieter v. d. Valk. Geill.* — *Baarn, Schuyt (Detective. Een boek in courantvorm, n° 20)* 1938 (36×27) 32 blz. fl. 0,20
IV — Stel u voor : men speelt 'n detective-stuk met daverend succes, er moet aan het slot van het stuk een beslissend schot klinken uit 'n revolver. Dan zakt het scherm, en de zaal juicht toe. Doch de acteur, die schieten moest, stelt met ontzetting vast dat de getroffene niet meer opstond en een lijk was. Wie heeft het gedaan ? Via veel onderzoek, intrigue en verrassing verneemt gij het. Het al zonder passiegezeur of driftpathos. A. v. D. DRIES
- 19.210 Mostert, Dirk** 83.8
NOOIENTJIES VAN DIE ONDERLAND. Verhale van nooiens en jongkêrels, van liefde en smart, van geheime en gevaar, van jeug en romanse — *Kaapstad, Nasionale Pers*, 1938 (19×14) 301 blz.
IV — Besproken in de kroniek « De jongste Lading uit Zuid-Afrika », onder n° 19.105.
- 19.211 Seeley, Mabel** 83.0
MISDAAD IN HET STILLE HUIS. *Vert. uit h. Engelsch dr Pieter van der Valk. Geill.* — *Baarn, Schuyt (Detective. Een boek in courantvorm, n° 28)* 1939 (35×27) 32 blz. fl. 0,20
IV — In een pension met allerlei mensen. Daar is plots de stilte weggedaagd, omdat men lijken ontdekt. Daar hangen mysteries, daar klinken geheimzinnige geluiden, daar loopen katten, daar grijpen handen. En toch, dank zij een intrekking juffertje, ontwaart de politie alles. Sensatieverhaal, soms griezelig, erg boeiend : « De detective-roman van de maand » bij die goeie Amerikanen. Nu weet gij't ! A. VAN DEN DRIES, PR.
- 19.212 Stout, Rex** 83.0
HET MYSTERIE VAN DEN ROODEN STIER. *Vert. uit h. Amerikaansch dr Conrad van der Meer. Geill.* — *Baarn, Schuyt, N. V. (Detective. Een boek in courantvorm, n° 27)* 1939 (35×27) 32 blz. fl. 0,20
IV — Een gebeuren uit de wereld der Amerikaansche veefokkerij. Om reden van een weddenschap. Bloed vloeit er, om te beginnen dat van dien stier, die de geprimeerde stier niet blijkt te zijn. Doch daarvoor moet een sliertje mysterie weggeweerd. Gewoon detective-roman. A. VAN DEN DRIES, PR.
- 19.213 van Dine, S. S. [ps. v. W. Huntington Wright]** 83.0
DE MOORDZAAK GRACIE ALLEN. *Bew. nr h. Amerikaansch [The Gracie Allen murder case] dr Jan Apon — Leiden, A. W. Sijthoff; Antwerpen, De Nederl. Boekhd* (Hands-up Serie) 1939 (20×14) 201 blz. 25 fr.
IV — Een detective-verhaal in dagboekvorm geschreven. Tooverkunst en exotische parfums komen er bij te pas met daarbij nog het noodige romantisch element. A. CORLUY

19.214 Verachttert, Frans 83.9

◆

Frans Verachttert

BRIGANDS IN 'T GEWEER — *Leuven, Davidsfonds (Volksboek, nr 285)* 1939 (20×17) 176 blz. 15 fr.
IV — Met dezen eersteling neemt Fr. Verachttert plaats in de rij van onze Vlaamsche romanciers, en bijlange niet achteraan. Het is een boek dat geschreven werd met piëteit jegens onze Kempen, en inzonderheid voor een schoone periode uit hare geschiedenis : de Boerenkrijg. Het flink gestyleerd en ontroerend verhaal van twee verloofden, te midden van den strijd met vreemden en verklikkers. Wel mocht men liever de geschiedkundige feiten in een woord-vooraf vernemen, dan ze doorheen het verhaal gestrengeld te lezen, maar de schrijver wenscht dat ook deze feiten gekend blijven, en acht de onderbreking van zijn verhaal een verpoozen, dat hij tevens te veraangename weet. Conscience - Snieders - Verachttert - vergelijkte wie wil, maar deze drie danken we samen voor hun verheerlijking onzer Boeren. JOZ. DE VOGHT, PR.

19.215 Visser-Roosendaal, J.

83

HET ÉÉN OF HET ANDER — *Haarlem, J. H. Gottmer & Co (Juweelen-serie n° 8) 1939 (22 × 16) 238 blz.*

fl. 2,75 ; geb. fl. 3,50

IV — Op een boerderij in West-Friesland woont Toon, weduwnaar, met twee nog zeer jonge kinderen. Enkele huishoudsters zijn er niet in geslaagd zijn ontredderd huishouden in goede banen te leiden. Op zijn advertentie voor een nieuwe hulp verschijnt Gerrie ten tooneele, tot zijn schrik weer een jong meisje, daar hij uit ervaring weet dat deze op een mogelijk huwelijk rekenen. Dit maakt hem stug en wantrouwend en hun omgang moeilijk, maar de kinderen, waarvoor zij als een moeder zorgt, maken voor haar alles goed. Tenslotte komt alles goed terecht. J. L. TERWINDT

19.216

J. Visser-Roosendaal

von le Fort, Gertrud

83.9

DE BRUILOFT VAN MAAGDENBURG. *Vert. uit h. Duitsch dr Leo de Roover. Geill. met bandvers. v. Acket — Antwerpen, De Oogst, 50, St-Jacobsmarkt, 1939 (20 × 14) 426 blz.*

35 fr.

IV* — 1618-1648 waren voor Duitschland de bloedige jaren van godsdienstkrijg : de 30-jarige oorlog. Op een episode van dezen oorlog : 1630, val van Maagdenburg, heeft G. von le Fort een machtigen historischen roman gebouwd. Maagdenburg : de middel-eeuwsche stad, die als een « maagd » getooid met de kroon van vele pinakels en torens, aan de Elbe ligt, die een maagd in haar stadswapen voert, wordt gesymboliseerd in de mooie Erdmuth Plögen die bruiloft vieren wil wanneer ook de mooie stad Maagdenburg zich door het verwerpen van het restitutie-edict en het aangaan van het akkoord met de Zweden gereedmaakt tot haar bruiloft : het binnenrukken van het keizerlijke leger en de verwoesting van de stad, waarbij ook Erdmuth ten gronde gaat. Het is een boek, grootsch van visie, heerlijk van bouw, merkwaardig om het inzicht in de historische gebeurtenissen en de diepste roerselen van het menschenhart. In zeer sobere taal geeft het, zonder eenig apriorisme, den strijd weer tusschen katholieken en protestanten die mekaar dooden omwille van het « ware geloof » — waarover dan in het laatste hoofdstuk, als een eindeloos mededoogen koepelt de eene geloofsbelijdenis, die de katholieke keizerlijken aanheffen in de domkerk van het verwoeste Maagdenburg, en die Bake, de protestantsche dominee die in verbanning gaat, voor de deur met heel zijn hart mee kan bidden. Scheidingsmuren vallen : allen zijn kinderen van één Vader. We weten niet wat het meest te bewonderen valt : de heerlijke bouw van dezen roman, de sobere en toch zoo glanzende taal, vol rustige voornaamheid, de karakterteekening, zooals die van den « ouden vader Tilly » den 70-jarigen veldheer, die kriegsraad houdt met zijn lijfsstandaard, dominee Bake en zijn vrouw, de trotsche Erdmuth Plögen. — De vertaling is zeer goed.

Gertrud von le Fort

M. VAN HOECK, PR.

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) geschikt

19.217 Kars, Co

83

SPRIET VLIEGT UIT. Een roman voor oudere meisjes. *Geill. dr Alfred Mazure — Den Haag, De Kern, 1939, 2^e druk (25 × 16) 239 blz.*

geb. fl. 2,90

V, M — Ark en Spriet, na hun H. B. S. willen op eigen beenen staan. Ze trekken naar Den Haag, gaan samen op kamers wonen en op een kantoor werken. Op vlote, prettige wijze wordt verteld wat ze beleven, hoe hun trouwe vriendschap bijna verstoord wordt, en hoe ten slotte het happy-end volgt met de gelukkige verlovings van Spriet. FR. CROLS, PR.

19.218 Velter, Jos. M.

83.0 : 91 : 59

SIBERIE. Wolven, Beren en Bandieten [Wölfe, Bären und Banditen]. Drie jaar in de greep van de wildernis.

AUSTRALIE. Ontdekkingsochten in steppe en bush. [Australien Kreuz und Quer]

Vert. uit h. Duitsch dr P. Crassaerts. Geïll. dr W. Boer Leffef — Heemstede, N. V. De Toorts (De Horizon-serie) 1937 (26×20) 160 en 170 blz. elk 40 fr.

V — Jos Velter behoort tot het goede oude slag van avonturiers langs de ongebaande wegen der wildernis : waar hij gaat volgen hem de perikelen van roovers en wilde dieren, van stormen en ijs, van honger en dood. Het tempo waarin de beschaving doordringt tot de uiterste hoeken der Siberische wildernis, der Thibetaansche bergen en der Australische Steppen, zorgt ervoor dat dit soort kerels over korten tijd hun laatste kansen zullen beleefd hebben om wolven en beren, bergbandieten en bedoeïenenroovers te ontmoeten, en zonder dat ze er bewust van zijn, zijn zij het zelf die dit tempo verhaasten. Intusschen kunnen we er ons geluk om wenschen dat zij de gewoonte hebben aangenomen zich op hun tochten te voorzien van een deugdelijke camera of filmtostel, of minstens van een vulpen en bloc-note, zooals Jos Velter het deed. Het resultaat hiervan bij zijn avontuurlijke zwerfpertijen ligt hier voor mij in de twee bundels waarvan ge hierboven de titels leest. Het is alles bij elkaar goede, ouderwetsch-gezellige avontuurlijkheid om af en toe lekker te griezelen, zooals we dat sedert onze Karel May-jaren verleerd hadden. En bovendien zijn beide boeken sober en vlot en zonder dikdoenerij geschreven, met zin voor de juiste doseering van durf, moed, avontuur en sensatie, zoodat men ze veilig kan rekenen tot de goede ontspanningslectuur voor de jaren van non-conformisme die de huidige tijd de jeugd gelukkig nog gelaten heeft.

ERNEST VAN DER HALLEN

19.219 Zweig, Stefan

83.9 : 92.7 : 78

GEORG FRIEDRICH HAENDEL'S OPSTANDING. Vert. uit h. Duitsch [Händels Auferstehung] dr Reinier P. Sterkenburg. Geïll. met houtsneden dr Pam G. Rueter — A'dam, Wereldbibliotheek, 1939 (16×13) 43 blz. Niet in den handel

V — 'n Zwierige romanceering der wonderbare compositie van den « Messias » op drie weken tijds, een ware opstanding na physische en moreele inzinking. Warm geschreven.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

Vla — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

19.220 Bernard, Jan

83.3

♦ STAATVIJAND N° 1. Geïll. dr Frans Mandos Fzn — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (25×17) 190 blz. fl. 1,50 ; geb. fl. 2,25

Vla-b, J — Dat heet me nu eens een echt jongensboek, speciaal voor Hollandsche jongens, die graag van water houden en van avontuurlijk jachten op zeilbooten. Oprecht enthousiast en frisch, vol gezond levensoptimisme en toch ook teergevoelig en zielsinnig. Voor zoo'n pen zouden we wel eens een brevet opeischen voor jeugdliteratuur en aan elk van onze jongens een exemplaar ten geschenke geven, na het examen om ermee de vacantie in te stevenen.

A. BONI C.S.S.R.

19.221 Gerhard, Toon

80

CIRCUS « VALDIBOMBA ». Geïll. dr Toonder — A'dam, H. Meulenhoff (U. N. I.-Serie. Uitspanning na Inspanning) 1939 (22×17) 160 blz. fl. 1 ; geb. fl. 1,60

Vla-b — Twee kleine rakkers van broers sluipen de omheining binnen van een circus in opbouw. Zij nemen de rollen over van lilliputters, die absoluut met verlof willen gaan, doch zoo goed dat de directeur de twee echte de bons geeft. Dit leuk avontuurtje eindigt op een onverwacht nummer van de door wrekers losgelaten manege. Graag prijzen wij het origineel-levendige van dit verhaal aan, vooral voor jongens en meisjes, die niet eens buiten de logische constructie van een zin durven springen.

A. BONI C.S.S.R.

19.222 Franke, S.

83

SI ARDJOE EN ZIJN BUFFEL. Met band en teekeningen dr Nancy Schotel — A'dam, Wereldbibliotheek, N. V. (Wereldbibl. vr Jongens en Meisjes) 1938 (25×19) 193 blz. geb. fl. 2,25

VI* — Het verhaal van een Indischen knaap, die zijn uit armoe verkochten buffel overal trouw volgt, tot hij er in slaagt hem terug te verdienen. Er zit atmosfeer in het gebeuren. Ofschoon ietwat uitvoerig als kinderboek, weet de auteur de belangstelling toch gaande te houden. Franke schrijft bovendien niet oppervlakkig over de kinderziel. Enkele heiden-sche geplogenheden eischen een tikje voorlichting.

PAUL HARDY

19.223 Hildebrand, A. D.

83

BELFLOOR EN BONNEVU DE TWEE GOEDE REUZEN. Geïll. met teekeningen dr G. van Raemdonck — A'dam, De Arbeiderspers ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl, 1939 (25×17) 195 blz. geb. 32,50 fr.

VIa — Een verhaal over reuzen voor kinderen. De afstand schijnt geweldig, maar iemand schreef eens, dat menschen en voornamelijk kinderen, onbewust houden van reuzen en reuzenoptochten, omdat er zooveel grootheid uit hen straalt, waarvan wij allen droomen. Deze reuzen hier zijn groot en goed voor de menschen, maar hun goedheid wordt genegeerd, totdat de menschen eindelijk inzien dat hun reusachtige goedheid onmisbaar wordt. Voegen wij daarbij dat dit boek een reuzenparel is van vertelkunst, dan wordt het meteen een reuzensucces voor onze begrijpende jeugd. A. BONI C.S.S.R.

19.224 Möllmann, Annie **83**

- ◆ **ALLES KOMT TERECHT.** Een meisjesboek. *Geill. dr Metty Naezer — Heemstede, De Toorts, 1939 (25×17) 191 blz.* *fl. 2 [34 fr.]; geb. fl. 2,75*
VIa, M — Tonny, 'n zeer levenslustig meisje, wordt diep getroffen door 'n ziekte. Opstandig gaat ze in tegen den wil van den dokter, die haar naar 'n herstellingsoord wil zenden. Ze geeft zich gewonnen wanneer ze begrijpt dat het lijden op de wereld naar O. L. Heer voert : dat bewustzijn brengt kalmte en berusting. Alles komt terecht en flink opgeknapt gaat haar schoolleventje verder. — Ontspannend en opvoedend boek, met katholieke levensbeschouwing. Zeer aanbevolen. FR. CROLS, PR.

19.225 Roelofs, Jac. **83.0**

MET DE « HOLLANDSCH-DIEP » OP AVONTUUR. *Geill. dr P. Stempels — A'dam, H. Meulenhoff (« Jeugdleven » Boeken vr oudere jongens) 1939 (24×17) 185 blz. fl. 1,20*

VIa-b — Een Hollandsche jongen vindt de muren van het klaslokaal een te engen horizon en bekomt van zijn oom de toelating om de hooge zee op te varen. Zijn doopreis biedt hem een halve wereld avonturen, die wij niet erg persoonlijk en nogal saai vinden. A. BONI C.S.S.R.

19.226 Selleger-Elout, J. M. **83 : 52**

J. M. Selleger-Elout

DE LUCHTREIZEN VAN JANTJE PUK. *Geill. met figuren dr G. Hens en 1 maanfoto van S. Selleger — Den Haag, Servire, 1937 (24×16) 149 blz. geb. fl. 1,75*

V-VIa — Met wat een humor, wat een grappige ironie weet schrijfster zoo ondeugend de producten van haar frissche fantasie te kruiden ! « Alle » kinderen zullen aan deze « lucht-reizen » pret beleven, doch intelligente kinderen zullen er aan snoepen. Het boekje biedt je een waschechte sprookjes-atmosfeer met moderne ingrediënten. Het is als een fragment uit de « Kleine Johannes », bewerkt voor cabaretensemble. En bovendien... is er in dit schattige boekje meer onvervalschte degelijke wetenschap inzake zonnestelselkunde op te doen, dan in de meest up-to-date handleiding. PAUL HARDY

19.227 Spierings, Kees **83 : 79**

- ◆ **STORM OVER GRAND CIRQUE OCTAVE DESMETS.** *Geill. dr Piet Worm — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (25×17) 212 blz. fl. 1,50; geb. fl. 2,25*
VIa-b — Een menschievende dokter neemt het lot van een geruineerd circus-uitbater ter harte en wil op eigen initiatief de oude glorie weer doen herleven, waar hij tenslotte in gelukt. Heerlijke karakterschetsen, diepslaande psychologische ontledingen en pakkende beschrijvingen zouden wij willen aanstippen, om de degelijke waarde van dit boek, ook op litterair gebied, in het licht te stellen. Wij verwijten slechts één, steeds doorlopend gebrek, langdradigheid. — Warm aanbevolen voor onderwijsgestichten. A. BONI C.S.S.R.

Kees Spierings

19.228 van Amstel, Hans **83.2 : 83.3**

- ◆ **DE WRAAK VAN DEN JAVAAN.** *Geill. dr R. W. Snapper — Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (25×17) 207 blz. fl. 1,50; geb. fl. 2,25*
VIa — Heidensche wraak en christelijke liefde zijn de hoofdmotieven van dit Surinaamsche drama. Doorheen de ontwikkeling krijgen wij een kijk op het volksleven, dat zoo verscheiden is wegens de rassen en aanleiding gaf tot een communistisch oproer tegen de kolonisatie der Hollanders. De uitwerking van het verhaal schijnt niet voldoende gebonden en dikwijls worden tragische toestanden eerder komisch weergegeven, door den al te praatzieken verteltoon. A. BONI C.S.S.R.

19.229 van den Donk, Jo 83.0

- ♦ **HET GERUISLOZE VliegTUIG** — *Den Bosch, G. Mosmans Zoon, 1939 (24×17) 208 blz.* fl. 1,50; geb. fl. 2
VIa — Ingenieur Vogel wordt door zijn fabriek gelast, het geheim van de geruischlooze motoren af te koop. Een beruchte bende afzetters is hem voor, overvallen den uitvinder en lichten het zoontje van den ingenieur op, voor wiens vrijlating zij de uitlevering van het nieuwe vliegtuig eischen. Rob ontsnapt op eigen krachten per vliegtuig, terwijl Scotland-Yard zijn mannetjes inrekent. Sportlievende jongens zullen heel wat vreugde aan dit verhaal beleven. A. BONI C.S.S.R.

19.230 van Sprang, Alfred 83

- KAMPEERAVONTUREN VAN EEN VROLIJK STEL.** Geill. dr *Rie Reinderhoff* — *Den Haag, J. Ph. Kruseman, 1939 (22×16) 160 blz.* fl. 1,75; geb. fl. 2,50
VIa-b, J — Jongens, die niet weten wat aan te vangen in den langen verloftijd, kunnen eens dit boek ter hand nemen en er knappe initiatieven in vinden, indien vader en moeder akkoord gaan. Als stijl biedt het jammer genoeg niets eigenaardigs. A. BONI C.S.S.R.

19.231 Verhelst, Remon 83

- ♦ **SPOREN IN DE RIMBOE.** Geill. dr *Vict. van Schoonhoven-van Beurden* — *A'dam, R. K. Boekcentrale (Onze Jeugdserie n° 27) 1939 (25×16) 198 blz.* geb. fl. 1,50
VIa — Een jong onderwijzer, met idealisme beziel, sticht een troep « Jonge Wachters ». De jongens werken eendrachtig mee totdat een paar kameraden afvallen door het gestook van een bedorven jongen, die de boosheid zoover drijft een kogel af te schieten op een jonge wachter. Een vormend boek, geestdriftig geschreven en diep-katholiek dat toch rekening houdt met de kwade verleiding die schuilt in elk jongenshart. — Voor allerhande jeugdgroeperingen warm aanbevolen. A. BONI C.S.S.R.

19.232 Waegemans, Y. 83.8

- WINDEWIEKJE FLIEFLODDERKE.** Geill. met band- en pentekeningen v. *Al. Setola* — *Leuven, Davidsfonds (Jeugdboek n° 30) 1939 (20×16) 115 blz.* 11 fr.
VI — Twee uitzonderlijk lieve sprookjes : Windewiekje en Flieflodderke, waarvan wij het laatste boven het eerste stellen. Zij getuigen van een handige vaardigheid om de geheimzinnige wereld van kabouters, elfen en zonneprinsen, in frissche taal voor onze verbeelding te tooveren. Wij zouden haast zeggen dat deze dichterlijke idyllen eerder gedroomd zijn dan geschreven. A. BONI C.S.S.R.

Y. Waegemans
geb. fl. 1,50

19.233 Zavdovski, Sasja 83.0 : 83.3

- ZWERVENDE KINDEREN IN SOVJET RUSLAND.** Geill. dr *Vict. van Schoonhoven-van Beurden* — *A'dam, R. K. Boekcentrale (Onze Jeugdserie n° 26) 1939 (25×16) 193 blz.*

VIa-b — Bij het uitbreken van de roode terreur doolden heel wat « verwaarloosde kinderen » door Rusland, overgelaten aan de grootste lichamelijke en zedelijke ellenden. Dit boek verhaalt ons de lotgevallen van enkele dezer ongelukkige kinderen, die erin slaagden naar Polen te vluchten. De vervelende toon van den aanvang slaat over tot de levendige spanning van het slot. — Uitstekende lectuur voor onze jongens en meisjes. A. BONI C.S.S.R.

VIb — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

19.234 Kästner, Erich 83.0

Erich Kästner

- TIJL UILENSPIEGEL.** Twaalf van zijn avonturen. Vrij bew. en naverteld naar de oorspronkelijke uitg. in h. Duitsch [Till Eulenspiegel] dr *Ben van Eysselsteyn.* Geill. met 10 gekleurde pltn en vele teekeningen dr *Walter Trier* — *Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (27×20) 56 blz.* gec. fl.

VIb — Enkele avonturen van den Duitschen Uilenspiegel voor het jonge volkje naverteld door Kästner, die niet aan zijn proefstuk is. De zwaarige vertaling en de schilderijtjes van Walter Trier, die het boekje illustreren, maken deze uitgave tot een gedroomd geschenk voor de jeugd. P. H.

19.235 Scherbatow, Anna 83 : 087

- DE GEHEIMZINNIGE BEWONER.** Nederl. bewerk. dr *Henk de Wolf.* Geill. met 4 pltn en vele teeken. dr *Elisabeth Ivanovsky* — *Brugge, Desclée de Brouwer, 1939 (21×18)*

24 blz.

8 fr.

Vib-c — Waarom katten en uilen de muizen niet kunnen uitstaan, zullen onze kleuters begrijpen na het lezen en het aanschouwen van dit puik-geïllustreerd vertelsel. Zij kunnen dan eens beproeven het op hun eigen prettige manier na te vertellen. Prachtexemplaatje van aanschouwelijk-voorgestelde lees oefening.

A. BONI C.S.S.R.

88. - Gemengde Opstellen

19.236 Burgers, M. P. O.

92.8 : 84 : 809 : 159

DIE MENS LANGENHOVEN. Dissertatie vir die graad M. A. Universiteit van die Witwatersrand 1937. Geill. met 1 foto — Kaapstad, Nasionale Pers, 1939 (18×13) III, 342 blz.

II*, L — Besproken in de kroniek : « De jongste Lading uit Zuid-Afrika », onder n° 19.096.

19.237 de Vooy, C. G. N., Dr

809

HISTORISCHE SCHETS VAN DE NEDERLANDSE LETTERKUNDE voor school-gebruik en hoofdacte-studie. Met medew. v. Dr G. Stuijveling — Groningen, J. B. Wolters, 1939, 16° herz. en verm. druk (19×13) 337 blz.

III, S — We kregen den laatsten tijd meerdere soortgelijke, maar de gedachtenstromingen sterker beklemtonende werken o.m. van Kath. zijde Gielen, Knuvelde, beide interessant. De oudere de Vooy handhaaft zijn waarde : hoewel in z.g. historisch opzicht uiterst sober, leest hij aangenaam als kenschetsing en kritiek, en dit blijft toch hoofdzak. Het werk heeft verder steeds een goeden naam gehad als leidraad-en-kataloog : hier is 't kwestie bij te houden, en volmaakt is niets hierbeneden, natuurlijk. Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.238 Godthelp, H.

88 : 809 : 37

PROZA EN POEZIE. In Nederlands van 1200-1880. In drie concentrische bundels voor alle inrichtingen van voortgezet onderwijs en voor zelfstudie. Met medewerking van P. H. Greiner. Met losse tekstverklaring v. 15 blz. — Groningen, J. B. Wolters, 1938-39, 3 dln (21×17) IV, 153 ; IV, 162 ; IV, 198 blz. dl 1 en 2 : fl. 1,75 ; geb. fl. 2. dl 3: fl. 1,90; geb. fl. 2,25 III, L — Schr. bezorgde ons vroeger o.a. een voortreffelijke algemeene bloemlezing volgens dezelfde methode. Hier weerom vernieuwt en verlevendigt hij de studie onzer letterkunde: de keus is rijk, op verschillende punten stouter dan gewoonlijk het geval is, en 't valt goed uit : zoo b.v. voor de gansche Middeleeuwsche literatuur, met in het bijzonder ruime teksten uit het Antwerpsch Liedtboek, eveneens voor de strijd-literatuur der godsdienst-oorlogen, of nog het proza in de Gulden Eeuw. Maar het 3° deel is zoowel voor de XVI° als voor de XIX° eeuw te uitdrukkelijk antiklerikaal (Marnix, Multatuli) om het boek aan onze studenten te geven.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.239 Lützel, Heinrich, Dr

84 : 1 : 2 : 70

◆ DE KUNST IN 'T LEVEN. Vert. uit h. Duits dr G. van Poppel. Geill. met 25 platen naar afdrukken van kunstwerken — Freiburg i. Br., Herder & Co, 1939, 6 dln (19×12) 32 blz.

elk fl. 0,75

IV — De zeer actieve en alomgewaardeerde uitgeverij Herder heeft een nieuwe, kleine reeks boekjes uitgegeven : *De Kunst in 't Leven*, zijnde korte filosofische beschouwingen, op religieuze grondslag, van de meesterwerken der beeldende kunst. Door de « kunst in 't leven » vermogen we allicht de kunst van het leven beter te stellen in het licht der eeuwige Schoonheid Godes. Deze boekjes (waarvan totnogtoe 3 deeltjes verschenen) zijn uitstekend meditatie-materiaal voor al wie in de kunst iets méér zoekt dan een spel van technisch-verantwoorde vormen en kleuren. Een paar bedenkingen : De inleidende reeksten zouden o.i. beter in de Vries en te Winkel gesteld zijn geweest dan in de voor-Vlaanderen nog lang niet veralgemeende Marchantspelling. Secundo : sommige polychroom-reproducties zijn niet erg gelukkig uitgevallen ; wellicht kan aan dat euvel verholpen worden in een volgende uitgave ? Im ganzen : mooi werk.

ANTON VAN DE VELDE

19.240

Wies Moens

Moens, Wies

84 : 809 : 30 : 324

NEDERLANDSCHE LETTERKUNDE VAN VOLKSCH STANDPUNT GEZIEN — Antwerpen, Volksuniversiteit « Herman v. d. Reek », 37, Te Boelaerlei, 1939 (20×14) 38 blz.

[fl. 0,50] 5 fr.

V* — In zijn uiteenzetting verdedigt Moens de thesist dat iedere ware kunst wortelt in het natuurlijke volksche wezen. Als we deze thesist tot in haar gevolgtrekkingen, alsmede de door hem gegeven definitie van het begrip « volkskarakter » integraal aanvaarden dan dringt zich meteen een volledige omwenteling op in onze litteraire geschiedschrijving. Ze sluit o.m. in, dat Joden en kleurlingen, die in het Neder-

landsch schrijven niet langer tot de « volksliteratuur » behooren. Zoo dienen J. I. de Haan en Noto Soeroto geroyeerd ; Verhaeren wordt echter aanvaard enz.... Alles is niet overal even klaar. Begrippen als « Noordsch element » willen we niet a priori als ficties verwerpen ; wij wachten evenwel op den man, die ons soortgelijke actueele slogans, waar steeds een import-geurtje omheen hangt, eens volledig duidelijk zal maken. Dit alles sluit echter niet uit dat deze studie lezenswaard is.

P. H.

19.241 Mulder, H. A.

84 : 809 : 81

OPSTELLE OOR POESIE — Pretoria, J. L. van Schaik, (*Monument-reeks* n° 10-11) 1939 (19×16) 68 blz. 3/—
IV* — Besproken in de kroniek : « De jongste Lading uit Zuid-Afrika » onder nummer 19.104.

19.242

Schepens, Piet

84 : 809

DE KALEVALA (Het Finsche Volksepos). Geill. met 3 platen — Antwerpen, Standaard-Boekhd. (K. V. H. U.-Verhandeling 376) 1939 (20×14) 68 blz. 2,50 fr.

IV — Men kan hier zijn gading vinden over ontstaan van het werk, inhoud, enkele vraagstukken over oude dichtkunst en mythologie, alles zwemmend in een zee van bibliographie.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.243

Piet Schepens

van Vriesland, Victor E.

81 : 809

SPIEGEL VAN DE NEDERLANDSCHE POEZIE DOOR

ALLE EEUWEN — Antwerpen, Het Kompas, 1939 (27×19) 656 blz. geb. 65 fr.

IV — Zes honderd zes en vijftig groote bladzijden, 250 dichters ongeveer ! En inderdaad, er is wel iets te zeggen voor een reactie tegen uiterstgedunde keurbundels zooals we die kennen : eens ruim en vol laten putten in de productie van alle tijdvakken en in het werk van vooraanstaande dichters helpt tot betere kennis der werken en onder meer ook tot een grooter en juister besef van de taal namelijk : zoo doet b.v. een grootere kennismaking met Rederijkers, Refereindichters, Vroeg-Renaissance (Roemer Visser b.v.) zooals hier, werkelijk zeer deugdendoend aan. Hetzelfde geldt voor minder gelezen dichters der Gulden Eeuw als Huygens. Spijtig dat er niet wat meer uit het Antwerpsch Liedtboek geput werd. Of die stortvloed van gedichten nog zoo welkom is waar de Romantiek geldt, is betwijfelbaar ; of liever, hier alsook bij de XIXe eeuw vóór '80, en zelfs bij den zonderlingen keus der 3^e rangsdichters der laatste 100 jaar, moet er ironie of zooiets in 't spel zijn : hoe anders uitgelegd het opnamen van bombastische stukken of magere beestjes zooals op menige plaats dier laatste 100 blz. En zou er nu na 1888 niemand meer geboren zijn die een dichter werd ?

Victor E. van Vriesland

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.244 van Wyk Louw, N. P.

84 : 809

BERIGTE TE VELDE. Opstelle oor die idee van 'n Afrikaanse nasionale letterkunde — Pretoria, J. L. van Schaik (*Monument-reeks* n° 19-21) 1939 (19×16) 88 blz. 4/—
III-IV* — Besproken in de kroniek « De jongste Lading uit Zuid-Afrika », n° 19.103.

9. - Geschiedenis

19.245 Chambon, Albert

91 : 55

100.000 ZEEMIJL PER ONDERZEEBOOT met professor Vening Meinesz. Geill. met talrijke platen — Den Helder, C. de Boer jr., 1939 (21×15) 191 blz. geb. fl. 2,50

V — Het relaas der duikboottochten van den Nederlandschen geleerde Prof. Vening Meinesz, die het denkbeeld verwezenlijkte om de oorlogsmarine te gebruiken ten einde den vorm van de aarde te bepalen en gegevens te verzamelen betreffende de massaverdeeling in de aardkorst. De auteur laat meestal een geestig en intelligent Nederlandsch matroos aan het woord die den professor op zijn tochten vergezelde. Tevens wordt in dit boek op leerzame wijze en in spiritueelen trant de nog jeugdige geschiedenis verhaald van de Nederlandsche Marine.

PAUL HARDY

- 19.246 de Bas, W. G.** 9
 QUATRE-BRAS EN WATERLOO. Voorspel en geschiedenis der krijgsbedrijven van 15 tot en met 18 Juni 1815. Geill. met 11 pltn en 4 krtn — A'dam, P.N. van Kampen (*Patria. Vaderl. cultuurgeschied. in monografieën: XVIII*) 1939 (20 × 12) 171 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,75
 IV — Door dit boek wil de schrijver eere geven aan wie eere toekomt, in casu hier aan de Hollandsche troepen die gedurende ongeveer 20 uren een groot deel van het Fransch leger bij Quatre-Bras hebben tegengehouden en daardoor de Engelsche overwinning mogelijk gemaakt hebben. Deze stelling wordt sterk beklemtoond en bewezen in dit flink gedocumenteerd boek, dat daarenboven zeer vlot leest en met enkele illustraties van historische documenten en portretten verrijkt is. Dr J. UYTTERHOEVEN
- 19.247 de Goeyse, E., Dr** 9
 DE BRABANTSCH E OMWENTELING VAN 1789. Geill. — Brussel, *Programma-brochures v. h. N. I. R. (Nederl. reeks n° 31)* 1939 (21 × 14) 48 blz. 5 fr.
 V — De schrijver geeft een bondige doch goed geziene uiteenzetting van de oorzaken en voorbereiding der Omwenteling; daarna verhaalt hij het gewapend verzet en het ontstaan van de Belgische Republiek van 1790 om ten slotte te onderzoeken op welke wijze de omwenteling weerspiegeld werd in het toenmalig Volkslied, waarin het volk op ongekunstelde wijze uiting gaf aan zijn gemoed. Een degelijke brochure; jammer dat in het eerste hoofdstuk de geest van den tijd niet met enkele lijnen werd omschreven: nu lijkt het optreden van Jozef II wel wat te erg negatief. Dr J. UYTTERHOEVEN
- 19.248 Geerke, H. P.** 92 : 83.9 : 83.1
 AAN HET HOF VAN LODEWIJK XIV. Geill. met reproducties — A'dam, J. M. Meulenhoff (*Historie en Memoiren*) 1939 (20 × 13) 244 blz. fl. 2; geb. fl. 2,90
 III — Als historisch werk van formaat kan dit boek niet worden beschouwd, hetgeen het dan ook niet pretendeert te zijn. In populaire verhaaltrant, niet geheel zonder eenige tendenz, werpt de schrijver voornamelijk het licht op het hof- en privé-leven van Lodewijk XIV, dat van zijn voor- en na-zaten, alsmede dat van hooge plaatsbekleeders ten lande. De liefdesavonturen en verhoudingen, de hof- en regeering-intrigues — aan beiden wordt veel aandacht besteed — maken dit werk slechts voor ontwikkelde volwassenen leesbaar. E. MOERKERK
- 19.249 Klinsky, E. J.** 9
 HEERSCHERS OVER RUSLAND. Geill. met 1 kleurenplaat en 94 afb. dr A. Pieck — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhandel, 1939 (24 × 17) 301 blz. fl. 3,75; geb. fl. 4,90
 V — Boeiend en levendig geschreven verhaal van de geschiedenis van Rusland, weergegeven in de levensbeschrijvingen der tzaren vanaf Peter de Grote tot en met Nicolaas II. S. J. ROBITSCH
- 19.250 Leipoldt, C. Louis** 9
 DIE GROOT TREK. Geill. met 8 platen — Kaapstad, Nasionale Pers [A'dam, Swets & Zeitlinger] 1938 (18 × 13) VI, 172 blz. 4/9
 IV — In een helderen, eenvoudigen verteltrant, met de nauwgezetheid van den oprechten historicus en tevens met de piëteitsvolle fierheid van den Zuid-Afrikaner, die schrijft over de grootsten onder zijn volk, heeft de dichter Leipoldt, naar aanleiding der 100ste verjaardag van Dingaansdag dit werkje saamgesteld. In één adem leest men het uit. Zijn groot litterair vermogen heeft Leipoldt verheugeniswaardige part en gespeeld; zoo werd het verhaal van Dingaansdag, wellicht ondanks hemzelf, tot een brok keurproza van gebalde evocatieve kracht. PAUL HARDY
-
- C. Louis Leipoldt
- 19.251 [Postma, M. M., Mevr.]** 9 : 93 : 32 : 89
 STEMME UIT DIE VERLEDE. 'n Versameling van beëdigde verklaringen van vroue wat tydens die tweede Vryheidsoorlog in die konsentrasiekampe verkeer het — Johannesburg (Z.-Afr.) Voortrekkerpers, 1939 (22 × 14) 147 blz. geb. 5/3
 V — 't Leven in de concentratiekampen is een treurige bladzijde geschiedenis uit den Zuid-Afr. Anglo-Boeroorlog. Na deze beëdigde getuigenissen te hebben doorlezen, zal niemand nog twifelen aan 't diepe lijden der Afrikanermoeders en -kinderen. Maar uit dit lijden verzezen ze gelouterd en gesterkt en daarom is de lezing van dit boek toch verkwikkend en opbeurend. A. DE MEIRSMAN O.S.B.

19.252

1♦

Floris Prims, pr.

Prims, Fl.

9 : 709 : 264

ANTWERPSCHE ALTAARSSTUDIËN. Een overzicht. Overdruk uit de *Bijdragen tot de Geschiedenis*, nr v. Juli-Sept. 1939 — Antwerpen, bij schr., 1939 (24 × 15) 54 blz. 6 fr. V — Archeologisch, liturgisch, pastoreel, louter theologisch zelfs, is deze studie eene ontdekking; we staan voor de ontwikkeling van het godsdienstig leven van de kerstening af tot de jaren der beeldstormerij. Uit het eenig altaar, het monogenes, ontstaat het kruisaltaar, dat later het parochie-altaar zal worden. Dan worden relikwiekapellen in den bouw ingelascht. In de 13^e eeuw komen er zijaltaren voor de zielmissen; volgende schakel in de ontwikkeling vormen de altaren der broederschappen, waaronder betrekkelijk laat, te Antwerpen, de broederschap van het H. Sacrament.

In de 15^e en 16^e eeuw overrompelen de ambachten de hoofdkerk met hun altaren; sommige ambachten versmelten met broederschappen, en dat schept een heel probleem voor de retabels. Niet louter godsvrucht dreef de ambachten naar de kerk; corporatieve « uitnuttig » gelijk schrijver het noemt, was ook wel drijfveer, maar deze rush naar de Kerk is wel opvallend op den vooravond der beeldstormerij.

J. HALLEZ, PR.

19.253 Prims, Fl., Kan.

9 : 91

♦ GESCHIEDENIS VAN ANTWERPEN : 7^e DEEL. Onder de eerste Habsburgers (1477-1555) 2^e Boek : Economische orde. 17^e Boekdl der reeks. Met medew. v. Mr O. de Smedt en Prof. E. Coornaert — Antwerpen, *Standaard-Bkhl*, 1939 (22 × 17) XV, 213 blz. 25 fr. V — Dit XVIIe boekdeel is een der meest interessante uit de rij. Doorheen de periode 1477-1553, ingeluid en uitgeluid door troebelen rond al te zware belastingen voor den minderen man, gaat felle wisselwerking tusschen politiek en economie, en komen de internationale gebeurtenissen en hun economische gevolgen het Antwerpsch stadsleven belichten. In dezen tijd waarin vorsten wegens soldijgeld van huurtroepen in de pers zitten en op de vestiging van rijke kooplieden aansturen, is Antwerpen de economisch-financiële toevlucht van keizer Maximiliaan. Daarom worden de vreemde natien uit het opstandige Brugge herwaarts overgeloodsd. Meteen volgt de West-Europeesche omruiling der Indisch-Portugeesche specerijen, en wordt Antwerpen de stapelplaats van de aluinen voor keizers gebieden. Daarrond ontwikkelt zich algemeene internationale handel. Van in de jaren 1520 zijn de groothandelaars grootfinanciers geworden, geldschietters van keizers, staatjes en steden. Verder volgt schrijver het eigen Antwerpsche ambachtsleven, laken-gilde en lakenambachten, schippers, moutbrekers, meerseniers, schoolmeestersgild en 'n 20 andere. In zake geld als ruilmiddel bepaalt hij zich bij locale bijzonderheden. Het groot kapittel der handelsgeschiedenis, met werkwaardige bladzijden over de Hanse-kooplieden, wordt ingedeeld naar de verschillende Naties, de Engelsche, de Portugeesche, de Hoogduitsche, de Spaansche, de Italiaansche, de Fransche, met opgave van de voornaamste personaliteiten of firmas, in- en uitvoergoederen. Enkele bladzijden gaan over Antwerpsche handelshuizen en stadsfinancies. Dit boekdeel geldt den gulden tijd dat Antwerpen werd gevierd als « openbare koopstad zooals Parijs, Venetië, Londen, Lyoens en diergelijke ».

J. MEERBERGEN, PR.

19.254 Szeps-Zuckerandl, Berta

93 : 9 : 32 : 70

IK BELEEFDE VIJFTIG JAREN WERELDGESCHIEDENIS. Vert. uit h. *Duitsch [Ich erlebte fünfzig Jahre Weltgeschichte]* dr Alice van Nahuys. Geill. met 9 portretten en 5 documenten in facsimile — A'dam, Em. Querido; Antwerpen, De Nederl. Boekhl, 1939 (23 × 15) 300 blz.

IV — De mémoires van Mevr. Zuckerandl, die van haar jeugd af omging met beroemde mannen of ze door haar vader, den groten journalist Szeps, kende en daarenboven bevriend was met vele grote Franse politici die hun rol speelden in de wereldoorlog en de jaren daarna, zijn buitengewoon belangwekkend en zelfs boeiend geschreven en vol liefde en verering voor de echt-Oostenrijkse cultuur, de edelste in de Duits-sprekende landen. Zeer lezenswaard. De vertaling is behoorlijk, maar soms slordig.

J. P. M. VLEKKE

19.255 van Coppennolle, M.

9 : 92

HET STEDELIJK KERKHOF TE BRUGGE. Geill. met pentteekeningen dr Honoré Levecque — Sint Andries, 1939 (22 × 16) 23 blz.

V — Schrijver bezorgt ons hier een historische schets van het stedelijk kerkhof dat te Brugge werd aangelegd ingevolge de wetgeving op de begrafenissen van keizer Jozef II.

Dr FLORIS PRIMIS, PR.

19.256 van Hulzen, Joh.

9

ONZE VADERLANDSE GESCHIEDENIS. Geill. met tekeningen dr Tjeerd Bottema — Kampen, J. H. Kok, 1938 (26 × 19) 402 blz. fl. 3,50; geb. fl. 4,50
IV, P — Schrijver heeft zich tot doel gesteld een populariseerend leesboek van vaderlandse geschiedenis voor Noord-Nederland te bezorgen, een doorlopend verhaal, dat ons bij wijlen wel wat al te populariseerend aandoet. In Holland zal die verhaaltrant wel bijval vinden: er ligt veel gemoedelijkheid in, en het is zeer vlot geschreven, maar men zoekt er geen nieuwe historische verdiensten in. Dr FLORIS PRIMIS, PR.

19.257 van Loon, Hendrik Willem

9 : 38 : 65

Hendr. Willem v. Loon

HET ZEEGAT UIT! De scheepvaart door alle eeuwen. Voor Nederl. bew. dr Drs F. Koning. Geill. met 8 pltn en talrijke teeken. dr schr. — A'dam, Scheltens & Giltay; Antwerpen, De Nederl. Boekhl., 1939 (25 × 18) 312 blz. fl. 3,50; geb. fl. 4,90

V — H. W. van Loon is een Hollander die in Amerika woont, zich een naam heeft gemaakt in de synthetische geschiedschrijving, en er een Amerikaansche gemoedelijkheid heeft bij opgedaan. Zijn boek heeft iets weg van het Angelsaksische essay. Het is vol menselijkheid. Geleerde twistvragen worden er niet in behandeld. En des te beter is het gegroeid tot een geheel. Maar zoo zeer als het een aangenaam en leerszaam leesboek is geworden, zoo weinig is het een geleerd consultatieboek; daartoe heeft men andere werken te koop. Het boek is opgeluisterd met een macht van zeer suggestieve teekeningen door den schrijver zelf geleverd, en die van historische waarde blijken te zijn, al zijn ze ook weer niet zoo documentair als sommigen ze misschien zouden wenschen. En toch verbaast het herhaaldelijk den lezer, hoeveel studie er verscholen zit achter dit alles. En hoe het met liefde geschreven is! Dr FLORIS PRIMIS, PR.

19.258 Westendorp Boerma, J. J., Dr

9

TWINTIG EEUWEN. Geschiedenis van het Ned. volk. Geill. met schetskaarten en foto's — A'dam, Scheltens & Giltay, 1939 (28 × 20) 348 blz. geb. fl. 6,90
V, N — Deze royaal uitgegeven en aardig geïllustreerde Geschiedenis van het (Noord)-Nederlandse volk is bijna angstvallig neutraal. Ze zou het best te beschrijven zijn als: Volkshandboek van de vaderlandse geschiedenis. Ze brengt meer feitenmateriaal dan inzicht; meer: wat deed de regering, dan: hoe was het volk. De laatste eeuw is wel wat globaal behandeld. J. P. M. VLEKKE

19.259 XX.

9 : 32 : 89

HOE DE OORLOG VAN 1939 ONTSTOND. Van « München » tot September 1939. Samenstelling van A. Cohen, hoofdred. v. h. Alg. Ned. Persbureau. Ingeleid dr Dr H. Colijn — A'dam, Andries Blitz, 1939 (23 × 15) 152 blz. fl. 0,95; geb. fl. 1,50
V — De hoofdredacteur van het A. N. P. verrichtte nuttig werk. Met prijszwaardige beroepsnauwgezetheid bundelde hij chronologisch alle redevoeringen, bescheiden, verdragen- en conventieteksten, feiten, alsmede de berichten over diplomatieke stappen, die samen, van München af, de naar den oorlog toe groeiende evolutie uitmaken. Met vakkundig onderscheid schijnt Cohen het overvloedige materiaal, waarover hij beschikte; met zorg verwijderde hij al het accidenteele om zich enkel te bepalen tot datgene wat later ter historische verklaring van onzen tijd onontbeerlijk zal blijken. Hier en daar veroorloofde hij zich enkele spatieeringen, die eveneens van oordeelkundig inzicht getuigen. Een kleine gaping willen wij evenwel aanstippen; in zijn Kamerrede van 26-1-39 antwoordt Daladier op de Italiaansche bedreigingen, zonder dat Cohen vooraf van deze bedreigingen melding maakt. Alles bij elkaar moeten wij dit boek echter bestempelen als een zeer lofwaardig initiatief. Het zal de historici der toekomst veel tijdroovende opzoekingen besparen. PAUL HARDY

91. - Aardrijkskunde en Reisverhalen

19.261 Blonk, A., Dr en Pelder, F.

91 : 33

OVERZICHT DER ECONOMISCHE AARDRIJFSKUNDE. Geill. — Groningen, J. B. Wolters, 1939 (21 × 15) 162 blz. fl. 1,60; geb. fl. 1,80
V — Een klassikaal werkje dat de economische aardrijkskunde van Nederland, Neder-

landsch Oost- en West-Indië, de vier buurstaten in Europa en een zestal staten der andere werelddelen, klaar en bondig behandeld. Vragen na elk hoofdstuk vergemakkelijken het opnemen der stof.

B. A.

19.262 Brouwer, Fop. I., D^{rs}

91 : 71

ZWERVERN DOOR DRENTHE, het land der hunebedden. *Met medewerk. van verschillende ; ingel. dr Dr R. H. Baron de Vos van Steenwijk. Uitgeg. in samenwerking. met de koninkl. Toeristenb. A. N. W. B. en de N. J. H. C. Geill., en met 1 uitsl. kaart — Assen, van Gorcum & Comp. 1939 (19×13) 80 blz.*

fl. 0,75

V — Met het doel interesse te wekken voor de mooie Nederlandsche provincie Drenthe, werd dit keurige boekje uitgegeven. Na 'n heele reeks inleidende nota's over land en volk, fauna en flora, bebossching en natuurschoon, volgt de beschrijving van 17 fiets-tochten door Drenthe. — Onze trekkers aanbevolen.

T. B.

19.263 Jongejans, J.

91 : 39

LAND EN VOLK VAN ATJEH, VROEGER EN NU. *Met een voorwoord van Z. E. Dr H. Colijn. Geill. met 23 pltn — Baarn, Hollandia drukk., 1939 (25×16) 353 blz.* fl. 3,90
III — De zeden en gewoonten van de bewoners van Atjeh, de geologische gesteldheid en de exploitatie-mogelijkheden van het land worden op populair-wetenschappelijke wijze behandeld. Menigeen zal door de lezing van dit boek een juister kijk krijgen op dit gewest. Schrijver is oud-resident van Atjeh en Onderhoorigen.

A. ACKERMANS

19.264 Nitsche, Roland

91

WAAR HELDEN MET REUZEN STRIJDEN. Scandinavië zoals niemand het kent. *Bewerkt dr C.M. Ritter-Landré. Geill. met 8 pltn. Omslagtekening van Henk Poeder — Zwolle, La Rivière & Voorhoeve, 1939 (22×16) 250 blz.*

fl. 2,50 ; geb. fl. 3,25

V — Een beschrijving van een reis door het hooie Noorden van Europa, waarin de schr. vooral den nadruk legt op den harden strijd, dien de bewoners tegen de barre natuur moeten voeren om er een behoorlijk bestaan te vinden.

A. ACKERMANS

19.265

Carel Scharten

Scharten, Carel

91 : 70 : 9

DE SCHATTEN VAN GROOT-GRIEKENLAND — *A'dam, Wereldbibliotheek N. V. Geill. met 24 foto's, 1939 (28×22) 84 blz.*

fl. 2,50 [40 fr.] ; geb. fl. 3,50 [56 fr.]

IV — Een interessante beschrijving over verschillende plaatsen in Griekenland en Italië die kunstschaten uit vroeger eeuwen bevatten. De primitieve toestanden die nog heerschen, het volkskarakter, zoowel als verschillende basilieken, kathedralen, burchten en andere bezienswaardigheden worden onder de loupe genomen. Een fijn boekje met mooi proza en fraaie foto's. Alleen jammer dat Carel Scharten als andersdenkende vreemd tegenover ons geloof en ceremoniën staat.

A. MULLER

19.266 Smelik, Klaas

91

HOLLANDERS VISSCHEN IN DE POOLZEE. *Geill. met foto's — Baarn, Hollandia Drukk., 1939 (24×16) 266 blz.*

fl. 2,75 ; geb. fl. 3,50

V — De schrijver geeft in zeer levendigen en aangenaam te lezen stijl het verslag van een tocht onzer Hollandsche Visschers ter vischvangst in de Poolzee. Het is een boek, waaruit de zeewind je tegen waait, dat getuigt van den moed en de deugden van onze zeevaarders van vroeger en thans. Het getuigt, dat het Nederlandsche volk geen verzameling is van « slampampers », doch dat ook heden ten dage nog durf, energie en vertrouwen heeft. Bij den slotzin « Den Nederlandschen Visschers : Salut ! » sluit ik mij geheel aan.

Mr L. J. W. SMIT

19.267 Széchényi, Simgond, Graaf

91

ONDER DIEREN EN GOUDDELVERS. *Vert. uit h. Hongaarsch dr Fr. Schneiders. Geill. met 54 pltn — A'dam, H. J. W. Becht, 1939 (25×16) 352 blz.*

geb. fl. 4,90

IV — Een boeiende beschrijving van een jacht op groot wild in Alaska. A. ACKERMANS

19.268 van Boogaerdt, Frans

91

ARBEID EN STILTE. Vijf Dagen in Zuid-Finland — *Mechelen, Uitg. « Eenhoorn », 1938 (17×11) 111 blz.*

10 fr.

IV — Een betrekkelijk-rijk gevuld en onderhoudend boek, met belangstelling zoowel voor natuur als voor geschiedenis, voor economie en voor kultuur. Dr J. CAEYMAEX, PR.

- 19.269 van Cromphout, Jules en Vennekens, Fr.,** 91 : 9 : 72
 LE CHATEAU DE GAESBEEK. Geill. met 16 buiten-tekst pltn — Affligem-Hekelgem, Benedictijner Abdij, 1939 (21 × 14) VIII, 125 blz. 20 fr.
 V — Een degelijk gedocumenteerde studie over Gaasbeek : zijn heeren (met hun afstamming van uit de XIIIe eeuw), zijn kasteel, zijn tuinen. A. L.

- 19.270 Verschuere, J., Prof. Dr, S. J.** 91 : 9

- ♦ **ALGEMEENE HISTORISCHE ATLAS** voor staatkundige, economische en cultuur-geschiedenis. Met een alfabetisch register der op de kaarten voorkomende namen — Turnhout, Brepols, 1939 (28 × 13) 79, 24 blz. 50 fr. ; gec. 55 fr. ; geb. 60 fr.
 V — Een werkelijke aanwinst én voor het onderwijs én voor onze cultuur ! Door deze uitgave toch bezitten wij een historisch atlas, die getuigt voor het mondig-zijn van onze wetenschap. Het gaat niet op in enkele lijnen de opvatting van dezen atlas en de uitwerking ervan uiteen te zetten ; dit vindt men ten andere in de inleiding. Wellicht worden er gevonden die een andere opvatting zullen voorstaan en met evenveel recht verdedigen ; maar iedereen zal graag getuigen dat hier iets geboden wordt waar iedereen gretig naar grijpen zal en niet meer zal willen missen op zijn werktafel. Zoowel bewerkers als uitgevers hebben recht op een eeresalut !
 Dr J. UYTTERHOEVEN

Dr J. Verschuere

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

- 19.271 Ashihei, Hino** 89 : 93

KOREN EN SOLDATEN. Vert. uit h. Japansch via het Engelsch (?) d, Reinier P. Sterkenburg — A'dam, Allert de Lange ; Antwerpen, van Ditmar's B. I., 1940 (22 × 14) 533 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
 IV — De korporaal in het Japansche landingsleger, later verbonden aan de Japansche legerpersdienst beschrijft in een meestal droog-zakelijken stijl de ontschepping nabij Hangtsjou, het verblijf in die stad na de bezetting, het beleg van Sunkau en de inname van Kanton. Geen roman, of litterair waardevol boek : zeker géén Japansch « Im Westen nichts Neues ».
 Dr JOP POLLMANN

- 19.272 Brugmans, G., Dra** 92 : 32

NAPOLEON. DE MENSCH EN DICTATOR. Geill. — A'dam, J. M. Meutenhoff (Historie en Memoiren) [1939] (20 × 14) 272 blz. fl. 2 ; geb. fl. 2,90
 IV — Dit goed geschreven boek, waarmee de uitgever de reeks « Historie en Memoiren » opent, wordt gaarne aanbevolen. — De schrijfster bekent openhartig, dat zij niet pretendeert een oorspronkelijke wetenschappelijke arbeid te bieden. De auteurs, die zij samenvatte en bewerkte, worden op weinig doeltreffende wijze geciteerd. De lijst van geraadpleegde werken, vermeldt één duits en verder uitsluitend franse boeken. Wellicht ware het dienstig geweest de belangstellende leek, die deze lijst als een wegwijzer mag beschouwen, ook naar engelse auteurs, als bijv. Belloc, te verwijzen. — De reeks, die met dit eerste deel zo gelukkig onze schaarse literatuur over Napoleon verrijkte, moge de minnaar der historie nog veel goeds schenken !
 Drs A. M. J. VAN SPAENDONCK

- 19.273 Casson, Herbert N.** 93

MIJN LEVENSGESCHIEDENIS. Vert. uit h. Engels. Geill. met 1 plt — Den Haag, N. V. Maandbl. « Succes » [Gent, Schoolkaai 5] 1938 (21 × 17) 236 blz. geb. 48 fr.
 IV, L — « Een autobiografie moet niet geschreven worden voor het plezier van den schr., of om zijn gevoel van eigenwaarde te verhogen, maar om een inzicht te geven in de zaken, waar hij aan deelgenomen heeft, of die hij als toeschouwer heeft meegemaakt. » Zoo discht schrijver u zoo aanstonds doel en karakter en waarde van dit werk. Als tijdsbeeld, opgehangen van de laatste decennien van het moderne leven, zeer interessant dus. Te meer daar de auteur, een bekend Engelsch schrijvend journalist, een der pioniers uit het Efficiency Movement, in aanraking is gekomen met mannen als Carnegie, Roosevelt, Edison, Bell, Wilson, Mark Twain, Emerson, Davis, Buffalo Bill, Keir Hardie, Wright en tientallen meer. Hij bekijkt en beschrijft mensen en toestanden nuchter-kritisch, positief en kalm, al was hij als econoom eerder radicaal en revolutionair. Dat brachten wel de jaren en de ervaring mee. Royaal uitgegeven.
 A. VAN DEN DRIES, PR.

- 19.274 Doorly, Eleanor** 92 : 57 : 61
 HET LEVEN VAN PASTEUR voor jonge mensen verteld. *Vert. uit h. Engels dr Helena C. Pos. Geill. met hoursneden dr Robert Gibbings — A'dam, N. V. Kosmos, 1939 (22×15) 175 blz.* geb. fl. 2,75
 V — Pasteur staat nog altijd in de belangstelling van het groot publiek. Hier wordt hij de jeugd voorgesteld in warme en geestdriftige bewoordingen, en zijn wetenschappelijk werk wordt op zeer bevattelijke wijze beschreven en uitgelegd. Dr FR. MEEUS
- 19.275 Erens, M. A., Dr, O.Praem.** 92.2 : 27
 ♦ Bij het eeuwfeest. SINT WILLIBRORD, Apostel der Nederlanden. *Geill. — Tongerlo, St-Norbertus' Drukkerij, 1939 (24×19) 253 blz.* 24 fr. ; geb. 32 fr.
 V — Tegenover het groot werk van P. Verbist *Saint-Willibrord*, ook dit jaar verschenen, biedt E. H. Kan. Erens ons deze Nederlandsche uitgave als « een condensatie, bedoeld als volksuitgave ». Schrijver wijkt in deze vulgarisatie wel eens af van de meeningen verdedigd door Verbist, en blijft dan gewoonlijk bij de oudere voorstelling, of tracht twee meeningen te verbinden. Het is flink werk, rijk geïllustreerd en met veel zorg uitgegeven. Dr FLORIS PRIMIS, PR.
- 19.276 Hocks, Else** 92 : 27 = 43
 DER LETZTE DEUTSCHE PAPST. Adrian VI. 1522-1523. *Geill. met 7 pltn — Freiburg im Bresgau, Herder & Co, 1939 (22×14) 178 blz.*
 V — Die « Deutsche » paus is een Nederlandsche, een gewezen deken van Antwerpen zelfs ! Op dit « Duitsch » na, is dit nieuwe boek ons ten zeerste welkom. Schrijver heeft evenwel op geen nieuw archief gewerkt. Het is een herlezen en synthetisch weder samenstellen van hetgeen omtrent Adriaan VI door de geschiedschrijvers is opgehaald geworden. Over zijn Nederlandsche jaren schijnt er in de Deutsche historiewetenschap nog niet veel te zijn doorgedrongen. Wat wij er te onzent meer van weten is in *Analectes* en andere tijdschriften verspreid, en de buitenwereld kent het niet. De verkiezing en de pausjaren zijn des te beter bestudeerd in deze monographie. Het boek is sierlijk, met zeer veel zorgen uitgegeven. Dr FLORIS PRIMIS, PR.
- 19.277 Katterfeld, Anna** 92
 OSKAR SCHABERT, EEN DIENSTKNECHT GODS. *Met inleid. v. J. E. Lasterie. Met 8 pltn — R'dam, «Geloof en Vrijheid» 102, Pijnackerstr., 1939 (20×13) 88 blz.* fl. 0,60
 I², P — Oskar Schabert (1866-1936), zoon van een Duitschen schoolmeester van Grobin, West-Koerland, studeerde Protestantsche theologie in Duitschland, keerde als predikant terug in zijn Baltische vaderland, en werd in 1915 door de Russen naar Siberië gezonden. Vrijgelaten in 1918 wordt hij na korten tijd door de Bolchewieken in de gevangenis gezet. Na zes maand gevangenschap keerde hij terug tot zijn predikatie in de Baltische landen en maakte zich vooral verdienstelijk door zijn hulp aan de hongerlijdenden van Rusland. AL. JANSSENS C.I.C.M.
- 19.278 Knippenberg, H. H., Dr** 92 : 9
 ♦ NEGEN GROTE ORANJES. *Geill. — Helmond, N. V. Boekdrukk. Helmond (Van eigen Stam, nr 1) 1939 (20×13) 32 blz.* fl. 0,25
 V — Moet interessante lectuur zijn voor Noord-Nederlandsche schooljeugd, lectuur die zeker ook haar nut zal hebben voor onze eigen schoolgaande jeugd op meer gevorderden ouderdom, 14-16 jaar. Geeft een bondig overzicht over het Noord-Nederlandsche vorstenhuis, zonder chauvinisme geschreven. Zulk een boekje over ons eigen vorstenhuis ware voor België heel welkom. J. MEERBERGEN, PR.
- 19.279 Kremer, H., S.S.** 92.2 : 37
 ♦ 'N KEREL UIT ÉÉN STUK. De strijd en het leven van den jeugtleider Johannes Bosco. *Geill. met 10 pltn en enkele teekeningen — A'dam, R. K. Boek-Centrale, 1939 (19×14) 112 blz.* geb. fl. 1,25
 V, J — Geen doorlopende levensbeschrijving, maar afzonderlijke tafereeltjes, vinnig en frisch beschreven, uit het leven van den heiligen jeugtleider. Een werkje, dat in zijn typographisch fijn verzorgde uitgave, veel echte jongenszielen zal doen zinderen van edel genot en jeugdig idealisme. L. M. VERVINCKT O.P.
- 19.280 Lambooy, A. J.** 92.2
 ♦ DAGEN VAN VERVOLGING. Martelaren en Belijders. *Geill. dr Gerrit de Morée — Helmond, N. V. Boekdrukk. Helmond (Van eigen Stam, nr 2) 1939 (20×13) 32 blz.* fl. 0,25
 V-VIa-b — Boeiende lectuur, geroepen om in de kinderzielen edele gevoelens op te wekken.

In overtuigden katholieken zin geschreven. Buiten geschiedkundige kennissen over de Martelaren van Gorcum, de dagen der Retorsie en de heldenfiguur van Pastoor Waeyer (1606-1692) zal onze schooljeugd (10-15 jaar) veel geestelijk nut uit dit rijke boekje halen. Warm aanbevolen !
J. MEERBERGEN, PR.

19.281 Leipoldt, C. Louis

92 : 325 : 9

JAN VAN RIEBEECK. Die grondlegger van 'n blanke Suid-Afrika. *Geill. met 6 pltn — Kaapstad, Nasionale Pers (Ons Geskiedenis-serie) 1938 (21×16) 269 blz. geb. 7/6*
V — Naast historisch heeft deze levensbeschrijving ook sociaal belang. Het naturellen-beleid der Zuid-Afrikaansche Unie klimt op tot van Riebeeck, die in 1652 als gouverneur in de Kaap aanlandde. Zijn houding tegenover de inlanders heeft de huidige naturellen-politiek in zekere mate bepaald. De koloniale geschiedenis van Afrika is met dit boek een hoofdstuk rijker geworden.
A. DE MEIRSMAN O.S.B.

19.282 Libourel, Ph. B., Mr

92 : 9

MARIA STUART. Heeft Maria Stuart de « Lettres de Cassette » geschreven ? Was Maria Stuart medeplichtig aan moord op haar gemaal ? *Geill. met 5 platen — Leiden, A. W. Sijthoff, 1939 (24×16) 64 blz. fl. 1*
IV — Een van de talrijke werken die de laatste jaren geschreven werden om het historisch gebeuren uit het leven van Maria Stuart in alle objectiviteit te belichten. Deze uitgave neemt het op tegen het werk van Stef. Zweig « Maria Stuart » ; de schrijver toont er in aan dat Maria Stuart de « Lettres de Cassette » niet geschreven heeft en dus ook niet medeplichtig geweest is aan den moord op haar man, Lord Darnley. Een degelijke uitgave.

Dr J. UYTTERHOEVEN

19.283 Teixeira de Pascoaes

92.2

HIERONYMUS. De dichter der vriendschap. *Vert. uit h. Portugeesch dr A. V. Thelen en H. Marsman. Bandontwerp van Tine Baanders — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1939 (23×15) 405 blz. fl. 3,90 ; geb. fl. 4,90*

I^o, T — Teixeira de Pascoaes is een machtig schrijver, een goochelaar met woorden en beelden ; bezit een sterke historische visie en kan tafereelen schilderen zoo levend en boeiend alsof ze voor uw oogen gebeurden. Zijn Hieronymus verwerkt heel wat stevige literatuur over de geschiedenis van de vierde eeuw, en klaarblijkend heeft hij ook een paar Hieronymuslevens en een deel (een klein deel, zou ik denken, in hoofdzaak de brieven) van S. Hieronymus gelezen. Enkele episoden zijn prachtig uitgewerkt, als b.v. de val van Rome en de dood van den heilige. Maar in zijn geheel genomen heeft het boek geen historische waarde. Pascoaes is als bezeten door de demonen van het sexueele en is voortdurend bezig met de verhouding van Hieronymus tegenover de vrouw. In zijn verbeelding ziet hij een monnik, verblind door « pessimistisch-nihilistisch idealisme » (blz. 339), wien grootste roem het is « het ideale type vrouw in het leven te hebben geroepen » (blz. 361). Hieronymus is Paula's echtgenoot in Jezus Christus (blz. 287). Het christendom van de vierde eeuw is heelemaal vergeven door de agapeten. Door deze en dergelijke trekken verwordt een der glorievolle tijdperken uit de geschiedenis van de Kerk tot een aaneenschakelijng van ergernissen. Het is overigens geheel fout St-Hieronymus aan te zien als den schepper van het type der ideale maagd, want dit ideaal is drie honderd jaar ouder dan den heiligen monnik van Bethlehem en vindt zijn verdedigers in Cyprianus en Origenes, in Athanasius en Hilarius, om hier slechts eenige van de oudere Kerkvaders te noemen.

Doch Teixeira is meer dan een historicus ; hij bekent zelf (blz. 227) dat hij dikwijls afdwaalt, in monologen verward geraakt, zijn eigen ziel verhoort in zelfonderzoek. En zoo vernemen we ten slotte veel meer over wat Teixeira droomt en denkt, dan over het leven en den geest van Hieronymus. Teixeira laat niets geheel, hij twijfelt over het bestaan van alles, van de aarde, van den mensch, van de ziel, van God : een vclmaakte illusionist, voor wie illusie de eenige werkelijkheid is. Al verklaart hij ook uitdrukkelijk, dat hij geen enkel geloof aanvalt (blz. 16), toch ziet hij er niet tegen op, de meest uiteenlopende, soms tegenstrijdige dwaalmeeningen te verkondigen. Men vindt bij hem een soort modern Marcionisme, want hij stelt voortdurend den Vader tegenover den Zoon ; hij loochent in dichterlijke perioden de godheid van Christus, de onsterfelijkheid van de ziel, de verrijzenis van het vleesch. Geen enkel geloofspunt van het christendom vindt genade in zijn oogen.

Men kan het slechts betreuren dat hij den grooten naam van St-Hieronymus misbruikt om zijn eigen levensphilosophie te bepleiten, een filosofie die zwelgt in een duister pantheïsme eenigszins gemoderniseerd door een Freudiaansch-getinte psychologie.

Voor wie St-Hieronymus uit onbevangen studie van heel diens werk kent, is deze would-be biographie een martelie.

PROF. AL. JANSSENS C.I.C.M.

N. B. — Het ruitje ♦ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangeteekende werken in een katholieken geest geschreven zijn.

NUMMER 4 ACHTTIENDE JAARGANG APRIL-OCT. 1940

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

VERSCHIJNT 10 MAAL PER JAAR

REDACTIE en BEHEER :

Cuylitsstraat 27, Antwerpen — Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België :	Abonnement : 35 frank	Dit nummer : 5 frank
Prijs voor Nederland :	Abonnement : f. 2.75	Dit nummer : f. 0.35

EEN PAREL VAN HEIMATKUNST

P. DÖRFLER : Toen Moeder nog leefde^(*)

- 19.284 ♦ Op het tijdstip dat Peter Dörfler zijn eersteling « Toen Moeder nog leefde » (1912) verschijnen liet, had de heimatkunst in Duitschland een zeer hoogen bloei bereikt en ruimere horizonnen ontdekt. Zijn historische en heimatromans worden door de lezers zeer gegeerd. Vooral als heimatdichter verwierf hij de gunst van het groote publiek, en gaf hij de volle maat van zijn vertelkunst en schrijversgaven. Over het algemeen is zijn schrijfwijze wat zwaar op de hand, overladen met barokbeelden, en bijwijlen wat bombastisch. Maar zijn stille, fijne humor, zijn diep gevoel, zijn warme menscheijkheid, zijn boeiende verteltrant en zijn plastische taal schenken aan zijn schrifturen een krachtige ontroerbaarheid. 't Pleit toch voor de innerlijke waarde van zijn eersteling : dat dit boek gedurende dertig jaar de lievelingslectuur is gebleven van een zeer uiteenlopend en veranderd publiek, alle tijdsomstandigheden en litteraire modes ten spijt.

Deze Zwabische priester-dichter, zelf gesproken uit een landbouwersfamilie, heeft een voorliefde voor de boerenbevolking van zijn streek. Ook in « Toen Moeder nog leefde » schildert hij het harde zwoegen dier menschen, hun angsten en vreugden en vooral den diepen geloofszin van hun vrome ziel. Al behandelt hij de Zwabische landstreek, de Zwabische boerenbevolking, de Zwabische gebruiken, hij beperkt zich daarbij niet, maar boort doorheen dit bijkomstig omhulsel, om het algemeen menscheijke er uit op te delven.

Uitbeeldend op meesterlijke wijze de kinderziel en de moederliefde, kiest hij daarvoor een landelijk kader, een klein boerendorp. Wat hem in de gelegenheid stelt om ons te laten kennis maken met de

(*) IV — Dörfler, Peter : *Toen Moeder nog leefde*. Uit het Duitsch vertaald door Maur. van Hoeck — Antwerpen, Vlaamsche Boekcentrale, 1940. — Prijs ing. 29 fr. ; geb. 39 fr.

landelijke typen : een schaper, een koeherder, een kwezel, een tante, leurders en schoenmakers ; ook met de volksdevotie's en bedevaarten, met bijgeloof en heksen, met legenden over ridders en roovers en kluizenaars. Maar het blijft de achtergrond van zijn verhaal. Boven al dit lokale rijst de hoofdfiguur : de kleine Friedel, het kind en zijn moeder. Die moeder bezit de wezens-trekken van de ideale moeder, en ieder erkent in Friedels leven zijn eigen wonderrijke kindertijd.

Met wat een innigheid spreekt Dörfler over de kinderziel en de moederliefde.

Wat een heerlijke grootsche visie schenkt hij ons van de moeder. Friedels moeder is een stille vrouw, die weinig woorden gebruikt, maar juist de gepaste. Zij is de immer tobbede en zorgende ; bedrijvig in huis, bedrijvig op het veld ; zij steunt de grooten en de kleinen ; zij is de kracht van vader en de toevlucht der kinderen ; zij houdt allen recht en bijeen, straalt vreugde uit en dapperheid. Met de kinderen speelt ze als was zij zelf een kind ; aan 't spinnewiel zingt zij voor hen liederen, of vertelt sprookjes. Zij bemoedigt de kleinen, begrijpt hen, troost hen, luistert naar hun onophoudende vragen en dwaze invallen, onderricht hen, berispt hen, keurt goed of af waar 't nodig is. Zij draagt haar zorgen alleen, zoekt hulp in het gebed, aanvaardt gedwee haar lijden, en als kwelgedachten haar geest doorspoken en afmartelen, kent ze enkel wat rust haar geschonken door de voorlezing uit het Evangelie. Tragisch komt zij aan haar einde. Als moeder sterft, zijn lach en lolligheid uit den huiskring weg en voelen vader en kinderen hun leven als verbrijzeld. Friedel die zijn kinderjaren beeindigt met een ziekte en met de droeve ontdekking dat moeder op 't kerkhof rust, weet dat zijn geluk uit zijn leven verzwonden is. Zij was zijn zon in den toover-tuin van zijn kind-zijn. Dörfler beschrijft den tijd waarin 't kind heelemaal nog vasthangt aan zijn moeder, geen voet verzetten kan zonder haar. In onvergetelijke « close ups » bewaarde hij voor ons de groei van dit kind. Wat een prettig iets die verhuis voor Friedel, op reis naar het onbekende. In de nieuwe, ruimere hoeve ontdekt Friedel in alle hoeken kleine paleizen voor zijn fantasie. Daar ziet hij nieuwe werelden opengaan : leert sprinkhanen kennen en muizen, en de kracht van het vuur, het wondere van een koestal enz. Hij viert zijn grillen uit, heeft komische invallen, fantaseert over een naaidoos en voedt zijn verbeelding met de plaatjes uit het boek : Heiligenlegenden. Later nemen kikvorschen, meikevers en vogels zijn aandacht in beslag. Kleine, booze plannen rijzen in zijn gemoed ; angst en kommer zijner ouders begint hij te bemerken ; tusschen onschuldig kinderspel in bedrijft hij kattenkwaad. Wat grooter geworden moet hij de hoeve bewaken, mag eens mee naar den akker met de grooten, het vee hoeden enz. Leert de kerk kennen en den Zondag, maar ook de sprookjes van water, boomen en oude wallen die hem zijn plicht doen vergeten. Dan valt moeder ziek,

daar duikt de gedachte op, dat hij die zou kunnen verliezen. We zien Friedel op de buurtavonden, bij de Kerstkribbe, in de kerk op de ziekekamer bij moeder, aan het kibbelen met andere kinderen, op wandel met moeder door het veld, hoe hij bidt voor haar genezing, en grapjes ophaalt om haar op te vroolijken, en vooral hoe innig hij samengroeit met de moeder die aan haar hartekind haar geheim leed toevertrouwt. Men weet werkelijk niet wat het meest te bewonderen, de liefde van Friedel voor zijn moeder, of de liefde van de moeder voor Friedel. — Dit boek is een brok geïdealiseerde werkelijkheid, een brok gezond leven; een verheerlijking van het moederschap en een herschepping van ieders voorbijen argeloozen kindertijd. Al de kwaliteiten van den origineelen tekst liggen te glanzen in **deze** schitterende vertaling van Pastoor van Hoeck. En de Vlaamse Boekcentrale zorgde voor een uiterst keurige uitgave. Mocht dit prachtboek weldra in ons land doordringen in alle gezinnen.

P. DONFI

D. DE PAUW

Het nieuwste Criterium

door PAUL HARDY

Het zijn Comte, Taine, Zola en de andere bijdragers van de naturalistische levensbeschouwing geweest, die bijna een eeuw geleden de **schoone** letteren van hun oeroude basis hebben losgeslagen om ze mee te troonen naar de **glibberige**, reeds lang overwoekerde paden van het experimentalisme en om ze **ontvankelijker** te maken voor den aanval in regel, die pas enkele decennien later zou worden **ontketend** door Freud, Adler, hun trawanten en hun epigonen. Deze laatsten dan hebben **het op** onbeschaamde wijze tot proefkonijn gedegradeerde mensch-object zoo onbedachtzaam geveleid met de wetenschap van zijn eigen specifiek-menschelijke belangwekkendheid, **dat** de **schoone** letteren, die nu eenmaal — en we zouden het bijna betreuren — in **hoofdzaak** den mensch tot materiaal hebben, deserte hebben gepleegd uit de hun door 's **Heeren** Goedheid toebedeelde sfeer: de **schoonheid**, de « doorvoelde waarheid », die uit **de** waarachtige ontroering opkiemt. Steeds geringer in aantal worden de literatoren, en **de** romanschrijvers in de eerste plaats, van wie men getuigen kan dat hun proza enkel **de** uitdrukking is van hun begenadigd kunstenaarsgemoed, waaruit ze ons het beste van **hun** benijdenswaardigen overvloed deelachtig maken. Men zou zich waarachtig **lyrisch** gestemd gaan voelen uit heimwee naar een roman, die men onder de rubriek « **schoonheid** » klasseeren kan, wanneer men voor de zooveelste maal de nieuwste « **problemen** »- of « **tijdsbeeld** »-roman oprispend aan het digereeren is. Dikwerf is het ons in den **jongsten** tijd reeds opgevallen, dat wanneer

de gemiddelde lezer zijn oordeel decreteert over actuele romanlectuur, het gangbare kwalificeeringszinnetje niet meer denzelfden inhoud heeft als weleer. Men kan ophoepelen met het advies of een boek al dan niet « interessant » is. Het criterium inzake litteraire waarde is niet meer hetzelfde. De litteraire belangstelling is nieuwe, a-litteraire wegen opgegaan. Men wil vooral dié dingen lezen, welke men « interessant » vindt, met andere woorden : dié dingen, welke ons niet meer zoozeer emotioneel beroeren, dan wel psychisch of ook fysisch boeien en « interesseeren » ; waarin de mensch met zijn vele dankbare complexen als een weerloos, doch « interessant » studieobject wordt uitgehold. We doen hierbij opmerken dat de kwalificatie « interessant » een bij voorkeur door wetenschapsmensen gebezigde term is. Geneesheeren spreken graag van « interessante gevallen ». De curve van hen, die verantwoordelijk zijn voor deze afwijking vangt aan met figuren als Dostoefsky en loopt over Gide, Wassermann, de Unamuno, Zweig, de andere grootmeesters der « vies romances », Sinclair Lewis en dergelijken tot bij de talloze, vakkundiggeschoolde, doch vaak inspiratielooze romanconstructeurs uit alle beschaafde windstreken. Tot de allerjongste lichting in Nederland rekenen wij den heer THEO J. VAN DER WAL met zijn roman *Jacht op het Noodlot* (II — n^r 19.351). Alles wel beschouwd is het overbodig, zelfs voor den nauwgezette recensent, om dit werk te lezen, want op de binnenzijde van de voor- en achterklep krijgt men te lezen, benevens den korten inhoud ook nog een algemeene appreciatie, de « diepere » waarde van het boek, enfin, al wat men wenschen kan om er een « eigen » oordeel over rijk te worden. Van der Wal vertelt de geschiedenis van een krantendirecteurtje uit een provincienest, dat zijn zaken wil uitbreiden, daardoor zijn familiegeluk verwoest en tenslotte ook zijn financiële onafhankelijkheid aan zijn ambities moet opofferen. Op de achterklep brengt de uitgever (of de auteur ?) den dikhuidigen lezer bovendien nog aan het verstand hoe men het boek « symbolisch » moet beschouwen, doch de desbetreffende alinea lijkt me heusch te zwaartillend voor een bescheiden periodiek als « Boekengids ». N'en déplaise den levenswijzen auteur moet het ons echter van het hart dat hij niets anders op zijn actief heeft dan de tragedie van een gezin, hetwelk moreel ten onder ging, omdat het iedere natuurlijke morele basis ontbeerde. En achteraf leert dit geschrift ons de schamperwijze les dat van der Wal ondanks zichzelf, wellicht een boek heeft geschreven dat wij zoowaar als « christelijk » zouden durven te bestempelen, indien de onoirbare inhoud ons niet zoozeer tegenstond. In dit werk is alles van de middelmaat. De zeldzame keeren dat de auteur zijn plat-realistisch milieutje verlaat om even een vluchtje te wagen in hogere regionen, worden wij vergast op lange, tooneelmatige monologen of worden wij overstelpt met den rompslomp van velerlei half-verteerde theorieën. Waar hij lyrisme « pleegt » doet hij onbehaaglijk geaffecteerd. Zoo tracht hij ons ergens in de vereischte stemming te loodsen met de « de gecondenseerde schemer van de lentelijke gracht » (sic !). Eenigszins geboeid volgt men de intrige en — floep — daar krijgt men pardoos een idee te slikken. Men begrijpt heelemaal niet wat het er komt doen ; het dringt zich niet op ; men schrikt er van ! Een idee dat op een bepaald oogenblik uit de dramatische ontwikkeling als vanzelf naar voren treedt en er omzeggens de sublimering van weergeeft, treft of grijpt aan, maar... men schrikt er niet van op. Van der Wal spreekt ergens van « dit ondefinieerbare, dat men gemaaktheid noemt » ; hij wil ostentatief concessies doen aan wat de « more brains »-verlangende gemeenschap van de moderne romanliteratuur vergt ; hij waagt het blijkbaar niet zich te toonen zooals hij werkelijk is, uit angst « oninteressant » te lijken. Zijn boek ontbeert eenvoud en levensoprechtheid ; uit cerebraal opzet heeft hij zijn gegeven verminkt en daardoor verminkt hij het leven zelf en schept hij wanverhoudingen, die zijn eigen talent, in zooveer het aanwezig is, zullen aanvreten. De lezing van dit boek vermoeit op de meeste bladzijden. In een roman als « Jacht op het Noodlot » zou men zinnetje voor zinnetje van zijn vernislaagje willen ontdoen om uit te vinden wat voor een zielig armeluiskind onder die professorale toga verdoken zit. Van der Wal moet zich vaak hebben verveeld bij het schrijven van dit boek.

19.285

Onder de rubriek « interessante lectuur » willen wij ook het jongste gewrocht van C. J. KELK rangschikken : *De Vos en zijn Staart* (II — n^r 19.347). Nee, het is geen dierensprookje ; de « vos » in kwestie is de stokoude Amerikaansche staalmagnaat John Butterfinger Sr. (alias John Rockefeller), en waar die « vos » met zijn dikken pluimstaart over de wereld schuiert, geschieden de wonderbaarlijkste dingen. Eén der gelukkige slachtoffers van zoo'n toevallig staartgeschuier is een jeugdige New-Yorksche grootwarenhuisbediende, die door zijn directie naar een filiale in het Zuiden wordt gezonden en er, ondanks zichzelf — want die staart schuiert je vaak de lucht in zonder dat je 't merkt — en ondanks een eerbiedwaardige plaatselijke traditie, binnen een tijdsverloop van enkele maanden op onverantwoordelijke wijze carrière maakt. Het jongentje in kwestie is een toonbeeld van middelmatigheid, zooals Kelk een toonbeeld is van een romancier met middel-

19.286

matige talenten, welke hij echter handig tot hun hoogste rendement weet op te voeren. Hij kleeft oude stijlprocédés aan; zoo getroost hij zich o.m. de moeite om zijn personages keurig uit te beelden, doch hij doet zulks met den «flair» van den publiciteitsagent, die weet dat alleen aandacht dient te worden verleend aan het essentieele — of liever aan het karakteristieke — doch dit karakteristieke plaatst hij zoo treffend in relief, dat wij verdere details gerust kunnen ontberen. Kelk waagt zich bovendien aan losse beschouwingen; oppervlakkige beschouwingen, waarvan de charme uitgaat der vluchtig-vervliegende illusie dat dit boek ook wijsheid zou bevatten. Doch deze beschouwingen zijn hoogstens de schrandere opmerkingen en bedenkingen van een bonten geest, die met zooveel zin voor gemoedsverovering gedebiteerd worden dat wij er even glimlachend-geboeid van opkijken. Maar wanneer wij het boek hebben uitgelezen, is er van deze beschouwingen niets in ons achtergebleven. Alleen hebben wij onthouden dat in dit werk een vrij nuchtere deernis aanwezig was met de wezens, die Kelk in zijn verbeelding schiep, en die, ofschoon ze succes kennen en arriveeren in dit leven, toch veelal alleen staan als het moment aanbreekt, waarop ze hun eigen moeilijkheden dienen uit te vechten. Een critisch, ietwat wrang individualisme ligt aan de basis van dezen roman, welke naast een stuk «vie romancée» de mislukking schetst van moreele emancipeeringsbetrachtingen bij een jonge dame, den onverdienden opgang van een jongen Amerikaan, die in het oude, evenwichtigere Europa nooit den pariaandstand zou ontgroeid zijn, en wiens onkuische exploten door den heer Kelk zonder de minste noodzaak en met een lek-me-lippend welbehagen worden beschreven.

- 19.287 Van een heel wat steviger artistiek formaat is de jonge man, die zich schuil houdt onder den naam MAARTEN VAN DE MOER, en in wiens werk *De Schatten van Medina-Sidonia* (II, T — n° 19.350) een verrassend talent aan den dag treedt. Benevens den roman van Vestdijk-Marsman: «Heden ik, morgen gij» en het onderhavige werk gelooven wij niet dat in Nederland het proza met parapsychologischen inslag vrij aanzienlijk is. Wat betreft de wetenschappelijke aannemelijkheid van paranormale verschijnselen staat men nog aan het begin, en algemeen bevredigende verklaringen dienaangaande konden nog niet worden verstrekt. Men weet trouwens dat de Kerk streng waarschuwt tegen het zeer voor de hand liggende en fel-verspreide diletantisme op dit gevaarlijk terrein. Van de Moer verhaalt hoe hij, na reeds parapsychologische ervaringen te hebben opgedaan, door een geheimzinnige macht gedreven, naar Spanje trok om aan den burgeroorlog deel te nemen, gewond werd vóór Madrid en daarna steekkaarten aanlegde in een kloosterkelder, waardoor andermaal belevenissen met geestesverschijningen zijn deel werden. Hij lijdt aan impulsen waar hij fatalistisch tegenover staat; het oude mysterieuze Spanje en het gezelschap van «sublieme» avonturiers, idealisten zonder eenigen werkelijkheidszin, verbitterde fanatici en wereldhervormers blijkt niet bevorderlijk voor zijn ziekelijk geestescomplex en daarom weze het ons ook vergund meelijdend het hoofd te schudden over de handelingen van een jongen man die 's nachts in Valencia naar zijn eigen lijk gaat zoeken en eindelijk met zijn gezicht tegen den grond gaat liggen, omdat hij meent dat «dooden niet moeten rondwandelen»! Er wordt veel gepraat en zeer veel gekletst in dit boek over de moreele consequenties van het Evangelie, en vooral over den dood en het tweede leven, doch jammer genoeg voor den auteur zelf, nooit over de Eeuwigheid. De parapsychologische wijze van denken, die vooral tot uiting komt in de manie om de gewone materiele dingen uit het leven tot vervelens toe uit te pluizen, werkt hinderend. Bij den aanvang van zijn boek doet van de Moer opzettelijk aan stijlloosheid door in telegramstijl alles achter elkaar te noteeren wat hem door het brein schiet; hij houdt echter dit procédé niet vol, want zijn onbetwistbaar talent streeft zijn eigen opzet voorbij en zijn stijl wordt van lieverlee persoonlijker en fascinerender. De oorlogspassages en de typeering van menschen en toestanden getuigen van een belofterijk litterair vermogen. Hij is woest op de communisten, doch zijn boek wekt een te sterke realiteitsillusie, waardoor onze strenge waarschuwing nog meer gewettigd blijkt. Van de Moer of hoe hij ook heeten mag is een begaafd mensch, die geen raad schijnt te hebben geweten met zijn herinneringen. Aan de basis van zijn werk ligt de angst voor het onbekende hiernamaals, een angst, die enkel kan worden geluwd door het bewuste en veilige Weten van wat ons na dit beroerde leven te wachten staat.

- 19.288 De oorspronkelijke Nederlandsche detectiveroman begint meer en meer onze aandacht op te eischen, en het genre is — ook litterair gezien — wel zoo «interessant» dat het heelemaal niet buiten het bestek van deze op «interessante» dingen afgestemde kroniek valt om aan een werkelijk «interessant» nummer wat bladruimte te besteden. Het nummer in kwestie voert den aanlokkelijken, raadselachtigen titel: 9.34 N.M. (III-IV — n° 19.361), die samen met het lugubere verhaal werd uitgedacht door den heer HANS VAN UDEN. De geheimzinnige titel duidt namelijk het uur aan, waarop geschiedde de eerste van de reeks

moorden, die de hartversterkende aandoeningen uitmaken, welke ons in dit knap-geschreven speurdersverhaal rijkelijk ten deel vallen. Van Uden houdt er een spannenden Amerikaanschen « thriller »-dialog op na. Uit sommige vluchtige atmosfeer- en natuurweergaven, waar hij echter niet noodeloos bij dralen blijft, meenen wij te mogen afleiden dat hij het genre veeleer als een plezierig tijdverdrijf beoefent en ook ernstiger opgaven tot een goed einde zou weten te brengen. Uit het peil van zijn scherts — de scherts van den praatzieken Hollander — blijkt bovendien dat hij niet op gewichtigen toon wenschte te schrijven over zoo'n met trucjes en handigheidjes ineengesmoesd rechercheursallegaartje, dat pretentieloos aandoet en zelfs de waschechte genietters van æsthetischer proza in gebarricadeerde afzondering stiekem zal vermogen te boeien. Alleen zouden wij wenschen dat van Uden voortaan uit zijn humor het aangebrand erotisch onkruid een weinig wieden zou. De schuine mop hoort thuis in het wekelijksche « Schund »-krantje, doch niet in een roman, hij moge dan nog behooren tot het genre der amper aanvaarde gebruiks-literatuur. Tenslotte zouden wij nog de vraag willen stellen wat voor publiciteitspraktijken de heeren uitgevers van dezen speurdersroman er wel op nahouden, die de ongemanierdheid zoo ver drijven dat zij dit werk aanbieden als de eerste « katholieke » speurdersroman in Nederland? Omdat er cocaïne wordt gesmokkeld in plaasteren Lievevrouwenbeeldjes? Omdat het gebeurde zich toevallig in een Roomsche localiteit afspeelt? Op den koop toe maken zij er gebruik van om op de keerzijde van een krantenknipsel, dat in het werk voorkomt, een reclamebeoordeeling af te drukken over een boek dat in Lectorreperatorium onder I² staat vermeld. Ten opzichte van soortgelijke niet nader te bepalen procedetjes, doen wij fatsoenklijkheidshalve het best de eenig geijkte kwalificatie in de pen te houden.

Gelukkig brengt deze kroniek ons ook nog een roman van een Vlaamsch auteur, die niet « interessant » is maar daarentegen de hoedanigheid bezit eenvoudigweg te ontroeren. Er is een man aan het woord, die iederen dag van zijn leven de zee ziet, er door geobsedeerd wordt en in zijn eigen beschouwend gemoed naar een verklaring zoekt voor de groote, geheime kracht, die het klotsende water in zich draagt; de kracht, die den mensch aantrekt in weerwil van het lot dat hij zich op zee beschoren weet; de kracht tevens, die den mensch ten allen tijde in verzoeking heeft gebracht door hem den schralen afglans voor te tooveren van de Oneindigheid, waarvoor hij zijn veege lijf gereedelijk veil heeft en prijs wil geven, daar zijn ziel hem steeds naar de eindbestemming der Oneindigheid wenken zal.

19.289

Gaston Duribreux

Bijna ieder hoofdstuk uit *De laatste Visschers* (IV—n° 19.371) van GASTON DURI BREUX vangt aan met een kort momentbeeld of een tragisch-gedoseerd visioen van de eeuwige deining, die komt doodebben op het zand. De zee is het alles overheerschende, hallucinante leitmotief in Duribreux' overigens ietwat monotoon proza; de zee en het spel der winden; het tergend vechtspeel tusschen zeewind en landwind, die beide werven om het hart der kustbewoners ergens aan den Westhoek, waar allengs de jongeren zichzelf hebben weten te ontnuchteren uit den lokkenden roes van het zeelied om op den stiefmoederlijk bedeelden zandgrond hun nering te zoeken. « *De laatste Visschers* » is over het algemeen zwakker en onevenwichtiger werk dan « *Bruun* », den vorigen roman van dezen schrijver. Wij hebben den indruk dat « *De laatste Visschers* » ouder van datum is. De zinsbouw, waarover in « *Bruun* » zelfs nog te klagen viel, laat hier vaak te wenschen over; in de dialogen is het de auteur die praat en zijn het niet de onontwikkelde kustbewoners; de ingewikkelde romanconstructie speelt hem parten en waar het zorgvuldig-voorbereide, dramatische hoogtepunt moet komen in zijn werk, nl. het onderhoud tusschen Pastor Messeleyn en David Bulteel, faalt hij jammerlijk. In dit tooneel, waar wij alles van verwachten, schijnt hem plots de dramatische bezieling te begeven; het wordt ons droevig te moede, als wij ons inbeelden wat het had kunnen worden. Dit falen op het critische oogenblik meenen wij te moeten toeschrijven aan het feit dat de passus in kwestie grootendeels gedialogeerd is, en met het schrijven van natuurlijke dialogen blijkt Duribreux veel last te hebben, zooals wij trouwens hierboven reeds deden opmerken. Dit critisch toetsen van zijn werk moge echter den talentvollen Oostendschen auteur niet afschrikken. Duribreux heeft veel in zijn mars; het is hem heiligen ernst met zijn kunst; zijn boeken ademen een atmosfeer, die nieuw is in onze Vlaamsche letteren, en met Bruun en David Bulteel riep hij twee figuren in het leven, die wij bezwaarlijk uit onze herinnering zouden kunnen wegwischen.

19.290

FILIBERT VAN HAVERBEKE schreef een zwaarlijvig, sociaal-flamingantisch tendenswerk onder den dreigenden titel *Donderkoppen* (IV — N° 19.389). Het verhaal speelt zich af omstreeks

veertig jaar geleden in een Westvlaamsche industriestad, waar het ontstaan van de christelijke arbeidersbeweging gepaard ging met den ontvoeringsstrijd tegen het Franschspreekende fabriekspatronaat, dat slechte loonen uitbetaalde en op zijn beurt alle middelen — ook gewetensdruk — aanwendde om den arbeiders hun rechten te ontfangen en den taalstrijd te kortwieken. Met een moedig fanatisme bepleit van Haverbeke zijn zaak. Hij hekelt wraakroepende sociale misstanden, corruptie en schijnheiligheid. Scherp als een tribuun stelt hij zijn problemen. Hij vertelt gemakkelijk, losjes-pratend, hoewel minder rustig dan Lode Verhees, doch hij dwingt tot luisteren en wij laten ons inpalmen door de tragiek, die in de naakte feiten ligt, welke hij ons in zijn volksche taal, met haar vaak versleten beelden opdischt. Van Haverbeke lijkt ons een wijs, ervaren man, die slechts in zijn herinneringen hoeft terug te schouwen om boeiende en gezonde volksromans te kunnen schrijven, zooveel hij maar wil.

HET BOEK DER MAAND

CYRIEL VERSCHAEVE : J E Z U S (*)

door PROF. AL. JANSSENS

19.291 IV* — Vrienden van Verschaeve hebben mij de drukproeven van dit werk laten ter hand stellen en vragen mij het boek in te leiden voor het Nederlandsch publiek. Hierbij zal wel niet de bedoeling hebben voorgezet mijn oordeel te kennen over literaire en artistieke waarde van dit Christus-leven, want op dit gebied moet ik me eerder als een buitenstaander beschouwen. Men wil blijkbaar vernemen welke de indrukken zijn van een theoloog, van iemand die verondersteld wordt al zijn beste levenskrachten te hebben besteed aan de overweging van en de studie over Christus' persoon en leven.

Cyriel Verschaeve

Een Christus-leven is inderdaad en moet uiteraard iets anders en iets meer zijn dan een artistieke prestatie ; want in Christus is het teeken der tegenspraak opgericht voor de volken, en het wordt een levenskwestie of het verhaal van dit leven gedragen wordt door geloof in Hem en in zijn Evangelie. Wie dit leven verhaalt, antwoordt op, de vraag zooals ze eenmaal werd gesteld te Cesarea : « Maar gij, wie zegt gij dat ik ben? ». Het is een vraag, die de wereldhistorie beheerscht. Volksopruier, verleider, verbondene met Beëlzebub, boosdoener, valsche Messias, toovenaar, bedrieger ; of, wijze mensch en profeet, maar niet uitgeheven boven het peil van wat des menschen is ; of, eenige Middelaar en Verlosser van alle menschen, Gods eeuwige Logos uit den hemel nedergedaald voor ons heil, menschgeworden en gekruisigd voor ons : al deze antwoorden kan men in het verloop der eeuwen vinden. Maar één slechts kan waarheid zijn. Al de schrijvers van Christus-levens, of zij 't willen of niet, leggen hun eigen hart in zijn diepste roerselen bloot.

Renan omvormt den Christus tot een verlichten liberaal van de negentiende eeuw, die onder de Joodsche terminologie van het « Rijk der hemelen » niets anders verkondigt dan het streven naar het ideaal, en die, moest hij terugkomen, zijn ware leerlingen zou erkennen in het kliekje sceptische droomers waarvan Renan het middelpunt was. « Si ce grand maître revenait, où croyez-vous, qu'il reconnaitrait la vraie postérité de la troupe aimable et fidèle qui l'entourait sur le bord du lac de Génésareth? Ce serait parmi nous, qui aimons la vérité, le progrès, la liberté ». Zijn historie? Hij heeft geen historie, enkel een legende. En zoo ge verlangt te weten, waartoe deze legende dienen kan, Renan zal u het antwoord niet schuldig blijven : « Sa légende provoquera des plus beaux yeux des larmes sans fin ». De Christus-figuur wordt in de lijn geplaatst met andere roman-helden.

D. F. Strauss, in zijn berucht « Leben Jesu für das Deutsche Volk bearbeitet », verzekert met alle klem, dat het hem te doen is, niet vooreerst om historischen arbeid te leveren, maar om propagandistisch werk : « Ons doel is niet, een voorbijge geschiedenis op te dischen, maar den menschelijken geest behulpzaam te zijn om hem te bevrijden van een ondragelijk geloofsjuk ». Wat hem 't meest aan 't hart ligt is de papen een hak te zetten en het mirakel te doen verdwijnen uit den godsdienst : « Wer die Pfaffen aus der Kirche schaffen will, der muss erst das Wunder aus der Religion schaffen ».

(*) Verschaeve, Cyriel : Jezus — Brugge, Zeemeeuw, 1940 (25 × 18) 600 blz — 80 fr. geb. 100 fr.

Het antwoord van Verschaeve is het antwoord van Petrus en van de Katholieke Kerk : «Gij zijt de Christus, de Zoon van den Levenden God». Op den grondslag van deze belijdenis is zijn boek geschreven en gebouwd. Hij behandelt de teksten van het Evangelie niet als beschuldigden, maar als getuigen ; is zich daarbij zeer klaar bewust van de terzake doende historische en exegetische vraagstukken. Al vindt men geen geleerde nota's in zijn boek, geen uitstalling van belesenheid, het wordt den vakkundigen lezer al spoedig duidelijk dat lange en moeizame studie is voorafgegaan. Verschaeve heeft zich de moeite getroost nader kennis te maken met tekstkritische en exegetische vraagstukken, hij heeft nauwkeurig de beste schriftuurverklaarders gelezen, zich grondig ingewerkt in het zware gebied van Bijbelstudie. Dit is een groote verdienste. Vakkundigen zullen het niet altijd eens zijn met hem over de door hem gevolgde orde in het levensverhaal, over zijn karakterschets van Judas, over de vereenzelviging van Maria van Magdala met Maria van Bethanië, over de echte beteekenis van menig schriftuurwoord, over de duiding van meer dan een parabel : maar zij zullen moeten toegeven, dat een ernstige poging werd gedaan om den gewijden tekst te interpreteeren volgens de geijkte regels van de hermeneutiek. Op dit punt wint Verschaeve het glansrijk van Papini en Mauriac, voor wie de Evangelien altijd een min of meer gesloten boek gebleven zijn omdat zij dachten het uit hun eigen kop te kunnen verklaren, en geen rekening hielden met de vaststaande gegevens van schriftuurstudie ; literair talent en dichterlijke intuïtie zijn een groote gave, maar zij kunnen niet gelden als vervangmiddel van taaien en geduldigen arbeid.

Een Christus-leven schrijven is, ook na jarenlange bijbelstudie, een bijna hopelooze taak. Op het eind van zijn welgevulde loopbaan liet de beste exegeet van onzen tijd, Pater Lagrange, zich de woorden ontvallen: «Het beste leven van Jezus staat te lezen in de Evangelien». Zijn onovertroffen «Evangelie van Jezus Christus» (Amsterdam, 1935), de vrucht van veertig jaar onverdroten arbeid, is eigenlijk maar een voorzichtig bijeengebrachte evangeliënharmonie. Voor een eigenlijke biographie is het materiaal te gering, te onvolledig ; de chronologische opeenvolging van de gebeurtenissen te onzeker. Anderdeels is de persoon van Christus, waar Hij door de menschwording in de wereld en in de historie is getreden, aan 't bewegen in een uithoekje van de wereld waarover we veel minder weten dan we zouden wenschen, en rond hem bewegen zich allerlei historische figuren waarover het grootboek der geschiedenis slechts vage inlichtingen heeft bewaard. In elke reconstructie zal er dus uiteraard heel veel zijn, wat eerder als gissing voorkomt, dan als streng historische weergave. Hoofdzaak voor den schrijver is, dat zijn gissingen binnen het gebied van het historisch-waarschijnlijke blijven, geen geweld doen aan vaststaande gegevens, die bekend zijn uit de Schriftuur of uit andere geloofwaardige bronnen. Anders verwordt zijn werk tot historischen roman, en dit soort literatuur is over Christus niet gewenscht. Hij, die gekomen is om over de waarheid te getuigen, en die in den dienst van de waarheid is gestorven, heeft het recht elke vermenging van waarheid en fabel af te wijzen. Verschaeve is erin geslaagd het leven van Jezus te herscheppen zonder het met fabels en legenden te stoffeeren. Dat is een uitzonderlijke verdienste. Maar juist daarom wilde ik wijzen op één der zeer weinige gevallen waar hij de legende heeft laten binnenstroomen in zijn werk. Het Evangelie van Mattheus spreekt over de Magiërs uit het Oosten, en de ster die zij gezien hadden, en hun bezoek aan Herodes, en hun aanbidding van het Kind, en hun geschenken. Dit tafereel wordt bij Verschaeve omgezet tot een schilderij van de drie koningen, een blanke, een gele en een zwarte. De middeleeuwsche legende komt hier in de plaats van de sobere, mooie werkelijkheid. In den regel echter worden zulke afwijkingen angstvallig vermeden. Verschaeve houdt zich tevreden met de historische gegevens, maar hij ziet ze gebeuren voor zijn dichtersoog, localiseert ze in de ruimte, ontvouwt de tafereelen in omstandigheden van tijd en plaats, verneemt den toon waarop Jezus die en die woorden uitspreekt, de gebaren die hij maakt in zijn gebed of in zijn preek. Dat is gezonde stylisatie, de groote kunst die elk gebeuren omtoovert tot een geziene, gehoorde, meegeleefde en meegevoelde werkelijkheid.

Rond de hoofdfiguur laat hij heel het rumoer opklinken van het omstuwende volk, onvast als water, veranderlijk, vol wilde verlangens naar een aardsch Messiaansch koninkrijk ; hij onderzoekt hun droomen, beschrijft hun reacties op de onaardsche prediking van den Christus. Hij doet die menschen praten zooals ze vermoedelijk hebben gepraat en laat aanvoelen in welk soort van grond het zaad is gevallen dat de groote zaaier over den meestal barren grond uitstrooide. Van de apostelen zijn er slechts enkele, vooral Joannes en Judas, ten voeten uit geteekend ; van de vrouwen wordt Magdalena 't uitvoerigst bedacht. In deze beschrijvingen vinden we heel het zielkundig doorzicht van den fijnen menschenkenner, zoodat we vaak verrast en verrukt bij onszelf moeten zeggen : «Ja, zoo moet het geweest zijn ».

Het Christus-leven van Verschaeve vertoont eenige trekken, waardoor het een heel eigen plaats inneemt onder de lange reeks van gelijksoortige werken. Daar is vooreerst zijn picturale

inslag : de meeste tafereelen zijn aldus uitgewerkt, dat men ze in een machtig Rubens-schilderij voor zijn oogen waarneemt ; of juist nog, dat men ze met spanning volgt als de grootste dramatische film van alle tijden. Daar is vervolgens het tragisch karakter van dit grootsche leven : nooit misschien werd de groote tragedie van den God-Mensch, die kwam om te redden en te heelen, en die ten slotte werd uitgestooten door zijn eigen volk en op een schande-Kruis geklonken, zoo boeiend voorgesteld, met al de verborgen krachten die van den aanvang af de pijnlijke ontkenning onvermijdelijk maakten.

Verschaeve preekt niet, verdedigt geen thesis, hij laat de feiten zelf spreken omdat die hier onmiddellijker ingrijpen in hart en ziel dan achteraf toegevoegde beschouwingen en overwegingen. De leer van Christus wordt gewoonlijk in de eigenste woorden van de Evangelien gereproduceerd, soms met een lichte paraphrase die den zin meer bevattelijk maakt. Zeer treffend laat hij overal den onnavolgbaren denkvorm uitkomen van Hem die leeft in twee werelden, in de zichtbare en tevens in de onzichtbare wereld, in den tijd en in de eeuwigheid ; en hij heeft zeer juist gezien, hoe de antwoorden van Jezus op de hem gestelde vragen keer op keer het heele probleem op een hooger peil heffen, waar de moeilijkheden waarin de menscheest verward geraakt, niet eens meer bestaan.

Zoover ik kan oordeelen, moet dit Jezusleven gerekend worden tot het *allerbeste* wat in de godsdienstige literatuur van de laatste jaren werd gepresteerd. Het is een boek, dat terugvoert tot de Schriftuur en haar doet begrijpen en genieten ; dat opleidt tot den Christus en Verlosser en Hem doet vereeren en beminnen. Een groot en weldoend boek, eenig in heel onze Nederlandsche literatuur om zijn visionaire kracht, gepaard aan historischen zin, om zijn dramatische spanning en zijn boeienden verhaaltrant.

Verschaeve is nu over de zestig. Ik beeld me in, dat hij gezegd heeft : « Mijn tijd is kort ; ik wil nu aan mijn volk het mooiste, het diepste geven, dat in me leeft ; ik wil het meer en beter doen gelooven, de betoovering doen ondergaan van het grootste wat ooit op onze op onze aarde is gebeurd, het terugvoeren naar de bronnen der eeuwige schoonheid en der eenig-echte liefde ». Zijn boek is een zegen voor heel het volk en zal in lengte van dagen gelezen en herlezen worden.

Zooals weleer aan den grooten middeleeuwer de verzekering gegeven werd : « Gij hebt goed over mij geschreven, Thomas », zoo moge nu de erkentelijkheid van een in zijn beste lagen nog christelijk gebleven volk het hart van den priester verwarmen, die zijn buitengewone gaven heeft ten dienste gesteld van Vlaanderen's wedergeboorte in Christus.

EEN WELVERDIENDE BEKRONING

Prijs der Vlaamschen Provinciën

Zoo pas wordt bekend gemaakt, de toekenning van den **Letterkundigen Prijs der Vlaamsche Provinciën** voor 1940, aan **Prof. Dr J. van Mierlo**, voor zijn merkwaardig litterair-historisch werk *De Letterkunde van de Middeleeuwen*. Aan de uiteenzetting van Dr Joris Caeymaex, verslaggever van den Keurraad, ontleenen wij volgende bijzonderheden, die de ware draagwijdte van deze welverdiende onderscheiding in het licht stellen :

Prof. Dr J. van Mierlo

Deze geleerde, wiens werken de laatste jaren immer meer de aandacht trokken, heeft zich thans overtroffen door deze synthese van nog grootere kracht en draagwijdte dan al zijn vorige publicaties : dit is werkelijk een geschenk de gansche Nederlandsche gemeenschap aangeboden en haar aanbelangend naar de diepste en schoonste zijde van haar wezen. Waar nu tegenover zulk een werk eene huldiging van

« De Keurraad aangesteld om den Interprovinciaalen Prijs voor Letterkunde voor 1940 (monographiën, essays, enz.) te bevelen, bestaande uit de heeren Clerckx, voorzitter, E. H. Dr Caeymaex, vertegenwoordiger der provincie Antwerpen, Prof. Dr Frank Baur, vertegenwoordiger der provincie Oost-Vlaanderen, Frank Lateur, vertegenwoordiger der provincie West-Vlaanderen, Dr Godelaine, vertegenwoordiger der provincie Limburg, de heeren Lode Monteyne en Joz. Peeters, vertegenwoordigers der Interprovinciale Commissie, heeft dezen bij eenparigheid van stemmen in zittingen van 14 April en 27 September 1940, toegekend aan E. P. Prof. Dr J. van Mierlo voor zijn werk : *De Letterkunde van de Middeleeuwen* (Deel I van de « Geschiedenis van de Letterkunde der Nederlanden »).

algemeene verstrekkendheid zich opdrong, scheen er daartoe geen geschikter gelegenheid dan de toekenning van den Prijs der gezamenlijke Vlaamsche Provinciën.

Zoo naar innerlijke gehalte als naar extrinsieke beteekenis beschouwd, is dit werk naar algemeene opvatting een monument, een datum, een weldoende vernieuwing van een aanzienlijk stuk onzer kennis, een verheugende verrijking van ons kultuurbezit, het openen eener milde bron voor Nederlands geestesleven.

De bouwstoffen, een laatste maal ter hand genomen om dan rustig op hun plaats te worden ingevoegd, het zijn die vroegere, in harden arbeid bevochten veroveringen, waarvan Prof. Baur ergens de indrukwekkende opsomming gaf : « vernieuwing van de Hadewijch- en Ruusbroecstudie, persoonlijke interpretatie van de Veldeke-figuur, eigen verhouding tegenover de authenticiteit van de negen zoogenaamde Hertog-Jan-liederen, vroege dateering van Karel ende Elegast, Beatrijs en zooveel meer, gansch afwijkende waardeering van Maerlant ».

Evenzeer opvallend, en een van van Mierlo's groote titels is de hernieuwing van den onderbouw, o.a. door het nader vaststellen van de verhouding zoowel van onderscheiden maatschappelijke lagen als van historische gewesten tot de kultuur, en niet minder het verleggen van den aanvangstijd onzer letterkunde naar ettelijke eeuwen vroeger.

Nog kostbaarder is de synthetische uitslag van zulk een onderzoek in de diepte en naar alle zijden ; een conclusie die oprijst in indrukwekkende bouwlijnen ; deze zijn : de onloochenbare eigenheid van een geestelijke bloeikracht in ons volk van in de oudste tijden, en vooral de zelfstandigheid en oorspronkelijkheid onzer Middelnederlandsche letterkunde, glansrijk gewroken van vroegere ontleenings- en vertalingstheorieën, welke haar tot tweedehands doemden, terwijl Vlaanderen veeleer in feite met een eigen, uiterst boeiend gelaat, een der facetten vormt der Westelijke kristene topbeschaving.

Hierbij mag wel aangestipt dat een werk, hetwelk het gebied onzer letterkunde zoo wist te verruimen en de zuiverheid van haar gehalte te doen erkennen, het eigen prestige merklijk verhoogt, waarop reeds meerdere teekens wijzen.

Het kon moeilijk anders of bij een met liefde gekoesterd spiegelbeeld dat Schrijver zijn volk voorhield van dit volk op zijn best, ook in voorstelling en vorm een bezielde gloed zou doorstralen.

Inderdaad is dit zoo. Een glans van volrijp en bezonken werk doorheldert het geheel, loopt over de geliefde gestalten en tafereelen zoodat de essentie ervan opbloeit, en wekt meteen tegenover het Middeleeuwsche schoon iets beters dan belangstelling, nl. sympathie en trots. Glans, eindelijk, die niet uitdooft zelfs daar waar schrijver specifiek-technische punten betreft, wijl deze bij hem gaan leven in het geheel.

Buiten kijf staat dit werk van E. P. Van Mierlo door omvang en beteekenis buiten verhouding, met de overige productie der drie laatste jaren. »

De redactie van Boekengids verheugt zich over deze wel verdiende onderscheiding en biedt den stoeren werker, Prof. Dr J. van Mierlo, zijn hartelijke gelukwensen aan. Moge hij nog vele jaren arbeiden aan het opdelven der oude kultuurschatten van ons volk.

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

19.293 Bierens de Haan, J. D., Dr

1 : 88

Arthur Schopenhauer

UREN MET SCHOPENHAUER. *Geill. met 1 portr.* — Baarn, Hollandia Drukk. 1939 (19×13) 191 blz. fl. 2 I^o, T — Voor ieder die er niet « ex professo » mee te maken heeft, zijn de wijsgeerige geschriften van Schopenhauer verboden kost. Dit blijft onverminderd gelden voor deze uitgave, die een verkorte vertaling omvat van Schopenhauer's hoofdwerk « Die Welt als Wille und Vorstellung » (oer-uitgave van 1819) ; ondanks de uitstekende, zeer kritische ontleding van Dr J. D. Bierens de Haan. C. A. BOUMAN

19.293

Blatz, William, Prof.

159 : 37 : 57

DE VIJFLING-ZUSJES. *Vert. uit h. Engels dr W. A. Fik-Lugten. Geill.* — A'dam, van Holkema & Warendorf N. V., 1939 (23×17) 209 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90 IV — De schrijver is door Dr W. A. Dufoe aangezocht als

raadsman bij de opvoeding der Dionne-vijfling en belast met het toezicht op de psychologische studie's die van haar gemaakt worden. Dit is een uiterst belangrijk, knap geschreven boek. De bioloog, de psycholoog, de pädagoog vinden er ieder voor hun vak belangwekkende gegevens in. De boeiende bevattelijke schrijfschrift garandeert dat geen enkele leeken-belangstellende teleurgesteld zal worden. Het boek is te beschouwen als een gewichtige bijdrage tot de experimenteele kinderpsychologie. D^{ra} SIS HEYSTER

19.294 Dunne, J. W. 52 : 113

DE NIEUWE ONSTERFELIJKHEID. Vert. uit h. Engelsch [The new Immortality] dr Yge Foppema. Geill. met 23 fig. — H. P. Leopold, 1939 (21 × 15) 168 blz. fl. 2,25 I²* — Bovenstaand boek, ook voor een wis- en natuurkundige, vaag en duister, gaat uit van een valsche filosofie, houdt zich vooral bezig met bespiegelingen over « tijd » en « ruimte » en trekt conclusies over 's menschen voortbestaan (de nieuwe onsterfelijkheid) waartegen iedere Katholiek krachtig verzet moet aantekenen. Dr W. THEUNISSEN

19.295 Gomperts, H. A. 84 : 1

CATASTROFE DER SCHOLASTIEK. Anton van Duinkerken contra Menno ter Braak — Den Haag, H. P. Leopold (De Vrije Bladen jg 17 schrift 2) 1940 (23 × 16) 38 blz. fl. 1 II, L — Een catastrofe der scholastiek kan alleen bestaan in de verbeelding van wie, noch de scholastiek noch de huidige wending der wijsbegeerte naar onze metaphysiek kent. Een verward geschrift is het, dat evenwel geen ideeën of « intuities » bevat om verwarring te stichten. Anton van Duinkerken vertegenwoordigt de Scholastiek (!), die een soort

« jurisme » is, dat in den grond opportunisme beteekent. Kardinaal Innitzer doet o.a. dienst als argument ten voordeele dezer stelling. En dit « opportunisme » wordt aangevallen in naam van den nihilist, ja, nihilist Menno ter Braak, en van Nietzsche, wiens realistisch perspectivisme, wij doorgewoon relativisme noemen. Alsof diegenen die de waarheid zelf maken in plaats van haar te zoeken, niet de ware opportunisten of avonturiers zijn !... Dr A. KRIEKEMANS

19.296

Heijster, F. C., D^{ra} 133 : 29

PARAPSYCHOLOGIE EN HET SPIRITISME. Met een inleid. woord dr Dr W. H. C. Tenhaeff — RONDOM DE TELEPATHIE — A'dam, Kosmos (Weten en Kunnen, Nieuwe reeks n° 212 en 213) 1939 (19 × 13) 63, 56 blz. elk fl. 0,75 IV — Zeer vlot geschreven werkjes : oppervlakkige journa-

listiek ! Het is trouwens te gemakkelijke lectuur. Immers geen enkel probleem uit deze toch moeilijke wetenschappen wordt positief behandeld. Men leest een pleidooi ten voordeele der z.g. occulte wetenschappen ; wij worden gewaarschuwd (door vele sprekende voorbeelden) ons niet door bedrog te laten misleiden... Nergens maken wij kennis met gevallen, die « au sérieux » moeten genomen worden. Hoogstens wordt er op gezinspeeld of naar verwezen, behalve op blz. 51 van het eerste deeltje. — Kortom, wij zijn ontgoocheld. Of is het alleen, omdat onze verwachtingen te hoog waren gespannen ? Dr A. KRIEKEMANS

2. - Godsdienst

19.298 Beekman, A., O.S.B. 264 : 24

A. Beekman O.S.B.

DE H. LITURGIE DER KERK. Bron van geestelijk leven. Met omslag dr L. C. Emmerik — Den Haag, Pax, 1933 (19 × 13) 68 blz. 12 fr.

V — De beschouwingen van Dom Beekman over Liturgie, aanzien als bron van geestelijk leven, zijn zeer levendig en zullen er veel toe bijdragen om de Liturgie als een levend iets te doen aanschouwen, een noodzakelijk middel om ons geestelijk leven te staven en te voeden. Dit werkje duidt zeer juist aan wat in Liturgie moet gezocht worden, ons vergoddelijken. Het is enkel eene aanduiding om ons eigen werk te leiden. De liturgie wordt hier niet bestudeerd, enkel haar levengevende kracht wordt aangeduid, om den lezer zelf aan te sporen dit vak te bestudeeren. G. BOEN

- 19.299 BEIJERSBERGEN, H., Dr S.J. : HET GELOOF. 54 blz. 2
 ◆ DIEPENBROEK, A., Mr PR. : TERUG NAAR GOD. Rede. 32 blz.
 KOLPING, ADOLF : DE DAG BREEKT AAN ! Vader Kolping spreekt met zijn gezellen van hart tot hart. *Korte gedachten en gezegden verzam. en bewerkt dr Herman Divendal* 45 blz.
 [PIUS XI] : DE ENCYCLIEK « MIT BRENNENDER SORGE ». Vert. en ingeleid dr Mr H. P. Marchant. 84 blz.
 ZEIJ, JAC. J., S.J. : VONDEL VOOR ALLEN. 3^e Deeltje. Oranje-klanken. 61 blz.
 — Heiloo, Kinheim Uitgeverij ; Kortrijk, Zonnewende (De smalle boekjes-reeks, n° 60, 53, 62, 61, 56) 1938-39 (15×9) elk fl. 0,10
 V — Deze vier eerste smalle boekjes helpen den lezer den weg naar God terug te vinden in het praktische leven ; sporen aan tot een beter beleven van ons Geloof, tot het verdedigen van Gods rechten en die zijner Kerk. 't Laatste wakkert de Nederlanders aan tot vernuchtheid aan het huis van Oranje, met een keuze van Vondel-gedichten die laaiend flakkeren van Oranje-liefde. D. DE PAUW
- 19.300 [Jordan, Raymond] 24
 ◆ BESCHOUWINGEN OVER DE GODDELIJKE LIEFDE door een geleerd en heilig man die de Simpele genoemd werd. Vert. uit h. Latijn dr Frans Vermuyten, pr. — Tongerlo, St-Norbertus Drukkerij, 1939 (18×13) 94 blz. 5 fr.
 V — Deze beschouwingen behooren tot het beste, het diepste, het warmste, het volledigste dat over de Godsliefde, in den loop der tijden, neergepend werd. De kern dier liefde, de werking, de kracht, het nut, de voordeelen daarvan zijn hier helderverwoord. 't Zijn echte gebeden, gevoeld door een vrome menschenziel, waarvan de zin ons dierbaarder wordt naarmate we er dieper in doordringen. De knappe vertaler leverde puik werk. D. DE PAUW
- 19.301 Raeymaekers, C., pr. 22
 ◆ HET EVANGELIE VAN LUCAS. Met inleid., aantek. en woordenlijst. Geill. — Turnhout, Brepols, 1939 (20×14) 207 blz. 18 fr. ; geb. 21 fr.
 V — Indien we deze uitgave van het Lucasevangelie vergelijken met degene die wij op de humaniora hebben gebruikt valt aanstonds de vooruitgang op dien onze schoolboeken hebben doorgemaakt. Dr Raeymaekers leverde voortreffelijk werk. Wat de inleiding betreft, heeft hij, naar ik gis, vooral geput uit het kleine doch inhoudsrijke werkje van Pater Huby : *L'Evangile et les Evangiles*. De aantekeningen zijn ontleend aan de beste katholieke werken. Is het mij toegelaten eenigszins te betreuren dat af en aan te veel bibliografische verwijzingen worden geboden en dat met de aantekeningen niet altijd zuinig wordt omgegaan ? Boven een overvloed van aantekeningen zou ik eene serie van korte, gevatte, diep-inslaande inleidingen op de bijzonderste evangelie-perikopen, ter karakterisering ervan, hebben verkozen. Bovendien slaagt de auteur er niet altijd voldoende in om op de massa eruditie die hij verwerkt een persoonlijken stempel te slaan. Misschien zou samenwerking met een exegeet aan de verwerking van de stof niet hebben geschaad. Ik verkeer in de zoete waan dat niet enkel studenten of college-professoren het Lucas-evangelie lezen, maar dat ook Eerwaarde Heeren Pastoors en Onderpastoors hun kennis van het evangelie voortdurend aan de bron opfrisschen, en aldus Christus' woord van zoo dicht mogelijk zoeken te begrijpen. Mocht ik mij vergissen, dan geve God dat aan de hand van dit voortreffelijk werkje onder de priesters mijn wensch een werkelijkheid worde. PROF. J. COPPENS
- 19.302 Romualdus, P., O.M.Cap. en Hölischer, To 22
 ◆ DE KATHOLIEKE JEUGDBIJBEL. Het Oude Testament. Schooluitgave. — Geill. met foto's en kaarten — Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis, 1939 (22×16) 411 blz. 40 fr.
 V — De publicatie van dit boek is een gebeurtenis van belang op het gebied van de Bijbelvulgarisatie. De Heilige Schrift wordt levendig, boeiend, verstaanbaar naverteld. We krijgen hierbij een tekst waaruit priesters, onderwijzers en ouders overvloedig zullen kunnen putten, en die de rijpere jeugd stellig met genoegen zal doorlezen. Men kent onze plannen aangaande het Oudtestamentisch Bijbelonderricht. Hadden wij de auteurs geleid, we zouden hun wellicht andere wegen hebben getoond. Doch hierover kon men vrij van meening verschillen.

P. Romualdus O.M.Cap.

To Hölischer

Spijtiger is dat hier en ginds, vooral bij den aanvang, de auteurs wat te nauwgezet en te dogmatisch te werk zijn gegaan. Heeft de mensch in het paradijs van den beginne af een uitgesproken geloof in de menschwording van Christus gehad? PROF. J. COPPENS

19.303 Stims, Henma 264

- ◆ DE LIJDENSWEER. Verklaringen der plechtigheden van de Goede Week. Uitgelegd aan de Roomsche jeugd. *Geill. dr Frans Mandos — Helmond, Boekdrukk. Helmond, (17×13) 75 blz.*

Vla — Bondige studie over de plechtigheden der Goede Week. Zooals schrijver 't in zijn voorwoord zegt, is dit boekje bestemd om aan kinderen de diepe beteekenis van de plechtigheden te doen inzien. 'n Diepe studie hoeft hierin niet gezocht te worden; nochtans worden de ceremoniën steeds juist behandeld. Hier of daar had wat meer kunnen gezegd worden b.v. over de wijding der doopvont. Dit boekje zal echter zeer nuttig zijn om de Liturgische beweging vooruit te helpen zelfs bij de jongsten. G. BOEN

19.304 Tóth, Tihamér, Dr Mgr 25 : 23 : 26

◆

Dr Tihamér Tóth

IK GELOOF IN DE HEILIGE KERK. Sermonen. *Vert. uit h. Hongaarsch. Geill. met 1 foto — Averbode, Goede Pers, 1939 (18×13) XVI, 360 blz. 30 fr.*
V — De betreunde Monseigneur Toth — die zoo kort na zijn Bisschopswijding overleed — heeft ontzaggelijk veel gepresteerd voor de Kerk. Met onvermoeibare toewijding heeft hij het woord Gods verkondigd en de leer en de voorschriften der Kerk bekend gemaakt. Hij is een zaaier geweest. Anderen zullen maaïen. Het onderhavig werk draagt heel en al den stempel van zijn persoonlijkheid en is, naar Toth'sche methode gebouwd en uitgewerkt. Het is een degelijk compendium over de Kerk. Ook voor conferenties kunnen deze predikaties zeer goed worden verwerkt. M. v. HOECK

19.305 van den Broek, J. P. H. 23 : 37

- ◆ KATECHISMUS VOOR JEUGDLEIDING. Aantekeningen op de grote Katechismus. — *Den Bosch, L. C. G. Malmberg, 1939 (19×13) 122 blz. fl. 1.*
V — Ter kennismaking met den Nederlandschen Catechismus is het werkje zeer nuttig. De aantekeningen zijn kort maar degelijk; voor zelfstudie misschien wat te kort; als tekstboek bij het onderwijs kan het boekje uiterst geschikt zijn. Dr M. DAISOMONT

19.306 van Gestel, G., S.J. 01 : 23 : 38

- ◆ LECTUUR EN CENSUR — *Hilversum, Paul Brand (Waarheid en Leven — Kathol. Levenswijsheid) 1940 (18×15) 78 blz. fl. 0,80*
IV — Men kan onze katholieke ontwikkelden niet genoeg aansporen de kerkelijke boekenwetten beter te leeren kennen en waardeeren. En dat we dit met overtuiging zeggen, bewijst al hetgeen wij zelf daarover schreven in *De Katholieke Encyclopaedie* en in ons boekje *De Index en de kerkelijke Boekenwetten* (Antwerpen, Standaard, 3^e uitg. 1939). Onderhavig werkje biedt een korte verdediging van het kerkwettelijk boekenverbod, met bondigen uitleg der Algemeene Regelen van den Index. Het ware nog nuttiger geweest, indien het de bij name verboden boeken, waar onze intellectueelen wellicht zouden naar uitzien, vermeld had. Ook hier, in *Boekengids*, mogen wij wel betreunen dat *Lectuur-Repertorium* door E. H. Baers niet vermeld staat b.v. blz. 73, tot zeer nuttige voorlichting onzer katholieke lezers. J. SALSMANS

19.307 van Goirle, Concordius, O.M.Cap. 24

- ◆ DE ECHO VAN ZIJN VOETSTAP — *Helmond, Boekdrukk. Helmond, 1938 (16×12) 77 blz. geb. 20 fr.*
V — Een ideaal geschenkboekje, fijn van inhoud en van uitzicht. Het blijft stil bij enkele menselijke omstandigheden uit Jezus' leven, die wel niet uitdrukkelijk in het Evangelie vermeld staan, maar toch berusten op goed verantwoorde historische gronden. Devoot en dichterlijk mijmert schrijver over de schoone oogen van Maria, de goede handen van Jozef, de voeten van den goeden God, over het huiselijk leven te Nazareth, Jezus' liefde voor de aarde en de eenzaamheid van zijn hart. Lief en stichtend. D. DE PAUW

19.308 van Roey, J. E., Kardinaal

25 : 23 : 3

Kard. J. E. van Roey

IN DEN DIENST VAN DE KERK. Leerstellige en herderlijke geschriften en toespraken — AU SERVICE DE L'EGLISE... : 1^e en 2^e Deel — Turnhout, Brepols, 1939, 4 dln (23×15) 376 en 415 blz. elk 35 fr ; geb. 45 fr. IV — Deze uitgave bevat « de herderlijke werken » van Zijne Em. Kardinaal van Roey. De reeks vangt aan op 22 April 1926, en deelt de verscheidene stukken mee volgens een logische orde en in de taal waarin ze werden neergeschreven. Als doel van de uitgave wordt opgegeven : de herderlijke richtlijnen en onderrichtingen van den aartsbisschop van Mechelen nog meer te verspreiden. Uitdrukkelijk wordt er gewaarschuwd dat de geschriften « niet om wille van de zuiverheid van haar stijl » worden aangeboden, maar dat een hooger, apostolisch doel werd nagestreefd. De uiterlijke vorm : papier, drukletter, brocheering, zijn uiterst verzorgd. Moge de vrome wensch op bl. 13, dl I, uitgedrukt, in vervulling gaan. Vooral de studie van de groote herderlijke brieven zal voor priesters en geloovigen heilzaam wezen. J. COPPENS

19.309 Wielenga, B., D^r

84 : 801 : 22

DE BIJBEL ALS BOEK VAN SCHOONHEID — Kampen, J. H. Kok, 1939, 5^e druk (20×14) 392 blz. fl. 1,60 ; geb. fl. 2,25

III, P — Voor de eerste maal uitgegeven in 1925 bereikt Dr Wielenga's voortreffelijk boek in 1939 een vijfden druk. Hier en daar pent de schrijver beschouwingen neer die wij van katholiek of zelfs van louter-esthetisch standpunt niet zouden onderteekenen ; doch een bijbelsch-onderlegd lezer zal er niet worden door misleid. In zijn geheel is het een oorspronkelijk, frisch, deugddoende, verheffend werk. Wij kunnen er slechts over treuren dat onze katholieke Nederlandsche literatuur geen tegenhanger ervan kon aanbieden. Zou een volgende uitgave niet kunnen worden verrijkt met een index van de verwerkte Bijbelteksten ? PROF. J. COPPENS

19.310 XX. [Een Capucijn]

24

MIJN KLEIN GEHEIM — Helmond, Boekdrukk. Helmond, 1939, 3^e druk (16×12) 39 blz. V — Praktische wenken bevat dit boekje om eenheid in ons zieleleven te brengen, om inwendig te leeren leven, om de kleine daden en offertjes met groote liefde voor Jezus te verrichten. Bezat maar ieder ziel zoo'n klein geheim ! D. DE PAUW

19.311 XX.

269

NEDERLANDSCHE BEKEERLINGEN. Z^r M. Costanza C.R.SS. : Na zeventien jaar — Agatha Pia : Uit het dagboek van een convertiet — Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Zoekende zielen n° 577) 1939 (19×13) 26 blz. fl. 0,20 V — Een dankbare getuigenis van twee edele meisjesnaturen, die uit de dwaling van het Protestantisme geroepen werden tot het warme heerlijke lichtleven van de katholieke waarheid, door de genade Christi. De eene werd kloosterzuster, de andere bleef in de wereld. D. DE PAUW

19.312 XX.

24

ZO BAD FRANCISCUS. Gebeden van den H. Franciscus van Assisi. Vert. uit de oorspronkelijke tekst dr P. Gerlach O.M.Cap. Met bandje dr Fr. Mandos — Helmond, Boekdrukk. Helmond, 1939 (12×8) 122 blz. geb. fl. 0,60 V — Dit mooi gebedenboekje bevat de geliefde gebeden van den Poverello van Assisi. Welk een vereerder van dezen heiligen zou niet graag bidden gelijk hij ? Allerkeurigste uitgave. D. DE PAUW

3. Sociale Wetenschappen - Opvoeding

19.313 Groskamp-ten Have, Amy

37

HOE HOORT HET EIGENLIJK ? — A'dam, Becht, 1939 (22×15) 317 blz. geb. fl. 2,50 V — Onder de talrijk uitkomende wellevendheids-handboeken, neemt dit handige werk door zijn zakelijke en praktische opzet, een vooraanstaande plaats in. Het vormt als 't ware een trefwoord-catalogus der wellevendheid, waardoor een enkele blik in het uitvoerig register voldoende is om aanstonds te weten, wat in een gegeven geval te doen staat. L. ROBITSCH-SCHRÖDER

- 19.314 Gunning Wzn, J. H., Prof. Dr** 37
 DE STUDIE DER PÆDAGOGIEK IN NEDERLAND gedurende de jaren 1898-1938.
 Een schets. *Uitgeg. vr de stichting « Ons Kind » — A'dam, Wereldbibliotheek, 1939 (19×13)*
 96 blz. geb. 30 fr.
 IV — De naam van den Heer Prof. Dr J. H. Gunning Wzn is meer dan voldoende als
 waarborg voor de degelijkheid van eene studie. Deze schets is dan ook zeer welkom in de
 pædagogische middens. De schrijver maakt het gelukkig onderscheid tusschen de pæda-
 gogiek en de didactiek, het is de pædagogiek die hier aan de beurt komt. Het is een bondig
 overzicht : onderwijs van het vak, instituten, tijdschriften, schrijvers-invloeden. Mocht,
 als gevolg op deze studie, eene « schets » over « didactiek » het licht zien ! Dr R. DELRUE
- 19.315 Gunther, John** 91 : 32
 AZIE IN DE BRANDING. *Vert. uit h. Engelsch [Inside Asia] dr Johan M. Palm — Haarlem,*
Eigen Volk, 1939 (25×16) 531 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
 IV — Japan, China, Philippijnen, N. O.-Indië, Britsch-Indië, Perzië, Arabië en Palestina
 zijn het onderwerp van tamelijk grondige bespreking in dit interessante boek. Naast de
 historische, economische en politieke beschouwing van deze landen zijn er talrijke, soms
 vrij uitvoerige, biographieën van de regeerenden, o.m. van : Tsjiang Kai Sjek, Tsjang
 Hsue Liang, Manuel Quezon, Mahatma Gandhi, Nehroe en Weizmann, den vader van
 het Zionisme. Interessant boek, dat de conclusies meestal aan den lezer overlaat. Het geeft
 een paar maal minder juist geplaatste aardigheden (p. 147 en 174) en is soms tastbaar
 niet juist (p. 351), maar die bezwaren zijn van ondergeschikt belang. Dr JOP POLLMANN
- 19.316 Hendrickx, R. en Jodogne, J.** 355 : 61 : 65
 UW BESCHERMING TEGEN HET LUCHTGEVAAR. *Met voorrede dr Eere-Generaal*
Demart. Geill. — Brussel, A. de Boeck, 1939 (21×14) 71 blz. 5,50 fr.
 IV — Zeer verdienstelijk werk. Geen nuttelooze theorie en geleerdheid. Praktische raad-
 gevingen over het gereedmaken van grootere en van kleine familieschuilplaatsen, van
 gedrag tijdens beschietingen, van verzorging enz. Aan allen aanbevolen die tijdig willen
 de maatregelen nemen die ze kunnen. Dr J. LEBEER
- 19.317 Janssen, Joh. en Visser, S.** 37
 ♦ BIZONDERE METHODIEK. Een leidraad bij methodenstudie voor kweekschool en
 hoofdakte — *Purmerend, J. Muusses, 1940, 2^e druk (23×15) 158 blz.* fl. 1,75
 IV — De bedoeling die bij het schrijven van dit boekje heeft voorgezeten is : de leerlingen
 der kweekscholen en de kandidaten voor de hoofdakte te leeren, hoe ze een methode
 moeten bestudeeren, en wat ze aan kennis daarvan paraat moeten hebben. Voor de meeste
 leervakken wordt telkens de geschiedenis, de ontwikkeling van het leervak aangegeven.
 Die voorkennis wordt benut tot de bijzondere methodenstudie. In een slothoofdstuk
 wordt getracht inzicht te geven in de nieuwe stroomingen op het gebied der didactiek, en
 de schrijvers zeggen het vrijmoedig dat de Vlaamsche collega's vooruit zijn in dit opzicht.
 't Is een alleszins nuttig werk, dat den onderwijzer niet vermethodiekt, maar hem onaf-
 hankelijk maakt van de methode, omdat hij ze beter leert kennen. Dr A. VERBIST
- 19.318 Strauven, J. Th.** 37
 DE SCHOOL IN DEN STORM — *Antwerpen, De Sikkels (Brochurenreeks van de Vl.*
Opvoedk. Verenig.) 1939 (20×14) 32 blz. 4 fr.
 V — Hoofdinspecteur Strauven die brancardier was tijdens den wereldoorlog, weet bij
 ondervinding hoe een aanmoedigend woord welkom is bij hen die, als gemobiliseerd
 onderwijzer, van huis en van de school weg zijn. Voor hen en in dien geest werd de bro-
 chure geschreven. De Vlaamsche Opvoedk. Vereeniging zorgde voor een ruime versprei-
 ding van het boekje dat overal « te velde » werd rondgezonden. AUG. TROCH
- 19.319 van der Hoog, P. H., Dr** 355
 WELKE MAATREGELEN MOET IK NEMEN TOT BEHOUD VAN MIJN LEVEN
 EN DAT VAN MIJN GEZIN IN TIJDEN VAN GEVAAR ? *Spoeccursus voor het*
huisgezin — Den Haag, Zuid-Holl. U. M., 1939 (23×15) 19 blz. fl. 0,45
 V — Een zeer beknopte, duidelijke behandeling van de maatregelen, die men moet nemen
 ter bescherming tegen luchtgevaar. Actueel en practisch. G. J. C. ZWANIKKEN
- 19.320 van der Spek, Johannes, Dr** 159 : 39
 HET JALOERSCH KIND — *Kampen, J. H. Kok (Moeilijke kinderen) 1939 (21×15)*
 39 blz. fl. 0,45
 IV — In deze zeer interessante studie kunnen de belangstellende opvoeders veel leeren om

gevallen te begrijpen en moeilijkheden te voorkomen. Bizonder suggestief zijn de volgende punten : onderscheid tusschen normale en pathologische jaloezie (blz. 24) — oorsprong der jalouzie (bl. 25) — ontwikkeling der jalouzie (blz. 27). Voor minder geschoolde opvoeders ware het wenschelijk wat meer uitleg te vinden over de « diepte psychologische scholen » (blz. 15) aangezien de verhandeling in vulgariseerenden trant opgevat is. Aanbevolen boekje voor wie goed wil opvoeden en dus « individualiseeren ». Dr ROSA DELRUE

19.321 van Klinken, L. 159 : 37

HET STOTTERENDE KIND — *Kampen, J. H. Kok (Moeilijke kinderen)* 1939 (21 × 15) 32 blz. fl. 0,45

IV — « Individualisatie » is een van de slagwoorden in het moderne opvoedkundig denken en doen. Boekjes als dit zijn uitnemend geschikt om die individualisatie in de hand te helpen. De schrijver begint met een bijzonder geval : een « mal jong » bij wien het vertrouwen zooveel te weeg bracht. Er zijn, inderdaad, hier en daar stotteraars die niet genezen omdat ze zonder takt behandeld worden. Verder volgt eene theoretische studie : ontwikkeling van het stotteren, vormen, oorzaken ; het werk sluit met praktische wenken. De « bekende zielkundige » zou men wel bij naam willen kennen (blz. 13), dit tot verdere studie van het vraagstuk. Moge dit boekje menige kwaal helpen lenigen. Dr ROSA DELRUE

4. - Taalkunde

19.322 Faber, Pé 4393 : 801 : 79

KORTE SPRAAKCURSUS. Voor beoefenaars van spel en declamatie — *Utrecht, Vrijz. Christel. Jeugd Centrale*, 1939 (21 × 15) 21 blz. fl. 0,30

IV* — Enkele oefeningen in verband met uitspraak en voordracht. Kan diensten bewijzen aan dilettanten, maar dezen die werkelijke vakkennis beoogen, zal Faber's boekje niet veel houvast geven. Het zestal voordrachtteksten, waarmee de « cursus » wordt besloten, zijn goed gekozen. A. VAN DE VELDE

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

19.329 Bellens, Joris J. 81

8 GEDICHTEN — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie* (3^e Jg n° 12) 1939 (22 × 15) 17 blz. 6 fr.

IV — Jong ; een even opkomende inspiratie van voor de hand liggend object ; deze prentielloos vertolkt. Ook woord en vers eenvoudig. Dr JORIS CAEYMAEX

19.330 de Belder, J. L. 81

DE GESLOTEN KAMER. *Geill. met vignetten dr Jos. Hendrickx* — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie*, 1939 (25 × 17) 50 blz. 20 fr.

IV — Deze gevoelsromantiek geeft ons vooraf enkele ongevaarlijke en niet geheel gevormde stemmingsschetsen, en op het einde een eenvoudige historisch-objectieve reeks over de aandoenlijke dood eener geliefde. Maar hoofdbrok is de reeks : Vrees. Zoo ge wilt is het wel eenigszins : vrees om te leven, zooals bij wat men noemt een overgevoeligen jongeling of wat ik noemde een romantisch-voelende dichterlijk aangelegde jongeling (niet de hypermoderne nihilistische blasé-metaphysiek). Ehwel, — dit weekelijke eenmaal over het hoofd gezien, evenals een zekere verliteraturing, — deze de Belder heeft een gave van uitvliet in gevoelige stroomingen van vrij-vers of vloei-proza, welke van een oprechte en zachte bron getuigen, en u waarlijk omcirkelen en uitkrinselen op muziek. Dr JORIS CAEYMAEX

19.331 de Bourbon, Louis 81 : 91

IN BALLINGSCHAP — *Bilthoven, De Gemeenschap*, 1939 (24 × 16) 79 blz. fl. 1,25

IV* — Vaak treffend geformuleerde, gevoelige, Indisch getinte verzen van een wereldwijzen zwerver die, gerijpt

Louis de Bourbon

door ervaringen, tot bezinning is gekomen omtrent de betekenis van zijn bestaan. Eigen gedichten, gevolgd door vertalingen w.o. proeven van Javaanse pantoen-pantoen-poëzie.

Dr W. G. JACOB

19.332

Gabriëlle Demedts

Demedts, Gabriëlle

81

EEN TWIJG IN DEN WIND — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie*, 57, *Dageraadstr.*, 1939 (26×17) 34 blz. 20 fr.
IV — Het valt moeilijk met enkele woorden te spreken over dezen bundel. Hij spreekt over zulke intieme, persoonlijke ervaringen en gevoelens (met een sluier van geheimenis) dat men dit vooreerst eenvoudig wil eerbiedigen: 't is de smart van een niet-vervulde liefde, ook misschien van een ontzegd moederschap. Nu is er om het gehalte van deze gevoelens van smart en hunne vertolking te kenschetsen slechts één woord m.i., te weten: dieptelyriek, waar heel het hart, bloed en leven mee gemoeid zijn, zóó diepsombor en doordreunend slaakt hier een ziel hare Rachelsklacht.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.333 **Dickinson, Emily**

81

GEDICHTEN. Vert. uit h. Engelsch dr S. Vestdijk — *Den Haag, H. P. Leopold (De Vrije Bladen jg 16, schrift XI)* 1939 (23×16) 28 blz. fl. 1
III — Verzen I tot X geven zeer pakkende verbeeldingen naar stemmingen uit den kindertijd, met treffend expressionisme bij deze romantiek (1830-1886); de volgende reeks, blijkbaar uit rijpere jaren, geven den neerslag van een zeer diep inwendig schouwen en dichterlijk torsen van 's levens slagen en beperktheid, alles steeds in directe en beeldscheppende korte lyriek. Opvallend een geboren, diep-innige maar tevens vrij en kruimig sprekende dichteres. De weergave door S. Vestdijk is zeer merkwaardig. Jammer van verzen XI en XII over gebed en Bijbel, die hoe vatbaar ook misschien voor mildere interpretatie, zoo als zij daar zijn, erg stootend zijn.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.334 **Eilardus, P., O.M.Cap.**

81

PRIMITIË. Gedichten — *Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Kathol. Nederl. Schrijvers n° 581)* 1939 (12×16) 31 blz. fl. 0,25
V — Nogal prettige deuntjes, met een snuifje actualiteit.

Dr JORIS CAEYMAEX, PR.

19.335 **Franquinet, Robert**

81

GEKAPSEISDE BOOT — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie* (3^e Jg n° 13) 1939 (22×15) 17 blz. 6 fr.
IV — Beweegt meest rond den vloek van oorlog. Men vindt hier niet in de eerste plaats den romaanschen Franquinet van Pan en boschvijver, eer het in kracht en scherpte steeds zoo treffende van Hollandsche stemmingskunst. In enkele zwaardere proeven op verwilderings-thema's is hij dan weer moeilijk te volgen; beter gaat het bij enkele soort copla's. Werk van betekenis (al is het een verpoozingswerk tusschen-door), die duistere fantasma's terzijde gelaten.

Robert Franquinet

Dr JORIS CAEYMAEX

19.336 **Lehmann, L. Th.**

81

SUBJECTIEVE REPORTAGE. Gedichten — *Den Haag, H. P. Leopold (De Vrije Bladen) jg 17, schrift I* 1940 (23×16) 24 blz. fl. 1

III — In een sfeer van moderne durf, oefeningen in ironie, wat de geesteshouding betreft, en in eenigszins surrealistisch gekruide verbeeldingen; op beide gebieden met de losheid en ook raakheid, zooals die alleen te vinden is bij schrijvers die én jong én vroeg bedreven in de knepen van het dichten zijn.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.337

Jan Melis

Melis, Jan

81

CON SORDINO — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie* (IVe Jg n° 1) 1940 (23×16) 17 blz. 6 fr.
IV — Wanneer zullen wij poëzie-recensies mogen maken met wat anders dan verraderlijke adjectieven? — De titel is heel juist: 't is klaarblijkelijk muziek, cello, nacht, herfst, mossige dalen, roerlooze pracht en het tegenhouden van het breekbare ervan — natuurlijk, zooals het bij lyriek past, vereenzelvigd met het bewustzijn van eigen leven. Rijp, vol, beheerscht... (o die adjectieven!). Mooie suite, deze Con Sordino.

Dr J. CAEYMAEX

19.338 Molkenboer, B. H., Dr, O.P.

81 : 264 : 84 : 809

Joost van den Vondel

aantrekkelijk maakt. Bij poozen ter hand genomen, beleeft men herhaaldelijk iets van Vondels heerlijk zieleleven en prachtig woord.

VONDELBREVIER. *Samen-
gesteld dr Dr B. H. Molkenboer
— A'dam, Joost v. d. Vondel
Uitg. Mij, 1939 (23×15) 284
blz. 12 fr.*

V — Dit is een Liturgisch Jaar met Vondel : Tijdeigen, Heiligen, plus Gebeden. Meerendeels gelicht uit grootere werken : soms zijn zij zelf sprekender, aldus los van kontekst. Prof. Molkenboer wist uit zijn schatkamer van Vondelkennis een werkelijk treffende inleiding op te stellen, die het onderwerp

Dr B. H. Molkenboer O.P.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.339 Peleman, Bert

81

Bert Peleman

zoals de inleiding verklaart. Toch zijn er desondanks « rijpe » verzen te bespeuren.

NACHT DER VERDWAZING — *Mechelen, De Bladen voor de Poëzie (3^e Jg n° 14) 1939 (22×14) 17 blz. 6 fr.*
III — Ik zou uit den tekst een anderen titel ophalen : « Vuur ». Men kent Peleman's uitzonderlijke twee gaven van hevigen, vurigen impuls en van rubeniaansche-timmermansiaansche plastiek. Vinden hier hun toepassing op gebied van zinnelijke erotiek en levensguldigheid. Krachtig uiteenspattend ; misschien loopt het vuurwoord- en beeld den dichter wat te zeer voorop : altijd om ter hevigst... Dr J. CAEYMAEX

Thans, Hilarion, O.F.M. 81.2

LANGS MARIA'S LEVEN — *Maastricht, E. van Aelst, 1940 (19×15) fl. 1,25*

V — Een bundel gedichten, met verbindenden tekst, van Maria's voorbestemming tot Haar Glorie, alle afkomstig uit vroege boeken van den schrijver, jeugdwerk grootendeels

Dr L. A. H. ALBERING

19.341 XX.

81 : 809

VAN DEN VOS REINAERDE. In nieuwer Nederlandsch nagerijmd door J. van Dam. *Geill. met 12 houtsneden dr A. S. Hendriks — Lochem, De Tijdstroom, 1939 (27×20) 127 blz. geb. fl. 3,90*

V — Werkelijk, een eigenaardig stuk werk, en dat o.i. geslaagd is : daar was natuurlijk geen spraak van den ouden tekst te geven in moderne spelling mits enkele woorden anders te draaien ; neen, de auteur schrijft vlot zijn Reinaert, heelemaal sluitend bij gedachte en woord aan het oorspronkelijk, zoodat men beide werken gelijk kan nummeren, maar hij versifieert en rijmt zelf flink en natuurlijk : zoodat men zoowel de oude als een nieuwe Reinaert ineens heeft. De castigatie van een bepaalde plaats werd in acht genomen.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.342 XX.

81

VERZEN van Anton Erwich, Paul Haimon, Theo van der Helm, Felix Lemmens, Jan van Maren, Maarten Vrolijk, Bruno Weykamp, Aldert Witte. *Uitg. v. « 14 Dagen » half-maandel. strijdschrift onder red. v. Anton Deering en Anton Erwich — Delft, 33, Odulphusstraat, 1939 (22×16) 31 blz. fl. 0,60*

IV — Verzen van de opstellers der Kath.-integralist- en dinasistische « 14 Dagen ». A. Erwich steekt de strijdtromp en hanteert het hekelrefrein op heftige, kernachtige wijze. De anderen geven gezond-jonge en redelijk geschoolde poëzie : stemming, lied, liefdestrofen, gebed, alles eerder met levensmoed bezielde dan zooveel anderen, elders, die verbitterd zijn.

Dr JORIS CAEYMAEX

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de kerkelijke Indexlijst voorkomen ; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet veroordeeld zijn ; 3) op den grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijik moet worden geacht.

19.343 de Jong, David Cornel

83

David Cornel de Jong

DE VEILIGE HAVEN. Vert. uit h. Engelsch [Old Haven] dr Jan Kempe — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (21 × 14) 399 blz. fl. 3,75 [63,75 fr.] ; geb. fl. 4,90 [83,30 fr.] I, P — Dit boek, dat volgens de aangifte vertaald is uit het Engelsch, is geheel getransponeerd op Friessche toestanden en zoowel de optredende personen, als geheel de sfeer waarin het speelt, zijn streng protestantsch. Dit is evenwel niet de reden, waarom het onder de verboden boeken moet worden gerangschikt. De reden hiervan is gelegen in het feit, dat in dit boek op moreel gebied alle hekken van den dam zijn. Het heeft geen doel hierover hier in bijzonderheden te treden, alleen moet nog vermeld worden, dat het boek ook niet vrij is van platheden, die het lezen ook al niet tot een genot zouden maken. J. S. H. BEMELMANS

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door welgevormde rijpere lezers worden gelezen

19.344 Brongers, Tonnis

83.1

MAARTEN STORM — R'dam, Nijgh & van Ditmar, 1939 (24 × 16) 347 blz. fl. 3,50 II — Het bewogen leven van een Nederlandsch groot zakenman, die tenslotte, na zijn grooten opgang, ten ondergaat. Zelfmoord is het einde. Een merkwaardig gecomponeerd boek, dat zeker zijn verdiensten heeft. De manifestatie van een volkomen van de christelijke opvattingen afwijkende levenswijze maakt den roman zeer voorbehouden.

Dr ALBERING

19.345 Bruyn-Ouwehand, Mia

83.1

DE VRIJBUITER TERUG — Bussum, van Dishoeck, 1939 (21 × 16) 202 blz. fl. 2,90 II — Arend van der Duyn keert na jaren in het visschersdorp terug, waaruit hij geweken was en vindt zijn bruid gehuwd, terwijl haar echtgenoot het kind van Arend heeft geaccepteerd. Aanvankelijk als vrijdenker geschuwd, later gehaat als een duivel leeft hij in zijn nieuw huis en ontvangt regelmatig zijn opgroeienden zoon. Een uitbarsting der bevolking dwingt hem te gaan. Zijn vroegere bruid, die hem nooit vergeten heeft, staat toe, dat hij zijn zoon meeneemt. Een merkwaardige beschrijving van de trouw der vrouw voor twee mannen. Zeer voorbehouden lectuur, ook om talrijke philosophische beschouwingen.

Dr L. A. H. ALBERING

19.346 de Man, Herman

83.1

HEILIG PIETJE DE BOOY — A'dam, Em. Querido ; Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel, 1940 (23 × 16) 404 blz. fl. 3,25; geb. fl. 4,90 II — Pietje de Booy is een man, waar geen enkele menselijke wijsheid in wil, maar die de hemelsche wijsheid als aangeboren heeft gekregen. Voor hem zijn maar twee dingen volle werkelijkheid : zijn zingen, waarin hij alle tot de geheimste gevoelens uit, en « Mijnheer in den hemel ». Hij is al ongeveer twintig jaar, vóór een priester hem ontdekt en hem voorbereidt tot Biecht en H. Communie ; hij heeft er weinig moeite mee, want Pietjes hart en ook zijn verstand van idioot staan wijd open voor de dingen des hemels. Dan wordt Pietje, jaren later, zonder zijn weten het slachtoffer van de gemeenheid der sluwe wereld : hij wordt gekoppeld aan een lichte vrouw om zoo een naam te kunnen geven aan het kind van een ander, die immers in het oog der menschen een fatsoenlijk man moet blijven. De bedoeling is om dat huwelijk gesloten met een minus-habens, zoo spoedig mogelijk te laten ontbinden. Pietje wordt overrompeld ; het burgerlijk huwelijk wordt gesloten ; van alle kerkelijke gemeenschap wordt hij uitgesloten. Ondanks alles, ondanks één nacht van zwakheid, ondanks geweigerde absolutie en Communie blijft hij trouw het eenige doen, wat hij mag doen : dagelijks de H. Mis bijwonen. In de zes maanden, die aan de geboorte van haar kind voorafgaan, leert de vrouw langzaam het gekke Pietje met zijn

onbegrijpelijke onzelfzuchtigheid kennen, en als er de kleine eenmaal is, als Pietje alles, alles weet en onmiddellijk ook alles vergeeft, geeft hij zich gewonnen; zij gelooft door het geloof van Pietje heen en hij zal met zijn vrouw ook Mijnheer in den hemel weer terugkrijgen. — Het boek dat ik naar het doel dezer recensies niet naar zijn letterkundige waarde beoordeel, is hier en daar sterk realistisch; naar mijn meening gaat schrijver ondanks zijn goede bedoelingen soms te ver. In de hiërarchie der waarden moet de eene wel eens wat aan de andere toegeven; het is moeilijk alles juist tegen elkaar af te wegen, maar de Man laat de schaal wel eens wat te ver doorslaan. Het boek moet allerstrengst voorbehouden blijven.

FR. VERMEULEN

19.347 Drost, Aarnout

83.9 : 809

HERMINGARD VAN DE EIKENTERPEN. Een oud vaderlandsch verhaal. *Met inleid. van Prof. Mr P. N. van Eyck. Geill. met 1 foto — Brussel, Standaard-Boekhandel (Biblioth. der Nederlandse Letteren) 1939 (22×14) LXI, 297 blz.* geb. 45 fr.

II, P — Toont een bloei van het kristendom te midden van het nog heidensch Batavië der IVe eeuw. Dit kristendom is echter wel erg ontledigd van leerstellingen inhoud, en zoo schroomvallig onbepaald b.v. inzake H. Drievuldigheid, Kristus enz. dat men zich afvraagt waar nu toch wel de heidensche Bataaf mag ingezien hebben dat hij zijn oud geloof moest prijsgeven voor den nieuwen godsdienst. Er zou ook een en ander te zeggen zijn over het sombere bij een boeteling. Ik voeg er echter aan toe dat dit laatste wel getemperd wordt door het positieve zeer kristelijke in dien Caelestius, en dat dit onbepaalde van het kristendom toch wel gestoffeerd wordt met veel elementen uit het kristendom der eerste Kerk. Maar dit blijft zooals gezegd: de duidelijke stempel van het kristendom is het niet. Waar komt alles wel op neer? Op romantiek — en hierin is het werk buitengewoon kenschetsend: om het met een woord te zeggen: Kristendom verschijnt onder vorm van een gevoel, gericht op het bovenaardsch — het pelgrimsgevoel, met als natuurlijk gevolg ook verzachting der zeden. Met dit punt voor oogen: de Romantiek, een gevoelswereldbeschouwing, zegt men bij de lezing van dit werk: deze twee-en-twintigjarige (twee jaar voor zijn dood) was een persoonlijkheid van groote beteekenis als geest, mensch, kunstenaar en schrijver; zijn werk is werkelijk schepping opgebouwd uit een treffende visie op een historische wereld, uit een rijk spel van levensdrama's, uit vooral een warme, koesterende belichaming van een eigen godsdienstig-dichterlijke ziel, uit een flink verhaalsleven, en zij het dan ook voor onze ooren heel anders dan het hedendaagsche, uit een mooi prozagevoel. Prof. van Eyck die echter te veel mét Drost staat in zijn individueel-kristendom, en ook Drost's aanduidingen over z.g. Roomsche-Kersche verval met Constantinus wat te sterk benadrukt, zegt over dit alles in zijne inleiding (welke men natuurlijk na de Hermingard leest!) allerlei wat men onder de lectuur tot zich zelf reeds half zegde, hij situeert het werk flink, en overtuigt ons met zijn waardeering, mits men, zooals hij zegt, de Hermingard leest zooals zij dient gelezen, wat zeer waar is.

Aarnout Drost

Dr J. CAEYMAEX,

19.348 Kelk, C. J.

83.1

DE VOS EN ZIJN STAART — *Utrecht, A. W. Bruna & Zoon, 1939 (21×16) 310 blz.* fl. 3,75; geb. fl. 4,50

II — Besproken in « Het nieuwste Criterium », n° 19.286.

19.349 Lebeau, Paul

83.1

HET EXPERIMENT. Roman — *Antwerpen, De Nederlandsche Boekhdl, 1940 (22×15) 225 blz.* 35 fr.

Paul Lebeau

II — In zijn eersten roman verhaalt Paul Lebeau de ervaring van den jongen Walter Bieleman: een knap college-student, een vlijtig hoogstudent, een jonge advocaat met toekomst. Deze « man van de tafel » (van de studie), experimenteert, als ware hij een « man van de aarde », het genot van het leven (zie blz. 147, 170-171, 179); met walg keert hij zich tenslotte van de zinnelijkheid en de vrouwen af: wij leven om God waardig te worden, om heldhaftigheid te bereiken (zie blz. 224-225)! Uit deze sommaire samenvatting trekken we tal van besluiten: 1°) Het onderwerp, misschien met een goede bedoeling gekozen, is nochtans zeer bedenkelijk. Alleen een ongezonde nieuwsgierigheid brengt een opgroeienden jonkman tot zulk experiment. Hij loopt overigens groot gevaar er in onder te gaan: de walg toch voor zulk leven waarborgt de kracht niet om er zich aan te ont-

trekken. 2°) Omwille van het onderwerp, is de sfeer zwoel en drukkend. Zij is het zooveel te meer, daar de auteur volkomen oprecht wil zijn; daar anderzijds de opgang van Walter, naar den indruk, met zijn neergang geenszins evenwicht houdt. *Met welke bedoeling dan ook, schreef Paul Lebeau een schunnig boek; met anti-freudiaansche principes ademde hij in een freudiaansch klimaat.* 3°) De tegenstelling tusschen de zinnelijkheid en het idealisme wordt tot in het onwerkelijke opgedreven: er zou geen andere boosheid bestaan dan zinnelijkheid, geen ander idealisme dan « ontstoffelijking »; het huwelijk zelf zou een toegeven beteekenen aan de zinnelijkheid. Dit alles blijft weliswaar vaag; consequent doorgedacht, leidt het voorgestelde ons toch tot zulke besluiten. 4°) De auteur construeerde zijn roman met een abstracte overtuiging en met concrete bevindingen. De abstracte overtuiging deed, zonder zelf een concreet inzicht te worden, de bevindingen geweld aan; de bevindingen van hun kant voegden zich niet samen tot een organisch en levend geheel. — Paul Lebeau hield het boek vijf jaar in de lade; eindelijk waagde hij het « experiment » van het uitgeven. Litterair lijkt ons zijn roman niet geslaagd: te weinig één van bouw, is hij niet verteld. De romantische beeldspraak doet onwerkelijk aan; de stijl-slordigheden en taalfouten werken meteen hinderlijk (bv. « had Herman zich roekeloos in het avontuur gesmeten », blz. 29 — « Achteloos gleed hij hem (den brief) in de bus », bl. 225). Dit boek zal niemand goed doen; wel integendeel.

EM. JANSSEN

19.350 Seppänen, Unto

83.1 : 83.3

WAAR DE MEREN BRUISEN. Vert. uit h. Finsch dr S. van Praag — Den Haag, J. Ph. Kruseman, 1939 (22 × 15) 415 blz.

fl. 3,90; geb. fl. 4,90

II — Met den Staatsprijs voor literatuur bekroonde, boeiend geschreven, maar ietwat copieuze roman over Finland. In dit grootsche epos stelt de schrijver naast elkaar de gehechtheid van een boerengeslacht aan hun geboortegrond en de vaderlandsliefde der Finnen, welke haar bekroning vindt in de in 1919 verkregen onafhankelijkheid. Realistisch, stoer, actueel.

E. M. DAMEN

19.351 van de Moer, Maarten [pseud.]

83.0

DE SCHATTEN VAN MEDINA-SIDONIA. Roman — Zutphen, W. J. Thieme, 1939 (22 × 15) 231 blz.

fl. 2,90; geb. fl. 3,90

II, T — Beoordeling in « Het nieuwste Criterium » onder n^r 19.287.

19.352 van der Wal, Theo J.

83.1

JACHT OP HET NOODLOT. Roman — Maastricht, A. A. M. Stols, 1939 (21 × 16) 271 blz.

fl. 2,90; geb. fl. 3,90

II — Lees de bespreking hierover in « Het nieuwste Criterium » n^r 19.285.

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

19.353 Buck, Pearl S.

83.1 : 83.3

Pearl S. Buck

DE PATRIOT. Vert. uit h. Amerikaansch dr Clare Lennart — Utrecht, A. W. Bruna; Antwerpen, Standaard-Bkhl, 1939 (22 × 16) 371 blz.

48 fr.; geb. 68 fr.

III — Een jong Chinees, idealist en enthousiast, zoon van een rijken bankier uit Shangai, geraakt onder den invloed van revolutionaire communistische gedachten, moet naar Japan vluchten, wordt daar verliefd op een Japansch meisje, trouwt en is een gelukkig echtgenoot en vader, keert echter naar China terug om onder de bevelen van Shiang-Kai-Shek te strijden tegen de landgenooten van zijn vrouw, die China overrompelen. Dat gegeven geeft de schrijfster de gelegenheid, een beeld te geven van de Chineesche en de Japansche ziel. Door het geheel loopt de draad van de romantiek, welke aan de schildering van het Oostersch zieleleven den warmen klank geeft van het algemeen-menschelijke. Waar die draad afbreekt, vloeit door het verhaal de bloedige lijn van het algemeen gebeuren, naar het slot, dat geen slot is, maar een vraag: Wat zal de toekomst zijn? Op den achtergrond de figuur van Shiang-Kai-Shek. Een buitengewoon document en een boeiende roman.

FR. CROLS

- 19.354 Bugge Mahrt, Haakon** 83.1
 DE ORKAAN. Roman uit het vliegwezen. Vert. uit h. Noorsch dr N. en A. Basenau — Utrecht, Erven J. Bijleveld, 1939 (21 × 14) 230 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90
 III, N — Mooie beschrijvingen van Noorsche natuur in verband met een liefdesgeschiedenis: tusschen den marconist en de vrouw van den piloot is een verhouding ontstaan. In een roekeloozen tocht verliest de piloot het leven. Als de marconist en de pilootsvrouw later tot de ontdekking komen, dat de piloot van hun verhouding wist, beschouwen ze zich schuldig. Daardoor keert hij zich tot een Noorsche onderwijzeres en zij tot den advocaat, die haar bijstaat na den dood van haar man. De verhoudingen zijn gereserveerd weergegeven. Van invloed van God of Godsdiens is geen sprake, eerder van den invloed van het noodlot. W. RUTTEN
- 19.355 Cannan, Joanna** 83.1
 CLAIRE'S ROMANCE. Vert. uit h. Engelsch [The misty Valley] dr L. Th. Franse — Leiden, A. W. Sijthoff (Leesbibliotheek-editie; Happy-end-serie) 1936 (20 × 14) 221 blz.
 III, L — Het wil niet vlotten met Claire en Roy, haar man, reeds kort na hun huwelijk. Claire gaat heelemaal op in haar kunst, terwijl Roy meer belang stelt in beursberichten en de begroting van hun huishouding. Claire vlucht weg om zich heelemaal te geven aan haar kunst. Wanneer ze terugkomt, verrast zij haar man die te lezen zit in een boek over kunst. Beiden vermoeden wat hen gescheiden heeft en wat hen wellicht weer samen brengen kan. Een psychologisch conflict, sober maar duidelijk weergegeven; schrijfster, met de beste bedoeling beziel, zoekt naar een verklaring en een oplossing, welke niet heelemaal overeenstemt met onze katholieke huwelijksmoraal. A. CORLUY
- 19.356 Carder, Leigh** 83.0
 ONFEILBARE SCHOTEN. Vert. uit h. Amerikaansch [Border Guns] dr L. Th. Franse — Leiden, A. W. Sijthoff (Leesbibliotheek-editie; Hands-up-serie) 1936 (20 × 14) 190 blz.
 III° — Ross Varney wordt toevallig sheriff in Rayo County, waar de bandieten heer en meester waren. Hij wil er weer orde brengen, gelukt erin de twee bandietenbenden klein te krijgen, en verovert tevens het meisje van zijn droom. Het boek druip van bloed. Waardeloos. F. VERMUYTEN
- 19.357 Carder, Leigh** 83.0
 DE RUITER VAN PLUMA. Vert. uit h. Ameikaansch [Bravo Trail] dr L. Th. Franse — Leiden, A. W. Sijthoff (Leesbibliotheek-editie; Hands-up-serie) 1936 (20 × 14) 212 blz.
 III° — Een gewezen bandiet wordt ten onrechte verdacht van bankroof en veroordeeld, wordt echter vrijgelaten om andere bandieten op te sporen. Het wordt een geschiedenis van moorden, stelen, spelen en drinken om er misselijk van te worden. F. VERMUYTEN
- 19.358 Cloete, Stuart** 83.9
 EENS KOMT EEN NIEUWE DAG. Vert. uit h. Engels [Watch for the dawn] dr J. Maschmeyer-Buekers — Den Haag, Servire, 1939 (23 × 15) 524 blz. fl. 3,90; geb. fl. 4,90
 III — Het patriarchale leven van de naar de noordelijke grensstreek uitgeweken Zuid-Afrikaansche Boeren kort voor de Grote Trek. Hun oud-testamentische vroomheid en ...hardheid; hun strijd met Engelsen en Bosjesmannen; hun liefde voor hun land, hun vee, hun werk; hun zorgen, hun strijd. Een machtig mooi boek met heerlijke natuurbeschrijvingen. Eindelijk de liefde van twee jonge mensen. Met die liefde is het intussen niet heelemaal in orde en met de deterministische wijsheid van den ouden scepticus van Eck al evenmin. Daarom bij alle waardering het nodige voorbehoud. G. J. C. ZWANIKKEN
- 19.359 Flaubert, Gustave** 83.9
 DE LEGENDE VAN SINT JULIANUS DEN OFFERVAARDIGE. Vert. uit h. Fransch [La légende de St-Julien l'hospitalier] verlucht en uitgeschreven dr Jan Poortenaar — A'dam, Wereldbibliotheek, 1939 (21 × 16) 47 blz. Niet in den handel
 III* — Deze naar een oud-Normandisch glasraam vertelde legende is wellicht het meest kostbare stijljuweel dat Flaubert ons heeft nagelaten. Een werk, aan hetwelk ieder vertaler zijn reputatie waagt. Al blijft het resultaat een matte afglans van het oorspronkelijke, toch is de overzetting van Jan Poortenaar beter dan men verhoppen kon. Het sierlijk uitschrijven en de illustraties van de legende — evenzeer het werk van den veelzijdigen Jan Poortenaar — maken dit boekje bovendien tot een benijdenswaardig bezit voor ieder boekenliefhebber. PAUL HARDY
- 19.360 Karinthy, Frigyes** 83.1
 EEN REIS RONDON MIJN SCHEDEL. Vert. uit h. Hongaarsch dr Wanda Tokarski — A'dam, Scheltens & Giltay; Antwerpen, De Nederl. Boekhdrl, 1939 (21 × 16) 295 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,90

III*, N — Karinthy leed aan een hersengezwel dat hij in Zweden door een beroemd chirurg liet verwijderen. Soortgelijke operatie duurt zeer lang en geschiedt wakend. Met een bijna bovenmenselijke inspanning heeft K. bewust de operatie gevolgd. In dit boek brengt hij ons het relaas van zijn wedervaren : de evolutie van zijn kwaal ; de chirurgische behandeling ; zijn genezing. Karinthy is een litterair sterk-begaafd, scherpzinnig, zeer belezen en veelzijdig ontwikkeld man, die zichzelf uitermate interessant vindt. De zelfgenoegzame uitstalling van zijn meedoogenlooze zelfobservatie werkt hinderend bij de lectuur. Zijn zieke hoofd moet bovendien de lading torsen van talloze, veelal tegenstrijdige theorieën, die na veel lectuur half-verwerkt bleven ankeren. De intellectualistische denkwijze van K., waarin fantasie en gezonde deductie het elkaar lastig maken, is van een bepaald positivistisch en a-religieus karakter. Een geloovig mensch, die zich van de fysieke broosheid des menschen bewust is, zal meewarig, doch tevens pijnlijk getroffen worden bij het lijden van een man, die in het aanschijn van den dood nog zoo uitsluitend vervuld is van zijn eigen zielig persoonlijk, zoodat de gedachten aan God en eeuwigheid, die zoo angstwekkend dichtbij zijn, geen oogenblik door zijn brein schieten... ofwel heeft de « volkomen opgeknapt » Karinthy, die dit boek schreef, ons enkel de eigendunkelijke « geromanceerde » versie geschonken van zijn hachelijke geestelijke temptaties. Alleen lui, die aan fysieke sensaties niet al te gevoelig zijn, lezen dit boek. PAUL HARDY

- 19.361 **Roberts, Kenneth** 83.9
DE WEG NOORD-WEST : 2. GOUVERNEUR ROGERS. Vert. uit h. Amerikaansch [Northwest-Passage] dr J. Kernkamp-Muylderman — Zeist, De Torentans, 1939 (21×16) 422 blz. fl. 2,90 ; geb. fl. 3,90
III* — Met een ontzag-afdwingende ambachtelijke vaardigheid, een evenwichtige beperkingstucht inzake voorstelling en typeering en met een nauwgezette zorg voor de historische situering en de historische atmosfeer, verhaalt schrijver uit het leven van den populaireren Britschen kolonisator Robert Rogers, den eerste, die droomde van een verbindingsweg naar den Grooten Oceaan en Indië. Naijver, eigenbelang van zijn superieuren, drank en vrouwen bewerkten zijn roemloozen ondergang. Kenneth Roberts is bepaald één der meest talentvol-geïnspireerden en daarenboven één der ernstigste vaklui uit de weelderige pleiade der Britsche romanproducenten van dezen tijd. PAUL HARDY
- 19.362 **van Uden, Hans** 83.0
9.34 N. M. — A'dam, W. L. Salm & Co, 1940 (20×14) 302 blz.
III-IV — Zie recensie in artikel « Het nieuwste Criterium » n° 19.288.

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

- 19.363 **Billings, Buck** 83.0

Ina Boudier-Bakker

HET SCHARLAKEN SPOOR. Vert. uit h. Amerikaansch [Lobo trail] dr S. M. van der Galiën — Leiden, A. W. Sijthoff; Antwerpen, De Nederl. Bkhd (Hands-up-serie) 1939 (20×14) 200 blz. 25 fr.
IV — Boeiend cowboy-verhaal : Een broer offert zich op voor zijn jongeren broer, die zich tot een bankoverval heeft laten verleiden door een gewetenloos sheriff, die hem nu vervolgt tot hij uit angst voor de pokken bekent. Een bewogen liefdegeshiedenis maakt het verhaal nog boeiender, zonder aan het zedelijk gehalte te schaden. J. LAUWERYS

- 19.364 **Boudier-Bakker, Ina** 83

AAN DEN GROOTEN WEG — A'dam, P. N. van Kampen & Zn, 1939 (21×15) 322 blz. geb. fl. 4,90

IV, [P] — Schijnbaar eensgezind liggen tegenover elkaar het welvarende hotel en het kwijnende pension. De omgang der wederzijdsche kinderen wordt amper geduld. Als een modern restaurant verderop « Aan den grooten weg » geopend wordt, is voor beide ondernemingen het doodvonnis geteekend. Maar ook dit moet het na eenige jaren afleggen tegen het nieuwe hotel, dat

beide jonge mensen, ondanks alle tegenstand, gaan exploiteeren. Gezellig, eenvoudig boek van een bezadigde, het leven begrijpende vrouw.
E. M. DAMEN

19.365 Brontë, Emily **83.1**

HET HUIS DER STORMEN. Vert. uit h. Engelsch [*Wuthering Heights*] — Haarlem, De Spaarnestad (Kennemer-serie n° 21) 1939 (20×14) 318 blz. fl. 0,30 [4,90 fr.]

IV — Met deze degelijke vertaling komt één der merkwaardigste romans uit de Engelsche literatuur binnen bereik van het Nederlandsche publiek. Met grimmig, Shakespeariaansch realisme schreef de geniaalste der drie beroemde dochters van Dominee Brontë dit, haar eenig verhaal. Zonder esthetische bezorgdheid of publicitaire berekening schiep een ziekelijk meisje meer dan een eeuw geleden op een verlaten pastorie in Yorkshire dit sombere boek, waarin menschen wrange en bittere wezens worden door het samenleven met andere menschen. « *Wuthering Heights* » is een groot werk, niet omwille van het ruwe, verwarde verhaal; niet omwille van de onevenwichtige karakterteekening, maar omwille van Emily's koortsig temperament en haar geniale macht om den lezer een visie te doen deelachtig worden, de visie van een gruwelijk aangrijpend levensdrama, wanstaltig-zwart in zijn voorstelling, doch waarbij men den adem inhoudt, omdat het ondanks zijn irreele, schokkende onevenwichtigheid huiveren doet bij het peilen van de ingebeelde afgronden der menschelijke ziel.

PAUL HARDY

19.366 Capek, Karel **83.1 : 83.3**

DE EERSTE BRIGADE. Vert. uit h. Tsjechisch [*Prun's Parta*] dr W. A. Fich-Lugten. Geill. met een kaart — A'dam, van Holkema & Warendorf, 1939 (19×13) 292 blz. fl. 2,25

IV — Stanja Pulpan heeft zijn studie op de H. B. S. na drie jaar moeten staken: tante die het lesgeld betaalde, is gestorven. Het architectenkantoor waar hij twee jaar werkte, wordt opgeheven. Nu is hij leerling-sleeper in de mijn Christine. Zijn aanvankelijke afkeer van de mijnwerkers wijzigt zich langzamerhand in waardeering, als hij na een instorting deel uitmaakt van de Eerste Brigade die tot redding uittrekt en mag werken onder den bewonderden Zweedschen ingenieur Hansen. Hij redt hem het leven, maar is zoo verminkt dat hij verder ongeschikt is voor ondergronds werk. Nu zal hij kunnen studeeren, zal daardoor verliezen die hem dierbaar waren geworden: de leden van de Eerste Brigade. Zeer goede teekening van het mijnwerkersleven. Vlotte vertaling P. A. PIJNENBURG

Karel Capek

19.367 Courths-Mahler, H. **83**

WAAR EVA BLEEF. Vert. uit h. Duitsch dr E. Griese-Kets de Vries — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl, 1939 (20×14) 228 blz. 25 fr.

IV — Eva en Lutz zijn voor mekaar bestemd. Een lange weg moet er gegaan en veel harteleed geleden worden, voor dat hun liefdedroom in vervulling mag gaan. Wat sentimenteel, volgens het gekende procédé van schrijfster.

A. CORLUY

19.368 Christie, Agatha **83.0**

ONTMOETING MET DEN DOOD. Vert. uit h. Engelsch dr Pieter van der Valk. Geill. — Baarn, Schuyt (Detective. Een boek in Courant-vorm n° 33) 1940 (35×27) 32 blz. fl. 0,20

IV — Een excentriek Amerikaansch gezin, wordt voortdurend geplaagd door den kwelgeest van een tyran-moeder. Zij zijn het er allen over eens, dat haar dood zoo spoedig mogelijk moet volgen. Wat dan ook gebeurt, en heel wat werk beteekent voor den detective Poirot. Alhoewel schrijfster beroemdheid heeft verworven, in dit genre, kunnen wij over de hoofdstuk-lange ondervragingen niet heen.

A. BONI

19.369 Curtis, Robert **83.0**

MOORD OP VERZOEK. Vert. uit h. Engelsch [*Invitation to Murder*] dr L. T. Franse — Leiden, A. W. Sijthoff (Speurder Serie) 1939 (20×14) 204 blz. Niet in den handel

IV — Een op en top sensatieroman. De rijke Harman looft aan zijn familieleden een premie uit van twintig duizend pond, indien iemand hem wil vermoorden wanneer hij aan een ongeneesbare ziekte lijdt. Zijn knecht loopt er in, maar eer 't zoover is hebben wij al auto-overvallen, bedrog in boekhouding, enz. meegemaakt: daarom achten wij dit boek ongeschikt voor de jeugd.

J. LAUWERYS

19.370 Douglas, Lloyd C.

83.0

ZOOALS HET VROEGER THUIS WAS. Vert. uit h. *Amerikaansch* [Home with Christmas] dr Jeanne de Kruyff. Geill. dr David Hendrickson — Den Haag, J. Philip Kruseman, 1939 (20 × 14) 114 blz. fl. 1,25; geb. fl. 1,75

IV — Al de gehuwde kinderen komen na vele jaren met Kerstdag nog eens bijeen in het oude huis. Amerikaanse hartelijkheid met wat opgewarmde jeugdpret, nogal veel atmosfeer en een beetje sentimenteele liefde. Kortom: de menschen zijn goed en ook het boekje mag er zijn; het is zonnig en brengt een uurtje of wat prettige lectuur. P. HARDY

Lloyd C. Douglas

19.371 Duribreux, Gaston

83

DE LAATSTE VISSCHERS — Leuven, Davidsfonds (Volksboek n° 289) 1940 (20 × 17) 191 blz. 15 fr.

IV — Zie kroniek Het nieuwste Criterium » onder n° 19.289.

19.372 Flaubert, G.

83.9

G. Flaubert

DE LEGENDE VAN SINT JULIAAN DEN HERBERGZAME. Nederl. bew. nr h. Fransch dr Robert Masure — Kortrijk, Steenlandt, 1937 (16 × 12) 58 blz. 6 fr.

IV — Flauberts gekende legende, door welke hij een voorlooper der neo-romantiek is. Het Nederlandsch is niet gaaf en zuiver (flandricismen, het niet-juiste woord) en de stijl mist ook het rake van Fl.'s proza op menige plaats.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.373

Graf, Nelly

83

VROUWEN ZONDER VREES. Geill. dr Gerrit de Morée — Helmond, N. V. Helmond (Speciaal-serie n° 64) 1939 (21 × 16) 157 nblez. fl. 0,25 [4 fr.]

IV — Een talentvolle ziekenverpleegster vermag ook een knappe stewardess te zijn, vooral als de man van haar droomen den stuurstok houdt. Gaarne willen wij deze thesissen beamen, maar wij betwijfelen het, of de uitwerking van dit boek wel de noodzakelijke kunstvaardigheid bezit om tot het einde toe boeiend en interessant te blijven.

A. BONI

19.374 Hamilton, Guy

83.0

ALIBI. Geill. dr Gerrit de Morée — Helmond, N. V. Helmond (Speciaal-serie n° 60) 1939 (21 × 16) 174 blz. fl. 0,25 [4 fr.]

IV° — Abnormale typen, die er naar streven een perfecte misdaad te begaan plaatst Schr. onder het zoeklicht, om tot de conclusie te komen dat een perfecte misdaad onmogelijk is. Dit griezelig verhaal is in staat kippenvel te bezorgen. Wij kunnen deze ziekelijke atmosfeer niet zedelijk-zuiver noemen.

A. BONI

19.375 Hammenhög, Waldemar

83.0

HET GEVAL SEHLING. Vert. uit h. Zweedsch [Fallet Sehling] dr N. Ross-Regeur — Den Haag, H. P. Leopold, 1940 (20 × 14) 208 blz. fl. 1,50 [25,50 fr.]; geb. fl. 1,95 [33,15 fr.]

IV — Hoe komt de handelsreiziger Sehling in eens aan zoveel geld? Waarom verschijnen er plotseling mensen, die iets te maken hebben met mevr. Petterson? Met veel moeite lossen de ambtenaar Karleson en zijn schrander vrouwje het geheim van de nalatenschap van de zwerfende vrouw op. Een aantrekkelijk en op dit afgegraasd terrein origineel gegeven, op nuchtere en tegelijk geestige wijze geschreven. Goed in zijn soort.

J. VLEKKE

19.376

Dr W. B. Huddleston Slater

Huddleston Slater, W. B., D^r

83.1

HET GROOTE BANKROET. Roman in drie boeken. Geill. met 1 kaartje — Den Haag, De Residentiebode (Vita-reeks) 1939, 1 dl (24 × 17) 440 blz. fl. 4,50 [75 fr.]; geb. fl. 5,50

IV* — Het bankroet in kwestie is de oorlog met zijn stoffelijken en moreelen nasleep, evenzeer maatschappelijk als individueel. Schrijver schijnt diep te hebben nagedacht over het leidersprincipe, de methodes en tactiek der dictatuur en komt tot de impliciete constatacie dat ze immoreel zijn. Doch midden in zijn roman plaatst hij een onvergetelijke

figuur, sterk geïdealiseerd, doch slechts in zulke mate, dat het onvolmaakte van haar mensch-zijn niet verdoezeld wordt; en het is deze moreel-sterke, onthechte figuur (Kolonel Verreede), die hij door den wil der massa, en ondanks zichzelf tot de alleenheerschappij laat opstijgen. Eens zoover wordt Verreede vermoord! We hebben hier met tendenswerk te doen. Er zit ruimschoots stof tot overweging in dit boek, al is het niet altijd erg duidelijk waar Huddleston Slater precies heen wil. Dit boek proclameert het moedig verzet van een humaan-voelend geloovig intellectueel en bovendien van een kunstenaar, want er staan bladzijden in dat werk van een ademstokkende visie. Maar de kunstmatige fictie van het gegeven is hinderlijk; er zit te weinig tempo in de uitwerking; de stijl is vaak gewrongen en de moeizame zinsbouw pijnigt bijwijlen ons taalgevoel. De heele turf dikke roman mist spontaneiteit en toch komen er momenten in voor, die men niet kwijt geraakt en die tot het meest suggestieve Nederlandsche proza behooren, dat wij ooit te lezen kregen. PAUL HARDY

19.377 in 't Hout, Bart 83.0

DE VERLIEFDE SPEURDER. Geill. dr L. de Swart — Helmond, N. V. Helmond (*Speciaal-serie n° 70*) 1939 (21 × 16) 157 blz. fl. 0,25 [4 fr.]

IV — Een aspirant-inspecteur van politie achtervolgt een knappe hotel-dievegge tot in Parijs, waarheen deze gevlucht is, niet om de politie te verschalken, maar om het huwelijk van haar vriendin te bewerken. Bobber, de inspecteur betrappt zichzelf op een koppige verliefdheid, waartegen het meisje tenslotte niets heeft. Genre vaudeville, lichtjes en leuk, zonder diepte en ernst. A. BONI

19.378

Paul Keller

Keller, Paul

83

NU KOMT DE LENTE. Vert. uit h. Duitsch [Waldwinter] dr Alph. Timmermans — Eindhoven, Het Poirtersfonds, 1939, (21 × 16) 256 blz. fl. 2,25 [35 fr.]; geb. fl. 2,90 [45 fr.]

IV — De vertaler is bijzonder gelukkig geweest in de keuze van deze roman van Paul Keller. Dit diep ernstige boek, in Katholieken geest geschreven, bekoort van het begin tot het einde. Het is de geschiedenis van twee jeugdige menschen, een jongen doctor en Marianne von Soden, die beiden het stadsleven ontvluchten en elkaar na veel kommer vinden in gemeenschappelijk denken op het kasteel van den slotvoogd Waldhofer. De vertaling is vlot en laat de weergave der woudstemmingen waarin Keller zoo sterk is, goed uitkomen.

A. J. VAN DEN BOGAERT

19.379

Knight, Kathleen Moore

83.0

HET GEHEIM VAN PALO SECO. Geill. dr L. de Swart — Helmond, N. V. Helmond (*Speciaal-serie n° 69*) 1939 (21 × 16) 157 blz. fl. 0,25 [4 fr.]

IV — Wij zien hier een fijnzinnigen dedective aan het werk. Schr. weet zijn lezers te boeien door de handigheid, waarmee hij onschuldigen laat verdacht blijven, totdat eindelijk op de laatste bladzijde de ware misdadiger wordt ontmaskerd. Zijn menschen zijn getypeerd; wat het boek boven banaliteiten verheft. A. BONI

19.380 Morton, Anthony

83.0

BLAUWMASKER IN HET NAUW. Vert. uit h. Engelsch dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl, 1939 (20 × 14) 242 blz. 25 fr.

IV — Een hooge premie was uitgelooft voor de vijf Castilla juweelen. De jacht begon. Drie gewetenlooze schurken werken samen; John Mannerling, alias de Baron, werkte alleen. Hij was een gentleman en dat maakte zijn taak niet gemakkelijker. Toch gelukt hij er in de vijf kroonjuweelen te bemachtigen. Morton weet zijn lezers te boeien en niet zelden tot hoogspanning op te voeren. A. CORLUI

19.381 Morton, Anthony

83.0

BLAUWMASKER VERSCHIJNT OPNIEUW. Vert. uit h. Engels [The Baron again] dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Bkhl, 1940 (20 × 14) 240 blz. fl. 2,15 [25 fr.]

IV — De gentleman inbreker en juwelendief John Mannerling, bijgenaamd de Baron, had na geruime tijd rust zijn « nobel metier » weer eens opgenomen, dit keer niet om zichzelf of anderen te verrijken, maar om het complot te ontdekken, waarin zijn jonge vriend terecht was gekomen, die nu in de Yard achter slot en grendel zat, aangeklaagd wegens moord. Het gelukt den Baron wat de politie nooit gelukt zou zijn, en na de meest fantastische stoutmoedige « kraken » en vechtpartijen weet hij de ware moordenaar te vinden en aan

dè politie uit te leveren. De Baron lijkt mij wel een beetje te almachtig en het boek had iets korter kunnen zijn. Overigens wel een gezellige detective-geschiedenis met goede afloop.

L. C. M. ROBBERS

19.382 Raine, Macleod W. 83.0

DE PRINSES VAN DE RIO CHAMA. Geill. — *Helmond, N. V. Helmond (Roman-Bibliotheek)* 1939 (20×13) 255 blz. fl. 0,25 [4 fr.]

IV — Een Amerikaan wordt gehaat en achternagezet door Mexicanen, omdat zij hem verdenken van grondonteigening ten hunnen nadeele. Maar de liefde tusschen hem en een jonge, rijke senorita maakt alles goed. Gezonde lectuur.

A. BONI

19.383 Short, Luke 83.0

BARMHARTIGE REVOLVERS. Vert. uit h. Amerikaansch [Bounty Guns] dr Frits Hoogewerff — *R'dam, De Combinatie*, 1940 (20×14) 190 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90

IV — Reeds van de eerste bladzijden af knallen de revolvers en ge vraagt U af : kan dat zoo voortduren tot het einde van het boek ? Ja, dat duurt zoo voort tot een veete tusschen twee families — veete welke slechts op een verdenking rust — heelemaal is uitgestreden. De strijd woedt zelfs crescendo tot eindelijk de verrassende ontknooping den toestand opklaart. Mits een zeker voorbehoud voor dat woeste geweld : zeer boeiende en gezonde cowboy romantiek.

A. CORLUI

19.384 Snaith, J. C. 83.1

LISA LOVERLEY. De roman van een vrouw. Vert. uit h. Engelsch — *Haarlem, De Spaarnestad (Kennemer-serie n° 10)* 1938 (20×14) 318 blz. fl. 0,30 [4,90 fr.]

IV, [P] — Een merkwaardig vrouwenportret ! Het arme werkmeisje plots tot schatrijke barones verheven, verliest het evenwicht van het leven. Haar tasten naar voornaamheid en standing, zijn even onzeker als de zucht naar voldoening van haar ontbloesemend hart. Zij legt beslag op onze sympathie, omdat zij tenslotte alles eerlijk en rechtzinnig bedoelt en haar falen, zelfs op het gewichtigste keerpunt van het leven : de liefde, wekt medelijden, omdat het ligt in de lijn van haar karakter. Schr. plaatst hier en daar het zwaartepunt van zijn psychologisch onderzoek lichtelijk verkeerd en wij kunnen hem niet vrij pleiten van oppervlakkigheid en langdradigheid, vooral bij den aanvang, waar omwegen de uitdieping van het karakter niet ten goede komen. Het heldhaftige van Lisa's houding tegenover haar eigen noodlot, vergoedt ons dunkens ruimschoots het soms waterig-romantische van de voorstelling. Alles bij elkaar genomen, absoluut niet alledaagsch en vulgair.

A. BONI

19.385 Swerts, Lambert 83.8

Lambert Swerts

ELLIPSEN. Geill. met 1 plaat — *Tongeren, G. Michiels-Broeders*, 1940 (19×13) 106 blz. 15 fr.

IV — Zeven novellen, geschreven in de jaren 1934-1939. De jongste komt het eerst aan de beurt (Swerts publiceerde de reeks in omgekeerd-chronologische volgorde) en bij vergelijking is het merkwaardig hoeveel beter en steviger de stijl is geworden in '39 tegenover de novellen van '34. « Kringloop » is een heel gaaf dramatisch-gebald stuk proza, dat ons doet vertrouwen in Swerts' verderen litterairen bloei. Indien hij, zooals met deze *Ellipsen* voor het voorbij lustrum is bewezen, in de komende jaren nog wint aan rijpheid en kracht, kunnen we in dezen auteur één onzer goede novellisten verbeiden. Het onderhavige boekken is meer dan een belofte, 't is een bewijs van gaaf en gezond talent. In het novellengenre zal Swerts gemakkelijker dan

in werk van ruimeren omvang zijn sporen verdienen.

A. VAN DE VELDE

19.386 Taber, Gladys 83.3

OM RECHT EN LIEFDE. Geill. dr L. de Swart — *Helmond, N. V. Helmond (Speciaal-serie n° 68)* 1939 (21×16) 157 blz. fl. 0,25 [4 fr.]

IV — Een kleinstad-industrieel komt op tegen de drukking van een vakbond ; wat staking en relletjes verwekt onder de werklieden. Tusschen haar man en het hoofd van den vakbond, treedt Linda bemiddelend op, eerst bedekt, daarna openlijk, als de bom al op barsten staat. Een aanslag op de fabriek heeft twee uitstekende gevolgen : de werklieden krijgen hun vakbond en de directeur behoudt zijn molen en herwint de sympathie van de arbeiders. Langs de verzoening van twee sociale stroomingen, komen ook twee harten

dichter tot elkaar ; de door zaken verdroogde industrieel en Linda, het om duizend zorgen bekommerde vrouwen- en moederhart. Deze roman verbergt heel wat edels, soms aarzelend uitgedrukt.

A. BONI

19.387 Turnbull, Agnes Sligh 83

TE DUUR GEKOCHT. Vert. uit h. Engelsch — Haarlem, De Spaarnestad (Kennemer-serie n° 17) 1939 (20 × 14) 318 blz. fl. 0,30 [4,90 fr.]

IV — Onder een nietszeggenden titel, wordt een heerlijke inhoud opgedischt. Wij zouden haast zeggen, dat dit werk, door zijn onderwerp en opzet, in de schaduw ligt van groote meesters, die de psychologie van het echtelijk leven hebben aangedurfd en uitgediept. Meggy is het teere vrouwelijk type, ten voeten uit : meisje, vrouw en moeder. Haar man, de steeds meer en meer woekerende en verdorrende zakenworm. Het kiesch thema is zoo zuiver getoetst, dat het innig liefdeverkeer tusschen man en vrouw immer buiten de zwoele atmosfeer blijft van de alkovenintimiteiten uit de moderne romanliteratuur. Huwelijks-misverstanden en wanverhoudingen worden hier opgelost in de breed-begrijpende liefde van een door smart gelouterd vrouwen- en moederhart.

A. BONI

19.388 van Haverbeke, Filibert [ps. v. Dr Edgar Muijle] 83.3

◆ DONDERKOPPEN. Volksroman. Geïll. met 1 plt dr A. Ost — Deurne, De Wekroep, 1940 (21 × 14) 323 blz. 15 fr.

IV — Besproken onder n° 19.290 in de kroniek « Het nieuwste Criterium ».

19.389 Waltari, Mika 83.0

WIE VERMOORDDE MEVROUW KROLL ? Vert. uit h. Zweedsch [Kuka murhasi rouva Skrofin ?] dr Nettie Ross-Regeur — Den Haag, Leopold, 1940 (20 × 14) 239 blz. fl. 1,50

IV — Zeer goede detective-roman. Tot de laatste bladzijde verkeert men in onzekerheid over de dader. De sympathieke Brigadier Palmu weet tenslotte de dader tot bekentenis te brengen. Deze eindigt zijn leven door een z.g. ongeluk en onttrekt zich hierdoor aan de wet ; ook het onvermoede happy end is aanwezig.

A. LOONEN

19.390 Waterman, Willy 83.3 : 87 : 77 : 91

AMERIKA FILMT. Een visie op Hollywood en op Hollywood's wonderlijke werkwijzen — Tilburg, Het Nederlandsche Boekhuis ; Antw., Vlaamsche Boekcentrale, 1940 (22 × 16) 346 blz. 42 fr. ; geb. 60 fr.

IV-V — Waterman vertelt de waschechte wordingsgeschiedenis van een film. Door aan den inhoud een fictief karakter te geven heeft het boek zijn direct en bijtend-reëel reportagecachet verbeurd, doch onthult het ons als vergelding de niet te onderschatten litteraire kwaliteiten van den auteur, die met enkele karikaturale veegjes en in een brillianten, van geestigheid parelenden dialoog enkele typen ten voeten uit weet te portretteeren. In weerwil van zijn vorm is dit boek eenigszins als een betoog bedoeld. Waterman wil den Amerikaanschen filmhumburg aan de kaak stellen ; hij ontlustert een succesvollen schlager en toont ons in hun potsierlijke naaktheid de leugens met zeven koppen, die er aan ten grondslag liggen. Geen beschouwingen en geen getheoretiseer, doch in de afwezigheid daarvan ligt precies zijn sterkste betoogkracht. Hij vertelt voor den neus weg wat er allemaal gebeurt en laat de conclusies over aan den lezer. En waar we alle redenen zouden hebben om verontwaardigd te zijn, wordt de plezierige levenswijsheid ons deel, dat de overtreffende trap van de echte verontwaardiging eigenlijk de bulderende schaterlach is. Waterman toonde ons het « groote kind » van over den Oceaan op zijn smalst, maar de voorstelling kon korter.

PAUL HARDY

19.391 Webb, Anthony 83.0

GOED ZOO, Mr PENDLEBURY. Vert. uit h. Engelsch dr S. van Eemland. Geïll. — Baarn, Schuyt (Detective. Een boek in Courant-vorm n° 32) 1940 (35 × 27) 32 blz. fl. 0,20

IV — Een klassieke deductieveroman met al zijn kenmerken ! Een duister moordgeval, Scotland-Yard, doolhof-verwikkelingen en tenslotte een uitkomst, die de gewenschte bevrediging en opklaring niet bezorgt. Wij zouden een gedrilde opleiding tot deductive noodzakelijk achten, om ons goed thuis te voelen in deze fantastische wereld, waar het duister om het duister begeerd wordt en bij slot van onderzoek slechts zooveel licht wordt toegelaten, om de geheimzinnigheid van den nacht niet te vergeten. Anders zeer boeiend en vlot geschreven.

A. BONI

19.392 Young, Gordon 83.0

RED CLARK WREEKT JAKE DUNHAM. Vert. uit h. Amerikaansch [Red Clark two gun-man] dr J. D. A. van Gumster — Laren, A. G. Schoonderbeek (Mustang-reeks) 1940 (21 × 15) 204 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90

IV — Rauwe, doch edelaardige cowboy, buitengewoon vaardig in 't schieten, komt terecht in een landstreek, waar schurken als paddestoelen uit den grond rijzen. Na grondige schoonmaak komt het happy end, waarbij 't recht zegeviert en de leider-boef benevens een ietwat lichtzinnige en verraderlijke sirene, sneuvelen. Wild fantastisch en bloederig.

E. M. DAMEN

19.393 XX.

83.8

DRIE NOVELLEN van Egbert Eewijck, Jan Campert en M. Vasalis. *Geschenk ter gelegenheid v. d. Nederl. Boekenweek 2-9 Maart 1940* — A'dam, Vereeniging ter bevordering v. d. belangen des boekhandels, 1940 (19×14) 139 blz.

IV — Op zedelijk gebied is te loven de toon van geloof in mensch en leven bij deze schrijvers; bij Campert komt nog wel voor het thema van het ongelukkig huwelijk, doch meer als een afgelegen, romantisch gegeven om zijn atmosfeerspel bij grauwe duinen te stoffeeren; de beide anderen zijn positief moedgevend en barmhartig. Het expressionisme is deze jongeren een school geweest: we krijgen alleszins iets anders en beters dan naturalistisch impressionisme, te weten: het mensch-zijn voorop, en te midden van een realisme dat er niet is om zichzelf doch door dichtersmotie en levensgevoel gehanteerd wordt. Terwijl Campert als geroutineerd, fraai verhaalt, heeft Eewijck, sympathiek gestemd voor den jongen man in werkloozentijd, iets van een gezonde jonge vrucht. Sterkst, oorspronkelijkst en rijkst aan levensgevoel is M. Vasalis' novelle uit een Zuid-Afrikaansch vakantie-pension. Mooi geschenk, deze uitgave!

Dr JORIS CAEYMAEX

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende jeugd (14-15 jaar) geschikt

19.394 Andersen, Carlo

83.0

HET OORLOGSTESTAMENT. Vert. uit h. Deensch [Krigstestamentet] dr W. Corsari en H. Syberg — Den Haag, H. P. Leopold, 1940 (21×15) 243 blz. fl. 1,50 [25,50 fr.]; geb. fl. 1,95
IV-V — Een vreemd oorlogstestament, opgemaakt door 8 officieren, geeft aanleiding tot een tweevoudigen moord. Na zeer intelligente onderzoeking en redeneering weet detective Hammond het geval op te lossen. — Een detective van de goede soort, die de liefhebbers zal doen genieten.

PAUL FRISCHE

19.395 Baxter, G. O.

83.0

REATA DOET ZIJN PLICHT. Vert. uit h. Amerikaansch [Reata] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp J^r — R'dam, De Combinatie, 1939 (20×14) 250 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
IV-V — Een cowboy-verhaal, voljacht en avontuur: Reata is als een toovenaar zoo handig met zijn lasso, maar ook een gauwdief en wordt door tussenkomst van Pop Dickerman uit de gevangenis gered. Zijn plicht van dankbaarheid doet hem drie krachttoeren uitvoeren, die hij dank aan zijn lasso en een gered hondje « Rags » gedaan krijgt. Wel interessant met af en toe een tikje humor geschreven, doch niet het boeiendste en natuurlijkste van Baxter's cowboy-verhalen.

J. LAUWERYS

19.396 Brand, Max

83.0

EEN MAN VAN DE DAAD. Vert. uit h. Amerikaansch [Valley thieves] dr J. G. H. v. d. Bovenkamp J^r — R'dam, De Combinatie, 1939 (20×14) 213 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90

IV-V — Na een zware inleiding krijgen wij een boeiend verhaal over twee bendeleiders, waarbij een paard en een wolfshond de hoofdrol spelen. Avonturenfilm met revolver-schoten, achtervolgingen enz., zonder zedelijk bezwaar.

J. LAUWERYS

19.397

G. K. Chesterton

Chesterton, G. K. 83.0 : 37 - 42 : 4393

THE INNOCENCE OF FATHER BROWN. Bew. dr Dr N. H. M. Zwager. Geill. met 2 foto's — Groningen, J. B. Wolters (A new English Library) 1939, 5^e druk (18×12) 135 blz. fl. 1,20; geb. fl. 1,40

V — In de keurige en bevoegd-gecommenteerde « New English Library » slaat deze eerste Father Brown van Chesterton een uitstekende figuur. Voor Ch. met zijn metaforische

buitelingen volstaat niet steeds een trouwe overzetting of een uit de « Concise Oxford » afgepene verklaring. De commentator blijkt zulks te hebben begrepen. De goede leerlingen zullen er heel wat Engelsch mee bijleeren; de besten zullen bovendien Chesterton liefkrijgen, en dat is wellicht nog meer waard. PAUL HARDY

- 19.398 Cole, Jackson** 83.0
DE EENZAME WOLF. Vert. uit h. Amerikaansch [*Lone star Silver*] dr L. T. Franse — Leiden, A. W. Sijthoff; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl (*Hands-up-serie*) 1939 (20 × 14) 189 blz. 25 fr.
IV-V — Een cowboy-verhaal vol griezelige avonturen, maar te ingewikkeld en te zeer gebroken door natuurbeschrijving en stemmingmakerij. I. LAUWERYS
- 19.399 Connell, Richard** 83
EEN MILLIOEN PER JAAR... Vert. uit h. Engelsch [*Play-boy*] — Haarlem, De Spaarnerstad (*Kennemer-serie* n° 15) 1939 (20 × 14) 317 blz. fl. 0,30 [4,90 fr.]
V — Een schatrijke jonge dandy wordt door erfenis directeur van een handelsfirma; doch haalt wegens zijn lui leventje den haat van zijn ondergeschikten, vooral van zijn secretaresse op den hals. Hij neemt echter de plaats in van een zijner bedienden achter de toonbank en leert wat werken is tegen een karig loon. Zijn secretaresse ontdekt den jongen directeur in zijn vermomming en moet bekennen, dat haar oordeel wat te voorbarig was. Tot slot, zooals in een film, een huwelijk! De humoristische toon klinkt echt vermakelijk en hier en daar is de smaak fijnzinnig. A. BONI
- 19.400 Coolidge, Dane** 83.0
EEN MAN VAN IJZER EN STAAL. Bew. naar h. Amerikaansch dr W. J. A. Roldanius Jr — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl, 1939 (20 × 14) 231 blz. 25 fr.
IV-V — Jones heeft een goudader ontdekt. Niemand dan hij weet waar die gelegen is. Nu komen alle onguere elementen der streek in actie om met list en geweld de ader te ontdekken. Maar de man van ijzer en staal blijft iedereen te sterk en te slim. Een flink boek maar de vele vreemdsoortige namen van plaatsen en personen hinderen wat bij het lezen. A. CORLUI
- 19.401 Farjeon, Jefferson** 83.0
HET MYSTERIE IN DE SNEEUW. Vert. dr Kees Jobert. Geill. — Baarn, N. V. Schuyt (*Detective. Een boek in Courant-vorm* n° 31) 1939 (35 × 27) 32 blz. fl. 0,20
IV-V — Door de sneeuw geblokeerde reizigers, beleven angstwekkende gevolgen van een moord-geschiedenis in een huis waar zij hun toevlucht gezocht hebben. Een goedkoop dedectiveroman zonder veel originaliteit. A. BONI
- 19.402 Huizenga-Onnekes, E. J.** 83.8 : 39
HET MENSCHELIJK LEVEN IN 'T GRONINGERLAND. Geill. — Assen, van Gorcum & Comp., 1939 (21 × 15) 119 blz. fl. geb. 2,50
V — In dit keurig uitgegeven en fijn geïllustreerd bundeltje behandelt de protestantsche schrijfster op objectieve wijze de folklore van geboorte, doop, kindertijd, uitgaan, huwelijk, dood en begrafenis. Dezelfde onderwerpen worden thans voor de provincie Antwerpen bestudeerd door de Provinciale Commissie voor Folklore. Het is daarom dubbel de moeite waard de gebruiken van Saksischen oorsprong uit Zuid-Groningen en die met sterk Angelsaksischen inslag uit Noord-Groningen te vergelijken met degene die bij ons door de Salische Franken werden ingeburgerd. Wij heeten dit werk dan ook zeer waardevol voor verdere studie over verwantschap en verschil der volksgebruiken op Nederlandsch taalgebied. J. LAUWERYS
- 19.403 Masterman, Walter S.** 83.0
EEN GERECHTELIJKE DWALING. Vert. uit h. Engelsch [*The wrong verdict*] dr H. van Suchtelen — R'dam, De Combinatie, 1939 (20 × 14) 237 blz. fl. 2,25; geb. fl. 2,90
IV-V — Een sterk gebouwd detectievenverhaal: door een gerechtelijke dwaling in een moordzaak wordt de onschuldige veroordeelde later tot een wraakmoord gedreven. De omstandigheden brengen zijn dochter, haar verloofde, een Chineesch illusionist, den advocaat van den beschuldigde en nog een paar anderen onder verdenking, tot de detectief ten slotte den waren moordenaar ontdekt. Vol verrassingen dus... en, zooals de meeste soortgelijke romans, zonder eenig zedelijk bezwaar. J. LAUWERYS
- 19.404 Mauser, Max [Jonas Lie Jr]** 83.0
EEN HAAI VOLGT HET SCHIP. Vert. uit h. Noors [*En haj følger båten*] dr Claudine Bienfait — Den Haag, H. P. Leopold, 1940 (20 × 14) 239 blz. fl. 1,50 [25,50 fr.]; geb. fl. 1,95

IV-V—Met verwondering vraagt men zich af, wat er voor Noors karakter in deze roman steekt? Alleen de namen. Misschien ook de sportieve kracht en behendigheid van den mess-boy, Dyre Skaug, den jongen romanheld. Verder is alles kosmopolitisch. De inhoud is het gewone recept van een detective-roman. Op den kroonmisdadiger valt aanvankelijk zo weinig mogelijk licht tot in de laatste hoofdstukken. Een spannend boek. Ph. ELSEN SOHN

19.405 Metcalfe, Washington Th. 83

DE ERFGENAAM VAN ELLERHOLM — *Haarlem, De Spaarnestad (Kennemer-serie n° 19) 1939 (20×14) 318 blz.* fl. 0,30 [4,90 fr.]

V—De geschiedenis kan banaal schijnen: na het sneuvelen van kapitein Scarsfield in den krimoorlog, legt een majoor uit die adellijke familie beslag op den eenigen erfgenaam, een kind en speelt een tijdlang « Zijn Lordschap », totdat de schoonbroer van den echten Lord den valschen ontmaskerd heeft. Wat dit boek waardevol maakt, is de oorspronkelijke verteltoon, waardoor het verhaal actueel en levendig wordt voorgesteld. Gezonde lectuur!

A. BONI

19.406 Pulles, Tiny 83

START. Geill. dr Toonder — *A'dam, H. Meulenhoff (« Jeugdleven » Romans voor oudere meisjes) 1939 (24×17) 191 blz.* fl. 1,20; geb. fl. 1,95

V, M — Zeer interessant boek voor aankomende meisjes. Dien beleeft haar eerste teleurstelling, ze herpakt zich weldra om met gezond verstand het leven in te gaan en de moeilijkheden ervan te overwinnen.

FR. CROLS

19.407 Rhode, J. en Dickson, Carter 83.0

MOORD OF VERGELDING? Vert. uit h. Amerikaansch [Fatal descent] dr A. D. Baert — *Laren, A. G. Schoonderbeek (Raven-reeks) 1940 (21×15) 213 blz.* fl. 2,25; geb. fl. 2,90

IV-V—Het lijk in de lift. Een mens ging er levend in, alleen, en kwam beneden met een schot door het hart. Het van ouds bekende isolatie-principe, maar aardig uitgewerkt. Onderhoudend en niet op de hand.

J. P. M. VLEKKE

Vla — KINDERLECTUUR

Voor grotere kinderen van 13, 14, 15 jaar

19.408 Groothedde, I. F. J. 83

♦ HET GEHEIM VAN « DE DRAVIK ». Geill. — *Haarlem, De Spaarnestad (Jeugdbibliotheek n° 104) 1940 (21×15) 160 blz.* geb. fl. 1,35

Vla-b — Aan een kantoorbediende, die werkeloos wordt, valt de erfenis te beurt van een oud ridderslot, waar het natuurlijk spookt. De strijd om het kasteel van die onaangenaamheden te zuiveren vormt den inhoud van het boek. Omwille van de onwaarschijnlijkheden, zelfs voor een spookgeschiedenis, en omwille van de al te eenvoudige gang van het verhaal, die de oplossing reeds bij het begin laat vermoeden zal het boek oudere kinderen niet volledig bevredigen. De verteltrant is levendig, maar ongelukkig laat de schrijver de kinderen in zijn boek optreden als miniatuur groote mensen. Jongere lezertjes zullen het boek gretig lezen zonder zich door het matig spoken te laten beangstigen. L. VERWIMP

19.409 Passier, P. M. Tarcisius, O.C.R. 83

♦ HET GEHEIM VAN DE VERBORGEN NIS. Geill. dr Nini Kaiser. Band van Mauritius Vorst O.C.R. — *Achel, Cistercienser-Abdij, 1940 (26×19) 51 blz.* fl. 0,40

Vla-b* — Het verhaal van een kloosterroeping en een geheimzinnige verschijning van de heilige Maagd, die twee inbrekers op de vlucht drijft. Keurig geschreven.

A. BONI

19.410

Henriëtte van Eyk

van Eyk, Henriëtte 83

MICHEL. De geschiedenis van een mug. Geill. dr Ruscha Wijdeveld — *A'dam, E. M. Querido; Antwerpen, De Nederl. Boekhl., 1940 (26×19) 138 blz.* geb. fl. 2,90

Vla — In dit geestige jeugdboek worden ons de avonturen verteld, van een muggenfamilie, die in plaats van naar Groot Gonnie te vertrekken, thuis blijft. Hoe Michiel's muggenjontje leert zoemen en kennis maakt met S.

Nicolaas, 't Kerstmannetje en vadtje Tijd. 't Boek is geheel neutraal zonder eenig Gods-
begrip. Dit is voor dit uitstekende kinderboek erg jammer. A. MÜLLER

19.411 van Utrecht, José **83**

DE ZEVEN PERIKELEN VAN JOCARDA SCHIJFSMA.
Een boek voor oudere meisjes. Geill. dr Rie Reinderhoff —
Den Haag, J. Philip Kruseman, 1939 (22×16) 159 blz.
fl. 1,75; geb. fl. 2,50

Vla, M — Een jong meisje uit een groot gezin aanvaardt
een plaats als gouvernante om haar ziek zusje de gelegenheid
te geven zich in Zwitserland te gaan herstellen. Ze drijft
moedig door en overwint alle moeilijkheden. Een leuk boek,
boeiend geschreven, dat ieder jong leise graag zal lezen.
FR. COLS, PR.

Marie C. van Zeggelen

19.412 van Zeggelen, Marie C. **83.1**

AVERIJ. Geill. dr Rie Reinderhoff — A'dam, van Holkema
& Warendorf; Antwerpen, van Tuyl (De « Knal »-serie)
1939, 3^e druk (23×15) 184 blz. fl. 1,20; geb. fl. 1,90

Vla, J — Een boek dat deugd doet ! Het avontuur zelf heeft
weinig om het lijf. Maar de mensen die in het verhaal voorkomen zijn zoo echt goed,
dat men er bijna meer gaat van houden dan van zijn bloedeigen familie. En wat is de
vriendschap tusschen de twee broers, Ru en Kees, en hun pleegzuster, Lonnie, fijn,
soms pakkend, getypeerd ! Elke jongen die het boek leest zal hartgrondig wenschen een
kerel te worden als Kees Verhey en als broer en zuster een Ru en een Lonnie te mogen
hebben. — Sterk aanbevolen. L. VERWIMP

88. - Gemengde Opstellen

19.413

Andersen

Boudier-Bakker, Ina **84 : 92.8 : 83.8**

UREN MET ANDERSEN. Geill. met portret — Baarn,
Hollandia Drukk. (Uren met...) 1940 (19×13) 191 blz.
fl. 2; geb. fl. 2,50

V — Na een beknopte inleiding, waarin vooral de neerslag
van schrijvers psyche op zijn kunst tot uiting komt, een
bloemlezing uit de werken naar de door Andersen zelf
verzorgde Duitsche uitgave. E. M. DAMEN

82. TOONEELLITTERATUUR

19.414 Demers, Frans

82

« K. Z. 25 ». Tooneelspel in één voorspel en drie bedrijven.
Omslag van Marc. Eemans — Mechelen, Th. van Geel, 41,
Auwegemvaart, 1939 (19×14) 127 blz. 20 fr.

IV — Goed gekozen typen worden in ongewoon hachelijke
omstandigheden — noodlanding van vliegtuig in de woestijn
— geplaatst, waar hun karakters dan aan 't reageren gaan.
Dit geeft aanleiding tot een interne actie (Bedr. 2 vlg) met
enkele zeer spannende momenten. Het gedachten- en
gevoelsmateriaal is vrij banaal en amoreel. Dr C. GODELAINE

19.415 de Mey, Gaston **82 : 266**

◆ GODENSTRIJD. Drama in 3 bedr. — Gemboers, 'Drukk.
J. Duculot, 1940 (19×13) 48 blz. 6 fr.

V — Een missie en bekeringsdrama met de traditionele
toestanden en figuren. Cliché. De machtstegenstelling van
de Christelijke God tegenover de heidengoden is bovendien,
op zijn zachtst, onzuiver gesteld. Bovendien komen er wel enkele sloordigheden en ooraan-
vaardbare onwaarschijnlijkheden in voor. AL. DE MAEYER

Frans Demers

19.416 Kazemier, G.

82

DE KOOPVROUW VAN STAVOREN — *Utrecht, Vrijzin. Christel. Jeugd Centrale (Serie Lekenspielen n° 46)* 1939 (21×15) 27 blz. fl. 0,70

V — De legende van de vrouw die moedwillig een scheepslading graan over boord doet gooien, om later zelf, doch vruchteloos, graan te zoeken in de loze aren die uit het slib opschieten. Sober verzorgd. Misschien te zeer in raccourci gehouden. Behoudens dat, goed werk. AL. DE MAEYER

19.417

Molière

Molière

82

SCAPIJN DE GRAPJAS. Klucht in 3 bedrijven. Vert. en bew. nr het Fransch dr Karel Ruyssinck — *Antwerpen, Jos. Janssens*, 1939 (20×13) 48 blz. 15 fr.

IV — Het spel van Molière is voldoende gekend. Hier gaat het om een bewerking met schrappen van de vrouwrollen. Daardoor wordt de tekst, net als het spel, opvallend bekort.

Enkele modernisering onderlijnen te meer het verouderde van sommige uitdrukkingen en toestanden. De taal is aarzelend. Het geheel geniet van de reserves die in het oorspronkelijke opgeborgen zitten. AL. DE MAEYER

19.418 Staes, C. J.

82

HET TESTAMENT DER GEESTEN of « Het spookkasteel ». Een geestige gebeurtenis in 3 bedr. — *Antwerpen, Jos. Janssens*, 1939 (20×14) 53 blz. 15 fr.

V — Van durven en niet durven, en toch winnen op het spook door vrijwillige verzaking voor zich zelf, van de schat. Een satire op mondhelden, zonder positieve uitkomst. Nogal gezocht. Maar de knapheid van goede routine in taal en dialoog en opbouw van spel. AL. DE MAEYER

19.419 van Ham, J., Dr

82.8 : 809

KLUCHT EN ESBATEMENT — *Bussum, van Dishoeck, (Dishoeckje n° 10)* 1939 (19×13) 45 blz. fl. 0,50

IV — Interessante vulgarisatie van drie « genoeglijke » speekens uit de 14^e-15^e eeuw. Goed materiaal voor de studie van de middelnederlandsche dramatiek. A. VAN DE VELDE

C. J. Staes

19.420 Brom, Gerard

85 : 84 : 2

Gerard Brom

VAN DE DAKEN — 's Gravenhage, N. V. Thijmfonds, 1938 (21×15) 179 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,50

IV — Veertien redevoeringen, meerder waarvan feestreden. Zij bewegen op het terrein van missie, liefdadigheid, liturgie, katholieke cultuur, katholieke aktie. We zien met ontzag en vereering op naar zulk een diep, konsekvent en bezielend katholiek denker, naar dezen begenadigden apostel van God, van rechtvaardigheid, vrede, schoonheid; we worden ook meegesleept door zijn van genade gloeiend woord waar hij ons diep ontroerd spreekt over Kristus en de wereld, we juichen mee waar hij werkelijk zingt en uitjubelt de eer van God, de heerlijkheid der Mis, de vlam der Liefde. Een woord dat u doordringt, vernieuwt, doorgloeit.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.421 Eeckhout, Joris

84 : 809

LITTERAIRE PROFIELEN IX. Herman Teirlinck, Jan Eekhout, Jan van Nijlen, Filip de Pillecijn, Karel van de Woestijne, August Vermeylen, Rudolf Schröder — *Antwerpen, Standaard-Boekhandel*, 1940 (21×17) 147 blz. 18 fr.

V — Onverpoosd teekent Joris Eeckhout zijn litteraire profielen voort. Veel belezenheid. Schrander inzicht. Hier hebben we toch « beredeneerde » kritiek. En het is maar goed : want het blijft zoo dikwijls, in onze wereld van essay's, bij louter-beschrijvende kritiek.

Dr K. ELEBAERS

19.422 Gielen, Jos. J., Dr

83.8 : 37

LAND IN ZICHT ! Bloemlezing voor Ulo-scholen en de laagste klassen van scholen voor middelbaar- en voorbereidend hoger onderwijs. Met VRAGENBOEKJE. 1^e Deel. Geïll. dr Corry van Aalst — *Purmerend, J. Muusses*, 1939, 3 dln (23×15) 186, 19 blz.

fl. 1,75 en fl. 0,30

Vla-V — Uitstekend geschikt. Al wat onze jongens lusten, frisch-levend, gemoedelijk, avontuurlijk. Vlaanderen en Holland dooreen, zonder voorrecht. Alles vormend. Een gansch-nieuwe wijze van illustratie, merkwaardige potloodportretten. Warm aanbevolen.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.423 Godthelp, H. en Mirande, A. F.

83.8 : 809 : 37

HET NIEUWE NEDERLANDSE PROZA IN NOVELLEN, 1^e Bundel : Voor de middelklassen v. alle inrichtingen van V. H. O., M. O. en voor de kweekscholen. 2^e Bundel : Voor de hoogste klassen van... — Groningen, J. B. Wolters, 1937-39, 2^e druk, 2 dln (21 × 17) 154, 134 blz.

fl. 1,25 en fl. 1 ; geb. fl. 1,50 en fl. 1,25

IV — Mooie bloemlezingen. « Nieuwe » te verstaan als : van de drie laatste geslachten : 1. Tachtigers, 2. Neoromantiekers, 3. Hedendaagsche. Behalve Nederlandsch (Zuid en Noord), ook Zuid-Afrikaansch, wat uitstekend is. De scheikering tusschen Deel I en Deel II is wel niet zoo heel groot. Daarom, en tevens eenigermate voor de stof zelf op enkele plaatsen, achten wij het werk in zijn geheel beter geschikt voor 18 jaar en zoo. Veel moois in velerlei opzicht.

Dr JORIS CAEYMAEX

Wouter Lutkie

19.424

Lutkie, Wouter

88

BROOD EN WOORD. Geill. met 2 pltn — Oisterwijk, Uitg. « Oisterwijk », 1937 (20 × 14) 195 blz.

V — Van alles wat. Opstellen over godsdientige onderwerpen. Lofredenen over gestorven vrienden. Reisindrukken. Bewondering voor Mussolini. Schets van een boerenleven.

met een knappe paardenbeschrijving... De band die deze verscheidenheid samensnoert, een groote liefde tot het leven, de menschen en God. En een pittige schrijfrant !

Dr K. ELEBAERS

19.425 Sabbe, Maurits, D^r

84 : 92.8 : 809

VONDEL EN ZUID-NEDERLAND. Met andere opstellen. Geill. met 9 pltn — Antwerpen, Lectura-uitg., 20, Prinsstr., 1939 (17 × 26) VII, 86 blz.

30 fr. ; geb. 45 fr.

IV — Het was een daad van piëteit voor den sympathieken vriend, Dr Maurits Sabbe, in droevige omstandigheden heengegaan, deze opstellen nog eens te bundelen. Lode Monteyne in zijn Woord-vooraf legt uit waarom hij den titel van het eerste opstel voor het heele boek liet gelden, nl. omdat al die hoofdstukken het cultureel leven in Zuid-Nederland in Vondels tijd weerspiegelen. Behalve « Vondel en Zuid-Nederland » is « Erasmus en zijn Antwerpsche Vrienden » bijzonder belangwekkend. Onder de schoone illustraties vindt men de portretten van Erasmus en van Petrus Ægidius door Quinten Metsijs geschilderd voor den Kanselier van Engeland, Thomas More, nu den H. Thomas Morus. In andere opstellen is er sprake van de eerste uitgave van Cats' « Ghedachten op slapelooze nachten » en van de « Emblemata Horatiana » van Otto van Veen. Jammer dat eenige drukfouten in de latijnsche woorden dit schoone boek ontsieren (blz. 63, 66, 67, 74...) en dat men den bloemenschilder Daniël Zegers S.J. nog Pater in plaats van Broeder noemt (blz. 2 en 7).

Dr Maurits Sabbe

J. SALSMANS

9. - Geschiedenis

19.427

Lauwerijs, Jozef, pr.

9 : 91

HOOGSTRATEN IN DEN PATRIOTTENTIJD EN IN 1814. Geill. met 4 pltn — Brecht, Drukk. L. Braeckmans (Overdruk uit « Hoogstr.'s Oudheidk. Kring ») 1939 (25 × 17) 118 blz.

10 fl.

V — Zooals de titel het aanduidt, behelst dit boek twee gansch verschillende historische kapitels uit de geschiedenis van Hoogstraten, een eerste en meer uitgewerkt kapittel over den Patriottentijd 1787-1792, waartoe we ook heel wat documenten leeren kennen uit het archief Salm-Salm te Anholt, en een tweede kapittel over het gevecht tusschen Pruisen en Franschen te Hoogstraten geleverd op 11 Jan. 1814. Hoogstraten wordt terdege gediend in zake geschiedenis en heemkunde.

Dr FLORIS PRIMS

Jozef Lauwerijs

19.428 XX.

809

GESCHIEDENIS VAN DE LETTERKUNDE DER NEDERLANDEN : 1^e DEEL.
Algemeene Inleiding. De literatuur, haar historiographie en methodes door Prof. Dr F. Baur — De Letterkunde van de Middeleeuwen tot omstreeks 1300 door Prof. Dr J. van Mierlo — Met een inleiding van Prof. Dr G. S. Overdiep, Over Middelnederl. taal en stijl. Geïll. met 15 platen — Antwerpen, Brussel, Standaard-Bkhd; den Bosch, L. C. G. Teulings, 1939, 9 dln (27×20) CXVI, 307 blz. *het deel 120 fr.*

Prof. Dr F. Baur

IV* — De algemeene indruk dien men opdoet bij dit eerste deel is er een van ontzag voor het hooge wetenschappelijk gehalte dezer drie bijdragen. Het gaat natuurlijk niet aan in een recensie zelfs het honderdste deel te raken van hetgeen diende vernoemd. Om bij de algemeenheden te blijven laat ik alleen zeggen dat Prof. Baur in zijn meer theoretische behandeling van alle gezichtspunten die bij literatuurgeschiedenis te pas komen met vaste hand vergezichten opent, op gebied van geschiedenis der geschiedschrijving onzer literatuur een nieuw en sterk hoofdstuk schreef, terwijl hij ons van werkmateriaal voorziet, bij het aangeven van methodes en bronnen, op een gewoon schitterende wijze. De studie van den specialist Dr Overdiep vernieuwt zeker ook de wetenschap op dit punt, o.a. over het niet zoo simpele Middelnederl. vers. Wat Dr van Mierlo betreft, ieder zal toegeven dat hier het summum bereikt werd dat ooit en waar ook betracht werd in zake studie en meeleven der Middeleeuwsche letterkunde : studie, zeggen we, want hier is werkelijk een grootsch heropbouwingswerk verwezenlijkt, met een ontzaglijk materiaal waar minime dingen, zoowel als groote, beteekenis krijgen, met een stout en toch wijs ontwerpen van machtige nieuwe inzichten ; maar ook : meeleven, met de fiere zekerheid dat hier te schitteren liggen werken welke de uiting zijn eener topkultuur, en deze de onze, heel en gansch.

Dr J. CAEYMAEX

91. - Aardrijkskunde en Reisverhalen

19.429 Steinmetz, Rudolf Dr

91 : 39 : 008

MENSCHENLEVEN IN AMERIKA. Geïll. met 54 foto's en een landkaart — A'dam, Nederl. Keurboekerij N. V., 1939 (23×16) 480 blz. *fl. 3,50 ; geb. fl. 4,50*
III — Een behoorlijk goede reportage over de menschen in Amerika : in de wereldsteden en in het Wilde Westen, over immigranten en « inheemschen », Indianen, Apachen en Negers, over het land waar zij wonen en de manier waarop zij leven : opvoeding, vermaak en cultuur, natuur en « café ». Men zal begrijpen, dat er nog al eens min of meer précaire onderwerpen worden behandeld : het leven aan het strand van Coney-Island, de verhouding van man en vrouw e.d. ; de behandeling geschiedt meestal zoo, dat het boek toch niet streng voorbehouden behoeft te worden ; pag. 267 bevat een tamelijk doorzichtige kortzichtigheid. Interessant boek.

Dr JOP POLLMANN

19.430 van Ammers-Küller, Jo

91

Jo van Ammers-Küller

WAT IK ZAG IN INDIE. Geïll. met 33 foto's — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1939 (21×16) 148 blz. *fl. 2 ; geb. fl. 2,90*
IV — Op vlotte en boeiende wijze vertelt schrijfster hier over haar bezoek aan Java, Bali en Sumatra. Het boek heeft niet de pretentie een studie over Indië te zijn, doch is slechts « een verzameling indrukken van een Hollandsche, die voor de eerste maal met de boeiende wereld van het Oosten kennis maakte. » Enkele opmerkingen over den invloed van het Christendom waren echter beter in de pen gebleven.

A. C. OOMES

19.431

Vowles, Hugh P.

91 : 9 : 008 : 2 : 33

DE OEKRAÏNE. Geschiedenis van het land en zijn bevolking. Vert. uit h. Engelsch — A'dam, v. Holkema & Warendorf, 1939 (21×15) 197 blz. *fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90*
IV — Schets van de geschiedenis der Oekraïne en van het leven der bewoners van « het land der zwarte aarde », bijzonder in economisch, cultureel

en godsdienstig opzicht. Ook worden de betrekkingen van Nederland tot de Oekraïne vermeld. Opmerkingen over de geestelijke evolutie geven hier en daar reden tot critiek.

Dr SCHULTE

19.432 Werumens Buning, J. W. F.

91 : 71 : 72

IK ZIE, IK ZIE, WAT GIJ NIET ZIET. Derde zwerftocht door ons land. *Geill. met 18 foto's dr Dupont — A'dam, Em. Querido, 1939 (27×20) 114 blz. fl. 3,75 ; geb. fl. 4,90*
V — Met deze derde bundel zwerftochten door ons land heeft Werumeus Buning recht gekregen op den titel van herontdekker van Nederland. Wat wist ge tot nu toe van het land van Maas en Waal of van den Noord-Oostelijken hoek van Groningen ? Hoordet ge ooit van Doctor Faust in de Tielerwaard ? Een Bådeker geeft honderd en één wetenswaardige dingen, maar het blijft een doode verzameling. W. B. geeft alleen maar wat blijvende waarde heeft en hij maakt het levend. Ook het foto-materiaal is uitstekend.

A. C. OOMES

J. W. F. Werumeus Buning

92. - Levensbeschrijvingen - Dagboeken

19.433 Boon, Sophie

92.2

- ◆ BERNADETTE SOUBIROUS. Levensschets — *Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Jeugdlectuur n° 589) 1940 (16×11) 32 blz. fl. 0,10*
Vb — Hoe gretig zullen de kinderen de levensschets van dit bevoorrecht herderinnetje lezen. Zij was een lievelinge van de Lieve Vrouw, die haar herhaaldelijk is verschenen te Lourdes. Door een heldhaftige deugd-beoefening heeft zij de kroon der heiligheid veroverd. Een degelijke lectuur vormt het karakter van jeugdige lezers en lezeressen. Wel jammer dat heel deze serie van heiligenlevens voor de jeugd, in de Vlaamsche kinderwereld, geen grootere verspreiding heeft gevonden.

D. DE PAUW

19.434 Ignazia

269 : 93

- ◆ MIJN BEKEERING — *Den Bosch, G. Groote Genootsch., (Nederl. bekeerlingen. Zoekende zielen) 1940 (19×13) 23 blz. fl. 0,20*
IV — Opgegroeid in een ongelooft midden kwelde al vroeg deze bekeerlinge het Godsprobleem. Eerst op negen en dertig jarigen leeftijd gaf zij zich gewonnen aan de lokstem der genade, die haar, zacht maar ononderbroken, doorheen zekere levenservaringen en reizen, het tevallig lezen van de H. Schrift, het omgaan met kinderzielen, de bezoeken aan katholieke kerken, was blijven toeklinken tot zij — op zoek naar het Kindschap Gods — neerknielde voor de waarheid.

D. DE PAUW

19.435 Krivitsky, W. G.

93 : 32

DAT HEB IK GEZIEN ! *Vert. dr C. C. Bender — A'dam, Allert de Lange, 1940 (22×14) 395 blz.*
IV — De onthullingen van Krivitsky zijn geschreven op een nuchtere, zakelijke wijze, welke men mogelijk als een bewijs voor de juistheid van zijn betoog mag houden. Bij lezing van dit merkwaardige boek wordt men niet gehinderd door het feit, dat schr. na zijn breuk met Stalin zijn oude marxistische idealen blijkbaar nog niet heeft verloren.

C. A. BOUMAN

19.436 Potgieter, Carel, D^r en Theunissen, N. H.

92

KOMMANDANT-GENERAAL HENDRIK POTGIETER. *Geill. met tekenings dr René Shapshak — Johannesburg, Afrikaanse Pers, 1939 (21×14) 271 blz. 8/6*
V — Aan de Voortrekkerseewfeesten hebben we ook deze biographie te danken. Generaal H. Potgieter (19 Dec. 1793, † 16 Dec. 1852) was een sterke persoonlijkheid aan wien Zuid-Afrika veel te danken heeft. Hij was immer in de weer : in 1835 vecht hij in Kaapland tegen de Kaffers, in 1836 trekt hij naar Noord-Transvaal, van 1836-1838 levert hij de veldslagen van Vegkop, Mosega, Marikwa en Italei. Hij sticht Winburg, Potchefstroom, Ohrigstad en Zoutpansbergdorp en richt tegen Silkaats, de geduchte Matabelenkoning niet minder dan 4 strafexpedities in. De minder glansrijke punten uit zijn leven worden niet verzwegen ; aan zijn oneenigheid met de emigranten der Natalsche en Rustenburgsche Republieken wordt de vereischte plaats ingeruimd. Als stichter van Vrijstaat en Transvaal en als Trekker van 't Noorden blijft Generaal Potgieter de grondlegger van 't Afrikanerdom.

A. DE MEIRSMAN

19.437 Powell, Alexander E.

93 : 38 : 91

ONGECENSUREERD. Twintig jaren van avonturen en reizen. *Vert. uit h. Amerik-
[Free lance] dr Dr J. H. van Klooster — Antwerpen, Het Kompas ; A'dam, De Spiegel,*
1939 (25 × 17) 554 blz. 50 fr. ; geb. 66 fr.

II-III*, N — Powell behoort tot het slag der onafhankelijke journalisten. De jongste twintig jaar reisde hij de wereld door. Hij schrijft uitermate boeiend, hoewel de dankbare stof daartoe wel het hare bijdraagt. Hij is een man met kultuur en historische kundigheden ; hij weet te kiezen en te genieten ; hij is nuchter, vrij oppervlakkig, vrijheid en rechtvaardigheid zijn hem op aarde de hoogste goederen ; hij zegt nogal brutaal zijn meening ; hij is niet verwaand, doch ook niet speciaal bescheiden. Hij lunchte met vele heerschers ; hij zag den Pauwentroon en zelfs de Keizerin van Ethiopië. Voor een gepluimd hoofd negervorst heeft hij meer belangstelling dan voor Z. H. Paus Pius XI, een « ietwat zwaarlijvig man, die een mop tapt ». Zijn kort bezoek op het Vatikaan ruikt trouwens naar ongemanierde kwaadwilligheid en schaaft vanzelfsprekend aan zijn reputatie inzake objectiviteit, wat de andere dingen betreft. Hier en daar mocht gerust een weinig « gecensureerd » ; in dat geval hadden we ons niet verplicht gezien tot deze strenge indexeering.

PAUL HARDY

19.438 Skolaster, Hermann

92.2

♦ ZUSTER BEATA. *Vert. uit h. Duitsch dr P. Gerebern O.M.Cap — Antwerpen, Franciscaansche Standaard,* 1939 (19 × 14) 166 blz. 7,50 fr.

V — Een Duitsche circus-paardenrijdster wordt postulante in een Congregatie van missiezusters. Om haar klooster uit geldnood te redden, teekent ze een contract voor vier maanden met den circus Barnum. Later arbeidt zij als missiezuster in Britsch Honduras, waar zij door haar behendigheid een communistisch oproer verlamt. Bij het uitbreken van den burgeroorlog in Spanje, keert zij in gezelschap van den gouverneur naar Europa terug ; op de boot verijdelt zij opnieuw een samenzwering van roode matrozen. Een op en top moderne missiezuster, wier leven in het licht staat van Christus' woord : « Spiritus ubi vult flat ».

A. BONI

19.439 Smith, J. A.

93 : 9 : 89

EK REBELLEER. *Geill. met 9 pl. — Kaapstad, Nasionale Pers.,* 1939 (19 × 13) 181 blz. geb. 5/6

V — Schrijver vervoegde als knaap het Kaapsche rebellencommando van Generaal Malan. Zijn wedervaren gedurende den Anglo-Boeroorlog wordt hier in een kleurigen stijl beschreven. De vraagstukken door dit kleine leger van opstandelingen uitgehaald boeien van 't begin tot 't einde. Dit historisch relaas zal ook door lezers belust op avonturen, zeer graag gewild zijn.

A. DE MEIRSMAN

19.440 Taal, Jan, D^r

269 : 92

♦ DE WEG VAN EEN PROTESTANTSCH THEOLOGISCH STUDENT — *Den Bosch, Geert Groote Genootsch. (Nederl. bekeerlingen n° 583)* 1940 (19 × 13) 15 blz. fl. 0,15

V — Een vrijzinnig protestant vertelt hier hoe hij als theologisch student sceptieker is geworden, agnosticus, atheïst en ten slotte katholiek. Dit eigenaardig bekeeringsverhaal laat ons inzien waarom er zoo weinig dominee's katholiek worden in Nederland.

D. DE PAUW

19.441 Theunisz, Joh., D^r

92.5 : 9

CAROLUS CLUSIUS. Het merkwaardige leven van een pionier der wetenschap. *Geill. met 8 platen — A'dam, P. N. van Kampen (Patria. Vaderl. cultuurgeschied. in monografieën : XVII)* 1939 (20 × 12) 178 blz. fl. 1,25, geb. fl. 2,75

V — Dodoens, de l'Escluse en de Nobel zijn de drie groote Nederlandsche kruidkundigen der XVIe eeuw. Charles de l'Escluse schijnt wel de grootste te zijn. Een Nederlandsche biographische monographie bezaten we van hem nog niet. We hebben die eindelijk aan het hier vermelde werk. En het is degelijke arbeid. Niet enkel de botanist wordt ons bekend gemaakt, naar behooren, maar de gansche zoo interessante persoonlijkheid van den geleerde die in zulken bewogen tijd leefde. Ook voor onze algemeene vaderlandsche geschiedenis heeft dit werk belang. Het is vlot geschreven en keurig uitgegeven. Het is een heerlijk nummer te meer in de reeks *Patria* van Dr Kernkamp.

Dr FLORIS PRIMIS

19.442 Theunisz, Johan

92.3 : 32

JOHAN DE WITT. — Den Haag, H. P. Leopold (19×13) 180 blz. fl. 1,90; geb. fl. 2,50
IV, L — Dit werk maakt de indruk overhaast te zijn geschreven. Het karakter en de zeer bijzondere kwaliteiten van den groten staatsman komen niet geheel tot hun recht. Alle belichting valt van buiten. Er is een poging tot indringing in zijn psyche. Uitingen als: « Men heeft J. de W. — maar slechts op moreele, dus zwakke gevoelsgronden —... » (pag. 53) « Maar van politieke idealistiek kan J. de W. niet beschuldigd worden » (pag. 95) lichten ons in over het standpunt van den schrijver.
J. P. M. VLEKKE

19.443 Urbanus, O.M.Cap.

92.2

Johan Theunisz

- ◆ ROOSJE... PARAAT. Geill. — Antwerpen, Francisc. Standaard, 1939 (18×14) 53 blz. 3 fr.
V — Het wonderbare leven van de kleine lieve heilige Roza van Viterbië, op volksche, rake wijze verteld. Het boekje ademt den bekoorlijken eenvoud, welke het leven van dit Franciscus' kind kenmerkte. Een schattig werkje voor Katholieke-Actie-meisjes, bijzonderlijk voor Derde-Ordelingen.
L. VAN HULLE

19.444 van Buijtenen, M. P.

92.2

- ◆ SINT VINCENT. De Heilige van de gouden eeuw. — Utrecht, Dekker & van de Vegt (De Gemeenschap der Heiligen) 1938 (21×14) 119 blz. fl. 1,25
V — Dit bondig levensverhaal is onderhoudend geschreven, met psychologisch inzicht en historischen zin. Het is eerlijk en oprecht; verbloemt geen zwakheden, verdoezelt niet zekere zonderlinge feiten. Vincentius was geen heilige van meet af. Als priester was hij graag gezien aan het hof, een welgekomen gast bij de rijken, een hervormer van zijn tijd, een stichter van een nieuwe conventie. Hij was een flink opvoeder, een krachtadig bestuurder, een apostolisch predikant, een eerste-rang volksmissionaris, een bestrijder van het Jansenisme. Vooral echter was hij de Apostel der armen, een vader voor misdeelden, vondelingen, gevallen vrouwen, galeiboeven en de paria's der samenleving. De best e bladzijden uit dit boek zijn die, gewijd aan de feiten die dezen gloriëtitel verrechtvaardigen.
D. DE PAUW

19.445 van Dalen, Hugo

92.7 : 78

MOUSSORGSKY. Geill. met 8 platen — Den Haag, J. Ph. Kruseman; Antw., v. Ditmar's B. I. (De Muziek, nr 3) 1939 (16×12) 100 blz. 18 fr.
IV — Biographie, goed gestoffeerd. Opgave der werken, mitsgaders hun geschiedenis. Geen muzikale ontleding noch studie.
Dr J. C.

19.446 van de Putte, Jeanne

93

◆

Jeanne van de Putte

dat wonder-begaafd kind.

DE RUK AAN DE TRALIES. Dagboekanteekeningen. Met een inleid. dr L. Reypens S.J. Geill. met 1 foto — Antwerpen, Standaard-Boekhandel, 1939 (32×16) 137 blz. 18 fr.
IV, M — Ontwikkelde jonge meisjes, zoekt in dit boek geen literatuur. De schrijfster was in haar optreden, in haar schrijven en zeker in haar persoonlijk dagboek: al eenvoudig en ongezochtheid. Ze gaf daarin: zich-zelf, heel en al. — Leest, herleest deze bladzijden, jonge meisjes; er gaat 'n levenswijsheid en ervaring uit van 'n zeer begenadigd twintigjarig meisje dat reeds de eeuwigheid al te sterk aanvoelde om lang « op de leelijke wereld » te blijven. — Z. E. P. Reypens, haar geestelijke leider in haar laatste levensjaren, koos uit haar dagboek de aantekeningen die best gepubliceerd werden en leidde 't boek in met 'n prachtig voorwoord dat 'n merkwaardig inzicht geeft in de ziel van
FR. CROLS

19.447 van de Weerd, H., pr.

92.2

- ◆ DE H. WILLIBRIORDUS IN LIMBURG. Sint Wilbert ter eere bij het jubeljaar van zijn overlijden. Overdruk uit « Verzamelde Opstellen van geschiedk. Kring v. Limburg » — Borgloon, bij schrijver, 1940 (23×16) 56 blz. 8 fr.

V — De om zijn wetenschappelijke ernst en scherpen kijk bekenden historicus, deken van de Weerd, liet zoopas een studie verschijnen over den H. Willibrordus in Limburg. Schrijver vult er in aan en zet er recht wat in de jongste werken over dezen heilige, betreffende Limburg, onvolledig of onjuist bleek te zijn. De stof in de studie verhandeld, kan over drie hoofdstukken verdeeld : Een schets van Willibrordus leven en werk ; een onderzoek naar zijn arbeidsveld en de nagelaten sporen ; ten slotte de beteekenis van W. in de bekeering van Limburg. Schrijver blijft steeds objectief, zakelijk, sober. Hij is uiterst voorzichtig en wars van alle fantasie. Toch schrijft hij met zijn hart, weet zich echter te beheerschen, zoodat de liefde tot zijn onderwerp hem nooit verblindt. Uiterlijk is het boek zeer verzorgd.
Dr C. GODELAINE

19.448 van Wessem, E., D^{rr}

92

EEN PRINCE VAN ORANGIEN — *Utrecht, Het Spectrum ; Antwerpen, Standaard-Boekhandel, (Schijnwerpers-serie) 1938 (19 × 11) 212 blz.* 22 fr.

IV — Deze dubbele « Schijnwerper » kan niet als geslaagd worden beschouwd : 1°) het geheel is geschreven in een saaie taal, met gewrongen zinsbouw ; het is dan ook zeer zwaar op de hand ; 2°) meer dan de helft van dit boek wordt ingenomen door het uitrafelen van allerlei persoonlijke details, die ten slotte weinig belangrijk zijn voor het begripen van de persoonlijkheid van Willem van Oranje. Ook is de schrijver wel wat te eenzijdig in het weergeven van het z.g.n. « Voorspel ». Gansch dit boek illustreert schitterend het spreekwoord « Wie te veel bewijzen wil... ». Weinigen toch zullen thans nog iets willen afdingen, van de groote beteekenis van Willem voor den Nederl. stam ; maar dit beduidt nog niet, dat alles wat Willem deed of dacht, moet goed gepraat worden door een valsche voorstelling van het historisch gebeuren. Ook de waarheid behoudt haar rechten.

Dr J. UYTTERHOEVEN

19.449 Wachters, H. J. J.

92 : 28

JOHN WICLEF — *Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Kerkel. Gesch. n° 584 - Voorloopers der Hervorming) 1940 (19 × 13) 20 blz.* fl. 0,15

V — De schrijver dezer brochure heeft ons reeds meerdere voorgaande geschenken en we hebben er telkens de klaarheid, de zakelijkheid, de gevatheid van genoten. Zijn boekje over Wiclef, levensschets en leer, bezit dezelfde hoedanigheden. In een kort hoofdstukje behandelt schrijver ten slotte de vraag of Wiclef als een voorlooper van Luther moet worden aanzien. Een verdienstelijk boekje.
Dr FLORIS PRIMIS

19.450 Wachters, H. J. J.

92 : 27 : 28

♦ PETRUS WALDES EN DE WALDENZEN — *Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Serie : Kerkel. Geschied. n° 580 Voorloopers der Hervorming) 1939 (19 × 13) 19 blz. fl. 0,15*

V — Deze brochure is een waardevolle aanwinst in de heerlijke reeks uitgegeven door het Geert-Groote-Genootschap. Schrijver kent zijn onderwerp terdege, en anderszijds is hij ook gansch thuis in de mentaliteit van degenen die de Waldenzen als voorloopers van het protestantisme aanzien. De Waarheid dienende, levert hij hier een glasheldere uiteenzetting die slechts zou vervallen indien de betoogde historische feiten onecht waren. Daarom hadden we gaarne omtrent deze, een aantal verwijzingen naar de jongste en beste historische studiën gezien.
Dr FLORIS PRIMIS

19.451 XX.

86 : 93 : 27

♦ BRIEVEN VAN AFRIKAANSCH MARTELAREN uit de eerste Christenheid. Vert. uit h. Latijn dr Z^r M. Costanza C.R.S.S. — *Den Bosch, Geert Groote Genootschap (Serie : Lezingen uit Bijbel en Kerkvaders, n° 573) 1939 (19 × 13) 16 blz.* fl. 0,15

V — Dit bundeltje bevat zes brieven van en aan S. Cyprianus den grooten martelaar der IIIe eeuw waarvan ons een 60-tal brieven bewaard zijn. De hier vertaalde brieven zijn voorzeker goed gekozen, maar eenige inleiding of eenige uitleggende nota's zouden toch ten zeerste gepast geweest zijn, al gaat het hier ook om eenvoudig « lezingen ».

Dr FLORIS PRIMIS

OPLEIDINGSCURSUS VOOR BIBLIOTHECARISSEN

Ondanks de moeilijke omstandigheden wordt door het ALGEMEEN SECRETARIAAT VOOR KATHOLIEKE BOEKERIJEN, evenals andere jaren een OPLEIDINGSCURSUS VOOR BIBLIOTHECARISSEN ingericht.

Deze lessen, aangepast aan het nieuw programma, dat door den 'Hoo-gen Raad voor Bibliotheken' » onlangs werd opgemaakt, zal behalve de vroegere bibliotheekkundige leerstof, ook een paar aanvullende leergangen bedragen over algemeene cultuurgeschiedenis, geschiedenis van de wereldliteratuur en van de Nederlandsche letterkunde, alsook een practische initieering in de kennis der bruikbare vakliteratuur.

Bovendien wordt de leerlingen gelegenheid geboden door bezoeken aan bibliotheken en andere instellingen, alsook door een practische stage, zich aanschouwelijk en door de practijk in het vak te bekwamen.

DE LESSEN WORDEN GEGEVEN in de lokalen der Openbare Bibliotheek St Michiel, Amerikalei, 165¹ te Antwerpen, telkens den Donderdag namiddag van 2 ½ tot 5 ½ uur, vanaf Donderdag 10 October.

Deze opleidingscursus dient als voorbereiding tot het OFFICIEEL EXAMEN, waarvan het bekomen van het wettelijk bekwaamheidsge-
tuigschrift van bibliothecaris afhankelijk is.

LESGEVERS :

E. H. Joris Baers, diocesaan inspecteur van O. B. en bestuurder van het Algemeen Secretariaat voor Katholieke Boekerijen ;
E. H. Dr Joris Caeymaex, letterkundige, redacteur van Boekengids ;
H. Paul Hardy, letterkundige, redacteur van Boekengids ;
E. P. Em. Janssen S. J., letterkundige, redacteur van Boekengids ;
M. Eug. Vandamme, bibliothecaresse van de O. B. St Michiel ;
H. Ern van der Hallen, letterkundige, provinciaal inspecteur van O. B., redacteur van Boekengids ;
H. Ant. van de Velde, letterkundige, redacteur van Boekengids.
H. Leo van Molle, staatsinspecteur van O. B.

BEDRAG DER INSCHRIJVING : 100 FR te storten op postrekening 241.02 van A. S. K. B. te Antwerpen, met vermelding « Inschrijving opleidingslessen » en adres van den inschrijver op de keerzijde van het stortingsbulletin ; ofwel persoonlijk te storten : Cuylitsstraat, 27, Antwerpen.

De KORTE INHOUD VAN DE LESSEN en erbij behorende brochures kosten 30 fr. voor het bibliotheekkundig gedeelte der leerstof.

BOEKENGIDS

Algemeen Nederlandsch Bibliografisch Tijdschrift

REDACTIE en BEHEER :

Cuylitsstraat 27, Antwerpen

Postcheckrekening : 241.02

Prijs voor België :

Abonnement: 35 frank

Dit nummer : 5 frank

Prijs voor Nederland :

Abonnement: f. 2.75

Dit nummer : f. 0.35

Het Menu van den tweeden Dag...

door ANTON VAN DE VELDE

Terwijl de afrekening zich uitbreidt naar de vier hoeken der aarde, gaat de literatuur haar gang in een bijna onverminderd tempo. Dat geeft blijk van buitengewone beheersching, zou je denken, en het is wellicht maar best dat de Nederlanden rustig hun cultureele taak voortzetten, ook in deze daverende dagen. Van cultureele taak gesproken, de lading literatuur die mij deze maand werd toegemeten, is, laat ik het maar dadelijk zeggen, qua beschavend element eerder ontmoedigend. Willen wij even nazien :

19 452

Jo Otten

Drijvend Casino (I³), door JO OTTEN, een lijvig boek waarin de wederwaardigheden van de internationale bevolking van een tot casino geïmproviseerde boot in kleuren en geuren, met extra pikante bijzonderheden, worden verteld. Het is een relaas dat, hoe knap dan ook geschreven, het weêr gevoel nalaat van een haast pornografisch berekende sensatie. Jo Otten heeft met zijn vroeger werk geen schitterende moreele reputatie opgedaan in de bibliographische milieus, en zijn *Drijvend casino* is er niet naar om die reputatie te verbeteren. Men kan zich echter best voorstellen dat zoo'n lectuur voor den uitgever een prima afzet beteekent, want legio moeten de kandidaten zijn, die haken naar de literair mooi ingekleede en zelfs met een laagje objectiviteit geverniste prikkeling van dergelijk werk ! Dat Otten geen derde-rangs auteur is, heeft hij reeds herhaaldelijk bewezen,

doch daarom kan met des te meer klem de vraag gesteld : hoe vindt zoo'n schrijver steeds weer zijn gading in dergelijke vertroebelde onderwerpen ? Wie, buiten de zakelijk betrokkenen, heeft eenig nut, eenig voordeel aan zoo'n boek ? Het is de hopelooze leegte die met geforceerd en ziekelijk gedachtenmateriaal wordt volgepropt. 't Gaat lijken op een soort literair t.b.c.-geval, waarbij de patiënt nog meent zijn bacillen aan anderen te moeten meedeelen. Laten wij hopen dat Jo Otten tot gezonder inzicht komt in zijn toekomstig werk. Zijn talent kan beter besteed dan aan onpure, pathologische gevallen.

19.453

Als antidotum geef ik u dadelijk *Een man zet door* (IV, N), door J. GERHARD TOONDER. Hier krijgen wij de wisselvalligheden uit het leven van een soort gezond-arrivistisch aangelegd man. Hij wordt (door een verraad des harten, o goden !) werkloos, en probeert, ter wille van een tamelijk grillige Dulcinea, zich omhoog te wroeten naar een stabiele, degelijke baan. Hoe alles verloopt en welke ups and downs de held moet doormaken eer hij aan de « happy end » komt, weet Toonder u onderhoudend te verwoorden. Dat het,

zooals de uitgever zegt, een « allemachtig frisch boek » zou zijn, is misschien wat te erg de verdiensten aandikken. Toonder heeft voorzeker een — gematigden — zin voor humor, maar, primo, het onderwerp der werkloosheid begint nu stilaan uitgepraat te geraken, en, secundo, bij de lezing van dezen « doorzettenden man » krijg je den indruk dat Toonder hier en daar in de rats heeft gezeten om die dikke drie honderd bladzijden te halen ! Waarom ook, o scribenten, en vooral gij, leveranciers uit het Noorden, moet een boek per se de afmetingen krijgen van een soliedien ontbijtkoek ? 't Is er warempel de tijd niet naar om thans uren en uren te spendeeren aan zoo'n plus minus literaire kanjers. Geeft ons boeken van schappelijken omvang, tenzij gij werkelijk zóó door de inspiratie begenadigd zijt, dat heel uw roman tot den laatsten druppel naar vorm en inhoud een revelatie is. Nu, zoover heeft Toonder het zeker niet gebracht, maar, zooals ik zei, tegenover een « drijvend casino » is deze « doorzettende man » een welkom tegengif.

- 19.454 Ernstig, zeer ernstig heeft JAN EDELINCK ons een boek geschreven : *Eenmaal zal de mensch...*(III-IV, N), waarin wij beleven hoe een dictator de ouderdomsgrens bereikt (waar ligt die grens?) en een kandidaat opvolger heeft uitverkoren. Die opvolging loopt niet gesmeerd, want die uitverkorene voelt meer voor het leven dat hij zichzelf heeft toegemeten. Finaal, na vele moeilijkheden, intriges en dies meer, komt alles terecht. Het is totaliter een tamelijk droog stuk proza geworden, dat m.i. alleen ontspanning kan geven aan cerebraal-aangelegde menschen. Niet dat *Eenmaal zal de mensch* geen literaire kwaliteiten zou bezitten — Jan Edelinck kan schrijven — maar zoo het waar is «qu'il boit dans son verre », dan mogen wij er aan toevoegen : « son verre n'est pas grand », waaruit gevoeglijk kan worden besloten : Het is een eerlijk stuk werk, en laten wij uitzien naar de verdere productie van dezen auteur. We geven hem graag crediet.
- 19.455 Van de hand van WILLEM KRAMER verscheen *Het groote geluk* (III-IV, [P]) en, ik weet niet, het heeft mij geen enthustiasten indruk nagelaten... Er is over Kramer's « Roelie » en « Over den drempel », zoo ik den uitgever moet gelooven, in Nederland veel goeds geschreven geweest, zóóveel zelfs dat je zou meenen : Die Kramer is een prima kracht. Maar dat *Het groote geluk* is zoo erg gespeend van de elementaire kwaliteiten, die een literair verantwoord werk kenmerken, dat men zich afvraagt of de auteur niet even over het paard is getild geweest. Zit het 'm nu aan den protestantschen toonaard van zoo'n boek ? Is daaraan de droge factuur van het geheel te wijten ? Er is in die twee honderd bladzijden geen enkele paragraaf waarin je nu eens even den daver van temperament of het openbloeien van ware, diepe, hartstochtelijke poëzie gevoelt. Het is alles vlak, kleurloos, tam. Zelfs de — al te dikwijls herhaalde — vechtpartijen in het blindeninstituut (Kramer schijnt bij voorkeur in zoo'n instelling te verwijlen) geven geen indruk van waarachtig leven, veel eer van een kunstmatig aangewend motief om toch hier en daar wat reliëf te krijgen. Een andere kwestie : de onwaarschijnlijkheden in dit boek. Wie ooit blindeninstituten bezocht, weet dat blinden in staat zijn tot een soms verwonderlijke vrijheid-van-bewegen, maar dat zij het zouden bestaan om, zooals Kramer het beweert, capriolen uit te voeren als zijn romanhelden is wel sterk te betwijfelen. Wie een paar voorbeelden wil : Blinden rijden met z'n drieën op één fiets, blinden halen de pannen van een dak en gooien die elkaar toe met een mirakuleuze precisie, en nog een paar andere experimenten. Als Kramer beweert : het is zoo geschied, nu ja, dan zeggen wij : amen. Tot slot : *Het groote geluk* kan m.i. weinig bijdragen tot het geluk van den lezer.
- 19.456 Een ander boek, van ongeveer even temperamentlooze makelij is *Janus Krul en Zoon* (IV, [P]), door JAAP KOLKMAN. De belevingen van vader en zoon Krul in het wereldje van de scheepssloopers. Het begin (laten we zeggen : de eerste dertig blz.) van dit boek is dramatisch goed gebouwd met een levendigen dialoog, goede typeering, enz. Daarna echter glijdt Kolkman geleidelijk meer en meer naar de vlakke... en dan worden Janus en zoon een paar zeurende menschenkinderen die op je zenuwen werken zonder respijt. Voorzeker, het christelijk element is in dit boek niet verwaarloosd, maar, o Heer, laat ons er van bevrijd blijven indien het wordt toegediend in den vorm van een monotone preek-met-literaire-bedoeling ! Ik gun *Janus Krul en Zoon* van harte aan de brave gemeente, doch ik hoop dat haar zaligheid niet afhangt van zoo'n lectuur alleen !
- 19.457 Als een gezonde verademing kunnen wij *Storm over de Oceanen* (IV), door KLAAS SMELIK, aandienen. In een soberen plezierig-laconieken stijl roept Smelik de herinneringen op aan het werk van Nederland's kustwacht en transportmarine in de onzalige periode 1914-1918. Op dat stramien borduurt hij tusschendoor de avonturen van een jongen Nederlandschen aspirant-zeeman, die, te midden van duikboot- en andere perikelen, opklimt tot eersten machinist. Meer niet, maar het is een eenvoudig-goed boek geworden.
- 19.458 Van den Vlaming VALÈRE DEPAUW kregen wij ter beoordeeling : *Jules Bonnemine* (IV), zijnde de op z'n Vlaamsch gekruide ervaringen van een soort avontuurlijken middenstander, die, via amoureuze verwickelingen en botsingen met zijn verwanten, ten slotte

zijn geluk vindt in de armen van een lustige weduwe. In hetzelfde boek is nog een tweede verhaal opgenomen : *Van twee sukkeleers* (IV). Depauw heeft met deze publicatie stellig niet het peil van zijn vroeger verschenen « Tavi » bereikt. *Jules Bonnemine* lijkt haastig maakwerk, of liever de wat al te simplistisch neergeschreven kijk-op-het-leven

Valère Depauw

Louisa Duykers

19.459

turbaties van zeer actuele beteekenis. Een gezond, rustig en degelijk geschreven roman, waarin de Vlaamsche lezer, die nog houdt van een eenvoudig, waarachtig aan het leven getoetst boek, zijn gading zal vinden. Duykers construeert haar romans met het sereene vakmanschap van dezen die steeds volgens het oude, beproefde recept werken. Zij erkent en begeert geen capriolen, geen ismen, geen mode, maar zegt wat zij te zeggen heeft in een klare, ongekunstelde taal. In de volksreeks van het Davidsfonds zijn deze « Wisselvalligheden » een goede en welkome aanwinst.

19.460

KAREL JONCKHEERE lanceerde zijn *Cargo* (IV), zijnde de belevenissen tijdens een vacantiereis naar Cuba. Een geestig, kleurig « logboek », waarin de auteur vaak op sprankelende manier te vertellen weet van het typische leven aan boord en aan wal ; waarin tevens de atmosfeer van het gewest daar ergens onder de Kreeft heel suggestief is weergegeven. De lectuur van « Cargo » roept lokkende perspectieven op ; zij stemmen

Karel Jonckheere

F. R. Boschvogel

19.461

Tot slot nog een bundel geromanceerde heiligenlevens : *Drie Vlaamsche Sinten in een Kerkraam* (V), door F. R. BOSCHVOGEL. Die vogel is deugdelijk Vlaamsch gebekt. Reeds zijn vroegere ongekunstelde maar zeer verdienstelijke volkslectuur kon vele lezers bereiken en boeien. Laat deze schrijver verder werken, zonder overhaasting, zijn volk ten bate. Boekjes als deze *Drie Vlaamsche Sinten* verlossen ons van de narcotica der moderne literatuur en zijn een welkome zegen voor het gemeenebest.

Daarmee is deze krcniek geëindigd. Uitgenomen Jonckheere's « Cargo », was er geen enkel boek van buitengewoon gehalte te signaleren. Het waren gerechten « van den tweeden dag »... Laten wij vertrouwen dat de eerstvolgende maanden voor een beter menu zorgen, of worden we ook op literair terrein gerantsoeneerd ?

J. C. MOLLEMA :

De Geschiedenis van Nederland ter Zee

19.462 Van de N. V. Uitg.-Mij « Joost van den Vondel » te Amsterdam ontvingen wij het eerste deel van een vierdeelig standaardwerk, getiteld de « Geschiedenis van Nederland ter Zee », geschreven door den oud--marineofficier, den Heer J. C. Mollema. Deze uitstekende en

Zegel van Bergen uit 1276, met voorstelling van een vikingerschip.

gedegen studie van de geschiedenis van het Nederlandsch marine-wezen werd buitengewoon fraai geïllustreerd door den Heer W. Voorbeijtel Cannenburg, directeur van het Nederlandsch Historisch Scheepvaart-Museum te Amsterdam. De uitgeefster liet het boek typografisch fraai verzorgen en voorzag het van een rustigen en artistieken stempelband.

Bij de bespreking van dit belangrijke werk, dat bijna 400 pagina's omvat, kunnen wij uiteraard slechts een greep doen uit den uitgebreiden inhoud. Tijdens de lezing werden wij getroffen door het interessante relaas, dat Mollema ons geeft van het leven en lijden van den schepeling op handels- en oorlogs-

vloot in den tijd van de Compagnie. Na ons verteld te hebben hoe vele scheepsmaats door de ronselaars op allerlei slinksche wijzen, dikwijls uit de « heffe des volks » gerecru-teerd werden en dat vele zeelieden hun loopbaan aanvingen als knaap van 10, 11 jaar oud, vervolgt de schrijver zijn verhaal met levendige beschrijvingen van het scheepsrantsoen, den chirurgijn, de barbaarsche lijfstraffen en het « riekende » volkslogies. Onnoemelijk veel last moeten onze zeevarende voorouders gehad hebben van allerlei klein « ongedierte », dat zich in de slaapgelegenheden en in hun kleeven nestelde.

Over de koks en chirurgijns lezen wij in Titsingh's « Geneeskunst der heelmeeesters tot dienst der Zeevaart » : Goede koks en chirurgijns zijn noodige meubelen op de schepen, morsig scheepsvolk maakt het leven lastig, onbekwame koks maken veel zieken, onbekwame chirurgijns veel dooden, meer door te veel dan door te weinig geneesmiddelen.

Deze chirurgijns, gesproten uit het gilde der « baardenkrabbers », stonden op de schepen niet in aanzien. Hun praktijken waren dikwijls even hardhandig als onkundig. De scheurbuik b.v., een ziekte, welke optreedt bij eenzijdige vitaminenlooze voeding, werd geweten aan luiheid, en daar lichaamsbeweging veel kwaads voorkomt, werd zij ook toegepast op de verstijfde lijders, die aan het stokvischbeuken werden gezet of een extra beurt op de

Mollema, J. C. : De Geschiedenis van Nederland te Zee : 1^e Deel — A'dam, Joost van den Vondel Uitg.-Mij.

ra kregen. « Een scheurbuikpatiënt zag bleek, leed aan hoofdpijn, krampen, scheuten door zijn armen en beenen en ingewanden; algemeene moeheid en stijfheid der leden kondigden zijn ziekte aan. Spoedig kreeg hij hartkloppingen en benauwdheden, zijn tandvleesch ontstak en werd zwart door rotting, zoodat men het dagelijks bijsneed of met vitriool wuschte. Zijn tanden gingen los zitten en vielen uit, zijn lichaam, vooral de schenen kwamen vol blauwe vlekken, neusbloedingen traden op, oude wonden braken open, en, kwamen de citroenen en de peterselie, het geneesmiddel, te laat, dan maakte hartverlamming een einde aan zijn lijden ».

Hevig gevreesd waren de verschillende infectueuze koortsen, waarvan de malaria, de gele koorts, de cholera, de dysenterie, de typhus en de pest tientallen manschappen onder het scheepsvolk wegmaaiden. Diagnosen kon men niet stellen, en men trachtte de zieken te « geneezen » volgens de meest ergerlijke en barbaarsche methoden. Wij mogen ons dan ook niet verwonderen, wanneer wij lezen, dat in de 18^e eeuw de Indische schepen per reis ongeveer 16 procent van hun equipage verloren. Dat dit van invloed was op het gehalte der zich aanmonsterende manschappen, behoeft geen betoog.

« Wat in de Nederlanden aan eenheid in de organisatie der zee-macht is bereikt, was niet te danken aan de wijze

Achterschip van de Hollandia, gebouwd in 1665.

bepalingen van het compromis, maar alleen en uitsluitend aan het moreele gezag van de Oranjes ». Met deze constatacie leidt de schrijver zijn behandeling in van het wel en wee der marine in den loop der eeuwen. Uitvoerig is het relaas over de Duinkerker kapers en de Barbariische piraten, waarmede de Oranje-vloot, ten gunste van handel en scheepvaart, bij voortduring slag moest leveren. De Engelsche oorlogen worden diepgaand behandeld, zij blijven voor het nageslacht getuigenis afleggen van de heldendaden der Hollanders ter zee. In rake trekken teekent de schrijver de zeehelden: de Trompen, de Ruyter, Witte de With, de Evertsens, van Kinsbergen en de vele beroemde kapiteins en vlootvoogden.

1672, het rampjaar! Van alle zijden wordt Nederland in het nauw gebracht. Vanuit Frankrijk, Munster en Keulen vallen groote legers zijn grondgebied binnen. De Engelschen opereeren ertegen op zee. De regeering is radeloos, het volk is radeloos, het land is reddeloos! Maar de vloot verslaat niet; admiraal Michiel de Ruyter biedt bij Solebay op bewonderenswaardige wijze, het hoofd aan den vereenigden vijand. Met den Franschen

tijd breken de minder glorieuske bladzijden aan. De Franschen nemen alles in bezit; Napoleon's ster verschijnt; Nederland wordt opgenomen in de economische blokkade, welke tegen Engeland gericht is. De Nederlandsche handelsvloot mag geen Engelsche havens meer aandoen, maar wordt door de welwillende houding van koning Lodewijk Napoleon bijna niet in de uitoefening van haar bedrijf belemmerd.

Zijn de Franschen vertrokken en de Oranjes weer op den troon hersteld, dan vangt een periode van struikelen aan, van vallen en opstaan, den overgang van zeil naar stoom, van hout naar ijzer, van kogel naar granaat. De voor de vloot beschikbare financiën zijn te gering om groote objecten te kunnen ondernemen. Dat het niet zoo bijster goed ging met de marine, blijkt wel uit het groote aantal ministers, dat sinds 1813 aan het hoofd van het departement van marine heeft gestaan. In de twintigste eeuw gaat het beter; de herhaalde aanloopen naar het verkrijgen van modern en strijdwaardig materieel stuiten niet alle meer af op de klassieke vaderlandsche zuinigheid, al is er dikwijls nog heel wat gewikt en gewogen, vooraleer de begroting werd goedgekeurd. Van zeer recente datum liggen o.a. nog versch in het geheugen de eindelooze debatten over de slagkruisers voor Indië. In 1936 beschikte de Koninklijke Nederlandsche Zeemacht over: 3 kruisers, 1 flottille-leider, 8 torpedojagers, 5 torpedobooten, 29 onderzeebooten, 4 kustverdedigingschepen, 15 kannonneerbooten, 16 mijnenleggers, 22 mijnenvegers, 3 torpedomotorbooten en 2 opnemingsvaartuigen; het marine-vliegtuigwezen is hierbij buiten beschouwing gelaten. Dit eerste deel van de « Geschiedenis van Nederland ter Zee » bevat vervolgens nog een schets van land, volk en zijn handel ter zee, voorts de geschiedenis van het kanon en tenslotte een verhandeling over den scheepsbouw en de financiën der zeemacht. Aan het eind van ieder hoofdstuk vindt de lezer een uitgebreide literatuuropgave, welke hem in staat stelt een diepere studie van een af ander onderdeel te maken.

Wij kunnen niet anders dan deze bespreking besluiten met den wensch, dat de « Geschiedenis van Nederland ter Zee » door iedereen van a tot z gelezen worde.

Boeken der Maand

Ernest van der Hallen : CHEIKS, PELGRIMS EN RABBIJNEN (*).

19.463 Denk over elk woord van dezen titel na en voeg uw bevindingen samen. U begrijpt dan dat de pelgrim Ernest van der Hallen ons vertellen komt over het Heilig Land, dat Arabieren en Joden elkaar betwisten.

« Een literair reportage » mag het geschrift heeten. Het mooie *Tusschen Atlas en Pyreneeën* liet ons den reeds bekenden auteur natuurlijk niet kennen, het genre echter wel; en dat hier iets méér bedoeld werd dan in de voorgaande verzameling van opstellen, moge straks pas blijken. Het boek bevat niet hoofdzakelijk politieke, sociale, ethnologische, geographische of andere mededeelingen; het is literair in dezen zin, dat de zwervende reiziger ons zijn indrukken en belevingen suggestief mededeelt; met hem ondergaan we de hitte van de zon, het geroezemoes bij een ontscheping, de velerhande hindernissen bij den tocht, Zoo levendig mogelijk staat alles ons voor getooverd: reis en reportage zijn voor den auteur één middel om de ziel te vullen met versche aandoeningen, den blik te verruimen tot breeder begripen, den stijl te verrijken met nieuwe combinaties van kleuren, vormen en bewegingen.

Onder de talrijke beoefenaars wedijveren in het genre drie Nederlandsche auteurs: den Doolaard, Kuyle, van der Hallen. De meest frissche is den Doolaard: als een onbezorgde jongen van een pletsende regenbui, zoo geniet hij van het nieuwe. Kuyle is de beste stylist: als een bezorgd fotograaf zet hij alles op zijn scherpst. Zangerig en droomerig reist van der Hallen: op het gedreun van den trein of den stap van den kameel zingt zijn hart een melopee van weemoed.

Bij ieder van hen heeft het genre iets onvoltooids: gelijk het reizen zelf, zoo geeft het veel, doch laat nog meer onvoldaanheid. Het contact met landen en menschen, volkeren en godsdiensten verruimt iemand altijd; doch het verdiept slechts in zoover het bezinken kan, en het genre hoort bij de eerste bezinking thuis, niet bij de bezonken verworvenheid. Het gemakkelijkst schikt Kuyle zich in dat onvoltooid: hij kijkt zich dronken aan kleuren en rake bijzonderheden; de geslaagde verwoording er van vult hem met een trotsch geluk. Den Doolaard voelt het onvoltooid zonder er, lijkt het, veel onder te lijden: uitgaande

Ernest van der Hallen

(*) *Ern. van der Hallen: Cheiks, pelgrims en rabbijnen — Utrecht, Het Spectrum (Schijnwerpers n° 36) 1940 — 18 fr.*

van zijn reizen en reportage's schrijft hij romans, die, op een hooger plan nu, ontdekkingsreizen zijn in veelvuldige menschenzielen. Van der Hallen, die telkens op reis ging omdat een einder hem wenkte, heeft aan geen einder nog, meenen we, de gezochte voldoening gevonden. Zij ligt overigens aan den einder niet. Zoo getuigt dit werk van een bereiken en van een hunkeren. Den heiligsten horizon zocht de zwerver af; nog stond hij niet geheel in de stralende morgenzon.

Veel meer dan de Afrikaansche woestijn waar de sporen liggen van Charles de Foucauld, moet hem het Heilig Land getrokken hebben waarvan moeder vertelde. Hij trok er heen met het sprankje hoop als zou hij de vizioenen van Catharina Emmerich voor zich zien (cfr. blz. 4); in de woestijn van Sinaï trof hij dan ook een gezin aan dat hem aan de Heilige Familie deed denken (cfr. blz. 15-16). Maar dat was alles. Jerusalem, het «teeken der verdeeldheid», ergerde hem: «Gods bittere passie» zou daar ononderbroken voortduren (cfr. blz. 24)! Moeizaam liet hij zich door den kruisweg op Goeden Vrijdag beïnvloeden; het nederdalen van het Heilig Vuur op Paasch-Zaterdag noemt hij echter een «kermisvertoning» (blz. 36); geheel de Paaschviering maakte hem «zo onzeggenlijk droef» (blz. 49)... Nog vindt hij troost te Bethleem en, op stille dagen, te Jerusalem; maar geleidelijk interesseert hem de ouderwetsche «wandelende Jood» en de moderne «thuisgekomen Jood» uit Duitschland of andere staten van Europa. Stoere Arabieren verschijnen, twistend en vechtend met koloniseerende Joden, voor wier het beloofde land niet meer van melk en honig overvloeit. Het boek begint op het nogal bekende *Palestina op den tweesprong* van Laszlo Farago te gelijken. Nogal onthutst rekent de pelgrim tenslotte af met de bevreemdende geschiedenis en bestemming van het Heilig Land; even geniet hij nog van Samarië en van Galilea, en hij besluit: «Heil mij die deze dingen mocht aanschouwen» (blz. 153). De reis bestond dus, lijkt het, uit weinig verrassingen en veel ontgoocheling; dat de pelgrim de gezochte religieuze voldoening en vernieuwing zou gevonden hebben, bemerken wij niet. Een facet zag hij méér van het goddelijk mysterie op aarde: hoe de heiligste plaatsen, door een opeenstapeling van eeuwen en een warreling van volkeren, overladen worden, overstelpd, onteerd! hoe, om oeroude oorzaken, de hedendaagsche vrede aldaar zoo ver is heengeweken! Het sterfde hem weemoedig; voorloopig bleef het bij dien weemoed.

Voorloopig slechts, hopen we! Met zijn bereidheid en ervaring, zijn talent en religieuze ernst, zijn bedrevenheid en faam, is van der Hallen ons nu méér verschuldigd. Men bereist het Heilig Land niet alleen om een som van gemengde indrukken en actuele beschouwingen! Moge dit werk een, overigens heel verdienstelijke, aanloop geweest zijn! Moge de duidelijke poging om tusschen de korte hoofdstukken verband te leggen, de aanvang worden van een dieper gaand en meer uitgebreid werk! Moge Ernest van der Hallen, ons aller verwachting beantwoordend, ons een kunstgewrocht en getuigenis schenken dat hem en ons verzadigt en bevredigt. Ook diè horizon wenkt nog!

Intusschen verdient *Cheiks, Pelgrims en Rabbijnen* een warme aanbeveling. Wij kenden *Palestina* uit *Schetsen van 't Heilig Land* door J. Feskens, uit *Om de oude Wereldzee* door A. Kuyper, uit *Waar Jezus leefde* door J. Keulers. Dit nieuwe werkje vult de oudere aan en vervangt ze gedeeltelijk. Zijn stijl is een aangehouden zachte incantatie: de Palestijnsche lucht drukt op ons, de Palestijnsche ontredde verbijstert ons, de Palestijnsche heiligheid mag ons tenslotte nog vervoeren. Want we denken dieper na over de geheimzinnige bejegening die eens Jesus' voorbijgaan op aarde te beurt viel, die nu de plaatsen treft waar Hij voorbijging.

Em. Janssen

Hélène Haluschka : HET LIEFDESLIED DER MARKIEZIN (*)

194.64

Hélène Haluschka

(*) Haluschka, Hélène: *Het Liefdeslied der Markiezin* — Den Haag, *De Residentiebode* (Vita serie) 1940 — Fl. 3,50; 60 fr.

IV* — We hadden reeds vroeger de gelegenheid te schrijven over deze groote auteur. Aanleiding daartoe was de vertaling van haar merkwaardige romans «Zoon van twee vaders» (Rec. 11.722) en de «De Pastoor van Lamotte» (Rec. 18.577). Deze beide romans bewezen overtuigend dat, bij ras-romanciers zooals H. Haluschka, de romankunst er niets bij verliest «de tomber en quenouille».

Ook deze hooggestemde roman is weer een werk met werkelijken diepgang: een heerlijke brok levensgeschiedenis van een begaafde vrouw uit een oud-adellijk geslacht van den Elzas. Vader is een kunstenaar, doch in zijn leven is de weg van zijn kunst, van licht en van liefde, er een andere als die van zijn plicht. En wanneer hij ten laatste dien weg inslaat,

gaat hij er, én als kunstenaar én als mensch, aan ten gronde. Dan heeft Mignon-zijn dochter-haar kleine vuisten gebald en verbeterden den strijd aangeboden én voor haar liefde én voor haar leven. Doch de menschelijke krachten zijn beperkt en ook boven haar leven staat het donkere Noodlot dat haar drijft op wegen waartegen haar hart zich verzet. En met onzichtbare draden is haar leven, over tijd en ruimte heen, verbonden aan de hartstochtelijke vrouw die haar stammoeder was en wier levenstragedie — als een dreigende wolk hangend over heel het verhaal — ook de hare wordt.

Want daar is Tante Pepina, die de rol vervult van de «oude queene» uit het aloude lied. En daar is de schoone, warme menschelijkheid van den jeugdvriend Hans, haar eenige liefde, die in het moeilijkste uur zoo intens wordt dat God en hemel en aarde er in verzinken. Dan zingt de lokkende vrijheid haar sirenenzang : de vrijheid die de echtgenoot haar teruggeven wil om den luiden roep van haar hart te volgen. Doch glanzend-schoon straalt nu een menschenziel open in het leed : want daar is het kruis met het gebogen Christushoofd en de wijd-open armen. En daar is een menschenziel die een ontzettenden strijd voert met dien gekruisten Christus. Het kruis aan den wand en het kruis in haar hart overwint en de echtelijke trouw zegeviert. Het harde offer staalt haar tot de trouwe Vrouwe in strijd en bevochten vrede. En in het verre Tyrol zit Hans, de vriend met zijn reine, blauwe oogen en schildert de Moedermaagd en wordt in en door de groote pijn in zijn ziel gewijd tot kunstenaar bij Gods genade.

De kern van heel het boek is het antwoord van dien prachtpastoor van Lamotte — dien we kennen uit het ander werk van diezelfde schrijfster en die hier voortdurend, tactvol en doorvoeld, een rol vervult hem waardig — zijn antwoord op de vraag : Wat is het Noodlot ? « Zeker, er bestaat een Noodlot. Het is opgebouwd uit alle leven, alle ervaring, alle schuld en boete, uit het bloed van onze voorouders, wat alles te zamen ons « ik » gevormd heeft en het zoodoende zijn koers en richting gaf. Maar die richting, die koers, is niet onveranderlijk. Wil er immer aan denken, Markiezin, dat God de Eeuwige Wijsheid is, die ook het lot bestuurt. Hij is het Licht, dat steeds weer de blinde krachten uit den chaos oproept, en hem dwingt om op te bouwen, wat en zooals Hij het wil. »

Het is een hoogstaand werk, de apotheose van de huwelijksvrouw, door den zwaarsten kamp heen. Wanneer men na de lezing dit boek sluit, is men innerlijk verrijkt en schooner mensch geworden, veredeld en krachtiger. Prachtig is dit werk van taal, met vasthandsche karakteruitbeelding uitgroeïend en met een bouw van bijna klassieke schoonheid. We danken én schrijfster én vertaler.

M. van Hoeck

Voor het Herstel der Leuvensche Universiteitsbibliotheek

Andermaal werd de Universiteit te Leuven door een ware ramp geteisterd : De bibliotheek — die tot een van de degelijkste wetenschappelijke documentatiecentrales van ons land uitgegroeid was — is uitgebrand. Het gansche boekenbezit is, op enkele duizenden banden na, in vlammen opgegaan. Aan Leuven ontvalt aldus een van zijn beste werk-instrumenten. De weerslag echter op het geheel van ons hooger bibliotheekstelsel, waarvan Leuven één van de bijzonderste schakels was, is nog niet te overzien. Het uitbranden van Leuven is dan ook een « nationale ramp » in den waren zin van het woord.

Hoe zwaar de slag ook was, toch is men niet bij de pakken blijven zitten.

Onmiddellijk werd een actie op touw gezet om boeken, tijdschriften en gelden in te zamelen. Openbare besturen en instellingen, geleerde genootschappen en particulieren werden verzocht het hunne bij te dragen om zoo spoedig mogelijk die ramp te verhelpen. Plaatselijke Comité's werden en worden nog opgericht om te ijveren voor dit werk.

Het mag niet kunnen gezegd worden dat onze Vlaamsche bibliothecarissen zich van die werking afzijdig hielden. Waar ze ook werkzaam zijn en waar ze ook hun invloed kunnen doen gelden moeten ze het hunne bijdragen om dit werk voor het hersamenstellen van het Leuvensch bibliotheekfonds in de hand te werken, hetzij door werkdadig deel te nemen aan de werking van de links en rechts verspreide plaatselijke of regionale comité's, hetzij door in hun onmiddellijke omgeving de aandacht van vrienden en kennissen op den nood van Leuven te vestigen.

Elke bijdrage, hoe schijnbaar weinig belangrijk ze ook weze, wordt onder dank aanvaard. Nu Leuven alles verloor, kan alles te nutte gemaakt worden.

Boeken en tijdschriften kunnen gezonden worden naar Leuven, 102bis, Naamsche Straat ofwel in een van de depots, die in talrijke steden in de Openbare Bibliotheek of in het aldaar gevestigde college ingericht werden, neergelegd worden.

0. - Algemeene Werken

- 19.465 XX.** **05 : 38 : 65**
AKADEMIE DER MARINE VAN BELGIE. MEDEDEELINGEN. Boek 2 : 1938-1939 — COMMUNICATIONS. Tome 2 — *Geill. met reproducties, 5 pltn en 1 uitslaand plan* — Antwerpen, *De Sikkel*, 1940 (25 × 17) 269 blz. 50 fr.
V— Deze jaarboeken bieden ons vooral aardrijkskunde en geschiedenis in betrekking met de zee. In dezen tweeden bundel vinden we van O. Buyssens, Het uitzicht van de schepen der Oostendsche compagnie, van D. Gernez, L'ordonnance de Charles V du 29 janvier 1549, van P. de Vree, De binnenscheepvaart te Antwerpen door de eeuwen heen, van A. Tonneau, Salvador Gonsalvez Zarco, naast een reeks geographische en cosmographische studiën zooals : A. van Velsen, La mer comme source d'énergie, R. P. Willaert, Peut-on expliquer de façon élémentaire le phénomène des marées ? A. Hacquaert, Het internationaal Golfstroom-onderzoek enz., een rijke inhoud van nog al gemengden aard, waarvan ettelijke studiën ook degelijk geïllustreerd zijn. P.

1. - Wijsbegeerte en Zedenleer

- 19.466 Taudin Chabot, J. J.** **1 : 008**
DE MENSCH EN ZIJN BESCHAVING ALS NATUURVERSCIJNSEL. Onopgemerkte bijzonderheden — *Leiden, Stenfert Kroese*, 1936 (24 × 16) 60 blz. fl. 1,20
I* — Korte uiteenzetting van 's schrijvers gedachten over de ontwikkeling der menselijke beschaving : van een radikaal evolutionistisch standpunt — dus ipso facto op den index ! Dr J. DE MUNTER
- 19.467 Tendeloo, N. Ph.** **1**
WERKELIJKHEID, BEGRIP EN WEZEN — *Leiden, Sythoff*, 1936 (23 × 14) 36 blz. fl. 0,75
III* — Interessante studie met scherp-omlijnde begrippen en vele leerrijke opmerkingen en bedenkingen. Maar toch kan 's schrijvers opvatting der wijsbegeerte niet voldoen, daar hij deze tenslotte besluit binnen de perken van de experimenteele en generaliseerende wetenschap. Dr J. DE MUNTER
- 19.468 Ovink, B. J. H., Prof. D^r** **15**
DE FILOSOFIE EN HET WEZEN VAN DEN MENSCH. Een voordracht — *A'dam, H. J. Paris*, 1938 (19 × 13) V, 57 blz. fl. 0,90
II* — Levendige en aangenaam lezende verhandeling over de ontoereikendheid der speculatieve wijsbegeerte om ons het z.g. diepste der werkelijkheid te openbaren, met name hier in betrekking tot de menselijke ziel. Voorbehouden aan vaklieden en ingewijden omwille van den criticistischen inslag van 's schrijvers gedachte, die wel nu en dan met een greintje scepticisme schijnt omgeven te worden. Dr J. DE MUNTER
- 19.469 Polak, Leo, Prof. M^r D^r** **15**
NOODLOT EN VRIJE WIL. Cursus gehouden voor de Radio-Volksuniversiteit — *Zeist, Ploegsma*, 1937 (22 × 14) 60 blz. fl. 0,90
III* — Keurige en fijn-genuanceerde uiteenzetting van het opgegeven probleem, waarin terechte de nadruk wordt gelegd op de al te vaak voorkomende misduiding van bepaaldheid tot « onvrijheid » en van « vrijheid » tot onbepaaldheid. Zeer opvallend ook hoe Dr Polak, alhoewel tot een totaal andere richting behoorend, in veel van zijn conclusies tot hetzelfde resultaat komt als de dikwijls zoo « misprezen » scholastiek, zoo b.v. in verband met de kwestie van rechtstreeksche en onrechtstreeksche toerekenbaarheid. Slechts ontbreekt hier o.i. een nog diepere fundeering van de menselijke vrijheid in God als het absolute wezen en als Voorzienigheid : daarom ons licht voorbehoud. Dr J. DE MUNTER
- 19.470 Valeton, Matthée C., D^r** **1**
LEERBOEK DER PHILOSOFIE — *Baarn, Hollandia Drukk.*, 1939 (20 × 14) VII, 100 blz. fl. 1,50
I*, L — Iets voor mensen, die de filosofie, zooals dat meer gebeurde in de jaren 1890 en daaromtrent, tot zuivere experimenteele wetenschap meenen te kunnen herleiden. Wie echter denkt dat de wijsbegeerte ons nog iets anders kan brengen dan zuivere wetenschapsresultaten, verspilte zijn kostbaren tijd niet aan dit pretentieuze stukje. Het valt overigens uiteraard onder de lijst der verboden boeken en omwille van zijn klakkelooze

veroordeeling van godsdienst en geloof en om zijn onomwonden overboord gooien van de meest elementaire wetten der moraliteiten : aan zulke vruchten kan men best den boom kennen !
Dr J. DE MUNTER

- 19.471 **Wintzen, J.** 133 : 23 : 29
DE WAARHEID AANGAANDE HET SPRITISME. Een beschrijving van den oorsprong, het werk, het karakter en de toekomst van deze gevaarlijke strooming op religieus gebied, die heden de aandacht trekt van de geheele wereld.
WAAR ZIJN ONZE DOODEN ? Een woord van vertroosting en opheldering. *Geill. elk met 5 pltn* — Den Haag, Internat. Advent-Zendingsgen., 1940, 2^e en 3^e druk (20 × 15) 47 en 45 blz.
I² — Twee propaganda brochures van de Advent-zending. Onwetenschappelijk en on-critisch in opzicht van het onderzoek van aangehaalde feiten van bijbeluitleg en natuur-filosofie. Waardeloos en misleidend.
Dr M. DAISOMONT

2. -²Godsdienst

- 19.472 **Cruysberghs, K., Mgr** 25 : 24
♦ GETHSEMANI — LEVEND GELOOF. Godsdienstige radio-toespraken, November 1939 — Leuven, De Vlaamsche Drukkerij, 1940 en 1939 (18 × 14) 124, 55 blz. 10 fr. en 6 fr.
V — Onvermoeibaar gaat Mgr Cruysberghs voort met onze kanzelwelsprekendheid te verrijken. Gethsemani biedt ons, in zestien korte hoofdstukken, de Lijdensmeditatie van O. L. Heer zelf in Gethsemani, zooals zij door Schrijver werd meegeleefd en mee-gebeden. Heerlijk meditatie-boek voor den Passietijd of voor het H. Uur en tevens degelijke bron voor passiepreken. Men merke op hoe deze welsprekendheid zich voedt aan de zuiverste, klassieke bronnen : H. Schrift en Kerkvaders. — « Levend Geloof » bundelt de laatste radio-causeries ; in volkschen, gemoedelijken trant veel levenswijsheid.
Dr C. VAN GESTEL
- 19.473 **Garnier, Adr., Kanunnik** 24 : 396
♦ DE VROUW EN HET LEEKENAPOSTOLAAT. *Bew. nr het Fransch [La femme et le laïcat] en uitgebr. dr J. Sommer, pr. — Voorhout, Foreholte ; Antw. Standaard-Boekhl., 1939 (21 × 15) 204 blz.* 32 fr. ; geb. 44 fr.
IV — Dit werk is geen handboek, geen wetenschappelijke handleiding, noch vakkundige studie. Het geeft ons, op een hoog plan, de geestelijke grondslagen, de diepere motieven waarbij de zelf-vorming wordt vooropgezet. Uit het H. Evangelie, uit de leer der Kerk, uit de pauselijke documenten werden de teksten gekozen en, geordend-naar-het-doel, saamgebracht. Ook het bekende « Dagboek » van Mad. Lesem en uit haar « Brieven over het Lijden » werd schoon aangepast. — Dit rustige overwegingsboek is van een groote opvoedende waarde ; krachtig en levensecht.
M. VAN HOECK
- 19.474 **Gräf, Richard, C.S.Sp.** 24
♦ ZALIG, DIE HONGEREN ! *Vert. uit h. Duitsch [Selig, die Hungernden] dr Pellegrino — Roermond, Maaseik, J. J. Romen, 1939 (19 × 11) 216 blz.* 20 fr. ; geb. 30 fr.
V — Wat het meest ontbreekt in zoowat alle middens tegenwoordig is een levend geloof. Daartoe is noodig ons denken, ons spreken, ons handelen te doordrenken met boven-natuurlijkheid, ons leven te ordenen volgens en te beïnvloeden door de waarheden van ons geloof. Hoe wij dat moeten aan boord leggen, zegt ons dit schitterend boekje, dat op een oorspronkelijk-nieuwe wijze het geestelijk leven voorstelt als een geloofsleven. Heel die stof is psychologisch behandeld, toegelicht met een overvloed van schriftuur-teksten, in een malsche levende taal die recht gaat naar de ziel van elk mensch. Daar schr. een veelvuldig gebruik maakte van tegenstellingen, botst men wel eens op uitdruk-kingen, die, afzonderlijk genomen, verkeerd kunnen begrepen, maar die met wat goeden wil, doch ook rekening houdend met wat voorafgaat en volgt, zeer juist, een zekere zijde van een of andere waarheid onthullen.
D. DE PAUW
- 19.475 **Lippert, Peter, S.J.** 24
♦ EENZAME BROEDER. *Vert. uit h. Duitsch [Einsam und Gemeinsam] dr Jos. van Reusel, pr. Geill. met titelblad dr Wolk Greschny — Lier, J. van In & Co, 1939 (21 × 13) VII, 234 blz.* 28 fr. ; geb. 34 fr.

IV — Intieme gesprekken van Pater Lippert, den fijnen zielekenner en den oorspronkelijken denker; met menschen die op God zijn afgestemd. Verbondenheid met God en den mensch eischt hij van alle eenzame Godzoekers. Zoo rijpt hun persoonlijkheid en worden zij de grondslag van een vruchtbare gemeenschap. Wereldvreemdheid en menschontvluchting is uit den boeze. Daarom is het noodig dat deze eenzamen de schoonheid van de schepping en het scheepsel bewonderen, den levensstrijd voeren met opgeruimdheid, met de menschen en met God het geduld beoefenen; anderen trachten te begrijpen en goed te zijn; zij moeten zich door God laten leiden die altijd op hun weg staat, de genade van het lijden beseffen, door liefde eenheid leggen in hun leven, van hun bidden een beminnen maken. Alléén zijn ze nooit. Ze staan gespannen naar de gemeenschap. Dergelijke gedachten worden oorspronkelijk en sierlijk naar voren gebracht en toegelicht in deze twaalf gesprekken, die diepe peilingen zijn in de raadselen van het zieleleven, en de geheime wegen van Gods ingrijpen en leiding. Een hoogstaand levensboek, met zorg vertaald en keurig uitgegeven.

D. DE PAUW

19.476 Lohuis, Gilbertus, O.F.M. 24 : 22

◆ DE WERELD TEGEN GODS ZOON. Beschouwingen over het lijden van Christus. Geill. met teekeningen dr Lambert Simon — Tongerlo, St-Norbertus-Boekhl, 1940 (20×14) 144 blz. 34 fr.

V — Deze preeken over 's Heeren Lijden zijn rechtstreeks gericht tot den mensch van onzen tijd. Zij loopen niet in het oude versleten spoor; ze zijn anders opgevat en uitgebouwd. Zij zijn rijk aan afwisselende tafereelen; ze zijn zoowel beschrijvend als moraliseerend. Zij veraanschouweliijken den rol, dien de wereld — eeuwig in strijd met Christus — speelde in het bloedig drama van Golgotha, en ons aandeel erin voor zoover wij volgen. Zien van de wereld. Persoonlijk is Jezus' lijden hier overwogen en aanvoeld, vrijmoedig en liefdevol worden we er aangesproken in een direkte, mannelijke taal. Al onze predikanten kunnen uit deze preeken iets leeren voor eigen predikatie, en ieder kan er iets treffends vinden voor zijn ziel.

D. DE PAUW

19.477 Lucas, Joseph, P.S.M. 24

◆ BLIJ BIECHTEN. Vert. uit h. Duitsch dr Benedictus-Jozef Smeesters O.F.M. Bandteek. dr B^r Theodoor-Maria — Mechelen, St-Franciscus-Drukk., 1940 (18×13) 141 blz. 10 fr. V — Goed biechten is een kunst. Deze kunst moet aangeleerd worden. U daarin helpen is de bedoeling van Schr. dezer raak geschreven brochure. De lezing ervan kan bijdragen om van de biecht een bron van zielevrede en een krachtig hulpmiddel tot vooruitgang in het geestelijk leven te maken. Vooral geloovigen, voor wie de biecht een ware kwelling is, kunnen er veel voordeel uit halen. Bij het voorbereiden van een gebeurlijke nieuwe uitgave, zag ik den auteur gaarne het snoeimes hanteeren. Een nuttig schriftje.

L. VAN HULLE

19.478 Paschasius, O.M.Cap. 81 : 24

◆ GODS EIGEN WOORDEN. Om te lezen en voor te lezen in school en familiekring. Wat de goddelijke Meester leert aan christelijke levenswijsheid. Met tekstversiering dr Frans Mandos Tzn — Helmond, Drukk. Helmond, 1940 (16×11) 130 blz. fl. 0,75; geb. fl. 0,90 V — Enkele Evangelie-gedeelten die Christus' woorden aanhalen, vooral met het oog op practisch-kristelijk leven: het gebed — de christen en de wereld — armoede en eenvoud, enz. De stukjes zijn in den vorm van proza-gedicht gesteld: « om te lezen en voor te lezen in school en familiekring ». Eenvoudig en bevattelijk, met hier en daar een zinnetje uitleg tusschen haakjes. De teekeningen worden achter in het boek verklaard. Wij zijn het volkomen eens met schr. dat de lezing en voorlezing van Gods woord in school en gezin « de christelijke geest zou verinnigen en versterken ». Om dit te vergemakkelijken, brengt dit boekje het zijne bij.

M. VAN HOECK

19.479 VANMAELE, B., ORD. PRAEM : BIECHTBOEKJE voor jonge kinderen beneden de Plechtige Communie. 24

◆ POPPE, E. : BIECHTBOEKJE voor de jeugd boven de Plechtige Communie Geill. — Averbode, Goede Pers, 1940 (18×12) 15 en 16 blz. elk 2 fr. VIb-c en VIa-b — Twee nuttige boekjes. Mooi gedrukt en met klare en sprekende prentjes voorzien. Een puntje dat we afkeuren: de gedrukte gewetensonderzoeken. M. DAISOMONT

19.480 vande Walle, L. 92.2 : 24 : 22

◆ WIE IS JEZUS-CHRISTUS ? — Brugge, Karel Beyaert, 1939 (18×11) 239 blz. 17 fr. IV-V — Een gansch eigen plaats neemt dit boekje in *nevens* de talrijke, merkwaardige, theologische, ascetische, apologetische en oratorische publicaties over Christus der laatste jaren. 't Verschijnt te gepasten tijde; 't valt in het bereik van ieders beurs en brein. Het

schotelt den zoekers en den geloovigen voor, dat juist wat zij over de godmenschelijke persoonlijkheid zouden moeten weten : het wezenlijke van zijn karakter, van zijn woorden, van zijn wonderen, van zijn boodschap. Met geest en hart delft schr. die grondtrekken uit het H. Evangelie, en verwerkt die in een zwierige aantrekkelijke trant. Het vleidend woord van Prof. Coppens weze schr. een aansporing om in die richting voort te arbeiden. Een enkel bezwaar heb ik tegen het laatste hoofdstuk dat vrij overbodig is. Een schattig boekje dat ons Christus beter leert kennen en vuriger doet beminnen. D. DE PAUW

19.481 XX. 24

- ◆ **HIER BEN IK, ZEND MIJ !** *Verzorgd door de Religieuze Werkgemeenschap Priorij, Regina Pacis, O.S.B. Schotenhof. Geill. — Turnhout, Brepols, 1939 (14×9) 132 blz.*
VIb — Een sierlijk uitgegeven, kleurrijk geïllustreerd en goed opgesteld kinderkerkboek, waarin volgende godsdienst oefeningen zijn opgenomen : morgen- en avondgebed, H. Mis en Communie, biecht, kruisweg en lof. Een gedroomd geschenk voor kinderen. L. VAN HULLE

19.482 XX. 25 : 23 : 17 : 3

- ◆ **DE MENSCHELIJKE HANDELING.** Tien geestelijke voordrachten — *Antwerpen, Geloofsverdediging, 1940 (22×14) 131 blz.* 18 fr.
IV — De geestelijke voordrachten in St-Caroluskerk te Antwerpen behalen jaarlijks een welverdienden bijval, gegeven als ze zijn door geleerden die toch bevattelijk kunnen spreken. Ze beantwoorden aan den heilzamen wensch der Vlaamsche intellectueelen naar dieper godsdienstkennis. In 1940 werd « De menschenlijke handeling » bestudeerd, anders gezegd het probleem der verantwoordelijkheid, door Mgr Cruysberghs, Hoogl. Kan. Janssen, E. H. Mag. Janssens, EE. PP. Callewaert, van Gestel, Janssens, Neyrinck O.P., E. P. Wildiers O.M.Cap. en E. P. L. Arts S.J. J. SALSMANS

19.483 XX. 264 : 37

- ◆ **MIJN LITURGIEBOEKJE : 2^e Deel.** Voor de leerlingen van den 3ⁿ en 4ⁿ graad. *Geill. door Joz. — Genval, Broeders Maristen ; Tielt, Lannoo, 1940 (21×14) 135 blz.*
V — In vorm en inhoud een zeer aanbevelingswaardig boekje. De illustraties zijn klaar duidelijk en sprekend. Mocht dit boekje in alle scholen bijval vinden ; het is een ware aanwinst voor het onderwijs. Dr M. DAISOMONT

3. - Sociale Wetenschappen Opvoeding - Vrouwenbeweging

19.484 Ceurremans, K. 37 : 00

VIJFDE LEESBOEKJE. Tweede leerjaar. *Geill. — Antwerpen, De Sikkell (Globale Leesmethode) 1940 (18×14) 70 blz.* 6,50 fr.
VIc, N — Het boekje is bestemd voor de leerlingen uit het 2e leerjaar. De 23 leesstukjes — waarvan enkele misschien wat te uitgebreid zijn om in één les behandeld te worden — zijn eenvoudig van inhoud en vorm, en zullen voorzeker in den smaak der kinderen vallen. Voor confessioneele scholen is het boekje te streng onzijdig. Maar de leerkrachten die de methode Ceurremans gebruiken, mogen rekenen op een blijvend succes. AUG. TROCH

19.485 Claus, K. L., S.J. 37

- ◆ **IN DE EERE-DIVISIE.** Strijdfilm voor de jeugd — *Averbode, Goede Pers, 1939 (19×13) 211 blz.* 12 fr.
V — Het is de laatste van de trits, die als « strijdfilm » verscheen voor de mannelijke en vrouwelijke jeugd. Vormingsboeken van die beste soort, welke wij kregen van Pater Ballings, zijn ordebroeder, en van Mgr Toth Tihamér. Hier worden met den vinger gewezen de voornaamste jeugdgevaren en de daartegenover staande jeugdplichten : de versterving, de kuisheid, de gehoorzaamheid, de werkzaamheid, de zelfstandigheid. Van direct nut, niet waar. Korte stukken, zonder zweem van sermoen, afgewisseld met poëem, stralend soms van mooi idealisme, en af en toe lapidair in een gevleugeld vers of leuze. Een prachboek voor zelflectuur of onderrichting. Warm aanbevolen voor al wie belast is met opvoeding of jeugdleiding. A. VAN DEN DRIES

19.486 Eyskens, G., Prof. Dr 30 : 324 : 33

- ◆ **VLAAMSCH VOLKSKRACHT VAN HEDEN.** Lichtpunten en schaduwzijden in de economische ontwikkeling van Vlaanderen — *Antwerpen, Standaard-Boekhandel, 1940 (23×15) 60 blz.* 9 fr.

IV — Uitgegeven als aanvulling bij het gedenkboek « Over Vlaamsche Volkskracht » van Lod. de Raet. In enkele blz. geeft Prof. Eyskens een overzicht van Vlaanderens positie op economisch gebied : licht- en schaduwzijden. Zeer aanbevolen. Dr C. VAN GESTEL

19.487 Melis, Prosper 37

DE ZANDTAFEL OP DE LAGERE SCHOOL. Geill. — Antwerpen, De Sikkel, 1938 (25×16) 88 blz. 28 fr.

V — Wie niet voldoende vertrouwd is met het gebruik van de zandtafel in de lagere school, zal wel doen het boek te lezen. De schrijver — thans kantonaal inspecteur — bespreekt de zandtafel vooral met het oog op de practijk en toont aan, welke diensten ze kan bewijzen in de verschillende leervakken van de lagere school. — Een boek dat uiterst welkom is.

AUG. TROCH

19.488

Dr Maria Montessori

Montessori, Maria, D^r 37 : 24

GOD EN HET KIND. Bew. naar h. Ital. handschrift dr P. Paschasius O.M.Cap. Uitgegeven in opdracht v. h. Kath. Comité van Actie « Voor God » — Heemstede, De Toorts (Katholiek Reveil n° 10) 1939 (19×13) 32 blz. fl. 0,25

IV* — Men kent de opvoedingsmethode van Montessori, men kent echter niet genoeg het inzicht dat zij daarbij had. En daar juist hebben het deze bladzijden, die ons toeroepen : wat hebben wij volwassenen veel te leren van het kind ! De beschouwingen, vervat in den mooien titel, ontwikkelt zij in den vorm van een drietal thesissen. Zij gebruikt daartoe de redeneering door analogie en zeer sobere terminologie. Haar kijk in de kinderziel is soms verrassend en getuigt van diepte en optimisme.

A. VAN DEN DRIES

19.489 Riemens-Reurslag, J. 79 : 159 : 37

KINDEREN SPELEN. Dit boekje bevat een lijst van psychologisch juist speelgoed. Geill. met 32 pltn — A'dam, C. A. Spin & Zoon, 1939 (16×12) 47 blz. fl. 0,95
IV — Een vriendelijk boekje, door den inhoud en ook door het formaat. Weinig theorie, maar zeer praktische werken — vele opvoeders kunnen zich hier inspireren bij het kiezen van speelgoed voor de kleintjes.

Dr R. DELRUE

19.490 van de Veegaste, G., D^r 37

VAN KIND TOT MENSCH. De taak van het Middelbaar Onderwijs — Brussel, A. Manteau (Basis. Biblioth. voor wetenschapp. en actueele vraagstukken n° 4) 1940 (22×14) 88 blz. 12 fr. ; jaarabonnement v. 4 nrs 40 fr.

IV* — In den titel formuleert steller in thesisvorm waarin naar zijn meening de taak van het M. O. bestaat. De formule is wat vaag. Dat zal de lezer niet ten euvel duiden, omdat hij dra bespeuren zal dat hier geen pedagogische studie daarover beoogd wordt. Wat wél beoogd wordt is een critiek te maken van dien stand van zaken in het officieel M. O. De heer studieprefekt heeft ervaring en bevoegdheid genoeg om met gezag te spreken en gehoord te worden. Hij heeft de critieken, die losgebroken zijn tegen de tekorten in het M. O. van alle kanten, geordend, objectief en bondig weergegeven. Daar is eerlijkheid, zelfs moed in dit werk. Doch zijn betoog is er blijkbaar om te pleidooien om een meer evenwichtige waarde te geven aan de afdelingen in de athenea. Hij doet dan een aanval tegen de oude humaniora, wier naam zelfs hij ten slotte vervangt. Zijn betoog zal men graag lezen, omdat het eerlijk is en in het hart der discussie brengt. Overtuigen ? Dat is een ander paar mouwen. Over het vrij M. O. is hij zeer gereserveerd. A. VAN DEN DRIES

19.491 XX. 37

KNAPENBOEK VAN JONG-VLAANDEREN. Uitgegeven dr de Jong-Vl. Werk-gemeenschap. Geill. dr Jozef van den Abeele en met 8 pltn — Gent, Sekret. K. S. A., 35, Henegouwstraat, 1939, 2^e druk (16×12) 163 blz. geb. 7 fr.

VI, J — Een totaal omgewerkte, veel vermeerderde editie van het practische handboek, dat aan de Jongvlaamsche Knapen op alle gebied leiding verschaft. L. VAN HULLE

4. - Taalkunde

19.492 Aerts, J. F., D^r en Vangenechten, K. 4393 : 47 : 37

NEDERLANDSCH-LATIJSCH LEXICON — Turnhout, N. V. Brepols, 1939 (20×14) 454 blz. geb. 40 fr.

V — Het eerste Nederlandsch-Latijnsch woordenboek dat in Vlaanderen verschijnt. En nog wel een flink stuk werk : echt een tegenhanger van den Latijnsch-Nederlandschen

Geerebaert. De uiterlijke verzorging is af en het innerlijk gehalte is voortreffelijk. Nage-
noeg op iedere bladzijde dringt scherp de semasiologische fijngevoeligheid door van de
beide auteurs, zoodat de gebruiker a.h.w. met voelsprietten de verschillende beteekenissen
van het Latijnsche woord leert betasten. Zeer vormend en net wat onze jongens hebben
moeten. Voor bruikbaarheid in nóg ruimeren kring ware het geraden ook een aantal
moderne woorden bij de vertaling te betrekken; het bekende boekje van Capellanus en
het Duitsch-Latijnsche woordenboek van Lamer zouden dan tot grondslag kunnen dienen.

Dr G. RASKIN

5. - Wetenschappen

- 19.493 Colerus, Egmont** 51
VAN PUNT NAAR VIERDE DIMENSIE. Meetkunde voor Iedereen. *Ned. bew.*
dr Dr J. A. A. Verlinden — Bilthoven, De Gemeenschap, 1939 (24 × 16) 300 blz. fl. 3,25
V — Dat de wiskunde weinig vatbaar is voor vulgarisatie, zal wel iedereen moeten be-
kennen, die eenigszins met wiskunde vertrouwd is. Het is daarom Colerus' groote ver-
dienste het vulgariseeren der wiskunde niet alleen aangedurfd te hebben, maar ook en
vooral erin geslaagd te zijn. Het eerste werk van den Oostenrijkschen meester: « Van
1 × 1 tot integraal » kende een ongemeenen bijval, hetgeen klaarblijkelijk bewijst, dat er
voor de wiskunde onder het publiek ook interesse bestaat! Met onderhavig boek wil
schrijver ook de meetkunde voor « den man van de straat » aansnijden. Alhoewel wij
de uiteenzetting hier en daar wat te eentonig en te langdradig vinden, mag het boek in
zijn genre toch zeker een meesterwerk genoemd worden. A. DELARUELLE
- 19.494 Roggen, R. en van Immelen, L.** 51
FINANCIEELE ALGEBRA VOOR MIDDELBARE- EN HANDELSSCHOLEN —
Brussel, A. de Boeck, 1940 (24 × 16) 330 blz. 35 fr.
V — Dit handboek is een gelukkige aanvulling eener tot nog toe bestaande leemte.
Vooral het tweede deel, dat handelt over de levensverzekeringswiskunde, en dat opgesteld
is in het licht der laatst omvormde sociale wetgeving, is gansch « up te date » en verdient
allen lof. A. DELARUELLE
- 19.495 Tolman, Rinke** 59
VOGELS VAN AKKER EN STRUIKGEWAS. *Met ill. v. Ger. Huysser en 16 foto's*
v. Jan P. Srtijbos e.a. — Kortrijk, Zonnewende (Wat leeft en groeit: 4^e Deel) 1939 (19 × 12)
133 blz. geb. 32 fr.
V — Weer een aardig boekje over vogels. Rinke Tolman vermag in hooge mate de aan-
dacht zijner lezers op de natuur te trekken; als vulgarisatielectuur kan « Vogels van akker
en struikgewas » aan iedereen aangeraden worden. De vermelding van de uitzonderlijke
soorten had hij goed kunnen weglaten.
De schrijver kan voor sommige vogels rake bijzonderheden vermelden die zelfs voor meer
ingewijden interesse wekken, toch kan ik hier en daar den schrijver niet volgen b.v. dat
de witte kwikstaart geen echt liedje bezit, dat de groenvink vooral meelrijke zaden lust,
ik dacht de olierijke. — De illustratie valt tegen. Wij zijn beter gewoon. Waarom die
kruisbek op blz. 30? Graag had ik ook wat mededeelingen over waarnemingen in Vlaan-
deren gezien, het had zeker de koopdrift nog meer aangevuurd. — Voor onze beter
voorzienne boekereien een mooie gelegenheid om hunnen ornithologischen rijkdom te
vergroeten. F. SEGERS
- 19.496 Trattner, Ernest R.** 5 : 9 : 92.5
BOUWERS VAN ONS WERELDBEELD. Baanbrekende ontdekkingen op wetenschap-
pelijk gebied. *Vert. uit h. Engelsch [Architects of ideas] dr Rob. Limburg — Den Haag,*
Servire, 1939 (24 × 17) 484 blz. geb. fl. 5,90
II — Verhaal van de groote natuurwetenschappelijke ontdekkingen en derzelver helden.
Zou heel mooi en nuttig zijn als schrijver niet hardnekkig stond op naturalistisch standpunt
met negatie van alle openbaring en metafysiek. Alle metafysiek is voor schrijver « charla-
tannerie », elke stap vooruit op het pad der wetenschap een verovering op het geloovig
obscurantisme. Ook het neo-malthusianisme noemt Trattner één der groote cultureele
veroveringen. Alleen voor historisch- en wijsgeerig onderlegden. CYR. VAN DUYSSE
- 19.497 van der Hout, R. K.** 59 : 37
ONZE ZOÖ. *Band en lettervignetten van A. Ost. Met talrijke foto's — Lier, J. van In,*
1939 (24 × 19) 188 blz. 16 fr.
V — Een zeer nuttig boek dat uit alle oogpunten aan te bevelen is: klare indeeling, goed

verzorgde illustratie, treffende bijzonderheden over de levenswijze der dieren, sierlijke taal die voor iedereen — ook voor schoolkinderen — goed verstaanbaar is. Het boek kan voordeelig gebruikt worden als leer- en leesboek, en als voorbereiding tot bezoek aan den Antwerpschen dierentuin. Ook als prijsboek of als geschenk zal het bij de kinderen zeer welkom zijn. — De schrijver haalt eere van zijn werk !
AUG. TROCH

6. - Toegepaste Wetenschappen

- 19.498 Bekman, Bernard** 62 : 66 : 9 : 3
UIT HET LAND VAN HET ZWARTE GOUD. Over de kolenmijnen in Zuid-Limburg. Geïll. met teekeningen dr H. Bekman, oude gravuren, kaarten, enz.— Utrecht, *Het Spectrum*; Antwerpen, *Standaard Bkhl*, (*Schijnwerpers* n° 34) 1940 (19×11) 109 blz. fl. 0,95 [13 fr.]
V — In dit boekje, dat men leest als een roman, geeft schrijver eerst een overzicht van de geschiedkundige ontwikkeling van het steenkoolbedrijf in Zuid-Limburg (Holland). Daarop volgt een beschrijving van de huidige steenkooluitbating : de moderne mijnbouw in Zuid-Limburg, de arbeid ondergronds ; cijfers en statistieken, enz... Ten slotte worden gegevens verstrekt over het leven der mijnwerkers en andere bewoners der mijnstreek, over de interessante folklore der mijnstreek, en over de sociale voorzieningen in de mijnstreek. Aan de uitnoodiging « komt eens zien », waarop de brochure eindigt, zal wel niemand weerstaan, die deze 100 bladzijden over een zoo « duister » onderwerp (!), maar zeer pittig en aantrekkelijk geschreven, zal gelezen hebben.
A. DELARUELLE
- 19.499 Geerts, C. F.** 621
PRACTISCH HANDBOEK VOOR ELECTRIEKERS : 1° Deel. Installatiemateriaal. Geleidingsmateriaal, schakel- veiligheids-, verlichtingstoestellen, verlichtingsontwerpen — Lier, J. van In & Co, 1939 (21×15) 192 blz. 20 fr
V — Zonder de algemeene vorming en de kennis der theorie uit het oog te verliezen moet meer aandacht aan de praktijk van het electricier-vak besteed worden. Heelemaal praktisch opgevat, wil dit handboek in de leemte die hierover te onzent nog bestond voorzien. — Daarom ook warm aanbevolen.
G. BOEKEN
- 19.500 van Dijk, B., D^r en Kütke, C. H. J., D^r** 61
TUBERCULOSE. Een populaire uiteenzetting over ontstaan, opsporing en behandeling. Ingeleid dr Dr G. C. E. Burger — A'dam, van Holkema & Warendorf ; Antwerpen, van Tuyl (*Aesculaap's popul. medische reeks*) 1939 (22×15) 84 blz. fl. 1,25
IV — Het boek bespreekt de anatomopathologie, de verschijnselen en de behandeling van de longtuberculose en de bestrijding van de tuberculoseplaag. Het doet dat wel op een eenvoudige manier, maar schijnt me toch te geneeskundig opgevat voor leeken en loopt gevaar zieken, of familie van zieken, te kweken die denken er wat van te kennen ; en dit tot hun eigen onrust en gemis van vertrouwen in de behandeling. De vulgarisatie in dien zin brengt steeds een gevaar met zich.
Dr J. LEBEER
- 19.501 van Went, Joh^a M., D^r** 61
GENEZENDE STRALEN. Een uiteenzetting over stralenbehandeling — A'dam, van Holkema & Warendorf ; Antwerpen, van Tuyl (*Aesculaap's popul. medische reeks*) 1939 (22×15) 72 blz. fl. 1,25
IV — Zeer goede en aanbevelingswaardige wetenschappelijke vulgarisatie, die beoogt te verduidelijken wat de verschillende soorten van stralenterapie zijn en waarschuwt voor de gevaren van onbevoegd en ongecontroleerd gebruik. Laten de lezers er ook nog voor gewaarschuwd worden dat bij de opgesomde indicaties, de stralenterapie nog niet de panacée of de eenige behandeling is. — Op een paar spijtige onnauwkeurigheden moet nochtans wel de aandacht worden getrokken. Blz. 9 schrijft : « de golflengte wordt uitgedrukt in tiende delen van een millimeter aangeduid met de grieksche mu (micron) of in een tienduizendste daarvan die men Angström-eenheden heeft genoemd ». Een A^o eenheid blijft het tienduizendste van een micron, of het tiende van een millimicron, maar een micron is het duizendste van een millimeter. Blz. 10 zegt : « het zonnespectrum is niet continu ». Heel strikt en naar de letter, kan dat worden volgehouden. Praktisch nochtans wordt het zonnespectrum steeds als continu voorgesteld. Tusschen de vrij talrijke aanwijzingen van de U.V.-stralen werd de kindertetanie vergeten, waarbij nochtans de uitslag met heel wat meer vertrouwen kan worden verwacht dan bij menig der andere opgegeven ziekte-toestanden. Voor wat het gebruik der infrarode fotografie bij de medische diagnostiek betreft, schijnt het me wel wat voorbarig te spreken van « vroegtijdige diagnose van kanker ». Het schijnt me juist — of is men er de laatste maanden zeer op vooruit gegaan ? — te spreken van « de aanwezigheid van een gezwel ». En in zake de geschiedenis van dien lintworm — proficiat voor de helderziendheid van den collega !
Dr J. LEBEER

19.502 Wiener, Ed.

61 : 79

GEZONDHEID EN SCHOONHEID. Een handleiding voor verstandige verzorging van huid, haar en nagels — *A'dam, van Holkema & Warendorf; Antwerpen, van Tuyt (Aesculaap's popul. medische reeks)* 1940 (22×15) 94 blz. *fl. 1,25*
IV — Niet alleen de dames, ook de heeren aangeraden. Want het gaat niet alleen over parfums, schmink, permanente en zoo meer; het gaat, onder veel andere, ook over gezondheidszorgen aan het haar, en vele heeren zouden wel wat geven om hun verloren dons. Laat men het zuiver geneeskundige dat in het boek staat gerust vergeten, er blijft nog meer dan genoeg over om het boekje warm aan te bevelen *Dr J. LEBEER*

7. - Schoone Kunsten

19.503 de Vries, A. B., Dr

75

JAN VERMEER VAN DELFT. *Geïll. met 66 pltn en 3 kleurpltn — A'dam, J. M. Meulenhoff (Biblioth. der Ned. kunst onder leiding v. Dr W. Martin en Dr A. Vermeylen)* 1939 (28×20) 108 blz. *fl. 5,25; geb. fl. 6,95*

V — De waarde van Jan Vermeer van Delft werd eerst ontdekt door Etienne Thoré in 1842; sindsdien steeg voortdurend de geestdrift voor het wonderlijk kleurgevoel van den genialen schilder, voor den adel van zijn eenzamen geest, voor de rustige melancholie die uitgaat van zijn in zich gekeerde figuren; die geestdrift steeg ten top bij het ontdekken, over enkele jaren, van de Emmaïsgangers, waarbij sommigen uitpaktten met theorieën van calvinistische inspiratie, als het meesterstuk er enkel getuigenis over aflegt dat de schilder in godsdienstig werk evenals in genre-stukken, trouw blijft aan zijn opvatting. Jan Vermeer heeft de beteekenis gekregen van de volmaakste uitdrukking die ooit door lichtbehandeling en harmonie van kleuren is bereikt.

De schrijver van deze heel degelijke monografie wil zelfs geen poging wagen om de kunst van Vermeer te paraphraseeren; als een melodie nemen we deze schoonheid in ons op, maar meer moeite vereischt het Vermeer's schilderijen met woorden te benaderen; het is eerder het werk van een dichter deze harmonieën van licht en kleur in woord over te zetten. Hij hoopt echter den kunstenaar dichter bij den belangstellende te brengen door historische bijzonderheden van Vermeer's leven en de schets eener ontwikkeling van zijn werk; en schrijver bereikt ten volle zijn doel. Het feiten-materiaal is heel gering; uit hun opgaven, uit de betrekkingen — mogelijke betrekkingen — met andere schilders, uit het beschouwen van zijn werk, krijgen wij het beeld van een bescheiden man, zeker van zijn poging, maar zich nauwelijks bewust van zijn bijzondere gave; hij heeft geen behoefte aan ideeën of gebeurtenissen of psychologische ontleiding der gevoelens; door innerlijken drang voelt hij dat beschouwelijkheid het doel moet wezen van de schilderkunst; rust en harmonie — het latijnsch ideaal — vormen als de groote karakteristieken van zijn persoonlijkheid: hij weet ze te behouden ook wanneer herhaalde geldelijke zorgen hem drukken. Vermeer werkte langzaam, was geen zoeker naar vernieuwingen, alhoewel hij om het korzelige de dingen, om het kruimige van het brood weer te geven, stippelde avant la lettre. Hij had eene voorliefde voor muziek. De jonge vrouw blijft het middelpunt van Vermeer's werk. Gedrenkt in lichte melancholie, staat zij tegen helderen achtergrond in glasheldere lijnen, in wondere toonaarden van blauw, geel, grijs.

A. J. HALLEZ

19.504 Leurs, Stan, Prof. Dr, Ir, e.a.

709

GESCHIEDENIS VAN DE VLAAMSCH KUNST : 17^e tot 20^e Aflevering. *Geïll. — Antwerpen, De Sikkel, 1939 (28×20) 773-978 blz. per afl. 16 fr.*

IV — De laatste afleveringen der *Geschiedenis van de Vlaamsche Kunst* verschenen in 1939. Ze zijn hoofdzakelijk gewijd aan de kunst van de XVIIIe eeuw, gedeeltelijk ook aan enkele nog niet besproken kunstuitingen der XVIIe. Prof. Stan Leurs handelt er, met een bijna ontstellende eruditie, over de Barok-Architectuur in de XVIIe eeuw en verder over de bouwkunst in de XVIIIe. Dr Juliane Gabriels heeft het, met een bewonderenswaardige feitenkennis, maar met een zekere onvastheid, waar het beschouwingen geldt van meer algemeen kunsthistorischen aard, over de Vlaamsche Rococobeeldhouwkunst en de daaropvolgende academische richting. Dr Paul de Keyser schrijft in een bondige studie, die echter de gewenschte klaarheid van lijn mist, over de schilderkunst in de XVIIIe eeuw; Dr Lebeer, in een zeer mooi gestelde en overzichtelijke bijdrage, over de graveerkunst tijdens de XVIIe en XVIIIe eeuw; Mevrouw Martha Crick-Kuntziger over de sierkunsten dierzelfde

Prof. Dr Ir Stan Leurs

periode. Eindelijk rest mij het overschouwen, in enkele korte bladzijden, van al de kunstuitingen van af het Klassicisme tot en met het Impressionisme. Zoo werd een groote onderneming met voorbeeldigen spoed tot een goed einde gebracht. We hadden reeds vroeger de gelegenheid om in dit tijdschrift uiting te geven aan onze bewondering voor de uitgeverij « De Sikkel ». Deze uitgave is een model van moderne boekdrukkunst. Jammer dat de inhoud niet altijd de volmaaktheid bereikt van den uiterlijken vorm. We betreuren in de eerste plaats de al te groote verbrokkeling der bijdragen, als gevolg van het al te groot getal medewerkers. Die verbrokkeling bevoordeelde de overdreven analytische tendensen van sommige der medewerkers, en werd oorzaak, dat deze Geschiedenis van de Vlaamsche Kunst een onmiskenbaar tekort vertoont aan kunst-historische overzichtelijkheid. Een tweede euvel is de even onmiskenbare disproportie der ruimteverdeeling, waardoor onder meer mogelijk werd, dat waar meer dan twee honderd bladzijden werden ingenomen door bijdragen over de kunst der XVIIe eeuw, slechts enkele bladzijden beschikbaar bleven voor al de kunstuitingen der XIXe. Toch beteekent dit werk in zijn geheel beschouwd een intellectuele prestatie van beteekenis, een prestatie weervan de wetenschappelijke degelijkheid geëvenaard wordt door den onuitputtelijken rijkdom van de kunsthistorische gegevens. Door het verzorgde namen- en gebouwenregister en de weelderige illustratie groeide dit werk tot een schitterende en gemakkelijk te hanteeren encyclopedie der Vlaamsche kunstgeschiedenis. Deze Geschiedenis van de Vlaamsche Kunst mag in geen enkele ernstige bibliotheek ontbreken.

Dr A. STUBBE

19.505 Múseler, W.

79

TE PAARD ! Aanschouwelijk rij-onderricht. *Vert. uit h. Duits [Reitlehre] dr Dr C. van Rijsinge. Geill. met foto's en tekeningen.* — A'dam, Veen, 1939 (23 × 16) 184 blz. geb. fl. 3,75
V — Op iedere bladzijde blijkt de deskundigheid van den schrijver (voor zover iemand die geen ruiter is, dat beoordelen kan). De vele tekeningen illustreren de tekst uitstekend. De vertaling is zeer goed. Een voortreffelijk werk voor die van paardrijden houden, zelfs onontbeerlijk voor ieder die meer wil zijn dan zondagsruiter.

J. P. M. VLEKKE.

8. - Letterkunde

81. GEDICHTEN

19.506 Bottu, J.

81 : 37

- ◆ VERZEKENS VOOR EN VAN MIJN SCHOOL — *Steenbrugge, A. J. Witteryck, 1939 (21 × 14) 31 blz. 4,50 fr.*
VI — Jawel, schrijver kent de kinderziel en -belangstelling en weet zijn gasten iets voor te schotelen naar hun lust en gading. Doch er ligt nog zooveel te sprokkelen in natuur en godsdienstleven wat hij niet aanraakt. Hij blijft eenvoudig en sober, doch zijn metriek is soms te onbeholpen, zijn terminologie niet ad captum en het gedicht niet « af ». Zijn 1^e graad-gedichten zijn veruit de beste. Lijnt daar meer zijn baan ? Hij zal zelf ervan overtuigd zijn, dat het stellen van een degelijken bundel kindergedichten karweiwerk is. Hij houde de hand aan 't werk.

A. VAN DEN DRIES

19.507 Michiels, Gerard, pr.

81

- ◆ WEGEN NAAR GOD — *Turnhout, J. van Mierlo-Proost, 1939*
V — Men zou van deze recensie, liever dan een nota voor den lezer, een praatje met den schrijver willen maken. Het vraagstuk van den priester-dichter komt te berde. Ook gelezen, het artikel van Victor Poncelet (*Etudes* 20 Oct. 1938) naar gelegenheid van Louis le Cardonnels dood ? De jonge priester Ger. Michiels moet men hierin niets leeren : de kern van 'n priesterdichterschap is er wel, en komt hier en daar tot mondigheid : heel de kwestie is, dat deze gaaf en sterk weze. Natuurlijk tellen amper mee de nog gelijmde beginnelingsstukken ; even weinig de rhetoriek op motieven (blz. 43, en passim van blz. 47 tot 50). Groot is de consumptie die hij maakt van allerhande invloeden : Thans blz. 13, Boutens 15, Albe 25, 33, 44, A. Nahon 52, Verschaeve 26-30. Zooals gezegd, hier en daar toch een flits van eigen zuivere priesterlyriek. Hij zal toch moeten gaan inzien dat lyriek in wezen geestelijke tragiek onderstelt en dat zij dus noodzakelijk een persoonlijke spanning van verstandsstrevingen bevat : hiervan zijn thans veel dichters, zij het ook meestal op een minder belangwekkend plan, bewust. Bij de vertolking daarvan moeten natuurlijk ook al die invloeden verzwinden ; een eigen uitdrukking moet geboren worden.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.508 Zonneberg, Franz

81

- ◆ EROS-ALTAAR — *Aalst, Drukk. Volksverheffing, 1939 (22 × 16) 23 blz. 15 fr.*
IV — Twee thema's : 1. Eros, liefde, huwelijk, moederschap ; 2. Altaar : gebeden. In

den tekst echter zijn de twee woorden soms gekoppeld tot : Erosaltaar, zinnend op het bedrijf van het erotisch leven, wat niet heel gelukkig klinkt. Een goed punt eerst: Zonneberg is betrekkelijk gauw tot hoogstnoodige versobering gekomen (toch nog niet overal). Dan, we vinden hier wel opvallend veel richtingen, van elders gekend, nog eens allemaal door Zonneberg doorlopen : zoo 1° de katholieke manifestpsalm en het Nazarenisme van een 20 jaar terug (Een Avondgebed bezit heel de bekoorlijkheid van dien stijl) ; 2° de op het katholieke huwelijk overgebrachte erotische verscheurdheid van van de Woe-stijne, nu ook fel in zwang ; we vernamen daar echter liever het serene en jubelende dan het, zich altijd tot rijke beelding biedend zinnelijke (Verleiding, Paradijsvloek) ; 3° het, tot een plaag geworden thema van de ietwat ijzig levenbarende moeder ; 4° varia van Blanca Gijssels tot Edw. Hoornick. Poëzie kortweg (nog wat adjectieven te veel) geeft de stemming : De mooie stille tocht. Daardoor voelt men

Franz Zonneberg

den dichter, en men weet daarmee ook dat men ook in al de andere stukken met een dichter te doen heeft, al staan er soms duistere, kronkelende slappe dingen zij aan zij naast andere waarin de ziel trilt.

Dr JORIS CAEYMAEX

82. TOONEELLITERATUUR

- 19.509 Bertam, Rob.** 82
AUSTRALIË SEINT... Blijspel voor heren in 3 bedr. — Antwerpen, Jos. Janssens, 1939 (20×14) 66 blz. 15 fr.
V — Op een paar plaatsen na waar de taal wat aanstellerig klinkt, mag het geheel « vlot » heten. Er hangt een losse lach over, die nochtans niet alle dorheid verdrijven kan. Voor een noodoplossing doet het hem wel. AL. DE MAEYER
- 19.510 Bromet, A.** 82
HET GROTE OFFER. Hedendaags toneelspel in 4 bedrijven
HET OUDE NEST. Een familiespel in 3 bedrijven
Antwerpen, Jos. Janssens, 1939 (20×13) 60 en 72 blz. elk 15 fr.
IV — Litterair en technisch zijn beide stukken verzorgd en goed vakwerk. Wat de probleemstelling en de uitwerking ervan betreft komen er wel eens minder gave voorstellingen. Zo wordt voor «Het grote offer» de zelfmoordkwestie maar half opgelost, door ze achter de schermen te doen gebeuren. De zedelijke houding of doelstelling in het ten onder brengen van den vader is lang niet duidelijk. Alleen de moederrol schijnt die hoogte te willen bereiken. — Ook in «Het oude nest» is de oplossing niet zo duidelijk uit het gebeuren af te leiden, al vast niet voor sommige elementen. Waar het hier bovendien geschraagd is door huwelijksverbreking wordt het voor katholieken onaannemelijk. AL. DE MAEYER
- 19.511 Dambek en Marian** 82
DE LEUGEN IN DE WIEG. Boerencomédie in 3 bedrijven. Vert. dr Rob. Bertam — Antwerpen, Jos. Janssens, 1939 (20×13) 79 blz. 15 fr.
IV — Alleszins vlot geschreven, zoals een Duitse posse past. Zal er dan ook de « bijval » van kennen. Alleen moet enig voorbehoud gemaakt worden op het onzuivere vertrekpunt. AL. DE MAEYER
- 19.512 Dorno, F. V.** 82
DE SPIN IN DEN SCHEDEL. Een fantastisch spel van leven en dood in 1 bedrijf. Met oorspronkel. muzikaanpassing van Renier van der Velden — Berchem-Antw., Drukk. Espero, 180 Dianalaan, 1940 (22×14) 23 blz. 7 fr.
III — Eer min dan meer psychologisch gemotiveerd geleuter over drift en daad in den mensch. Kan theatraal niet bijster boeien. JOZ. VAN DEN EYNDE
- 19.513 Entbroux, Arie** 82
HET NIEUWE KINDERMEISJE. Soldatenklucht in 1 bedrijf. Muziek van Nicolas Belet — Antwerpen, Jos. Janssens, 1938 (21×14) 28 blz. 8 fr.
IV° — 'n Soldaat-kindermeid. Rommelige en drakerige dingen rondom hem. Nee... JOZ. VAN DEN EYNDE
- 19.514 Mersch, Paul** 82
BOERENBLOED. Blijspel met zang en dans in 3 bedrijven. Met muziek van Emiel Martony — Antwerpen, Jos. Janssens, 1939 (20×13) 75 blz. 15 fr.
IV — Enigszins aarzelend, alhoewel gemoedelijk geschreven. Overigens te doorzichtig in tal van onwaarschijnlijkheden. Verder geen ernstige bezwaren. AL. DE MAEYER

19.515 Schwartz, Emile

82.2

Sophokles

LEVE KRISTUS-KONING. *Nederl. vert. van J. K. Verfaillie* — Antwerpen, Drukk. K. Dirix-van Riet, 1940 (18×14) 24 blz.

V — 'n K.A.J.-meeting in dialoogvorm en met 'n paar spreekkoormotieven. Voor het apostolaat langs de planken om hebben we wat anders nodig. JOZ. VAN DEN EYNDE

19.516

Verboven, Ant., Dr 82:84:809:48; 4393
SOPHOKLES KONING OIDIPOES. *Met inleiding, commentaar en woordenlijst. Geill.* — Turnhout, Brepols, 1939 (20×14) XXXII, 136, 24 blz. geb. 20 fr.
IV* — Flink werk, in alle opzichten. Inleiding, ruim opgevat, over de Grieksche tragedie in het algemeen. Commentaar overvloedig en zeer verzorgd. Losse woordenlijst. Sobere maar leerzame illustratie. Geen inhoudstafel. Ook materieel, een echt edelaardige uitgave. Voor schoolgebruik, nogal duur. Dr G. RASKIN

83. Verhalend Proza

I. VERBODEN LECTUUR

Boeken die 1) op de kerkelijke Indexlijst voorkomen; 2) door de algemeene regelen van de kerkelijke wet veroordeeld zijn; 3) op den grond van de kristelijke zedenleer of van de natuurwet voor de meeste lezers verderfelijc moet worden geacht.

19.517 Laatsman W.

83

GEUZEKE DREL. Een verhaal uit Vlaanderenland. *Geill. dr H. Poeder* — Zwolle, La Rivière en Voorhoeve, 1940 (21×15) 192 blz. fl. 1,40; geb. fl. 1,90
I, P — Weer «ne blijde boodschap» van den ijverigen protestantschen propagandist Laatsman. Ook hier weer laat hij zijn «held», — een half gare kwast die zelf niet goed weet wat hij wil — een hoop ketterijen en gemeene hatelijkheden aan het adres van de Kath. Kerk uitkramen. En wat 'n akelig taaltje, foei! — *Verboden lectuur.*

M. BROUNS

W. Laatsman

19.518 Otten, Jo

83.1

DRIJVEND CASINO. Roman — Maastricht, A. A. M. Stols, 1939 (21×16) 332 blz.
I³ — Gerecenseerd in «Het menu van den tweeden dag...» onder n° 19.452.

19.519 van Limburg Brouwer, P.

83.2

P. van Limburg Brouwer

HET LEESGEZELSCHAP VAN DIEPENBEEK. *Verzorgd door Dr Jan de Vries. Geill. met portret* — Brussel, Standaard-Boekhandel (Bibliotheek der Nederl. Letteren) 1939, 24 dln (22×14) XXI, 258 blz. geb. 40 fr.
I³, L P — In een verhaalverband van typen gewikkeld in theologische redetwisten, is dit een strijdschrift van radikaal-liberale richting (Groningen school) waarmee formeel het orthodoxe Hollandsche protestantisme wordt bekampt en aan den spot ten prijs gegeven. De R. K. Kerk, schijnbaar wat milder behandeld, gaat toch denzelfden zak in. *Het is kras rationalisme wat we in dit boek hooren: de z.g. rede, die feitelijk al de grondslagen van het kristendom ondermijnt en wegvaaft.* De geestigheid, die heel het werk kenmerkt, bereikt soms smakelijke effecten, slaat echter ook meermaals over tot karikatuur. In elk geval, een zeer zonderlinge keus der Bibliotheek van de Nederlandsche letteren, deze uitgave, en wel dadelijk na de eveneens tamelijk zonderlinge Hermingard van Drost. Dr JORIS CAEYMAEX

II. — STRENG VOORBEHOUDEN LECTUUR

*Deze boeken mogen slechts bij uitzondering, om gegronde redenen, door
welgevormde rijpere lezers worden gelezen*

- 19.520 Kreisler, Karl** **83.9**
CATILINA. De roman van een samenzweerder. Vert. uit h. Duits [Catilina] dr S. Vestdijk. Geill. met frontispiece dr R. Snapper — A'dam, Wereldbibliotheek, 1940 (20×14) 223 blz. fl. 1,50 [24 fr.]; geb. fl. 2,25 [36 fr.]
II — Verhaal over de aanslagen en revolutiepogingen van Catilina. De figuur wordt knap gesitueerd in zijn tijd, met al de onfrisse bijzonderheden over het moreel verval der toenmalige Romeinse samenleving. LENY SCHOENMAKERS
- 19.521 Lemaire, Edmée** **83.1**
VREEMDELINGEN DIE AFREIZEN — Utrecht, A. W. Bruna & Zn, 1939 (20×13) 220 blz. fl. 2,50; geb. fl. 3,25
II — Schrijfster heeft geen hoog idee van de Fransche vrouw; het huwelijk is goed voor ernstiger buitenlanders, de Fransche vrouw doet het wel zonder. De Liefde (met een hoofdletter) is voor schrijfster de eenige norm van moraal. Ook voor de heldin, welke nog katholiek blijkt te zijn en de zegen van de H. Maagd afsmeekt over haar Groote Liefde. Echt oppervlakkig boek, al bedoelt schrijfster het heel erg diep. — Niet aan te bevelen. CYR. VAN DUYSSE
- 19.522 Sillanpää, F. E.** **83.1**
SILJA, DE DIENSTMAAGD. Finsche roman. Vert. uit h. Finsch [Nuorena Nukkunut] dr Maria Kiluni — A'dam, Scheltens & Giltay; Antwerpen, De Nederl. Boekhl, 1939 (22×16) 320 blz. 49,30 fr.; geb. 66,30 fr.
II-III [P] N — Uit een vroeger vooraanstaand boerengeslacht, dat echter gestadig achteruitging, moet Cecilia ten slotte nog jong zijnde gaan dienen op verscheidene posten te lande, waaronder eenige bij tamelijk ruwe, een enkele bij hooger beschaafde lui. Toch draagt zij overal mee haar eigen innig en eenzaam zieleleven, vol met de hoe schaarsch haar ook geschonken poëzie van vroeger, van prille jeugd, van vader; bij dit blijkbaar boven hare gezellinnen staande meisje, is er een zomersche liefdes-idylle, waar zij dan verder bij vroegoptredende toringkwaal van leeft als van een mooien droom. Ook met nog andere trekken die haar sympathiek maken wordt zij begiftigd. Een groote innigheid van poëzie (andermaal de Skandinaafsche natuur door en door meegevoeld!). Zooals gewoonlijk, veel realisme in de erotiek, evenwel met vermijding van zwolheid. Werk van een zeer begaafden meester, die hier evenwel in zake compositie niet de zeer stoute dingen uithaalt zooals elders, maar zich houdt aan een eenvoudig rustig schema. Dr JORIS CAEYMAEX
- 19.523** **83**
van Nijnatten-Doffegnies, H. J.
MOEDER GEERTE — Bussum, C. A. J. van Dishoeck, 1939 (21×15) 264 blz. fl. 2,90; geb. fl. 3,90
II-III — Dit vervolg op « Huis van licht en schaduw » stelt niet teleur. Steeds wordt de aandacht van den lezer vastgehouden door de suggestieve beschrijving van het huwelijk van « Vosje » met Bart Obbink, hun leven en ploeteren op de armzalige boerderij, hun wederzijdsche diepe genegenheid ondanks de herhaalde verwijderingen, hun vreugde en zorgen over de kinderen. Rijpere, ervaren lezers voor wie dit werk slechts bestemd is, zullen ongetwijfeld hun genot in « Moeder Geerte » vinden. E. MOERKERK

H. J. v. Nijnatten-Doffegnies

III. — VOORBEHOUDEN LECTUUR

Boeken welke, ondanks zekere passages of grondgedachten, ook ontspanningshalve, zonder nadeel door gevormde lezers kunnen gelezen worden

- 19.524 Edelrinck, Jan** **83**
 EENMAAL ZAL DE MENSCH... Een fantasie — *R'dam, Drukk. M. Wyt & Zonen*, 1940 (20×13) 347 blz.
 III-IV, N — Zie recensie n^r 19.454 in « Het menu van den tweeden dag... ».
- 19.525 Falkberget, Johan** **83.1 : 83.3**
 CHRISTIANUS SEXTUS. De geschiedenis van een mijnngroeve : 3^e Dl. De klokken luiden. *Vert. uit h. Noorsch [Christianus Sextus] dr M. de Gelder-Jansen. Geill. dr A. Pieck — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhd., 1940, 3 dln (24×17) 363 blz.* *fl. 3,75 ; geb. fl. 4,90*
 III-IV — In dit derde en laatste deel van deze trilogie nemen wij afscheid van de ons bekende personen o.a. de oude hoofdopzichter Ibsen, Erns Ola de torenwachter, de verloopen kapitein Mikkell Borchgrevink e.a. Zij allen zijn ons duidelijk voor den geest verschenen. Het is een boeiende en frisch geschreven roman en de uitgever heeft er goed aan gedaan de cultuurserie te verrijken met deze fraai verzorgde uitgave.
L. ROBITSCH-SCHRÖDER
- 19.526 Jenkins, Will** **83.0**
 DE VALLEI DES DOODS. *Vert. uit h. Amerikaansch dr Jan van Arckel — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhd., 1939 (20×14) 224 blz.* *25 fr.*
 III-IV, N — In die vallei lag een ingestorte mijn. Over die instorting van jaren terug hangt het zwaar mysterie van vermoorde menschen. En nu wil het zijn dat de zoon die mijn aankoopt en het mysterie ontrafelt. Het gaat niet zonder dramatiek van conflict, bloedig treffen, grimmige vijandschap en moordaanslag. Ook met een idyllisch intermezzo. Boeiend en af en toe griezelig en ranchruwheid. Om één verkeerde verhouding, wat voorbehoud.
A. VAN DEN DRIES
- 19.527 Karumâki, Urho** **83**
 YRJO DE LOOPER. *Vert. uit h. Finsch [Avoveteen] dr Dr A. E. Boutelje. Bantontwerp E. de Groot ; omslag P. W. Christan — A'dam, Ned. Keurboekery (Romans aller volkeren) 1940 (21×14) 243 blz.* *fl. 2,75 ; geb. fl. 3,50*
 III — Yrjö Niemela gaat op 17-jarige leeftijd als wees de wijde wereld in. Hij belandt in Helsinki, raakt door zijn geld heen, krijgt een betrekking in een en gros-boekhandel, wil gaan studeeren, geeft er de studie weer aan en gaat trainen om hardlooper te worden. Door al die bedrijven heen, vergeet hij een episode met « een paddenstoelenmeisje », beleefd op zijn tocht van de eenzame boerderij naar Helsinki, niet. Natuurlijk ligt het happy end van het boek hierin, dat hij werkelijk kampioen-hardlooper wordt en trouwt met het paddenstoelenmeisje. Wat de gegevens betreft, zou het boek wel onder IV gerangschikt kunnen worden, maar er worden, verspreid over het boek, uitdrukkingen gebruikt, betrekking hebbend op vrouwen en er worden met grotere of minder grote duidelijkheid toestanden geschetst, dat voorbehoud tot III noodzakelijk is. Dit boek heeft dat gemeen, met bijna alle Noordsche literatuur. Voor hen, die belang stellen in Finland, een interessant boek.
J. S. H. BEMELMANS
- 19.528 Kramer, Willem** **83.1**
 HET GROOTE GELUK — *Wageningen, Gebr. Zomer & Keuning, 1940, 2^e druk (24×16) 206 blz.*
 III-IV, [P] — Bespreking opgenomen in « Het menu van den tweeden dag » n^r 19.455.
- 19.529 Kuncewiczowa, Maria** **83.1 : 83.3**
 SCHERVEN. *Vert. uit h. Poolsch [Cudzoziemka] dr S. van Praag — A'dam, Nederl. Keurboekery N. V. (Romans aller volkeren) 1939 (21×15) 279 blz.* *fl. 2 ; geb. fl. 2,50*
 III — Op knappe wijze wordt hier uitgebeeld het leven van een Poolse vrouw, kunstzinnig van aanleg. Verbitterd in haar jeugd door een gebroken liefde, ontwikkelt zich haar onevenwichtige natuur tot aan de grens van het abnormale. Het boek geeft inzicht in den Poolschen volksaard, maar is verre van opwekkend. Voorbehoud wegens passages en algemeene sfeer.
PAUL FRISCHE
- 19.530 Merrel, Concordia** **83**
 DE MAN ZONDER MEDEDOOGEN. *Vert. uit h. Engelsch dr W. J. A. Roldanus Jr — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhd., 1939 (20×14) 255 blz.* *25 fr.*

III-IV, N — Haar broer werd van de firma doorgezonden als dief. Om stilte daarover te krijgen, neemt zij zijn plaats in en zal den mededoogenloozen chef ten gerieve zijn. Nu begint voor haar de pijnlijke martelgang van vernedering, van verslaving, van verbittering, die haar smaad en hoon voor de voeten smijt en haar leven verwoest. Zij huwt met hem zelfs, uit dwang. Haar man wil op haar zijn sadischen wellust naar macht botvieren. Toch kan hij het heilgdom van haar hart niet veroveren, dat echter open staat voor een geliefden vriend. De finale redding komt eindelijk in een zeetocht bij zwaar orkaan. — Ontspanningslektuur die wel wat reserve eischt. A. VAN DEN DRIES

19.531 Salminen, Sally

83.1

Sally Salminen

DE LANGE LENTE. Vert. uit h. Zweeds [Den långe våren] dr Charles Gl. Behrens — A'dam, Andries Blitz, 1940 (24×16) 414 blz. fl. 3,90; geb. fl. 4,90

III — Verhaal van een Alandsch boerenmeisje, dat als jongste uit een groot gezin ontzien wordt en door haar opvoeding in een ander milieu verzeild raakt, wat aanleiding geeft tot ernstige conflicten. Wanneer zij desondanks toch met een boer trouwt, blijkt dat zij dit harde leven niet aan kan. Zij weet zichzelf echter te overwinnen en aanvaardt tenslotte haar taak. — Boeiend en vlot geschreven. Enkele openhartige uitlatingen van sommige harer personages, die m.i. niet de meening der schrijfster zelf zijn. E. M. DAMEN

van Breen, Leo

83

19.532

VAARWEL BUDAPEST — A'dam, Bigot & van Rossum, 1939 (21×15) 287 blz. fl. 2,90

III — Deze roman is een eersteling van den schrijver, die verschillende jaren in Italië heeft gewoond, maar er geenszins het geijkte, zonnige beeld van geeft. Ilona Farkas had het ook wel nergens slechter kunnen treffen dan in het grote pension van het echtpaar Weiss in San Remo, een verzamelplaats van emigranten van de minste soort. Ze wordt er dan ook « de slaaf », die echter in haar medelijden met de menschen al het slechte, dat zij haar aandoen, verduurt. Als ze eindelijk, door iemands hulp, naar Budapest, haar geboortestad terug kan gaan, sterft ze tijdens de reis erheen. L. VAN DER HULST

19.533 van Rheeën, Jan

83.1 : 83.3

DE GLIJBAAAN — Den Haag, H. P. Leopold, 1939 (21×15) 309 blz. fl. 2,90 [49,30 fr.]

III, N — Ik weet niet of de schrijver tengevolge van eigen ervaring op het stuk van werkloosheid sterk gedrepmeeerd is geweest, of dat hij een weinig erfelijk belast is met een depressieve constitutie, maar het toneel, dat hij ons ophangt over het leven van de jonge intellectuele werkelozen is zo van alle toekomstlicht gespeend en zoo hopeloos ongodsdienstig en immoreel, dat we met reden mogen verwachten, dat zijn visie niet slaat op onze Katholieke en Christelijke gelovende wereld. Dit boek is geen kost voor Katholieke jonge mensen. Voor ouderen kan het misschien een les bevatten om hun kinderen goed op te voeden en goed voor te gaan in een zedelijk en godsdienstig leven. PH. ELSSENHOHN

19.534 Vaszary, Gabor

83

Gabor Vaszary

DRIE NAAR AMERIKA. Vert. uit h. Hongaarsch [Harman Egymas Ellen] dr I. Velsen. Geill. dr schrijver — Oude God, Die Poorte, 1940 (20×12) 318 blz. 18 fr.

III-IV — Twee wildebrassen van goeden huize, in den toom gehouden door een bazige grootmoeder, willen naar Amerika. Om tot hun doel te geraken, doen ze beroep op 'n makker van minder allooi, die de twee gezellen 's nachts komt bevrijden en met hen vlucht. Langs veel avonturen geraken ze te Marseille, waar ze, na de klassieke twaalf ambachten en dertien ongelukken zonder bestaansmiddelen, verplicht zijn naar huis te schrijven, wat mede het einde beteekent van hun mooien droom. Al dienen we voorbehoud te maken voor enkele toespelingen en minder korrekte uitdrukkingen, — zonder te spreken van het valsche begrip dat deze bengels hebben van diefstal bijv., — toch

verheugen we ons over dit boek, omdat we in onze taal te weinig bezitten uit de Hongaarsche letterkunde. Het is ten andere vlot en boeiend geschreven, goed vertaald en zeer verzorgd uitgegeven. — Voor niet al te jeugdige lezers een aangename vertelling. M. BROUNS

IV — LECTUUR VOOR VOLWASSENEN ALLEEN

circa 18 à 20 jaar en ouder

(veronderstelt zedelijke voorlichting en vorming)

19.535 Bergstrand-Poulsen, Elisabeth

83

DE KROON. Vert. uit h. Zweedsch dr N. Basenau-Goemans — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1940, (23 × 16) 228 blz. fl. 2,90 [49 fr.]

E. Bergstrand-Poulsen

IV, [P] — Een kroonluchter in de kerk gehangen door een adellijke familie wordt door deze teruggenomen wegens verzuim van het onderhouden van het adellijk grafteeken op het kerkhof. Daarop wordt een servitude opgelegd : dertig jaar elken Zaterdag het graf te verzorgen ; alleen dan zal die kroon wegeschonken worden. Een vroom meisje neemt het op zich, en blijft te midden van zware levenslasten trouw aan dit ideaal : ten slotte zal toch slechts haar dochter het doel bereiken. Opgepast voor het « excès d'honneur » en de « indignité » ! Zeker, vrouwelijk en Zweedsch (Lagerlöfsch) merk is doorgaans braaf, gezond, idealistisch, en daardoor goed. Ook bezit Schr. de gekende liefelijke natuurpoëzie, gezelligheids- en gezond-pathetische fantasie dier school ; blijkbaar een mooi talent voor sproke en sage (zooals feitelijk De Kroon er een is). Aan de andere

zijde, zooals eveneens maar al te dikwijls bij Skandinaafsche werken : 1° de eeuwig dezelfde traditioneele personagiën (de zachte en de stuursche dominee !) ; 2° het aandikken tot een vol boek, wanneer er feitelijk geen stof meer is : Zoo hier : de 2° helft zou redelijkerwijze één bladzijde epiloog beslaan ; nu zit er geen schot meer in ; dan maar herhalen of brokken copieerlust des dagelijkschen levens inlasschen. De 1° helft is werkelijk mooi en ook boeiend, net een Lagerlöf.

Dr JORIS CAEYMAEX

19.536 Birkner, Friede

83

HET MOEDIGE KLAVERBLAD. Vert. uit h. Duitsch dr Elisabeth Kroese — Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij ; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl, 1940 (20 × 14) 225 blz. 25 fr. IV — Drie gezusters, zedelijk gaaf, verarmd en werkzaam : de oudste, die het huishouden doet en flink moedert, — de tweede, verloofd met een veel ouderen afperser om de schulden van vader vernietigd te krijgen, — de jongste, het garderobejuffertje bij den schouwburg. En daar is ook Max de gymnasiast. Op leuke wijze komen zij in aanraking met een fameus-rijken globetrotter, die hun berooiden toestand verneemt. Het happy end komt voor de drie : elk vindt den lieven man en de afperser wordt het voetje gelicht om zijn wisselzwindelarijen. Frisch geschreven verhaal vol humor en optimisme. Maar dat is ook al : gewone ontspanningslectuur.

A. VAN DEN DRIES

19.537 Brey, Henriette

83.1

◆ PRIESTERSTRIJD. Roman. Vert. uit h. Duits [Heidevikar] dr H. J. van Deursen — Kortrijk, Zonnewende, 1940, 2° druk (24 × 16) 329 blz. 32 fr. ; geb. 45 fr.

III-IV — Met helder psychologisch doorzicht heeft H. Brey in dezen katholieken heimatroman den tragischen zielestrijd uitgebeeld van een vereenzaamd heidepastoor. Van uit de stad zag een fijn beschaafd, rijk begaafd geestelijke, onverwacht, zich overgeplaatst naar een verafgelegen boerenparochie. Daar botste zijn zielenijver af op dwarsdrijverijen, bekribbelingen, verzet en laster. Meer dan eens dreigde zijn ziel onder den last van die eenzaamheid, onbegrepenheid en vijandschap te bezwijken. Een lichtstraal : de steun van een begrijpende ziel. De maat liep over. Hij wou weg uit dat midden. Maar in de gelegenheid gesteld een andere parochie te gaan bedienen, verkiest hij 't zwaarste offer te brengen : te blijven. Ten slotte wint hij door zijn priesterlijke goedheid en toewijding het hart zijner parochianen. De schr. zet deze nobele priestergestalte in schrille tegenstelling met de ruwe, primitieve levenswijze dezer bekrompen en weerbarstige heidebewoners, en hangt rondom dit pijnlijk konflikt de vreedzame rust en de geheimzinnige schoonheid van de heidevlakte onder de afwisselende toover der seizoenen. Boeiend geschreven, geladen met menselijke tragiek, laat deze roman bij den lezer een diepe ontroering achter.

Henriette Brey

D. DE PAUW

- 19.538 Bloemert, Reinier** 83.2 : 83.3
 ALZOO OOK OP AARDE... — *Baarn, Bosch & Keuning (Opgang-serie)* 1939 (20×14) 272 blz. fl. 2,15; geb. fl. 2,90
 IV — Paul v. Rhoon, een idealistische dokterszoon en oud mobilisatie-militair, werpt zich als proletariër stormachtig in de hopeloze sociale strijd. Na een ellendige levenskruisweg vindt hij berusting in het geloof zijner moeder: Uw wil geschiede... alzo ook op aarde. Voor 20-jarigen een waarschuwing, voor veertigers een bevestiging van hun levenservaring. Een moedig-raak menskurdig boek dat schrijnt, verheldert en troost; een uit duizenden voor elk rechtschapen mens wien de ellende van paupers een obsessie was of is.
 Dr W. G. JACOB
- 19.539 Cramers, Nico** 83.0
 TWEE DAGEN HOOFDREDACTEUR — *A'dam, De A'damsche Keurkamer*, 1939 (20×14) 246 blz. fl. 1,50 [20 fr.]; geb. fl. 2,25 [30 fr.]
 IV — De hoofdredacteur van een groote courant wordt zekeren morgen vermoord gevonden op het dak van de lift. Inspecteur Jimmie neemt dan enkele dagen de plaats van het slachtoffer in, en weet aldus den moord tot klaarheid te brengen. — Aardige ontspanningslectuur.
 PAUL FRISCHE
- 19.540 de Jong, Dola** 83
 GASTVROUW IN HET GROOT. *Geill. dr R. Reinderkoff* — *A'dam, v. Holkema & Warndorf (Opblcci)* 1939 (24×17) 199 blz. fl. 2; geb. fl. 2,75
 IV, M — Weer eens een werkelijk mooi boek voor onze meisjes van 17 jaar en ouder. An, die later haar vader in zijn hotel moet opvolgen, komt in een hotel aan de Adriatische zee haar leertijd doormaken. Hier rijpt ze door veel moeilijkheden als mensch en vindt ze Michael.
 J. W. KEMPEES
- 19.541 Depauw, Valere** 83
 JULES BONNEMINE — *R'dam, Nijgh & v. Ditmar; Brussel, A. Manteau*, 1940 (20×14) 167 blz. 18 fr.; geb. 28 fr.
 IV — In « Het menu van den tweeden dag... » gerecenseerd onder n° 19.458.
- 19.542 Duribreux, G.** 83
 BRUUN — *A'dam, Wereldbibliotheek*, 1939 (20×16) 198 blz. fl. 2; geb. fl. 2,75
 III-IV — Een streekroman, die het diepe, eerlijke, behoudsgezinde, bonkige karakter van zeevissers en hun gezinnen in een dorp aan de Belgische kust schildert. Op de woelige zee nadert de ziel van den zwoegenden visser het dichtst tot God.
 PH. ELSSENHOHN
- 19.543 Duykers, Louisa** 83.1
 ♦ WISSELVALLIGHEDEN — *Leuven, Davidsfond (Volksboek)* 1940 (20×16) 15 fr.
 IV — Onder n° 19.495 in « Het Menu van den tweeden dag ... » besproken.
- 19.544 Graumans, A. A. L.** 83.8
 ♦ D'N DRÉ EN D'N BLAAUWE VAN ULVENHOUT — *Zeist, De Torentans; Antwerpen, De Nederl. Bkhd. (De Streek. n° 1)* 1939, herz. druk (20×14) 167 blz. 29,75 fr.
 IV — De zóóveelste heruitgave van één der plezierige boekskens van « Den Dré », die ook in de Noord-Brabantsche pers — in den vorm van feuilleton — steeds een grooten lezerskring bereiken en amuseeren. Het is gezonde, populaire lectuur, best te vergelijken met wat onzen Vermandere schrijft. Graumans doet goed werk voor zijn volk. A. v. D. VELDE
- 19.545 Haluschka, Hélène** 83.1
 ♦ HET LIEFDESLIED DER MARKIEZIN — *Vertaald uit het Duitsch [Das Liebeslied der Frau Marquise] door Frans van Oldenburg Ermke* — *Den Haag, De Residentiebode, (Vita serie)* 1940 (24×17) 305 blz. 60 fr.
 IV* — Besproken onder n° 19.464 in « Boeken der maand ».
- 19.546 Herzog, Rudolf** 83.1 : 83.3
 DE GEBROEDERS WISKOTTEN. *Vert. uit h. Duitsch [Die Wiskottens]* — *Haarlem, De Spaarnestad (Kennemer-serie n° 14)* 1938 (20×14) 316 blz. fl. 0,30 [4,90 fr.]
 III-IV, [P] — Dit boek is als een hulde aan de ontwikkeling van het kleine Duitsche textielbedrijf tot een grootonderneming en tevens een hulde aan de degelijkheid van den Duitschen mensch. We begrijpen het best dat het werk in zijn land een halve eeuw geleden, bij zijn verschijnen, massaoplagen bereikte. Met zes broers staan ze in de zaak, die door hun ouders werd opgezet; zes zelfstandige menschen, die vaak botsingen hebben met elkaar, maar bij wie vroeg of laat toch altijd als hogere belangen gelden: de familiegeest en de zaak. De « Wiskottens » is een idealistische roman en ondanks hun vooropgezet karakter worden de figuren toch behoorlijk psychologisch belicht. In weerwil van den critisch-protestantschen geest en de doorgaans realistische voorstelling der handelingen is deze roman gezonde lectuur voor ernstige volwassenen, daar hij ontzag opvoert voor den arbeid en voor een gezond, maatschappelijk leven, daar hij van leer trekt tegen huichelarij en de deugden huldigt van trouw en eerlijkheid.
 PAUL HARDY

- 19.547 Kolkman, Jaap** 83
 JANUS KRUL EN ZOON — Wageningen, Gebr. Zomer & Keuning, 1940, 3^e druk (24 × 16)
 205 blz. geb. fl. 2,90
 IV, [P] — Besproken onder n° 19.456 in « Het menu van den tweeden dag... ».
- 19.548 Koning, Erna** 83.9 : 89
 EEN VASTE BURCHT. Naar authentieke gegevens uit de 1^e periode van de Fins-
 Russische oorlog. Geill. met 2 kaarten — A'dam, A. Blitz, 1940 (22 × 15) 254 blz. fl. 2,90
 IV — Schrijfster heeft de haar medegedeelde ervaringen van een jong verdediger der
 Finsche vrijheid verwerkt tot een alledaagsch, maar actueel romannetje, dat ons den
 oorlog met al zijn verschrikkingen voorhoudt. TH. VAN DER KUN
- 19.549 Muschler, Reinhold Conrad** 83.9
 NOFRETETE. Vert. uit h. Duitsch [Nofretete] dr Dr Rosa Knops — Brussel, Onze Tijd,
 1940 (21 × 16) 110 blz. 20 fr.; geb. 30 fr.
 IV — Een novelle die de figuren oproept van Echnaton, den spiritualistischen en paci-
 fistischen dichter — Pharao en diens echtgenoot Nofretete — deze laatste schijnbaar
 eenigszins achteruitgesteld door Echnatons dweepziek idealisme, doch hem toch trouw
 terzijde staand. 'n Toetsje egyptische kleur en fraaie tafereelen maken de novelle tot een
 aangenaam stuk. Alleen doen Echnaton en Nofretete wat te veel denken op een idealistisch
 domineeshuwelijk, terwijl de politieke gesprekken ook wat te veel den toon van moderne
 ideologieën hebben. Dr JORIS CAEYMAEK
- 19.550 Nelson, Al. P.** 83.0
 MANNEN BUITEN DE WET. Vert. uit h. Amerikaansch dr W. J. A. Roldanus J^r —
 Den Haag, Zuid-Holl. Uitg. Mij; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl, 1940 (20 × 14) 238 blz. 25
 IV — Een zeer bewogen cowboyverhaal : gevechten zonder eind met geweren, revolvers
 en vuisten van groepen bandieten, die diligenties en treinen overvallen en banken plun-
 deren. Een liefdegeschiedenis maakt alles nog aantrekkelijker, zonder evenwel eenig
 zedelijk bezwaar op te leveren. — Goed in zijn soort. J. LAUWERYS
- 19.551 Olmen, W. [pseud.]** 83.3
 ◆ ROND WIND- EN WATERMOLEN. Geill. met houtsnedes dr Gerard Baksteen —
 Ravens, Drukk. F. de Kinderen (19 × 15) 126 blz. 15 fr.
 IV — Deze dorpsnovelle verhaalt den ergsten twist tusschen aanhangers van den baron
 en diens opponent : in casu ligt die twist gebald in den boer enerzijds en den maalder
 anderzijds. Nu loopt er juist een mooie idylle tusschen de kinderen van de ruziemakende
 vaders, en ze krijgt haar kroonstuk na den moordaanslag en de brandstichting op den
 molen : de zoon van den boer gaat er achter. Dát brengt den boer tot inkeer. Het verhaal
 is vlot, afwisselend, maar vlindert aan de oppervlakte. De losse typeering van enkele
 volksmenschen ligt vooral in den volkschen dialoog. Schrijver wil schuilgaan achter
 een pseudoniem : de schuchterheid van den beginnening ? Als kijkje in het politiek-
 woelig dorpsleven kan deze novelle er door. A. VAN DEN DRIES
- 19.552 Padover, S. K., D^r** 83.9 : 92
 HET LEVEN EN DE DOOD VAN LODEWIJK XVI. Vrij bew. naar h. Engelsch [Life
 and death of Louis XVI] — Haarlem, De Spaarnestad (Kennemer-serie n° 22) 1939 (20 × 14)
 318 blz. 4,90 fr.
 IV — Uit de rijk-gedocumenteerde studie van den Amerikaan S. K. Padover over deze
 tragische figuur, en uit het werk van E. L. Higgins over de Fr. Revolutie, werd dit « ver-
 haal » gedistilleerd, dat als ontspanning door volwassen lezers kan genoten worden.
 M. BROUNS
- 19.553 Priestley, J. B.** 83.0

J. B. Priestley

HET WITTE KASTEEL BIJ DE DOODENVALLEI.
 Vert. uit h. Engelsch [The Doomsday men] — Haarlem,
 De Spaarnestad (Kennemer-serie n° 13) 1938 (20 × 18)
 318 blz. fl. 0,30 [4,90 fr.]
 IV — Een fantastisch thema wordt hier door Priestley
 behandeld. 't Gaat over een geheim genootschap, dat zich
 tot taak heeft gesteld de wereld, waarvan toch niets heil-
 zaams te verwachten is, te doen aan stukken springen.
 Griezellig. En de heeren in kwestie zijn geen suferds ; ze
 maken korte metten met ieder dien ze ervan verdenken,
 roet in hun giftig brouwsel te willen gooien. Ril niet : alles
 eindigt op een zoen, evenals in de vulgairste Amerikaansche
 tweede-rangsfilm. Maar als Priestley zich met zoo'n onder-
 werp voor een stuiversromannetje inlaat, dan groeit er
 toch nog altijd wel iets uit dat lezenswaard is, en wel omdat

hij het heele avontuur zelf niet erg « au sérieux » neemt en weet wanneer en met welke dosis hij kruiden moet. Men zal zich echter wel wachten de talenten van Priestley naar hun verdiende waarde te schatten aan de hand van zoo'n week-end-epos. PAUL HARDY

19.554 Rilke, Rainer Maria

83.1 : 83.9

Rainer Maria Rilke

KONING BOHOESJ. Vert. uit h. Duitsch [*König Bohush*] dr Gerard den Brabander — Maastricht, Brussel, A. A. M. Stols, 1939 (20×12) 97 blz. fl. 1,50

IV — Typisch-Rilkiaansch is dit sprookjesachtige vertelsel over den bultenaar Bohoesj (door wie Rilke's ziel tot ons spreekt) met zijn poëtisch gemoed, zijn op de irrealiteit wiegend innerlijk leven en zijn plat-realistischen dood. Bohoesj leeft in een bestendig contact met het irreële, waarvan iedere realiteit boordensvol is, wanneer men maar den moed bezit om zonder inachtneming van conventionele reacties de realiteit te doorschouwen en wanneer men in alle konsekventies subjectief durft te reageeren op zijn eigen menselijke gewaarwordingen. Hoe irreëel dan ook, de dingen zijn zoo frappant bij Rilke dat ze dieper invreten dan de werkelijkheid-zelf; ze laten iets onuitwischaars na lijk voorbijzende vizioenen, die men niet uit het geheugen kan schoppen, ofschoon men er toch nooit een bevredigende verklaring voor vond. Wat het begrijpen van Bohoesj' psyche betreft, lijkt het ons verkieslijk aan iedere analysezucht te verzaken; men tracht zich tevredente stellen met een zeker «bevroeden» van het innerlijk leven dezer zonderlinge schepping uit Rilke's begenadigd brein, doch dit «bevroeden» schenkt een vreemde sensatie van onvoldaan genot, welk men echter niet voor iets concreters zou willen ruilen. Koning Bohoesj is tevens een klein nationaal epos: het heele oude Praag leeft erin. PAUL HARDY

19.555 Simons, Jozef

83.3 : 89

♦ EER VLAANDEREN VERGAAT — Turnhout, van Mierlo-Proost, 1940, 9^e duizendtal (19×13) 217 blz. 18 fr. IV — Het is volstrekt overbodig « dit epos van Vlaanderens strijd en leed aan het front » aan te bevelen: iedereen weet dat dit het belangrijkste en krachtigste boek is van dezen sympathieken auteur. We verheugen er ons dubbel om, dat de wensch hier vroeger uitgedrukt (Rec. 14.417) in vervulling gaat, nl. dat deze blijde Vlaamsche roman haast om het jaar den herdruk beleeft, dien hij wezenlijk verdient.

M. BROUNS

Jozef Simons

19.556 Smelik, Klaas

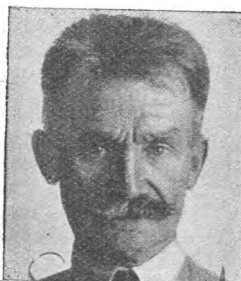
83.0 : 83.9 : 89

STORM OVER DE OCEANEN — Baarn, Nederl. Uitgeverij; Antwerpen, N. V. van Ditmar's Boeken Import, 1940 (20×14) 242 blz.

IV — Lees de bespreking hierover in « Het menu van den tweeden dag... » onder n° 19.457.

19.557 Streuvels, Stijn

83.8

Stijn Streuvels

♦ KERSTVERTELLINGEN. Geill. met houtsneden door Désiré Acket — Brugge, Wiek Op; A'dam, Veen, 1939 (23×16) 149 blz. 30 fr.; geb. 40 fr.

IV — In dezen bundel heeft Streuvels vijf kerstverhalen bij elkaar gebracht, die over een jarenlange periode van litteraire bedrijvigheid, deels vroeger reeds gepubliceerd werden, en die, behoudens het benijdenswaardige belletristisch genot, dat ze den lezer schenken, tevens typeerend zijn voor bepaalde tijdvakken uit zijn evolutie als kunstenaar. Zulks niet zoozeer wat den vorm aangaat, dan wel wat betreft het gehalte aan zuivere menselijkheid, dat in zijn werk voorhanden is. Wij zouden er de voorkeur aan gegeven hebben, indien deze vijf vertellingen gedateerd waren geweest. Ze vormen echter een bundel heerlijke prozakunst, die men noode zou willen missen. PAUL HARDY

- 19.558 Toonder, J. Gerhard** 83.1 : 83.3
EEN MAN ZET DOOR — *A'dam, Elsevier*, 1939 (22×15) 326 blz. fl. 2,90
IV, N — In het artikel « Een menu van den tweeden dag... » besproken onder n° 19.453.
- 19.559 van Havelte, Sanne** 83
IN DEN STORM. Geill. dr Rie Reinderhoff — *A'dam, N. V. van Holkema en Warendorf (Serie Opbloei)* 1939 (23×14) 270 blz. fl. 2 ; geb. fl. 2,75
IV, M, [P] — Juultje, de jongste dochter uit een dominee's gezin wordt na een mislukte liefde hulp in de huishouding bij 'n vriendin. Hier ontmoet zij haar toekomstige man. Aardig boek met 'n gezonde moraal. Zooals de meeste werken van deze schrijfster, spelen personen uit haar andere boeken een rol. Voor oudere meisjes. A. MÜLLER
- 19.560 Vank, Ben** 83.0
HET MOEILIJK PROBLEEM « LANGENDAAL ». — *Eindhoven, Het Poirtersfonds*, 1940 (21×17) 278 blz. geb. fl. 1,90
IV — Een uit Rusland afkomstige communistische misdadiger heeft in ons land vele diefstallen geleid en de buit doen vervoeren naar de geheime onderaardsche gangen van het kasteel « Langendaal ». De bedienden van het kasteel zijn voor een gedeelte in het complot betrokken en omdat de graaf meent, dat niet alles gaat zoals het eigenlijk gaan moet en er iets vreemds aan de hand is wordt een detective ontboden, die met zijn toevallig aanwezige vriend de zaak tot klaarheid weet te brengen, de schuldige weet te ontmaskeren en de buit weet te vinden. Het boek is hier en daar geestig maar over het algemeen langdradig. L. C. M. ROBEERS
- 19.561 van Lokhorst, Emmy** 83.1
VERONICA. Geill. met teekeningen dr M. Auerbach — *A'dam, Ned. Keurboekery (Meisjesromans)* 1940 (22×16) 255 blz. fl. 2 ; geb. fl. 2,50
IV-V, M, N — Veronica heeft vele goede eigenschappen, maar ze is wat schuw en eenzellig en een tobstertje. Met de hulp van haar vader en Berry leert zij zichzelf overwinnen en haar moeilijkheden te boven komen. Aan het eind verlooft zij zich met Berry. — Aan te bevelen. J. M. KEMPEES
- 19.562 van Oven, Ro** 83.9 : 809
TESSELTJE. Geill. met teekeningen — *A'dam, Nederl. Keurboekery N. V.*, 1939 (23×16) 244 blz. fl. 2 ; geb. fl. 2,50
IV-V, M, [P] — Dit boek behandelt de personen, die in de letterkunde « de Muiderkring » genoemd worden, met als hoofdpersoon Maria Tesselschade. Het geheel is gehouden in de geest van de tijd, waarin het protestantisme de toon aangaf. Een alleraardigst boek, vooral voor meisjes van Mulo en Middelbare Scholen, voor wie op deze wijze de figuren uit de 17e eeuwse letterkunde gaan leven. JACQ. VAN DE VEN
- 19.563 Walch, Jan** 83
IS HET TE LAAT VOOR BAYART ? — *A'dam, Kosmos*, 1939 (21×14) 214 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,90
IV — Op een spiritistische séance manifesteert zich de geest van den 16^{en} eeuwse ridder Pierre du Ferrail, chevalier de Bayart. Na enkele kluchtige wederwaardigheden te Den Haag, vertrekt hij, om voor de politie veilig te zijn, naar Parijs, waar hij laaghartig door een paar bandieten wordt neergeschoten. Enkele weken later « materialiseert » zich de geest van Pierre du Ferrail voor een tweede maal, nu in Chicago. Het oordeel van dezen 16^{en}-eeuwse chevalier over onze huidige maatschappij is vernietigend : i.p.v. ridderlijkheid ziet hij slechts onechtheid, eerloosheid en plebejerdom. — Het is een boeiend en geestig verhaal. A. C. OOMES

Emmy van Lokhorst

Jan Walch

V — LECTUUR VOOR ALLEN

ook voor aankomende Jeugd (14-15 jaar geschikt)

- 19.564 Bethanië** 83.9 : 27 : 92.2
 ♦ LICHTENDE FAKKELS. Geill. dr Lode Sengers — A'dam, van Munster, 1939 (21×18) 129 blz. 17 fr.
 V-VIa — Weer eentje van die prachtige Bethanië-boeken ! Schrijfster verhaalt in dit boek de levensloop van de Apostelen Jacobus en Johannes, alsook de geschiedenis van de eerste Kristengemeenten tot aan de regeering van keizer Trajanus. Wat is de offerende heldhaftigheid van de jonge Kerk met een gloedvolle liefde en groote piëteit beschreven ! We onderlijnen wat P. Leo Rood, S.J. in het voorwoord schreef : « Maar we bevelen het (ook) van harte aan de ouderen en speciaal aan de rijpere jeugd, die zin heeft voor idealisme ». — Zeer warm aanbevolen ! L. VERWIMP
- 19.565 Boschvogel, F. R.** 83.8 : 83.9 : 92.2
 ♦ DRIE VLAAMSCHE SINTEN IN EEN KERKRAAM. Band en 3 teekeningen dr J. Speybrouck — Tiel, Lannoo, 1940 (21×15) 109 blz. 10 fr.
 V — Besproken in « Het menu van den tweeden dag... » n° 19.461.
- 19.566 Browne, Eleanor** 83
 EN ALLES WERD GOED... Vert. uit h. Engelsch [All is bright] dr E. ten Have — A'dam, Ned. Keurboekerij, 1939 (21×15) 224 blz. fl. 2,25 ; geb. fl. 2,50
 V — Star Sandringham, die tot zijn dood een ouden heer opgepast heeft, gaat een zeereisje maken. Op het schip hoopt zij den zoon van den ouden heer te ontmoeten en hem eens goed de waarheid te zeggen over zijn liefdeloos gedrag. Zij ontmoet dan ook den scheepsdokter, John Kenneth Barrett en zij zegt hem flink de waarheid; maar hij schijnt geenszins te begrijpen, dat het over zijn vader gaat. Geen wonder ook, want op het einde van het boek, als de twee al langverliefd zijn op elkaar, blijkt dat die zoon John Kent Barrett heette. Ze heeft dus een verkeerde voorgedrag; gelukkig, want nu kunnen ze zonder bezwaar trouwen. FR. VERMEULEN
- 19.567 Capart, Jean** 83
 MAKIT. Een muizenhistorie ten tijde der Pharaos. Vert. uit h. Fransch dr M. de Praetere. Geill. met talrijke afbeeldingen — Gent, G. de Graeve, 1940 (22×16) 133 blz. 10 fr.
 V — 'n Schitterende brok romanceering van een stuk egyptische kultuur, met een dito romanceering van bedrijvigheid en methodenleer door een egyptoloog gevolgd. Men weet niet wat het meest te loven : de aangenaam meegedeelde wetenswaardigheden, de knappe verwikkeling en den gang van het verhaal, den fijnzinnigen humor. Een kostelijk, mooi boek. Vertaling zeer verzorgd, taalvast en keurig. Dr JORIS CAEYMAEX
- 19.568 Claes, Ernest** 83
 ♦ DE MOEDER EN DE DRIE SOLDATEN. Kerstverhaal — A'dam, H. Nelissen, 1939 (15×11) 30 blz. 5 fr.
 V — Een ontroerend, schoonmenselijk verhaal uit de bezetting tijdens den Wereldoorlog. Van een arme Vlaamsche moeder en drie zielige Duitsche soldaten. Een pareltje uit de rijke kroon, waarmee onze groote heimatverteller zich tooien mag. PAUL HARDY
- 19.569 Conscience, Hendrik** 83.9

Hendrik Conscience

DE LEEUW VAN VLAANDEREN. Naar de oorspronkelijke uitgave. Geill. dr Elza van Hagendoren — Antwerpen, De Nederlandsche Boekhandel, 1939 (25×19) 330 blz. geb. 35 fr.

V — De tekst van deze nieuwe uitgave werd volgens den druk van 1838 bezorgd door Dra Nellie Daman, met de bedoeling een correcten Nederlandschen tekst te leveren met volledige eerbiediging van den stijl van Conscience. In de meer bijzonder voor prijsuitdeelingen bestemde exemplaren werd een passage door de overeenkomstige uit den druk van 1843 vervangen, en werden eveneens een paar drastische uitdrukkingen weggelaten. — De illustraties, zooals trouwens de heele uitgave, zijn zeer verzorgd.

19.570 Månsson, Eimar F.

83.8

ZWEEDSCHE SPROOKJES. Vert. uit h. Zweedsch dr Em. de Deyne en Jozef Simons — Leuven, Davidsfonds (Jeugdboek n° 31) 1940 (19×16) 151 blz. 11 fr.

V-VI — Deze sprookjes zijn knap vertaald en zeer levendig voorgesteld. Wij laten ons graag daaruit menig zedelesje gezeggen en tevens door den smaak vleien van al het frissche, het ongekunstelde, het oorspronkelijke, dat ze inhouden. In deze sprookjes zullen de kinderen en vaak ook ouderen, het eenvoudige van hun leven terugvinden. — Verdienste-lijk werk en uitgave. A. BONI

Jo Nabben

19.571 Nabben, Jo

83

◆ MEISJES MET EEN BAAN. Band en ill. dr Frans Lammers — Heemstede, De Toorts, 1939 (25×17) 246 blz. fl. 3,25 V, M — Lex de hoofdfiguur uit den roman, is een « meisje met een baan ». Zij is hoofdverkoopster van de afdeling Confectie, zij is van haren tijd doch ze blijft toch een meisje dat afwisselend haar ontgoochelingen en genoegens beleeft. Tot eindelijk haar mooie dag komt wanneer Alf haar zijn liefde bekend. — Een boeiend roman voor jonge meisjes. FR. CROLS

19.572 Verhulst, Raf

83.9 : 34 : 324

JAN COUCKE EN PIETER GOETHALS — Deurne-Zuid, Uitg. « De Wekroep », 1940 (20×15) XVII, 818 blz. 20 fr.; geb. 30 fr.

Raf Verhulst

V — Raf Verhulst voelt veel scherper dan de meeste menschen; het is een overgevoelige. Hij heeft het herhaaldelijk in zijn leven bewezen. Een onderwerp als dit « Jan Coucke en Pieter Goethals » de onschuldige terdoodveroordeelde Vlamingen, kon wel door niemand vinniger behandeld worden dan door hem. Dit onderwerp kon nu streng documentair-historisch ofwel historisch-verhalend behandeld worden. Verhulst heeft gemeend het grootste aantal lezers te vinden en in zijn gevoel te doen deelen door den verhalenden vorm aan te nemen. Noodzakelijk is daardoor heel wat verhalend toevoegsel bij het historische geslopen, en het is een boek geworden van 820 blz. ! Verhulst heeft

een felle taal. Zijn gemoed maakt hem tot een dramaturg, en men verwondert er zich dan ook niet over veel tooneelmatig in dit boek aan te treffen. Het moet hem een verlichting geweest zijn al romanceerend zijn verontwaardiging te hebben kunnen uitstorten. Dr F. P.

VIa — KINDERLECTUUR

Voor grootere kinderen van 13, 14, 15 jaar

19.573 Blommaert, Aloïs

83

VIER TEGEN VIER. Geill. met pentteekeningen dr Edm. van Offel — Antwerpen, L. Opdebeek, 1940 (20×15) 47 blz. 3,50 fr.

VIa-b, J — Een papierprop, die tegen het bord openspat, is de oorzaak van gansch de geschiedenis. De Post, een van het dorp, wordt onschuldig gestraft omdat de Sus, een uit de bosschen, niet wil bekennen. Tusschen beide kampen breekt dan de oorlog los en eindigt met den vrede. De stof en de trant van het verhaal zijn zeer gewoon en oppervlakkig. Waarom toch laat de schrijver in de voorstelling zijn helden deugnietierijen uithalen? Is er dan heelemaal geen ander middel om ze sympathiek te maken bij de lezers? Overigens is deze voorstelling om hare onevenwichtige lengte niet goed te praten, zoo min als het brutaal verbranden van de tent. L. VERWIMP

Aloïs Blommaert

19.574 Casteels, Hilda

83 : 91

Hilda Casteels

BLOND MIESJE ONTDEKT AFRIKA. Geïll. met pentteekeningen dr Elza van Hagendoren — Antwerpen, L. Opdebeek, 1940 (20×15) 123 blz. 10 fr.

Vla, M — Ingenieur Verhelst verliest zijn plaats en zoekt tevergeefs naar werk. Om de opvoeding van zijne kinderen te verzekeren aanvaardt hij ten slotte eene betrekking in Kongo, waar hij naartoe reist met zijn vrouw, klein Jantje en Miesje, een schattig meisje van 10 jaar. Zijn oudste kinderen, Dora en Bob, blijven in België achter om hun studiën te voleindigen. De karakters van de kinderen zijn goed geteekend, alhoewel wat oppervlakkig. Miesje is een zonnekind, waaraan vader en moeder in hun droeve dagen veel plezier beleven. De reis naar Kongo en de eerste kennismaking met het nieuwe land worden in dit boek verteld. Aan te raden. L. VERWIMP

19.575 Lootens, Adolf

83.8 : 39

OUDE KINDERVERTELSELS in den Brugschen tongval met spraakkundige aanmerkingen over het Brugsche taaleigen door M. E. F. Geïll. met teekeningen dr René de Pauw — Brugge, Luc. de Reyghere, 12, Groote Markt, 1939 (20×15) 62 blz. 10 fr. V-VI* — Negen oude kindervertelsels, die als gramfoonplaten gansch trouw én den volkschen verteltrant én het Brugsche dialect weergeven. Voor kinderen zullen deze verhalen juist omwille van de taal moeilijk te lezen zijn. Maar groote menschen die belang stellen in folklore zullen ze glimlachend in één adem uitlezen. De uitgave met illustratie is zeer fijn verzorgd. L. VERWIMP

Vib — KINDERLECTUUR

Voor ietwat gevorderde lezertjes (van 9, 10, 11, 12 jaar)

19.576 Audax

83 : 92

DE LEGENDE VAN EEN PRINSESJE. Geïll. met pentteekeningen dr Jan Waterschoot — Antwerpen, L. Opdebeek, 1940 (26×18) 16 blz. 1,50 fr.

Vib, M — Heel vluchtig schetst de schrijver het leven van koningin Astrid, met het doel haar edel karakter, bijzonder haar eenvoud en goedheid, sterk in 't licht te stellen. De bijzonderste verdienste van dit werkje is, dat het met een warm hart werd geschreven. L. VERWIMP

19.577 Bluthgen, Victor

83.8

DE TOOVERFLUIT — DE VISSCHERSZOOM, HET MOORPAARD EN DE SCHIMMEL. Vert. uit h. Duitsch dr Leo de Roover. Prettig uitgebeeld dr Frans van Immerseel — Berchem-Antw., Het Rad, 8, Helderstr., 1940 (24×19) 32 blz. 4,50 fr.

Vib-c — Twee eenvoudig, frissche sprookjes, waarvan het eerste veruit het mooiste is. De dwergen Tsip en Tsap zijn leuke kereltjes. Hun strijd tegen den moordenden vos zit vol spanning. En vol vreugde over hun uiteindelijke, plezante overwinning juichen we met al de boschdieren de dappere helden toe. Alleen reeds de illustraties bekijken is een genoegen. L. VERWIMP

19.578 Op de Beeck, Leo

83

BOSCHMANNEKE. Geïll. met pentteekeningen dr Theo op de Beeck — Antwerpen, L. Opdebeek, 1940 (24×17) 48 blz. 4 fr.

Vib-c — De geschiedenis van een jongetje uit de bosschen, dat voor het eerst naar school gaat, door een grooten jongen ingewijd wordt in het jongensleven en zich weldra ontpopt tot een kleinen rakker. We weten dat Op de Beeck zeer onderhoudend kan vertellen. — Aan te raden. L. VERWIMP

19.579 van Dorenborg, A.

83

BAS BAANDERS WORDT UITBESTEED. Geïll. — Haarlem, De Spaarnestad (Jeugdbibliotheek n° 106) 1940 (21×15) 168 blz. geb. fl. 1,35

Vib, J — Bas, een kranige jongen van 13 jaar, wordt door de gemeente uitbesteed bij een

19.580

H. Wolffenbuttel-v. Rooijen

ouden klokkenmaker. Deze beleeft veel genoeg aan zijn jongen leergast. 'n Auto-ongeluk brengt den klokkenmaker in het hospitaal en Bas bij den schoenmaker, Pekdraad, een man met een onhebbelijk en ruw karakter, die zijn leergast meer slaag dan eten geeft. De langverwachte brief van zijn vader, die in Amerika rijk geworden is en belooft naar Europa over te steken, bezorgt Bas Baanders een zonniger toekomst. Veel spanning zit er in dit boek niet, doch het goede hart van Bas blijft ons tot het einde toe bekoren.

L. VERWIMP

Wolffenbuttel-van Rooijen, H. 83.8

IMRO'S EERSTE GROTE REIS. Geill. — Haarlem, De Spaarnestad (Jeugdbibliotheek n° 105) 1940 (21 × 15) 159 blz. geb. fl. 1,35

Vib, J — Imro, het zoontje van een schatrijk koopman woont op een kasteel en wordt door zijne moeder gansch verwend, zoodat hij onhandelbaar is en een lastpost voor knechten en meiden. Op een dag houdt hij zich niet meer aan het verbod nooit buiten het park te gaan. Imro begint dan « zijn grote reis », die slechts tot in de kleine hutten van het naburig dorp loopt. De avonturen die hij meemaakt genezen hem ten slotte van zijne verwaandheid. De tweede helft van het boek wordt een sprookje en ongelukkiglijk te langdradig. — De boeken van schrijfster hebben geen aanbeveling meer nodig, ze zijn overbekend.

L. VERWIMP

VIc — KINDERLECTUUR

voor beginnelingen van 6, 7, 8 jaar

19.581 Br F.

83

EEN ECHTE DROOM. Geill. dr J. W. — Averbode, Goede Pers, 1940 (26 × 17) 46 blz. 4,50
VIc — 't Verhaal loopt over een dief, die inbreekt uit noodzakelijkheid, berouw krijgt over zijn daad en alles weergeeft. Klein Liesje heeft de man zien binnen dringen langs het venster, ze heeft zelfs vriendelijk met hem gepraat en beloofd niets te verklappen. Is het echt wat ze zag, of is het slechts een droom? Ze weet het zelf niet, maar vertelt dit alles toch aan haar ouders en aan den agent, die de opsporing van den dief op zich neemt. Op de straat komt Liesje herhaaldelijk den man uit haar droom tegen. Na teruggave van 't gestolen geld brengt Liesje haar vader bij den man. Vader bewogen door de armoede, waarin de man met zijn huishouden leeft, vergeeft hem, doet de opsporing stop zetten en bezorgt hem een goede betrekking. De korte zinnen van dit lief verhaal staan onder elkaar gedrukt alsof het verzen waren, wat het lezen voor onze kleuters fel vergemakkelijkt. De tekeningskens zijn fijn maar nogal karig.

L. VERWIMP

19.582 Dister, Maria

83

PIOELEKEN. Een verhaal voor kleine kinderen volgens oude versjes
HET VERTELSEL TJE VAN KERKMIEER. Een miertje dat naar Jeruzalem wilde gaan om Onzen Lieven Heer te verlossen (volgens een oud verhaal)
Beide geill. met pentekeningen dr Edm. van Offel — Antwerpen, L. Opdebeek, 1940 (24 × 16) elk 16 blz. elk 1,25 fr.
VIc — Pioeleken is het oud verhaal over « het hondje dat niet bijten wil, het stokske dat niet slaan wil, enz. », maar verteld over een klein Kangaroeken (?).
Kerkmier is een ongelukkig verhaaltje met een nog ongelukkiger einde.

L. VERWIMP

88. - Gemengde Opstellen

19.583 Binnendijk, D. A. M.

84 : 809

ZIN EN TEGENZIN — A'dam, J. M. Meulenhoff, 1939 (20 × 14) 176 blz. fl. 1,90

D. A. M. Binnendijk

III-IV* — De titel « Zin en tegenzin » moet ongeveer « rationalisme en mystiek » beduiden, beter « individualisme en cosmische verbondenheid ». De auteur voelt zich voor- eerst rationalist en individualist ; voor de mystiek en het cosmisch aanvoelen wil hij echter niet gesloten blijven. Hij bundelt twaalf vrij korte kritische opstellen : besprekin- gen van romans, essay's en verzen. Het zijn meestal vlijtige, dikwijls geslaagde pogingen om in het wezen van het be- sproken werk door te dringen (dat nemen we best waar, wanneer hij Zuidnederlanders bespreekt : de Pillecijn, Roelants, Walschap, Toussaint van Boelaere, Gilliams) ; onaanvaardbaar blijft alleen het zoo beperkte, zoo aanvecht- bare standpunt. Zoo beperkt : de auteur beoordeelt, van uit de hedendaagsche literatuur, het geheele leven ; — zoo aanvechtbaar : wars van traditie, methodiek, verworven- heden, stelt hij zijn individualistisch-willekeurige bedenkingen als absolute openbaring voor. Hij mist de ruime en bezonken cultuur, die zin voor proportie in zich besluit, eerbied en schroom, een grondigen en consequenten ernst ten overstaan van de allereerste levensvragen. Niettegenstaande den verzorgden stijl, blijft de toon mat ; de nogal breed- sprakerige reflexie ontbeert ten eenenmale de flitsende paradox. Letterkundigen zullen zich voor dit bundeltje interesseeren ; anderen hebben er niet veel aan. EM. JANSSEN

19.584 **Eeckhout, Joris**

84 : 809

◆ LITTERAIRE SCHETSEN — *Leuven, Davidsfonds (Keurboek n° 23) 1940 (19 × 16) 183 blz.*

IV* — Schrijver noemt dit zijn nieuw litteraire essay « kant- teekeningen », « schetsmatige karakteriseeringen » van enkele auteurs, die hij wil inleiden bij de lezers der Davidfondsche keurboeken. In hoofdzaak dus gaat het om de hoofdtekken uit te stippelen van hun werk, gezien meestal in het kader van hun leven en gevolgd in hun evolutiegang. Uit de Tachtigers : A. Verwey, wien hij de vereering niet gunt van H. Poort en M. Uyldeert ; W. van Nouhuys, voor wien hij meer waardeering opeischt en dien hij beschouwt in zijn verhouding tot de Vl. literatuur. Uit de Van-Nu-en-Straksers : Stijn Streuvels, in wien hij een dualisme ontdekt en dien hij daarom becritiseert vooral in later opus ; Rich- de Cneudt den stemmingsdichter, en vooral K. van de Woestijne, voor wien hij in adoratie blijft. Uit de jongste romanliteratuur : Marcel Matthijs, den « opstandeling », in wiens werk hij een opvaartlijn ziet. — Het al afgewisseld en gemotiveerd door goed gekozen citaten. Af en toe een striempken critiek en zelfs polemieek ten gehoor en believen van A. Vermeylen, A. Verwey, Pater Janssen. En aldoor weeft hij er tusschen zijn opvat- tingen over de litteraire critiek. Een eerlijk, ernstig, bezonken boek. A. VAN DEN DRIES

Joris Eeckhout

19.585 **Haighton, Alfred A., D^r**

84 : 92.8 : 809

OVER JEANNE KLOOS-REYNEKE VAN STUWE. Essay. *Met een woord ter bege- leiding dr Dr K. J. L. Alberdingk Thijm* — Den Haag, Luctor et Emergo (De nieuwe Gids- bibliotheek) 1938 (25 × 16) 140 blz. fl. 1,50

J. Reyneke-van Stuwe

IV*, N — Dit essay dateert van '29 ; toen verscheen het in De Nieuwe Gids als vervolg-artikel. Wel is het wat bijgewerkt, maar zonder eenig diepgaande wijziging. Om de romanière te belichten, werd slechts een keuze gedaan uit haar oeuvre, en die keuze viel op den roman-cyclus (genre Comédie Humaine) *Zijden en keerzijden*, zestien deelen, die voet voor voet bekeken en besproken wordt. Wij laten den schrijver zijn critisch oordeel over de schrijfster, dat erg dithyrambisch is op gansch de lijn, en door weinigen zal gedeeld worden als steekhoudend. Doch 't gaat meer over de algemeene lijn van dit werk. Het is alreeds verouderd. Steller maakt zich al te gemakkelijk af van dit euvel, door voetelings de opmerking te verwerpen dat na betrekkelijk zoo langen tijd nieuwere letterkundige inzichten naar voren zijn gewoeld. Als hij verklaart dat het eenig steek-

houdend stelsel van litteraire waardebeoordeling is dat van Tachtig, van de « onsterfelijke » Tachtigers, dan is zijn maatstaf veroordeeld. Om het verwijt te ontloopen dat hij te veel prijst en te weinig laakt, betoogt hij dat men een schrijver moet beoordeelen naar zijn beste, niet naar zijn slechtste werk : dat is een valsche, luchtige redeneering. Over het zielsbeeld der romanière is hij al te bondig en werkt al te lichtvaardig naar de receptjes der psycho-analyse. Over het ethische, dat zoo'n deuk krijgt in deze romans, geen woord. Met omzichtigheid dus te gebruiken.

A. VAN DEN DRIES

19.586 Overdiep, G. S., Dr **88 : 809**

ONZE RENAISSANCE IN PROZA. Bloemlezing uit geschriften van de 16^e en 17^e eeuw — *A'dam, Wereldbibliotheek N.V. (Encyclopedie in Monografieën)* 1939 (20×13) 319 blz. *fl.* 2,25 [36 fr.]; *geb.* *fl.* 3 [48 fr.]

III* — Een zeer belangwekkende bloemlezing met stukken van Hugo de Groot, Marnix, Coornhert, Jan de Witt, Jan van Hout, Hooft, Vondel, Huygens en a.m. De stukken en fragmenten, vaak in betogende stijl gehouden, eisen van den lezer veel speciale belangstelling en veel geëuld. 't Is allermintst ontspanningslectuur en de lezerskring zal wel in hoofdzaak beperkt blijven tot de vakgeleerden.

G. J. C. ZWANIKKEN

19.587 Rilke, Rainer Maria **86 : 15 : 701 : 801**

LEVENSINZICHT. Menselijk waardevolle overdenkingen uit de brieven van Rilke *Verz. en ingel. dr Gitta Mencken. Vert. uit h. Duitsch dr J. W. Kuiper — 's Graveland, Uitgeverij De Driehoek*, 1939 (20×15) 238 blz. *fl.* 1,50; *geb.* *fl.* 2,25

II*, T — Niet chronologisch, maar naar bepaalde onderwerpen gerangschikte bloemlezing brief-fragmenten van een natuur-mysticus. Bij de samenstelling werden speciaal die brieven opgenomen, waarin de ethische- en æsthetische opvattingen van den schrijver uitkomen; zoodoende is de inhoud een afspiegeling geworden van Rilke's denken en leven. Speciaal de brieven « Over God » en « Over liefde, huwelijk, vrouw en vriendschap » toonen ons een oprecht worstelend mensch, die zich niet onderwerpen kan aan eenig gebod of regel, maar toch buiten alle kerkelijk- of openbaringsgeloof naar zielsgemeenschap en vereeniging met de Godheid streeft.

E. M. DAMEN

19.588 Rubens, Maria **85 : 92**

'T IS TOCH VERGEVEN. Twee brieven uit het jaar 1571. *Bezorgd dr Dr W. G. Hellinga — Den Haag, L. J. C. Boucher; Antwerpen, De Nederl. Boekhdl*, 1939 (17×11) 45 blz. 16 fr. IV — Maria Rubens is Maria Pypelincx, de vrouw van Jan Rubens, de moeder van onzen grooten schilder. Men weet dat haar man, rechterlijk raadsman van Willem van Oranje tijdens dezes verblijf te Antwerpen, samen met zijn gezin den prins was gevolgd naar Dillenburg, en zich daar vergat bij de prinses van Oranje. Hij wordt gevangen gezet wegens overspel. Zijn vrouw schrijft hem deze twee brieven van vergiffenis. Deze uitgave beperkt zich bij den tekst der brieven, met enkele toelichtingen tot gemakkelijker begrip van de zinnen.

D^r FL. PRIMIS

19.589 Staverman, H. W., D^r **83.8 : 809**

HUMOR EN HUMORISTEN (1780-1905). *Geill. met teekeningen dr J. Wiegman — A'dam, J. M. Meulenhoff; Antwerpen, van Tuyl (Serie Dietse Letteren)* 1940 (18×12) 199 blz. *fl.* 1,45; *geb.* *fl.* 1,75

V — Een bloemlezing van humoristische fragmenten uit onze letterkunde vanaf Wolff-Deken tot en met van Looy. De bekoorlijke inleiding maakt het ons niet duidelijk, hoe het macaberste deel uit De kleine Johannes (het bezoek aan de graven) onder de humor kan vallen.

D^r JOP POLLMANN

19.590 Tazelaar, C. **84 : 008 : 809**

DE CULTUURWAARDE VAN HILDEBRANDS CAMERA — *A'dam, Uitg. Mij Holland*, 1939 (24×16) 32 blz. *fl.* 0,75

IV — Door een beknopte uiteenzetting van karakter en eigenschappen, en het aanhalen van eenige feiten uit de geschiedenis van de « Camera » tracht schrijver onder de aandacht te brengen welke bijzondere plaats dit werk sinds zijn verschijnen innam en de cultuurwaarde aan te toonen van dit typisch Nederlandsche boek.

A. HERMANS

19.591 van der Meer de Walcheren, Pieter

84 : 9 : 23

P. v. d. Meer deWalcheren

in de wereld binnengaat». Geschreven in den meesterlijken stijl van P. van der Meer, is deze brochure ten zeerste aanbevolen.

M. VAN HOECK

19.592 Verachttert, Frans, Dr

84 : 92.8 : 809

◆ KAREL VAN DEN OEVER. *Geill. met portret — Leuven, Davidsfonds (Volksboek n° 291) 1940 (20 × 17) 186 blz.*

15 fr.

IV — Deze monographie, het proefschrift van een doctorandus, getuigt van ernstige studie en gedegen arbeid. Een zware voorarbeid is voorafgegaan : lectuur van boeken, tijdschriften en kranten, reizen en bezoeken, interviews en steekkaarten, napluizen van brieven en handschriften, dan het orde en licht brengen in dien chaos. Zoo gewapend kon de jonge auteur de wandeling maken doorheen dat zoo veelzijdig leven en schouwen in die eenigszins lastige psyche van den mensch. Hij doet het gewetensvol, zich houdend aan de chronologie, methodisch, tracht alles in dat leven en dat oeuvre te belichten. Terreinverkenning en -uitbating, zooals men ze wenschen kan. Hij lust niet zoo erg het uitweiden over de litteraire stroomingen (wat wel even jammer is), maar des te meer het pikante detail, het anecdotisme, den typeerenden zet. Dat werkt het interesse flink in de hand. Onbevange staat hij tegenover den auteur : hij waardeert hem waar hij kan, maar wijst ook tekorten, missingen aan waar hij moet : gapingen in het zeer ongelijk werk, gapingen in het heftig en kortaangebonden temperament, gevolgen van het stoer proselytisme van den auteur, die daverde over gebrek aan geloofsbeleving. Een eerlijk boek, dat getuigt van ernst, fijnen kunstsmaak. Heeft steller in de litteraire critiek zijn weg gevonden ? Wij wenschen het vurig.

Dr Frans Verachttert

A. VAN DEN DRIES

91. - Aardrijkskunde en Reisverhalen

19.593 Jonckheere, Karel

91

CARGO — *Geill. dr Martha van Coppenolle — Oude God (Antw.), Die Poorte, 1940 (20 × 13) 234 blz.*

16 fr.

V — Lees de recensie in « Het Menu van den tweeden dag... » n° 19.460.

19.594 van der Hallen, Ernest

91

◆ CHEIKS, PELGRIMS EN RABBIJNEN — *Utrecht, Het Spectrum; Antwerpen, Standaard Boekhl., — Geill. dr Frans Mertens (Schijnwerpers n° 36) 1940 (19 × 11) 153 blz.*

fr. 18

V — Besproken in « Boeken der Maand » n° 19.463.

92. Levensbeschrijvingen - Dagboeken

19.595 Beaufays, Ignatius, O.F.M.

92.2

◆ ROZA VAN VITERBO. *Patrones der V. J. D. O. Vert. uit h. Fransch dr Burchard Housen O.F.M. Omslag dr José Fabri — Mechelen, St-Franciscus Drukk., 1940 (18 × 12) 61 blz. 4 fr.*

V — Deze brochure munt uit door de levendige, juiste teekening van het milieu en de historische omlijsting, waarin de sympathieke heilige haar wondere zending heeft vervuld. Een model van goede, leesbare hagiographie.

L. VAN HULLE

19.596 Hitler, Adolf

93 : 32 : 30 : 9 : 159

MIJN KAMP. Twee deelen in één band. Vert. uit h. Duitsch [*Mein Kampf*] dr Steven Barends — A'dam, De A'damsche Keurkamer, 1940 (20 × 14) XXXII, 852 blz. geb. fl. 4,50 geb. fl. 4,50 [75 fr.]

De ideeën en opvattingen door Hitler voorgestaan en gepropageerd van af de wording van het Nationaal-Socialisme, heeft hij gedurende zijn gevangenschap te Landsberg (1924) te boek gesteld. Inleiding tot dit werk — dat, zooals geweten, op miljoenen ex. in de oorspronkelijke taal werd verspreid en in vele talen werd omgezet — is een schematische autobiographie van Hitler, waarin we den jongen man te Weenen, op grond van zijn ideeën over levenservaringen in het bestaande systeem, zich zien los worstelen uit de heerschende politieke en economische structuur. Het heele boek is verder wat de titel « Mijn Kamp » kort en beslist aanduidt. De strijd van Hitler om zijn ideologie praktisch te doen ingroeien in al de lagen van het volk en ze alleszins, met revolutionneerende kracht, hardnekkigen arbeid en niets-ontzienden durf; onder het impuls van systematisch-uitgebouwde kaders; door de meesleepende werfmethodes van een doelbewuste propaganda, naar het bewind te voeren en vorm en gestalte te geven in het vast-aaneengesmede volk. Sedert de machtsvername (Jan. 1933) leeren de feiten hoe de ideologie van « Mijn Kamp » veroverend zich heeft doorgezet.

B. G.

19.597 Mac Reavy, L. L.

92.2

◆ DE DIENAAR GODS GUY DE FONTGALLANT. Vert. uit h. Engelsch dr Nic Visser S.V.D. — Utrecht, Het Spectrum; Kortrijk, Zonnewende, 1940 (19 × 11) 263 blz. 32 fr. 42 fr. V — Wij moeten de uitspraak der Kerk afwachten over de deugd van Guy de Fontgallant, om te weten of in hem 's pausen woord bewaarheid werd: « er zullen heilige kinderen komen ». Ondertusschen kunnen wij, aan de hand van deze voortreffelijke volledige levensschets, die zijn karakter en deugd beschrijft, ons door dezen kleinen jongen laten geleiden naar den eucharistischen Kristus: Zeven jaar oud deed hij zijn eerste H. Communie. Van dat oogenblik af begon in zijn ziel de genade te bloeien, zoo geweldig dat op elfjarigen leeftijd in 1929, de dood hem rijp vond voor den hemel. Na zijn overlijden werden door zijn voorspraak tal van gunsten, genezingen, wonderen verkregen en verwierf hij een wereldvermaardheid. Ook voor de volwassenen heeft deze jeugdige apostel der kinderen een reddende boodschap.

D. DE PAUW

19.598 Ouwendijk, J. J.

92.2

◆ JOSEPH VADER VAN JESUS. Met uitslaande geslachtstafel — Utrecht, Urbi et Orbi, 1940 (25 × 18) 286 blz. fl. 3,90; geb. fl. 4,90 IV — De meening toegedaan dat St-Joseph nog niet die vereering te beurt viel, waarop hij recht heeft, spant schr. zich in om op grond van de H. Schrift, de theologie en de historie, de uitzonderlijke waardigheid en beteekenis van St-Joseph, als « Vader van Jesus » te bewijzen; voor goed wil hij de ongelukkige benaming voedstervader vervangen zien door deze van « vader ». In welken zin dit moet verstaan, en waarom St-Joseph recht heeft op dien titel wordt breedvoerig, diepzinnig, overtuigend in dit zeer oorspronkelijk werk uiteengezet. Deze bewijsvoering bekrachtigt hij door een merkwaardig historisch overzicht van de theologische ontwikkeling der leer over St-Joseph. 't Weze ons veroorloofd, even in het voorbijgaan, daar het hier de plaats niet is om in bijzonderheden te treden, te doen opmerken dat van vaderschap in eigenlijken zin geen spraak kan zijn, hetgeen 't meningsverschil onder de theologen over de juiste benaming van Joseph's uitzonderlijke roeping eenigszins verklaart. Tusschen die twee methodische gedeelten in verhaalt Schr., zich beperkend bij de vaststaande feiten, het leven van St-Joseph, met 'n zeldzame zuiverheid, psychologisch inzicht en fijn gevoel. 't Boek steekt smaakvol en schrander ineens: de theologische, hagiografische en historische gegevens zijn tot een doorlopend geheel opgebouwd. Wij bezitten niets degelijker over dezen stillen heilige, die door de Voorzienigheid werd uitgekozen als Hoofd van de heilige Familie. D. DE PAUW

19.599 Urbanus, O.F.M.Cap.

92.2 : 83.8

◆ CENTJE KWIK vertelt het leven van den jeugdigen dienaar Gods Frater Jozef van Palermo, in de wereld Vincentius Diliberto, uit de Orde der Minderbroeders-Capucijnen. Geill. — Antwerpen, Franciscaansche Standaard, 1940 (18 × 14) 56 blz. 3 fr. V — 'n Zeer beknopt verhaal van het leven van Frater Jozef, met als zwaartepunt zijn studentenleven. Bedorven door kameraden leeft hij er maar op los en spotte zelfs met het heiligste. Onhandelbaar van karakter en verderfelijk door zijn voorbeeld werd hij door verscheidene onderwijsinstellingen weggezonden. Vader en opvoeders wanhopen tot... tot de genade Jozef vastgreep om niet meer los te laten. Het werkje is slechts een korte

schets zonder psychologische diepte. Het is best geschikt om gedurende eene retret als verpoizing in handen te geven van opgroeiende werkljngens. De uitgave doet denken aan een kleuterboekje.

L. VERWIMP

19.600 Quirinus van Alphen, O.M.Cap.

92.2

◆ **DE MAN DIE GEKRUISIGD WERD** — *Helmond, Boekhandel Helmond, 1939 (25 × 18) 417 blz.* 45 fr.; geb. 60 fr.

IV — Een Franciskus' leven ontworpen door een geleerd geschiedschrijver en een dichterlijk hagiograaf. Waaruit zorgvuldig alle geromanceer, alle lyriek, alle fantasie werd geweerd, om zoo nauwgezet mogelijk de historische werkelijkheid te benaderen. Dank zij dezen flinken hagiograaf, die met Molenaar en Erens op één lijn mag gezet, krijgen we een kijk op het heilige in dezen mensch, en op het menschenlijke in dezen heilige. Van binnen en van buiten wordt hij uitgeteekend. Geen bijzonderheid van belang ontbreekt. Franciskus leeft en beweegt, bidt, preekt, beveelt en lijdt onder onze oogen. Hij staat geplaatst in het kader van zijn tijd en van zijn land, waardoor wij zijn ware persoonlijkheid nog beter kunnen aanvoelen. 't Leven zijner eerste volgelingen, met de verschillende richtingen die tot uiting kwamen in zijn jonge orde, en Franciskus' ideaal dreigden te ontcrachten, is kloek en kleurig geschilderd. P. Quirinus aarzelt niet af en toe verkeerde opvattingen af te wijzen, zijn eigen zienswijze voor te leggen. Hij bezit kritischen zin, beheerscht volkomen zijn rijk studiemateriaal, weet heel eigenaardig en spannend zijn stof in te deelen en schrijft een taal die zangerig is en zonnig. Zijn prachtig Franciskus' leven berust op historische werkelijkheid, en betoovert als de schoonheid van oude legenden.

D. DE PAUW

19.601 Walter, Otto

92.2

◆ **PIUS XII. Leven en persoonlijkheid.** *Geill. met 14 pltn — A'dam, De Tijd; Antwerpen, Standaard-Boekhd, 1940 (20 × 14) 206 blz.* 28 fr.

V — Na de in denzelfden trant gestelde biographie van Z. H. Pius XI en van Kard. Gasparri, komt onze huidig regeerende Paus Pius XII aan de beurt om zijn hoogwaardige persoonlijkheid, zijn leven en zijn werk onder de loupe te laten nemen, ditmaal van Otto Walter. Doch hij die deze loupe hanteert, doet het met een gebaar vol pieteit, vol katholieke fierheid, hooge waardeering en kinderlijke trouw. Uit de teekening van allerlei kleine voorvallen rijst, omstraald door het dubbele aureool van ware goedheid en ware grootheid, de slanke, voorname figuur op van Z. H. Pius XII. Het is als een mozaïek-biographie, die met haar veelkleurige steentjes de veelzijdige werkzaamheid van onzen heiligen Vader en zijn ascetische figuur ten volle in het licht stelt. Een boek dat katholieke fierheid geeft, want het is geschreven met het hart van een christen, dat de nobele figuur van onzen H. Vader beter doet kennen, hooger doet achten, meer doet liefhebben, en dat in niet-katholieke kringen een massa vooroordeelen uit den weg kan helpen ruimen. M. VAN HOECK

19.602 XX.

087 : 266 : 92

◆ **HULDEALBUM der geloofsverkondigers uit het Brugsche : Aartsbisdom Brugge — Stad en dekenijen Brugge-Noord en Brugge-Zuid.** *Geill. met talrijke foto's — Brugge, St-Tillo's Missiebond, 2, Zomerstraat, 1939 (27 × 36) 118 blz.* 25 fr.

V — Een zeer mooi en belangrijk album tegen een voordeeligen prijs. Het reuzenwerk waarmede het werd opgesteld zou mogen veralgemeend worden in gansch het Bisdom Brugge en elders. Het boek kan overal veel goed doen, vooral in de scholen. Ook in documentarisch opzicht zal het van groot nut zijn voor nu en later. Dr M. DAISOMONT

19.603 Wassenaar, Theo, D^r

91 : 93

UIT MY GRIEKSE DAGBOEK. Twee maats in die land van Homeros. *Geill. — Johannesburg, Voortrekkerpers, 1939 (21 × 14) 186 blz.* geb. 6/6

V — Een maand in Griekenland evenals op Kreta ; al de klassieke plaatsen ; natuurschoon goed waargenomen en warm weergegeven ; volle aandacht aan kunst ; letterkundige pelgrimage ; en ten slotte de kleine reisavonturen en kennismaking met menschen en volk. Een aangename toon ; de losse, natuurlijke volgorde zooals de reis doorleefd werd.

Dr JORIS CAEYMAEX

N. B. — Het ruitje ◆ onder het volgnummer van sommige recensies geplaatst, beduidt dat de aldus aangegevene werken in een katholieken geest geschreven zijn.

